

Πρακτικά της Βουλής των Αντιπροσώπων

ΙΒ΄ ΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ - ΣΥΝΟΔΟΣ Β΄

Συνεδρίαση 6^{ης}-8^{ης} Δεκεμβρίου 2022

Ωρα έναρξης: 3.16 μ.μ.

Αρ. 12

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της Βουλής των Αντιπροσώπων και παρακαλούνται οι γραμματείς να διαπιστώσουν εάν υπάρχει απαρτία.

Αγαπητοί συνάδελφοι, δηλώστε την παρουσία σας με τον ηλεκτρονικό τρόπο που ξέρετε, για να καταγραφεί η απαρτία μας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Αμαρτία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η απαρτία μας. Όχι η αμαρτία μας!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, ξανά, πατήστε την παρουσία σας, πατώντας τον αριθμό 1, για να καταγραφεί στο σύστημα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

(ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Υπάρχει απαρτία, έντιμε κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία! Υπαρχούσης της απαρτίας, θα ξεκινήσουμε τις εργασίες. Πριν να ξεκινήσουμε, καταρχάς να ευχηθούμε σε όλους όσοι γιορτάζουν. Ήβρα καμπόσα κεραστικά εδώ επί της έδρας.

Πρώτα να ευχηθούμε του γραμματέα του προεδρείου εδώ, που είναι ο εορτάζων. Ο Νικόλας ο Παπαδόπουλος, πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο υποψήφιος Πρόεδρος ο κ. Χριστοδουλίδης και οι συνάδελφοι από τον πιο μικρό Νίκο, όπως και ο συνάδελφος ο Νίκος ο Τορναρίτης, διπλές ευχές, γιατί είναι και τα γενέθλιά του!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Και ο κ. Σύκας. Ο κ. Σύκας, που είναι απών όμως. Φαίνεται γιορτάζει στη Λεμεσό ο κ. Σύκας.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Ο Χρύσανθος Σαββίδης.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Χρύσανθος Σαββίδης είναι ο πρώτος και συμπλήρωσε μάλιστα το πεντηκοστό πρώτο έτος της ηλικίας.

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Ευχαριστώ!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το λοιπόν. Τούτων λεχθέντων, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αρχίζουμε τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2023. Όπως συμφωνήθηκε σήμερα, θα μιλήσουν οι αρχηγοί και εκπρόσωποι των κομμάτων, ξεκινώντας από το μικρότερο κόμμα. Παρακαλώ τους ομιλητές να περιοριστούν αυστηρά στον χρόνο που τους έχει δοθεί, όπως άλλωστε είναι ομόφωνη η απόφαση όλων των κομμάτων. Και με την ευκαιρία να σας δηλώσω ότι σήμερα η συνεδρία ήταν τρεις και ξεκινούμε τρεις και δεκαοκτώ. Άρα, προς όλους μας ειδοποίηση να είμαστε στην ώρα μας.

Θα καλέσω πρώτα στο βήμα την πρόεδρο της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, την αντιπρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος, την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, να καταθέσει στον χρόνο που έχουμε συμφωνήσει τα κύρια συμπεράσματα που αναδεικνύονται μέσα από την έκθεση της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2023, η οποία έχει ήδη κυκλοφορήσει και βρίσκεται στα χέρια σας.

Το λοιπόν. Επίσης να ευχαριστήσω... Με συγχωρείτε, ξέχασα τους κυρίους υπουργούς που μας τιμούν με την παρουσία τους, παρά το ότι εφύγαν του Υπουργικού Συμβουλίου σήμερα, έστω και οι τρεις, αλλά, αφού έχει Αμμοχωσιανό υπουργό, σημαίνει καλύπτει και τους υπόλοιπους ο κ. Κούσιος. Να τους καλωσορίσω και είθισται οι υπουργοί να βρίσκονται στην πανηγυρική συνεδρία της έναρξης των ομιλιών, για να ακούν τους αρχηγούς των κομμάτων τι έχουν να πουν.

Το λοιπόν. Τούτων λεχθέντων, κυρία Χριστιάνα μου, έχετε τον λόγο ως πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών της Βουλής των Αντιπροσώπων και ευχαριστούμε την επιτροπή Οικονομικών που επιτελεί αυτό το τεράστιο έργο της έγκρισης του προϋπολογισμού και την πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής και όσους συμβάλλουν σ' αυτή την προσπάθεια.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

(Η έκθεση αποσπάσματα της οποίας ανέγνωσε η πρόεδρος της επιτροπής.)

Έκθεση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022»

Μέλη της επιτροπής:

Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρος	Αντρέας Καυκαλιάς
Χρύσης Παντελίδης	Χρίστος Χριστοφίδης
Χάρης Γεωργιάδης	Σωτήρης Ιωάννου
Ονούφριος Κουλλά	Ηλίας Μυριάνθους
Σάβια Ορφανίδου	Αλέκος Τρυφωνίδης
Άριστος Δαμιανού	

ΜΕΡΟΣ Α

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

1. Εισαγωγή

Ο κρατικός προϋπολογισμός για το οικονομικό έτος 2023, κατατέθηκε στη Βουλή των Αντιπροσώπων σύμφωνα με το άρθρο 81 του Συντάγματος και ακολούθως παραπέμφθηκε στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού για μελέτη και υποβολή σχετικής έκθεσης προς το σώμα. Η κατάθεση έγινε στις 6 Οκτωβρίου 2022, εντός του προβλεπόμενου συνταγματικού πλαισίου, δηλαδή τρεις μήνες πριν από την έναρξη του επόμενου οικονομικού έτους.

Η εξέταση του υπό αναφορά προϋπολογισμού, άρχισε στις 24 Οκτωβρίου 2022, με την παρουσίαση της οικονομικής πολιτικής και δημοσιονομικής κατάστασης από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη και έληξε στις 28 Νοεμβρίου 2022, με την ολοκλήρωση της παρουσίασης των επιμέρους προϋπολογισμών, των στόχων και της πολιτικής όλων των υπουργείων, υφυπουργείων και ανεξάρτητων αρχών/υπηρεσιών. Στο διάστημα αυτό πραγματοποιήθηκαν συνολικά εννέα συνεδρίες της επιτροπής.

Στο πλαίσιο της συνεδρίας της 24^{ης} Οκτωβρίου 2022, προσήλθε επίσης ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου, ο οποίος κατέθεσε τις θέσεις και εκτιμήσεις της εποπτικής αρχής για την πορεία της κυπριακής οικονομίας.

Κατά τις συνεδρίες της επιτροπής, της 28^{ης} Νοεμβρίου και 1^{ης} Δεκεμβρίου 2022, εξετάστηκαν οι κυβερνητικές τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2023, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά την επίσημη κατάθεση του προϋπολογισμού. Επίσης, στη συνεδρία της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2022 εγκρίθηκε η έκθεση της επιτροπής για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2023.

Τέλος, ο Υπουργός Οικονομικών στις 2 Δεκεμβρίου 2022, ανέλυσε ενώπιον της ολομέλειας του σώματος τη γενική οικονομική πολιτική της κυβέρνησης, τη δημοσιονομική κατάσταση, καθώς και τις προτεραιότητες και τους στόχους για το έτος 2023, όπως περιλαμβάνονται στον υπό συζήτηση προϋπολογισμό.

Μαζί με τον προϋπολογισμό για το έτος 2023 κατατέθηκαν επίσης:

- Το Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2023-2025, όπως αυτό εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο μαζί με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2023.
- Στρατηγικά σχέδια με τις στρατηγικές επιδιώξεις των συνταγματικών εξουσιών και υπηρεσιών, των υπουργείων, υφυπουργείων και των ανεξάρτητων αρχών/υπηρεσιών.
- Έκθεση συμμόρφωσης με τις παρατηρήσεις και συστάσεις του Γενικού Ελεγκτή της Δημοκρατίας για το έτος 2020, δυνάμει του άρθρου 4Α του περί Καταθέσεως Στοιχείων και Πληροφοριών στον Γενικό Ελεγκτή της Δημοκρατίας Νόμου.
- Έκθεση Δημοσιονομικών Κινδύνων, δυνάμει του άρθρου 58 του περί Δημοσιονομικής Ευθύνης και Δημοσιονομικού Πλαισίου Νόμου.

Σημειώνεται ότι, με Απόφαση της ολομέλειας της Βουλής, στις 2 Δεκεμβρίου 2022, εγκρίθηκε ο προϋπολογισμός της Βουλής για το 2023 και ακολούθως κατ' επιταγήν του άρθρου 167 του Συντάγματος ενσωματώθηκε στον υπό εξέταση κρατικό προϋπολογισμό, αποτελώντας αναπόσπαστο μέρος του.

2. Στοιχεία/Πληροφορίες

Η παρούσα έκθεση βασίζεται στα στοιχεία του κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2023 και του ΜΔΠ 2023-2025, καθώς και στα διάφορα στοιχεία που τον συνοδεύουν, τα κατατεθέντα από τον Υπουργό Οικονομικών στοιχεία κατά την έναρξη της συζήτησης, καθώς και στους αναλυτικούς πίνακες που παρουσιάζουν τα μεγέθη του προϋπολογισμού για το 2023 και τους μακροοικονομικούς δείκτες.

Η παρούσα έκθεση συνοψίζεται στα ακόλουθα:

Μέρος Α - Ανάλυση του Υπουργού Οικονομικών της οικονομικής πολιτικής της κυβέρνησης, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023, οι θέσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου και άλλα συναφή με τον κρατικό προϋπολογισμό για το 2023 θέματα.

Μέρος Β - Παρατηρήσεις των κοινοβουλευτικών ομάδων και άλλων κομμάτων που εκπροσωπούνται στην επιτροπή για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2023.

Μέρος Γ - Πρόγραμμα συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού του 2023 στην επιτροπή.

Μέρος Δ - Πίνακες που κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών και αποτυπώνουν την κρατούσα δημοσιονομική κατάσταση.

Μέρος Ε - Πίνακας συγκεφαλαίωσης οφειλών και δαπανών κατά Κεφάλαιο.

Μέρος ΣΤ - Συναφή ζητήματα σχετικά με την πορεία αναπτυξιακών δαπανών και τους συμπληρωματικούς προϋπολογισμούς του κρατικού προϋπολογισμού του 2022.

Μέρος Ζ - Τροποποιήσεις στον κρατικό προϋπολογισμό του 2023, οι οποίες κατατέθηκαν από το Υπουργείο Οικονομικών μετά τη λήξη της κυρίως συζήτησης από την επιτροπή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

1. Υπουργός Οικονομικών

α. Οικονομικό πλαίσιο

Ο Υπουργός Οικονομικών, αναλύοντας ενώπιον της επιτροπής, στις 24 Οκτωβρίου 2022, το οικονομικό πλαίσιο επί του οποίου βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023, κατέθεσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καταρτίστηκε και κατατέθηκε ο κρατικός προϋπολογισμός για το έτος 2023 χαρακτηρίζονται από μεγάλη αβεβαιότητα, η οποία εντείνεται από τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού και της συνέχισης του πολέμου στην Ουκρανία.
- Η κυπριακή οικονομία, παρά τις δύσκολες συνθήκες και την αβεβαιότητα που επικρατούν κατά την τελευταία τριετία, κινήθηκε σε καλύτερα από τα αναμενόμενα επίπεδα, καταγράφοντας θετικό ρυθμό ανάπτυξης και για το έτος 2022.
- Ο ρυθμός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας για το 2022 υπερβαίνει σημαντικά τις προβλέψεις τόσο του Υπουργείου Οικονομικών όσο και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, γεγονός το οποίο καταδεικνύει την ανθεκτικότητα και προοπτική της κυπριακής οικονομίας.
- Σημαντική εξέλιξη, η οποία επιβεβαιώνει την πορεία της κυπριακής οικονομίας, αποτελεί η αναβάθμιση

της πιστοληπτικής ικανότητας του κράτους από οίκους αξιολόγησης.

- Οι προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, μεσοπρόθεσμα, σύμφωνα με το βασικό μακροοικονομικό σενάριο, παραμένουν θετικές, με σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας ωστόσο, λόγω των κρατουσών συνθηκών. Ειδικότερα, για το 2023, η θετική πορεία του ρυθμού ανάπτυξης προβλέπεται να συνεχιστεί, σημειώνοντας εντούτοις επιβράδυνση σε σχέση με τα επίπεδα του 2022, λόγω των μεγάλων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η παγκόσμια οικονομία, εν μέσω του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία, των υψηλών τιμών της ενέργειας, του υψηλού πληθωρισμού, της αύξησης των επιτοκίων, όπως και του ενδεχόμενου καταγραφής ύφεσης στην Ευρώπη.
- Οι κυριότεροι δυνητικοί κίνδυνοι επηρεασμού της πορείας της κυπριακής οικονομίας επικεντρώνονται στα ακόλουθα:
 - Η παρατεταμένη περίοδος υψηλού πληθωρισμού, που δυνατό να οδηγήσει σε αύξηση των λειτουργικών εξόδων του κράτους, όπως και του κόστους για κατασκευαστικά έργα για τα οποία η Δημοκρατία έχει δεσμευτικές υποχρεώσεις να διεκπεραιώσει.
 - Το ενδεχόμενο αύξησης των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους, λόγω της αύξησης των επιτοκίων εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) και της σταδιακής απόσυρσης του προγράμματος ποσοτικής χαλάρωσης της ΕΚΤ, όπως και το ενδεχόμενο αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, λόγω του αντικτύπου του πολέμου στην Ουκρανία και της υπό αναφορά αύξησης των επιτοκίων.
 - Το ενδεχόμενο συρρίκνωσης της οικονομικής δραστηριότητας και συνεπώς απώλειας δημοσίων εσόδων, σε περίπτωση αναζωπύρωσης της πανδημίας του κορωνοϊού.
 - Το μεταναστευτικό ζήτημα.
- Παρά το αβέβαιο οικονομικό περιβάλλον που επικρατεί σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, η κυβέρνηση, με το τέλος της θητείας της, παραδίδει υγιή δημόσια οικονομικά, τα οποία έχουν προέλθει μέσω της ανάπτυξης της οικονομίας.
- Ανεξαρτήτως του ότι η κυπριακή οικονομία παρουσιάζει καλύτερες επιδόσεις από τις αναμενόμενες, επιβάλλεται η συνέχιση της συνετούς δημοσιονομικής διαχείρισης και η διατήρηση δημοσιονομικών πλεονασμάτων, ώστε να καταστεί εφικτή η περαιτέρω μείωση του δημόσιου χρέους και η δημιουργία περιθωρίων παροχής πρόσθετων κοινωνικών μέτρων, καθώς και προώθησης αναπτυξιακών έργων.

Αναφερόμενος στην **πορεία των κυριότερων μακροοικονομικών δεικτών**, ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο **ρυθμός ανάπτυξης** της κυπριακής οικονομίας για το έτος 2022 προβλέπεται να ανέλθει στο 5,7%¹ του ΑΕΠ, σε πραγματικούς όρους, σε σύγκριση με 5,5% για το 2021. Η βελτιωμένη εικόνα του ρυθμού ανάπτυξης για το 2022, σε σχέση με προηγούμενες προβλέψεις, θέτει την Κύπρο σημαντικά πιο πάνω από τον μέσο όρο του ρυθμού ανάπτυξης στην ευρωζώνη, ο οποίος ανέρχεται στο 3,1%², συμβάλλοντας στην αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας. Για το 2023 προβλέπεται να περιοριστεί στο 3% του ΑΕΠ, ενώ για τα έτη 2024-2025 να κυμανθεί στο 3,3% και 3,2%, αντίστοιχα.
- Ο **πληθωρισμός**, ο οποίος αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα παγκοσμίως στο παρόν στάδιο, αναμένεται για το 2022 να ανέλθει στο 7,7%. Οι κυριότεροι παράγοντες που οδήγησαν στον υψηλό πληθωρισμό είναι κατά κύριο λόγο η αύξηση της τιμής του πετρελαίου στις διεθνείς αγορές και σε μικρότερο βαθμό, η υποχώρηση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του ευρώ έναντι του δολαρίου και οι αυξήσεις στις τιμές των τροφίμων. Για το 2023 προβλέπεται, με σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας, μείωσή του στο 3%, όπως μείωση προβλέπεται και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για τα έτη 2024-2025 προβλέπεται περαιτέρω περιορισμός του πληθωρισμού στο 2%.

Η κυβέρνηση, αναγνωρίζοντας την ανάγκη απάμβλυνσης των επιπτώσεων από τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και των καυσίμων, έχει εφαρμόσει σειρά μέτρων στήριξης των νοικοκυριών, των επιχειρήσεων και άλλων φορέων, το κόστος των οποίων μέχρι τον Οκτώβριο του 2022 ανήλθε στα €390 εκατομ. περίπου.

- Το **πρωτογενές ισοζύγιο³ της γενικής κυβέρνησης** αναμένεται να είναι πλεονασματικό για το έτος 2022 και να ανέλθει στο 2,7% του ΑΕΠ, σε σύγκριση με 0,2% του ΑΕΠ για το 2021. Για την τριετία 2023-2025 το πρωτογενές ισοζύγιο προβλέπεται να κυμανθεί στο 3% για το 2023 και στο 3,6% για τα έτη 2024 και 2025.

¹ Με βάση προηγούμενη πρόβλεψη που περιλήφθηκε στο Πρόγραμμα Σταθερότητας 2022-2025 (Απρίλιος 2022) ο ρυθμός ανάπτυξης περιοριζόταν στο 2,7% του ΑΕΠ.

² Στοιχεία παρουσίασης Υπουργού Οικονομικών, 24 Οκτωβρίου 2022, IMF WEO October 2022.

³ Στο πρωτογενές ισοζύγιο δεν περιλαμβάνεται το κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους.

- Το **δημοσιονομικό ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης** παρουσιάζει διόρθωση για το τρέχον έτος, έπειτα από δύο έτη δημοσιονομικού ελλείμματος συνεπεία των μέτρων που λήφθηκαν για την αντιμετώπιση της πανδημικής κρίσης. Ειδικότερα, για το έτος 2022 αναμένεται δημοσιονομικό πλεόνασμα ύψους 1,2% του ΑΕΠ (€308,3 εκατομ.) σε σχέση με έλλειμμα -1,7% του ΑΕΠ (€388,8 εκατομ.) για το 2021. Η διορθωτική πορεία του δημοσιονομικού ισοζυγίου θα συνεχίσει και για τα επόμενα έτη, ως οι δεσμεύσεις της Δημοκρατίας έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για την τριετία 2023-2025 προβλέπεται να είναι πλεονασματικό και να ανέλθει στο 1,7% του ΑΕΠ για το 2023 και στο 2,3% του ΑΕΠ για τα έτη 2024 και 2025.
- Το **δημόσιο χρέος**, μετά το 2020 που ανήλθε στο 115% του ΑΕΠ ως αποτέλεσμα των μέτρων στήριξης της οικονομίας, το 2021 μειώθηκε στο 103,6% του ΑΕΠ (€24.271 εκατομ.), ενώ για το έτος 2022 αναμένεται να σημειώσει περαιτέρω μείωση, φτάνοντας στο 89,3% του ΑΕΠ (€23.350,7 εκατομ.), ποσοστό το οποίο σηματοδοτεί μια από τις μεγαλύτερες μειώσεις δημόσιου χρέους στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Για την τριετία 2023-2025 προβλέπεται να συνεχίσει πτωτική πορεία, κατερχόμενο στο 83,3%, 76,5% και 72,3% του ΑΕΠ, αντίστοιχα.

Ο ίδιος αξιωματούχος αναφερόμενος σε επιμέρους ζητήματα δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η **πιστοληπτική αξιολόγηση** της κυπριακής οικονομίας από διεθνείς οίκους συνεχίζει να βελτιώνεται, καταδεικνύοντας τα βήματα σταθερότητας και προόδου της κυπριακής οικονομίας. Το γεγονός αυτό αναμένεται να συνδράμει στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών και στη συγκράτηση του κόστους δανεισμού από τις διεθνείς αγορές. Με βάση τα αποτελέσματα των πιστοληπτικών αξιολογήσεων της κυπριακής οικονομίας κατά το 2022, δύο από τους τέσσερις διεθνείς οίκους αξιολόγησης αναβάθμισαν την πιστοληπτική ικανότητα της Δημοκρατίας κατά μια βαθμίδα, εντός της επενδυτικής κατηγορίας, διαμορφώνοντας την προοπτική σε σταθερή, ένας επιβεβαίωσε την πιστοληπτική ικανότητα της χώρας διαμορφώνοντας την προοπτική σε θετική, διατηρώντας το ενδεχόμενο αναβάθμισης, ενώ ένας διατήρησε αμετάβλητη την πιστοληπτική βαθμίδα και την προοπτική του αξιόχρεου της Δημοκρατίας.

Με βάση τα πιο πάνω στοιχεία, η διαφύλαξη της θετικής πορείας της πιστοληπτικής ικανότητας της χώρας είναι επιβεβλημένη, δεδομένων των συνθηκών αβεβαιότητας που επικρατούν.

- Οι **αποδόσεις ομολόγων** της Δημοκρατίας ακολουθούν αυξητική τάση, όπως παρατηρείται και στις αποδόσεις ομολόγων των λοιπών κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η παρατηρούμενη τάση οφείλεται στις πληθωριστικές πιέσεις και στη μεγάλη αβεβαιότητα που επικρατεί στην παγκόσμια οικονομία.
- Η **ανεργία** παρουσιάζει καθοδική πορεία, η οποία αναμένεται να συνεχίσει και για τα επόμενα έτη. Για το 2022 το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται να μειωθεί στο 7% του εργατικού δυναμικού σε σχέση με 7,5% για το 2021, προσεγγίζοντας τον μέσο όρο της ευρωζώνης, που ανέρχεται στο 6,8%⁴. Για την τριετία 2023-2025 η ανεργία προβλέπεται να σημειώσει περαιτέρω μείωση και να κατέλθει στο 6,4%, 5,7% και 5%, αντίστοιχα, παρά τις συνθήκες αβεβαιότητας που επικρατούν.
- Οι **δείκτες κατανομής του εθνικού εισοδήματος** (συντελεστής Gini και S80/S20), με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία, καταγράφουν βελτίωση για τα έτη 2019-2021, η οποία προκύπτει κυρίως από την ενδυνάμωση της κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης.

β. Οικονομικοί και Κοινωνικοί Δείκτες

Με βάση τα στοιχεία που κατατέθηκαν από τον Υπουργό Οικονομικών, οι κυριότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί δείκτες για την περίοδο 2021-2025 παρουσιάζουν την ακόλουθη εικόνα:

	2021	2022	2023	2024	2025
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές) (€ εκατομ.)	€23.436,7	€26.136,3	€27.770,9	€29.264,7	€30.784,2
Ρυθμός Ανάπτυξης (% ΑΕΠ)	5,5%	5,7%	3%	3,3%	3,2%
Πρωτογενές Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	+0,2%	+2,7%	+3%	+3,6%	+3,6%
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (%ΑΕΠ)	-1,7%	+1,2%	+1,7%	+2,3%	+2,3%
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	103,6%	89,3%	83,3%	76,5%	72,3%

⁴ Στοιχεία παρουσίασης Υπουργού Οικονομικών, 24 Οκτωβρίου 2022, IMF WEO October 2022.

Ανεργία (% Εργατικού Δυναμικού)	7,5%	7%	6,4%	5,7%	5%
Πληθωρισμός (% μεταβολή ΔΤΚ)	+2,5%	+7,7%	+3%	+2%	+2%

	2019	2020	2021
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού	18,6%	17,6%	17,3%
Ποσοστό κινδύνου φτώχειας	14,7%	14,3%	13,8%
Δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini) ⁵	31,1	29,3	29,4
Δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 ⁶	4,6	4,3	4,2

2. Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου

Ο Διοικητής της Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου (ΚΤΚ) καταθέτοντας τις θέσεις της εποπτικής αρχής σε σχέση με την πορεία της κυπριακής οικονομίας δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Η συζήτηση για τον κρατικό προϋπολογισμό του 2023 διεξάγεται υπό τη σκιά των δραματικών γεωπολιτικών εξελίξεων λόγω του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία, ο οποίος εντείνει σημαντικά τις ανοδικές πιέσεις στις τιμές της ενέργειας, των βασικών εμπορευμάτων και τροφίμων, καθώς και τους περιορισμούς στην προσφορά πρώτων υλών και ενδιάμεσων προϊόντων, επιφέροντας αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα της ευρωζώνης και παγκοσμίως.
- Παρά τις κρατούσες συνθήκες, με βάση τις αναθεωρημένες προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2022 της ΚΤΚ, ο ρυθμός οικονομικής μεγέθυνσης της Κύπρου αναμένεται για το έτος 2022 να είναι μεγαλύτερος, σε σχέση με τις προβλέψεις Ιουνίου 2022.
- Οι μακροοικονομικές προβλέψεις της κυβέρνησης, στις οποίες βασίζεται ο υπό εξέταση προϋπολογισμός, κρίνονται ρεαλιστικές και συνάδουν σε γενικές γραμμές με τις ενδιάμεσες προβλέψεις⁷ της ΚΤΚ. Ωστόσο, σημειώνεται η μεγάλη αβεβαιότητα στις προβλέψεις, εξαιτίας του πολέμου στην Ουκρανία.
- Τα υψηλά επίπεδα πληθωρισμού που παρατηρούνται οφείλονται κυρίως, όπως και στην ευρωζώνη, στις πρωτοφανείς αρνητικές επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία, στις τιμές της ενέργειας, καθώς και στις επιπτώσεις της πανδημίας στην αλυσίδα εφοδιασμού και στο κόστος των μεταφορών. Για το 2023 προβλέπεται περιορισμός του πληθωρισμού συνεπεία των προβλεπόμενων μειώσεων της τιμής του πετρελαίου και της σταδιακής εξομάλυνσης των απρόσμενων πληθωριστικών πιέσεων που επέφερε κατά το τρέχον έτος ο πόλεμος στην Ουκρανία.
- Τα θετικά δημοσιονομικά αποτελέσματα του 2021 συνεχίζουν να βελτιώνονται και κατά το 2022, παρά τις συνεχιζόμενες αρνητικές εξελίξεις στον τομέα της ενέργειας. Ωστόσο, οι πληθωριστικές πιέσεις αναμένεται να έχουν επίπτωση, με χρονική υστέρηση, στις δημόσιες δαπάνες και στο δημοσιονομικό ισοζύγιο. Μεσοπρόθεσμα, η αβεβαιότητα των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία δημιουργεί καθοδικούς κινδύνους για τις προοπτικές της οικονομίας και συνεπώς για τα έσοδα του κράτους. Ως εκ τούτου, η συνετή διαχείριση των δημόσιων οικονομικών είναι αναγκαία, ώστε να περιοριστούν στο ελάχιστο οι ενδεχόμενοι κίνδυνοι εκτροχιασμού των δημοσιονομικών δεικτών και μη βελτίωσης της επενδυτικής βαθμίδας της χώρας.

Σχετικά με τον τραπεζικό τομέα, ο ίδιος αξιωματούχος δήλωσε μεταξύ άλλων τα ακόλουθα:

- Ο τραπεζικός τομέας, στο πλαίσιο των δύσκολων συνθηκών που διαμορφώθηκαν, αποδεικνύεται ανθεκτικός. Παρ' όλα αυτά, οι έμμεσες επιπτώσεις αναμένεται να διαφανούν εντός του επόμενου έτους. Συνεπώς, όλα τα πιστωτικά ιδρύματα πρέπει να συνεχίσουν να εφαρμόζουν συνετές πολιτικές διαχείρισης του πιστωτικού κινδύνου. Περαιτέρω, η συνεχής προσαρμογή των επιχειρησιακών στρατηγικών του τραπεζικού τομέα είναι απαραίτητη, ώστε να ανταποκρίνεται στα νέα δεδομένα, όπως αυτά διαμορφώνονται από τις συνεχείς κρίσεις της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία.

⁵ Συντελεστής Gini - δείκτης ανισότητας ή συγκέντρωσης του εισοδήματος. Στην περίπτωση πλήρους ισότητας κατανομής των εισοδημάτων, ο συντελεστής Gini είναι 0, ενώ σε περίπτωση συγκέντρωσης των εισοδημάτων σε ένα άτομο, ο συντελεστής Gini ανέρχεται στο 100.

⁶ Δείκτης κατανομής εισοδήματος (S80/S20) - σύγκριση του μεριδίου του εισοδήματος του "πλουσιότερου" 20% του πληθυσμού με το 20% του "φτωχότερου" πληθυσμού.

⁷ Προβλέψεις Σεπτεμβρίου 2022.

- Ο όγκος των αναδιρθρώσεων δανείων, στις οποίες προέβησαν τα πιστωτικά ιδρύματα, κατόπιν σχετικών παραινήσεων της ΚΤΚ, κατά το 2021 κρίνεται αξιόλογος. Ειδικότερα, κατά το 2021 οι αναδιρθρώσεις δανείων από πιστωτικά ιδρύματα αυξήθηκαν σε €1,7 δις σε σχέση με €480 εκατομ. για το 2020.
- Η διόρθωση του ισολογισμού πιστωτικών ιδρυμάτων σε σχέση με τις Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις για την περίοδο Δεκεμβρίου 2018 μέχρι σήμερα ανέρχεται στο 80% για τα συστημικά ιδρύματα, ενώ για τα υπόλοιπα εγχώρια αδειοδοτημένα πιστωτικά ιδρύματα περιορίζεται στο 26%.
- Η παραχώρηση νέου δανεισμού από πιστωτικά ιδρύματα συνεχίζει να στηρίζει την πραγματική οικονομία. Ειδικότερα, οι νέες πιστωτικές διευκολύνσεις που παραχωρήθηκαν κατά το έτος 2020 ανήλθαν στα €2,8 δις, ενώ για το έτος 2021 αυξήθηκαν στα €3,3 δις. Περαιτέρω, κατά το πρώτο εξάμηνο του τρέχοντος έτους ο νέος δανεισμός ανήλθε στα €2 δις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

1. Κρατικός Προϋπολογισμός 2023 και Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο (ΜΔΠ) 2023-2025

Ο Υπουργός Οικονομικών παρουσιάζοντας στην επιτροπή τον κρατικό προϋπολογισμό για το έτος 2023, όπως και το ΜΔΠ 2023-2025 κατέθεσε τα ακόλουθα:

- Ο προϋπολογισμός για το έτος 2023 αποτελεί τον τελευταίο προϋπολογισμό της παρούσας κυβέρνησης, έπειτα από δέκα έτη συνεχούς διακυβέρνησης.
- Πρώτιστος στόχος του υπό συζήτηση προϋπολογισμού είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημόσιων οικονομικών, μέσω της ορθολογικής διαχείρισης των δημόσιων πόρων, αξιοποιώντας τα διαθέσιμα χρηματοδοτικά εργαλεία, όπως το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θ.Α.Ε.Ι.Α.».
- Ειδικότερα, με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό, παρά την αβεβαιότητα και τις δύσκολες δημοσιονομικές συνθήκες που επικρατούν, σκοπεύεται:
 - η αντιμετώπιση των συνεπειών της πανδημίας του κορωνοϊού και του πολέμου στην Ουκρανία,
 - η αντιμετώπιση των προκλήσεων που δημιουργεί ο πληθωρισμός,
 - η διατήρηση υγιών δημόσιων οικονομικών με στόχο την αντιμετώπιση ενδεχόμενων μελλοντικών προκλήσεων,
 - η συνέχιση της πτωτικής πορείας του δημόσιου χρέους,
 - η περαιτέρω ενίσχυση της ανθεκτικότητας της κυπριακής οικονομίας, μέσω της υλοποίησης διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, ώστε να τεθούν υγιείς βάσεις για ανάκαμψη και δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσα σε συνθήκες δημοσιονομικής πειθαρχίας και κοινωνικής συνοχής,
 - η ενίσχυση της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, καθώς και της έρευνας και καινοτομίας,
 - η υλοποίηση και συνέχιση σημαντικών έργων και δράσεων, η ολοκλήρωση των οποίων αναμένεται να συνεισφέρει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας και στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών.

Σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, τα προϋπολογιζόμενα έσοδα και οι προϋπολογιζόμενες δαπάνες της **γενικής κυβέρνησης** για το έτος 2023 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

- Έσοδα ύψους €11.766 εκατομ., αυξημένα κατά 6,9% σε σχέση με το 2022.
- Δαπάνες ύψους €11.295 εκατομ., αυξημένες κατά 5,6% σε σχέση με το 2022.

Σε σχέση με το **ΜΔΠ 2023-2025**, προβλέπονται για τη γενική κυβέρνηση έσοδα ύψους €12.489 εκατομ. και €12.915 εκατομ. και δαπάνες ύψους €11.804 εκατομ. και €12.196 εκατομ. για τα έτη 2024 και 2025, αντίστοιχα.

Σε σχέση με την **κεντρική κυβέρνηση**, ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2023 προβλέπει έσοδα (εξαιρουμένων των χρηματοοικονομικών ροών) ύψους €8.493 εκατομ., αυξημένα κατά 9% σε σύγκριση με τα αναθεωρημένα έσοδα για το 2022 ύψους €7.812 εκατομ., και συνολικές δαπάνες (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων) ύψους €8.940 εκατομ., οι οποίες είναι αυξημένες κατά 6,5% σε σχέση με το 2022, που εκτιμώνται στα €8.391 εκατομ.

Οι **κυριότερες δαπάνες για την τριετία 2023-2025** αφορούν κοινωνικές παροχές (€5,01 δις), συγχρηματοδοτούμενα έργα (€1,14 δις), λειτουργικές δαπάνες (€896,7 εκατομ.), δρόμους (€412,5 εκατομ.), συντηρήσεις και επιδιορθώσεις (€350,3 εκατομ.), κατασκευαστικά έργα (€334,8 εκατομ.) και έργα υποδομής (€114,2 εκατομ.). Μεταξύ των δαπανών της τριετίας περιλαμβάνονται σχέδια, έργα και δράσεις πράσινης

ανάπτυξης, ύψους €829,2 εκατομ., και έργα ψηφιακού μετασχηματισμού, ύψους €225,2 εκατομ.

2. Ανάλυση κρατικού προϋπολογισμού για το έτος 2023

α. **Ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023**, όπως αρχικά κατατέθηκε στη Βουλή, προβλέπει δαπάνες (τακτικές και αναπτυξιακές) για τις οποίες ζητείται έγκριση πληρωμής (μη περιλαμβανομένων των δαπανών που βαρύνουν το Πάγιο Ταμείο), ύψους **€7.569.710.448⁸** (αρχικός προϋπολογισμός χωρίς τις τροποποιήσεις που κατατέθηκαν στο μεταξύ από το Υπουργείο Οικονομικών) και παρουσιάζει **αύξηση** δαπανών κατά 3,5% σε σύγκριση με τις αρχικά προϋπολογισθείσες και εγκριθείσες δαπάνες του προϋπολογισμού του 2022 (μη περιλαμβανομένων των συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το 2022)⁹.

β. Οι **κυριότερες κατηγορίες εσόδων** για το 2023 συγκριτικά με το 2022 συνοψίζονται ως ακολούθως:

	Αναθεωρημένα 2022 € εκατομ.	Προϋπολογισθέντα 2023 € εκατομ.	% μεταβολή 2023/2022
Άμεσοι φόροι	3.016	3.045	+0,1%
Έμμεσοι φόροι	3.457,9	3.719	+7,5%
Μη φορολογικά έσοδα ¹⁰	1.289	1.336	+3,6%

γ. Οι **κυριότερες κατηγορίες δαπανών** για το 2023 συγκριτικά με το 2022 συνοψίζονται στα ακόλουθα:

	Προϋπολογισθείσες 2022 € εκατομ.	Προϋπολογισθείσες 2023 € εκατομ.	% μεταβολή 2023/2022
Δαπάνες προσωπικού ¹¹	3.048,8	3.193,7	+4,7%
Λειτουργικές Δαπάνες	951,6	1.099,7	+15,5%
Μεταβιβαστικές πληρωμές ¹²	3.047,4	3.163,5	+3,8%
Αναπτυξιακές δαπάνες ¹³	1.137,6	1.273,4	+12%
Εξυπηρέτηση δημόσιου χρέους (τόκοι και αποπληρωμές δανείων)	2.441,5	1.914,5	-21,5%

δ. **Η κατάσταση μόνιμων θέσεων στη δημόσια υπηρεσία** που προβλέπονται στον προϋπολογισμό για το 2023 σε σύγκριση με το 2022, **σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή μέχρι τον Οκτώβριο του 2022**, έχουν ως ακολούθως:

Συνοπτική Κατάσταση	2022	2023
Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας	153	153
Δημόσια Υπηρεσία	14.295	14.361
Δικαστική Υπηρεσία	384	404
Άμυνα	3.614	3.589
Εσωτερική Ασφάλεια	5.724	6.046

⁸ Οι **συνολικές δαπάνες** που προβλέπονται στον προϋπολογισμό του 2023 ανέρχονται σε **€10.472.074.745** και περιλαμβάνουν τις δαπάνες του Πάγιου Ταμείου (**€2.902.364.297**), οι οποίες δε χρήζουν νομοθετικής έγκρισης. Στον ίδιο προϋπολογισμό προϋπολογίζονται **έσοδα ύψους €9.766.842.012 (περιλαμβανομένων και των χρηματοοικονομικών ροών) έναντι €8.564.502.845 (αρχικά προϋπολογισθέντα για το 2022)**.

⁹ Περαιτέρω ανάλυση των κρατικών εσόδων και δαπανών παρουσιάζεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

¹⁰ Αφορούν προσφορά αγαθών και υπηρεσιών, μεταβιβάσεις, χορηγίες, ενοίκια, δικαιώματα και άλλα έσοδα, εξαιρουμένων εισπράξεων από δάνεια.

¹¹ Αφορούν αποδοχές προσωπικού, συντάξεις και φιλοδωρήματα.

¹² Αφορούν κυρίως κοινωνικές παροχές, χορηγίες προς οργανισμούς δημόσιου και ιδιωτικού δικαίου και αρχές τοπικής διοίκησης, συνεισφορές στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, το ΓΕΣΥ και τον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

¹³ Αφορούν κυρίως πάγια/επενδύσεις, έργα υπό κατασκευή, συγχρηματοδοτούμενα έργα, εκπαιδεύσεις και χορηγίες προς εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Παιδεία	12.337	12.291
Σύνολο	36.354	36.691

3. Τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023

Ο Υπουργός Οικονομικών κατέθεσε στη Βουλή συνολικά 41 τροποποιήσεις του κρατικού προϋπολογισμού του 2023 για σκοπούς ενσωμάτωσής τους στον κυρίως προϋπολογισμό και υποβολής τους προς έγκριση από την ολομέλεια του σώματος, το περιεχόμενο των οποίων περιλαμβάνεται στο Μέρος Ζ της παρούσας έκθεσης.

Όπως σχετικά σημειώνεται, μετά την έγκριση του προϋπολογισμού για το 2023 από το Υπουργικό Συμβούλιο και την κατάθεσή του στη Βουλή των Αντιπροσώπων, διαπιστώθηκε η ανάγκη τροποποίησης του νομοσχεδίου, προκειμένου να προστεθούν ή/και αφαιρεθούν πιστώσεις στον προϋπολογισμό του 2023 και στο ΜΔΠ 2023-2025, να ρυθμιστούν σειρά ζητημάτων στη βάση μεταγενέστερων αποφάσεων του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και να διορθωθούν ορισμένα λάθη και παραλείψεις.

Οι συνολικές δαπάνες από τις προτεινόμενες τροποποιήσεις ανέρχονται στα €54.950.379 για το 2023 και στα €16.042.214 και €13.949.030 για τα έτη 2024-2025, αντίστοιχα.

4. Παρατηρήσεις και Σχόλια

Η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στη βάση των θέσεων του Υπουργού Οικονομικών και των κατατεθέντων στοιχείων, καθώς και σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης για την πορεία της κυπριακής οικονομίας και λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί, διαπιστώνει τα ακόλουθα:

α. **Σε σχέση με τη δημοσιονομική κατάσταση, την ευρύτερη οικονομική κατάσταση της Κύπρου, όπως και το πλαίσιο επί του οποίου έχει βασιστεί η κατάρτιση του κρατικού προϋπολογισμού του 2023-**

- η κυπριακή οικονομία, παρά τις επιπτώσεις της πανδημίας του κορωνοϊού και του πολέμου στην Ουκρανία, διατηρεί θετικό ρυθμό ανάπτυξης και για το έτος 2022, ο οποίος αναμένεται να είναι οριακά αυξημένος σε σχέση με το προηγούμενο έτος, υπερβαίνοντας τον μέσο όρο της ευρωζώνης,
- το ΑΕΠ σε πραγματικούς όρους παρουσιάζει ανοδική τάση, η οποία προβλέπεται ωστόσο για τα επόμενα έτη να συνεχίσει με πιο αργούς ρυθμούς,
- το δημοσιονομικό ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης, μετά από δύο έτη αρνητικής πορείας, συνεπεία των μέτρων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας, μετατράπηκε σε θετικό κατά το τρέχον έτος, ενώ γίνεται πρόβλεψη για περαιτέρω βελτίωση κατά την επόμενη τριετία,
- το δημόσιο χρέος, μετά τη μεγάλη αύξηση που σημείωσε κατά το 2020 λόγω της αύξησης των ρευστών διαθεσίμων του κράτους για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού, παρουσίασε μείωση και κατά το έτος 2022, η οποία, σύμφωνα με τον Υπουργό Οικονομικών, κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική για τη μελλοντική πορεία του,
- ο πληθωρισμός, μετά τα χαμηλά επίπεδα στα οποία κυμάνθηκε κατά τα έτη 2017-2019 και 2021, καθώς και το αρνητικό πρόσημο που σημείωσε κατά το έτος 2020, προβλέπεται για το 2022 να ανέλθει στο 7,7%, ποσοστό το οποίο βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο της τελευταίας τεσσαρακονταετίας,
- το ποσοστό ανεργίας εκτιμάται για το 2022 στο 7%, καταγράφοντας περαιτέρω μείωση σε σχέση με τη μείωση που παρατηρήθηκε το 2021, πορεία η οποία προβλέπεται να βελτιωθεί κατά τα έτη 2023-2025,
- οι δείκτες φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού παρουσιάζουν, σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, οριακή βελτίωση για το έτος 2021 σε σχέση με το έτος 2020, ενώ ο δείκτης άνισης κατανομής εισοδήματος (συντελεστής Gini), όπως και ο δείκτης κατανομής εισοδήματος S80/S20 διατηρήθηκαν στα ίδια περίπου επίπεδα κατά τα υπό αναφορά έτη.

Σε σχέση με επιμέρους πρόνοιες του κρατικού προϋπολογισμού του 2023¹⁴, συγκριτικά με το 2022 παρατηρείται-

- αύξηση των προσυπολογιζόμενων εσόδων (εξαιρουμένων χρηματοοικονομικών ροών) κατά 8,7%,

¹⁴ Πίνακες με συγκριτική ανάλυση των προβλεπόμενων δαπανών και εσόδων περιλαμβάνεται στο Μέρος Δ της παρούσας έκθεσης.

- αύξηση των συνολικών προϋπολογιζόμενων δαπανών (εξαιρουμένων των αποπληρωμών δανείων) κατά 6,5%,
- αύξηση κατά 4,7% των δαπανών προσωπικού (περιλαμβανομένων των συντάξεων και φιλοδωρημάτων) (€3.193,7 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2023), η οποία οφείλεται κυρίως, με βάση τα κατατεθέντα στοιχεία, στην καταβολή της Αυτόματης Τιμαριθμικής Αναπροσαρμογής και των προσαυξήσεων, καθώς και στην αύξηση της απασχόλησης,
- αύξηση των λειτουργικών δαπανών κατά 15,5% (€1.099,7 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2023), συνεπεία των πληθωριστικών ανατιμήσεων στις οποίες οδηγούν οι αυξήσεις στις τιμές των καυσίμων, των ενεργειακών προϊόντων και συνεπεία των ελλείψεων στις εφοδιαστικές αλυσίδες,
- αύξηση των κοινωνικών παροχών κατά 3,2% (€1.711,5 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2023),
- αύξηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά 12% (€1.273,4 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2023), η οποία, σύμφωνα με τα κατατεθέντα στοιχεία, οφείλεται στην έναρξη υλοποίησης μεγάλων αναπτυξιακών έργων, περιλαμβανομένων οδικών, κτιριολογικών και άλλων έργων, καθώς και στην προώθηση έργων που περιλαμβάνονται στο εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας,
- μείωση των δαπανών εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους κατά 21,5% (€1.914,5 εκατομ. προϋπολογισθείσες δαπάνες για το 2023).

β. Σε σχέση με τη γενικότερη πορεία της οικονομίας από μέρους των μελών της επιτροπής εκφράστηκαν γενικότερες απόψεις, οι οποίες συνοψίζονται ως ακολούθως:

- **Όλα τα μέλη της επιτροπής**, αναγνωρίζουν τις δύσκολες συνθήκες τις οποίες αντιμετώπισε και συνεχίζει να αντιμετωπίζει η κυπριακή οικονομία, συνεπεία των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού και του πολέμου στην Ουκρανία. Αναγνωρίζουν επίσης την αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει τις προβλέψεις πάνω στις οποίες βασίζεται ο κρατικός προϋπολογισμός για το 2023, η οποία προκαλείται από τις πρόσφατες αυξήσεις των βασικών επιτοκίων από την ΕΚΤ, τον υψηλό πληθωρισμό, τις αυξήσεις των τιμών της ενέργειας και άλλων αγαθών. Παράλληλα, αναγνωρίζουν τις ενδεχόμενες επιπτώσεις των εν λόγω παραγόντων στο κόστος εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους και στα δημόσια οικονομικά.
- **Η πλειοψηφία των μελών της επιτροπής** εκφράζει την ανησυχία της ως προς τις επιπτώσεις των εξαιρετικά υψηλών επιπέδων πληθωρισμού στην αγοραστική δύναμη των καταναλωτών, στα δημόσια οικονομικά και στην οικονομία γενικότερα, παρ' όλο που σε ευρωπαϊκό επίπεδο γίνεται πρόβλεψη για αποκλιμάκωση του προβλήματος από το έτος 2023.
- **Ορισμένα μέλη της επιτροπής** εκφράζουν την ευαρέσκειά τους για τα ισχυρά δημοσιονομικά και αναπτυξιακά περιθώρια που παραδίδει η παρούσα κυβέρνηση, τονίζοντας τη σημαντικότητα διατήρησης περιθωρίων ασφαλείας, λόγω της ύφεσης που ενδεχομένως να παρουσιάσουν μεγάλες οικονομίες σε ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο συνεπεία των κρατουσών συνθηκών. Υιοθετούν επίσης τη θέση του Υπουργού Οικονομικών για τη συνέχιση των πλεονασμάτων στο δημοσιονομικό ισοζύγιο, προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος της περαιτέρω μείωσης του δημόσιου χρέους. Επισημαίνουν περαιτέρω ότι η καλή δημοσιονομική κατάσταση που παρατηρείται είναι αποτέλεσμα του υψηλού επιπέδου οικονομικής ανάπτυξης που καταγράφεται κατά το έτος 2022.
- **Μέλη της επιτροπής** τονίζουν την ανάγκη διαφύλαξης των δημοσιονομικών πλαισίων και της οικονομικής σταθερότητας, σύμφωνα με τις δεσμεύσεις της χώρας έναντι της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και την ανάγκη επιτάχυνσης του ρυθμού ανάπτυξης της οικονομίας, δεδομένων των σοβαρών προκλήσεων που καλείται να αντιμετωπίσει η χώρα τα επόμενα έτη. Επισημαίνουν παράλληλα το ενδεχόμενο επανεξέτασης υφιστάμενων πολιτικών του κράτους, οι οποίες προωθήθηκαν προς αντιμετώπιση διαρθρωτικών προβλημάτων της οικονομίας, η αποτελεσματικότητα των οποίων κρίνεται μη επαρκής.
- **Μεταξύ των μελών της επιτροπής** εκφράζονται επιφυλάξεις για τα υψηλά ποσοστά ανεργίας στους νέους, τα οποία αυξήθηκαν στο 17,6% κατά το 2022 σε σχέση με 17% για το 2021, για την άρση της δημοσιονομικής χαλάρωσης που επέτρεψε η Ευρωπαϊκή Ένωση, καθώς και για τις δημοσιονομικές και μακροοικονομικές προβλέψεις στις οποίες στηρίζεται ο προϋπολογισμός για το 2023, οι οποίες κρίνονται αισιόδοξες δεδομένων των συνθηκών.
- **Μέλη της επιτροπής** εκφράζουν επίσης επιφυλάξεις σε σχέση με τα επίπεδα των κοινωνικών δεικτών, επισημαίνοντας ειδικότερα ότι οι τελευταίοι διαθέσιμοι δείκτες αφορούν σε προγενέστερα

του έτους 2022 έτη και ως εκ τούτου δε λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις των υψηλών πληθωριστικών πιέσεων στα νοικοκυριά.

- **Συνεπώς, μέλη της επιτροπής** εκφράζουν μεταξύ άλλων την ανάγκη αύξησης των κοινωνικών παροχών και της λήψης περαιτέρω μέτρων στήριξης της κοινωνίας για αντιμετώπιση των επιπτώσεων του πληθωρισμού, των αυξήσεων στις τιμές των τιμών των ενεργειακών προϊόντων και των βασικών αγαθών, καθώς και την ανάγκη προώθησης της εφαρμογής του σχεδίου «Ενοίκιο Έναντι Δόσης» το ταχύτερο δυνατό.

γ. Σε σχέση με τον προϋπολογισμό για το 2023 εκφράζονται διστάμενες απόψεις από τα μέλη της επιτροπής. Ειδικότερα, ορισμένα εξ αυτών εκφράζουν την άποψη ότι αδυνατεί να προωθήσει ένα βιώσιμο και δικαιότερο μοντέλο ανάπτυξης της οικονομίας, καθώς και πολιτικές ουσιαστικής ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους και διαφόρων τομέων της οικονομίας, όπως της έρευνας, της τεχνολογίας, της παιδείας και του πολιτισμού. Σημειώνουν παράλληλα ότι αποτελεί έναν προϋπολογισμό ο οποίος δε λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των πολιτών, ειδικότερα των χαμηλομεσαίων στρωμάτων της κοινωνίας, των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και δεν αντιμετωπίζει τις προκλήσεις που αφορούν στην ακρίβια, στην ενεργειακή κρίση και στα υψηλά επιτόκια. Σε αντίθεση, άλλα μέλη της επιτροπής εκφράζουν την άποψη ότι ο προτεινόμενος προϋπολογισμός θα συμβάλει στην ενίσχυση της κυπριακής οικονομίας.

Η επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη όλα όσα έχουν κατατεθεί ενώπιόν της, καταλήγει στα ακόλουθα:

- Η κυπριακή οικονομία, όπως και η ευρωπαϊκή και παγκόσμια οικονομία, περιβάλλεται από συνθήκες αβεβαιότητας. Επιθυμία όλων των πλευρών είναι η συνέχιση της αναπτυξιακής πορείας σε υγιείς βάσεις και η εξομάλυνση, το συντομότερο δυνατό, των επιπτώσεων που επέφερε στην κυπριακή οικονομία η υγειονομική κρίση και ο πόλεμος στην Ουκρανία.
- Οι μεσοπρόθεσμες προοπτικές της κυπριακής οικονομίας, σύμφωνα με τις προβλέψεις της κυβέρνησης, παρουσιάζονται θετικές, περιβάλλονται ωστόσο από μεγάλη αβεβαιότητα λόγω των κρατουσών συνθηκών.
- Η βιώσιμη ανάπτυξη της οικονομίας, ο περαιτέρω περιορισμός του δημόσιου χρέους, η επίτευξη δημοσιονομικού πλεονάσματος, η προστασία του βιοτικού επιπέδου των πολιτών από τις πληθωριστικές πιέσεις και η διασφάλιση της ευημερίας των πολιτών πρέπει να αποτελούν τις κυριότερες προτεραιότητες πολιτικής της κυβέρνησης.
- Η προώθηση της πράσινης οικονομίας, του ψηφιακού μετασχηματισμού, της έρευνας και της καινοτομίας, καθώς και η υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών έργων εκτιμάται ότι θα βοηθήσουν στην αναπτυξιακή πορεία της οικονομίας.
- Η βέλτιστη αξιοποίηση των εργαλείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα των εργαλείων αντιμετώπισης των επιπτώσεων της πανδημίας του κορωνοϊού και του πολέμου στην Ουκρανία θα συμβάλουν στη βελτίωση της οικονομίας και της απασχόλησης.

5. Εισήγηση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού

Υπό το φως των πιο πάνω θέσεων, η επιτροπή με την παρούσα έκθεσή της υποβάλλει τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό και τις προτεινόμενες από την κυβέρνηση τροποποιήσεις αυτού στην ολομέλεια του σώματος, για σκοπούς λήψης τελικής απόφασης σε σχέση με την έγκριση ή απόρριψη αυτού.

Ταυτόχρονα, επιφυλάσσει το δικαίωμα των μελών της, καθώς και των υπόλοιπων βουλευτών για την υποβολή τροπολογιών στο στάδιο της κατά κεφάλαιο και ομάδα/υποομάδα δαπανών ψήφισης σε νόμο.

Σημειώνεται ότι οι τελικές θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών αναμένεται να διατυπωθούν κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού στην ολομέλεια του σώματος.

Τέλος, η επιτροπή σημειώνει ότι, υποβάλλοντας με την παρούσα έκθεσή της τον υπό συζήτηση προϋπολογισμό στην ολομέλεια του σώματος για συζήτηση, επιφυλάσσεται ως προς τα τελικά του μεγέθη, τα οποία ενδέχεται να διαφοροποιηθούν στη βάση περικοπών ειδικών κονδυλίων, όπως και της τελικής διαμόρφωσης των συνολικών δαπανών, υπό το φως της έγκρισης ή απόρριψης τροποποιήσεων σε αυτόν οι οποίες κατατέθηκαν ή ενδέχεται να κατατεθούν εκ μέρους της κυβέρνησης ή/και βουλευτών.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2023

(Οι θέσεις όλων των κοινοβουλευτικών πλευρών που περιλαμβάνονται στο παρόν Παράρτημα δεν έχουν υποστεί γλωσσική ή άλλη επεξεργασία.)

A. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού

- Β. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις**
- Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος**
- Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου**
- Ε. Παρατηρήσεις της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κίνημα**
- ΣΤ. Παρατηρήσεις Δημοκρατικής Παράταξης - Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων**
- Α. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Συναγερμού**

Η διαδικασία ψήφισης του Κρατικού Προϋπολογισμού για το 2023 συμπίπτει με την ολοκλήρωση της δεκαετούς διακυβέρνησης του προέδρου Νίκου Αναστασιάδη και ουσιαστικά σηματοδοτεί και επιβεβαιώνει την ισχυρή ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας και την αποτελεσματική διαχείριση σοβαρών οικονομικών κρίσεων. Στην αρχή αυτής της περιόδου η κυπριακή οικονομία βρισκόταν βυθισμένη σε βαθιά ύφεση και η ανεργία βρισκόταν στο 17%. Το τραπεζικό σύστημα ήταν υπό κατάρρευση οδηγώντας στο κούρεμα καταθέσεων σε δύο τράπεζες. Τα δημόσια οικονομικά, μετά από διαδοχικούς ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, ήταν εξαντλημένα. Η χώρα είχε υποστεί διαδοχικές υποβαθμίσεις και ήταν αποκλεισμένη από τις διεθνείς αγορές αδυνατώντας να χρηματοδοτήσει τις ανάγκες της. Σειρά νέων φορολογιών και περικοπών στο κράτος πρόνοιας και είχαν προκαλέσει ακόμη μεγαλύτερη επιβάρυνση για τους πολίτες.

Μέσα από τη συλλογική προσπάθεια της κοινωνίας μας, αλλά και μέσα από ορθές πολιτικές της κυβέρνησης, η οικονομία της Κύπρου κατέγραψε γρήγορη και ισχυρή ανάκαμψη. Από το 2015 μέχρι σήμερα - με εξαίρεση το έτος 2020 όταν η οικονομική δραστηριότητα περιορίστηκε λόγω των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας- η Κύπρος καταγράφει διαδοχικούς ετήσιους ρυθμούς ανάπτυξης που προσεγγίζουν το 6%. Ως αποτέλεσμα της ισχυρής αναπτυξιακής δυναμικής, διαπιστώνουμε τα ακόλουθα:

- Παρά τις πιέσεις της πανδημίας η αγορά εργασίας έχει ισχυροποιηθεί και βρίσκεται στα όρια της πλήρους απασχόλησης ενώ το διαθέσιμο εισόδημα έχει αυξηθεί και ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού έχει μειωθεί στο χαμηλότερο σημείο όλων των εποχών.
- Τα δημόσια οικονομικά έχουν ισχυροποιηθεί με αυστηρή προσήλωση στην αρχή των ισοσκελισμένων ή και πλεονασματικών προϋπολογισμών. Το δημόσιο χρέος έχει μειωθεί κάτω από το 90% και το κόστος δανεισμού είναι μειωμένο, οδηγώντας σε ανάλογη μείωση πληρωτέων τόκων.
- Το τραπεζικό σύστημα επίσης έχει ισχυροποιηθεί, η κεφαλαιουχική επάρκεια, η ρευστότητα και φερεγγυότητα έχουν ενισχυθεί δραστικά με αποτέλεσμα οι καταθέσεις των πολιτών να είναι διασφαλισμένες. Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια έχουν μειωθεί και τα εναπομείναντα έχουν μεταφερθεί εκτός τραπεζικού συστήματος.
- Ως αποτέλεσμα των πιο πάνω η κυπριακή οικονομία έλαβε διαδοχικές αναβαθμίσεις και βρίσκεται από το 2018 στην επενδυτική βαθμίδα, επιτρέποντας την άνετη πρόσβαση στις διεθνείς αγορές γεγονός που αποδείχθηκε σωτήριο κατά τη διάρκεια της πανδημίας.
- Η κυβέρνηση επέδειξε γρήγορα αντανakλαστικά και με την έναρξη της πανδημίας εφάρμοσε ένα άνευ προηγουμένου πρόγραμμα στήριξης των πολιτών διασφαλίζοντας την κοινωνική συνοχή. Σημαντικά μέτρα στήριξης λαμβάνονται και σήμερα με δεδομένες τις εξωγενείς πληθωριστικές πιέσεις.
- Κατέστη παράλληλα εφικτή η παραχώρηση φορολογικών ελαφρύνσεων και κινήτρων, η ενίσχυση του κοινωνικού κράτους με μέτρα όπως το ΓΕΣΥ, το ΕΕΕ και ο Εθνικός Κατώτατος Μισθός, αλλά και η υλοποίηση σημαντικών επενδύσεων σε έργα υποδομής, σε πανεπιστημιακές υποδομές, καθώς και στον ψηφιακό μετασχηματισμό.

Ο προτεινόμενος από την κυβέρνηση κρατικός προϋπολογισμός για το 2023 διασφαλίζει τη σταθερότητα και τη συνέχεια, με δεδομένη την έντονη αβεβαιότητα που εξακολουθεί να χαρακτηρίζει τη διεθνή και την ευρωπαϊκή οικονομία. Παρά την ισχυροποίηση της οικονομίας, δεν θα πρέπει να θεωρούνται δεδομένα όλα όσα έχουμε κατακτήσει τα τελευταία χρόνια. Είναι συνεπώς διπλά σημαντικό το γεγονός ότι -παρά το ότι διανύουμε προεκλογική περίοδο- η κυβέρνηση παραμένει προσηλωμένη στην συνετή διαχείριση των δημοσίων οικονομικών και καταθέτει για άλλη μια χρονιά ένα απόλυτα ισοσκελισμένο προϋπολογισμό. Ο ισοσκελισμένος προϋπολογισμός είναι η ασπίδα προστασίας της οικονομίας μας σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, αλλά και το μέσο που διασφαλίζει τη δυνατότητα του κράτους να συνεχίζει να εφαρμόζει την αναπτυξιακή και κοινωνική του πολιτική.

Αξιοσημείωτο όμως είναι και το γεγονός ότι ο ισοσκελισμός των δημοσίων οικονομικών δεν είναι αποτέλεσμα ούτε φορολογικών επιβαρύνσεων, ούτε περιορισμού των δημοσίων δαπανών, αλλά αποτέλεσμα της ισχυρής οικονομικής δραστηριότητας που αποφέρει αυξημένα δημόσια έσοδα. Οι δημόσιες δαπάνες είναι αυξημένες χωρίς όμως να παραβιάζονται τα όρια ασφαλείας του κράτους. Μέσα από τα αυξημένα περιθώρια του προϋπολογισμού υλοποιούνται οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με έμφαση στην ψηφιακή και την πράσινη μετάβαση. Αυξημένες είναι γενικότερα

τόσο οι αναπτυξιακές όσο και οι κοινωνικές δαπάνες, ενώ σε υλοποίηση βρίσκεται το μεγαλύτερο πρόγραμμα εξοπλιστικής αναβάθμισης της Εθνικής Φρουράς της τελευταίας εικοσαετίας.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, αναγνωρίζοντας την ανάγκη της συνετής και αξιόπιστης οικονομικής πολιτικής, αλλά και την ανάγκη για σταθερότητα και συνέχεια τοποθετείται θετικά και θα στηρίξει τον προτεινόμενο κρατικό προϋπολογισμό.

B. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Η αξιοποίηση διεθνών συγκυριών βοήθησε την ανάπτυξη το 2022 αλλά -χωρίς ουσιαστική αλλαγή πολιτικών και φιλοσοφίας στο εσωτερικό- η οικονομία αναμένεται να επιβραδύνει το 2023 και θα συνεχίσει να αναπαράγει τις κοινωνικές και εισοδηματικές ανισότητες.

Η ουσιαστική ύφεση της πανδημίας και η σταδιακή επάνοδος της οικονομίας σε πλήρη δραστηριότητα οδήγησε σε θετικούς ρυθμούς στις πλείστες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κατά αντιστοιχία στην Κύπρο, η αποκατάσταση της εισροής τουριστών και η αυξημένη ιδιωτική κατανάλωση οδήγησαν σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2022. Ωστόσο, οι υψηλές τιμές της ενέργειας, σε συνδυασμό με μια γενική αποδυνάμωση της οικονομίας της ΕΕ, επηρεάζουν τις οικονομικές προοπτικές της χώρας. Τα πρωτόγνωρα φαινόμενα πληθωρισμού (που είχαν εμφανιστεί από το δεύτερο εξάμηνο του 2021) σε συνδυασμό με την αποσπασματική και υποτονική παρέμβαση του Κράτους για στήριξη της οικονομίας, αναμένεται να επηρεάσουν σημαντικά το ρυθμό ανάπτυξης για το 2023 και θα πιέσουν ακόμα περισσότερο το διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων. Σημαντικοί καθοδικοί κίνδυνοι για τις προοπτικές ανάπτυξης παραμένουν και λόγω της αβεβαιότητας σχετικά με τις οικονομικές επιπτώσεις του πολέμου στην Ουκρανία και των κυρώσεων που επιβλήθηκαν από τη Δύση.

Παράλληλα το οικονομικό μοντέλο της χώρας συνεχίζει να παρουσιάζει σημαντικές στρεβλώσεις και παθογένειες, που επιδρούν καθοριστικά στο βιοτικό επίπεδο της κοινωνίας. Η κατανομή του παραγόμενου πλούτου παραμένει άνιση και διατηρεί την πορεία αντιστροφής των όρων κεφαλαίου-εργασίας που έχει ξεκινήσει τα προηγούμενα χρόνια της διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού. Χαρακτηριστικό της αντίφασης ανάμεσα στους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και τον καταμερισμό των εισοδημάτων είναι το γεγονός ότι το 2021 η Κύπρος κατείχε το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων που υπέστησαν μείωση απολαβών από όλες τις χώρες της ΕΕ. Στα ποιοτικά χαρακτηριστικά του αναπτυξιακού μοντέλου, η Κύπρος συνεχίζει να κατέχει μια από τις χειρότερες επιδόσεις στο τομέα της διακυβέρνησης και των διαρθρωτικών αλλαγών, που επιδρούν άμεσα στις προοπτικές ανάπτυξης για το μέλλον. Η επίτευξη περιβαλλοντικά βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης εξακολουθεί επίσης να αποτελεί βασική πρόκληση.

Χωρίς ουσιαστικό επανασχεδιασμό του αναπτυξιακού μοντέλου η χώρα θα συνεχίσει να εξαρτάται από συγκυριακούς-πρόσκαιρους παράγοντες και θα έχει μεγάλη εξάρτηση από τις διεθνείς οικονομικές εξελίξεις, χαρακτηριστικά που δεν συνάδουν με ένα βιώσιμο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης.

Το 2022 αποτελεί επίσης χρονιά ορόσημο για τις αυξήσεις τιμών στα βασικά αγαθά και την ενέργεια.

Σε συνδυασμό με την καθήλωση στα εισοδήματα των εργαζομένων, τα επίπεδα ρεκόρ που καταγράφει ο πληθωρισμός στην Κύπρο σηματοδοτούν την μείωση του βιοτικού επιπέδου για την πλειοψηφία της κοινωνίας και την ένταση της οικονομικής ανασφάλειας. Είναι σαφές ότι απέναντι σε αυτή την ιδιαίτερα δύσκολη κατάσταση που αντιμετωπίζουν νοικοκυριά και επιχειρήσεις καταγράφεται η αδυναμία της κυβέρνησης όχι μόνο να αντιμετωπίσει τα διαρθρωτικά προβλήματα στην ενέργεια, αλλά και να προσφέρει μέτρα ανακούφισης.

Διεθνώς, η εξελισσόμενη ενεργειακή κρίση διαφαίνεται πως θα έχει και βάθος και διάρκεια με αλυσιδωτές συνέπειες στην οικονομία. Οι αποφάσεις νομισματικής πολιτικής της ΕΚΤ για επέκταση της αύξησης των επιτοκίων θα εντείνει την εισοδηματική πίεση για τα μεσαία και χαμηλά εισοδηματικά στρώματα, χωρίς να αντιμετωπίζει τη βασικότερη πηγή του πληθωρισμού σήμερα που είναι αυξημένες τιμές ενέργειας.

Στο εσωτερικό, μια σειρά από λανθασμένες εκτιμήσεις και αποφάσεις έχουν φορτώσει στην κοινωνία το αυξημένο βάρος του πληθωρισμού. Η Κυβέρνηση Συναγερμού δεν έδρασε προληπτικά αναφορικά με την πολύ υψηλή τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος. Απέτυχε να εκτιμήσει σωστά το μέγεθος του προβλήματος και να ενεργήσει έγκαιρα για στήριξη της κοινωνίας. Αν και έχει αναγνωρίσει με μεγάλη καθυστέρηση το πρόβλημα, τα ημίμετρα και οι παρεμβάσεις μιας πνοής που λήφθηκαν δεν ήταν αρκετά, την ώρα που η αγοραστική δύναμη των νοικοκυριών καταρρέει. Τέλος, εμποδίζει μέτρα που η αντιπολίτευση έχει εγκρίνει για στήριξη της κοινωνίας. Η Κύπρος είναι στη τέταρτη θέση από το τέλος σε όμοια ύψος των δημοσίων δαπανών για στήριξη των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων από το αυξημένο κόστος ενέργειας, σύμφωνα με στοιχεία που δημοσίευσαν οι Financial Times.

Ταυτόχρονα, μια σειρά κινδύνων αυξάνουν την πίεση για τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις.

Το ιδιωτικό χρέος και ειδικότερα η διαχείριση των ΜΕΔ συνεχίζουν να αποτελούν τον βασικότερο κίνδυνο για το διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, αλλά και για την οικονομία ευρύτερα. Τα εμπόδια που θέτει ο ΠΤΔ για την προσωρινή προστασία της κύριας κατοικίας και της μικρής επαγγελματικής

στέγης, αλλά και η επιμονή της Κυβέρνησης Συναγερμού στην εφαρμογή ενός ετεροβαρούς νομοθετικού πλαισίου για τις εκποιήσεις εντείνουν την πίεση για μεταφορά περιουσιακών στοιχείων από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις προς τις τράπεζες και τις εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων (ΕΕΠ).

Παράλληλα, οι συνεχείς αυξήσεις των επιτοκίων από την ΕΚΤ μετά από έντεκα χρόνια βάζουν τέλος στην περίοδο των αρνητικών επιτοκίων στην Ευρωζώνη και περιορίζουν το διαθέσιμο εισόδημα των δανειοληπτών. Από την άλλη οι τράπεζες, θα επωφεληθούν σημαντικά καταγράφοντας αυξήσεις στα κέρδη τους.

Στην αγορά εργασίας, οι ονομαστικοί μισθοί αν και καταγράφουν οριακή αύξηση, αν υπολογιστεί η πραγματική αγοραστική δύναμη των μισθών υπάρχει ακόμα σοβαρό έλλειμμα σε σχέση με τα επίπεδα πριν από την κρίση. Η θεσμοθέτηση κατώτατου μισθού, θα μπορούσε να αποτελέσει εργαλείο αντιστροφής των συνθηκών εργασίας για μια μεγάλη μερίδα των εργαζομένων εφόσον το διάταγμα και οι ρυθμίσεις που έχει αποφασίσει η κυβέρνηση δεν ήταν ετεροβαρής, και προστάτευαν βασικά δικαιώματα όπως η ΑΤΑ, υιοθετώντας -αρχής γενομένης από τον κατώτατο μισθό- τη θέση αρχής για καθολική εφαρμογή και πλήρη αποκατάσταση της.

Αναφορικά με τις κοινωνικές συνθήκες, το βασικότερο πρόβλημα είναι η ενεργειακή φτώχεια. Το ποσοστό του πληθυσμού που δεν είναι σε θέση να θερμάνει επαρκώς τα σπίτια του συγκαταλέγεται στα υψηλότερα στην ΕΕ και υπερβαίνει κατά πολύ τον μέσο όρο της ΕΕ. Ταυτόχρονα, οι κοινωνικές συνθήκες σε επιμέρους ομάδες του πληθυσμού παραμένουν πολύ δύσκολες. Ιδιαίτερα για του συνταξιούχους, η επιμονή της κυβέρνησης για διατήρηση του άδικου και ισοπεδωτικού πέναλτι του 12% για όσους αφυπηρευτούν στα 63, αλλά και η ύπαρξη πολύ χαμηλών συντάξεων για ένα μεγάλο μέρος των συνταξιούχων καθιστούν πολύ δύσκολες τις συνθήκες διαβίωσης της τρίτης ηλικίας.

Η εικόνα που θέλει να δώσει η κυβέρνηση με την κατάθεση του προϋπολογισμού του 2023 είναι ότι όλα βαίνουν καλώς στην οικονομία. Ωστόσο, αυτή η εικόνα είναι σε ευθεία αντίθεση τόσο με τις διεθνείς εκτιμήσεις για τις ευρωπαϊκές οικονομίες όσο και με την πραγματική εικόνα που παρουσιάζει σήμερα η κυπριακή οικονομία.

Τα υπερβολικά πλεονάσματα στον προϋπολογισμό του 2023 είναι σε ευθεία αντίθεση με την αυξανόμενη αβεβαιότητα και ανασφάλεια που νιώθει η κοινωνία. Η κυβέρνηση επιλέγει την διατήρηση ψηλών πλεονασμάτων που προέρχονται από τη αφαίρεση εισοδημάτων (αυξημένα έσοδα από φορολογία λόγω πληθωρισμού) από τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις αντί την εφαρμογή πολιτικών στήριξης της κοινωνίας. Η συνολική αύξηση των δαπανών δεν μεταφράζεται μέσα από τον προϋπολογισμό σε επιπλέον στήριξη της κοινωνίας για αντιμετώπιση της ακρίβιας, αλλά περιορίζεται σε διόγκωση λειτουργικών εξόδων και σε συμπερίληψη προβλέψεων για έργα που στο τέλος δεν υλοποιούνται.

Σε αυτές τις οικονομικές συνθήκες μια σειρά ζητημάτων παραμένουν σε εκκρεμότητα και συναντούν την αναληψία της κυβέρνησης και την αδυναμία της να αναλάβει δράση στα πλαίσια συζήτησης και κατάθεση του Προϋπολογισμού στη Βουλή ώστε να λύσει ουσιαστικά προβλήματα της οικονομίας:

1. Οι προτάσεις που εγκρίθηκαν από τη Βουλή για αντιμετώπιση της ακρίβιας και εκκρεμούν στο Ανώτατο.
2. Οι προτάσεις νόμου του ΑΚΕΛ για φορολόγηση υπερκερδών στον τομέα της ενέργειας.
3. Η απουσία ελέγχου στην αγορά καυσίμων και τα φαινόμενα αισχροκέρδειας.
4. Τα προβλήματα που προκύπτουν από την αύξηση των επιτοκίων και η ανυπαρξία πολιτικής βούλησης από την κυβέρνηση για στήριξη των δανειοληπτών.
5. Η ανάγκη να υπάρξει ουσιαστική προστασία των δανειοληπτών από τις καταχρηστικές ρήτρες και τις παράνομες χρεώσεις.
6. Τα ευρύτερα ζητήματα που συνδέονται με την εργασία και η απουσία πολιτικής βούλησης για την αποκατάσταση των συντάξεων, με την διατήρηση της επιβολής πέναλτι 12% σε όσους επιλέγουν να αφυπηρητήσουν στα 63.
7. Οι καθυστερήσεις στην επιδοματική πολιτική του κράτους και η αναπροσαρμογή στο ύψος των επιδομάτων.
8. Η απουσία ολοκληρωμένης στεγαστικής πολιτικής, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα.
9. Η μη υλοποίηση της δέσμευσης που ανέλαβε κατά την περσινή συζήτηση του προϋπολογισμού ο Υπουργός Οικονομικών για προώθηση της φορολογικής μεταρρύθμισης εντός τους έτους.
10. Η ανυπαρξία στήριξης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Συμπερασματικά, ο τελευταίος προϋπολογισμός της διακυβέρνησης Αναστασιάδη δεν διαφοροποιεί την πολιτική κατεύθυνση και τις προτεραιότητες που ακολούθησε όλο το προηγούμενο διάστημα. Η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης συνεχίζει να θέτει ως προτεραιότητα την εξυπηρέτηση των μεγάλων οικονομικών συμφερόντων σε βάρος του λαού, στερώντας την προοπτική για τις επόμενες γενεές. Η αστοχία εκτίμησης και

έγκαιρης ανάληψης δράσης σε τρέχοντα οικονομικά προβλήματα και η απουσία πολιτικών αποτελεσματικής στήριξης της κοινωνίας αποτυπώνουν την ανάγκη για αλλαγή στην οικονομική διακυβέρνηση της χώρας.

Στη βάση των πιο πάνω, το ΑΚΕΛ θα καταψηφίσει τον Προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού.

Γ. Παρατηρήσεις της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

Ο Προϋπολογισμός του 2023 εκπονήθηκε υπό το καθεστώς της αβεβαιότητας που προκαλεί η παγκόσμια οικονομική κρίση, συνεπεία του πολέμου στην Ουκρανία, σε συνάρτηση με την παγκόσμια υγειονομική κρίση. Οι αλυσιδωτές επιπτώσεις έχουν επιφέρει διεθνείς αυξήσεις στις τιμές της ενέργειας και των αγαθών. Η πορεία της οικονομίας παρουσιάζει ανάκαμψη σε σχέση με την αντίστοιχη σημαντική ύφεση του 2021, αλλά σε σχέση με το 2019 υπάρχει σημαντική οπισθοδρόμηση, συνεπεία των μέτρων στήριξης για αναχαίτιση της πανδημίας. Σε κάθε περίπτωση, η κατάσταση στην οικονομία παραμένει ευάλωτη, τόσο σε δημοσιονομικό επίπεδο όσο και στην πραγματική οικονομία.

Οι τρέχουσες διεθνείς εξελίξεις, οι οποίες προκαλούν έξαρση στην παγκόσμια ζήτηση, σε συνδυασμό με την πρόσκαιρη αδυναμία να υπάρξει αντίστοιχη προσφορά σε αγαθά και ενέργεια, οδηγούν σε αύξηση του πληθωρισμού, η οποία έχει άμεσο αντίκτυπο στα νοικοκυριά και στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Ενώ οι αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προωθούν χαλαρώσεις προς τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ώστε να αναχαιτιστεί η ακρίβια και να απορροφηθούν οι κραδασμοί στην πραγματική οικονομία, η κυβέρνηση παρουσιάζεται απρόθυμη να προωθήσει μέτρα τα οποία θα αντισταθμίσουν τις συνέπειες της ακρίβιας.

Η Κύπρος, ως χώρα πλήρως εξαρτημένη από τις εισαγωγές ορυκτών καυσίμων, σε συνάρτηση με την έλλειψη στρατηγικής για αναπλήρωσή τους από τις ΑΠΕ, καθίσταται πολύ πιο ευάλωτη στον εισαγόμενο πληθωρισμό, ο οποίος βρίσκεται πλέον σε όλες τις εκφάνσεις της οικονομίας.

Τα αποτελέσματα της τουριστικής βιομηχανίας για την περίοδο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου του 2022 παρουσιάζουν ανάκαμψη σε σχέση με το 2021. Σε αντίθεση όμως με το 2019, το οποίο θεωρείται ως έτος κανονικότητας, η μείωση αγγίζει το 25%, γεγονός που θα πρέπει να μας ανησυχεί, αφού ο τουρισμός είναι η σημαντικότερη πηγή εσόδων για την κυπριακή οικονομία.

Η τουριστική βιομηχανία, ως ο ακρογωνιαίος λίθος των εσόδων μας, έχει ταρακουνηθεί από την πανδημική κρίση, αλλά και την κατακόρυφη αύξηση του κόστους στις διεθνείς μεταφορές. Παρά το γεγονός ότι ως τουριστικός προορισμός η Κύπρος έδειξε ότι έχει ισχυρά αντανακλαστικά, εντούτοις το καλοκαίρι του 2023 αναμένεται ότι θα έχει αυξημένο ανταγωνισμό από τις γειτονικές αγορές που διαρκώς βελτιώνουν τις υπηρεσίες τους και μειώνουν τις τιμές τους. Ειδικότερα, θα πρέπει να έχουμε υπόψη ότι η νομισματική κρίση στην Τουρκία ενδεχομένως να αυξήσει τις τουριστικές ροές, λόγω του χαμηλού κόστους στα προσφερόμενα πακέτα.

Ως Κύπρος θα πρέπει να είμαστε σε εγρήγορση. Η προσέλκυση νέων αγορών, η ποιοτική αναβάθμιση των υπηρεσιών μας και ο πολυθεματικός τουρισμός σε συνδυασμό με την έξυπνη προώθηση της Κύπρου πέραν των παραδοσιακών μεθόδων προβολής, θα πρέπει να είναι στους βασικούς πυλώνες της κυβερνητικής πολιτικής. Η προώθηση ειδικών μορφών τουρισμού και η οικονομική στήριξη περιοχών οι οποίες βρίσκονται εκτός εποχικότητας θα επιμηκύνουν την τουριστική περίοδο και θα επιφέρουν ανάπτυξη και θέσεις εργασίας στην ύπαιθρο, αλλά και στα υπόλοιπα αστικά κέντρα.

Τραπεζικός τομέας:

Ο συνολικός αριθμός των δανειακών χαρτοφυλακίων των τραπεζών ανέρχεται στα €28,5 δις ευρώ κατά τον Αύγουστο του 2022. Οι Μη Εξυπηρετούμενες χορηγήσεις ανέρχονται στα €2,9 δις. Το ποσοστό των ΜΕΧ βρίσκεται πολύ μακριά από τον στόχο που υποδεικνύεται από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και ο οποίος ορίζεται στο 5-7%, ώστε να θεωρείται το τραπεζικό σύστημα εύρωστο και υποστηρικτικό στην πραγματική οικονομία.

Ο κυπριακός τραπεζικός τομέας εξακολουθεί να παρουσιάζει έναν από τους ψηλότερους δείκτες στα μη-εξυπηρετούμενα δάνεια στην Ευρώπη (δεύτερη θέση), ενώ τόσο ο ιδιωτικός όσο και ο δημόσιος τομέας διατηρούν μεγάλα χρέη.

Παρά το γεγονός ότι τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν απομολογήσει σημαντικό αριθμό δανείων, εντούτοις συνεχίζουν να διατηρούν σημαντικό αριθμό Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων στα χαρτοφυλάκιά τους. Η πώληση Μη Εξυπηρετούμενων Χορηγήσεων σε εταιρείες εξαγοράς πιστώσεων από τα τραπεζικά ιδρύματα οδηγεί μεν σε εξυγίανση των τραπεζών, αλλά το πρόβλημα παραμένει στην πραγματική οικονομία, αφού σημαντικός αριθμός αναδιαρθρώσεων δεν κατέστη επικτός. Ενδεικτική της καθυστέρησης είναι η πίεση που ασκεί η Κεντρική Τράπεζα στα τραπεζικά ιδρύματα για τις χρονοβόρες διαδικασίες των αναδιαρθρώσεων, οι οποίες θα πρέπει να αλλάξουν ώστε να αποφευχθεί η αύξηση των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων, αλλά και για να επιτραπεί στις βιώσιμες επιχειρήσεις να συνεχίσουν εύρυθμα τις εργασίες τους.

Τα εγχώρια νοικοκυριά και οι μη χρηματοοικονομικές επιχειρήσεις (ΜΧΕ) εξακολουθούν να είναι υπερχρεωμένες, μολονότι τα πιο πρόσφατα στοιχεία υποδηλώνουν σταδιακή μείωση του χρέους τους. Οι φιλόδοξες προσπάθειες της εκτελεστικής εξουσίας για εφαρμογή του σχεδίου «Εστία» δεν έχουν φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Θεωρούμε ότι το νέο εργαλείο προστασίας των δανειοληπτών που αφορά το σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης» είναι προς την ορθή κατεύθυνση, παρ' όλα αυτά η καθυστέρηση της εφαρμογής του ενισχύει τις ανησυχίες μας τη μη προστασία των ευάλωτων δανειοληπτών και της κύριας κατοικίας.

Η ύπαρξη ψηλού ιδιωτικού χρέους επηρεάζει αρνητικά την παροχή νέων δανείων με αρνητικό αντίκτυπο στα δημόσια φορολογικά έσοδα, αλλά και στην ευρύτερη ανάπτυξη της πραγματικής οικονομίας, αφού ένας σημαντικός αριθμός συμπολιτών μας δεν έχει πρόσβαση σε τραπεζικό δανεισμό.

Οι πρόσφατες αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για αύξηση των δανειστικών επιτοκίων, με στόχο να αναχαιτιστούν οι μεγάλες πληθωριστικές τάσεις, είναι δυνατό να δημιουργήσουν στρεβλώσεις στα χαρτοφυλάκια των τραπεζικών ιδρυμάτων. Θα πρέπει τα τραπεζικά ιδρύματα να παρακολουθούν στενά τις μεταβολές των χαρτοφυλακίων τους και παράλληλα να εισαγάγουν εκείνα τα εργαλεία με τα οποία θα βοηθήσουν τους δανειολήπτες να ανταπεξέλθουν των υποχρεώσεών τους, ώστε να μην παρατηρήσουμε φαινόμενα προηγούμενων χρόνων σε σχέση με τις Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις.

Σημαντικοί δείκτες:

Ο δείκτης ορίου φτώχειας για τα κυπριακά νοικοκυριά ανέρχεται στο πολύ υψηλό ποσοστό της τάξης του 13,8% και είναι εμφανές ότι τα κυπριακά νοικοκυριά έχουν σοβαρές υλικές στερήσεις. Το χρηματικό κατώτατο όριο έχει οριστεί στα €10.022. Με βάση το χρηματικό κατώτατο όριο ο δείκτης φτώχειας είναι πολύ πιο υψηλός για τις ηλικίες άνω των 65 ετών.

Ο δείκτης ανισότητας Gini για το τέλος του 2021 βρίσκεται στο 29,4%. Τα δεδομένα αυτά δεν συνυπολογίζουν τις επιπτώσεις από την αύξηση του πληθωρισμού, γεγονός το οποίο αναμένεται να διευρύνει την ανισότητα. Είναι ξεκάθαρο ότι σε περιόδους κρίσης η κατανομή του εισοδήματος παρουσιάζει σημαντική ανισότητα και θα πρέπει να χαραχθούν πολιτικές για άμεση σμίκρυνση της ψαλίδας.

Επισημαίνουμε δε την ανάγκη για τον εκσυγχρονισμό του τρίτου πυλώνα του συνταξιοδοτικού, ώστε να καθίσταται υποχρεωτική η δημιουργία ταμείων προνοίας σε όλο το φάσμα των ιδιωτικών επιχειρήσεων με κρατική στήριξη και φορολογικά κίνητρα προς τις επιχειρήσεις.

Είναι σημαντικό να τονιστεί ότι στην Κύπρο, παρά την πρόοδο που έχει σημειωθεί σε σχέση με την περίοδο της οικονομικής κρίσης, το 18-20% των παιδιών ζει στο όριο της φτώχειας με ορατό τον κίνδυνο κοινωνικού αποκλεισμού. Θα πρέπει η εκτελεστική εξουσία να εγκύψει σε αυτό το ευαίσθητο θέμα το οποίο επηρεάζει άμεσα την ποιότητα ζωής των παιδιών. Ο αντίκτυπος αυτός μεταξύ άλλων είναι άμεσα συνυφασμένος με την αποτελεσματική πρόσβαση στην εκπαίδευση των παιδιών.

Υπηρεσίες:

Ο τομέας των χρηματοοικονομικών υπηρεσιών εξακολουθεί να βρίσκεται στο στόχαστρο ξένων αξιολογητών, οι οποίοι προσπαθούν με κάθε τρόπο να εμποδίσουν κεφάλαια τρίτων χωρών όπως η Ρωσική Ομοσπονδία, που διαχρονικά πραγματοποιούν επενδύσεις στην κυπριακή οικονομία. Θα πρέπει το κράτος να θωρακίσει τον χρηματοοικονομικό τομέα, αφού η πιθανή καθίλωσή του είναι δυνατό να επιφέρει πλήγμα στην πραγματική οικονομία.

Έχουμε την άποψη ότι η εκτελεστική εξουσία θα πρέπει να εντείνει τις προσπάθειες για νέες συνεργασίες στο επίπεδο των εμπορικών συμφωνιών με άλλες χώρες, που θα προκύψουν νέες αγορές για τον τομέα των χρηματοοικονομικών και διοικητικών υπηρεσιών.

Ρυθμός ανάπτυξης:

Ο ρυθμός ανάπτυξης της οικονομίας βρίσκεται σε θετικά επίπεδα και αναμένεται να φτάσει μεταξύ 5,5% και 6% σε ετήσια βάση και αυτό οφείλεται στην εν μέρει επιστροφή στην κανονικότητα μετά τα απανωτά lock down τα οποία σταμάτησαν την οικονομική δραστηριότητα το 2020 και το 2021.

Δημοσιονομικοί κίνδυνοι:

Οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι για το έτος 2023 είναι σημαντικά επιφορτισμένοι, αφού πέραν των προβλέψεων που αφορούν τις διαχρονικές παθογένειες της οικονομίας, θα πρέπει να συνυπολογιστούν οι επιπτώσεις της κρίσης της πανδημίας ειδικότερα όσον αφορά το δυσμενές σενάριο.

- Απώλεια δημοσιονομικών εσόδων λόγω μείωσης στην οικονομική δραστηριότητα από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού.
- Αύξηση δαπανών για στήριξη της οικονομίας σε περίπτωση επαναφοράς μέτρων συγκράτησης της εξάπλωσης (lock down).

- Η παρατεταμένη ρωσοουκρανική κρίση δημιουργεί προβλήματα και αυξήσεις σε βασικά εισαγωγικά προϊόντα, καθώς επίσης και συνολική αστάθεια, γεγονός το οποίο οδηγεί σε αβεβαιότητα με αποτέλεσμα την επιβράδυνση των επενδύσεων. Είναι αδήριτη ανάγκη όπως η εκτελεστική εξουσία λάβει σοβαρά μέτρα στήριξης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων ώστε να μη βρεθούν σε συμπληγάδες λόγω του αυξημένου κόστους παραγωγής. Κατά τον ίδιο τρόπο θα πρέπει να ληφθούν μέτρα στήριξης για τις όποιες βιομηχανικές μονάδες έχουν απομείνει στην Κύπρο, για την ανάπτυξη των οποίων τα τελευταία χρόνια δεν υπήρχαν καθόλου κίνητρα.
- Τα μέτρα που έχουν λάβει τα τραπεζικά ιδρύματα για αύξηση των δανειστικών επιτοκίων για αναχαίτιση του πληθωρισμού είναι δυνατόν να επιφέρουν επιβραδυντικές τάσεις στις επενδύσεις, αλλά και να εμφανιστούν σημάδια στασιμοπληθωρισμού.
- Δικαστικές αποφάσεις που είναι σε εκκρεμότητα εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας κυρίως σε σχέση με τις αποφάσεις της πολιτείας για αποκοπές στις απολαβές των εργαζομένων και συνταξιούχων του δημοσίου και ευρύτερου δημοσίου τομέα.
- Καταβολή, εκ μέρους του κράτους, ποσών που αφορούν κυβερνητικές εγγυήσεις που δόθηκαν προς τρίτους.
- Κινδύνους που ελλοχεύουν στο τραπεζικό σύστημα, όπως ψηλός δείκτης μη εξυπηρετούμενων δανείων και περαιτέρω αύξηση του δείκτη, απόρροια των επιπτώσεων από τη συρρίκνωση της οικονομικής δραστηριότητας ελέω της πανδημίας.
- Αρνητικές οικονομικές επιδόσεις των κρατικών οργανισμών, των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα.
- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που προκύπτουν από τη μη εύρυθμη λειτουργία του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ).
- Προκλήσεις και υπέρμετρες δαπάνες που ενδέχεται να προκύψουν από την αυξημένη ροή μεταναστών.

Δημόσιο Χρέος:

Οι εκτιμήσεις για μείωση του Δημόσιου Χρέους που θα φτάσει στο 89,3% επί του ΑΕΠ στο τέλος του 2022 είναι μια πολύ θετική εξέλιξη, αφού η κυπριακή οικονομία φαίνεται να αντέχει στους εξωγενείς κλυδωνισμούς.

Δ. Παρατηρήσεις του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου

Στασιμότητα και αστάθεια είναι τα βασικά χαρακτηριστικά της Κυπριακής οικονομίας σήμερα.

Η δική μας οικονομική θεώρηση έχει ως βάση την δημιουργία νέων θέσεων εργασίας μέσω κρατικών πρωτοβουλιών και ενθάρρυνσης επενδύσεων από επιχειρηματίες. Αυτόματα θα μείωνε τις παροχές του Κράτους σε επιδόματα πρόνοιας και θα αύξανε τις συνεισφορές των πολιτών προς το Κράτος.

Όσον αφορά τον τραπεζικό τομέα για μία ακόμη χρονιά συνεχίζουμε από εκεί που μας αφήνει και το 2022. Το τραπεζικό σύστημα έχει στα χέρια του υπερεξουσίες που του εκχωρήθηκαν από το Κοινοβούλιο με αποτέλεσμα την εξαθλίωση ολοένα και περισσότερων συμπατριωτών μας. Αρκετοί δανειολήπτες βρίσκονται στο χείλος του γκρεμού, με την Κυβέρνηση να εφαρμόζει πολιτικές που ευνοούν τις Τράπεζες και όχι τους πολίτες. Ως ΕΛΑΜ έχουμε καταθέσει αρκετές προτάσεις για την προστασία των δανειοληπτών και την μείωση των κόκκινων δανείων, χωρίς όμως η Πολιτεία να τις εφαρμόσει. Όλα αυτά έχουν ως αποτέλεσμα το Τραπεζικό σύστημα να λειτουργεί αυθαίρετα, αυταρχικά και προκλητικά.

Όσον αφορά τους υπόλοιπους τομείς η δική μας φιλοσοφία είναι η ύπαρξη ενός Κοινωνικού Κράτους που:

- Θα επενδύει στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, κάτι που παραμέλησε τις τελευταίες δεκαετίες δίνοντας έμφαση στην παροχή υπηρεσιών. Θα προστατεύει τους εργαζόμενους και θα δίνει κίνητρα στους νέους ανθρώπους να εργαστούν στη χώρα και στον κλάδο τους.
- Θα στηρίζει τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, τους άνεργους, τους μονογονιούς, τα άτομα με αναπηρίες, τους πολύτεκνους, τις κυπριακές επιχειρήσεις που αφέθηκαν στο έλεος των πολυεθνικών.
- Θα στέκεται στο πλευρό των συνταξιούχων, των χαμηλοσυνταξιούχων που ταλαιπωρούνται μπροστά στην γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας και των αναπήρων/αιχμαλώτων πολέμου που είδαν τα τελευταία χρόνια αρκετά από τα ωφελήματα που δικαίως είχαν να χάνονται, όπως είναι η δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη.
- Θα ενισχύει το αξιόμαχο και την αποτρεπτική δυνατότητα της Εθνικής Φρουράς. Είναι θετικό ότι τα τελευταία χρόνια αυξάνονται οι δαπάνες προς ενίσχυση της Αμυντικής Θωράκισης.

- Θα σταματήσει να σπαταλά εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ σε διαμονή, σίτιση, φιλοξενία παράνομων μεταναστών από τα χρήματα των φορολογουμένων. Όλα αυτά τα κονδύλια δεν προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αλλά από ίδιους πόρους της Κυπριακής Δημοκρατίας.

E. Παρατηρήσεις της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 γίνεται κάτω από το βάρος των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων, καθώς και της εργασιακής απορρυθμίσης που προκάλεσε η πανδημία του κορωνοϊού και ο πόλεμος στην Ουκρανία, αφού ταυτόχρονα έφερε στην επιφάνεια τις χρόνιες αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας. Αδυναμίες τις οποίες από την πλευρά της ΕΔΕΚ υποδεικνύαμε τα προηγούμενα χρόνια, αλλά από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις δεν υπήρχε η ανάλογη ανταπόκριση.

Χαρακτηριστικά στις παρατηρήσεις που υποβάλλαμε τονίζαμε την αναγκαιότητα οι προϋπολογισμοί να αλλάξουν φιλοσοφία. Να μην διαπνέονται από φιλοσοφία, η οποία να αποσκοπεί μόνο στην επίτευξη ποσοτικών και όχι και ποιοτικών στόχων, μέσα από τη συνέχιση της μονοσήμαντης διαχείρισης των πάγιων τομέων της οικονομίας, του κατασκευαστικού, του τουριστικού και των υπηρεσιών. Τομείς οι οποίοι, όπως τονίζαμε, είναι ιδιαίτερα εύθραυστοι, που επηρεάζονται από εξωγενείς και άρα μη ελεγχόμενους παράγοντες.

Υποδεικνύαμε την απουσία ποιοτικών μέτρων που θα προσέδιδαν στην κυπριακή οικονομία μακροοικονομική σταθερότητα.

Στον τουριστικό τομέα απουσιάζει η ανάπτυξη ποιοτικών μορφών όπως ο ιατρικός, ο συνεδριακός, περιβαλλοντικός, ο θρησκευτικός και ο αθλητικός με αποτέλεσμα να μην υπάρχει προσέλκυση τουριστών υψηλών εισοδημάτων.

Στον κατασκευαστικό τομέα επαναλήφθηκε το φαινόμενο της υπερθέρμανσης. Στο πλαίσιο του Επενδυτικού Προγράμματος Πολιτογραφήσεων οι κυβερνήσεις προχώρησαν σε παραχώρηση παρεκκλίσεων σε επιχειρηματίες για ανάπτυξη κυρίως ψηλών κτιρίων. Φυσικά, δε διαφωνούμε με την ανέγερση ψηλών κτιρίων. Διαφωνούμε όμως με την ανεξέλεγκτη ανάπτυξη. Αυτή θα έπρεπε να ήταν οριοθετημένη σε συγκεκριμένες περιοχές, να μην επηρεάζει αρνητικά το περιβάλλον και τους παρακείμενους πολίτες και να διασφαλίζεται η δυνατότητα αποτελεσματικής αντιμετώπισης σε περιπτώσεις έκτακτης κατάστασης (φωτιά, σεισμός, εγκληματική ενέργεια) που ενδεχόμενα να προέκυπτε.

Η πανδημία του κορωνοϊού και το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων οδήγησαν σε κρίση του κατασκευαστικού τομέα με συνεπακόλουθο τις επιπτώσεις που βιώνει σήμερα ο πολίτης.

Δεν αναμέναμε και δεν προσδοκούσαμε ριζικές αλλαγές στη βάση των υποδείξεων και των προτάσεών μας. Όμως οι εμπειρίες του παρελθόντος θα έπρεπε να προβληματίσουν τους εκάστοτε κυβερνώντες και σταδιακά να λάβουν μέτρα, ώστε η κυπριακή οικονομία να επεκταθεί και σε νέους καινοτόμους και υψηλής τεχνολογίας τομείς.

Να ετοιμαστούν προγράμματα και να γίνουν επενδύσεις για την ποσοτική και ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ώστε η πατρίδα μας να αποκτήσει μερική ή σχετική επάρκεια καταναλωτικών αγαθών και να μειωθεί η εξάρτηση από τα εισαγόμενα.

Για την υλοποίηση αυτού του στόχου πέραν από την απορρόφηση κεφαλαίων από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και το πλούσιο επιστημονικό δυναμικό της πατρίδας μας, με ταυτόχρονη μείωση της μετανάστευσης που παρατηρείται κυρίως στους νέους επιστήμονες.

Τέλος, σημαντικός παράγοντας στην ποιοτική ανάπτυξη είναι και η ανθρωποκεντρική μορφή που πρέπει να χαρακτηρίζει την οικονομική πολιτική του κράτους. Οι πόροι πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κατανομή στους πολίτες είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αυτό θα μειώσει την φτωχοποίηση ομάδων του πληθυσμού και θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Η οικονομία έχει αξία όταν αυτή συνδέεται με τους ανθρώπους, το βιοτικό τους επίπεδο, την προστασία τους από κινδύνους οικονομικής φύσης που ελλοχεύουν και οικοδομούν συνθήκες κοινωνικής προστασίας. Την προστασία αυτή την έχουν ανάγκη σε μεγαλύτερο βαθμό όσοι προέρχονται από τα ευάλωτα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας και έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση που έπληξε την πατρίδα μας.

Η πραγματική οικονομία πρέπει να είναι όχι μόνο ποσοτική, αλλά και ποιοτική, να προσδιορίζεται σε σταθερό και μακροπρόθεσμο ορίζοντα. Η προσέγγισή της να αφορά το σύνολο των αριθμών που καθορίζουν τους δείκτες της και όχι επιλεκτικά μόνο σε αυτούς που «εξυπηρετούν ή και βολεύουν».

Άμεσα συνδεδεμένος με τα παραπάνω είναι και ο τομέας των υπηρεσιών, ο οποίος παρουσιάζει σημαντική μείωση του κύκλου εργασιών. Αυτή επιτείνεται ακόμα περισσότερο λόγω και της κρατικής γραφειοκρατίας, με αποτέλεσμα οι αποδόσεις να είναι μικρότερες των δυνατοτήτων του.

Δυστυχώς, για ακόμα μια χρονιά είμαστε υποχρεωμένοι να επαναλάβουμε τις ίδιες ή σχεδόν τις ίδιες παρατηρήσεις αναφορικά με τον κρατικό προϋπολογισμό. Για ακόμα μια χρονιά αυτός παρουσιάζει τα ίδια ή περίπου τα ίδια χαρακτηριστικά των προηγούμενων χρόνων. Αυτό που δυστυχώς δεν έγινε αντιληπτό στις κρίσεις

του 2000-2004 και 2012-2013, όπως φαίνεται και από την πανδημία και τον πόλεμο στην Ουκρανία, είναι πως οι κρίσεις δεν έχουν μόνο επιπτώσεις, προσφέρουν και ευκαιρίες για ουσιαστικές αλλαγές και νέες αναπτύξεις.

Μερικές δράσεις που θα μπορούσαν να προωθηθούν:

- Η μείωση της γραφειοκρατίας και η αύξηση της παραγωγικότητας της Δημόσιας Υπηρεσίας με την επιτάχυνση της εισαγωγής της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με την περαιτέρω ανάπτυξη του υφυπουργείου καινοτομίας.
- Η εκπόνηση σχεδίου για αξιοποίηση κρατικής γης και την ανέγερση νέων σύγχρονων, λειτουργικών και μειωμένης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης κτιρίων για να στεγασθούν υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες. Δεν δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο για να τις στεγάσει σε ακατάλληλα υποστατικά.

Πρόσφατα ανακοινώθηκε πρόγραμμα στεγαστικής πολιτικής στο οποίο περιλαμβάνονται και αρκετές προτάσεις-εισηγήσεις που η ΕΔΕΚ κατάθεσε στον ΚΟΑΓ. Το πρόγραμμα κινείται προς την ορθή κατεύθυνση, όμως θα μπορούσε να είναι πλέον φιλολαϊκό και οι δράσεις ενίσχυσης των ορεινών και ημιορεινών περιοχών να είναι πιο δλεαστικές.

Η πανδημία και ο πόλεμος στην Ουκρανία επιβεβαίωσε ότι τα τελευταία δύο χρόνια μπορεί οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας να παρουσίασαν βελτίωση, δεν ήταν όμως σε βαθμό που να δημιουργούν κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας. Πολύ δε περισσότερο δεν δικαιολογείται ο ενθουσιασμός που παρατηρείται.

Μέχρι της στιγμής η αποφυγή υποβάθμισης της οικονομίας από διεθνείς οίκους αξιολόγησης και η παραμονή της σε επενδυτική βαθμίδα είναι θετική εξέλιξη. Όμως, την ίδια στιγμή είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί η χαλάρωση των δημοσιονομικών μέτρων από την ΕΕ, ώστε οι σχεδιασμοί που θα γίνουν να οδηγούν:

- σε ουσιαστική και όχι σε επίπλαστη βελτίωση και η κατάσταση της πραγματικής οικονομίας να αποτυπώνεται με επιστημονικό τρόπο, και
- η βελτίωση των αριθμών να αντανακλά και σε βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του λαού, κυρίως των μικρομεσαίων εισοδημάτων.

Η ΕΔΕΚ, με σοβαρότητα και εποικοδομητική συνέργεια από την πρώτη στιγμή της εμφάνισης της οικοδομικής κρίσης στην πατρίδα μας, κατάθεσε στην Κυβέρνηση σειρά προτάσεων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων καλύπτοντας ολόκληρο το φάσμα, οικονομικό, κοινωνικό, εργασιακό.

Αναπτυξιακός ή διαχειριστικός ο Προϋπολογισμός του 2023:

Για ακόμα μία χρονιά ο προϋπολογισμός είναι κατά βάση διαχειριστικός και όχι αναπτυξιακός. Στο παρελθόν ασκήσαμε έντονη κριτική σε όλες τις προηγούμενες Κυβερνήσεις γιατί πέραν της διαχειριστικής μορφής οι αναπτυξιακές δαπάνες κάλυπταν ένα μικρό ποσοστό του προϋπολογισμού, αλλά και η υλοποίησή τους κυμαινόταν σε σχετικά χαμηλά επίπεδα που δεν ξεπερνούσαν το 65%. Κανένας δεν αμφισβητεί τα έργα υποδομής, όμως δεν πρέπει να παραμένουμε μόνο σε αυτά. Τα αναπτυξιακά έργα ανταποδοτικού χαρακτήρα έχουν τη δική τους αξία γιατί εξασφαλίζουν στο κράτος εισοδήματα με τα οποία στο μέλλον μπορούν να χρηματοδοτηθούν νέα έργα. Είναι αδικαιολόγητο για πενταετίες στους προϋπολογισμούς να μην συμπεριλαμβάνονται τέτοια έργα.

Φορολογική πολιτική:

Το κράτος σε περιόδους οικονομικής κρίσης ή/και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνει κίνητρα για εισόδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων. Να αυξάνεται η ρευστότητα, η διακίνηση χρημάτων και κατ' επέκταση η αύξηση των εσόδων του κράτους.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ καταθέσαμε στην κυβέρνηση μια σειρά μέτρων τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν την ρευστότητα του κράτους, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία. Τέτοια μέτρα θα μπορούσαν να είναι:

- Μείωση των συντελεστών φορολογίας.
- Παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος.
- Κίνητρα για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας, καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας.
- Πολεοδομική αμνηστία για μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της υπέρβασης, με παράκαμψη γραφειοκρατικών διαδικασιών.

Παρά τις συνεχείς εξαγγελίες, δεν παρατηρήθηκε μείωση της φοροδιαφυγής. Οι ανείσπρακτοι φόροι ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια, ενώ η δυσλειτουργία του Τμήματος Φορολογίας είναι εμφανής. Ακόμα το κράτος δεν κατόρθωσε να προχωρήσει στη λήψη ουσιαστικών μέτρων για την πάταξη της φοροδιαφυγής, επικεντρώνει τις προσπάθειές του προς λανθασμένες κατευθύνσεις. Η μεγάλη καθυστέρηση στην επιβεβαίωση

των φορολογικών δηλώσεων οδηγεί αναπόφευκτα και σε σημαντική απώλεια εσόδων. Επιπρόσθετα, δεν έχει προχωρήσει στη λήψη μέτρων για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών στους πολίτες, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των ψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων. Αντίθετα, το οικονομικό χάσμα μεταξύ των εισοδημάτων έχει διευρυνθεί ακόμα περισσότερο. Η μεσαία τάξη παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση, και ο κίνδυνος αποσύνθεσης της κοινωνικής συνοχής είναι ιδιαίτερα μεγάλος.

Δυστυχώς, τόσο από τον προϋπολογισμό όσο και στις κατά καιρούς προτάσεις της κυβέρνησης δεν περιλαμβάνονται δράσεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της ΕΕ, η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Από την οικονομική ανάπτυξη που παρουσιάζει, ευνοείται μόνο ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, ενώ περίπου το 25% των συμπολιτών μας βρίσκεται κάτω ή κοντά στο όριο της φτώχειας ή του κοινωνικού αποκλεισμού.

Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθηλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, ενώ η πανδημία έχει αποδομήσει σε μεγάλο βαθμό και τις εργασιακές συμφωνίες. Ο καθορισμός κατώτατου μισθού και η συνταξιοδότηση στα 63 των εργαζομένων στα βαριά και επικίνδυνα επαγγέλματα χωρίς την αποκοπή του 12% εξακολουθεί να βρίσκεται σε εκκρεμότητα.

Η Ανταγωνιστικότητα της οικονομίας το 2022 βρίσκεται στην 40^η θέση ανάμεσα σε 63 χώρες, υποχωρώντας από την 33^η θέση το 2021, σύμφωνα με το παγκόσμιο κέντρο ανταγωνιστικότητας IMD, ενώ η παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα βρίσκεται πολύ κάτω από τον μέσο όρο των χωρών της ευρωζώνης ζήτημα που αναδεικνύει την αναγκαιότητα γρήγορης μετάβασης στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και μείωση του δημοσιούπλληλικού κόστους στις προσφερόμενες υπηρεσίες του δημοσίου.

Έχει τον υψηλότερο ιδιωτικό δανεισμό και το δεύτερο ψηλότερο ποσοστό Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων (ΜΕΔ).

Δημόσιο χρέος (Δ.Χ.):

Το Δ.Χ. παραμένει σε ψηλά επίπεδα, οι έκτακτες ανάγκες που δημιουργήθηκαν τα τελευταία χρόνια αύξησαν το ποσό περίπου στα 24,3 δις ευρώ και το ποσοστό επί του ΑΕΠ στο 103,9%. Εάν τα στοιχεία αυτά συγκριθούν με τα αντίστοιχα του 2008 (Δ.Χ. 7,5 δις, 45,1% του ΑΕΠ), είναι πολύ εύκολο να γίνει αντιληπτό ότι λανθασμένες επιλογές και αποφάσεις των τελευταίων δεκαπέντε χρόνων οδήγησαν σε επικίνδυνο σημείο την κυπριακή οικονομία.

Κοινωνική πολιτική:

Δεν παραβλέπουμε το γεγονός ότι υπήρξαν αποφάσεις προς την ορθή κατεύθυνση, μετά από προτάσεις της ΕΔΕΚ:

- Η καθιέρωση κατώτατης σύνταξης
- Η σύνταξη χρειάς για τους άνδρες (έστω και κουτσουρεμένη)
- Η πρόωγη σύνταξη σε άτομα που πάσχουν από Μεσογειακή Αναιμία
- Η άδεια πατρότητας
- Η στήριξη σε κάποιο βαθμό αυτοτελώς εργαζομένων και επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία, αλλά και
- Η πρόσφατη εξαγγελία προγράμματος στεγαστικής πολιτικής
- Το επίδομα βρεφονηπιαγωγικής φροντίδας και την αύξηση της γονικής άδειας
- Το επίδομα διακίνησης εργαζομένων
- Την αύξηση του στεγαστικού επιδόματος και την ένταξη στο Σχέδιο 294 κοινοτήτων που αρχικά είχαν αποκλειστεί και την επιδότηση εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε μόνιμους κατοίκους των ορεινών και ημι-ορεινών κοινοτήτων.

Παρά τις ανωτέρω επιμέρους προτάσεις δεν υπάρχει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής το οποίο να στηρίζει αποτελεσματικά τις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση ή αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής φύσης.

Δεν υπάρχουν προτάσεις για:

- την προώθηση της Κοινωνικής Λειτουργού της γειτονιάς σε μια περίοδο έξαρσης της ενδοοικογενειακής βίας,
- τη σύσταση Υπηρεσίας στήριξης γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση,
- τη λειτουργία Ξενώνων Φιλοξενίας Αστέγων μέχρι την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος,

- την υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων για παραχώρηση κατοικίας σε νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους ή σε ευπαθείς οικογένειες με συμβολικό ενοίκιο,
- τη θεσμοθέτηση βρεφονηπιακών σταθμών στις μεγάλες επιχειρήσεις για φύλαξη των παιδιών των εργαζόμενων μητέρων ή την επιχορήγηση για τη φύλαξη σε αντίστοιχους ιδιωτικούς σταθμούς.

Τέλος, απουσιάζουν προτάσεις οι οποίες να θέτουν σε στέρεες βάσεις την ουσιαστική αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, ενός από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκεται σε εξέλιξη στην πατρίδα μας.

Ανεργία:

Τα πρόσφατα στοιχεία καταγράφουν μία καθοδική τάση στην ανεργία για το 2022, η οποία ενδέχεται να αυξηθεί το 2023 λόγω των προβλημάτων που προκύπτουν με τον Ρώσο-Ουκρανικό πόλεμο και τις επιπτώσεις που δημιουργούνται στην οικονομία λόγω των πληθωριστικών πιέσεων και της αναμενόμενης μείωσης της ανάπτυξης.

Όμως, για να γίνει αντικειμενική εκτίμηση της κατάστασης, θα πρέπει σε αυτό το ποσοστό να συνυπολογισθούν:

- οι 27 και πλέον χιλιάδες συμπατριώτες μας κατά το πλείστον νέοι επιστήμονες, οι οποίοι είτε παρέμειναν στο εξωτερικό μετά τις σπουδές τους είτε μετανάστευσαν για σκοπούς εργασίας,
- όσοι απολύθηκαν από τον τραπεζικό, τον Ημικρατικό ή τον ιδιωτικό τομέα και είναι ηλικίας άνω των 55 χρόνων και δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο ανέργων,
- οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος (ΕΕΕ),
- οι εποχιακοί άνεργοι της ξενοδοχειακής βιομηχανία λόγω της αναστολής της λειτουργίας τους.

Εάν μάλιστα σε αυτούς προστεθούν και οι υποαπασχολούμενοι που ανέρχονται περίπου στο 14% του συνόλου των εργαζομένων, τότε η κατάσταση πρέπει να μας ανησυχεί.

Τραπεζικός τομέας:

Ο τραπεζικός τομέας έχει καταστεί η αχίλλειος πτέρνα της οικονομίας, αλλά και η πηγή μεγιστοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων. Πέρα από την ασυδοσία την οποία επέδειξε στο παρελθόν δυστυχώς με την ανοχή και των εποπτικών αρχών, στη σημερινή κρίσιμη περίοδο επιδεικνύει κοινωνική αναληψία. Ξεχνά ότι για τα δικά του λάθη κουρεύθηκαν οι καταθέτες και απορροφήθηκαν τα Αξιόγραφα.

Με διάφορα προσχήματα αξιοποιεί τις αναδιρθρώσεις και λειτουργεί αυταρχικά σε βάρος των πολιτών, εκμεταλλευόμενος τα ισχυρά όπλα που του παραχώρησε η πλειοψηφία της Βουλής σχετικά με τις εκποιήσεις ακινήτων, αλλά και της αποστέρησης από τους πολίτες του δικαιώματος να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη, για να προστατεύσουν κατά νόμιμο τρόπο τα δικαιώματά τους. Δείγματα αυτής της πολιτικής είναι:

- Τα κλώσματα που προβάλουν για την αναδιάρθρωση ΜΕΔ.
- Οι αυξημένες χρεώσεις στις οποίες υποβάλλουν τους πελάτες.
- Οι εκποιήσεις ακινήτων.
- Οι παρεμβάσεις για την αναστολή ή/και ματαίωση λήψης μέτρων προστασίας των πολιτών.
- Η πώληση δανείων σε εταιρίες διαχείρισης σε χαμηλή τιμή, αλλά την ίδια στιγμή αρνιούνται την πώληση των δανείων στους δανειολήπτες σε υψηλότερη τιμή.

Για ακόμα έναν χρόνο δεν έχουμε διαπιστώσει οποιαδήποτε σοβαρή πρωτοβουλία για την έστω μερική στήριξη των κουρεμένων καταθετών, των εξαπατημένων κατόχων αξιογράφων (αν και υπήρχε μνημονιακός όρος που δεν υλοποιήθηκε), των κουρεμένων ταμείων προνοίας.

Υπουργείο Άμυνας:

Οι συνεχιζόμενες πειρατικές ενέργειες της Τουρκίας σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κύπρου και της Ελλάδας, επαναφέρουν στο προσκήνιο την ανάγκη για περαιτέρω αναβάθμιση της επιχειρησιακής ικανότητας της Ε.Φ. Παρά το γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς την ορθή κατεύθυνση, δεν πρέπει να μας οδηγήσουν σε επανάπαυση. Αντίθετα, θα πρέπει να:

- Αξιοποιηθεί ακόμα περισσότερο ο στρατηγικός ρόλος της Κύπρου στην Αν. Μεσόγειο
- Ενεργοποιηθεί αναβαθμισμένα το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού χώρου Ελλάδας-Κύπρου
- Αξιοποιηθούν οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής και της ΕΕ στο πλαίσιο των τριμερών ή τετραμερών συνεργασιών
- Δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές της Ένωσης.

Όπως πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει τα έσοδα από την έκτακτη εισφορά για την Άμυνα θα πρέπει να αξιοποιούνται αποκλειστικά για την περαιτέρω ενίσχυση των ενόπλων δυνάμεων της πατρίδας μας, με την απόκτηση νέων σύγχρονων, υψηλής τεχνολογίας και αποτελεσματικότητας οπλικών συστημάτων.

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως:

Για μία ακόμα χρονιά από τις βασικές επιδιώξεις του υπουργείου απουσιάζει η ουσιαστική και σε βάθος αναβάθμιση του σωφρονιστικού συστήματος. Η κατάσταση που επικρατεί στις Κεντρικές Φυλακές απαιτεί άμεσα τη λήψη μέτρων ώστε να υπάρξει αποσυμφόρηση, πραγματική βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης των φυλακισμένων, αλλά και των συνθηκών εργασίας του προσωπικού. Ανάμεσα στις προτάσεις που θα πρέπει άμεσα να υλοποιηθούν είναι:

- Η εξαγορά ποινής για ήσσονος σημασίας αδικήματα.
- Η υιοθέτηση εναλλακτικών ποινών αντί της φυλάκισης.
- Η επέκταση του θεσμού της κοινωνικής εργασίας.

Παρά τις εξαγγελίες δεν έχει ακόμα προχωρήσει η δημιουργία της Ακτοφυλακής.

Περαιτέρω δεν έχει ακόμα υλοποιηθεί το πρόγραμμα ενίσχυσης των προληπτικών μέτρων οδικής ασφάλειας, καθώς και του θεσμού των σεμιναρίων οδικής συμπεριφοράς, τα οποία θα καλούνται να παρακολουθήσουν οδηγό που παρανομούν προς αποφυγή της καταβολής προστίμου.

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού:

Δυστυχώς για μια ακόμα χρονιά διαπιστώνουμε στασιμότητα στην εκπόνηση προγράμματος για την αύξηση της παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) και κυρίως της κατασκευής φωτοβολταϊκών πάρκων. Μέρος της παραγωγής προτείνουμε να παραχωρείται δωρεάν στους μόνιμους κατοίκους των ημιορεινών και ορεινών περιοχών ως αντισταθμιστικό μέτρο για την κατάργηση του επιδόματος θέρμανσης που παραχωρείτο στο παρελθόν, αλλά και ως κίνητρο για την παραμονή ή την επιστροφή από τις πόλεις σε αυτές τις περιοχές.

Ο αργός ρυθμός ανάπτυξης των ΑΠΕ επιφέρει σοβαρό κόστος στο κράτος και κατ' επέκταση στους πολίτες, λόγω της υποχρέωσης για αγορά θερμοκηπιακών ρύπων. Ενώ το 2021 το κόστος αγοράς ήταν 126 εκατομ. ευρώ, το 2022 αναμένεται να ανέλθει περίπου στα 250 εκατομ. Ευρώ, με αποτέλεσμα ο καταναλωτής να επιβαρύνεται μόνο από αυτό το γεγονός επιπλέον 180 % αύξηση στο τιμολόγιο του, πέραν της αύξηση που παρατηρείται από τις αυξήσεις των διεθνών τιμών των καυσίμων.

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων:

Μπορεί η βιωσιμότητα του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων (ΤΚΑ) να αποτελεί βασική προτεραιότητα του υπουργείου. Όμως την ίδια στιγμή πρέπει άμεσα:

- να μεριμνήσει στη μείωση του χρόνου που μεσολαβεί από την υποβολή αίτησης μέχρι την εξέταση από το ιατροσυμβούλιο για την παραχώρηση σύνταξης ανικανότητας και
- η παραχώρηση στους δικαιούχους των επιδομάτων ανεργίας και ασθένειας να γίνεται άμεσα, ώστε να μπορούν να καλύψουν τις ατομικές και οικογενειακές τους ανάγκες.

Θα πρέπει ακόμα να εντατικοποιηθεί ο έλεγχος της αδήλωτης εργασίας.

Υπουργείο Εσωτερικών:

Το υπουργείο θα πρέπει να προχωρήσει σε σειρά μέτρων ώστε να αποφεύγονται οι χρονοβόρες διαδικασίες για την προώθηση πολεοδομικών έργων, και να προχωρήσει το συντομότερο στην υλοποίηση των εξαγγελιών του για το ίδιο θέμα.

Το κόστος απόκτησης στέγης κύρια από τα μικρομεσαία εισοδήματα είναι απαγορευτικό. Γι' αυτό θα πρέπει έγκαιρα να υλοποιήσει τη δέσμη μέτρων στεγαστικής πολιτικής.

Η ΕΔΕΚ έχει καταθέσει τις προτάσεις της για αυτό το θέμα, οι οποίες μεταξύ άλλων περιλαμβάνουν:

- πλήρη κατάργηση των μεταβιβαστικών τελών σε περίπτωση καταβολής ΦΠΑ,
- αύξηση των πολεοδομικών ζωνών, κύρια στην ύπαιθρο,
- αύξηση του συντελεστή δόμησης,
- αλλαγή της δήλωσης πολιτικής για τα αγροτεμάχια,
- παραχώρηση γης στον Οργανισμό Ανάπτυξης Γης, ο οποίος αφού αναπτύξει τις οικιστικές μονάδες να τις παραχωρεί σε χαμηλές τιμές, με μακροχρόνια αποπληρωμή και με διαφανείς διαδικασίες σε άπορες

δικαιούχες οικογένειες, καθώς και ανάπτυξη μονάδων για παραχώρηση με χαμηλό ενοίκιο σε οικογένειες χαμηλού εισοδήματος,

- αύξηση ειδικού επιδόματος στα νεαρά ζευγάρια για τη διαμόρφωση του χώρου ανέγερσης κατοικίας σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές,
- κατοχύρωση δικαιώματος στους πρόσφυγες για μεταφορά συντελεστή δόμησης είτε για ίδιο σκοπό είτε για πώληση.

Τέλος, η σοβαρή αντιμετώπιση των παράνομων μεταναστευτικών ροών, αλλά και η προστασία των πολιτικών προσφύγων πρέπει να είναι στις προτεραιότητες του υπουργείου.

Υπουργείο Εξωτερικών:

Λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρή αποστολή που έχει να εκπληρώσει το Υπουργείο Εξωτερικών για τη διαφώτιση και τις ευθύνες που δημιουργεί η συμμετοχή μας στην ΕΕ, σε διάφορους διεθνείς Οργανισμούς, αλλά και η μη επίλυση του Κυπριακού, είναι αδιανόητο να έχει τον μικρότερο προϋπολογισμό από όλα τα υπουργεία, ακόμα και από Ημικρατικούς Οργανισμούς.

Η ΕΔΕΚ επαναλαμβάνει για μια ακόμα φορά ότι ο προϋπολογισμός του είναι απαράδεκτα πενιχρός και θα πρέπει να αυξηθεί δραστικά.

Υπουργείο Υγείας:

Οι επιπτώσεις από την πανδημία των τελευταίων ετών, αλλά και η εφαρμογή της β' φάσης της ενδονοσοκομειακής περίθαλψης, αποκάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις αδυναμίες του Δημόσιου τομέα Υγείας από τον λανθασμένο τρόπο υλοποίησης της νομοθεσίας για το ΓΕΣΥ με ευθύνη τόσο του Υπουργείου, του ΟΑΥ και του ΟΚΥΠΥ όσο και αυτών που προσέφεραν άμεσα ή έμμεσα πολιτική στήριξη.

Ενώ η συνολική εφαρμογή του ΓΕΣΥ προνοούσε δαπάνες ύψους 920 εκατομ. για το 2023, ο προϋπολογισμός του ΟΑΥ ανέρχεται στο 1,5 δις, δηλαδή αύξηση 60%, χωρίς παράλληλα να αυξηθεί ή να βελτιωθεί η ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών. Αντίθετα, για πρώτη φορά εμφανίζονται λίστες αναμονής και στον ιδιωτικό τομέα, θέτοντας πολλές φορές σε κίνδυνο την υγεία των ασθενών. Η σημαντική αύξηση του προϋπολογισμού ουσιαστικά θέτει σε κίνδυνο τη βιωσιμότητα του συστήματος.

Επιπρόσθετα, διαπιστώνεται παραβίαση της νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, ενώ η νομοθεσία προνοεί ότι:

- Τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια είτε θα είναι εντός είτε θα είναι εκτός, έγινε αποδεκτό κάποια να είναι και εντός και εκτός
- Αμείβονται για υπηρεσίες που προσφέρουν στο ΓΕΣΥ μόνο όσοι γιατροί είναι συμβεβλημένοι με τον ΟΑΥ. Εντούτοις με παράκαμψη της νομοθεσίας καταβάλλονται αμοιβές και σε γιατρούς που είναι εκτός ΓΕΣΥ αλλά προσφέρουν υπηρεσίες σε ασθενείς του ΓΕΣΥ, δια μέσου των νοσηλευτηρίων
- Εφαρμόζεται το μονοασφαλιστικό σύστημα, στην ουσία με τα συμβόλαια που υπέγραψε ο ΟΑΥ με ιδιωτικά νοσηλευτήρια και με τη σύμφωνη γνώμη του υπουργείου Υγείας εισάγεται με έμμεσο τρόπο το πολυασφαλιστικό προς όφελος των ασφαλιστικών εταιρειών και σε βάρος του ΓΕΣΥ. Επίσης τα συμβόλαια περιλαμβάνουν για τις ίδιες ιατρικές πράξεις διαφορετική τιμολόγηση ανάλογα με το νοσηλευτήριο, δηλ. η μία ιατρική πράξη σε ένα νοσηλευτήριο να αμείβεται με 1000 ευρώ, σε άλλο με 1.300 ευρώ και σε άλλο με 1.500 ευρώ. Γεγονός που ουσιαστικά προάγει ευνοϊκές διακρίσεις.

Μελανό σημείο της όλης διαδικασίας είναι η συστηματική άρνηση του ΟΑΥ να διαφοροποιήσει τα συμβόλαια τα οποία υπέγραψε με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια ώστε να βρίσκονται εντός της κείμενης νομοθεσίας, παρά τις κατ' επανάληψη εκκλήσεις που έγιναν αλλά και τη σχετική γνωμάτευση της Νομικής Υπηρεσίας.

Ο τρόπος εφαρμογής της 2^{ης} φάσης στην ουσία στερεί το δικαίωμα στους ασθενείς για ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου. Ειδικά στην επαρχία Λεμεσού οι ειδικοί γιατροί δεν έχουν τη δυνατότητα να ασκήσουν ενδονοσοκομειακή ιατρική. Αυτό ουσιαστικά μειώνει το επίπεδο της επιστημονικής περίθαλψης που έπρεπε να απολαμβάνουν οι ασθενείς.

Ο τρόπος εφαρμογής του προσωπικού γιατρού οδήγησε σε αδικαιολόγητες σπατάλες και υποβάθμιση σημαντικά την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών.

Οι καταχρήσεις σε εργαστηριακές και παρακλινικές εξετάσεις επέφεραν ακόμα μεγαλύτερη επιβάρυνση των οικονομικών του ΓΕΣΥ, αλλά και δημιουργία λιστών αναμονής στον ιδιωτικό τομέα.

Αναφορικά με τα δημόσια νοσηλευτήρια και τον ΟΚΥΠΥ:

- Οι ελλείψεις σε αναλώσιμα και εξοπλισμό θα πρέπει να επιλυθούν το συντομότερο.
- Η ολοκλήρωση της αναδιοργάνωσης να δημιουργήσει συνθήκες οικονομικής βιωσιμότητας των δημοσίων νοσηλευτηρίων και υγειούς ανταγωνισμού με στόχο την ποιοτική αναβάθμιση των προσφερομένων ιατρικών υπηρεσιών.

- Δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί η κοστολόγηση των υπηρεσιών που προσφέρει ο δημόσιος τομέας να εξακολουθεί να βρίσκεται σε μειονεκτική θέση σε σχέση με τον ιδιωτικό τομέα με αποτέλεσμα να παρατηρείται απώλεια εσόδων και την ίδια στιγμή ο φορολογούμενος πολίτης καλείται να καλύψει ελλείμματα των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

Κατά την περσινή συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού ως ΕΔΕΚ είχαμε προβεί σε σειρά παρατηρήσεων αναφορικά με την εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Προτείναμε την άμεση υιοθέτηση αριθμού μέτρων ώστε να υπάρξει άμβλυση των προβλημάτων και σωστή εφαρμογή του ΓΕΣΥ. Δυστυχώς, τα μέτρα αυτά δεν έχουν υιοθετηθεί με αποτέλεσμα ο τομέας της Δημόσιας Υγείας να βρίσκεται σε κρίσιμη καμπή. Όσο οι αρμόδιοι φορείς για την υλοποίηση του ΓΕΣΥ δεν αντιλαμβάνονται ότι θα πρέπει να λάβουν άμεσα μέτρα και επαναπαύονται σε ψευδαισθήσεις οι κίνδυνοι για το ΓΕΣΥ αυξάνουν.

Δυστυχώς οι προβλέψεις μας όχι μόνο επιβεβαιώθηκαν αλλά η κατάσταση στον τομέα της Υγείας έχει επιδεινωθεί ακόμα περισσότερο με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι ανησυχίες μας ότι σκοπός και στόχος κάποιων είναι η ιδιωτικοποίηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων.

ΣΤ. Παρατηρήσεις της Δημοκρατικής Παράταξης - Συνεργασίας Δημοκρατικών Δυνάμεων

Τα στοιχεία όπως καταγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2023 παρουσιάζουν μια αισιόδοξη εικόνα, σε αντιδιαστολή με την διεθνή πραγματικότητα, στέλνοντας θετικό μήνυμα τόσο στο εξωτερικό, δηλαδή στις διεθνείς αγορές, όσο και στο εσωτερικό. Σύμφωνα με τις προβλέψεις του Υπουργείου Οικονομικών, η κυπριακή οικονομία φαίνεται να αντιμετωπίζει με επιτυχία τις επιπτώσεις της πανδημίας και του πολέμου στην Ουκρανία. Ενώ τα διεθνή δεδομένα προβλέπουν σοβαρή ύφεση και σκληρές επιπτώσεις για την παγκόσμια οικονομία, ο δικός μας Προϋπολογισμός προβλέπει για το 2023, ρυθμό ανάπτυξης της τάξης του 3%, μείωση του πληθωρισμού περίπου στο 3%, δηλαδή σε επίπεδα ελαφρώς ψηλότερα του φυσιολογικού, και σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους από το υπερβολικά ψηλό 110% που είχε εκτοξευθεί πέρσι.

Θέλουμε να ελπίζουμε ότι πρόκειται για ρεαλιστική καταγραφή των δεδομένων. Εμείς πραγματικά ευχόμαστε να επαληθευτούν οι προβλέψεις, όμως εκφράζουμε την έντονη ανησυχία μας, διότι οι συνθήκες στις οποίες εξετάζεται ο Προϋπολογισμός του 2023, είναι πολύ αβέβαιες και απρόβλεπτες. Απρόβλεπτες ως προς την έκταση, αλλά και τη διάρκεια της κρίσης και αβέβαιες ως προς τις πραγματικές επιπτώσεις στην παγκόσμια οικονομία και την έκταση της διόρθωσης στα οικονομικά μεγέθη της κάθε χώρας ξεχωριστά.

Οι προβλέψεις της Κυβέρνησης, αλλά και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής γενικότερα, περιέχουν ένα ψηλό βαθμό αβεβαιότητας. Ο Κρατικός Προϋπολογισμός του 2023 έχει ετοιμαστεί στη βάση κάποιων παραδοχών, σεναρίων, υποθέσεων και δεδομένων. Η θέση μας είναι ότι θα πρέπει να γίνεται τακτική, λεπτομερής, στενή και ενδεδειγμένη παρακολούθηση της κατάστασης και των προβλέψεων, και όταν διαπιστώνεται απόκλιση, θα πρέπει να γίνεται άμεση, έγκαιρη παρέμβαση ούτως ώστε να μην ξαναβρεθούμε σε δυσάρεστες καταστάσεις με τραγικές συνέπειες για τη χώρα μας, όπως είχε γίνει και στο παρελθόν.

Επιπλέον, εκτός από τον πόλεμο στην Ουκρανία και μια πιθανή έξαρση της πανδημίας, εκφράζουμε την ανησυχία μας λόγω της ύπαρξης επιπρόσθετων παραγόντων, που προσθέτουν στο κλίμα αβεβαιότητας. Ο ψηλός πληθωρισμός, η αύξηση των επιτοκίων, ο κίνδυνος αύξησης των ΜΕΔ και γενικά η κατακόρυφη αύξηση του κόστους ζωής και ειδικότερα των αγαθών πρώτης ανάγκης, που είναι το αποτέλεσμα των πιο πάνω εξωγενών παραγόντων, προστίθενται στους δικούς μας εσωτερικούς παράγοντες.

Μερικοί από τους πιο πάνω παράγοντες είναι:

1. Η πορεία του τουρισμού, η οποία είναι άμεσα συνδεδεμένη με την εξέλιξη του πολέμου στην Ουκρανία και την πορεία της πανδημίας.
2. Η εξέλιξη της λειτουργίας του ΓΕΣΥ, οι πιθανές καταχρήσεις, προβλήματα, προκλήσεις και μη αναμενόμενες δαπάνες. Η στήριξη μας στο ΓΕΣΥ, στη μεγαλύτερη κοινωνική αλλαγή και μεταρρύθμιση που έγινε στον τόπο μας τα τελευταία χρόνια, είναι δεδομένη, και οποιεσδήποτε σκέψεις, προθέσεις και ενέργειες που γίνονται με σκοπό την υπόσκαψη του, από όπου και αν προέρχονται, θα μας βρουν απέναντι τους. Από την άλλη, παρακολουθούμε την εξέλιξη και όπου διαπιστώνουμε καθυστερήσεις, μη ορθή διαχείριση, καταχρήσεις και προβλήματα, θα παρεμβαίνουμε.
3. Η αυξημένη και ανεξέλεγκτη ροή των μεταναστών οδηγεί σε αυξημένες δαπάνες, με τα σχετικά κονδύλια φιλοξενίας των μεταναστών με τα οποία επιβαρύνεται ο Κρατικός Προϋπολογισμός, να μην επαρκούν, και ως αποτέλεσμα να δημιουργείται συνεχώς η ανάγκη για εξεύρεση επιπλέον κονδυλίων είτε μέσω Συμπληρωματικών Προϋπολογισμών είτε μέσω άλλων ρυθμίσεων.
4. Οι Μη Εξυπηρετούμενες Χορηγήσεις. Με δεδομένο τον υψηλό πληθωρισμό και την αύξηση των επιτοκίων, το καθαρό εισόδημα των νοικοκυριών θα μειωθεί, με συνέπεια τη δημιουργία νέων Μη Εξυπηρετούμενων Δανείων. Εκφράζουμε την ανησυχία μας, διότι η αύξηση αυτή θα προστεθεί στο ήδη πολύ ψηλό ποσοστό που καταγράφεται στην Κυπριακή Οικονομία.

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι, παρά την αισιοδοξία που καταγράφεται για μια θετική οικονομική πορεία της χώρας μας, αυτό δεν αντανakλάται πάνω στην αύξηση των κοινωνικών δαπανών. Η ποσοστιαία αύξηση που παρουσιάζεται σε άλλες πτυχές του Προϋπολογισμού είναι υπερδιπλάσια από την αύξηση των κοινωνικών δαπανών. Η πραγματική οικονομία απαιτεί πρώτα ευημερία του κόσμου και μετά των δεικτών και των στατιστικών.

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός θα πρέπει να είναι πιο ανθρωποκεντρικός, και να στηρίζει ακόμα περισσότερο τις ευάλωτες και ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού, τους νέους, την ύπαιθρο, τις ορεινές, ημιορεινές, ακριτικές και μειονεκτικές περιοχές.

Θα πρέπει να αντιμετωπίζει το στεγαστικό πρόβλημα, το οποίο έχει πάρει πολύ μεγάλες και σοβαρές διαστάσεις. Η αγορά/απόκτηση κατοικίας έχει γίνει ένα άπιαστο όνειρο για τους νέους μας, αφού το κόστος αγοράς, αλλά και της ενοικίασης έχει φθάσει σε πάρα πολύ ψηλά επίπεδα. Επαναλαμβάνουμε τη θέση μας για περαιτέρω διεύρυνση των κριτηρίων του Νέου Στεγαστικού Σχεδίου Αναζωογόνησης Ορεινών και Μειονεκτούντων Περιοχών. Το νέο Σχέδιο κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση, όμως διαπιστώνουμε την ανάγκη να είναι πιο γενναϊόδωρο, και να υπάρχει διεύρυνση σε κάποια από τα κριτήρια. Επίσης υπενθυμίζουμε την εισήγηση μας για δημιουργία Ενιαίου Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής, η δημιουργία του οποίου θα επιλύσει πολλά από τα πρακτικά προβλήματα που υπάρχουν.

Αναφορικά με τις εκποιήσεις και με το πιθανό ενδεχόμενο δημιουργίας ΜΕΔ λόγω της δεδομένης παρούσας κατάστασης, θα πρέπει επιτέλους η πολιτεία να επιλύσει οριστικά το ζήτημα αυτό. Το Υπουργείο Οικονομικών, σε συνεργασία με την Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, θα πρέπει να καταθέσουν τις πολυαναμενόμενες προτάσεις τους υπό μορφή Νομοσχεδίων, οι οποίες να προστατεύσουν τις ευάλωτες ομάδες και να διαχωρίσουν τους στρατηγικούς κακοπληρωτές από εκείνους που αντιμετωπίζουν πραγματικές και αντικειμενικές δυσκολίες και οι οποίοι θα πρέπει να βοηθηθούν. Αναγνωρίζουμε ότι η προσπάθεια της Βουλής με την αναστολή των εκποιήσεων, δεν είναι η λύση του προβλήματος, και συμφωνούμε με τη θέση του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου ότι μια νομοθετική ρύθμιση ενδεχομένως να δημιουργήσει σοβαρές στρεβλώσεις και προβλήματα. Όμως από την άλλη δεν μπορούμε να αφήσουμε εκτεθειμένους τους πραγματικά ευάλωτους δανειολήπτες, χωρίς μάλιστα την υλοποίηση και εφαρμογή του σχεδίου «Ενοίκιο Έναντι Δόσης», και χωρίς την λειτουργία των Ειδικών Δικαστηρίων που θα παρέχουν τη δυνατότητα άμεσης πρόσβασης των δανειοληπτών στη Δικαιοσύνη.

Σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, επιβάλλεται η αυστηρή εφαρμογή του Κώδικα Συμπεριφοράς, για το Χειρισμό Δανειοληπτών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, καθώς και των Οδηγιών που εκδίδει η Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου, τόσο από τις Εμπορικές Τράπεζες όσο και από τις Εταιρείες Εξαγοράς Πιστώσεων και Εταιρείες Διαχείρισης, αναφορικά κυρίως για τις κακές πρακτικές που ακολουθούν, τις υπερχρεώσεις, τις καταχρηστικές ρήτρες και την απροθυμία τους για υγιείς και βιώσιμες αναδιαρθρώσεις.

Όλα τα πιο πάνω θα πρέπει να αποτελέσουν στόχους για όλους μας, διότι είναι κοινή διαπίστωση ότι και σε παγκόσμιο επίπεδο υπάρχει μια άνιση και άδικη κατανομή του παραγόμενου πλούτου. Στην Κύπρο, παρ' όλο ότι οι σχετικοί δείκτες ορίου φτώχειας και δείκτες κοινωνικής ανισότητας παρουσιάζουν βελτίωση, παρατηρούμε ότι στην πράξη η μεσαία τάξη συρρικνώνεται επικίνδυνα, να μην πούμε τείνει να εξαφανιστεί, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Θα πρέπει η εκτελεστική εξουσία να επικεντρωθεί περισσότερο στη γεφύρωση της κοινωνικής ανισότητας μεταξύ των υψηλών και χαμηλών εισοδημάτων, διότι επηρεάζεται άμεσα η ποιότητα ζωής της μεγάλης πλειοψηφίας των συμπολιτών μας.

Μπορεί στο φετινό Προϋπολογισμό να υπάρχει αύξηση στις αναπτυξιακές δαπάνες, όμως το σημαντικό είναι το τελικό ποσοστό υλοποίησης των δαπανών αυτών. Στα προηγούμενα χρόνια διαπιστώνουμε ένα σχετικά χαμηλό βαθμό υλοποίησης των αναπτυξιακών δαπανών γι' αυτό χρειάζεται συνεχής παρακολούθηση ειδικά για τα αναπτυξιακά έργα ανταποδοτικού χαρακτήρα, τα οποία αυξάνουν τα κρατικά έσοδα, τα οποία με τη σειρά τους, θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν από το Κράτος για τη χρηματοδότηση νέων αναπτυξιακών έργων.

Ένα άλλο θέμα που μπορεί να μην παρουσιάζεται με σχετικά κονδύλια στον Κρατικό Προϋπολογισμό, αλλά έχει άμεση σχέση με την κυπριακή οικονομία και την προοπτική ανάπτυξης της, είναι η διαφθορά και η διαπλοκή και η εικόνα της Κύπρου στο εξωτερικό. Θα είμαστε θετικοί σε όποιες νέες νομοθετικές ρυθμίσεις προωθηθούν στο πλαίσιο των μέτρων κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής. Ταυτόχρονα, θα παρακολουθούμε την εξέλιξη της λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς η οποία συστάθηκε τον περασμένο Μάιο, και συζητήσαμε πρόσφατα τον πρώτο Προϋπολογισμό της. Επίσης, πολύ σημαντική είναι και η νομοθεσία η οποία ψηφίστηκε για την προστασία των πληροφοριοδοτών που αναφέρουν κακές πρακτικές και πράξεις διαφθοράς.

Σχετικά με το θέμα της ενέργειας, και ειδικά με τις αυξημένες τιμές τόσο των καυσίμων όσο και της ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να επισπευσθούν οι διαδικασίες ανάπτυξης των δικών μας ενεργειακών κοιτασμάτων. Οι χρονικές συγκυρίες σήμερα ευνοούν την ανάπτυξη των ενεργειακών μας κοιτασμάτων σε συνδυασμό με τα κοιτάσματα των γειτονικών μας χωρών. Η χώρα μας είναι πλήρως εξαρτημένη από εισαγωγές καυσίμων και ασφαλώς πιο ευάλωτη στις πληθωριστικές πιέσεις. Ο ρυθμός ανάπτυξης και διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό ισοζύγιο είναι αργός με αποτέλεσμα να επιβαρυνόμαστε με πρόσθετο οικονομικό κόστος για

σκοπούς αγοράς θερμοκηπιακών ρύπων. Έχουμε ήδη υποβάλει γραπτώς πολύ έγκαιρα στις 17 Μαρτίου 2022, μια σειρά από προτάσεις, εισηγήσεις και στοχευμένα μέτρα στην Υπουργό Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, για αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με το ενεργειακό κόστος. Αναφέρω ενδεικτικά ένα από αυτά, το οποίο θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2023. Επιχορήγηση 100% για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων, και 50% για τον υπόλοιπο πληθυσμό (μη ευάλωτους), μέσω ενός καθορισμένου καταλόγου από παρόχους εγκαταστάσεων Φωτοβολταϊκών συστημάτων με προκαθορισμένη την τιμή για αποφυγή αισχροκέρδειας, με ισχύ μέχρι το τέλος του 2023. Το μέτρο αυτό θα μπορεί να λειτουργήσει με μια συνοπτική διαδικασία χωρίς χρονοβόρες διαδικασίες και γραφειοκρατία, με απευθείας πληρωμή του Υπουργείου στις εγκριμένες εταιρείες εγκατάστασης των οικιακών φωτοβολταϊκών συστημάτων. Αυτό θα βοηθήσει χειροπιαστά και άμεσα, όσους δεν μπορούν να καταβάλουν οποιαδήποτε προκαταβολή ή (προ)πληρωμή για την εγκατάσταση των συστημάτων αυτών.

Σε σχέση με τις ξένες επενδύσεις, ακόμη βιώνουμε τις συνέπειες από την κατάργηση του επενδυτικού προγράμματος και τις αρνητικές επιπτώσεις στο ΑΕΠ, αλλά κυρίως στην εικόνα της χώρας μας στο εξωτερικό, αφού το Σχέδιο αποδείχτηκε ότι είχε διαχρονικές αδυναμίες και κενά και έτυχε εκμετάλλευσης από διάφορους επιτήδειους επαγγελματίες. Καταγράφουμε θετικά την προσέλκυση ξένων επενδύσεων στον τομέα της πληροφορικής και της ψηλής τεχνολογίας ιδιαίτερα το τελευταίο χρονικό διάστημα. Το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, σε συνεργασία με τις άλλες εμπλεκόμενες κυβερνητικές υπηρεσίες, αλλά και τον ιδιωτικό τομέα, θα πρέπει να επικεντρωθεί στην περαιτέρω μείωση της γραφειοκρατίας, στην ψηφιοποίηση του δηmosίου και στην ταχύτερη αδειοδότηση των μεγάλων επενδύσεων στους τομείς που προσελκύουμε νέες επενδύσεις, αλλά και σε τομείς που διαφαίνεται ότι υπάρχει προοπτική. Προς αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να προωθηθεί η δημιουργία του Τεχνολογικού Πάρκου. Ένα έργο το οποίο εξακολουθεί να παραμένει απραγματοποίητο, την ώρα που η Κύπρος επιδιώκει την προσέλκυση επενδύσεων ειδικά στον τομέα της τεχνολογίας και καινοτομίας. Το One Stop Shop στον τομέα της Ναυτιλίας αποτελεί ένα πολύ καλό παράδειγμα για να το ακολουθήσουμε. Οι μεταρρυθμίσεις και ο ψηφιακός μετασχηματισμός προχωρούν μεν, αλλά με αργούς ρυθμούς. Η κοινωνία και οι επιχειρήσεις απαιτούν ένα πιο σύγχρονο κράτος στους ρυθμούς που κινούνται σήμερα.

Η εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι εξαιρετικά σημαντική προς τον σκοπό αυτό, αφού το Σχέδιο περιλαμβάνει ένα πολύ μεγάλο αριθμό παρεμβάσεων, μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων, που επικεντρώνεται στην πράσινη μετάβαση, στον ψηφιακό μετασχηματισμό, στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της έρευνας και της καινοτομίας. Εμείς στηρίζουμε το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας το οποίο αντικατοπτρίζει τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό της Κυπριακής Δημοκρατίας, ούτως ώστε να αξιοποιηθούν οι πόροι του 1,2 δις ευρώ που θα διατεθούν στην Κύπρο για την περίοδο 2021-2026 από τον Μηχανισμό Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, και οι οποίοι θα προστεθούν στα ιδιωτικά κεφάλαια που αναμένεται να κινητοποιηθούν ως αποτέλεσμα της υλοποίησης των δράσεων του Σχεδίου. Θα βοηθήσουμε στην επίτευξη των ορόσημων και στόχων, ούτως ώστε να επιτύχουμε το στρατηγικό στόχο του Σχεδίου, ο οποίος συμπίπτει με το στόχο του Κρατικού Προϋπολογισμού, αλλά και του Μεσοπρόθεσμου Δημοσιονομικού Πλαισίου 2023-2025 που είναι η ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας και του δυναμικού της χώρας για οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντικά βιώσιμη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία.

ΜΕΡΟΣ Γ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΤΟΥ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ 2022

Ημερομηνία Συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία
Δευτέρα 24 Οκτωβρίου 2022	Υπουργός Οικονομικών Ανάλυση κρατικών εσόδων Δημοσιονομικοί δείκτες Οικονομική πολιτική και δημοσιονομική κατάσταση Επιμέρους προϋπολογισμοί: Υπουργείο Οικονομικών, Γενικό Λογιστήριο, Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, Διαχείριση Δημόσιου Χρέους <i>Υπουργός Οικονομικών: Κωνσταντίνος Πετρίδης</i> Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου <i>Διοικητής Κεντρικής Τράπεζας της Κύπρου: Κωνσταντίνος Ηροδότου</i>

Ημερομηνία Συζήτησης	Υπουργείο/ανεξάρτητη Υπηρεσία
Δευτέρα 31^η Οκτωβρίου 2022	Υφυπουργείο Τουρισμού <i>Υφυπουργός Τουρισμού: Σάββας Περδίδης</i> Υφυπουργείο Ναυτιλίας <i>Υφυπουργός Ναυτιλίας: Βασίλης Δημητριάδης</i> Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής <i>Υφυπουργός Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής: Κυριάκος Κόκκινος</i>
Παρασκευή 4 Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας <i>Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας: Νατάσα Πηλείδου</i> Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος <i>Υπουργός Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος: Κώστας Καδής</i>
Δευτέρα 7 Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Υγείας <i>Υπουργός Υγείας: Μιχάλης Χατζηπαντέλας</i> Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓεΣΥ) <i>Επίτροπος Εποπτείας (ΓεΣΥ): Χριστόδουλος Καϊσής</i> Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου <i>Έφορος Εσωτερικού Ελέγχου: Άννα Ζαβού Χριστοφόρου</i> Γραφείο Επιτρόπου Νομοθεσίας <i>Επίτροπος Νομοθεσίας: Λουΐζα Χριστοδουλίδου Ζανέττου</i>
Παρασκευή 11 Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Εξωτερικών: <i>Υπουργός Εξωτερικών: Ιωάννης Κασουλίδης</i> Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα <i>Επίτροπος Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα: Ειρήνη Λοϊζίδου Νικολαΐδου</i> Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού <i>Επίτροπος Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού: Δέσπω Μιχαηλίδου Λιβανίου</i> Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων <i>Επίτροπος Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Μαρία Στυλιανού Λοττίδη</i>
Παρασκευή 18 Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως <i>Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως: Στέφη Δράκου</i> Δικαστική Υπηρεσία <i>Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου: Αντώνης Λιάτσος</i> Νομική Υπηρεσία <i>Γενικός Εισαγγελέας της Δημοκρατίας: Γιώργος Σαββίδης</i> Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς <i>Επίτροπος Διαφάνειας: Χάρης Πογιατζής</i>
Δευτέρα 21^η Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Άμυνας <i>Υπουργός Άμυνας: Χαράλαμπος Πετρίδης</i> Υπουργείο Εσωτερικών <i>Υπουργός Εσωτερικών: Νίκος Νουρής</i> Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων <i>Έφορος Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων: Στέλλα Μιχαηλίδου</i>
Παρασκευή 25 Νοεμβρίου 2022	Υπουργείο Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων <i>Υπουργός Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων: Κυριάκος Κούσιος</i> Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας <i>Υφυπουργός Κοινωνικής Πρόνοιας: Αναστασία Ανθούση</i> Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας <i>Υπουργός Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας: Πρόδρομος Προδρόμου</i> Υφυπουργείο Πολιτισμού <i>Υφυπουργός Πολιτισμού: Γιάννης Τουμαζής</i> Βουλή των Αντιπροσώπων <i>Γενική Διευθύντρια Βουλής των Αντιπροσώπων: Τασούλα Ιερωνυμίδου</i>

Ημερομηνία
Συζήτησης

Δευτέρα
28 Νοεμβρίου 2022

Υπουργείο/ανεξάρτητη
Υπηρεσία

Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων

Υπουργός Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων: Γιάννης Καρούσος

Επιτροπή Προστασίας του Ανταγωνισμού

Πρόεδρος Επιτροπής Προστασίας του Ανταγωνισμού: Λουκία Χριστοδούλου

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών

Πρόεδρος Αναθεωρητικής Αρχής Προσφορών: Έφη Παπαδοπούλου

Ελεγκτική Υπηρεσία

Γενικός Ελεγκτής: Οδυσσέας Μιχαηλίδης

ΜΕΡΟΣ Δ
1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2020-2025 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1	2	3	4	5	6					
	Πραγματικά Εσοδα 2020	Πραγματικά Εσοδα 2021	Μεταβολή 2:1 %	Αναθεωρημένα Εσοδα 2022	Μεταβολή 3:2 %	Προϋπολ. Εσοδα 2023	Μεταβολή 4:3 %	Προϋπολ. Εσοδα 2024	Μεταβολή 5:4 %	Προϋπολ. Εσοδα 2025	Μεταβολή 6:5 %
A. ΑΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	1.939.721	2.659.468	37,11	3.016.011	13,41	3.045.295	0,97	3.184.495	4,57	3.304.095	3,76
I. Φόρος Εισοδήματος- Φυσικά Πρόσωπα	847.207	990.745	16,94	1.167.422	17,83	1.202.000	2,96	1.245.000	3,58	1.281.000	2,89
Υπάλληλοι	577.008	666.071	15,44	788.203	18,34	844.000	7,08	887.000	5,09	923.000	4,06
Αυτοεργοδοτούμενοι	29.849	53.921	80,65	62.776	16,42	64.000	1,95	64.000	0,00	64.000	0,00
Έκτακτη Εισφορά για την Άμυνα	240.350	270.753	12,65	316.443	16,88	294.000	-7,09	294.000	0,00	294.000	0,00
II. Φόρος Εισοδήματος -Νομικά Πρόσωπα	699.503	1.265.668	80,94	1.478.876	16,85	1.524.364	3,08	1.614.364	5,90	1.694.364	4,96
Εταιρικός Φόρος	647.226	1.211.071	87,12	1.373.690	13,43	1.460.000	6,28	1.550.000	6,16	1.630.000	5,16
Άλλα (Φόρος Πιστωτικών Ιδρυμάτων)	52.277	54.597	4,44	105.186	92,66	64.364	-38,81	64.364	0,00	64.364	0,00
III. Φόροι Περιουσίας	79.944	115.055	43,92	145.168	26,17	153.650	5,84	156.650	1,95	158.650	1,28
Φόρος Κεφαλαιουχικών Κερδών	76.149	109.064	43,22	138.018	26,55	146.400	6,07	149.400	2,05	151.400	1,34
Άλλοι Φόροι Περιουσίας	3.795	5.991	57,87	7.150	19,35	7.250	1,40	7.250	0,00	7.250	0,00
IV. Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	80.608	80.949	0,42	80.949	0,00	79.500	-1,79	79.500	0,00	79.500	0,00
V. Άλλοι	232.459	207.051	-10,93	143.596	-30,65	85.781	-40,26	88.981	3,73	90.581	1,80
Έκτακτη Εισφορά	3.597	2.512	-30,16	2.712	7,96	1.502	-44,62	2	-99,87	2	0,00
Συνεισφορά Σύνταξης Χήρων και Ορφανών	19.920	20.011	0,46	19.977	-0,17	20.300	1,62	20.100	-0,99	20.100	0,00
Συνταξιοδοτική Συνεισφορά	32.330	31.993	-1,04	32.500	1,58	32.300	-0,62	32.200	-0,31	32.100	-0,31
Μειώσεις Απολαβών	161.407	140.050	-13,23	66.719	-52,36	0	-100,00	0	0,00	0	0,00
Εισφορά για Ιατροφαρμακευτική Περιθαλψη	771	13	-98,31	9	-30,77	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Συν. έναντι φιλοδοξ. Εργαζομ. Συμβασ.	6.592	7.505	13,85	9.309	24,04	6.500	-30,18	6.500	0,00	6.700	3,08
Τέλη Απόληψης Νερού	29	114	293,10	78	-31,58	179	129,49	179	0,00	179	0,00
Φόρος Καζίνο	7.813	4.853	-37,89	12.292	153,29	25.000	103,38	30.000	20,00	31.500	5,00
B. ΕΜΜΕΣΟΙ ΦΟΡΟΙ	3.126.981	3.171.512	1,42	3.457.905	9,03	3.719.443	7,56	3.956.592	6,38	4.142.741	4,70
Εισαγωγικοί Δασμοί	31.193	42.256	35,47	52.935	25,27	55.115	4,12	56.617	2,73	57.619	1,77
Φόροι Κατανάλωσης	512.308	532.028	3,85	490.809	-7,75	527.142	7,40	544.963	3,38	561.221	2,98
Φόρος Προστιθεμένης Αξίας	2.167.649	2.151.150	-0,76	2.427.432	12,84	2.654.906	9,37	2.869.903	8,10	3.034.900	5,75
Δικαιώματα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας	57.730	73.614	27,51	84.855	15,27	76.000	-10,44	76.000	0,00	76.000	0,00
Φόροι Μηχανοκινήτων Οχημάτων	27.674	27.559	-0,42	28.256	2,53	28.000	-0,91	28.000	0,00	28.000	0,00
Εισφορές στο Ταμείο Κοινωνικής Συνοχής	172.442	187.444	8,70	220.945	17,87	230.000	4,10	235.000	2,17	239.000	1,70
Τέλη Χαρτοσήμων	35.618	39.518	10,95	41.130	4,08	40.035	-2,66	40.035	0,00	40.035	0,00
Άλλοι	122.367	117.943	-3,62	111.543	-5,43	108.245	-2,96	106.074	-2,01	105.966	-0,10

	1	2		3		4		5		6	
	Πραγματικά Έσοδα 2020	Πραγματικά Έσοδα 2021	Μεταβολή 2:1 %	Αναθεωρημένα Έσοδα 2022	Μεταβολή 3:2 %	Προϋπολ. Έσοδα 2023	Μεταβολή 4:3 %	Προϋπολ. Έσοδα 2024	Μεταβολή 5:4 %	Προϋπολ. Έσοδα 2025	Μεταβολή 6:5 %
Γ. ΠΩΛΗΣΗ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	212.208	332.325	56,60	367.813	10,68	617.707	67,94	636.097	2,98	650.407	2,25
Δ. ΕΝΟΙΚΙΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΆΛΛΟΙ ΠΡΟΣΟΔΟΙ	118.995	140.259	17,87	150.148	7,05	198.924	32,49	228.746	14,99	238.934	4,45
Ενοίκια και Δικαιώματα	87.750	73.511	-16,23	94.144	28,07	137.704	46,27	167.606	21,71	177.799	6,08
Άλλοι Πρόσοδοι	31.245	66.748	113,63	56.004	-16,10	61.220	9,31	61.140	-0,13	61.135	-0,01
Κρατικό Λαγχείο	10.134	11.267	11,18	11.264	-0,03	12.100	7,42	12.100	0,00	12.100	0,00
Ε. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	284.860	321.015	12,69	349.375	8,83	337.209	-3,48	342.888	1,68	355.015	3,54
Επιβαρύνσεις Φόρων και Τελών	24.506	40.005	63,25	48.527	21,30	40.298	-16,96	40.307	0,02	40.315	0,02
Πρόστιμα και Χρηματικές Ποινές	15.108	22.575	49,42	19.690	-12,78	20.197	2,57	20.232	0,17	20.263	0,15
Εισφορές από τα Ταμεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων	33.524	33.487	-0,11	34.899	4,22	37.220	6,65	37.855	1,71	38.943	2,87
Εισφορές Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης	8.093	8.351	3,19	11.754	40,75	8.175	-30,45	8.175	0,00	8.175	0,00
Άλλες	203.617	216.585	6,37	234.493	8,27	231.307	-1,36	236.307	2,16	247.307	4,65
ΣΤ. ΆΛΛΑ ΕΣΟΔΑ	258.466	212.079	-17,95	210.970	-0,52	91.373	-56,69	85.980	-5,90	85.739	-0,28
Έσοδα μη άλλως Κατατάξιμα	191.693	150.044	-21,73	142.750	-4,86	31.093	-78,22	30.862	-0,74	30.906	0,14
Έσοδα Αμυντικής Θωράκισης	135	5	-96,30	100	1.900,00	100	0,00	100	0,00	100	0,00
Άλλα Λειτουργικά Έσοδα	13.085	15.191	16,09	13.708	-9,76	14.981	9,29	15.031	0,33	15.081	0,33
Πρόσοδοι από Τόκους	52.461	44.278	-15,60	51.247	15,74	43.696	-14,73	38.484	-11,93	38.149	-0,87
Πωλήσεις Παγίων/Μετοχών	1.092	2.561	134,52	3.165	23,58	1.503	-52,51	1.503	0,00	1.503	0,00
ΥΠΟΞΥΝΟΛΟ	5.941.231	6.836.658	15,07	7.552.222	10,47	8.009.951	6,06	8.434.798	5,30	8.776.931	4,06
ΧΡΗΜΑΤΟΛΟΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ	6.206.808	1.897.355	-69,43	1.489.634	-21,49	1.756.891	17,94	2.247.208	27,91	2.212.371	-1,55
Χορηγίες	86.157	306.482	255,73	260.239	-15,09	483.367	85,74	491.920	1,77	471.123	-4,23
Δάνεια	6.120.651	1.590.873	-74,01	1.229.395	-22,72	1.273.524	3,59	1.755.288	37,83	1.741.248	-0,80
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	12.148.039	8.734.013	-28,10	9.041.856	3,52	9.766.842	8,02	10.682.006	9,37	10.989.302	2,88

2. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΖΟΜΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ 2020-2025

	1	2	%	3	%	4	%	5	%	6	%
	Πραγματικές Δαπάνες 2020	Πραγματικές Δαπάνες 2021	Μεταβολή 2:1	Προϋπολ. Δαπάνες 2022	Μεταβολή 3:2	Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Μεταβολή 4:3	Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Μεταβολή 5:4	Προϋπολ. Δαπάνες 2025	Μεταβολή 6:5
1.ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.757.649	2.797.607	1,4	3.063.945	9,5	3.193.784	4,2	3.379.405	5,8	3.468.413	2,6
Σύνολο αποδοχών	2.071.639	2.116.742	2,2	2.333.755	10,3	2.433.296	4,3	2.586.718	6,3	2.657.827	2,7
Συντάξεις και Φιλοδορήματα	686.010	680.865	-0,7	730.190	7,2	760.488	4,1	792.687	4,2	810.586	2,3
2.ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	733.380	857.496	16,9	955.785	11,5	1.099.660	15,1	1.170.420	6,4	1.166.372	-0,3
Λειτουργικές Δαπάνες	265.820	312.814	17,7	268.297	-14,2	331.734	23,6	285.588	-13,9	279.407	-2,2
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	68.114	76.112	11,7	94.236	23,8	110.080	16,8	122.901	11,6	117.335	-4,5
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια	9.701	9.543	-1,6	20.206	111,7	24.571	21,6	24.204	-1,5	23.582	-2,6
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	77.924	109.315	40,3	118.954	8,8	135.448	13,9	126.300	-6,8	119.582	-5,3
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	22.387	26.296	17,5	39.174	49,0	38.123	-2,7	38.268	0,4	38.283	0,0
Δαπάνες Αμυνας και Αστυνόμευσης	281.473	318.139	13,0	311.865	-2,0	361.650	16,0	355.903	-1,6	340.826	-4,2
Δαπάνες Αμυντικής Θωράκισης	270.100	300.616	11,3	299.311	-0,4	346.774	15,9	342.610	-1,2	328.328	-4,2
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	0,0	78.000	0,0	92.000	17,9	212.000	130,4	242.000	14,2
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	1.810	3.906	115,8	24.253	520,9	4.454	-81,6	4.206	-5,6	4.307	2,4
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	6.151	1.371	-77,7	800	-41,6	1.600	100,0	1.050	-34,4	1.050	0,0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	3.213.338	3.506.880	9,1	3.059.264	-12,8	3.163.517	3,4	3.183.810	0,6	3.254.595	2,2
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	809.939	861.133	6,3	891.734	3,6	914.524	2,6	993.669	8,7	1.035.187	4,2
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	284.428	306.295	7,7	310.823	1,5	321.129	3,3	332.642	3,6	339.819	2,2
Επιχορηγήσεις	212.061	351.856	65,9	188.173	-46,5	204.371	8,6	203.627	-0,4	213.942	5,1
Κοινωνικές Παροχές	1.894.611	1.962.281	3,6	1.658.040	-15,5	1.711.523	3,2	1.643.502	-4,0	1.655.277	0,7
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγωγών	12.299	25.315	105,8	10.494	-58,5	11.970	14,1	10.370	-13,4	10.370	0,0
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	73.922	95.064	28,6	325.822	242,7	369.616	13,4	411.845	11,4	378.166	-8,2
5. ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΧΡΕΟΥΣ	509.161	483.411	-5,1	458.239	-5,2	484.204	5,7	480.834	-0,7	505.997	5,2
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	96.070	88.634	-7,7	171.289	93,3	162.666	-5,0	121.760	-25,1	115.685	-5,0
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	230.393	218.087	-5,3	356.498	63,5	445.817	25,1	436.056	-2,2	360.215	-17,4
8. ΔΑΝΕΙΑ	2.450.776	2.234.951	-8,8	2.049.448	-8,3	1.521.318	-25,8	2.505.559	64,7	1.923.748	-23,2
Έκδοση Δανείων	83.936	26.926	-67,9	66.130	145,6	91.030	37,7	96.030	5,5	98.030	2,1
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	1.457.324	90.799	-93,8	1.091.000	1101,6	1.110.000	1,7	1.971.060	77,6	1.629.200	-17,3
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	909.516	2.117.226	132,8	892.318	-57,9	320.288	-64,1	438.469	36,9	196.518	-55,2
9. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ*						31.493		32.022		32.522	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.064.689	10.282.130	2,2	10.440.290	1,5	10.472.075	0,3	11.721.711	11,9	11.205.713	-4,4

* Μέχρι και το 2021, οι δαπάνες της ΒτΑ κατανέμονται στις Ομάδες Λογαριασμών. Μετά τη συνταγματική τροποποίηση, ο Προϋπολογισμός της ΒτΑ, στην παρούσα φάση, δεν κατανέμεται στις Ομάδες Λογαριασμών, αλλά προστίθεται, για σκοπούς σύγκρισης, στο σύνολο του Κρατικού Προϋπολογισμού.

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2020-2025 (σε χιλιάδες ευρώ)

	1 Πραγματικές Δαπάνες 2020	2 Πραγματικές Δαπάνες 2021	Διαφορά 2-1	% Μεταβολή 2:1	3 Προϋπολ. Δαπάνες 2022	Διαφορά 3-2	% Μεταβολή 3:2	4 Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Διαφορά 4-3	% Μεταβολή 4:3	5 Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Διαφορά 5-4	% Μεταβολή 5:4	6 Προϋπολ. Δαπάνες 2025	Διαφορά 6-5	% Μεταβολή 6:5
1. ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2.757.649	2.797.607	39.958	1,4	3.063.945	266.338	9,5	3.193.784	129.839	4,2	3.379.405	185.621	5,8	3.468.413	89.008	2,6
Σύνολο αποδοχών	2.071.639	2.116.742	45.103	2,2	2.333.755	217.013	10,3	2.433.296	99.541	4,3	2.586.718	153.422	6,3	2.657.827	71.109	2,7
Απολαβές προσωπικού	1.772.726	1.802.687	29.961	1,7	1.991.368	188.681	10,5	2.074.789	83.421	4,2	2.192.490	117.701	5,7	2.252.431	59.941	2,7
Αξιοματούχοι της Δημοκρατίας	12.270	12.021	-249	-2,0	12.576	555	4,6	7.711	-4.865	-38,7	7.751	40	0,5	7.804	53	0,7
Κρατικοί υπαλλήλοι	1.619.463	1.650.920	31.457	1,9	1.825.069	174.149	10,5	1.909.896	84.827	4,6	2.025.981	116.085	6,1	2.084.394	58.413	2,9
Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό	140.993	139.746	-1.247	-0,9	153.723	13.977	10,0	157.182	3.459	2,3	158.758	1.576	1,0	160.233	1.475	0,9
Προσωπικό Εξωτερικών Υπηρεσιών	14.748	15.164	416	2,8	19.575	4.411	29,1	20.285	710	3,6	20.874	589	2,9	21.170	296	1,4
Συνεισφορές της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Α.	199.180	204.420	5.240	2,6	223.377	18.957	9,3	233.240	9.863	4,4	262.706	29.466	12,6	270.670	7.964	3,0
Συνεισφορές της Κυβέρνησης σε άλλα Ταμεία	6.480	6.466	-14	-0,2	7.313	847	13,1	7.622	309	4,2	7.698	76	1,0	7.770	72	0,9
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Τ.Κ.Σ.	35.218	36.129	911	2,6	37.438	1.309	3,6	39.323	1.885	5,0	41.613	2.290	5,8	42.762	1.149	2,8
Συνεισφορά της Κυβέρνησης στο Γενικό Σχέδιο Υγείας	43.287	51.876	8.589	19,8	54.684	2.808	5,4	58.037	3.353	6,1	61.337	3.300	5,7	63.024	1.687	2,8
Συντάξεις και Φύλοδορήματα	686.010	680.865	-5.145	-0,7	730.190	49.325	7,2	760.488	30.298	4,1	792.687	32.199	4,2	810.586	17.899	2,3
2. ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	733.380	857.496	124.116	16,9	955.785	98.289	11,5	1.099.660	143.875	15,1	1.170.420	70.760	6,4	1.166.372	-4.048	-0,3
Λειτουργικές Δαπάνες	265.820	312.814	46.994	17,7	268.297	-44.517	-14,2	331.734	63.437	23,6	285.588	-46.146	-13,9	279.407	-6.181	-2,2
Οδοιπορικά	2.476	2.639	163	6,6	3.794	1.155	43,8	3.854	60	1,6	3.856	2	0,1	3.906	50	1,3
Λειτουργικά Έξοδα Γραφείου	41.782	43.303	1.521	3,6	55.593	12.290	28,4	62.225	6.632	11,9	61.820	-405	-0,7	60.859	-961	-1,6
Λειτουργικά Έξοδα Μη Γραφειακών Χώρων	33.193	39.343	6.150	18,5	53.476	14.133	35,9	67.279	13.803	25,8	62.651	-4.628	-6,9	57.664	-4.987	-8,0
Άλλα Λειτουργικά Έξοδα	29.506	28.953	-553	-1,9	26.257	-2.696	-9,3	29.458	3.201	12,2	29.228	-230	-0,8	29.377	149	0,5
Αγορά Αναλώσιμων Γραφείου	7.316	7.254	-62	-0,8	9.576	2.322	32,0	11.619	2.043	21,3	11.035	-584	-5,0	11.073	38	0,3
Αγορά Αναλώσιμων Μη Γραφειακών Χώρων	151.547	191.322	39.775	26,2	119.601	-71.721	-37,5	157.299	37.698	31,5	116.998	-40.301	-25,6	116.528	-470	-0,4
Αγορά Υδάτος	36.230	53.582	17.352	47,9	30.000	-23.582	-44,0	30.000	0	0,0	30.000	0	0,0	30.000	0	0,0
Αγορά Φαρμάκων	86.611	93.590	6.979	8,1	59.037	-34.553	-36,9	90.040	31.003	52,5	50.042	-39.998	-44,4	50.045	3	0,0
Άλλες Ιατρικές Προμήθειες	4.732	1.949	-2.783	-58,8	1.677	-272	-14,0	1.688	11	0,7	1.689	1	0,1	1.689	0	0,0
Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	68.114	76.112	7.998	11,7	94.236	18.124	23,8	110.080	15.844	16,8	122.901	12.821	11,6	117.335	-5.566	-4,5
Συντηρήσεις Κτιρίων και Γραφείων	11.954	10.705	-1.249	-10,4	17.126	6.421	60,0	21.414	4.288	25,0	17.149	-4.265	-19,9	15.388	-1.761	-10,3
Συντηρήσεις Έργων Υποδομής	30.718	38.644	7.926	25,8	40.944	2.300	6,0	41.785	841	2,1	41.069	-716	-1,7	41.470	401	1,0
Συντηρήσεις Άλλων Χώρων	1.031	1.643	612	59,4	3.939	2.296	139,7	6.825	2.886	73,3	18.225	11.400	167,0	16.477	-1.748	-9,6
Μηχανήματα, Μηχανολογικός και Άλλος Εξοπλισμός	12.941	12.067	-874	-6,8	14.225	2.158	17,9	14.706	481	3,4	17.806	3.100	21,1	15.903	-1.903	-10,7
Τηλεπικοινωνιακός και Μηχανογραφικός Εξοπλισμός	11.395	12.973	1.578	13,8	17.778	4.805	37,0	25.136	7.358	41,4	28.464	3.328	13,2	27.913	-551	-1,9
Άλλες Συντηρήσεις και Επιδιορθώσεις	75	80	5	6,7	224	144	180,0	214	-10	-4,5	188	-26	-12,1	184	-4	-2,1

	1	2	Διαφορά	%	3	Διαφορά	%	4	Διαφορά	%	5	Διαφορά	%	6	Διαφορά	%
	Πραγματικές	Πραγματικές	2-1	Μεταβολή	Προϋπολ.	3-2	Μεταβολή	Προϋπολ.	4-3	Μεταβολή	Προϋπολ.	5-4	Μεταβολή	Προϋπολ.	6-5	Μεταβολή
	Δαπάνες	Δαπάνες		2:1	Δαπάνες		3:2	Δαπάνες		4:3	Δαπάνες		5:4	Δαπάνες		6:5
	2020	2021			2022			2023			2024			2025		
Εκπαίδευση Προσωπικού/Συνέδρια/Σεμινάρια	9.701	9.543	-158	-1,6	20.206	10.663	111,7	24.571	4.365	21,6	24.204	-367	-1,5	23.582	-622	-2,6
Συμβουλευτικές Υπηρεσίες	77.924	109.315	31.391	40,3	118.954	9.639	8,8	135.448	16.494	13,9	126.300	-9.148	-6,8	119.582	-6.718	-5,3
Εκδόσεις και Δημοσιότητα	22.387	26.296	3.909	17,5	39.174	12.878	49,0	38.123	-1.051	-2,7	38.268	145	0,4	38.283	15	0,0
Δαπάνες Διυνας και Αστυνομίευσης	281.473	318.139	36.666	13,0	311.865	-6.274	-2,0	361.650	49.785	16,0	355.903	-5.747	-1,6	340.826	-15.077	-4,2
Δαπάνες Αμυντικής Θωράκισης	270.100	300.616	30.516	11,3	299.311	-1.305	-0,4	346.774	47.463	15,9	342.610	-4.164	-1,2	328.328	-14.282	-4,2
Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό	0	0	0	0,0	78.000	78.000	0,0	92.000	14.000	17,9	212.000	120.000	130,4	242.000	30.000	14,2
Δαπάνες σε Σχέση με τα Έσοδα	1.810	3.906	2.096	115,8	24.253	20.347	520,9	4.454	-19.799	-81,6	4.206	-248	-5,6	4.307	101	2,4
Επιστροφές Εμμεσων Φόρων	431	797	366	84,9	2.238	1.441	180,8	2.693	455	20,3	2.478	-215	-8,0	2.578	100	4,0
Επιστροφές Τελών και Άλλων Προσόδων	1.379	3.109	1.730	125,5	22.015	18.906	608,1	1.761	-20.254	-92,0	1.728	-33	-1,9	1.729	1	0,1
Άλλες Λειτουργικές Δαπάνες	6.151	1.371	-4780	-77,7109	800	-571	-41,6484	1.600	800	100	1.050	-550	-34,375	1.050	0	0
3. ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	3.213.338	3.506.880	293.542	9,1	3.059.264	-447.616	-12,8	3.163.517	104.253	3,4	3.183.810	20.293	0,6	3.254.595	70.785	2,2
Μεταβιβάσεις Εσωτερικού	809.939	861.133	51.194	6,3	891.734	30.601	3,6	914.524	22.790	2,6	993.669	79.145	8,7	1.035.187	41.518	4,2
Ημικρατικοί Οργανισμοί	204.763	214.814	10.051	4,9	251.433	36.619	17,0	254.464	3.031	1,2	254.384	-80	0,0	250.317	-4.067	-1,6
Αρχές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	107.842	108.891	1.049	1,0	101.777	-7.114	-6,5	100.604	-1.173	-1,2	126.839	26.235	26,1	145.758	18.919	14,9
Συμβούλια / Επιτροπές / Οργανώσεις	24.585	26.305	1.720	7,0	26.815	510	1,9	14.322	-12.493	-46,6	13.726	-596	-4,2	13.875	149	1,1
Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού:	472.749	511.123	38.374	8,1	511.709	586	0,1	545.134	33.425	6,5	598.720	53.586	9,8	625.237	26.517	4,4
Γενική Κυβερνητική Εισφορά στο Τ.Κ.Α.	397.149	431.702	34.553	8,7	406.453	-25.249	-5,8	435.643	29.190	7,2	495.707	60.064	13,8	524.870	29.163	5,9
Μεταβιβάσεις Εξωτερικού	284.428	306.295	21.867	7,7	310.823	4.528	1,5	321.129	10.306	3,3	332.642	11.513	3,6	339.819	7.177	2,2
Επιχορηγήσεις	212.061	351.856	139.795	65,9	188.173	-163.683	-46,5	204.371	16.198	8,6	203.627	-744	-0,4	213.942	10.315	5,1
Κοινωνικές Παροχές	1.894.611	1.962.281	67.670	3,6	1.658.040	-304.241	-15,5	1.711.523	53.483	3,2	1.643.502	-68.021	-4,0	1.655.277	11.775	0,7
Παροχές Παιδείας	173.541	169.002	-4.539	-2,6	172.420	3.418	2,0	178.902	6.482	3,8	181.467	2.565	1,4	185.721	4.254	2,3
Πολιτιστικές Παροχές	4.824	6.514	1.690	35,0	6.915	401	6,2	8.390	1.475	21,3	8.255	-135	-1,6	8.305	50	0,6
Παροχές Υγείας	513.589	677.479	163.890	31,9	614.143	-63.336	-9,3	665.013	50.870	8,3	599.213	-65.800	-9,9	595.313	-3.900	-0,7
Παροχές Στέγασης	42.955	61.406	18.451	43,0	67.301	5.895	9,6	75.065	7.764	11,5	74.795	-270	-0,4	74.795	0	0,0
Παροχές Κοινωνικής Πρόνοιας	1.090.908	980.826	-110.082	-10,1	691.005	-289.821	-29,5	698.274	7.269	1,1	703.570	5.296	0,8	714.620	11.050	1,6
Άλλες Κοινωνικές Παροχές	18.782	23.323	4.541	24,2	53.076	29.753	127,6	36.241	-16.835	-31,7	26.524	-9.717	-26,8	26.649	125	0,5
Ειδικά Ταμεία	50.012	43.731	-6.281	-12,6	53.180	9.449	21,6	49.638	-3.542	-6,7	49.678	40	0,1	49.874	196	0,4
Αποζημιώσεις και Έξοδα Αγορών	12.299	25.315	13.016	105,8	10.494	-14.821	-58,5	11.970	1.476	14,1	10.370	-1.600	-13,4	10.370	0	0,0

	1 Πραγματικές Δαπάνες 2020	2 Πραγματικές Δαπάνες 2021	Διαφορά 2-1	% Μεταβολή 2:1	3 Προϋπολ. Δαπάνες 2022	Διαφορά 3-2	% Μεταβολή 3:2	4 Προϋπολ. Δαπάνες 2023	Διαφορά 4-3	% Μεταβολή 4:3	5 Προϋπολ. Δαπάνες 2024	Διαφορά 5-4	% Μεταβολή 5:4	6 Προϋπολ. Δαπάνες 2025	Διαφορά 6-5	% Μεταβολή 6:5
4. ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑ	73.922	95.064	21.142	28,6	325.822	230.758	242,7	369.616	43.794	13,4	411.845	42.229	11,4	378.166	-33.679	-8,2
5. ΆΛΛΑ ΕΞΟΔΑ	509.161	483.411	-25.750	-5,1	458.239	-25.172	-5,2	484.204	25.965	5,7	480.834	-3.370	-0,7	505.997	25.163	5,2
Εξυπηρέτηση Δημοσίου Χρέους	509.161	483.411	-25.750	-5,1	458.239	-25.172	-5,2	484.204	25.965	5,7	480.834	-3.370	-0,7	505.997	25.163	5,2
Τόκοι Εσωτερικού	124.794	104.642	-20.152	-16,1	73.568	-31.074	-29,7	81.166	7.598	10,3	31.296	-49.870	-61,4	19.349	-11.947	-38,2
Τόκοι Εξωτερικού	329.552	341.036	11.484	3,5	353.218	12.182	3,6	356.375	3.157	0,9	401.875	45.500	12,8	440.860	38.985	9,7
Άλλοι Τόκοι Πληρωτέοι	27.487	24.686	-2.801	-10,2	18.062	-6.624	-26,8	32.090	14.028	77,7	31.090	-1.000	-3,1	30.090	-1.000	-3,2
Τραπεζικές Επιβαρύνσεις	27.328	13.047	-14.281	-52,3	13.391	344	2,6	14.573	1.182	8,8	16.573	2.000	13,7	15.698	-875	-5,3
6. ΠΑΓΙΑ/ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	96.070	88.634	-7.436	-7,7	171.289	82.655	93,3	162.666	-8.623	-5,0	121.760	-40.906	-25,1	115.685	-6.075	-5,0
Αγορά Γης και Κτιρίων	47.722	26.024	-21.698	-45,5	72.010	45.986	176,7	43.710	-28.300	-39,3	40.810	-2.900	-6,6	39.810	-1.000	-2,5
Αγορά Σταθερών και Κινητών Μηχανημάτων	14.551	16.802	2.251	15,5	37.368	20.566	122,4	35.690	-1.678	-4,5	21.250	-14.440	-40,5	18.950	-2.300	-10,8
Αγορά Εξοπλισμού	32.852	44.805	11.953	36,4	58.784	13.979	31,2	67.316	8.532	14,5	53.120	-14.196	-21,1	51.483	-1.637	-3,1
Κινητά Μηχανήματα	945	1.003	58	6,1	3.127	2.124	211,8	5.380	2.253	72,0	6.580	1.200	22,3	5.442	-1.138	-17,3
Επενδύσεις	0	0	0	0,0	0	0	0,0	10.570	10.570	0,0	0	-10.570	0,0	0	0	0,0
7. ΕΡΓΑ ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ	230.393	218.087	-12.306	-5,3	356.498	138.411	63,5	445.817	89.319	25,1	436.056	-9.761	-2,2	360.215	-75.841	-17,4
Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων	57.883	63.517	5.634	9,7	90.509	26.992	42,5	125.604	35.095	38,8	128.036	2.432	1,9	114.160	-13.876	-10,8
Δρόμοι	41.616	63.355	21.739	52,2	108.094	44.739	70,6	134.323	26.229	24,3	144.457	10.134	7,5	133.782	-10.675	-7,4
Εργα Υποδομής	44.638	40.404	-4.234	-9,5	39.418	-986	-2,4	44.901	5.483	13,9	38.713	-6.188	-13,8	30.661	-8.052	-20,8
Κατασκευαστικά Έργα	78.640	43.550	-35.090	-44,6	114.192	70.642	162,2	135.864	21.672	19,0	121.125	-14.739	-10,8	77.887	-43.238	-35,7
Άλλα Έργα	7.616	7.261	-355	-4,7	4.285	-2.976	-41,0	5.125	840	19,6	3.725	-1.400	-27,3	3.725	0	0,0
8. ΔΑΝΕΙΑ	2.450.776	2.234.951	-215.825	-8,8	2.049.448	-185.503	-8,3	1.521.318	-528.130	-25,8	2.505.559	984.241	64,7	1.923.748	-581.811	-23,2
Εκδότηση Δανείων	83.936	26.926	-57.010	-67,9	66.130	39.204	145,6	91.030	24.900	37,7	96.030	5.000	5,5	98.030	2.000	2,1
Αποπληρωμές Δανείων Εξωτερικού	1.457.324	90.799	-1.366.525	-93,8	1.091.000	1.000.201	1101,6	1.110.000	19.000	1,7	1.971.060	861.060	77,6	1.629.200	-341.860	-17,3
Αποπληρωμές Δανείων Εσωτερικού	909.516	2.117.226	1.207.710	132,8	892.318	-1.224.908	-57,9	320.288	-572.030	-64,1	438.469	118.181	36,9	196.518	-241.951	-55,2
9. ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ*								31.493	31.493	0,0	32.022	529	1,7	32.522	500	1,6
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	10.064.689	10.282.130	217.441	2,2	10.440.290	158.160	1,5	10.472.075	31.785	0,3	11.721.711	1.249.636	11,9	11.205.713	-515.998	-4,4

4. ΚΥΡΙΟΤΕΡΟΙ ΜΑΚΡΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ¹⁵

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	€ εκ.	€ εκ.	€ εκ.	(Εκτίμηση) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.	(Πρόβλεψη) € εκ.
Ακαθάριστο Εγχώριον Προϊόν (τρέχουσες τιμές)	23.009,9	21.617,9	23.436,7	26.136,3	27.770,9	29.264,7	30.784,2
Ρυθμός Ανάπτυξης (%)	5,3	(5,0)	5,5	5,7	3,0	3,3	3,2
Ανεργία ΕΕΔ (%)	7,1	7,6	7,5	7,0	6,4	5,7	5,0
Πληθωρισμός (Εναρμονισμένος Δείκτης) (%)	0,5	(1,1)	2,3	7,7	3,0	2,0	2,0
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	293,8 1,3	-1.244,5 -5,8	-388,8 -1,7	321,2 1,2	463,3 1,7	678,1 2,3	711,6 2,3
Πρωτογενές Έλλειμμα/Πλεόνασμα % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	804,7 3,5	-785,9 -3,6	43,7 0,2	720,1 2,8	830,2 3,0	1.046,0 3,6	1.111,1 3,6
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	582,6 2,5	614,9 2,8	632,3 2,7	742,8 2,8	792,3 2,9	770,0 2,6	724,3 2,4
Δημόσιο Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	20.957,8 91,1	24.852,1 115,0	24.271,0 103,6	23.350,7 89,3	23.126,2 83,3	22.398,5 76,5	22.262,9 72,3
Δημόσιο Εξωτερικό Χρέος % του Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος	16.985,8 73,8	20.324,3 94,0	21.686,7 92,5	21.714,7 83,1	21.717,7 78,2	21.370,7 73,0	21.373,7 69,4

¹⁵ Πηγή: Κρατικός προϋπολογισμός 2022 - Μνημόνιο και Συνοπτική εικόνα προϋπολογισμού 2023.

ΜΕΡΟΣ Ε - ΣΥΓΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ ΟΦΕΙΛΩΝ ΚΑΙ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο						
Πάγιο Ταμείο	170.042	174.390	172.202	179.498	180.849	182.655
Τακτικές Δαπάνες	8.316.842	7.563.299	8.867.726	7.535.029	7.403.526	7.473.416
Αναπτυξιακές Δαπάνες	5.815	1.195.020	1.040.124	1.367.010	34.380	34.380
Σύνολο	8.492.699	8.932.709	10.080.052	9.081.537	7.618.755	7.690.451
Υπουργικό Συμβούλιο						
Τακτικές Δαπάνες	109.041	145.697	142.116	148.737	149.931	150.853
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	109.041	145.707	142.116	148.747	149.941	150.863
Βουλή των Αντιπροσώπων						
Τακτικές Δαπάνες	25.563.140	30.717.350	26.145.665	31.493.000	32.022.000	32.522.000
Αναπτυξιακές Δαπάνες	447.576	564.650	408.135	0	0	0
Σύνολο	26.010.715	31.282.000	26.553.800	31.493.000	32.022.000	32.522.000
Δικαστική Εξουσία						
Πάγιο Ταμείο	4.268.214	4.956.552	4.660.286	5.568.844	5.733.487	5.624.998
Τακτικές Δαπάνες	26.715.320	37.665.068	34.508.439	49.924.661	48.279.625	45.314.230
Αναπτυξιακές Δαπάνες	3.750.124	651.578	1.288.975	662.845	760.995	2.260.005
Σύνολο	34.733.658	43.273.198	40.457.700	56.156.350	54.774.107	53.199.233
Νομική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	17.339.687	35.545.276	40.545.276	5.348.850	3.851.132	3.854.129
Τακτικές Δαπάνες	16.113.750	19.999.712	16.923.070	21.527.493	23.137.049	23.504.782
Αναπτυξιακές Δαπάνες	709.813	503.480	913.550	6.408.540	11.053.540	9.033.540
Σύνολο	34.163.250	56.048.468	58.381.896	33.284.883	38.041.721	36.392.451

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Ελεγκτική Υπηρεσία						
Πάγιο Ταμείο	239.513	243.790	245.304	253.514	256.494	259.032
Τακτικές Δαπάνες	5.921.845	7.021.062	5.921.845	7.756.521	8.247.985	8.574.113
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	5.900	0	5.050	5.050	5.050
Σύνολο	6.161.358	7.270.752	6.167.149	8.015.085	8.509.529	8.838.195
Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας						
Πάγιο Ταμείο	567.571	577.927	572.148	594.341	600.564	606.595
Τακτικές Δαπάνες	299.054	351.677	323.415	398.102	400.649	409.953
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	866.625	929.614	895.563	992.453	1.001.223	1.016.558
Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας						
Τακτικές Δαπάνες	684.286	759.076	759.076	764.538	782.006	794.658
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	1.510	1.510	1.510	1.510	1.510
Σύνολο	684.286	760.586	760.586	766.048	783.516	796.168
Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως						
Τακτικές Δαπάνες	1.856.665	2.131.960	1.944.319	2.311.321	2.446.782	2.486.429
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	50	0	23.040	50	50
Σύνολο	1.856.665	2.132.010	1.944.319	2.334.361	2.446.832	2.486.479
Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού						
Τακτικές Δαπάνες	2.343.817	2.159.260	1.943.334	2.298.488	2.384.971	2.465.457
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	6.390	0	6.390	6.390	6.390
Σύνολο	2.343.817	2.165.650	1.943.334	2.304.878	2.391.361	2.471.847
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα						
Τακτικές Δαπάνες	397.138	863.808	493.879	874.662	906.035	939.328

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	5.569	0	1.060	1.060	1.060
Σύνολο	397.138	869.377	493.879	875.722	907.095	940.388
Γραφείο Εφόρου Ελέγχου Κρατικών Ενισχύσεων						
Τακτικές Δαπάνες	294.198	553.294	294.198	529.279	624.354	651.722
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	60	0	60	60	60
Σύνολο	294.198	553.354	294.198	529.339	624.414	651.782
Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου						
Τακτικές Δαπάνες	1.980.547	2.424.857	2.424.857	2.510.312	2.827.648	2.901.066
Αναπτυξιακές Δαπάνες	12.162	35.460	2.552	43.050	35.150	35.150
Σύνολο	1.992.709	2.460.317	2.427.409	2.553.362	2.862.798	2.936.216
Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών						
Τακτικές Δαπάνες	478.839	504.777	481.138	659.018	577.016	586.074
Σύνολο	478.839	504.777	481.138	659.018	577.016	586.074
Υπηρεσία Συνεργατικών Εταιρειών						
Τακτικές Δαπάνες	2.189.312	2.671.151	2.216.011	2.508.153	2.569.678	2.603.372
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	147.634	147.634	291.039	8.070	8.070
Σύνολο	2.189.312	2.818.785	2.363.645	2.799.192	2.577.748	2.611.442
Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες						
Τακτικές Δαπάνες	17.011.329	18.054.000	17.558.867	13.348.000	12.348.000	11.548.000
Σύνολο	17.011.329	18.054.000	17.558.867	13.348.000	12.348.000	11.548.000
Γραφείο Επιτρόπου Εποπτείας (ΓΕΣΥ)						
Τακτικές Δαπάνες	191.959	309.093	194.570	310.309	312.848	315.615
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	10	0	10	10	10
Σύνολο	191.959	309.103	194.570	310.319	312.858	315.625

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας των Δικαιωμάτων του Παιδιού						
Τακτικές Δαπάνες	292.161	494.123	352.219	542.573	606.209	618.561
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.165	9.750	987	1.900	1.900	1.900
Σύνολο	293.327	503.873	353.206	544.473	608.109	620.461
Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς						
Τακτικές Δαπάνες	0	455.915	298.634	1.019.173	1.046.453	1.044.932
Σύνολο	0	455.915	298.634	1.019.173	1.046.453	1.044.932
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής						
Πάγιο Ταμείο	73.611	80.000	75.000	80.000	80.000	80.000
Τακτικές Δαπάνες	20.343.679	35.533.342	22.784.737	40.396.201	61.976.164	65.696.359
Αναπτυξιακές Δαπάνες	65.326.563	81.657.016	65.326.563	72.540.471	95.336.524	69.272.797
Σύνολο	85.743.853	117.270.358	88.186.300	113.016.672	157.392.688	135.049.156
Υφυπουργείο Τουρισμού						
Πάγιο Ταμείο	66.840	85.000	80.000	85.000	85.000	85.000
Τακτικές Δαπάνες	45.394.934	52.483.354	52.483.354	52.604.950	52.604.950	52.604.950
Αναπτυξιακές Δαπάνες	178.917	1.003.050	428.647	910.050	910.050	910.050
Σύνολο	45.640.691	53.571.404	52.992.001	53.600.000	53.600.000	53.600.000
Υφυπουργείο Ναυτιλίας						
Πάγιο Ταμείο	539.998	650.000	601.311	650.000	650.000	650.000
Τακτικές Δαπάνες	6.554.306	13.711.312	10.428.257	15.714.160	14.851.755	14.982.654
Αναπτυξιακές Δαπάνες	759.802	2.768.300	1.553.153	2.396.560	2.106.060	1.682.060
Σύνολο	7.854.105	17.129.612	12.582.721	18.760.720	17.607.815	17.314.714
Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας						
Τακτικές Δαπάνες	78.555	527.061.834	503.582.834	570.668.234	575.005.086	577.310.559

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	15.684.980	15.684.980	26.598.425	26.892.380	27.310.380
Σύνολο	78.555	542.746.814	519.267.814	597.266.659	601.897.466	604.620.939
Υφυπουργείο Πολιτισμού						
Τακτικές Δαπάνες	0	4.710.667	5.000.000	15.541.064	16.093.438	15.861.775
Αναπτυξιακές Δαπάνες	0	0	0	12.572.599	12.553.439	12.554.439
Σύνολο	0	4.710.667	5.000.000	28.113.663	28.646.877	28.416.214
Υπουργείο Άμυνας						
Τακτικές Δαπάνες	458.135.789	519.631.755	505.383.327	523.012.353	528.250.520	523.691.223
Αναπτυξιακές Δαπάνες	18.019	3.083.010	150.230	1.661.510	2.551.510	1.651.510
Σύνολο	458.153.810	522.714.765	505.533.557	524.673.863	530.802.030	525.342.733
Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος						
Τακτικές Δαπάνες	244.189.383	288.980.921	284.908.884	253.092.610	268.572.333	269.937.704
Αναπτυξιακές Δαπάνες	53.159.885	67.689.260	62.154.683	98.499.097	87.789.095	68.267.593
Σύνολο	297.349.258	356.670.181	347.063.567	351.591.707	356.361.428	338.205.297
Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως						
Τακτικές Δαπάνες	296.028.077	338.141.227	322.348.071	365.100.857	385.238.839	395.617.726
Αναπτυξιακές Δαπάνες	8.416.760	14.989.204	12.365.780	23.367.848	13.226.420	9.974.196
Σύνολο	304.444.836	353.130.431	334.713.851	388.468.705	398.465.259	405.591.922
Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας						
Τακτικές Δαπάνες	26.235.329	47.616.162	31.786.886	47.677.287	46.564.264	38.074.858
Αναπτυξιακές Δαπάνες	20.741.658	73.763.366	42.597.359	103.620.680	96.254.406	82.677.506
Σύνολο	46.976.989	121.379.528	74.384.245	151.297.967	142.818.670	120.752.364
Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων						
Πάγιο Ταμείο	262.219	200.000	86.715	200.000	200.000	200.000

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Τακτικές Δαπάνες	1.492.046.656	626.980.764	693.359.279	612.382.083	677.849.912	713.013.288
Αναπτυξιακές Δαπάνες	26.148.534	3.511.587	23.982.474	8.769.180	13.712.300	6.990.910
Σύνολο	1.518.457.404	630.692.351	717.428.468	621.351.263	691.762.212	720.204.198
Υπουργείο Εσωτερικών						
Πάγιο Ταμείο	12.026.833	20.105.000	4.950.000	20.105.000	20.105.000	20.105.000
Τακτικές Δαπάνες	345.020.083	382.667.214	361.644.112	401.085.278	440.806.768	459.128.662
Αναπτυξιακές Δαπάνες	153.866.172	223.999.218	160.937.641	242.084.727	233.009.345	205.503.950
Σύνολο	510.913.076	626.771.432	527.531.753	663.275.005	693.921.113	684.737.612
Υπουργείο Εξωτερικών						
Τακτικές Δαπάνες	69.159.838	85.797.334	76.790.852	88.865.374	91.019.570	88.671.921
Αναπτυξιακές Δαπάνες	6.477.790	13.384.420	6.917.083	14.058.210	10.479.700	8.223.010
Σύνολο	75.637.606	99.181.754	83.707.935	102.923.584	101.499.270	96.894.931
Υπουργείο Οικονομικών						
Πάγιο Ταμείο	3.547.152.930	3.372.731.924	3.378.020.618	2.866.687.240	3.885.858.770	3.353.309.890
Τακτικές Δαπάνες	533.839.412	640.336.511	389.283.988	563.280.973	672.954.470	682.950.180
Αναπτυξιακές Δαπάνες	18.288.195	303.912.184	35.078.424	283.467.713	274.465.912	303.107.616
Σύνολο	4.099.280.532	4.316.980.619	3.802.383.030	3.713.435.926	4.833.279.152	4.339.367.686
Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας						
Τακτικές Δαπάνες	968.487.334	1.033.232.797	1.018.983.791	1.072.288.280	1.107.538.456	1.132.069.723
Αναπτυξιακές Δαπάνες	195.543.041	212.422.224	200.294.378	223.876.766	221.848.659	215.420.501
Σύνολο	1.164.030.360	1.245.655.021	1.219.278.169	1.296.165.046	1.329.387.115	1.347.490.224
Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων						
Πάγιο Ταμείο	2.283.692	2.572.000	2.307.515	2.572.000	2.572.000	2.572.000
Τακτικές Δαπάνες	239.046.318	278.738.081	249.175.478	290.036.216	293.957.969	299.305.559

ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ/ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ/ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ/ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2021 Πραγματική Δαπάνη €	2022 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2022 Αναθεωρημένος Προϋπολογισμός €	2023 Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός €	2024 ΜΔΠ €	2025 ΜΔΠ €
Αναπτυξιακές Δαπάνες	80.110.366	109.805.423	99.820.214	141.846.325	147.079.556	141.096.147
Σύνολο	321.440.372	391.115.504	351.303.207	434.454.541	443.609.525	442.973.706
Υπουργείο Υγείας						
Τακτικές Δαπάνες	1.140.159.186	1.071.136.126	1.191.545.278	1.131.639.066	1.045.545.647	1.051.764.803
Αναπτυξιακές Δαπάνες	4.456.824	10.725.865	3.420.729	7.164.848	17.461.458	17.580.371
Σύνολο	1.144.615.998	1.081.861.991	1.194.966.007	1.138.803.914	1.063.007.105	1.069.345.174
Γενικό Λογιστήριο						
Πάγιο Ταμείο	19.830	80.010	80.010	40.010	40.010	40.010
Τακτικές Δαπάνες	62.097.822	84.341.356	84.596.882	106.434.532	105.282.286	104.351.390
Αναπτυξιακές Δαπάνες	1.124.013	554.190	1.287.730	1.185.028	2.727.087	4.595.268
Σύνολο	63.241.665	84.975.556	85.964.622	107.659.570	108.049.383	108.986.668

ΜΕΡΟΣ ΣΤ**ΣΥΝΑΦΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ****1. ΠΟΡΕΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2022¹⁶ (ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΙΑΝ-ΣΕΠ)**

	Προϋπολογισμός 2021 €	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2021-30.9.2021 €	Βαθμός Υλοποίησης %	Προϋπολογισμός 2022 €	Πραγματικές Δαπάνες 1.1.2022- 30.9.2022 €	Βαθμός Υλοποίησης %
Κεφαλαιουχικές Δαπάνες	732.654.547	216.115.062	29	804.007.632	218.401.021	27
Άλλες Αναπτυξιακές Δαπάνες	303.829.615	123.188.590	41	338.072.746	146.747.697	43
Σύνολο	1.036.484.162	339.303.652	33	1.142.080.378	365.148.718	32

¹⁶ Στοιχεία που κατατίθενται στη Βουλή από το Γενικό Λογιστήριο. Τελευταία ενημέρωση 25 Οκτωβρίου 2022.

2. ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ ΚΡΑΤΙΚΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2022

Κατά τη διάρκεια του έτους 2022 η Βουλή ψήφισε σε νόμους τρία νομοσχέδια συμπληρωματικών προϋπολογισμών για το έτος 2022, τα οποία κατατέθηκαν εκ μέρους της κυβέρνησης και αναλύονται ως ακολούθως:

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 1) του 2022 [Ν. 37(II)/2022].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €102.075.815 για την κάλυψη διάφορων δαπανών που σχετίζονται με την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της πανδημίας της νόσου COVID-19 και του πολέμου στην Ουκρανία.

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 2) του 2022 [Ν. 39(II)/2022].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €171.852.323 για την κάλυψη διαφόρων δαπανών, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων αγορά ύδατος, αγορά φαρμάκων και εμβολίων, συνεισφορά στο Επενδυτικό Ταμείο Χρηματοδότησης Κεφαλαίου, χορηγία στον Κυπριακό Οργανισμό Αθλητισμού για ολοκλήρωση του σταδίου Λεμεσού, πρόσληψη έκτακτου εκπαιδευτικού προσωπικού, επίδομα συνταξιούχων με θητεία κατά την τουρκική εισβολή, στεγαστικά προγράμματα προς πρόσφυγες, λειτουργία μονάδων ΟΕΔΑ, παροχή υπηρεσιών νοσηλείας ατόμων/ασθενών με νευρολογικές παθήσεις.

- **Ο περί Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού Νόμος (Αρ. 3) του 2022 [Ν.(II)/2022].**

Συμπληρωματική δαπάνη ύψους €345.078.648 για την κάλυψη διαφόρων δαπανών, οι οποίες αφορούν μεταξύ άλλων αυξημένη γενική κυβερνητική εισφορά στο ΓΕΣΥ και στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων, επιχορήγηση της αυξημένης τιμής χρέωσης της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, αγορά ύδατος, χορηγία στον ΚΟΑΠ στο πλαίσιο των μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης και των μέτρων των άμεσων πληρωμών, φιλοξενία Ουκρανών προσφύγων και ανήλικων ασυνόδευτων παιδιών αιτητών ασύλου, κάλυψη αυξημένων λειτουργικών δαπανών υπηρεσιών/τμημάτων, λόγω της αύξησης των τιμών των ενεργειακών προϊόντων, αυξημένη χορηγία στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, μέτρα στήριξης γεωργοκτηνοτροφικών προϊόντων, αγορά φαρμάκων και εμβολίων, σχέδιο θεραπείας Κυπρίων στο εξωτερικό, αυξημένες κοινωνικές παροχές ατόμων με αναπηρίες στη βάση σχεδίων.

ΜΕΡΟΣ Ζ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΟΥ 2023, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΚΑΤΑΤΕΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΤΑ ΤΗ ΛΗΞΗ ΤΗΣ ΚΥΡΙΩΣ ΣΥΖΗΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τροποποίηση Αρ. 1

Κεφάλαιο: 010115.2 «Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο - Υπηρεσία Αποδήμων - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04150 «Μεταβιβάσεις Εξωτερικού»

Υποομάδα Δαπανών: 04185 «Άλλες Χορηγίες Εξωτερικού»: €10.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €10.000 (Άρθρο 04188 «Διάφορες Συνεισφορές/Χορηγίες Εξωτερικού»), για παραχώρηση οικονομικής ενίσχυσης προς την Ομοσπονδία Κυπριακών Οργανώσεων Αμερικής. Πρόσθετες πιστώσεις ύψους €10.000, απαιτούνται επίσης για τα έτη 2024 και 2025, αντίστοιχα.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 2

(Α) Κεφάλαιο: 010509.2 «Δικαστική Υπηρεσία - Εφετείο - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στη Δικαστική Υπηρεσία υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη μίας (1) θέσης Προέδρου (€111.450 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 1, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή της Σημείωσης «Μια νέα θέση» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Προσθήκη δεκαπέντε (15) θέσεων Δικαστή (€111.450 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 5, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή της Σημείωσης «Δεκαπέντε νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων, προκύπτουν από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

(B) Κεφάλαιο: 010510.2 «Δικαστική Υπηρεσία - Κοινές Υπηρεσίες - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς:

(α) Ορθής παρουσίας στη Δικαστική Υπηρεσία, όπως υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη δύο (2) πρόσθετων θέσεων Προέδρου Επαρχιακών Δικαστηρίων (€96.665 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 1, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις» στην Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Προσθήκη δύο (2) πρόσθετων θέσεων Ανώτερου Επαρχιακού Δικαστή (€92.858 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 5, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις» στην Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Αφαίρεση έξι (6) θέσεων Επαρχιακού Δικαστή (Κλίμακα Α16), κάτω από το εδάφιο 10, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή της Σημείωσης «Έξι θέσεις καταργούνται» στην Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων, προκύπτουν από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι πιο πάνω προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

(β) Κάλυψης των αναγκών που προκύπτουν από τη λειτουργία των νέων Δικαστηρίων (Ανώτατο Δικαστήριο, Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο, Εφετείο, Εμπορικό Δικαστήριο, Ναυτοδικείο κτλ):

- Δημιουργία τεσσάρων (4) πρόσθετων θέσεων Ανώτερου Πρωτοκολλητή (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 15.
- Δημιουργία πέντε (5) πρόσθετων θέσεων Πρωτοκολλητή Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 20.

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €544.715.

Τροποποίηση Αρ. 3

Κεφάλαιο: 020100.2 «Νομική Υπηρεσία - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

(A) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη όπως δημιουργηθούν δύο (2) πρόσθετες θέσεις Δικηγόρου της Δημοκρατίας (Κλ. Α9, Α11 και Α12), κάτω από το εδάφιο 50, για τις ανάγκες του Τομέα Εσόδων/ Εξόδων και Υποθέσεων στη Νομική Υπηρεσία, που ανατίθενται σήμερα σε ιδιώτες Δικηγόρους.

Η πιο πάνω προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €96.730.

(B) Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €70.000 (Άρθρο 03583 «Αγορά Υπηρεσιών»), για την κάλυψη των αναγκών του Κλάδου Δημοσίων Κατηγοριών σε τρεις επαρχίες, και επέκταση της απασχόλησής τους για επτά πρόσθετους μήνες, σύμφωνα με Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 15/11/2022.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 4

Κεφάλαιο: 032111.2 «Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής - Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για δημιουργία:

- μιας (1) πρόσθετης θέσης Λειτουργού Πληροφορικής (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 40, για τις συνολικές ανάγκες του Τμήματος Πολιτικής Αεροπορίας, Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων, συμπεριλαμβανομένης και της ανάγκης για τη δημιουργία Ηλεκτρονικής Πλατφόρμας για την έκδοση Δελτίων Ταυτότητας Αερολιμένα, στα πλαίσια υλοποίησης της Απόφασης του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 93.329 και ημερομηνία 06.07.2022 και
- έξι (6) πρόσθετων θέσεων Βοηθού Λειτουργού Διεκπεραίωσης, 1^{ης} Τάξεως (Κλ. Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 60.

Οι πιο πάνω ρυθμίσεις συνεπάγονται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €93.442.

Τροποποίηση Αρ. 5

Κεφάλαιο: 032171.3 «Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής - Έργα Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 05000 «Έργα και Σχέδια Συγχρηματοδοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους»

Υποομάδα Δαπανών: 05850 «Άλλα Έργα και Σχέδια»: €7.140.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €7.140.000 (Άρθρο 05868 «Δημιουργία Έξυπνων Πόλεων») για το έτος 2023, εξαιτίας της αλλαγής στη χρηματική ροή του έργου λόγω μη υλοποίησης του εντός του 2022.

Το έργο αφορά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση της υποδομής για την «Έξυπνη Πόλη» (κεντρική πλατφόρμα), καθώς και τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των τριών «έξυπνων λύσεων»: έξυπνη στάθμευση, έξυπνος φωτισμός και έξυπνη διαχείριση/συλλογής αποβλήτων. Το έργο αποτελεί μέρος του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 6

Κεφάλαιο: 032200.2 «Υφυπουργείο Τουρισμού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για:

- αφαίρεση του διπλού σταυρού από έξι (6) θέσεις ++Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού, Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii), κάτω από το εδάφιο 70, ώστε να καταστεί δυνατή η πλήρωση των θέσεων για κάλυψη των αναγκών του Υφυπουργείου Τουρισμού, καθώς και ανάρτηση της κατάργησης μίας θέσης,
- κατάργηση τριών (3) θέσεων Λειτουργού Επιθεώρησης Α' (Κλ. Α9(i)) κάτω από το εδάφιο 100, μιας (1) θέσης Λογιστικού Λειτουργού (Κλ. Α8 και Α9(i)) κάτω από το εδάφιο 155, και μιας (1) θέσης ++Βοηθού Μαρίνας (Κλ. Α1, Α3 και Α4) κάτω από το εδάφιο 135, και
- σημείωση της θέσης Ανώτερου Λογιστή (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 140, με διπλό σταυρό.

Η Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) από την αφαίρεση του διπλού σταυρού από τις έξι θέσεις Βοηθού Τουριστικού Λειτουργού (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)) και την συνακόλουθη πλήρωση των κενών θέσεων, αναμένεται να ανέλθει σε €166.248. Δεδομένης όμως της κατάργησης των πιο πάνω κενών θέσεων, αναμένεται να προκύψει εξοικονόμηση ύψους €21.283.

Τροποποίηση Αρ. 7

Κεφάλαιο: 032300.2 «Υφυπουργείο Ναυτιλίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη, για σκοπούς στελέχωσης του νεοσύστατου Τομέα Ναυτιλιακής Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (Ν.Ε.Π.Ε.), όπως στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μιας (1) θέσης Ανώτερου Λειτουργού Ναυτιλίας (Κλίμακα Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 35.
- Δημιουργία μιας (1) θέσης Λειτουργού Ναυτιλίας Α' (Κλίμακα Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 40.
- Δημιουργία δύο (2) θέσεων Λειτουργού Ναυτιλίας (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 50.

Η προτεινόμενη ρύθμιση για τη δημιουργία των τεσσάρων (4) συνολικά πρόσθετων θέσεων συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €206.738.

Τροποποίηση Αρ. 8

Κεφάλαιο: 032410.2 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

(Α) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για μεταφορά μιας (1) θέσης (++) Ζυγιστή Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)), με τον κάτοχο της από το εδάφιο 80 του Κεφαλαίου 150100 «Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση», στο νέο εδάφιο 95 του Κεφαλαίου 032410 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας - Κεντρικά Γραφεία».

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

(Β) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» - Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για αναβάθμιση δυο (2) εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου Λειτουργών Ευημερίας (Κλίμακες Α5 (2^η βαθμίδα), Α7 και Α8(i)), σε Λειτουργούς Κοινωνικών Υπηρεσιών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), λόγω κατοχής όλων των απαιτούμενων προσόντων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης Λειτουργού Κοινωνικών Υπηρεσιών (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11).

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €24.078.

Τροποποίηση Αρ. 9

Κεφάλαιο: 110200.2 «Κυπριακός Στρατός - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις στον Κυπριακό Στρατό:

- Δημιουργία δώδεκα (12) πρόσθετων θέσεων Ανθυπολοχαγού (Κλ. Α8(i)), κάτω από το εδάφιο 80.
- Δημιουργία ογδόντα (80) πρόσθετων θέσεων Οπλίτη (Κλ. Α1), κάτω από το εδάφιο 140.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €406.068.

Τροποποίηση Αρ. 10

Κεφάλαιο: 120200.2 «Τμήμα Γεωργίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη δημιουργίας μιας (1) θέσης Ανώτερου Επιθεωρητή Γεωργίας (Κλ. Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 81, έναντι κατάργησης μιας (1) θέσης Πρώτου Κτηνοτροφικού Επιθεωρητή (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 190 (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται εξοικονόμηση ύψους €7.845.

Τροποποίηση Αρ. 11

(Α) Κεφάλαιο: 120600.2 «Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02460 «Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού»: €50.000

(Β) Κεφάλαιο: 120604.2 «Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων - Επαρχιακό Γραφείο Υδάτων Λάρνακας - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02460 «Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού»: €10.000

(Γ) Κεφάλαιο: 120605.2 «Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων - Επαρχιακό Γραφείο Υδάτων Λεμεσού - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02460 «Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού»: €10.000

(Δ) Κεφάλαιο: 120606.2 «Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων - Επαρχιακό Γραφείο Υδάτων Πάφου - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02300 «Ωρομίσθιο Κυβερνητικό Προσωπικό»

Υποομάδα Δαπανών: 02460 «Επιδόματα Υπερωριακής Απασχόλησης Ωρομίσθιου Κυβερνητικού Προσωπικού»: €10.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η δημιουργία νέου Άρθρου 02465 «Επίδομα Επιφυλακής», καθώς και η περιλήψη συνολικών πρόσθετων πιστώσεων ύψους €80.000, που έχουν σκοπό την κάλυψη εφαρμογής συστήματος αναμονής και κλήσεων, ώστε τα μέλη του Ωρομίσθιου Προσωπικού του Τμήματος Αναπτύξεως Υδάτων στα κεντρικά και επαρχιακά γραφεία να λαμβάνουν κλήσεις και να εκτελούν καθήκοντα αποκατάστασης βλαβών τις ώρες που βρίσκονται εκτός υπηρεσίας, μετά από σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου ημερομηνίας 31/8/2022. Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται επίσης για τα έτη 2024 και 2025, συνολικού ύψους €80.000, για κάθε έτος.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 12

Κεφάλαιο: 130100.2 «Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας να υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Αναίρεση της μετονομασίας της θέσης και αναίρεση της δημιουργίας μίας (1) θέσης Διευθυντή Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως (Κλ. Α15(i)), κάτω από το εδάφιο 10.
 - Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Διευθυντή Τομέα Δημοσίας Τάξεως (Κλ. Α15(i)), κάτω από το νέο εδάφιο 9.
- Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 13

Κεφάλαιο: 130200.2 «Φυλακές - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ενίσχυσης της στελέχωσης του Τμήματος Φυλακών, όπως δημιουργηθούν εικοσιπέντε (25) πρόσθετες θέσεις Αρχιδεσμοφύλακα (Κλ. Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 30.

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €946.025.

Τροποποίηση Αρ. 14

Κεφάλαιο: 130200.2 «Φυλακές - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Υποομάδα Δαπανών: 02200 «Επιδόματα Θέσεως Κρατικών Υπαλλήλων»: €635.040

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτείται η δημιουργία νέου Άρθρου 02206 «Επίδομα Δεσμοφύλακα», καθώς και η περιλήψη πιστώσεων ύψους €635.040, για κάλυψη της παραχώρησης επιδόματος ύψους €120 μηνιαίως, στους κατόχους των θέσεων Δεσμοφύλακα, Αρχιδεσμοφύλακα και Επιθεωρητή του Τμήματος Φυλακών, καθώς και στους εργοδοτούμενους αορίστου ή ορισμένου χρόνου Δεσμοφύλακες. Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται επίσης για τα έτη 2024 και 2025 ύψους €635.040, για κάθε έτος.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 15

Κεφάλαιο: 130300.2 «Αστυνομία - Αρχηγείο Αστυνομίας - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στην Αστυνομία υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη μιας (1) πρόσθετης θέσης Ανώτερου Υπαστυνόμου (Κλ. Α11(i)), κάτω από το εδάφιο 50, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και αλλαγή της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων σε «Μια νέα θέση».
- Προσθήκη μιας (1) πρόσθετης θέσης Υπαστυνόμου (Κλ. Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 60, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και αλλαγή της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων σε «Μια νέα θέση».
- Προσθήκη εικοσιπέντε (25) πρόσθετων θέσεων Λοχία (Κλ. Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 70, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και αλλαγή της Σημείωσης «Τριάντα τέσσερις νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων σε «Εννέα νέες θέσεις».

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων προκύπτουν από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 16

Κεφάλαιο: 130300.3 «Αστυνομία - Αρχηγείο Αστυνομίας - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 08000 «Ανέγερση, Επεκτάσεις και Βελτιώσεις Κτιρίων»

Υποομάδα Δαπανών: 08100 «Κτίρια Αστυνομίας»: €1.190.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η περιήληψη πρόσθετων πιστώσεων κάτω από το Άρθρο 08101.3 «Ανέγερση Κτιρίων Αστυνομίας», ύψους €1.190.000, σε σχέση με τη δημιουργία υποδομής για τις ανάγκες του Προγράμματος Προστασίας Μαρτύρων. Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται επίσης για τα έτη 2024 ύψους €2.380.000, και 2025 ύψους €3.094.000.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 17

Κεφάλαιο: 140150.3 «Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, Διοίκηση - Υπηρεσία Ενέργειας - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04540 «Ειδικά Ταμεία»: €13.159.990

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η περιήληψη πρόσθετων πιστώσεων κάτω από το Άρθρο 04597.3 «Χορηγία στο Ταμείο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας», ύψους €13.159.990, σε σχέση με τη χρηματοδότηση των βασικών Σχεδίων Χορηγιών του Ταμείου που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Πρόσθετες πιστώσεις απαιτούνται επίσης για τα έτη 2024 ύψους €7.899.990 και 2025 ύψους €5.129.990.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 18

Κεφάλαιο: 150100.2 «Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για μεταφορά μιας (1) θέσης (++) Ζυγιστή Κεντρικού Σφαγείου Κοφίνου (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)), με τον κάτοχο της από το εδάφιο 80 του Κεφαλαίου 150100 «Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Διοίκηση», στο εδάφιο 95 του Κεφαλαίου 032410 «Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας - Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας - Κεντρικά Γραφεία».

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 19

Κεφάλαιο: 160100.2 «Διοίκηση Υπουργείου Εσωτερικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στη Διοίκηση του Υπουργείου Εσωτερικών υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Απάλειψη της θέσης Διευθυντή Υπηρεσίας, Μέριμνας και Αποκατάστασης Εκτοπισθέντων (Κλ. Α15(i)), κάτω από το εδάφιο 10.
- Προσθήκη έξι (6) θέσεων Διευθυντή (Κλ. Α15(i)), κάτω από το εδάφιο 12, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων όλων των Σημειώσεων.
- Προσθήκη δεκαεπτά (17) θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Εσωτερικών (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 14, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Δεκαεπτά νέες θέσεις».
- Προσθήκη τριών (3) θέσεων Λειτουργού Εσωτερικών (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 18, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Τρεις νέες θέσεις».
- Απάλειψη της θέσης Διευθυντή Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών (Κλ. Α15(i)), κάτω από το εδάφιο 20.
- Απάλειψη της θέσης Ανώτερου Λειτουργού Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 72.
- Αφαίρεση τριών (3) θέσεων Λειτουργού Διαχείρισης Τ/Κ Περιουσιών (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 80, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Τρεις θέσεις καταργούνται».

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων προκύπτουν από τις διατάξεις του νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 20

Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη όπως υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις στο εδάφιο 90:

- Αναίρεση της μετονομασίας θέσεων, από Ανώτερους Λειτουργούς Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών (Κλ. Α13(ii)), σε Βοηθούς Έφορους Ασφαλίσεων (Κλ. Α13(ii)).
- Αναίρεση της κατάργησης μιας (1) θέσης Ανώτερου Λειτουργού Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών (Κλ. Α13(ii)).
- Αντικατάσταση της Επεξήγησης έναντι του εδαφίου 90: «Μια θέση καταργείται. Οι θέσεις προηγουμένως καλούμενες «Λειτουργοί Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών (Κλ. Α13(ii))», στη Στήλη των Επεξηγήσεων του εδαφίου 90 με την Επεξήγηση: «Έναντι δύο θέσεων υπηρετούν Βοηθοί Έφοροι Ασφαλίσεων διορισμένοι με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 66.826 και ημερομηνία 6/2/2008».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €68.515.

Τροποποίηση Αρ. 21

Κεφάλαιο: 180100.2 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04200 «Επιχορηγήσεις»

Υποομάδα Δαπανών: 04260 «Άλλες Επιχορηγήσεις»: €5.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτούνται πρόσθετες πιστώσεις ύψους €5.000.000 (Άρθρο 04296 «Άλλες Χορηγίες/Επιχορηγήσεις») για κάλυψη από το Κράτος μέρους του αυξημένου κόστους κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας, στα πλαίσια του πρόσθετου πακέτου μέτρων για αντιμετώπιση των πληθωριστικών πιέσεων, μετά από σχετική Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 93.444 και ημερομηνία 28/7/2022.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 22

(A) Κεφάλαιο: 180118 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων»:
+€51.024.519

(B) Κεφάλαιο: 200220 «Ανώτερη Εκπαίδευση - Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας»: €51.024.519

Το νομοσχέδιο με τίτλο «Ο περί Κρατικής Φοιτητικής Μέριμνας (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022» ψηφίστηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων στις 17/11/2022 και αναμένεται η δημοσίευσή του στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας. Ο νόμος προνοεί τη μεταφορά των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας Φοιτητικής Μέριμνας από το Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας στο Υπουργείο Οικονομικών.

Για τον λόγο αυτό, ολόκληρη η Υποδιαίρεση του Κεφαλαίου 200220 «Ανώτερη Εκπαίδευση-Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας» μαζί με τις ομάδες και τις υποομάδες, καθώς και τις αντίστοιχες πιστώσεις πρέπει να μεταφερθεί στη νέα Υποδιαίρεση που δημιουργείται κάτω από το Κεφάλαιο Δαπανών του Υπουργείου Οικονομικών 180118 «Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων».

Πρέπει να περιληφθούν πιστώσεις ύψους €51.024.519, €51.025.717 και €51.026.678 για τα έτη 2023-2025, αντίστοιχα, στη νέα Υποδιαίρεση του Κεφαλαίου Δαπανών 180118 «Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων», με αντίστοιχη αφαίρεση των πιστώσεων της Υποδιαίρεσης Κεφαλαίου 200220 «Ανώτερη Εκπαίδευση-Υπηρεσία Φοιτητικής Μέριμνας».

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη περίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού 2023 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων.

Τροποποίηση Αρ. 23

Κεφάλαιο: 180200.2 «Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στη Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών, υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη τριών (3) θέσεων Λειτουργού Προγραμματισμού Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 30, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και 2023.
- Προσθήκη μιας (1) θέσης Λειτουργού Συντονισμού Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 70, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και 2023, διαγραφή του διπλού σταυρού (++) και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «ο διπλός σταυρός ισχύει για μια θέση μόνο».

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων προκύπτουν από τις διατάξεις του νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 24

Κεφάλαιο: 180400.2 «Τμήμα Φορολογίας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη δημιουργίας μιας (1) πρόσθετης θέσης Λειτουργού Φορολογίας (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 56, έναντι κατάργησης μιας (1) θέσης Λειτουργού Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 175 (υλοποίηση Σημείωσης Προϋπολογισμού).

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 25

(A) Κεφάλαιο: 180700.2 «Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού, υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη τριών (3) θέσεων Πρώτου Λειτουργού Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (Κλ. Α14(ii)), κάτω από το εδάφιο 10, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Τρεις νέες θέσεις».

- Προσθήκη τεσσάρων (4) θέσεων Ανώτερου Λειτουργού Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 20, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Τέσσερις νέες θέσεις».

Οι πιο πάνω αλλαγές στην στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων, προκύπτουν από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

(Β) Κεφάλαιο: 180711.2 «Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού - Γενικό Διοικητικό Προσωπικό - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη όπως υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Ανώτερου Λειτουργού Εκθέσεων Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ. Α13(ii)), κάτω από το εδάφιο 38, και περίληψη της Σημείωσης «Η θέση θα σημειωθεί με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωσή της από τους κατόχους των θέσεων Λειτουργού Εκθέσεων Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Α' (Κλ.Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 40, και ++Λειτουργού Εκθέσεων Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ. Α8, Α10 και Α11)», κάτω από το εδάφιο 45, στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Δημιουργία μίας (1) θέσης Λειτουργού Εκθέσεων Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 40.
- Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Διοικητικού Λειτουργού Αρχής Κρατικών Εκθέσεων Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 48, και περίληψη της Σημείωσης «Η θέση θα σημειωθεί με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωσή της από τους κατόχους των θέσεων ++Διοικητικού Λειτουργού Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ. Α8, Α10 και Α11)», κάτω από το εδάφιο 50», στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

(Γ) Υποδιαίρεση Κεφαλαίου 180712.2 «Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού - Γενικό Γραμματειακό Προσωπικό - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

- Δημιουργία μίας (1) θέσης Γραμματειακού Λειτουργού Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ. Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 140.
- Αναθεώρηση της μισθολογικής κλίμακας της θέσης Αποθηκάρη/Γραφέα Αρχής Κρατικών Εκθέσεων, κάτω από το εδάφιο 150, από τις «Κλ. Α2 και Α5» στις «Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)».

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €219.895, η οποία με τον επόμενο Προϋπολογισμό θα αντισταθμιστεί σε μεγάλο βαθμό από εξοικονομήσεις που θα προκύψουν από συνεπαγόμενες καταργήσεις θέσεων.

Τροποποίηση Αρ. 26

Κεφάλαιο: 183000.2 «Μη Προβλεπόμενες Δαπάνες και Αποθεματικό Κεντρικά Γραφεία Τακτικές Δαπάνες»: €20.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη δημιουργίας της Ομάδας/Υποομάδας/Άρθρων Δαπανών, συγκεκριμένα της Ομάδας 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι», Υποομάδας 02280 «Συνεισφορές Εργοδότη σε Ταμεία για Κρατικούς Υπαλλήλους» (Άρθρο 02290 «Συνεισφορά στο Επαγγελματικό Σχέδιο Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων»), καθώς και περίληψης πιστώσεων ύψους €20.000.000, με σκοπό την κατανομή στα αρμόδια Υπουργεία/Τμήματα, ενόψει της επικείμενης ψήφισής του νομοσχεδίου με τίτλο «Ο περί Επαγγελματικού Σχεδίου Συνταξιοδοτικών Ωφελημάτων των Υπαλλήλων της Κρατικής Υπηρεσίας και του Ευρύτερου Δημόσιου Τομέα περιλαμβανομένων και των Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Διατάξεις Γενικής Εφαρμογής), Νόμος του 2022».

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 27

Κεφάλαιο: 190200.2 «Γενικό Λογιστήριο - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι».

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη όπως γίνουν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Μετονομασία και αναθεώρηση της μισθολογικής κλίμακας της θέσης ++Λειτουργού Λογιστηρίου (Κλ. Α7(ii)), κάτω από το εδάφιο 135, σε ++Λογιστικό Λειτουργό 1^{ης} Τάξεως (Κλ. Α8 και Α9(i)).
- Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Λειτουργού Λογιστηρίου Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας Α' (Κλ. Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 193, και περίληψη Σημείωσης «Η θέση θα σημειωθεί με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωσή της από τον κάτοχο της θέσης ++Λειτουργού Λογιστηρίου Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 195» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Δημιουργία δύο (2) θέσεων Επιθεωρητή Λογαριασμών Οργανισμού Κυπριακής Γαλακτοκομικής Βιομηχανίας (Κλ. Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 200.
- Δημιουργία μίας (1) νέας θέσης Επιθεωρητή Λογαριασμών Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ.Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 218, και περίληψη Σημείωσης «Η θέση θα σημειωθεί με διπλό σταυρό όταν δεν θα είναι δυνατή η πλήρωσή της από τον κάτοχο της θέσης ++Λογιστικού Λειτουργού Αρχής Κρατικών Εκθέσεων (Κλ. Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 220» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €198.120, η οποία με τον επόμενο Προϋπολογισμό θα αντισταθμιστεί σε μεγάλο βαθμό, από εξοικονομήσεις που θα προκύψουν από συνεπαγόμενες καταργήσεις θέσεων.

Τροποποίηση Αρ. 28

Κεφάλαιο: 200500.2 «Δημοτική Εκπαίδευση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες» - Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»: €2.190.574

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €2.190.574 (Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες»), για το έτος 2023, για κάλυψη της μισθοδοσίας 60 εκτάκτων εκπαιδευτικών του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος «Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης» (ΔΡΑΣΕ+), σύμφωνα με την Απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου με αριθμό 93.669 και ημερομηνία 14/9/2022.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 29

Κεφάλαιο: 211300.2 «Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για δημιουργία μίας (1) πρόσθετης θέσης Τεχνικού Μηχανικού (Κλίμακες Α5 (2^η βαθμίδα), Α7 και Α8(i)), κάτω από το εδάφιο 85, στο Κεφάλαιο Δαπανών 211300.2 «Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών-Κεντρικά Γραφεία-Τακτικές Δαπάνες», για κάλυψη αναγκών στο Γενικό Χημείο του Κράτους, Υπουργείο Υγείας.

Η προτεινόμενη ρύθμιση συνεπάγεται Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €30.007.

Τροποποίηση Αρ. 30

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας, Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς ορθής παρουσίασης όπως στη Διοίκηση του Υπουργείου Υγείας προστεθούν τρεις (3) θέσεις Λειτουργού Υπηρεσιών Υγείας Α' (Κλίμακα Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 25, στις Στήλες Αριθμό θέσεων για το 2022 και 2023 και διαγραφή της Σημείωσης «Τρεις νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι πιο πάνω αλλαγές στη στήλη των «Θέσεων» στο Παράρτημα των Μισθολογικών Θέσεων, προκύπτουν από τις διατάξεις του Νομοσχεδίου του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ. 3) του 2022, που έχει κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εκκρεμεί η ψήφισή του.

Η προτεινόμενη ρύθμιση δεν επιφέρει πρόσθετη δαπάνη.

Τροποποίηση Αρ. 31

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας - Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04000 «Μεταβιβάσεις Εσωτερικού»

Υποομάδα Δαπανών 04120 «Άλλες Μεταβιβάσεις Εσωτερικού»: -€350.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η αφαίρεση πιστώσεων ύψους €350.000 που περιλαμβάνονται στο Άρθρο 04135 «Διάφορες Συνεισφορές Εσωτερικού», και αφορούν την ετήσια χορηγία στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα, από το οποίο πληρώνονται όλες οι χορηγίες που εγκρίνονται στα πλαίσια των δύο Σχεδίων Χορηγιών του Υπουργείου Υγείας. Η αφαίρεση πιστώσεων απαιτείται επίσης για τα έτη 2024 και 2025.

Η εν λόγω πρόνοια μεταφέρεται κάτω από το νέο Άρθρο 04389 «Χορηγία στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα», το οποίο δημιουργείται στα πλαίσια της Τροποποίησης με αρ. 32.

Τροποποίηση Αρ. 32

Κεφάλαιο: 220100.2 «Υπουργείο Υγείας - Διοίκηση - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών 04380 «Παροχές Υγείας»: €4.350.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η δημιουργία του νέου Άρθρου 04389 «Χορηγία στο Καραϊσκάκειο Ίδρυμα», και η συμπερίληψη πιστώσεων ύψους €4.350.000, για το έτος 2023, τα οποία αφορούν:

- (α) τη μεταφορά της ετήσιας χορηγίας προς το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα, ύψους €350.000 (Τροποποίηση Αρ. 31) και
- (β) το κόστος των εξειδικευμένων εξετάσεων που διενεργεί το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα, το οποίο θα αποζημιώνεται στα πλαίσια συμφωνίας μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Ιδρύματος και οι οποίες ανέρχονται σε περίπου €4 εκατομ. ετησίως.

Αναγνωρίζοντας τη σημαντικότητα και μοναδικότητα των υπηρεσιών που προσφέρει το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα στον τομέα της υγείας, τόσο στην Κύπρο όσο και διεθνώς, κρίνεται αναγκαίο όπως η χρηματοδότηση των υπηρεσιών που προσφέρει καθώς και η χορηγία που λαμβάνει να περιληφθούν σε Συμφωνία που θα υπογραφεί μεταξύ του Υπουργείου Υγείας και του Καραϊσκάκειου Ιδρύματος. Σημειώνεται ότι η Συμφωνία θα προνοεί τη χρηματοδότηση των εξειδικευμένων εξετάσεων οι οποίες δεν μπορούν να παρασχεθούν από οποιοδήποτε άλλο φορέα και δεν είναι ενταγμένες στο ΓΕΣΥ (€4 εκατομ.), καθώς και την παραχώρηση ετήσιας χορηγίας για τη χρηματοδότηση του κόστους του Προγράμματος «Ανανέωση Αρχείου Δοτών Μυελού των Οστών και Εξυπηρέτηση Ασθενών για ταυτοποίηση και εξεύρεση δότη», η οποία καταβάλλεται μέσω του Σχεδίου Κρατικών Ενισχύσεων του Υπουργείου Υγείας, βάσει της Απόφασης 2012/21 ΕΕ για την παροχή Υπηρεσιών Γενικού Οικονομικού Συμφέροντος (ΥΓΟΣ) (€350.000).

Σημειώνεται ότι η σύμβαση θα τροποποιείται, έτσι ώστε οποιοσδήποτε εξετάσεις ενταχθούν στο ΓΕΣΥ και θα αποζημιώνονται από τον ΟΑΥ, θα αφαιρούνται από τον κατάλογο των εξετάσεων που θα αποζημιώνονται από το κράτος.

Μέχρι σήμερα το Υπουργείο Υγείας έχει σύμβαση με το Καραϊσκάκειο Ίδρυμα για τη διενέργεια εξειδικευμένων εργαστηριακών εξετάσεων και οι πιστώσεις μέχρι και το 2022 περιλαμβάνονται κάτω από το άρθρο 03.583 «Αγορά Υπηρεσιών», Κεφάλαιο 22.02.00.2 «Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες». Η υφιστάμενη σύμβαση καλύπτει την περίοδο 14/1/2022 - 13/1/2023, με δικαίωμα ανανέωσης μέχρι την έναρξη των εξειδικευμένων εργαστηριακών εξετάσεων στο ΓΕΣΥ.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 33

Κεφάλαιο: 220200.2 «Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

(Α) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς συμμόρφωσης με απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου όπως στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας, υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

- Προσθήκη έντεκα (11) θέσεων Υγειονομικού Λειτουργού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 207, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και μίας (1) θέσης στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2023. Διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Μια νέα θέση έναντι κατάργησης μιας θέσης Υγειονομικού Επιθεωρητή (Κλίμακες Α5 (2^η βαθμίδα), Α7 και Α8(i)), κάτω από το εδάφιο 240. Εννέα θέσεις προηγούμενες καλούμενες Ανώτεροι Υγειονομικοί Επιθεωρητές, 2^α Τάξεως (Κλίμακα Α9(i)) μετονομάζονται, αναβαθμίζονται και μεταφέρονται από το εδάφιο 230».

- Αφαίρεση εννέα (9) θέσεων Ανώτερου Υγειονομικού Επιθεωρητή, 2ας Τάξεως (Κλίμακα Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 230, στη Στήλη Αριθμό θέσεων για το 2022 και διαγραφή από τη Στήλη των Επεξηγήσεων της Σημείωσης «Οι θέσεις σημειώνονται με διπλό σταυρό. Εννέα θέσεις μετονομάζονται και αναβαθμίζονται σε Υγειονομικούς Λειτουργούς (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11) και μεταφέρονται κάτω από το εδάφιο 207».
- Διαγραφή του εδαφίου 240.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €112.230.

(Β) Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι» - Άρθρο 02106 «Πρόσθετες Βοηθητικές Υπηρεσίες»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για αναβάθμιση τριάντα πέντε (35) εργοδοτούμενων αορίστου χρόνου Υγειονομικών Επιθεωρητών (Κλίμακες Α5 (2^η βαθμίδα), Α7 και Α8(i)), σε Υγειονομικούς Λειτουργούς (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11), λόγω κατοχής όλων των απαιτούμενων προσόντων που περιλαμβάνονται στο Σχέδιο Υπηρεσίας της θέσης Υγειονομικού Λειτουργού (Κλίμακες Α8, Α10 και Α11).

Η προτεινόμενη ρύθμιση θα επιφέρει πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €421.365.

Τροποποίηση Αρ. 34

Κεφάλαιο: 220200.2 «Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Υποομάδα Δαπανών: 02101 «Μισθοδοσία Κρατικών Υπαλλήλων»: €125.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, απαιτείται η δημιουργία νέου άρθρου 02104 «Αναδρομική Καταβολή Μισθοδοσίας», καθώς και η περιίληψη πιστώσεων ύψους €125.000, για το έτος 2023, με σκοπό την αναδρομική καταβολή της μισθοδοσίας σε εννέα (9) υπαλλήλους της Υγειονομικής Υπηρεσίας από 17/7/2009, στα πλαίσια συμμόρφωσης με την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου, με την οποία η Αναθεωρητική Έφεση Αρ. 104/2015 της Κυπριακής Δημοκρατίας απορρίφθηκε και η πρωτόδικη απόφαση επικυρώθηκε. Συγκεκριμένα, σε συνέχεια καθοδήγησης που λήφθηκε από τη Νομική Υπηρεσία με την επιστολή του Γενικού Εισαγγελέα της Δημοκρατίας με αρ. φακ. Γ.Ε./Υποθ./Αριθ. 925/11 και ημερ. 27/9/2022, προωθείται η αναβάθμιση, με αναδρομική ισχύ, από 17/7/2009, εννέα (9) υπαλλήλων της Υγειονομικής Υπηρεσίας που κατέχουν σήμερα τη θέση Ανώτερου Υγειονομικού Επιθεωρητή, 2ας Τάξεως (Κλ. Α9(i)), στη θέση Υγειονομικού Λειτουργού (Κλ. Α8, Α10 και Α11).

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 35

Κεφάλαιο: 220500.2 «Φαρμακευτικές Υπηρεσίες - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 03550 «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες/Έρευνες»

Υποομάδα Δαπανών: 03580 «Σύμβαση Υπηρεσιών»: €240.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτείται η συμπερίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €240.000 (Άρθρο 03583 «Αγορά Υπηρεσιών»), για το έτος 2023, για την μελέτη που θα διενεργηθεί από εμπειρογνώμονα σχετικά με την καλλιέργεια, παραγωγή και εμπορία φαρμακευτικής κάνναβης στην Κύπρο.

Το απαιτούμενο ποσό των €240.000, είχε αποδεσμευτεί από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 2022. Ο διαγωνισμός για την μελέτη έχει ολοκληρωθεί και εκκρεμεί η αξιολόγηση των προσφορών. Αναμένεται ότι μέχρι το τέλος του 2022, αρχές του 2023 θα υπογραφεί η σύμβαση με τον επιτυχόντα προσφοροδότη και συνεπώς το ποσό της σύμβασης θα είναι πληρωτέο εντός του 2023.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 36

Άρθρο 16 «Απαγόρευση προσλήψεων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου, ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, παρίσταται η ανάγκη τροποποίησης του Άρθρου 16 ως ακολούθως:

- Εδάφιο (1)(β): αύξηση της έγκρισης για απασχόληση εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου από 20 άτομα σε 24 ως εξής:
«Δικαστική Υπηρεσία: μέχρι 24 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου (ΕΟΧ) (5 Πρωτοκολλητές (Κλ. Α8, Α10 και Α11), 3 Στενογράφοι Δικαστηρίου (Κλ. Α2(4^η βαθμίδα), Α5 και Α7(ii)) και 16 για εκτέλεση γραφειακών καθηκόντων (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii))».
- Εδάφιο (1)(ε): αύξηση της έγκρισης για απασχόληση εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου από 6 άτομα σε 7 ως εξής:
Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής:
«(i) Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής: μέχρι 7 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου Λειτουργοί Πληροφορικής (Κλ. Α8, Α10 και Α11)»
- Εδάφιο (1)(λ): προσθήκη πρόνοιας για απασχόληση 3 εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου ως εξής:
(λ) Υπουργείο Οικονομικών:
«(i) Διοίκηση: μέχρι 3 εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου Λειτουργοί Ελέγχου Ασφαλιστικών Εταιρειών (Κλ. Α9, Α11 και Α12) έναντι ίσου αριθμού κενών θέσεων»
- Εδάφιο (1)(μ) (i): αύξηση της οροφής απασχόλησης προσωπικού από 392 άτομα σε 394 και (iii): αύξηση της οροφής απασχόλησης εκπαιδευτικού προσωπικού από 13945 σε 13946, ως εξής:
(μ) Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας:
«(i) Διοίκηση:
- Μέχρι 394 Επιμελητές (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)) (μόνιμοι σε όλη τη δομή θέσεων/ εργοδοτούμενοι αορίστου χρόνου/ εργοδοτούμενοι ορισμένου χρόνου) σε πλήρη βάση απασχόλησης»
- (iii) Εκπαιδευτικές Διευθύνσεις: στην 7^η και 8^η γραμμή, η φράση και ο αριθμός «να μην υπερβαίνει τους 13945 Εκπαιδευτικούς» αντικαθίσταται με τη φράση και τον αριθμό «να μην υπερβαίνει τους 13946 Εκπαιδευτικούς».

Τροποποίηση Αρ. 37

Κεφάλαιο: 032520.3 «Υφυπουργείο Πολιτισμού - Τμήμα Νεότερου και Σύγχρονου Πολιτισμού - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 04300 «Κοινωνικές Παροχές»

Υποομάδα Δαπανών: 04350 «Πολιτιστικές Παροχές»: €1.000.000

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτείται η περίληψη πρόσθετων πιστώσεων ύψους €1.000.000 (Άρθρο 04355 «Παραγωγή Κινηματογραφικών Ταινιών»), για το έτος 2023. Πρόσθετες πιστώσεις ύψους €1.000.000, θα περιληφθούν και κατά τα έτη 2024 και 2025.

Η αύξηση των εγκεκριμένων πιστώσεων προκρίνεται λαμβάνοντας υπόψη τη συνεισφορά του Κινηματογράφου στην κυπριακή οικονομία και στην προβολή του κυπριακού πολιτισμού διεθνώς.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 38

Κεφάλαιο: 030200.3 «Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως και Προστασίας Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Κεντρικά Γραφεία - Αναπτυξιακές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 05890 «Προγράμματα Χρηματοδοτούμενα από Ξένους Οργανισμούς ή/και Άλλες Πηγές»

Υποομάδα Δαπανών: 05891 «Προγράμματα Χρηματοδοτούμενα από Ξένους Οργανισμούς ή/και Άλλες Πηγές»: €109.775

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου απαιτείται η δημιουργία νέου Άρθρου 05897.3 «Χρηματοδοτικός Μηχανισμός Νορβηγίας», καθώς και η περίληψη πιστώσεων ύψους €109.775, για τη συμμετοχή του Γραφείου ως εταίρος σε περιφερειακό Έργο που χρηματοδοτείται από τα Ταμεία ΕΕΑ και του Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Νορβηγίας, και το οποίο έχει ως στόχο τη στήριξη Εθνικών Αρχών Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των χωρών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα πλαίσια του ελέγχου εφαρμογής των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε εθνικό επίπεδο και των σχετικών με τα θεμελιώδη δικαιώματα πτυχών του κράτους δικαίου.

Πρόσθετες πιστώσεις ύψους €73.184 απαιτούνται επίσης για το έτος 2024.

Ως εκ τούτου, παρίσταται η ανάγκη συμπερίληψης στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου, των πιο πάνω ρυθμίσεων, συμπεριλαμβανομένων των απαιτούμενων πρόσθετων πιστώσεων.

Τροποποίηση Αρ. 39

Κεφάλαιο: 150300.2 «Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς εύρυθμης λειτουργίας των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων, όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις:

- Δημιουργία δύο (2) πρόσθετων θέσεων Πρώτου Ασφαλιστικού Λειτουργού (Κλ.Α11(ii)), κάτω από το εδάφιο 25. Αντικατάσταση της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις», με τη Σημείωση «Τέσσερις νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Δημιουργία τριών (3) πρόσθετων θέσεων Ανώτερου Ασφαλιστικού Λειτουργού (Κλ.Α10(i)), κάτω από το εδάφιο 30. Αντικατάσταση της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις», με τη Σημείωση «Πέντε νέες θέσεις» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Δημιουργία δέκα (10) πρόσθετων θέσεων Ασφαλιστικού Λειτουργού (Κλ. Α8 και Α9(i)), κάτω από το εδάφιο 40.
- Σημείωση με διπλό σταυρό (++) είκοσι δύο (22) θέσεων Βοηθού Ασφαλιστικού Λειτουργού (Κλ. Α2, Α5 και Α7(ii)), κάτω από το εδάφιο 50.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €15.976.

Τροποποίηση Αρ. 40

Κεφάλαιο: 190200.2 «Γενικό Λογιστήριο - Κεντρικά Γραφεία - Τακτικές Δαπάνες»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

Στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου παρίσταται η ανάγκη για σκοπούς εφαρμογής του νέου επαγγελματικού σχεδίου συνταξιοδοτικών ωφελημάτων όπως υλοποιηθούν οι πιο κάτω ρυθμίσεις στο Γενικό Λογιστήριο:

- Δημιουργία μιας (1) θέσης Λογιστή (Κλ. Α9, Α11 και Α12), κάτω από το εδάφιο 30.
- Δημιουργία μιας (1) θέσης Λειτουργού Γενικού Λογιστηρίου (Κλ. Α8, Α10 και Α11), κάτω από το εδάφιο 65.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις θα επιφέρουν πρόσθετη Μέση Ετήσια Μακροπρόθεσμη Δαπάνη (ΜΕΜΔ) ύψους €93.464.

Τροποποίηση Αρ. 41

Σε συνέχεια της ψήφισης του Συμπληρωματικού Προϋπολογισμού (Αρ.3) του 2022 [Ν.46(II)/2022], προκύπτει η ανάγκη στο νομοσχέδιο του περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμου και του ΜΔΠ 2023-2025, όπως στη Δικαστική Υπηρεσία υλοποιηθούν οι ακόλουθες ρυθμίσεις:

Α) Κεφάλαιο: 010500.1 «Δικαστική Υπηρεσία - Ανώτατο Δικαστήριο - Πάγιο Ταμείο»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

- Μετονομασία της θέσης Πρόεδρου (€126.237 π.μ.) σε Πρόεδρο Ανωτάτου Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.) κάτω από το εδάφιο 1. Αναίρεση της δημιουργίας μιας (1) πρόσθετης θέσης στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2023. Αντικατάσταση της Σημείωσης «Μια νέα θέση. Μια θέση για το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και μια θέση για το Ανώτατο Δικαστήριο» με τη Σημείωση «Ν. 46(II)/2022. Η θέση προηγουμένως καλούμενη Πρόεδρος (€126.237 π.μ.) μετονομάζεται σε Πρόεδρος Ανωτάτου Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.), από την ημερομηνία ισχύος του διορισμού του» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Μετονομασία των θέσεων Δικαστές (€126.237 π.μ.) σε Δικαστές Ανωτάτου Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.) κάτω από το εδάφιο 5. Αναίρεση της δημιουργίας των (2) πρόσθετων θέσεων στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2023. Αντικατάσταση της Σημείωσης «Δύο νέες θέσεις. Οκτώ θέσεις για το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο και έξι θέσεις για το Ανώτατο Δικαστήριο» με τη Σημείωση «Ν. 46(II)/2022. Οι έξι από τις δώδεκα θέσεις προηγουμένως καλούμενες Δικαστές (€126.237 π.μ.) μετονομάζονται σε Δικαστές Ανωτάτου Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.) και οι υπόλοιπες έξι σε Δικαστές Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.), όλες από την ημερομηνία ισχύος

του διορισμού τους. Έξι θέσεις μεταφέρονται κάτω από την Υποδιαίρεση Κεφαλαίου 010508 «Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο» κάτω από το εδάφιο 5, από την ημερομηνία ισχύος του διορισμού τους» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

B) Κεφάλαιο: 010508.1 «Δικαστική Υπηρεσία - Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο - Πάγιο Ταμείο»

Ομάδα Δαπανών: 02100 «Κρατικοί Υπάλληλοι»

- Προσθήκη μιας (1) θέσης Προέδρου Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 1 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2022 και 2023. Προσθήκη Σημείωσης «N. 46(II)/2022. N. 145(I)/2022» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.
- Προσθήκη δύο (2) θέσεων Δικαστή Ανώτατου Συνταγματικού Δικαστηρίου (€126.237 π.μ.), κάτω από το εδάφιο 5 στη Στήλη με αριθμό θέσεων για το 2022 και το 2023. Προσθήκη Σημείωσης «N. 46(II)/2022. N. 145(I)/2022» στη Στήλη των Επεξηγήσεων.

Οι προτεινόμενες ρυθμίσεις δεν επιφέρουν πρόσθετη δαπάνη.

Σε ό,τι αφορά τη μισθοδοσία του Προέδρου Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου και των Δικαστών Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, προκύπτουν μεταφορές πιστώσεων ύψους €532.098, €537.501 και €542.559 για τα έτη 2023, 2024 και 2025 αντίστοιχα από το Κεφάλαιο 010500.1 «Δικαστική Υπηρεσία - Ανώτατο Δικαστήριο - Πάγιο Ταμείο», στο νέο Κεφάλαιο 010508.1 Δικαστική Υπηρεσία - Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο - Πάγιο Ταμείο.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Σε αυτό το στάδιο, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μου επιτρέψετε πρώτα απ' όλα να ευχαριστήσω τον κ. Κωνσταντίνο Πηλείδη, την κ. Σταυρούλα Κουσιάττα, τον κ. Αντώνη Κωνσταντίνου και τον κ. Παναγιώτη Χρίστου, τη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών, η βοήθεια και η υποστήριξη των οποίων είναι πολύτιμη και επιτρέπει στην επιτροπή Οικονομικών να λειτουργεί κατά τη διάρκεια του έτους.

Επίσης, να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω τον κ. Ανδρέα Νικηταρά, τον κ. Χρίστο Παπαδόπουλο και την κ. Νάσια Αμπίζα, κοινοβουλευτικούς συνεργάτες της ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, για την πολύτιμη βοήθεια και υποστήριξή τους κατά τη διάρκεια των συνεδριών της επιτροπής Οικονομικών.

Τέλος, εξίσου όμως σημαντικό, να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω όλα τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών της κυπριακής Βουλής απ' όλα τα κόμματα. Η συνεργασία μεταξύ μας, παρά τις θεμιτές πολιτικές μας διαφωνίες, επέτρεψε στην επιτροπή αφενός μεν να βρίσκει συναινετικές λύσεις, αφετέρου να έχει ολοκληρώσει έναν τεράστιο όγκο νομοθετικών έργων, είτε αυτών που εκκρεμούσαν για χρόνια στην επιτροπή είτε νομοθετημάτων τα οποία κατατέθηκαν από την εκτελεστική εξουσία μετά από το Πρόγραμμα Ανάκαμψης και Σταθερότητας της Κυπριακής Δημοκρατίας. Γι' αυτό τον σκοπό θέλω να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους από όλα τα κόμματα για την αगाστή συνεργασία που είχαμε μέχρι σήμερα και είμαι βέβαιη ότι θα συνεχιστεί και το επόμενο έτος.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών, για την ενημέρωσή. Επίσης, ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω και το προσωπικό της επιτροπής Οικονομικών, όλους που εργάζονται εκεί. Έχω διατελέσει αντιπρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών με τον κ. Άριστο Χρυσόστομου και ξέρω πολύ καλά τον όγκο που έχει η επιτροπή για όλο τον χρόνο, αλλά ιδιαίτερα μετά το καλοκαίρι, όταν πρέπει να περάσει ο προϋπολογισμός. Είναι ένα επίμοχθο και δύσκολο έργο και οι συνεργάτες της Βουλής εκεί, το προσωπικό, είναι εκείνοι που τραβούν το μεγάλο βάρος, μέχρι να ολοκληρωθεί η όλη διαδικασία.

Το λοιπόν. Και τώρα θα καλέσω τον πρόεδρο των Οικολόγων, τον συνάδελφο τον Χαράλαμπο τον Θεοπέμπτου, για τη δική του τοποθέτηση στον προϋπολογισμό.

Κύριε Θεοπέμπτου, το βήμα είναι δικό σας. Τα λέω όλα αυτά για αυτούς που ακούν από το ραδιόφωνο, να ξέρουν ποιος κύριος θα μιλήσει.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Πρώτα, χρόνια πολλά σε όλους τους Νίκους, τες Νίκες τζιαι στον φίλο μου τον Χρύσανθο που γιορτάζει τα γενέθλιά του...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και ο κ. Τορναρίτης.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ε, είπα, όλους τους Νίκους, τες Νίκες... Ο Χρύσανθος έχει γενέθλια, σωστά;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και του Τορναρίτη είναι τα γενέθλια.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Α, τζαι του Τορναρίτη... Α, να ζήσεις, Νίκο μου!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Τζαι σένα; Μάλιστα, τωρά ανακαλύψαμε γιατί έχουμε τόσα πολλά κεραστικά! Να ζήσεις, Σάβια μου!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το λοιπόν, κύριοι συνάδελφοι. Οι ευχές ολοκληρωθήκαν...

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ, Πρόεδρε.

Θέλω να ξεκινήσω την ομιλία μου εξηγώντας ορισμένα θέματα τα οποία με ανησυχούν πάρα πολλά για τον προγραμματισμό, γιατί έχουμε τζαι προεδρικές εκλογές τζαι έν' καλά να δώκουν σημασία όλοι οι υποψήφιοι και τα επιτελεία τους.

Θέλω να έχετε υπόψη ότι όλη η ανθρωπότητα ασχολείται αυτή την εποχή με την κλιματική κρίση, ιδιαίτερα τώρα με τον πόλεμο στην Ουκρανία και τη Σύνοδο για το Κλίμα στην Αίγυπτο. Όλος ο υπόλοιπος κόσμος, δηλαδή εκτός από εμάς, αφού η μόνη ενασχόληση της κυβέρνησης σε αυτό τον τομέα είναι να υποβάλλει πολιτικές στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τις οποίες δυστυχώς ποτέ δεν εφαρμόζει. Κλασικό παράδειγμα -και δώστε σημασία- η πολιτική για την ενέργεια και το κλίμα, όπου αναλάβαμε την υποχρέωση να φυτέψουμε 1 000 000 δέντρα μέχρι το 2030, δηλαδή σε επτά χρόνια, αλλά ούτε οι δήμοι ούτε οι κοινότητες ούτε το Κτηματολόγιο επιτρέπουν σε κανέναν να φυτέψει. Έχουμε ομάδες δεντροφυτεύσεων σε όλη την Κύπρο και δε μας αφήνουν να πάμε να φυτέψουμε. Βασικά, αφήκαν την ευθύνη στην επόμενη κυβέρνηση, για να φυτεύει πάνω από 140 000 δέντρα τον χρόνο ή περίπου 400 δέντρα κάθε μέρα! Αυτά τα προβλήματα θα έχει η επόμενη κυβέρνηση να αντιμετωπίσει.

Λυπούμαι πραγματικά τις επόμενες γενιές, αφού, με βάση την «Πράσινη Συμφωνία», μέχρι το 2050 θα πρέπει η Κύπρος να απορροφά όσους ρύπους εκπέμπει και χωρίς δέντρα θα αναγκαστούμε να πληρώνουμε ρύπους. Μέσα στα πλαίσια της «Πράσινης Συμφωνίας» είναι και το πακέτο μέτρων γνωστό ως «Fit for 55», το οποίο στοχεύει σε 55% μείωση των εκπομπών μέχρι το 2030. Σε επτά χρόνια δηλαδή. Επειδή δε νομίζω να έχει κάποιος εντυπωσιαστεί από τον προγραμματισμό μας, αλλά αντίθετα είμαστε της τελευταίας στιγμής, πολύ φοβάμαι ότι θα πάθουμε ό,τι έγινε και με τους ρύπους της ΑΗΚ, που η κυβέρνηση για δέκα χρόνια παρακολουθούσε άπραγη το κόστος να πηγαίνει από μερικά εκατομμύρια σε περίπου €200 εκατομ. φέτος, χωρίς να νοιάζεται για το κόστος στον πολίτη και τον φτωχό κόσμο. Βλέπετε, όσο πιο υψηλό το κόστος παραγωγής ηλεκτρισμού της ΑΗΚ τόσο πιο υψηλό το κόστος αποφυγής που δίνουμε στις ΑΠΕ και τόσο πιο υψηλά τα εισοδήματα όσων ιδιωτών λειτουργούν κάτω από αυτή τη συμφωνία.

Το πρόβλημα που έρχεται είναι ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση συζητά πλέον την επέκταση του συστήματος αυτού σε εταιρείες και μεγάλα κτίρια. Θα τους υποχρεώνει δηλαδή να αγοράζουν δικαιώματα εκπομπών ανάλογα με τις εκπομπές για τις οποίες έχουν ευθύνη. Είτε είσαι ιδιοκτήτης κτιρίου είτε είσαι εταιρεία. Γι' αυτό πρέπει να προετοιμαστούμε, να γίνει ενημέρωση, να κάνουμε ενεργειακές αναβαθμίσεις κτιρίων, να κάνουμε εγκαταστάσεις ΑΠΕ στα κτίρια και τόσα άλλα, για να μειωθεί η ζήτηση ενέργειας. Αλλά, από μια κυβέρνηση που ούτε τις υποχρεώσεις της από ευρωπαϊκές Οδηγίες για ενεργειακή αναβάθμιση του 3% των δημόσιων κτιρίων ετήσια δεν τηρεί δεν περίμενα περισσότερα. Κλασική περίπτωση εδώ φυσικά τα ενεργοβόρα μας νοσοκομεία και τα σχολεία μας, που φωνάζουν οι εκπαιδευτικοί εδώ και χρόνια. Το ξέρω ότι περιμένω πολλά από μια κυβέρνηση της οποίας η ενεργειακή της πολιτική ξεκινά με το φυσικό αέριο και το πολύ περιεργό ενδιαφέρον και προώθηση του «Euroasia Connector».

Ένα άλλο μέτρο, για να προστατεύσουν την ντόπια ευρωπαϊκή βιομηχανία, είναι αυτό της επιβολής φόρου άνθρακα στα προϊόντα τσιμέντου, αλουμινίου, σιδήρου, λιπασμάτων και στη ναυσιπλοΐα, όταν αυτά έρχονται από τρίτες χώρες. Το 2035 δε θα επιτρέπεται η πώληση καινούργιων αυτοκινήτων που λειτουργούν με βενζίνη ή πετρέλαιο και θα πρέπει μέχρι τότε να έχουμε παντού φορτιστές αυτοκινήτων. Στη γεωργία θα έχουμε αλλαγές στην εμπορία των γεωργικών προϊόντων, αλλά κυρίως μια υποχρεωτική αύξηση στην παραγωγή βιολογικών προϊόντων. Τέλος, το μέτρο που θα επηρεάσει περισσότερο από όλα τη χώρα μας είναι αυτό της αλλαγής φορολόγησης στα καύσιμα, όπου ο φόρος θα υπολογίζεται στο πόσοι ρύποι εκπέμπονται και το τελικό αποτέλεσμα θα είναι να αυξηθεί η τιμή των καυσίμων. Και σε μια χώρα που δεν έχει δημόσιες μεταφορές το βάρος αυτό θα το αναλάβουν και πάλι οι πολίτες. Φυσικά -και ακούστε το αυτό- δε θα επιτρέπεται ούτε το

χρωματιστό πετρέλαιο ούτε επιδοτήσεις θέρμανσης, εφόσον συζητούν και την απαγόρευση επιδότησης ορυκτών καυσίμων.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Λίγους μήνες μετά που μπήκα στο πρώτο μου έτος στο πανεπιστήμιο, η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου αποφάσισε να αυξήσει τα δίδακτρα από περίπου 250 λίρες τον χρόνο σε μερικές χιλιάδες λίρες ετησίως. Εκείνη την εποχή εδούλευα σε ένα εργοστάσιο ρούχων, σιδερώνοντας φορέματα, για να καλύψω τα έξοδά μου, και δεν υπήρχε τρόπος να βρω τόσα πολλά χρήματα. Έτσι, συμμετείχα και εγώ με τους υπόλοιπους συμφοιτητές μου στις διαδηλώσεις που γίνονταν σε όλο το Λονδίνο, αλλά ειδικά κοντά στο γραφείο του Πρωθυπουργού στη γνωστή «Number 10 Downing street» στο κεντρικό Λονδίνο. Μόλις οι φοιτητικές ενώσεις των πανεπιστημίων του Λονδίνου συμφωνούσαν την ημέρα και την ώρα της επόμενης διαδήλωσης, η φοιτητική ένωση του πανεπιστημίου καλούσε συνάντηση, για να εξηγήσει κυρίως σε εμάς τους ξένους πώς συμπεριφέρεται η Αστυνομία υπό τέτοιες συνθήκες και τους κανόνες εμπλοκής της κατά τη διάρκεια της διαδήλωσης. Αυτό που μας έλεγαν και επίσης διαβάσαμε στα φυλλάδια της Αστυνομίας ήταν ότι η Αστυνομία θα στεκόταν στις θέσεις της, δε θα ενδιαφερόταν τι τους λέγαμε, τι συνθήματα φωνάζαμε ή τι τραγουδούσαμε.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, παρακαλώ, λίγη ησυχία, για να ακούγεται καλύτερα ο συνάδελφός μας!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Ευχαριστώ, Πρόεδρε.

Δεν τους ενδιέφερε τι συνθήματα θα φωνάζαμε, όμως, αν κάποιος άγγιζε αστυνομικό ή είχε οποιοδήποτε άλλο είδος σωματικής επαφής, η Αστυνομία θα ανταποκρινόταν με οποιοδήποτε επίπεδο βίας κρινόταν σωστό. Έτσι, πριν από μια πορεία η Αστυνομία γνώριζε την ημερομηνία, την ώρα και τον τόπο της διαδήλωσης και φρόντιζε να γνωρίζουμε και ποιοι ήταν οι κανόνες εμπλοκής της.

Αυτές οι αναμνήσεις πίσω στο κτίριο του «students union» μου επιστρέφουν συνεχώς, κάθε φορά που σκέφτομαι τα γεγονότα του Φεβράρη του '21 σχετικά με την αντίδραση της Αστυνομίας με τα κανόνια νερού, τον τραυματισμό της κοπέλας και άλλες ιστορίες που λέγονται ανάμεσα σε συγκεντρώσεις νέων. Αυτό που πρέπει να κάνουμε επείγοντως είναι η Αστυνομία να ορίσει πρώτα τα διάφορα σενάρια και για καθένα από αυτά να καθορίσει τους κανόνες συμπεριφοράς της, έτσι ώστε τόσο η Αστυνομία όσο και οι διαδηλωτές να γνωρίζουν καλά εκ των προτέρων τα όριά τους. Έτσι, η Αστυνομία θα συμπεριφέρεται με τρόπο που κανείς δε θα μπορεί να κατηγορεί και οι άνθρωποι που συμμετέχουν στις διαδηλώσεις και πορείες θα γνωρίζουν ποια θα είναι η απάντηση της Αστυνομίας ανάλογα με τη συμπεριφορά τους. Είχα την ευκαιρία να το συζητήσω πολλές φορές με διάφορους αξιωματούχους. Νομίζω ότι είναι καιρός να κάνουμε κάτι γι' αυτό, προτού ξαναγίνουμε μάρτυρες κακών εξελίξεων μεταξύ της Αστυνομίας και των διαδηλωτών. Είναι ωραίο, είναι απλό και λειτουργεί!

Όσον αφορά τη στεγαστική πολιτική. Η κατοικία και η αξιοπρεπής διαβίωση είναι αναφαίρετα ανθρώπινα δικαιώματα και ως τέτοια πρέπει να αντιμετωπίζονται από τους θεσμούς του κράτους, το οποίο έχει την ευθύνη για την κοινωνική πολιτική. Στην Κύπρο η εκτόξευση του κόστους για την αγορά ή ενοικίαση κατοικίας δημιουργεί συνθήκες που καθιστούν το δικαίωμα της στέγασης ένα δυσπρόσιτο αγαθό με σοβαρές επιπτώσεις στην κοινωνική συνοχή. Θα έπρεπε το κράτος να έχει από πολλά χρόνια πριν μια ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική. Μια στεγαστική πολιτική που δε θα σημαίνει μόνο χαμηλότοκα δάνεια και χρηματοδοτήσεις, αλλά έναν γενικότερο σχεδιασμό που θα μελετήσει όλο το φάσμα του ζητήματος και εξηγούμαι: Με βάση τα επίσημα στοιχεία καταγράφονται ετησίως 9 500 γεννήσεις και 6 000 θάνατοι. Με βάση τα πιο πάνω, υπολογίζεται ότι ο πληθυσμός αυξάνεται κατά 3 500 άτομα τον χρόνο μόνο από τις γεννήσεις. Αν σε αυτά προσθέσουμε και τους πρόσφυγες, μέχρι πού φτάνουμε; Με βάση τα πιο πάνω, πρέπει να σκεφτούμε πόσες επιπλέον οικιστικές μονάδες πρέπει να είναι διαθέσιμες κάθε χρόνο; Χίλιες; Δύο χιλιάδες; Υπολόγισε κανένας καμιά φορά τούτους τους αριθμούς; Ποιες είναι οι προδιαγραφές που πρέπει να έχουν; Ποιες είναι οι τιμές στις οποίες πρέπει να τις πουλούμε; Υπάρχει ο σωστός αριθμός οικιστικών μονάδων διαθέσιμος στην αγορά κάθε χρόνο, για να καλύψει την ανάγκη; Αυτά που είναι τώρα στην αγορά απευθύνονται σε όλους ή στοχεύουν μόνο σε μια ομάδα αγοραστών/ενοικιαστών που θα φέρει περισσότερο κέρδος; Λαμβάνονται υπόψιν οι κοινωνικές αλλαγές, η αστυφιλία, η ανθρωπινή γεωγραφία, οι συγκεντρώσεις εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και τα οικονομικά δεδομένα, κυρίως των νέων;

Μία από τις καλές πρακτικές που βλέπουμε σε αρκετές χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι ο θεσμός της κοινωνικής κατοικίας, ο οποίος στην Κύπρο έρχεται με αρκετή καθυστέρηση και σε πολύ περιορισμένη και μικρή κλίμακα. Ο Κυπριακός Οργανισμός Αναπτύξεως Γης έχει ξεκινήσει την ανέγερση Συγκροτήματος Κοινωνικής Στέγασης στη Λάρνακα με την ανέγερση μόνον τριάντα δύο συνολικά κατοικιών, οι οποίες θα πάρουν δύο χρόνια, για να κατασκευαστούν. Το στεγαστικό πρόβλημα όμως είναι μεγαλύτερο και παγκύπριο, αγγίζει τους νέους, τους ηλικιωμένους, τις μονογονεϊκές οικογένειες, τις πολύτεκνες οικογένειες, τους πρόσφυγες, τους άνεργους, τα νεαρά ζευγάρια, τα άτομα με αναπηρίες και πολλές άλλες -ευάλωτες και μη- ομάδες του πληθυσμού.

Παρατηρούμε δυστυχώς αρκετά έργα, όπως ήταν το ΤΕΠΑΚ στη Λεμεσό και η αρχιτεκτονική σχολή στη Φανερωμένη, να υλοποιούνται ή να εξαγγέλλονται, χωρίς να υπάρχει πρόνοια για την έγκαιρη και άμεση κάλυψη της ανάγκης στέγασης που δημιουργείται. Πέρα από τη φοιτητική κατοικία όμως το πρόβλημα είναι παγκύπριο και αγγίζει ένα πολύ μεγάλο φάσμα της κοινωνίας.

Η οποιαδήποτε ανάπτυξη καθορίζεται σήμερα από τις μεγάλες εργοληπτικές εταιρίες και εταιρίες ανάπτυξης γης, οι οποίες καθοδηγούν την τάση για διαμερίσματα και κατοικίες πολυτελείας υψηλού κόστους, ώστε να υπάρχει μεγαλύτερο κέρδος από την πώληση και ενοικίασή τους. Γι' αυτό και είναι αναγκαία μια εθνική στρατηγική στέγασης, η οποία θα θέσει ως προτεραιότητα τις πραγματικές ανάγκες του συνόλου των πολιτών.

Μεγάλο μέρος των κονδυλίων για τη στεγαστική πολιτική μπορούν να αντληθούν από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το οποίο καθορίζει κριτήρια ενεργειακής απόδοσης και βιωσιμότητας. Στοιχεία θα βρείτε και στην έκθεση «The State of Housing In Europe 2021», η οποία κυκλοφόρησε τον Μάρτιο του 2021, μετά από τον πρώτο χρόνο της κρίσης που δημιούργησε η πανδημία, και εξετάζει όλο το φάσμα των προβλημάτων στέγασης στην Ευρώπη. Η έκθεση αναφέρει και μάλιστα και πάρα πολλά παραδείγματα και καλά παραδείγματα, όπως αυτό της Ουαλίας, του Βελγίου, της Ολλανδίας και της Γαλλίας.

Το Ευρωκοινοβούλιο με ψήφισμα τον Ιανουάριο του '21 καλεί όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης να λάβουν αποτελεσματικά μέτρα, αφού «όλο και περισσότερα άτομα», όπως λέει η έκθεση, «με χαμηλά και μεσαία εισοδήματα στην Ευρωπαϊκή Ένωση δυσκολεύονται να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες στέγασης». Επισημαίνει επίσης ότι όλο και περισσότεροι άνθρωποι σε όλη την Ευρώπη διαμένουν σε κατοικίες αμφιβόλου ασφάλειας, χαμηλής ποιότητας και μη αποδοτικές ενεργειακά. Η ακατάλληλη στέγαση, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του «Eurofound», κοστίζει στην οικονομία. Νέες τάσεις και δεδομένα, όπως η εξάπλωση της βραχυχρόνιας μίσθωσης, όπως είναι π.χ. τα «AirBnB», αλλά και οι διαρκείς μετακινήσεις πληθυσμών, δημιουργούν νέες συνθήκες σε θέματα στέγασης.

Καμιά αποσπασματική πολιτική δεν μπορεί να επιλύσει το πρόβλημα. Χρειάζεται μια ολοκληρωμένη προσέγγιση που θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες και θα περνάει μέσα από τη βιώσιμη ανάπτυξη, για να μπορεί να θεωρηθεί αποτελεσματική.

Και, ενώ υπάρχει αυτό το σοβαρό πρόβλημα στέγασης, όποιος περπατά στις γειτονιές θα επιβεβαιώσει ότι υπάρχουν πολλά εγκαταλειμμένα σπίτια και κτίρια για λόγους που δεν έχουν ερευνηθεί ακόμη. Παράλληλα, στους εμπορικούς δρόμους των πόλεων μας υπάρχουν πολλά κλειστά και εγκαταλειμμένα καταστήματα, τα οποία έκλεισαν λόγω της οικονομικής κρίσης ή λόγω της απρογραμμάτιστης ως συνήθως πολιτικής αδειοδότησης των «malls». Η πραγματικότητα είναι ότι στην Κύπρο κανένας δεν ασχολήθηκε σοβαρά με τη βελτίωση της κατάστασης στις γειτονιές των πόλεων μας, όπως κάμνουν με τόση επιτυχία, για παράδειγμα, οι Ολλανδοί. Γι' αυτόν και για πολλούς άλλους λόγους τα εγκαταλειμμένα κτίρια των πόλεων πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη σε μια σωστή στεγαστική πολιτική.

Υπάρχουν πολλοί λόγοι για τους οποίους θα πρέπει να εξετάσουμε σοβαρά τον τρόπο διαχείρισης των εγκαταλειμμένων κτιρίων και ιδιαίτερα των κατοικιών, όπως, για παράδειγμα, γιατί μπορούν εύκολα να γίνουν επικίνδυνες, έχουν κακή αισθητική και μειώνουν την αξία των περιουσιών της περιοχής, πολύ συχνά στις κενές κατοικίες μαζεύονται άτομα που προκαλούν ενόχληση και ανασφάλεια στους κατοίκους και μπορεί να κάνουν την οικοδομή ακόμα πιο επικίνδυνη. Δεν είναι σωστό να υπάρχει κόσμος που χρειάζεται στέγαση και τα σπίτια αυτά να παραμένουν κενά και με τη συνεχή αύξηση του πληθυσμού η ανάγκη για στέγαση συνεχώς μεγαλώνει και αναγκάζεται η πόλη να επεκταθεί, προκαλώντας έτσι μια σειρά από προβλήματα. Στην Κύπρο δεν έχουμε καμιά πολιτική για τη διαχείριση τέτοιων περιπτώσεων και θα πρέπει να εξετάσουμε μια σειρά από εναλλακτικές λύσεις.

Υπάρχουν νομικά θέματα που αφορούν την ιδιωτική περιουσία και την προστασία που της παρέχεται από τη νομοθεσία. Το πρώτο βήμα θα πρέπει να είναι ο εντοπισμός των κτιρίων και η καταχώρισή τους σε ένα μητρώο, για να μπορούμε μετά να εφαρμόσουμε μια σειρά από μέτρα. Ένα τέτοιο μέτρο είναι και η γερμανική πρακτική της επιπλέον φορολόγησης της περιουσίας μέσα σε κατοικημένη περιοχή που είναι σε αχρηστία για πάνω από τρία χρόνια ως μέτρου πίεσης στους ιδιοκτήτες. Η ύπαρξη ενός τέτοιου μητρώου θα βοηθήσει τις τοπικές αρχές να κάνουν στοχευμένες επιθεωρήσεις για επικίνδυνες οικοδομές, αλλά και με νομοθετική κάλυψη να μπορούν να μπουν στο τεμάχιο, να καθαρίσουν την αυλή και να χρεώσουν τον ιδιοκτήτη, όπως γίνεται και με τα κενά οικόπεδα.

Μια πιο προχωρημένη δράση θα ήταν μέσω μακροχρόνιας ενοικίασης να επισκευαστούν και να χρησιμοποιηθούν αυτές οι οικιστικές μονάδες από το κράτος για διαμονή οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα, φοιτητών και άλλους που, για παράδειγμα, τώρα παίρνουν επίδομα ενοικίου. Αυτό μπορεί να γίνει μέσω μιας κοινωνικής επιχείρησης που θα εντοπίζει τέτοια κτήρια και θα αναλαμβάνει εκ μέρους του κράτους τη σύναψη μακρόχρονης ενοικίασης του κτιρίου, την επιδιόρθωσή του και μετά την παράδοσή του στις αρμόδιες υπηρεσίες για χρήση από οικογένειες που χρειάζονται στέγαση. Με τις κατασκευαστικές τεχνικές που υπάρχουν τώρα στη διάθεσή μας είναι ακόμη πιο εύκολο να επιδιορθωθεί ένα κτίριο. Λύσεις υπάρχουν, χρειάζεται όμως θέληση και το αποτέλεσμα δεν μπορεί να είναι παρά μόνο θετικό.

Και έρχομαι στο αγαπημένο θέμα της ευημερίας των ζώων. Με έχετε ακούσει συχνά να κάμνω και πολύ συχνά κάμνω σκληρή κριτική στην κυβέρνηση, όμως ένα πράγμα που έκανε καλά είναι ότι έχουμε τώρα ένα πολύ καλό νομοθετικό πλαίσιο για την ευημερία των ζώων. Το πρόβλημα είναι αλλού. Γιατί δυστυχώς δεν εφαρμόζονται οι νομοθεσίες που ψηφίζουμε. Έχουμε μια πολλά καλή συλλογή νομοθεσιών, οι οποίες όμως δεν εφαρμόζονται.

Τζιαι να σας πω ένα παράδειγμα: Το θέμα της πώλησης σκύλων. Τον Μάρτιο του '21 εψηφίστηκε και δημοσιεύθηκε ο Κανονισμός 95/2021 που αναφέρεται στην κατοχή και πώληση ζώων. Η αλήθεια είναι ότι επερίμενα με την εφαρμογή αυτού του κανονισμού να λύνονταν σταδιακά πολλά προβλήματα που αντιμετωπίζουμε σε αυτή τη χώρα με την εισαγωγή άγριων ζώων. Στα κυπριακά σπίτια, βλέπετε, μπορείτε να βρείτε πιθήκους, αγριόγατες, φίδια, ελάφια να πηγαίνουν περίπατο εις την αυλή, γιατί είναι πολύ αυτοκρατορικό να έχεις στην αυλή σου ελάφια και ό,τι άλλο φανταστείτε σαν «pets».

Ποιες όμως είναι οι κύριες πρόνοιες του κανονισμού;

1. Καθορίζει ο κανονισμός ποια ζώα δικαιούσαι να έχεις στο σπίτι σου.
2. Καθορίζει τα αδειοδοτημένα καταστήματα που μπορούν να τα πουλούν. Δεν επιτρέπουν, για παράδειγμα, οποιοδήποτε να διαφημίζει σκυλάκια προς πώληση, όπως γίνεται τώρα στο διαδίκτυο.
3. Απαγορεύει την έκθεση ζώων σε πανηγύρια ή να προσφέρονται ως έπαθλο σε διαγωνισμούς ή να τα κάμνουν δώρο, όπως είχε μια εκδήλωση κάποιος δήμος.
4. Καθορίζει με λεπτομέρεια τη διαδικασία έκδοσης άδειας υποστατικού πώλησης ζώων, τις προδιαγραφές λειτουργίας και άλλες λεπτομέρειες του καταστήματος. Ταυτόχρονα δόθηκε διορία μέχρι το '23, για να συμμορφωθούν με τον νόμο.
5. Οποιοσδήποτε είχε στην κατοχή του ζώα που δεν ανήκουν στα επιτρεπόμενα, όταν ψηφίστηκε ο κανονισμός, είχε διορία έξι μήνες από τον περασμένο Μάρτιο να τα δηλώσει με το δικαίωμα να τα κρατήσει μέχρι τον θάνατο του ζώου.

Σε περίπτωση που οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες βρουν σε σπίτι ζώο που δεν είναι από αυτά που επιτρέπονται και είναι αδήλωτο, δικαιούνται να το μεταφέρουν σε άλλο χώρο που θα κρίνουν κατάλληλο για το ζώο. Αυτό να σας πω έγινε πρόσφατα και έγινε και λάθος μετά, με την περίπτωση της αγριόγατας που, όταν δραπέτευσε, επιτέθηκε σε ένα παιδί, γι' αυτό και το ζώο μεταφέρθηκε σε ζωολογικό κήπο.

Η κυβέρνηση όμως μετά από αυτή τη ψήφιση του νόμου έπρεπε να κάμνει ενημερωτικές εκστρατείες και να καλεί τον κόσμο να γράψει τα ζώα που έχει τώρα στην κατοχή του. Έπρεπε επίσης να διώκουν όσους διαφημίζουν παράνομα την πώληση σκύλων και άλλων ζώων σε σελίδες κοινωνικής δικτύωσης και αλλού.

Τον ίδιο μήνα οι Κτηνιατρικές Υπηρεσίες ανήρτησαν δύο φόρμες -και μάλιστα σε «pdf», αν και περίμενα να είναι ηλεκτρονικές στην ιστοσελίδα τους, για να συμπληρώνουν οι ενδιαφερόμενοι- η μία από τις οποίες δεν περιλαμβάνει τις πληροφορίες που απαιτούνται από τον κανονισμό, αλλά ούτε και έχει διαφημιστεί ότι υπάρχουν. Θεωρούν ότι με το να τες βάλουν στην ιστοσελίδα τους εκάμαν τη δουλειά τους. Τζιαι, διερωτώμαι, αυτός που πουλεί ζώα, αυτός που έχει κατάσταση, πού θα ξέρει ότι στην ιστοσελίδα υπάρχει αυτή η ανάρτηση;

Επερίμενα ότι το υπουργείο θα ξεκινούσε ενημερωτική εκστρατεία για όσους κατέχουν ζώα, ζώα που δεν περιλαμβάνονται στον κατάλογο του κανονισμού, για να τα γράψουν, αλλά και μετά την παρέλευση πέραν του ενός έτους από την ψήφιση να ξεκινήσει και η εφαρμογή του. Αντί αυτού, βλέπουμε ακόμη να διαφημίζονται ζώα στο διαδίκτυο. Το ίδιο συμβαίνει και με τον Κανονισμό 319 του 2019 για την προστασία σκύλων και γάτων σε εκτροφεία, ξενοδοχεία, καταφύγια και υποστατικά προσωρινής φύλαξης.

Επεράσαν τρία χρόνια από τότε που ψηφίστηκε ο κανονισμός και όμως ούτε γι' αυτό δεν έγινε οποιαδήποτε ενημέρωση και δε θεωρώ ότι έχει εφαρμοστεί καμιά πρόνοια του κανονισμού, αφού το διαδίκτυο, όπως είπα πολλές φορές μέχρι τώρα, είναι γεμάτο από διαφημίσεις για πώληση σκύλων και άλλων ζώων, να σας πω, μάλιστα.

Πρέπει να έχετε όλοι υπόψη σας ότι τα καταφύγια είναι στη χειρότερη κατάσταση που ήταν ποτέ, ιδιαίτερα τώρα που έληξαν οι περιορισμοί του κορωνοϊού και οι αγαπημένοι μου συμπολίτες δεν τα χρειάζονται πλέον σαν δικαιολογία, για να βγαίνουν έξω περίπατο με τον σκύλο, και γι' αυτό τα εγκαταλείπουν. Επίσης, εβγήκεν η Βρετανία από την Ευρωπαϊκή Ένωση και δεν είναι εύκολο πλέον να στείλεις ζώα στη Μεγάλη Βρετανία. Οι τοπικές αρχές δεν αναλαμβάνουν τις ευθύνες τους, οι εθελοντές έχουν φτάσει πλέον στα όριά τους, εγεμίσαμεν αδέσποτους γάτους και σκύλους και κανένας δεν κάμνει τίποτα ουσιαστικό.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εφτάσαμεν εις τα άκρα όσον αφορά την ευημερία των ζώων. Δεν αντέχει κανένας άλλος. Πρέπει να κάνουμε μια πολιτική για τα αδέσποτα. Να κατασκευαστούν υποδομές. Να γίνει εφαρμογή του νόμου με επιθεωρήσεις και διώξεις, να γίνουν σοβαρές εκστρατείες με στείρωσεις και να βοηθηθούν οι εθελοντές στα καταφύγια, μέχρις ότου η κυβέρνηση μαζί με την τοπική αυτοδιοίκηση κατασκευάσουν τα δικά τους.

Και έρχομαι σ' ένα άλλο θέμα, του οποίου ήταν πραγματικά ντροπή η διαχείρισή του. Στην επιτροπή Περιβάλλοντος νομίζω όλοι όσοι εσυμμετείχαμε ενιώσαμεν πάρα πολλά άσχημα. Και αυτό είναι, όταν εσυζητούσαμεν το θέμα με τα πυροτεχνήματα. Τα πυροτεχνήματα προκαλούν ένα τεράστιο πρόβλημα στα παιδιά με αυτισμό, δημιουργούν προβλήματα στον κόσμο που αναζητά την ησυχία του τα βράδια, αλλά και πολλά προβλήματα στα κατοικίδια. Συζητήσαμε το θέμα στην επιτροπή Περιβάλλοντος και φάνηκε ότι κανένας δεν παίρνει άδεια χρήσης, η πώληση είναι ανεξέλεγκτη, δεν μπορεί η Υπηρεσία Μεταλλείων να ανταποκρίνεται στα πολλά παράπονα πολιτών και η Αστυνομία δεν αναλαμβάνει την ευθύνη.

Βασικά, όλοι γνωρίζουν το πρόβλημα εδώ και χρόνια, αλλά κανένας δεν αναλαμβάνει να βρει λύση, αλλά ούτε και ανταποκρίνονται στα παράπονα των πολιτών, με την Αστυνομία και την Υπηρεσία Μεταλλείων να διαφωνούν στην επιτροπή Περιβάλλοντος ποιος δε θα κάμει τη δουλειά. Θα μείνει και αυτό στους επόμενους ή μάλλον θα μείνει άλυτο.

Και έρχομαι στο θέμα των μεταφορών. Να σας θυμίσω όσους είσατε περίπου στην ηλικία τη δική μου ότι όλοι επηγαίναμεν με τα ποδήλατα και τα λεωφορεία στα σχολεία. Είχαμε δημόσιες μεταφορές. Τώρα η κάθε οικογένεια έχει δύο ή περισσότερα αυτοκίνητα, γιατί δεν μπορεί και δεν υπάρχει άλλος τρόπος μεταφοράς.

Το 2010 η κυβέρνηση τότε ξόδεψε μερικά εκατομμύρια, για να ετοιμάσει ένα Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας για τη Λευκωσία. Οι άλλες πόλεις δε μας ενδιέφεραν από τότε. Το σχέδιο προνοούσε για τις διαδρομές των λεωφορείων, τους ποδηλατόδρομους, τα πεζοδρόμια, τις έξυπνες στάσεις, τις μονοδρομήσεις και πολλά άλλα. Αυτά δυστυχώς ήταν μόνο για τη Λευκωσία και πέρα από τα υπερμεγέθη λεωφορεία δεν έγινε τίποτα σημαντικό από όσα αναγράφονται στο σχέδιο. Απλώς, εκτελείτο ένα έργο κάθε λίγα χρόνια, εφόσον ο στόχος είναι το τέλος του αιώνα. Για την κυβέρνηση έτσι είναι ο στόχος φαίνεται. Επανακατασκευάστηκε πριν από έναν χρόνο η Καλλιπόλεως και τώρα άλλαξαν την όδευση στη Μακαρίου. Έσει δέκα χρόνια αυτά έκαμαν για τις δημόσιες συγκοινωνίες.

Ίσως να είναι μέρος της κοινωνικής πολιτικής της κυβέρνησης, για να μη μειωθούν οι πωλήσεις αυτοκινήτων, η κατανάλωση βενζίνης, οι ασφάλειες και οι επιδιορθώσεις αυτοκινήτων. Μπορεί επίσης να μην εκατάλαβαν σωστά τι εννοούν οι Ευρωπαίοι με τον όρο «δίκαιη μετάβαση». Δεν ξέρω και πραγματικά θέλω να γνωρίζω γιατί υπάρχει τόση πολλή αδιαφορία σ' αυτό το θέμα, τη στιγμή που στοιχίζει του κόσμου και του δημιουργεί φοβερά προβλήματα. Χρειάζεται να δούμε το πρόβλημα κατά πρόσωπο. Δε γίνεται να κάμουμε ένα σχέδιο το '10, από το σχέδιο να εκάμαμεν δύο πράγματα μόνον και το '22 να ξανασχεδιάσουμε άλλο σχέδιο και για τη Λεμεσό και τη Λάρνακα να το εκάμαμεν πέρσι, για την Πάφο ξεκινήσαν το τωρά, για την ελεύθερη Αμμόχωστο εν μας κόφτει!

Πώς θα προχωρήσουμε με δημόσιες συγκοινωνίες, άμα έν' έτσι ο τρόπος που συμπεριφερούμαστεν τζιαι προγραμματίζουμε; Πώς θα μειώσουμε τις εκπομπές ρύπων; Πώς θα βελτιώσουμε την ποιότητα του αέρα; Πώς θα μειώσουμε τα έξοδα του κόσμου που αύριο θα αλλάξει και η φορολογία των καυσίμων; Γιατί υποχρεώνουμε ούλλον τον κόσμο να χρησιμοποιεί αυτοκίνητα; Γιατί όλη μέρα ασχολούνται να κάμνουν ούλλη μέρα δρόμους, κυκλικούς κόμβους μες στα σπίθκια, δρόμους υψηλών ταχυτήτων τζιαι κάμνουν μας κομματούθκια ποδηλατόδρομο που δεν μπορείς να πάεις 'πού τον έναν τόπον στον άλλον με ασφάλεια; Αλλά έχει κομματούθκια μόνον.

Γιατί κανένας δεν έκασε να κάνει μια σωστή πολιτική σε τούτον τον τόπον πάνω σε τούτα τα θέματα. Τζιαι θέλω να έρτω σε τούτο το κομμάτι με τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, στα οποία και πάλιν έχουμε μια παραδοξότητα εμείς, που είμαστε πολλά «special». Ξέρετε ότι έχουμε πολιτική τζιαι πρέπει να ξεκινήσουν οι εταιρείες, οι δημόσιες υπηρεσίες και όσα κτίρια έχουν μεγάλους χώρους στάθμευσης να βάλουν φορτιστές ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Έχουμέν το περάσει στη νομοθεσία μας.

Ξέρετε ότι, αν βάλετε αυτή τη στιγμή φορτιστή αυτοκινήτων τζιαι έρτω εγώ με το δικό μου ηλεκτρικό αυτοκίνητο, που εννά αγοράσω κάποια στιγμή, εννά είσατε υπόχρεοι να φορτίσω το αυτοκίνητο μου δωρεάν; Ξέρετε ότι απαγορεύεται να με χρεώσετε να φορτίσω το αυτοκίνητό μου; Γιατί μόνο η ΑΗΚ πουλεί ρεύμα; Ξέρετε ότι δε γίνεται να έσει χρέωση η πώληση ηλεκτρισμού στους φορτιστές ηλεκτρικών αυτοκινήτων; Με ποιο τρόπο εννά προωθήσουμε τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα;

Έχουμε βάλει νομοθεσίες. Τούτος όλος ο κόσμος εννά βάλλει φορτιστές, να διά €2.000, €3.000 τζιαι να περιμένουμε ότι όποιος πάει εννά φορτίζει δωρεάν το αυτοκίνητό του; Εσκεφτήκατε καμιά φορά ότι ψηφίζουμε τους νόμους, αλλά εν κάμνει κανένας τίποτε παρακάτω; Έχουμε μεγάλο πρόβλημα σε τούτο το κομμάτι.

Τζιαι θέλω να έρτω στο αγαπημένο μου θέμα του Ακάμα. Γιατί όσοι ενδιαφερόμαστε τζιαι αγαπούμε τη φύση εξήσαμεν φέτος τη μεγάλη αγωνία που περνούμε πάντα. Κάθε φορά που έχει προεδρικές εκλογές η προηγούμενη χρονιά είναι μεγάλη αγωνία τι θα γίνει στον Ακάμα. Κάθε πέντε χρόνια, η χρονιά πριν τες προεδρικές εκλογές. Τζιαι μάλιστα είχαμε τζιαι μεγάλες αγωνίες εμείς. Γιατί η κυβέρνηση έφερε πολύ επικίνδυνες εισηγήσεις, οι οποίες εβασίζονταν στο γνωστό πλέον σκεπτικό της κυβέρνησής μας που νομίζει ότι ανάπτυξη σημαίνει να κτίζεις κτίρια παντού. Φτάνει να κάμνεις κατασκευές και δρόμους. Αυτό είναι η ανάπτυξη.

Οι προτάσεις αυτή τη φορά ήταν πράγματι πολύ επιθετικές και εισήγαγαν και νέους όρους, όπως, για παράδειγμα, τα επισκεπτόμενα αγροκτήματα. Αυτό μαζί με τις προσπάθειες για εισαγωγή του «Glamping»

δημιούργησαν φοβερές ανησυχίες ανάμεσα στις περιβαλλοντικές οργανώσεις, γιατί ούτε για το ένα ούτε για το άλλο υπάρχουν σαφείς πολεοδομικές ζώνες και θα μπαίνουν κάτω από τον ορισμό της ειδικής ανάπτυξης που βασικά μπορεί να γίνεται παντού.

Τζιαι επειδή δεν έχω άλλο χρόνο, θέλω να αναφέρω δύο-τρία πράγματα περιληπτικά, ότι η τελευταία έρευνα... Αυτά τα αναφέρνω κάθε χρόνο. Η τελευταία έρευνα επιβεβαιώνει ότι και πάλι είναι πολύ εύκολη ακόμη η πρόσβαση σε αλκοόλ και ναρκωτικά στη νεολαία. Το αλκοόλ κανέναν εν το ελέγχει. Είμαστε τρίτοι στην Ευρώπη, για όσους δεν το ξέρετε, στην κατανάλωση αλκοόλ ανάμεσα στους μαθητές μας.

Έχουμε και πάρα πολλούς μαθητές που καπνίζουν ναργιλέ σε καφέ, σαν περπατάς μες στον δρόμο. Δεν υπάρχει επιβολή της νομοθεσίας. Πρέπει να εφαρμόσουμε τους νόμους, να προστατεύσουμε την νεολαία!

Όταν ήρθε το νομοσχέδιο για τις κοινωνικές επιχειρήσεις, κανέναν εν το έθελε. Επεράσαν δκυο χρόνια, ετσακωθήκαν εις το τέλος ποιος εννά το πκιάσει. Επκιάσαν το νομοσχέδιο τζιαι δεν εφαρμόζεται. Δεν έχουμε κανονισμούς τζιαι περιμένουμε ακόμα να κάμουμε κοινωνικές επιχειρήσεις 'πού το '10, '12, που ξεκίνησε τότε η προσπάθεια.

Τζιαι τελειώνω, Πρόεδρε.

Πάντα, κάθε χρονιά, αναφέρνω τον θαυμασμό μου για όλες τις μη κυβερνητικές οργανώσεις, τη δουλειά που κάμνουν, διότι συμπληρώνουν ένα πολύ μεγάλο κενό της δημόσιας υπηρεσίας.

Θέλω να ευχαριστήσω επίσης τη γραμματεία της επιτροπής Περιβάλλοντος, τη Στεφανία, τον Νικόλα και την Αντιγόνη, που με αντέχουν, αλλά κρατούν και τάξη ανάμεσα στο οργανωμένο χάος που ζω.

Και, τέλος, ένα τεράστιο «ευχαριστώ» στην καλύτερη συνεργάτιδα που θα μπορούσε να υπάρξει, τη Χρυσάνθη, την πολυτάλαντη Παρασκευή και την Τόνια, που, όπως λέω πάντα, γιατί πραγματικά έτσι είναι, με κάνουν να φαίνομαι πολύ πιο καλός από ό,τι είμαι.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Θεοπέμπτου, για την παρέμβασή σας.

Κύριε Νικόλα Παπαδόπουλε, χρόνια πολλά! Σου ευχηθήκαμε στην απουσία σου, σου επανευχόμεθα διά ζώσης χρόνια πολλά, ευλογημένα και καρποφόρα!

Και τον λόγο τώρα θα πάρει ο συνάδελφος ο κ. Μάριος Καρογιάν, πρόεδρος της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων.

Κύριε Καρογιάν, το βήμα είναι δικό σας.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι υπουργοί,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κορυφαία κοινοβουλευτική διαδικασία της ψήφισης του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 διεξάγεται φέτος σε μια περίοδο κομβικής σημασίας, όχι μόνο για την Κύπρο και την Ευρώπη, αλλά και για ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Η χειρότερη μετά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο κρίση βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη. Κανείς δεν μπορεί να προβλέψει το τέλος της ούτε και τις συνέπειές της. Η μεταφορά του πολέμου στην ευρωπαϊκή ήπειρο επιδεινώνει έτι περαιτέρω τις προοπτικές της. Η αβεβαιότητα κυριαρχεί πλέον παντού. Η ανασφάλεια επεκτείνεται στο σύνολο της υφηλίου. Κανείς και πουθενά δεν μπορεί να είναι πια σίγουρος για την επόμενη ημέρα στον πλανήτη.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Προϊδεάζω ότι η ομιλία μου, παρά τους πειρασμούς, δε θα έχει προεκλογική υφή ούτε και πρόκειται να ξεφύγει από το σύνθημα πνεύμα που η παράταξή μας τοποθετείται και σε τέτοιες περιπτώσεις, αλλά και στο κοινοβούλιο.

Στην Κύπρο μας ολοκληρώνεται μια ολόκληρη σχεδόν δεκαετία σχετικής σταθεροποίησης. Μαζί της ολοκληρώνεται και ο κύκλος της διακυβέρνησης της χώρας από τον Πρόεδρο Αναστασιάδη. Χάρη στις προσπάθειές της αφήσαμε πίσω μας την προηγούμενη οικονομική κρίση. Ήταν η δεκαετία του κουρέματος των καταθέσεων, της μείωσης των εισοδημάτων, της αύξησης της ανεργίας, των κοινωνικών συσσιτίων, της φτωχοποίησης του πληθυσμού, της συρρίκνωσης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, της διεύρυνσης των κοινωνικών ανισοροπιών και των κοινωνικών αποκλεισμών, του ψαλιδίσματος των ονείρων της νέας

γενιάς. Ήταν όμως και μια δεκαετία ανάκαμψης για την οικονομία μας. Θα ήταν ανιστόρητο να παραγνωρίσουμε τη σημασία της ή να μηδενίσουμε τα αποτελέσματα της.

Εξίσου όμως άδικο, για να μην πω ανεύθυνο, θα ήταν να αγνοήσουμε τη συνεισφορά όλων εκείνων των πολιτικών δυνάμεων που στάθηκαν μακριά από λαϊκισμούς και δογματισμούς και με θάρρος ανέλαβαν τις ευθύνες τους, στηρίζοντας πολιτικές επώδυνες, αλλά επωφελείς για τον τόπο μας. Τις δυνάμεις αυτές που μέσα στο τοξικό προεκλογικό κλίμα που διαμορφώνεται ορισμένοι βολεύονται σήμερα να τις λοιδορούν και να τις χαρακτηρίζουν σαν μίasma, νομίζοντας ότι έτσι θα κερδίσουν πρόσκαιρες προεκλογικές εντυπώσεις. Τις αντιπαρέρχομαι. Γιατί, σ' ό,τι μας αφορά, θα συνεχίσουμε με την ίδια υπευθυνότητα και μετριοπάθεια στα κρίσιμα ζητήματα του τόπου. Δε θα διστάζουμε να χαιρετίζουμε τα θετικά. Δε θα έχουμε κανένα ενδιαφέρον να καυτηριάσουμε τα αρνητικά, όποια και αν είναι αυτά, από όποια κυβέρνηση και αν προέρχονται. Θα το κάνουμε όμως πάντα με τρόπο κόσμιο, πολιτισμένο και εποικοδομητικό. Πολύ δε περισσότερο που τώρα έχουμε μπροστά μας μια εξαιρετικά δύσκολη χρονιά και οφείλουμε να λάβουμε σοβαρά υπόψη στις συζητήσεις μας επί του προϋπολογισμού τους δείκτες που προδιαγράφουν το άμεσο μέλλον μας.

Πρώτον, τον θετικό ρυθμό οικονομικής μεγέθυνσης, που ξεπέρασε τον μέσο ευρωπαϊκό όρο. Δεύτερον, την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων, πράγμα που υπό τις περιστάσεις δεν αποτελεί καθόλου απλό επίτευγμα. Τρίτον, τη σταδιακή πλην όμως σημαντική μείωση του δημόσιου χρέους. Τέταρτον, το γεγονός ότι η κυπριακή οικονομία είναι ίσως η μόνη από τις ευρωπαϊκές που πέτυχε να αναβαθμιστεί τους τελευταίους μήνες και μάλιστα υπό συνθήκες δραματικής αύξησης του πληθωρισμού και εκτόξευσης των επιτοκίων δανεισμού.

Παρά ταύτα, όσο θετικός και αν είναι αυτός ο απολογισμός, δε θα πρέπει -και ούτε μπορεί- να κρύψει το γεγονός ότι πολλά από τα διαθρωτικά προβλήματα της οικονομίας σπρώχτηκαν κάτω από το χαλί, ενώ πολλές άλλες κρίσιμες μεταρρυθμίσεις έμειναν ανεκπλήρωτες.

Εάν αυτό δεν είχε συμβεί, ο εκσυγχρονισμός του κράτους και της δημόσιας διοίκησης θα είχε προχωρήσει με ταχύτερους ρυθμούς, ενώ παράλληλα πολλές από τις παθογένειες του σημερινού μας κοινωνικού συστήματος δε θα είχαν διαιωνιστεί. Οι ανισότητες θα είχαν περιοριστεί, οι ανισορροπίες θα είχαν μειωθεί. Άλλωστε, αυτές οι ανισορροπίες βρίσκονται στη βάση των καταστάσεων που προκαλούν την απογοήτευση της πλειοψηφίας των πολιτών, την αποστασιοποίησή της από τα πολιτικά δρώμενα, την απαισιοδοξία τους για την ικανότητα των πολιτικών θεσμών να υπερβούν την κρίση τους.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Χρόνια τώρα η δημόσια ζωή μας διολισθαίνει στον κατήφορο μιας πολλαπλής κρίσης. Κρίσης αντιπροσωπευτικότητας των πολιτικών σχηματισμών. Κρίσης αξιοπιστίας των κομματικών ηγεσιών. Κρίσης των ιδεολογικών αξιών που κατέρρευσαν μαζί με τις ιστορικές αντιθέσεις ανάμεσα στην παραδοσιακή δεξιά και την παραδοσιακή αριστερά. Κρίσης εμπιστοσύνης προς ένα κομματικό σύστημα που έχασε σταδιακά την επαφή του με την οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα, που έχασε ταυτόχρονα την ικανότητα να ελέγχει τις εξελίξεις, να προετοιμάζει το μέλλον, να οικοδομεί ένα αποτελεσματικό και δίκαιο κοινωνικό κράτος. Η οικονομική κρίση των τελευταίων χρόνων σάρωσε ό,τι είχε μείνει από το κεφάλαιο της εμπιστοσύνης των πολιτών. Μακάρι αυτό να μην ξανασυμβεί!

Γι' αυτό και θα πρέπει όλοι μας να παραμείνουμε εγρήγοροι, χωρίς ψευδαισθήσεις, χωρίς αυταπάτες, αλλά με αξιώσεις από την επόμενη κυβέρνηση, ώστε να νιώσει επιτέλους ο λαός μας τη δικαίωση που λαχταρά σε όλα τα μέτωπα της πολιτικής μας ζωής, αρχής γενομένης από το μέτωπο του πολέμου κατά της διαφθοράς.

Η Κύπρος με βάση τα στοιχεία της έρευνας για τον Δείκτη Αντίληψης της Διαφθοράς βρίσκεται στη μικρή ομάδα των κρατών που πρωταγωνιστούν αρνητικά, μαζί με τη Συρία, την Τουρκία, τη Λιβερία, την Αγία Λουκία και την Ουγγαρία. Μάλιστα, το πιο ανησυχητικό δεδομένο για την Κύπρο δεν είναι το γεγονός ότι βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που καταγράφουν αρνητικές επιδόσεις στον πόλεμο κατά της διαφθοράς, αλλά ότι η αρνητική της επίδοση την τοποθετεί στην ίδια κατηγορία με την Μποτσουάνα, τη Λευκορωσία, την Αργεντινή και το Κιργιστάν.

Ανήκω σε αυτούς που σε ανύποπτο χρόνο δεν ενέδωσαν στον πειρασμό των λαϊκίστικων γενικεύσεων περί της διαφθοράς. Είχα εξαρχής τονίσει ότι το φαινόμενο δεν ήταν σημερινό. Ήταν παλιό και διαχρονικό. Λειτουργούσε σαν σαράκι που κατατρώει τον κοινωνικό μας ιστό. Πλήττει την κοινωνική μας συνοχή, αναιρεί την κοινωνική δικαιοσύνη, βλάπτει τη διεθνή εικόνα της πατρίδας μας. Στέκεται εμπόδιο σε σοβαρές ξένες επενδύσεις και στερεί σημαντικούς πόρους που θα μπορούσαν να διοχετευθούν σε σημαντικούς τομείς, όπως η παιδεία, η υγεία, οι κοινωνικές παροχές και ούτω καθεξής. Και, το χειρότερο από όλα, συντελεί στην περαιτέρω απαξίωση της πολιτικής μας ζωής και στη διάβρωση της εμπιστοσύνης των πολιτών στο πολιτικό σύστημα.

Όσο πιο λαϊκίστικα και επιπόλαια αντιμετωπίζεται η καταπολέμηση της διαφθοράς τόσο θα διαιωνίζεται. Το πρόβλημα δεν εντοπίζεται μόνο στη μη αποτελεσματική εφαρμογή των νόμων, αλλά και στην απουσία ισχυρής πολιτικής βούλησης για ριζική αλλαγή νοοτροπίας, βαθιές τομές στις σχέσεις κράτους-πολίτη και διαφάνεια στις σχέσεις τους κράτους με την οικονομική εξουσία. Όλα τα άλλα αποτελούν απλώς προφάσεις εν αμαρτίαις.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Στα αρνητικά της απερχόμενης κυβέρνησης κατατάσσω και το ζήτημα των εκποιήσεων. Πρόκειται για ένα ζήτημα που δεν προέκυψε ξαφνικά. Έχει όμως έρθει τώρα η ώρα να δώσουμε συγκεκριμένες απαντήσεις σε συγκεκριμένα και απλά ερωτήματα, που εδώ και δέκα χρόνια παραμένουν αναπάντητα. Γιατί, για παράδειγμα, δεν έχει καταστεί δυνατός ο σωστός και αντικειμενικός διαχωρισμός των στρατηγικά κακοπληρωτών από εκείνους που αντικειμενικά δυσκολεύονται να ανταποκριθούν στις δανειακές τους υποχρεώσεις; Γιατί εκείνοι που κινδυνεύουν να χάσουν τις περιουσίες τους σήμερα είναι εκείνοι που η μοίρα τους μεταχειρίστηκε άδικα λόγω των δυσχερειών, με αποτέλεσμα να κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια τους; Νομίζω ότι όλοι αντιλαμβάνεστε τι θέλω να πω.

Σε κάθε πάντως περίπτωση απορία προξενεί το γεγονός ότι ύστερα από δέκα χρόνια οι ίδιες σκοπιμότητες εξακολουθούν να κρύβονται πίσω από την απουσία κάθε γνήσιας πρωτοβουλίας να βρεθεί μια αξιόπιστη λύση στη βάση των διεθνών πρακτικών και των θετικών αποτελεσμάτων που έχουν επιτευχθεί εκτός Κύπρου. Η μόνιμη αντιπαράθεση, που μετρά χρόνια μετά την ένταξή μας στο μνημόνιο μέχρι και σήμερα, δε λύνει το πρόβλημα. Αντιθέτως, το διαιωνίζει.

Η παράταξή μας, υπεύθυνα όπως πάντα, προσπάθησε να είναι δημιουργική και υπεύθυνη και αυτό επαναβεβαιώνει αυτό που με φορτικό τρόπο λέω και τονίζω με κάθε τρόπο και με όλη τη δύναμη της ψυχής μου, ότι με διάλογο και σύνεση μπορούμε να πετύχουμε το ακατόρθωτο.

Με τον ίδιο τρόπο που καταφέραμε, μέσα από παραγωγική συζήτηση που είχαμε πρόσφατα με τον Σύνδεσμο Εταιρειών Εξαγοράς Πιστώσεων και Διαχειριστριών Εταιρειών Πιστωτικών Διευκολύνσεων, να βρεθεί μια συμβιβαστική λύση, ανάλογες πρωτοβουλίες θα μπορούσαν να είχαν αναληφθεί και από τα καθ' ύλην αρμόδια θεσμικά όργανα του κράτους. Κάνουμε έκκληση αυτός ο διάλογος να συνεχιστεί σε μια πιο δομημένη και θεσμική βάση, ώστε να καταλήξουμε σε μια συνεννόηση που θα στοχεύει στην προστασία των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού από τη μία, ενώ παράλληλα δε θα έθετε σε κίνδυνο τη σταθερότητα στο τραπεζικό σύστημα και ευρύτερα την κυπριακή οικονομία.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δέκα χρόνια μετά από το μνημόνιο και, παρά τους κινδύνους και τις προκλήσεις που απειλούν το μέλλον μας, μας δίνεται μια άλλη ευκαιρία -μπορεί η τελευταία- να αλλάξουμε και να διαμορφώσουμε τις προϋποθέσεις για την Κύπρο του αύριο. Μέσα στις ιλιγγιώδεις ταχύτητες τεχνολογικής ανάπτυξης είναι αναμενόμενο πως, αν δεν τρέξουμε και εμείς με την ίδια ταχύτητα, οι εξελίξεις θα μας προσπεράσουν με ταχύτητα φωτός. Γι' αυτό και οι συνθήκες μάς θέτουν όλως ενώπιον μιας ιστορικής ευκαιρίας για την Κύπρο. Η Κύπρος, ναι, μίας νέας εποχής, όπου τον πρώτο και καθοριστικό λόγο θα έχουν η γνώση, η διάχυση της πληροφορίας, η τεχνολογία και η καινοτομία. Ναι, μπορούμε να μιλάμε για μια νέα εποχή, την οποία δεν πρέπει και δεν μπορούμε να χάσουμε. Εκτός και αν μας κυριεύσει και αυτή τη φορά το σύνδρομο της αυτοχειρίας. Εκτός και αν επικρατήσουν ξανά επιλογές ανεύθυνων και τυχοδιωκτών πολιτικών. Εκτός και αν αντικρίσουμε αυτή την προοπτική με μωπτικές εμμονές. Εκτός και αν συνεχίσουμε να πολιτευόμαστε με επιπολαιότητα, αφοριστικά και διχαστικά.

Κακά τα ψέματα, αν θέλουμε να προλάβουμε τη νέα εποχή, δύο είναι τουλάχιστον τα καθήκοντα που πρέπει να εκπληρώσουμε: Να αλλάξουμε το παραγωγικό μας μοντέλο και να αποκτήσουμε μια σύγχρονη αντίληψη για την κοινωνική οργάνωση του σύγχρονου κόσμου. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να αποφασίσουμε αν θα κόβουμε και θα ράβουμε τα πάντα στα μέτρα αυτών που συντηρούν και συντηρούνται από τη φαυλότητα. Ας αποφασίσουμε επιτέλους αν είμαστε διατεθειμένοι να εργαστούμε, εγκαταλείποντας τις παλιές αντιθέσεις, προκειμένου να παράξουμε τις νέες συνθέσεις από τις οποίες εξαρτάται το αύριο της Κύπρου. Ποιο μπορεί να είναι το μέλλον αυτού του τόπου τα επόμενα δέκα ή είκοσι χρόνια; Θέλουμε να πάμε μπροστά ή να παραμείνουμε αγκυροβολημένοι στα αδιέξοδα του παρελθόντος; Θα προχωρήσουμε, αναζητώντας την συντομότερη και ασφαλέστερη έξοδο από την κρίση, ή θα παραμείνουμε εγκλωβισμένοι στην πεπατημένη;

Το ζητούμενο επομένως είναι αν θέλουμε να αλλάξουμε κάτι στην Κύπρο ή αν τα πάντα θα πρέπει να παραμείνουν κομμένα και ραμμένα στα μέτρα που βολεύονται κάποιои. Σε κάθε περίπτωση πρέπει να αποφασίσουμε τι θέλουμε.

Εμείς θέλουμε, ναι, μια Κύπρο που θα ξέρει να σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα. Μια Κύπρο που να διασφαλίζει τα αγαθά της ελευθερίας, της υγείας, της παιδείας, της ασφάλειας, της ωφέλιμης απασχόλησης. Μια Κύπρο της κοινωνικής αλληλεγγύης. Μια Κύπρο με βιώσιμη ανάπτυξη και σεβασμό στο περιβάλλον. Μια Κύπρο που θα νοιάζεται πραγματικά για τους νέους της. Μια Κύπρο του οράματος, της ευημερίας και της προόδου.

Είναι σαφές ότι μια σύγχρονη κοινωνία απαιτεί βαθιές αλλαγές. Όπως σαφές είναι το γεγονός πως αυτές οι τομές δε γίνονται με ευχολόγια, ούτε αποσπασματικά ούτε και ερασιτεχνικά. Για να γίνει αυτό, πρέπει να γίνουν και ρήξεις. Ρήξεις ουσιαστικές, χωρίς ψευδαισθήσεις. Για να κερδίσουμε όμως το στοίχημα, πρέπει πρώτα να το σχεδιάσουμε και ακολούθως να το υλοποιήσουμε. Πρέπει κυρίως να θέλουμε να κερδίσουμε το στοίχημα, προωθώντας εκείνες τις δράσεις και εκείνες τις μεταρρυθμίσεις οι οποίες θα προσδώσουν νόημα και περιεχόμενο σε αυτό που όλοι μας λέμε «Νέο Παραγωγικό Μοντέλο Ανάπτυξης».

Το στοίχημα του μετασχηματισμού του παραγωγικού μας μοντέλου είναι αναγκαία προϋπόθεση για τη

θωράκιση της οικονομίας και τη διαμόρφωση σταθερής και βιώσιμης ανάπτυξης.

Φανταστείτε στην εποχή της λεγόμενης «Τέταρτης Βιομηχανικής Επανάστασης», της τεχνητής νοημοσύνης και της παραγωγής νέων μορφών πλούτου και εργασίας, θα πρέπει να δώσουμε προτεραιότητα σε επενδύσεις που προορίζονται σε δυναμικά αναπτυσσόμενους κλάδους, όπως η τεχνολογία, η έρευνα, η καινοτομία. Σε τομείς που μπορούν να προσδώσουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και προστιθέμενη αξία στην κυπριακή οικονομία. Το Νέο Μοντέλο Ανάπτυξης οφείλει και πρέπει να είναι ανθρωποκεντρικό. Ούτε το κράτος να γίνει επιχειρηματίας θέλουμε ούτε βέβαια ο δημόσιος τομέας να διογκωθεί, πνίγοντας την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Ισχυρή οικονομία σημαίνει ένα ολοκληρωμένο μοντέλο, βασισμένο στην ισόρροπη ανάπτυξη και στην εξισορρόπηση της κατανομής του εισοδήματος. Σημαίνει τον ψηφιακό μετασχηματισμό του κράτους, την αλλαγή της επιδοματικής φιλοσοφίας του κράτους, τη δημιουργία ενός «νέου σχολείου», φυτώριου ενός ανθρώπινου δυναμικού με ολοκληρωμένη παιδεία και πολλαπλές δεξιότητες, την οργάνωση ενός νέου συστήματος διά βίου μάθησης, προσαρμοζόμενου διαρκώς στις νέες ανάγκες της αγοράς, τη δίκαιη και γρήγορη απονομή της δικαιοσύνης, την αντιμετώπιση της σύγχρονης μάστιγας της μετανάστευσης, την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας, την απλοποίηση των διαδικασιών έγκρισης αιτήσεων για εργοδότηση αλλοδαπών, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των εργαζομένων, την ενίσχυση των προσφύγων μας, τη δυνατότητα απόκτησης προσιτής στέγης σε όλους και κυρίως στα νέα ζευγάρια, την ενίσχυση και εκσυγχρονισμό του συστήματος γεωργικής, επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, την προώθηση ριζικών μέτρων ενθάρρυνσης της γεννητικότητας, στήριξης των νεαρών μητέρων και των μονογονιών, τη στήριξη των ατόμων με αναπηρία, την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, τη στήριξη της τρίτης ηλικίας, την ενίσχυση του ΓΕΣΥ με την εισαγωγή νέων καινοτόμων φαρμάκων και θεραπειών.

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η υλοποίηση αυτών των στόχων προϋποθέτει την προώθηση των απαιτούμενων μεταρρυθμίσεων. Τώρα είναι η ώρα να πάρουμε τις αποφάσεις. Μεταρρυθμίσεις με τις οποίες θα διασφαλίζεται ο εξορθολογισμός και η ενίσχυση της επενδυτικής δραστηριότητας, η δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης, ο περιορισμός της γραφειοκρατίας, η οποία μέχρι σήμερα δυσκολεύει και κάποτε αποτρέπει σημαντικές επενδύσεις.

Εκφράζω την ελπίδα και την προσδοκία ότι θα αξιοποιήσουμε την ευκαιρία που έχουμε ενώπιόν μας, για να προχωρήσουμε χωρίς εκπτώσεις και συμβιβασμούς, χωρίς προσωπικά συμφέροντα και μικροκομματικές σκοπιμότητες και θα κάνουμε σημαντικά βήματα προς τα εμπρός.

Ας πάψουμε, επιτέλους, να βαδίζουμε στην οδό της πεπατημένης και να δίνουμε μάχες χαρακωμάτων ανάμεσα σε κυβέρνηση και αντιπολίτευση, που δεν έχουν στο τέλος της μέρας κανένα απολύτως νόημα. Ας σταματήσουμε να παίζουμε με το γαϊτανάκι της πόλωσης, γιατί αυτό το παιχνίδι τελειώνει πάντοτε με καταστροφικούς διχασμούς. Χρειαζόμαστε πάντα τη συναίνεση, είτε αρέσει σε κάποιον είτε όχι, πολύ δε περισσότερο που χωρίς αυτή δε θα μπορούσαμε ποτέ να λύσουμε το σοβαρότερο πρόβλημά μας, που είναι το εθνικό, συν τις πολλές άλλες προκλήσεις που έχουμε. Ποτέ δεν πρέπει να ξεχνούμε ότι εκείνο που κάνει την κοινωνία μας να αγωνιά είναι η επίτευξη συμφωνιών ικανών να αλλάξουν τη ρότα της πατρίδας μας και να επιτρέψουν την συνένωση των δυνάμεών της.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όσον αφορά στο εθνικό μας θέμα, κανένας δεν μπορεί να είναι αισιόδοξος για την άμεση άρση του αδιεξόδου. Η Τουρκία, αξιοποιώντας την έλλειψη πραγματικής βούλησης της διεθνούς κοινότητας, για να δημιουργήσει ένα ισχυρό πλέγμα πιέσεων, για να την σωφρονίσει και να την αναγκάσει να παύσει να λειτουργεί ως διεθνής ταραξιάς, συνεχίζει να απειλεί, να προκαλεί και να επιχειρεί να ενισχύσει την γεωπολιτικής της ισχύ. Το σίγουρο είναι ότι το σημερινό status quo δεν μπορεί να συνεχίσει ως έχει.

Όπως εξελίσσονται τα γεγονότα, επιβάλλεται από την πλευρά μας σε βάθος ουσιαστική και ρεαλιστική εκτίμηση των δεδομένων και χάραξη πορείας που θα αποτρέψει την εφαρμογή από την Άγκυρα των σχεδίων της. Πρέπει να δράσουμε προληπτικά. Οφείλουμε να προσεγγίσουμε τα δεδομένα που βρίσκονται ενώπιόν μας με ορθολογισμό και όχι με ευσεβοποθισμό. Χωρίς ωραιοποιήσεις και χωρίς δογματισμούς. Με αξιοπιστία, συνέπεια και διεκδικητικό ρεαλισμό. Ο προσανατολισμός μας θα πρέπει να είναι σταθερός και χωρίς παλινδρομήσεις. Η λύση θα πρέπει να στηρίζεται στις παραμέτρους των Ηνωμένων Εθνών. Μια λύση διζωνικής, δικινοτικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, σύμφωνα με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας, μια κυριαρχία, μια διεθνή προσωπικότητα, μια ιθαγένεια. Και βέβαια, σεβόμενη πλήρως το κοινοτικό/ενωσιακό κεκτημένο. Οποιοσδήποτε άλλες συζητήσεις ή ιδέες εκτός αυτών των παραμέτρων το μόνο που προσφέρουν είναι προφάσεις στην τουρκική πλευρά, για να προωθηί τη λύση των δύο κρατών ή της συνομοσπονδίας.

Είμαι της άποψης πως η μόνη διέξοδος είναι η επιμονή μας στον διορισμό ειδικού αντιπροσώπου του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών, ο οποίος να προωθήσει άμεσα την επανέναρξη της διαδικασίας επίλυσης στη βάση των συμφωνηθέντων. Και το πλαίσιο του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών κ. Γκουτέρες, με τα θετικά και τα αρνητικά του, είναι το μόνο σημείο εκκίνησης.

Επιπρόσθετα, έχουμε την άποψη ότι η πρόταση, όπως αυτή κατατέθηκε από τον ανεξάρτητο υποψήφιο Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Νίκο Χριστοδουλίδη, που προνοεί τη λήψη σχετικής πολιτικής απόφασης από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για τον διορισμό μιας ισχυρής πολιτικής προσωπικότητας με συγκεκριμένους όρους εντολής, μπορεί να συμβάλει προς αυτή την κατεύθυνση.

Αυτό λοιπόν θα πρέπει να επιδιώξει η νέα κυβέρνηση στη βάση μιας στοχευμένης στρατηγικής και ενός σχεδίου υλοποίησης, σε συνεργασία με την ελληνική κυβέρνηση και τους Ευρωπαίους εταίρους μας. Υπάρχουν γεωπολιτικά και γεωστρατηγικά δεδομένα, που οφείλουμε να αξιοποιήσουμε προς όφελος της πατρίδας μας, ενισχύοντας παράλληλα τις διακρατικές και περιφερειακές μας σχέσεις στην περιοχή, καθώς και την αξιοποίηση των δυνατοτήτων μέσω των ενεργειακών σχεδιασμών της Κυπριακής Δημοκρατίας. Μόνο έτσι θα αποφευχθεί η οριστική διχοτόμηση της Κύπρου, προτού «διαβούμε τον Ρουβίκωνα» και οδηγηθούμε σε μη αναστρέψιμες και επικίνδυνες καταστάσεις. Και βέβαια, ακούγοντας στον δημόσιο διάλογο τα διάφορα επιχειρήματα και τις διάφορες προτάσεις που υποβάλλονται.

Εμείς τρέφουμε απεριόριστο σεβασμό και εκτίμηση και στους υποψηφίους και στα κόμματα που τους στηρίζουν. Οι απόψεις, οι εισηγήσεις είναι χρήσιμες, αρκεί όμως αυτές να είναι μετρημένες, να ζυγισμένες και να είναι και εφικτές. Πρόσφατα άκουσα τον αγαπητό φίλο Αβέρωφ, ο οποίος έθεσε το θέμα της ένταξής μας στο ΝΑΤΟ. Εγώ δεν έχω κανένα ιδεολογικό πρόβλημα να συζητήσουμε, όπως κι άλλες πολιτικές δυνάμεις, σε ό,τι αφορά το θέμα αυτό. Αυτό όμως που έχει σημασία, που πρέπει να ξέρουμε, για να μη θεωρηθεί και ως μία ατάκα ή μια θέση καλών προθέσεων, που στο τέλος όμως δεν ξεπερνά τα βασικά ζητήματα, που είναι ποιο; Έγινε προεργασία σε ό,τι αφορά αυτό το θέμα; Η κυβέρνηση, ο Υπουργός Εξωτερικών, έκανε κινήσεις τέτοιες, που να δούμε ποιος θα ήταν ο αντίκτυπος, ποιες θα ήταν οι αντιδράσεις αυτών που καθοδηγούν το ΝΑΤΟ; Η ένταξη στο ΝΑΤΟ θα είναι πριν ή μετά από την επίλυση του Κυπριακού; Αυτά συν άλλα πολλά είναι ερωτήματα που κάθε καλοπροαίρετος θέτει, γιατί στόχος μας είναι, ανεξαρτήτως της πατρότητας μιας άποψης, το σημαντικό είναι να ζυγιστεί και να μετρηθεί σωστά.

Και το βάζω αντιπαραθετικά με τον τρόπο που η Τουρκία ενεργεί και νομίζω αξίζει τον κόπο. Ξέρετε, η Τουρκία έχει θέσει από πολύ καιρό τους στόχους της. Δε μιλώ μόνο για τη «Γαλάζια Πατρίδα», μιλώ και την κυριαρχία της στους ωκεανούς. Θέλει να παίξει τον γεωπολιτικό της ρόλο. Νιώθει και αισθάνεται ότι είναι μια ισχυρή περιφερειακή δύναμη.

Ας πούμε, δέστε τη διαφορά, ποια ήταν η πολιτική της Τουρκίας στην Αφρική, που για εμάς κάποτε ήταν μια ήπειρος όπου αντλούσαμε δύναμη στη γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών; Που εδώ και χρόνια δυστυχώς άλλοι έχουν την πρωτοκαθεδρία, η Τουρκία με λίγα λόγια. Ήταν ένα όραμα που ξεκίνησε το 1998 από τον Τζεμ, τον τότε Υπουργό Εξωτερικών, ο οποίος φρόντισε να επεξεργαστούν ένα κείμενο. Αυτό ήταν το πρώτο σχέδιο δράσης για την Αφρική, ως μέρος μιας πολυδιάστατης εξωτερικής πολιτικής. Έμεινε στα χαρτιά; Το 2003, επί Ερντογάν, παρουσιάστηκε η στρατηγική για την ενίσχυση των οικονομικών και εμπορικών σχέσεων με την Αφρική. Το 2005 η Τουρκία φρόντισε να το ονομάσει «Έτος της Αφρικής στην Τουρκία». Έκτοτε, το 2000 η Τουρκία είχε δώδεκα πρεσβείες, σήμερα έχει σαράντα τρεις! Ο όγκος των εμπορικών συναλλαγών της στην Αφρική, εκτός από τα άλλα γεωπολιτικά οφέλη, από το 2003 μέχρι σήμερα από τα \$5 δις πήγε στα \$29 δις. Και επιπρόσθετα, μέσω του Ισλάμ, μέσω της εκπαίδευσης, μέσω των στρατιωτικών εγκαταστάσεων, στη Σομαλία η πρώτη στρατιωτική της βάση στο εξωτερικό, μια μεγάλη, και βεβαίως το παράδειγμα το ακολουθούν άλλες αφρικανικές χώρες, η Τουρκία λοιπόν διεμβολίζει, η Τουρκία προωθεί τα συμφέροντά της, η Τουρκία στη βάση σταθμών σε σχέση με ένα όραμα πετυχαίνει τους στόχους. Αυτό λοιπόν θα έπρεπε να μας συνεισφέρει εμάς, τι είναι αυτό που θέλουμε και πώς το διαμορφώνουμε συλλογικά και στη βάση μετρήσιμων κριτηρίων και όχι στη βάση των εκλογικών ατακών ή τοποθετήσεων που στο τέλος της μέρας δεν εξυπηρετούν κανέναν.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε δύο περίπου μήνες οι πολίτες καλούνται στις κάλπες που θα αναδείξουν τον ηγέτη που θα τους οδηγήσει στη νέα εποχή. Είναι αδιανόητο ο καθένας να εκδίδει το δικό του «δελτίο θυέλλης», ενόψει των αντίξωων περιστάσεων που δημιουργούνται και ουδείς να μη φροντίζει να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις που θα επέτρεπαν στην εθνική ενότητα να λειτουργήσει ως σωσίβια λέμβος.

Πολλοί από εμάς ήδη από το 2013, η ΔΗΠΑ από την πρώτη ημέρα της ίδρυσής της διακήρυττε σε όλους τους τόνους την αναγκαιότητα της εθνικής συνεννόησης, της πολιτικής σταθερότητας, των κοινωνικών συναινέσεων, των νέων ιδεολογικών συνθέσεων. Την αναγκαιότητα δηλαδή της συλλογικής βούλησης να σφυρηλατηθεί μια αρραγής εθνική ενότητα. Δυστυχώς, οι προσπάθειες επίτευξης εθνικής συνεννόησης με τη συμμετοχή όλων των κομμάτων έπεσαν στο κενό. Εμείς επιμείναμε μέχρι τέλους, όμως επικράτησαν άλλες απόψεις.

Για εμάς οι προεδρικές εκλογές του 2023 είναι ένας ενδιάμεσος αλλά καθοριστικός σταθμός. Αν μπροστά στους κινδύνους, τις απειλές, τα προβλήματα και τις έκτακτες περιστάσεις που αντιμετωπίζει ο τόπος και η κοινωνία μας δεν κατορθώσουμε να σταθούμε όρθιοι στο ύψος των περιστάσεων, όσο σκληρό και αν ακουστεί αυτό που θα πω, το μέλλον δε θα είναι ευοίωνο για την πατρίδα μας.

Παρά την όποια απογοήτευση, η διαδικασία αυτή αποτελεί για εμάς τη μεγάλη ευκαιρία που προσφέρεται σε όλους για μια νέα αρχή, για ένα νέο ξεκίνημα. Η αποδοχή από τον Νίκο Χριστοδουλίδη της ιδέας σχηματισμού μιας κυβέρνησης εθνικής ενότητας ήταν για εμάς καταλυτική σε ό,τι αφορά τη στήριξη της δικής του υποψηφιότητας. Επιτρέπει σε όλους μας να επικεντρωθούμε στην υλοποίηση ενός σχεδίου εθνικών δράσεων με προτεραιότητες.

Θα επαναλάβω κι απ' αυτό το βήμα ότι αποτελεί ακλόνητη πεποίθησή μου ότι κανείς από εμάς από μόνος του, όσο αξιόπιστος και αν είναι ή θεωρεί πως είναι, δεν μπορεί να σηκώσει στους ώμους του το βάρος της ευθύνης για τη μετάβαση της χώρας σε μια νέα, πολύ αβέβαιη εποχή, με μεγάλες εθνικές και κοινωνικές προκλήσεις. Η μετάβαση αυτή δεν πρόκειται να πραγματοποιηθεί ούτε με αυτόκλητους μεσσίες ούτε με από μηχανής θεούς. Θα μπορέσει να επιτευχθεί υπό μια προϋπόθεση: Ότι την επομένη των εκλογών η κοινωνία μας θα παραμείνει ενωμένη, καθιστώντας εφικτή την επίτευξη της ευημερίας και την αυτοπεποίθησή της. Οι εκλογές θα τελειώσουν. Και για εμάς ούτε μπορεί ούτε πρέπει να υπάρχουν νικητές και ηττημένοι την επομένη. Το μόνο που μπορεί να υπάρχει είναι ένας και μοναδικός νικητής: Η Κυπριακή Δημοκρατία, η κοινωνία μας και το μέλλον των παιδιών μας.

Φίλε Πρόεδρε, ολοκληρώνω.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η ψήφιση του προϋπολογισμού σωστά δεν μπορεί να ερμηνευθεί ως έγκριση της οικονομικής και δημοσιονομικής πολιτικής της κυβέρνησης. Άλλωστε, η οικονομική και δημοσιονομική πολιτική της οποιασδήποτε κυβέρνησης, ιδιαίτερα σε προεδρικό σύστημα, δεν εκφράζεται ούτε καθορίζεται με τον ετήσιο προϋπολογισμό. Ο προϋπολογισμός ουσιαστικά είναι η καταγραφή των δαπανών που εξουσιοδοτείται να πραγματοποιήσει το κράτος και των εσόδων που προϋπολογίζει να έχει μέσα στο επόμενο οικονομικό έτος.

Η Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία, ανεξαρτήτως των επιμέρους διαφωνιών ή επιφυλάξεων, με υπευθυνότητα και μακριά από λαϊκισμούς θα υπερψηφίσει και φέτος τον προϋπολογισμό.

Σας ευχαριστώ!

Εύχομαι χρόνια πολλά, καλά Χριστούγεννα σε όλους και όλες και στον κυπριακό λαό λύτρωση και δικαίωση!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Μάριο Καρογιάν.

Και τον λόγο θα πάρει ο πρόεδρος της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα κ. Μαρίνος Σιζόπουλος.

Και με την ευκαιρία να καλωσορίσουμε τον κ. Χαράλαμπο Πετρίδη, Υπουργό Άμυνας, που προσήλθε στην ολομέλεια του σώματος!

Α, φαίνεται ήρθατε να ακούσετε τον Μαρίνο, κύριε υπουργέ!

(Γελώντας)

Κατά σύμπτωση δηλαδή!

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριοι υπουργοί,

Αρχικά, θα ήθελα να ευχηθώ χρόνια πολλά σε όσους εορτάζουν τα ονομαστήριά τους σήμερα και τα γενέθλιά τους!

Η συζήτηση του προϋπολογισμού του 2023 γίνεται κάτω από το βάρος των πρόσθετων οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων συνεπεία της ουκρανικής κρίσης, αλλά και της παράτασης της υγειονομικής αβεβαιότητας που προκαλεί η συνέχιση της πανδημίας του κορωνοϊού. Συνέπειες οι οποίες έχουν επιφέρει σημαντικές αλλαγές τόσο στις εργασιακές σχέσεις όσο και στο οικονομικό μοντέλο. Για μια ακόμα φορά επιβεβαιώνονται οι διαχρονικές αδυναμίες της κυπριακής οικονομίας λόγω του μοντέλου που υιοθετήθηκε πριν από τριάντα χρόνια και το οποίο παραμένει αμετάβλητο. Αδυναμίες τις οποίες η ΕΔΕΚ υποδείκνυε όλα τα προηγούμενα χρόνια, αλλά οι εκάστοτε κυβερνήσεις δεν επέδειξαν την ανάλογη ευαισθησία και ανταπόκριση.

Η ΕΔΕΚ τόνιζε την αναγκαιότητα οι προϋπολογισμοί να αλλάξουν φιλοσοφία, να μην αποσκοπούν μόνο στην επίτευξη ποσοτικών στόχων, αλλά και ποιοτικών, για να προσδώσουν σταδιακά στην οικονομία μας μακροοικονομική σταθερότητα. Τόνιζε ακόμα ότι η επικέντρωση αποκλειστικά στους τομείς των κατασκευών, του τουρισμού και των υπηρεσιών θέτει σε κίνδυνο την οικονομική σταθερότητα και την κοινωνική συνοχή, δεδομένου ότι είναι τομείς ιδιαίτερα εύθραυστοι, που επηρεάζονται από εξωγενείς και άρα μη ελεγχόμενους

παράγοντες. Ακόμα και σε αυτούς τους τομείς η πολιτική διαχείρισης ήταν και εξακολουθεί να είναι εν πολλοίς μονοδιάστατη.

Στον τουριστικό τομέα εξακολουθεί να απουσιάζει ο ποιοτικός τουρισμός, όπως και ο ιατρικός, ο συνεδριακός, ο αθλητικός.

Στον κατασκευαστικό τομέα επαναλήφθηκε το φαινόμενο της υπερθέρμανσης, η οποία, λόγω της ανεπαρκούς κυβερνητικής πολεοδομικής και στεγαστικής πολιτικής, οδήγησε σε τρομακτική αύξηση του κόστους στέγασης. Σε συνδυασμό με τις εκποιήσεις, τη μείωση των μισθών και την αυστηροποίηση της διαδικασίας δανειοδότησης, η απόκτηση κατοικίας, κυρίως από τα νεαρά ζευγάρια, έχει καταστεί σχεδόν αδύνατη. Φυσικά, επιστέγασμα αυτής της πολιτικής ήταν το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων. Η δημοσιοποίησή του, εκτός από τις οικονομικές επιπτώσεις, εξέθεσε την πατρίδα μας διεθνώς. Απώλεσε την αξιοπιστία της, πλήγηκε το κύρος και η υπόστασή της.

Δεν αναμέναμε και δεν προσδοκούσαμε ριζικές αλλαγές στη βάση των υποδείξεων και των προτάσεών μας. Όμως, οι εμπειρίες του παρελθόντος θα έπρεπε να προβληματίσουν τους εκάστοτε κυβερνώντες και σταδιακά να λάβουν μέτρα, ώστε η κυπριακή οικονομία να επεκταθεί και σε νέους, καινοτόμους και υψηλής τεχνολογίας τομείς, να ετοιμαστούν προγράμματα και να γίνουν επενδύσεις για ποιοτική αναβάθμιση του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα της οικονομίας, ώστε η πατρίδα μας να αποκτήσει σχετική επάρκεια καταναλωτικών αγαθών και να μειωθεί η εξάρτηση από τα εισαγόμενα. Η ουκρανική κρίση ανέδειξε τη σημασία αυτού του τομέα της οικονομίας. Για την υλοποίησή του, πέρα από την απορρόφηση κεφαλαίων από τα αντίστοιχα ευρωπαϊκά προγράμματα, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και το πλούσιο επιστημονικό δυναμικό της πατρίδας μας, που θα οδηγούσε σε μείωση της ανεργίας και της μετανάστευσης, κυρίως των νέων.

Επιπρόσθετα, επιβάλλεται η ετοιμασία προγράμματος ανάπτυξης ειδικών καλλιεργειών για την παραγωγή προϊόντων στη βάση των εδαφικών και κλιματολογικών συνθηκών, τα οποία να κατοχυρωθούν ως προϊόντα προστατευόμενης ονομασίας προέλευσης.

Τέλος, σημαντικός παράγοντας στην ποιοτική ανάπτυξη είναι και η ανθρωποκεντρική μορφή που πρέπει να χαρακτηρίζει την οικονομική πολιτική του κράτους. Οι πόροι πρέπει να έχουν κατά το δυνατόν ομοιόμορφη κατανομή στους πολίτες, είτε άμεσα είτε έμμεσα. Αυτό θα μειώσει τη φτωχοποίηση των πολιτών και θα συμβάλει ουσιαστικά στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής, η οποία βρίσκεται σε στάδιο αποδόμησης. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης αναφορικά με την κατανομή του εισοδήματος. Τα τελευταία είκοσι χρόνια η μεσαία τάξη, η οποία αποτελούσε τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας, έχει συρρικνωθεί επικίνδυνα.

Μέσα σε αυτό το πνεύμα η ΕΔΕΚ διαχρονικά κατέθετε και καταθέτει προτάσεις οικονομικής και κοινωνικής στήριξης των νέων, των κατοίκων της υπαίθρου και των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, των χαμηλοσυνταξιούχων και γενικά των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού. Προτάσεις κοινωνικής συνοχής, οι οποίες στοχεύουν σε ενίσχυση του στεγαστικού προγράμματος, αύξηση της επιδότησης και ένταξη σε αυτό όλων των κοινοτήτων προς όφελος των νεαρών ζευγαριών και των ευπαθών οικογενειών, αξιοποίηση των αγροτεμαχίων για στέγαση των ιδιοκτητών τους, παραχώρηση δυνατότητας στους πρόσφυγες για μεταφορά συντελεστή δόμησης για προσωπική αξιοποίηση ή πώληση, προικοδότηση του ταμείου στήριξης των προσφύγων.

Άμεσα συνδεδεμένος με τα παραπάνω είναι και ο τομέας των κρατικών υπηρεσιών, ο οποίος στις πλείστες των περιπτώσεων κινείται με αδικαιολόγητη βραδύτητα, επιτείνει τη γραφειοκρατία, παρεμποδίζοντας την υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών επενδύσεων. Ως αποτέλεσμα, η παραγωγικότητα του δημόσιου τομέα βρίσκεται περίπου στο 75% του μέσου όρου των χωρών της Ευρωζώνης και η ανταγωνιστικότητα της οικονομίας μας σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Σε αυτό το πλαίσιο, θα μπορούσαν να υιοθετηθούν πρόσθετες δράσεις, όπως μείωση της γραφειοκρατίας και αύξηση της παραγωγικότητας της δημόσιας υπηρεσίας με περαιτέρω αξιοποίηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, περιφερειακή αποκέντρωση υπηρεσιών και απλοποίηση διαδικασιών, εκπόνηση σχεδίου αξιοποίησης κρατικής γης για την ανέγερση νέων, σύγχρονων, λειτουργικών και μειωμένης περιβαλλοντικής επιβάρυνσης κτιρίων, για να στεγασθούν υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες. Δε δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, για να στεγάσει σε ακατάλληλα κτίρια κρατικές υπηρεσίες!

Δεν παραγνωρίζουμε τις προσπάθειες που καταβάλλονται στο πλαίσιο της πράσινης ανάπτυξης και του προγράμματος Ανάκαμψης, όμως εκτιμούμε ότι ο ρυθμός υλοποίησης είναι βραδύς, με αποτέλεσμα να μην ικανοποιούνται οι στόχοι. Αυτό επιφέρει πρόσθετο οικονομικό κόστος λόγω της υποχρέωσης για αγορά θερμοληπτικών ρύπων. Τις επιπτώσεις από αυτή τη βραδύτητα τις βιώνει σήμερα ο πολίτης, ο οποίος καλείται να πληρώσει λογαριασμούς ηλεκτρικού ρεύματος κατά 180% υψηλότερους από το πραγματικό κόστος κατανάλωσης.

Δεν παραγνωρίζουμε τις προσπάθειες που έγιναν ούτε μηδενίζουμε τη σχετική βελτίωση των δεικτών της κυπριακής οικονομίας. Η βελτίωση όμως δεν είναι σε βαθμό που να δημιουργεί κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας, πολύ δε περισσότερο ενθουσιασμού. Δεν πρέπει να οδηγούμαστε σε εφησυχασμό! Είναι σημαντικό να αξιοποιηθεί η χαλάρωση δημοσιονομικών μέτρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση και να γίνουν νέοι σχεδιασμοί, που να οδηγούν σε ουσιαστική και όχι σε επίπλαστη βελτίωση της οικονομίας, σε αποτύπωση της πραγματικής οικονομίας με επιστημονικό τρόπο, ώστε η βελτίωση των αριθμών να αντανakλά και το βιοτικό επίπεδο του λαού,

κυρίως των μικρομεσαίων στρωμάτων.

Η ΕΔΕΚ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με σοβαρότητα και εποικοδομητική συνέργεια καταθέτει σειρά προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομίας, με στόχο την αντιμετώπιση των τυχόν οικονομικών, κοινωνικών και εργασιακών επιπτώσεων στους πολίτες. Ελπίζουμε ή, καλύτερα, είμαστε αισιόδοξοι ότι η ΕΔΕΚ θα βρίσκεται στην επόμενη κυβέρνηση της πατρίδας μας, για να συμβάλει στην υλοποίηση μιας ανθρωποκεντρικής κυβερνητικής πολιτικής όπως αυτή έχει ανακοινωθεί από τον υποψήφιο Πρόεδρο Νίκο Χριστοδουλίδη, η οποία θα έχει ως προτεραιότητα την κοινωνική πολιτική στήριξης των ευάλωτων ομάδων, την πάταξη της διαφθοράς και την επίλυση του μεταναστευτικού, που, πέραν των όποιων άλλων επιπτώσεων, αποτελεί μορφή υβριδικού πολέμου της Τουρκίας σε βάρος της πατρίδας μας.

Για ακόμα μια χρονιά ο προϋπολογισμός είναι κατά βάση διαχειριστικός και όχι αναπτυξιακός. Για να αποκτήσει αναπτυξιακή μορφή, πρέπει να περιληφθούν και έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα, τα οποία να εξασφαλίζουν στο κράτος εισοδήματα, με τα οποία να χρηματοδοτούνται νέα έργα. Σε περιόδους λοιπόν οικονομικής κρίσης ή και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνονται κίνητρα για εισόδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων. Να αυξάνει η ρευστότητα, η διακίνηση κεφαλαίων και κατ' επέκταση να αυξάνουν και τα έσοδα του κράτους.

Παρά τις συνεχείς κυβερνητικές εξαγγελίες, δεν παρατηρήθηκε μείωση της φοροδιαφυγής. Οι ανείσπρακτοι φόροι ανέρχονται σε εκατοντάδες εκατομμύρια. Η δυσλειτουργία του Τμήματος Φορολογίας είναι εμφανής. Η μεγάλη καθυστέρηση στην επιβεβαίωση των φορολογικών δηλώσεων οδηγεί αναπόφευκτα σε σημαντική απώλεια εσόδων. Η επέκταση του χρόνου για δικαίωμα αναθεώρησης των φορολογικών δηλώσεων στα πέντε χρόνια θα επιφέρει πρόσθετο πρόβλημα για έγκαιρη είσπραξη των φόρων.

Από την πλευρά της ΕΔΕΚ καταθέσαμε στην κυβέρνηση προτάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αυξήσουν τη ρευστότητα, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία, όπως μείωση των συντελεστών φορολογίας, μείωση του χρόνου που μεσολαβεί μεταξύ της λήξης του φορολογικού έτους και της υποβολής της φορολογικής δήλωσης, δραστική μείωση του χρόνου εξέτασης των φορολογικών δηλώσεων και καθορισμού του τελικού ποσού φορολογίας, παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος, παραχώρηση κινήτρων για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας, καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα της οικονομίας, πολεοδομική αμνηστία για μονοκατοικίες και διπλοκατοικίες με βάση τα τετραγωνικά μέτρα της υπέρβασης και με παράκαμψη των γραφειοκρατικών διαδικασιών που εφαρμόζονται σήμερα, προκήρυξη ενός νέου εσωτερικού κρατικού ομολόγου με διαβάθμιση χρόνου και επιτοκίου. Τα χρήματα αυτά, πέρα από την αύξηση της ρευστότητας του κράτους, σε περίπτωση μη διάθεσης για κάλυψη έκτακτων κρατικών αναγκών θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν για την αποπληρωμή άλλων κρατικών δανείων με μεγαλύτερο, υψηλότερο επιτόκιο.

Επιπρόσθετα, επιβάλλεται η υιοθέτηση μέτρων για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών στους πολίτες, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των ψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Κύπρος βρίσκεται στην τελευταία θέση όσον αφορά την κατανομή του εθνικού εισοδήματος. Από την οικονομική ανάπτυξη ευνοείται ένα μικρό ποσοστό του πληθυσμού, ενώ το 24% περίπου του πληθυσμού βρίσκεται κάτω ή κοντά στο όριο της φτώχειας. Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθυλωμένοι σε χαμηλά επίπεδα, ενώ οι εργασιακές συμφωνίες σε μεγάλο βαθμό έχουν αποδομηθεί. Η τρομακτική αύξηση της τιμής των καυσίμων, του ηλεκτρικού ρεύματος, των καταναλωτικών προϊόντων και ειδικά αγαθών πρώτης ανάγκης οδήγησε σε ακόμα πιο δυσμενή θέση μεγάλο ποσοστό των πολιτών, ειδικά νέων, μεταξύ των οποίων το ποσοστό της ανεργίας εξακολουθεί να είναι ιδιαίτερα ψηλό.

Αν και τα στοιχεία του 2022 καταγράφουν σταθεροποίηση της ανεργίας, στερούνται αντικειμενικής ανάλυσης, δεδομένου ότι σε αυτά δε συνυπολογίζονται οι σχεδόν τριάντα χιλιάδες συμπατριώτες μας, κατά το πλείστον νέοι επιστήμονες, οι οποίοι είτε παραμένουν στο εξωτερικό μετά τις σπουδές τους είτε μετανάστευσαν για σκοπούς εργασίας, όσοι απολύθηκαν από τον τραπεζικό, τον ημικρατικό ή τον ιδιωτικό τομέα και είναι ηλικίας άνω των πενήντα πέντε χρόνων και δεν είναι εγγεγραμμένοι στον κατάλογο ανέργων, οι λήπτες δημοσίου βοηθήματος, οι εποχιακοί άνεργοι της ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Εάν μάλιστα σε αυτούς προστεθούν και οι υποαπασχολούμενοι, που ανέρχονται περίπου στο 14% του συνόλου των εργαζομένων, τότε η κατάσταση εξακολουθεί να είναι ανησυχητική.

Το δημόσιο χρέος, παρά τη σημαντική μείωση, περίπου στο 90% του ΑΕΠ σε σχέση με το 103,6% του 2021, εξακολουθεί να βρίσκεται σε ψηλά επίπεδα. Εάν συγκριθεί με το αντίστοιχο του 2007, που ήταν 45,1%, είναι πολύ εύκολο να γίνει αντιληπτό ότι λανθασμένες κυβερνητικές επιλογές και αποφάσεις τα τελευταία δεκαπέντε χρόνια οδήγησαν την οικονομία σε σοβαρούς κινδύνους, με αποτέλεσμα η πατρίδα μας να έχει τον υψηλότερο ιδιωτικό δανεισμό και το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό μη εξυπηρετούμενων δανείων.

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική, που για εμάς είναι επίκεντρο της ιδεολογίας μας, αλλά και των προσπαθειών μας, δεν παραβλέπουμε το γεγονός ότι υπήρξαν αποφάσεις προς την ορθή κατεύθυνση. Σε αυτό φυσικά συνέβαλε και η υιοθέτηση σειράς προτάσεων που κατατέθηκαν από την ΕΔΕΚ. Μεταξύ αυτών να υπενθυμίσω την καθιέρωση κατώτατης σύνταξης, τη σύνταξη χηρείας στους άνδρες, την παραχώρηση σύνταξης στο πενητοστό έτος σε άτομα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία, την επέκταση κατά δύο εβδομάδες της

γονικής άδειας, την άδεια πατρότητας, την επιδότηση της βρεφονηπιακής φροντίδας σε εργαζόμενες μητέρες, την επιδότηση της διακίνησης εργαζομένων, τη στήριξη σε κάποιο βαθμό αυτοτελώς εργαζομένων και επιχειρήσεων που έχουν πληγεί από την πανδημία, την ενίσχυση του προγράμματος στεγαστικής πολιτικής, την επιδότηση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε οικίες των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, την παραχώρηση του επιδόματος ασθένειας σε εργαζόμενους ηλικίας εξήντα τριών μέχρι εξήντα πέντε ετών που δεν έχουν συνταξιοδοτηθεί. Δυστυχώς, έχει αποχωρήσει ο Υπουργός Εργασίας. Είχαμε κάνει μία έκκληση. Τα τελευταία δύο χρόνια, ειδικά μετά την πανδημία, σε όσους σε αυτή την ηλικία εργαζομένους ή αυτοτελώς εργαζόμενους είχαν ασθενήσει δε δόθηκε το επίδομα ασθένειας, με τη δικαιολογία ότι μπορούσαν να συνταξιοδοτηθούν στο εξηκοστό τρίτο έτος, γι' αυτό κάνουμε έκκληση για ακόμα μια φορά στην κυβέρνηση αυτές τις περιπτώσεις, με έναν έκτακτο συμπληρωματικό προϋπολογισμό, να τις καλύψει.

Παρά την υλοποίηση των ανωτέρω προτάσεων, δεν υπάρχει ακόμα ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής, το οποίο να στηρίζει αποτελεσματικά τις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση ή αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής φύσης. Δεν έχουν επίσης ακόμα υλοποιηθεί τα εξής: Η θέσπιση της κοινωνικής λειτουργού της γειτονιάς σε μια περίοδο έξαρσης της ενδοοικογενειακής βίας, η σύσταση υπηρεσίας στήριξης γυναικών που έχουν υποστεί βία ή σεξουαλική παρενόχληση, η λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας αστέγων μέχρι την επίλυση του στεγαστικού τους προβλήματος, η υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων για παραχώρηση κατοικίας σε νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους και σε ευπαθείς οικογένειες με χαμηλό ενοίκιο, η θεσμοθέτηση βρεφονηπιακών σταθμών στις μεγάλες επιχειρήσεις για φύλαξη των παιδιών των εργαζόμενων μητέρων. Τέλος, απουσιάζουν προτάσεις οι οποίες να θέτουν σε στέρεες βάσεις την ουσιαστική αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, ενός από τα μεγαλύτερα κοινωνικά προβλήματα που βρίσκεται σε εξέλιξη στην πατρίδα μας και, μετά την τουρκική κατοχή, ίσως αποδειχθεί το μεγαλύτερο εθνικό πρόβλημα.

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας έχει καταστεί η αχίλλειος πτέρνα της οικονομίας, αλλά και πηγή μεγιστοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων. Πέρα από την ασυδοσία την οποία επέδειξε στο παρελθόν - δυστυχώς, με την ανοχή των κυβερνήσεων, αλλά και των εποπτικών αρχών- στη σημερινή, κρίσιμη περίοδο επιδεικνύει κοινωνική αναληψία. Για τα δικά του λάθη απορροφήθηκαν τα αξιόγραφα, κουρεύτηκαν οι καταθέσεις και αυξήθηκε επικίνδυνα ο αριθμός των μη εξυπηρετούμενων δανείων. Λειτουργήσε αυταρχικά σε βάρος των πολιτών εκμεταλλευόμενος τα ισχυρά όπλα που του παραχώρησε η πλειοψηφία της Βουλής σχετικά με τις εκποιήσεις ακινήτων, αλλά και την αποστέρηση των πολιτών από το δικαίωμα να προσφεύγουν στη δικαιοσύνη, για να προστατεύσουν κατά νόμιμο τρόπο τα δικαιώματά τους. Δείγμα αυτού του αυταρχισμού είναι τα κωλύματα που παρουσιάζονται για την αναδιάρθρωση των δανείων, οι παράλογες υπερχρεώσεις, οι άδικες εκποιήσεις ακινήτων, οι παρεμβάσεις για την αναστολή ή και ματαίωση λήψης μέτρων προστασίας των πολιτών, η άρνηση κατοχύρωσης της πραγματικής αντικειμενικής αξίας του ενυπόθηκου ακινήτου, η ασυδοσία σε βάρος των εγγυητών. Η πρόσφατη αύξηση των επιτοκίων, πέρα από τον κίνδυνο αύξησης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, επιφέρει σημαντικό κόστος στην καθημερινότητα των πολιτών. Επιβάλλεται -και αυτό πρέπει να το αντιμετωπίσει η κυβέρνηση και οι εποπτικές αρχές- η αύξηση να επιμεριστεί ισόποσα μεταξύ τράπεζας και δανειολήπτη ή να απορροφηθεί από την ίδια την τράπεζα.

Για ακόμα έναν χρόνο το κράτος δυστυχώς αδιαφορεί για την έστω μερική στήριξη των κουρεμένων καταθετών, των εξαπατημένων κατόχων αξιογράφων, αν και υπήρχε μνημονιακός όρος που δεν υλοποιήθηκε, των κουρεμένων ταμείων προνοίας.

Με την ευκαιρία που βρίσκεται εδώ και ο Υπουργός Άμυνας...

Κύριε υπουργέ,

Σε περίοδο ασύμμετρων απειλών της Τουρκίας σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων, της εδαφικής και θαλάσσιας ακεραιότητας της Κύπρου, η ανάγκη διατήρησης της αναβαθμισμένης επιχειρησιακής ικανότητας της Εθνικής Φρουράς είναι επιβεβλημένη. Είναι γεγονός ότι τα τελευταία χρόνια έγιναν βήματα προς την ορθή κατεύθυνση.

Με αυτή την ευκαιρία θα ήθελα, ως πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Άμυνας, να εκφράσω την ευαρέσκειά μου προς την πολιτική και διοικητική ηγεσία του Υπουργείου Άμυνας και τη διοίκηση της Εθνικής Φρουράς για την άφογη συνεργασία που είχαμε, καθώς και τις ευχαριστίες μου για ακόμα μια φορά προς τα μέλη της επιτροπής για το πολύ εποικοδομητικό κλίμα που διαμορφώνουν στην επιτροπή.

Αυτό όμως δε θα πρέπει να μας οδηγήσει σε επανάπαυση! Αντίθετα, πρέπει να συμβάλει στην περαιτέρω ενίσχυση της αποτρεπτικής ισχύος της Εθνικής Φρουράς και αναβάθμιση του αξιόμαχου του ανθρώπινου δυναμικού της. Επιβάλλεται να αξιοποιηθεί ακόμα περισσότερο ο στρατηγικός ρόλος της Κύπρου στην Ανατολική Μεσόγειο, να ενεργοποιηθεί αναβαθμισμένα το Δόγμα του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου Ελλάδας-Κύπρου, να αξιοποιηθούν οι κοινές στρατιωτικές ασκήσεις με τις χώρες της περιοχής και της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο των τριμερών ή τετραμερών συνεργασιών, να δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις για συμμετοχή στις μεγάλες πολιτικές άμυνας και ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η ορθολογική απόκτηση νέων, σύγχρονων, υψηλής τεχνολογίας και αποτελεσματικότητας οπλικών συστημάτων, όπως πολλές φορές μέχρι σήμερα έχουμε τονίσει, θα ενισχύσει ακόμα περισσότερο το αξιόμαχο και το ηθικό των ενόπλων δυνάμεων

της πατρίδας μας και θα αναβαθμίσει περαιτέρω την αποτρεπτική τους ισχύ.

Όσον αφορά τον τομέα της υγείας, που είναι ένα κρίσιμο και κομβικό σημείο κυβερνητικής πολιτικής και όχι μόνο, η πανδημία του κορωνοϊού, αλλά και η εφαρμογή της δεύτερης φάσης του ΓΕΣΥ αποκάλυψαν σε μεγάλο βαθμό τους κινδύνους που ελλοχεύουν για τη βιωσιμότητά του λόγω του λανθασμένου τρόπου υλοποίησης της σχετικής νομοθεσίας. Η ευθύνη ανήκει τόσο στο υπουργείο όσο και στον ΟΑΥ. Φυσικά, συνυπεύθυνοι είναι και όλοι όσοι για τους δικούς τους λόγους, αντί να συμβάλουν στη διόρθωση των στρεβλώσεων, προσφέρουν άμεσα ή έμμεσα πολιτική στήριξη για τη συνέχισή τους. Οι καταχρήσεις σε εργαστηριακές, παρακλινικές εξετάσεις, αναλώσιμα, φάρμακα, λόγω κυρίως της πολιτικής που ακολουθεί ο ΟΑΥ, επέφεραν μια επικίνδυνη αύξηση του σφαιρικού προϋπολογισμού. Ενώ οι μελέτες καθόριζαν σφαιρικό προϋπολογισμό ύψους €920 εκατομ. για το 2023, τον τρίτο χρόνο ολικής εφαρμογής του ΓΕΣΥ οι δαπάνες ανέρχονται στα €1,5 δις, δηλαδή 65% αύξηση, πρωτοφανή όχι για κυπριακά, για παγκόσμια δεδομένα! Παρά την αύξηση όμως, δεν υπάρχει και η ανάλογη ποιοτική αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών. Αντίθετα, για πρώτη φορά έχουμε λίστες αναμονής και στον ιδιωτικό τομέα, ενώ παρατηρούνται σημαντικές ελλείψεις σε φάρμακα πρώτης ανάγκης.

Επειδή από την αρχή υποδεικνύαμε τους κινδύνους που ελλοχεύουν, γιατί η έγνοιά μας δεν είναι μόνο το σήμερα, αλλά και το αύριο, βρισκόμαστε συνεχώς υπό την κατηγορία ότι τάχατες δε θέλουμε το ΓΕΣΥ. Ποιοι; Η ΕΔΕΚ; Που από την ίδρυσή της διεκδικούσε την εφαρμογή του ΓΕΣΥ; Που, για να ψηφιστεί το 1999 ο προϋπολογισμός, απαιτήσαμε να κατατεθεί το νομοσχέδιο για το ΓΕΣΥ, που κατατέθηκε τον Μάρτιο του 1999; Που με συστηματικές παρεμβάσεις προς τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας οδήγησαμε στην επικαιροποίηση της νομοθεσίας του ΓΕΣΥ τον Ιούνιο του 2017 και την έναρξη της εφαρμογής του τον Ιούνιο του 2019; Και, επειδή από την πλευρά τη δική μας θέλω να μιλούμε πάντα με στοιχεία, θα παραδώσω ακριβώς στις υπηρεσίες της Βουλής ολόκληρη την αλληλογραφία με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας από τον Απρίλιο του 2015, όταν ανέλαβα πρόεδρος της ΕΔΕΚ, μέχρι και το 2017, που έγινε η επικαιροποίηση, με το σύνολο των προτάσεων που καταθέσαμε για την υλοποίηση του ΓΕΣΥ και πώς ζητούσαμε να γίνει αυτή η υλοποίηση.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Μαρίνος Σιζόπουλος καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να ακούσω από τους κατηγορούς μας τι έπραξαν μέχρι και το 2001, που ψηφίστηκε το πρώτο νομοσχέδιο. Τι έπραξαν από τον Απρίλιο του 2001, όταν ψηφίστηκε η νομοθεσία, μέχρι και το 2005, για να διοριστεί για πρώτη φορά διοικητικό συμβούλιο στον ΟΑΥ; Τι έπραξαν, όταν τον Σεπτέμβριο του 2010 η τότε κυβέρνηση με διάφορες δικαιολογίες ανέστειλε επ' αόριστον την εφαρμογή του ΓΕΣΥ; Τι έπραξαν, όταν η υλοποίηση του ΓΕΣΥ ήταν μνημονιακός όρος; Επιπρόσθετα, οι δήθεν υποστηρικτές του σημερινού ΓΕΣΥ τι έπραξαν, όταν η Νομική Υπηρεσία, μετά από αίτημα της ΕΔΕΚ, διαπίστωσε παραβίαση της νομοθεσίας; Όταν η Ελεγκτική Υπηρεσία στις εκθέσεις της διαπιστώνει οικονομική διασπάθιση; Όταν αρκετές υπηρεσίες δεν εντάχθηκαν στη δεύτερη φάση του ΓΕΣΥ την 1^η Ιουνίου 2020, όπως προνοούσε η νομοθεσία, αλλά με έξι μήνες καθυστέρηση, ενώ ο φορολογούμενος πολίτης κατέβαλλε τις εισφορές του; Όταν ιδιωτικά νοσηλευτήρια ήταν εντός και εκτός του ΓΕΣΥ την ίδια στιγμή; Όταν τα εντός του ΓΕΣΥ ιδιωτικά νοσηλευτήρια δεν ενέταξαν τα Τμήματα Πρώτων Βοηθειών στο ΓΕΣΥ, όπως προνοεί η νομοθεσία; Όταν γιατροί που είναι εκτός του ΓΕΣΥ προσφέρουν υπηρεσίες σε ασθενείς του ΓΕΣΥ και πληρώνονται διά μέσου των νοσηλευτηρίων που είναι ενταγμένα στο ΓΕΣΥ; Όταν με τα συμβόλαια που υπέγραψε ο ΟΑΥ με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια, με τη σύμφωνη γνώμη του Υπουργείου Υγείας, εισήγηση στην ουσία με έμμεσο τρόπο το πολυασφαλιστικό προς όφελος των ασφαλιστικών εταιρειών και σε βάρος του ΓΕΣΥ, με ταυτόχρονη δημιουργία δύο κατηγοριών ασθενών, τους προνομιούχους και τους μη προνομιούχους; Όταν τα συμβόλαια με τα ιδιωτικά νοσηλευτήρια για τις ίδιες ιατρικές πράξεις τιμολογούνται με διαφορετικές τιμές, ανάλογα δήθεν με την ποιότητα του κάθε νοσηλευτηρίου; Γιατί το ίδιο δεν εφαρμόζεται και στην περίπτωση των τεχνικών αναλωσίμων, αλλά εφαρμόζεται μία τιμή; Οδηγεί στην ουσία, πέρα από τη διασπάθιση, και ενδεχομένως και σε διαπλοκές! Ο τρόπος εφαρμογής της δεύτερης φάσης στην ουσία αποστέρησε τους ασθενείς από το δικαίωμα για ελεύθερη επιλογή γιατρού και νοσηλευτηρίου, που αυτή αποτελεί τη βασική φιλοσοφία του ΓΕΣΥ.

Τα δημόσια νοσηλευτήρια, όπως πολλές φορές τονίσαμε, πρέπει να αποτελούν τη ραχοκοκαλιά του ΓΕΣΥ, όπως επιβεβαιώθηκε και από την πρόσφατη πανδημία και όχι μόνο. Δυστυχώς, η προσπάθεια διοικητικής αναδιοργάνωσης και επιστημονικής αναβάθμισης καθυστέρησε αρκετά. Η καθυστέρηση όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν ήταν τυχαία! Ήταν συνειδητή επιλογή και εξυπηρετούσε συμφέροντα και σκοπιμότητες! Ποιος είχε την ευθύνη για το γεγονός ότι, από την ψήφιση του επικαιροποιημένου νομοσχεδίου τον Ιούνιο του 2017 μέχρι και την εφαρμογή του, δεν προχώρησε καμιά μελέτη για την κάλυψη των αναγκών των δημόσιων νοσηλευτηρίων σε εξοπλισμό, σε αναλώσιμα και σε κλινικές, ώστε να μπορούν να προσφέρουν υψηλού επιπέδου περίθαλψη σε ολόκληρη την επικράτεια; Για το ότι δεν αντιμετωπίστηκε η υποστελέχωση σε ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό; Για το ότι δεν προχώρησε η διοικητική αναδιοργάνωση και η δημιουργία συνηθικών οικονομικής επιβίωσης των δημόσιων νοσηλευτηρίων σε συνθήκες ελεύθερου ανταγωνισμού; Για το ότι δεν ολοκληρώθηκε η κοστολόγηση των προσφερόμενων υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να έχει σημαντική απώλεια ο δημόσιος τομέας και αυτά τα ελλείματα κλήθηκε να τα καλύψει ο φορολογούμενος πολίτης;

Οι λόγοι είναι προφανείς: Με τη λήξη της πενταετίας, που το κράτος δε θα μπορεί πλέον να καλύψει τα

τυχόν ελλείμματα, τα δημόσια νοσηλευτήρια να ιδιωτικοποιηθούν ή να κλείσουν. Ποιοι θα έχουν τα κέρδη από μια τέτοια εξέλιξη; Γι' αυτό και δεν ήταν καθόλου τυχαία η επιλογή ως πρώτου προέδρου του ΟΚΥΠΥ του κ. Νίκολσον. Όταν είχαμε υποδείξει τους κινδύνους από τον διορισμό του και τη σύγκρουση συμφέροντος που υπήρχε, και πάλι είχαμε κατηγορηθεί. Όταν επιβεβαιωθήκαμε, κανένας δεν απολογήθηκε. Είναι προφανές ότι κάποιοι επιδιώκουν το ΓΕΣΥ να έχει την τύχη των Κυπριακών Αερογραμμών και κάποιοι άλλοι να έχει την τύχη του συνεργατισμού. Δε θα τους κάνουμε το χατίρι! Κάτω από οποιοσδήποτε συνθήκες και ανεξάρτητα δυσκολιών, η ΕΔΕΚ θα συνεχίσει να αγωνίζεται για ένα πραγματικό ΓΕΣΥ στην υπηρεσία των πολιτών, κυρίως αυτών που δεν έχουν την οικονομική δυνατότητα να εξασφαλίσουν υψηλού επιπέδου περίθαλψη με άλλους τρόπους.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνοντας την ομιλία μου για τον προϋπολογισμό του 2023, δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ και στο εθνικό μας πρόβλημα. Σε μια περίοδο ασύμμετρων απειλών σε βάρος των κυριαρχικών δικαιωμάτων της πατρίδας μας, της τρίτης εισβολής του Αττίλα στη θαλάσσια περιοχή της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης, της έναρξης εποικισμού της Αμμοχώστου, βρισκόμαστε ενώπιον ενός νέου αδιεξόδου λόγω της προκλητικής αξίωσης της κατοχικής δύναμης και του κατοχικού καθεστώτος για αποδοχή της κυριαρχικής ισότητας και των δύο κρατών ως προϋπόθεσης για επανέναρξη των συνομιλιών. Η συσσωρευμένη εμπειρία από το παρελθόν πρέπει να αξιοποιηθεί για τον καθορισμό της διαδικασίας, αλλά και της βάσης των συνομιλιών. Από το 1976 ακολουθείται η ίδια διαδικασία. Όχι μόνο δεν οδήγησε σε λύση, αλλά αντίθετα οδήγησε το Κυπριακό σε εκτροχιασμό. Το μετέτρεψε από πρόβλημα εισβολής και κατοχής σε θέμα διακοινοτικής διευθέτησης, με περαιτέρω κίνδυνο υποβάθμισης του ως θέματος ενεργειακής ρύθμισης ή μέτρων οικοδόμησης εμπιστοσύνης. Βοήθησε την Τουρκία να κεφαλαιοποιήσει πολιτικά κέρδη, όπως την παραμονή στρατευμάτων και μετά τη λύση, τη διατήρηση απροσδιόριστης μορφής εγγυήσεων, την εκ περιτροπής προεδρία, την αριθμητική εξίσωση στα θεσμικά όργανα του κράτους, τη θετική ψήφο στη λήψη των αποφάσεων, τη νομιμοποίηση των εποίκων και την απόδοση σε αυτούς, υπό την ιδιότητα των χρηστών, δικαιωμάτων επί της ιδιοκτησίας των περιουσιών που σήμερα παράνομα κατέχουν, την εγγυημένη πλειοψηφία ιδιοκτησίας γης και πληθυσμού, την αναβάθμιση του κατοχικού καθεστώτος, την αναγνώριση του εκπροσώπου της κατοχικής δύναμης -στην ουσία του ηγέτη του κατοχικού καθεστώτος- ως ισότιμου συνομιλητή του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Στην ουσία, μέσα από την πολιτική ισότητα η Τουρκία απέκτησε το δικαίωμα να διεκδικεί λύση συνομοσπονδίας. Η δε κατοχύρωση και της κυριαρχικής ισότητας θα της δώσει το δικαίωμα για νόμιμη ανακήρυξη τουρκικού κράτους στην κατεχόμενη περιοχή ως εναλλακτικού σεναρίου σε περίπτωση αποτυχίας υλοποίησης του πρωταρχικού της στόχου, που, όπως ξεκαθαρίζεται από επίσημα τουρκικά έγγραφα, ήταν και παραμένει η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία με πολιτική ισότητα.

Τέλος, όπως κατ' επανάληψη έχει επιβεβαιωθεί, η όλη διαδικασία αξιοποιείται και από διάφορες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από τους εταίρους μας, ουσιαστικά για να αποφύγουν να επιβάλουν τις οποιοσδήποτε οικονομικές ή πολιτικές κυρώσεις στην Τουρκία. Ενώ στη Ρωσία επέβαλαν άμεσα κυρώσεις μετά την εισβολή στην Ουκρανία, στη Λευκορωσία λόγω του μεταναστευτικού, στην Τουρκία αντίθετα παραχώρησαν ειδικό καθεστώς και οικονομική στήριξη. Κατά τα άλλα, η λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στηρίζεται στις αρχές του δικαίου και της αλληλεγγύης!

Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα των διαφόρων πρωτοβουλιών, αλλά και των συνομιλιών πρέπει να μας οδηγήσουν σε αφύπνιση και αλλαγή τακτικής. Σήμερα όσοι παραμένουμε πιστοί στην ευθυμηνία του λαού και επιδιώκουμε λύση δημοκρατική, λειτουργική και βιώσιμη και όχι λύση συγκεκριμένης συνομοσπονδίας, που ήταν και είναι σταθερά ο πάγιος στόχος της Τουρκίας, βρισκόμαστε υπό κατηγορία ότι τάχατες δε θέλουμε λύση.

Για την ΕΔΕΚ δεν υπήρξαν και δεν υπάρχουν διλήμματα και αμφιταλαντεύσεις. Αγωνιζόμαστε για την επαναφορά του Κυπριακού στη διεθνή του βάση ως προβλήματος εισβολής και κατοχής, τη σύγκληση διεθνούς διάσκεψης, όπως προνοεί η σχετική απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ, και όχι σύγκληση άτυπης ή τυπικής πενταμερούς, την κατά προτεραιότητα συζήτηση για την εφαρμογή των αποφάσεων του ΟΗΕ για τερματισμό της κατοχής, την άμεση αποχώρηση των τουρκικών κατοχικών στρατευμάτων, την επιστροφή των προσφύγων, Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων, σε συνθήκες ασφάλειας, τον επαναπατρισμό των εποίκων, την άμεση επιστροφή της πόλης της Αμμοχώστου στους νόμιμους κατοίκους υπό την αιγίδα του ΟΗΕ.

Σήμερα οφείλουμε να στείλουμε για ακόμα μια φορά ένα σαφές μήνυμα: Δεν πρόκειται να αποδεχθούμε και να νομιμοποιήσουμε λύση νατοϊκής έμπνευσης και τουρκικής προέλευσης, μια λύση για την υλοποίηση της οποίας υπήρξαν αλληπάλληλες συνομιώσεις, οι οποίες κατέληξαν στο προδοτικό πραξικόπημα και την τουρκική εισβολή του 1974! Δεν πρόκειται να νομιμοποιήσουμε τα τελελεσμένα της εισβολής! Δεν είναι δυνατό να επιτρέψουμε η Κυπριακή Δημοκρατία να καταλυθεί και να αντικατασταθεί από ένα νέο, συνεταιριστικό, συνομοσπονδιακό κράτος. Θα αγωνιστούμε για μια λύση δημοκρατική, η οποία να διασφαλίζει σε όλους τους πολίτες ίσα δικαιώματα και ένα ασφαλές και ειρηνικό μέλλον με πλήρη κατοχύρωση των τεσσάρων ελευθεριών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του ευρωπαϊκού κεκτημένου, χωρίς παρεκκλίσεις, σε ολόκληρη την Κύπρο, για ένα κράτος, για έναν λαό, για μια κυριαρχία!

Επειδή τελευταία είμαστε στόχος επιθέσεων από διάφορες πλευρές με χρήση σκόπιμα παραποιημένων

δεδομένων... Κατανοητή η ανησυχία και η αμηχανία κάποιων. Εμείς από την πλευρά μας δεν πρόκειται να πυροδοτήσουμε αντιπαραθέσεις. Από την πλευρά της ΕΔΕΚ, επειδή δεν περιοριζόμαστε στο σήμερα, αλλά βλέπουμε και το αύριο, δε θέλουμε να αποκόψουμε γέφυρες επικοινωνίας και συνεννόησης. Εάν κάποιος όμως το θέλουν, δε θα το αρνηθούμε! Όμως, προειδοποιούμε, όπως πράξαμε πολλές φορές μέχρι σήμερα, ότι, εάν αυτή η τακτική συνεχιστεί, η ΕΔΕΚ θα απαντήσει όχι με παραπονημένα δεδομένα αλλά, όπως έχουμε μάθει και έχουμε συνηθίσει, με τεκμηριωμένα και αδιάσειστα στοιχεία. Καθείς εφ' ω ετάχθη!

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Θα ήθελα με αυτή την ευκαιρία να ευχαριστήσω τις υπηρεσίες της Βουλής για την επικοινωνιακή συνδρομή σε όλη τη διαδικασία συζήτησης του προϋπολογισμού, καθώς επίσης να ευχηθώ σε όλους χρόνια πολλά και καλή χρονιά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον πρόεδρο της ΕΔΕΚ κ. Μαρίνο Σιζόπουλο για την παρέμβασή του και καλώ στο βήμα τώρα τον συνάδελφο κ. Χρίστο Χρίστου, πρόεδρο του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου.

Κύριε Χρίστου, το βήμα είναι δικό σας για τα επόμενα τριάντα λεπτά.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ, λίγη ησυχία, συνάδελφοι, να ακούγεται ο συνάδελφός μας έτσι λίγο καθαρά!

Ευχαριστώ για τη συνεργασία.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Να ευχηθώ χρόνια πολλά σε όσους και όσες γιορτάζουν!

Κύριε Πρόεδρε,

Κύριοι υπουργοί,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Η φετινή συζήτηση του προϋπολογισμού διεξάγεται λίγες εβδομάδες πριν από την εκλογή της νέας κυβέρνησης. Είναι κοινή διαπίστωση πως οι επερχόμενες προεδρικές εκλογές έχουν τη δική τους -μοναδική, θα έλεγα- ιδιαιτερότητα. Και οι τρεις επικρατέστεροι υποψήφιοι έχουν υπηρετήσει, ο καθένας από το δικό του πόστο, τη σημερινή διακυβέρνηση, πράγμα που, κατά την άποψη τη δική μας, αποτελεί τη μεγαλύτερη απόδειξη πως η εκλογή τους δε θα επιφέρει τις ουσιαστικές αλλαγές που όλοι ευαγγελίζεστε. Βέβαια, στο έντονο προεκλογικό κλίμα των ημερών η κοινωνία γίνεται αποδέκτης σωρείας υποσχέσεων, δεσμεύσεων και προτάσεων για ζητήματα που θα μπορούσαν να ρυθμιστούν από όσους τα προτείνουν τα προηγούμενα χρόνια.

Βρισκόμαστε σε μια περίοδο που η Κύπρος αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις. Η καθημερινότητα είναι ένας αγώνας επιβίωσης για κάθε άνθρωπο. Η κάθε οικογένεια παλεύει με τις τιμές των καυσίμων και του ηλεκτρικού ρεύματος, τις τραπεζικές δόσεις, τα ενοίκια και τους κρατικούς φόρους. Απέναντι σε αυτές τις συνθήκες θεωρούμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023 δεν ανταποκρίνεται επαρκώς σε όσα θα αναμέναμε, για να μπορέσει η χώρα να πετύχει άλλα προς τα εμπρός. Πρέπει η οικονομική πολιτική να ξεφύγει από τα όρια της απλής διαχείρισης εφαρμόζοντας ένα στρατηγικό σχέδιο με σαφείς στόχους και χρονοδιαγράμματα, με αρχή, μέση και τέλος σε κάθε στάδιο υλοποίησης του προγράμματος.

Ξεκινώ την αναφορά μου με ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η Κύπρος, την παράνομη μετανάστευση, με προεκτάσεις σε όλους τους τομείς, της υγείας, της δημόσιας ασφάλειας, της παιδείας και άλλους. Ως ΕΛΑΜ είχαμε προειδοποιήσει πριν χρόνια ότι κάποια στιγμή θα φτάναμε στα επίπεδα τα οποία σήμερα βλέπουμε σε ολόκληρη την Κύπρο. Δυστυχώς, δεν εισακουστήκαμε· μάλλον ακριβώς το αντίθετο.

Πριν λίγες μέρες ο Υπουργός Οικονομικών, στις 24 Οκτωβρίου 2022, παρουσιάζοντας τον προϋπολογισμό στην επιτροπή Οικονομικών της Βουλής, δήλωσε για τη μεταναστευτική κρίση ότι πρόκειται για μία εν δυνάμει βόμβα όσον αφορά το κράτος πρόνοιας στην Κύπρο. Η Κυπριακή Δημοκρατία λαμβάνει ένα πολύ μικρό ποσό από την Ευρωπαϊκή Ένωση, ενώ τα επιδόματα προέρχονται από τα κρατικά ταμεία, των οποίων τα ποσά έχουν εκτοξευτεί, οπότε βρίσκεται στον κατάλογο των δημοσιοοικονομικών κινδύνων για τα επόμενα τρία χρόνια. Με λίγα λόγια ο κ. Πετρίδης επιβεβαιώνει τα όσα το ΕΛΑΜ έλεγε εδώ και χρόνια, ότι τα επιδόματα είναι μέσα από τον κρατικό προϋπολογισμό. Λίγες εβδομάδες αργότερα, στις 21 Νοεμβρίου 2022, ο Υπουργός Εσωτερικών κ. Νίκος Νουρής, παρουσιάζοντας τον δικό του προϋπολογισμό για το υπουργείο, δήλωσε ότι υπάρχει κονδύλι €68 εκατομ. από τους φορολογούμενους πολίτες για τους παράνομους μετανάστες και €17 εκατομ. προερχόμενων από ευρωπαϊκά ταμεία. Στον προϋπολογισμό του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας υπάρχει άλλο κονδύλι, €40 εκατομ., μόνο για επιδόματα σε αιτητές ασύλου. Βέβαια, πέρα από τα όσα έχω αναφέρει, υπάρχουν επιπρόσθετα κονδύλια σε διάφορα υπουργεία, που εκτοξεύουν συνολικά το ποσό σε πάνω από €120 εκατομ. για το 2023.

Η πραγματικότητα είναι μπροστά μας με τις πιο επίσημες παραδοχές. Το ΕΛΑΜ, όπως πράττει κάθε χρόνο από το 2016, δίνει την ευκαιρία σε όποιο κόμμα επιθυμεί και σε όποιο βουλευτή επιθυμεί να αντιδράσει να το πράξει την ερχόμενη Πέμπτη στηρίζοντας τις τροπολογίες που έχουμε καταθέσει. Άμεση αποκοπή όλων των επιδομάτων και κονδυλίων που αφορούν τους αιτητές άσυλου!

Το μεταναστευτικό για να αντιμετωπιστεί, χρειάζεται κρατική πολιτική. Προτείνουμε λοιπόν και καταθέτουμε τα εξής μέτρα:

- Να σταματήσει άμεσα η επιδοματική πολιτική που εφαρμόζει η Κύπρος. Δεν είναι δυνατό να αποτελούμε τον πλέον ελκυστικό προορισμό σε ολόκληρη την Ευρώπη!
- Σύναψη διακρατικών συμφωνιών για εφαρμογή μαζικών απελάσεων. Αυτό μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους. Το έχει ήδη εφαρμόσει η Ισπανία.
- Το ΕΛΑΜ επίσης προτείνει δημόσια την παραχώρηση ειδικών ταξιδιωτικών εγγράφων, προσφυγικών διαβατηρίων, σε όσους βρίσκονται στην Κύπρο, ώστε να ταξιδέψουν σε όποια άλλη χώρα επιθυμούν εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Αυστηρός έλεγχος της γραμμής αντιπαράταξης με φυσικά και τεχνητά εμπόδια.
- Αναστολή αποδοχής επιπλέον αιτήσεων για άσυλο. Το έπραξε η Ελλάδα μετά τα γνωστά γεγονότα του Έβρου. Η Κύπρος λοιπόν, που βρίσκεται σε χειρότερη κατάσταση, μπορεί επίσης να το πράξει.

Θυμίζω σε όσους πρόκειται να επικαλεστούν ευρωπαϊκές πολιτικές ότι η κάθε χώρα εφαρμόζει τις δικές της. Ενιαία πολιτική περί του ζητήματος δεν υπάρχει. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Ουγγαρία και η Πολωνία, οι οποίες δε δέχονται στο έδαφός τους κανένα παράνομο μετανάστη.

Την τελευταία περίοδο αναδείχθηκε μία ακόμη πτυχή του συγκεκριμένου προβλήματος, που αφορά άμεσα τη δημόσια υγεία. Πρώτον, τα άτομα αυτά επωφελούνται από το Γενικό Σύστημα Υγείας στα δημόσια νοσηλευτήρια, χωρίς να συνεισφέρουν ούτε ένα ευρώ. Αντιλαμβάνεστε ότι είναι κάτι το οποίο δημιουργεί σωρεία προβλημάτων. Δεύτερον, αρκετά άτομα έχουν ενεργή φυματίωση στο Πουρνάρα. Οι αριθμοί μπορεί να μην είναι αυτοί που αναφέρθηκαν, αλλά πρόκειται για μία ασθένεια που μεταφέρεται πολύ εύκολα στον γενικό πληθυσμό, ειδικότερα όταν αυτοί οι άνθρωποι χρησιμοποιούν τα μέσα μαζικής μεταφοράς για τη μετακίνησή τους. Η δική μας θέση είναι ξεκάθαρη: Θα έπρεπε να υπάρξει πρόνοια, ώστε αυτοί οι άνθρωποι να εντοπιστούν και να απομονωθούν μέσα στον χώρο και όχι να τους επιτρέπεται η ελεύθερη διακίνηση.

Στο συγκεκριμένο ζήτημα ένα άλλο φαινόμενο το οποίο παρατηρείται είναι η γκετοποίηση περιοχών της Κύπρου. Καθημερινά επεισόδια στις μεταξύ τους συγκρούσεις επίσης καταγράφονται. Το Εθνικό Λαϊκό Μέτωπο έχει βρεθεί σε διάφορες περιοχές της ελεύθερης Κύπρου δίπλα στους κατοίκους γι' αυτό το θέμα. Από την Έμπα και τη Χλώρακα της Πάφου μέχρι την παλιά Λευκωσία, την Κοκκινότριμιθιά, την Ορόκληνη και το κέντρο της Λάρνακας έως την επαρχία Αμμοχώστου. Στον κόσμο κυριαρχεί το αίσθημα της ανασφάλειας και του φόβου. Αναμένει από την πολιτεία να πράξει τα αυτόνομα, να προστατεύσει τους νόμιμους πολίτες από αυτή την απειλή.

Περνώντας στα θέματα της οικονομίας, είναι γεγονός πως η Κύπρος επηρεάζεται από τις διεθνείς εξελίξεις. Επιχειρήσεις, νοικοκυριά και εργαζόμενοι βιώνουν μια κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Επομένως, έχουμε την υποχρέωση να επινοήσουμε λύσεις που πιθανόν να μη χρησιμοποιήθηκαν ποτέ ξανά στο παρελθόν. Προς αυτή την κατεύθυνση έχουμε καταθέσει ως παράταξη σειρά εισηγήσεων πρωτίστως για βοήθεια σε συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού οι οποίες αδυνατούν να τα βγάλουν πέρα. Μέχρι σήμερα συναντούμε την άρνηση της κυβερνητικής πλευράς για λήψη απόφασης για την εφαρμογή τους. Γενικά, απουσιάζει από τον κρατικό σχεδιασμό το όραμα για το μέλλον. Πού είναι το όραμα για τους νέους ανθρώπους, για αυτούς που θέλουν να μείνουν στον τόπο τους, να εργαστούν, να δημιουργήσουν οικογένεια; Κανένα απολύτως κίνητρο για τα λαμπρά μυαλά της πατρίδας μας! Ξενιτεύονται κατά χιλιάδες, ψάχνοντας ένα καλύτερο μέλλον. Ευτυχώς, τους βλέπουμε συχνά να διαπρέπουν στο εξωτερικό. Το ΕΛΑΜ προτείνει ανάμεσα σε άλλα τη δημιουργία συστήματος πρώτης εργασίας, που να απαλλάσσει εντελώς από τον φόρο πρώτης μίσθωσης έναν νεαρό κάτω των τριάντα ετών.

Την ίδια ώρα όσοι επέλεξαν να μείνουν στη χώρα μας και να δημιουργήσουν τη δική τους οικογένεια βρίσκονται αντιμετώπι με ένα γραφειοκρατικό κράτος πρόνοιας, που με μεγάλη δυσκολία και καθυστέρηση εγκρίνει αιτήσεις και με πολύ μεγαλύτερη ευκολία τις απορρίπτει, αποκόπτοντας επιδόματα, χωρίς καμία προειδοποίηση, για λόγους που προσβάλλουν ακόμα και την ίδια την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Αναφέρομαι κυρίως στην κατηγορία των μονογονιών. Οι τρίτεκνοι ζητούν την πλήρη αναγνώρισή τους ως πολύτεκνων οικογενειών. Έχουμε μπροστά μας ένα βασικό δεδομένο: Από το 1996 ο δείκτης γονιμότητας βρίσκεται κάτω από δύο παιδιά ανά ζευγάρι, κάτι που με απλά μαθηματικά θα μας οδηγήσει τα επόμενα χρόνια σε εθνικό μαρασμό. Τέλος, οι πολύτεκνοι επιδιώκουν την επαναφορά όλων των προνοιών που κατά το παρελθόν είχαν αυξήσει τον δείκτη γονιμότητας και είχαν επιφέρει πρακτικά και ουσιαστικά αποτελέσματα, όπως το επίδομα μάνας, οι φορολογικές ελαφρύνσεις ανά παιδί και η εφάπαξ χορηγία για κάθε νέο παιδί που γεννιέται.

Συνοψίζοντας και για τις τρεις αυτές κατηγορίες συμπολιτών μας, επαναλαμβάνουμε την πρότασή μας για άμεση κατάργηση των εισοδηματικών κριτηρίων. Η εισαγωγή του μέτρου αυτού το μόνο που πέτυχε είναι τη

δημιουργία στρεβλώσεων, που παρατηρούνται σε καθημερινή βάση κατά την εφαρμογή του. Η καλύτερη απόδειξη είναι ότι οι οικογένειες φτωχοποιούνται ακόμα περισσότερο, οι γεννήσεις μειώνονται και οι συμπολίτες μας υποφέρουν.

Πολλοί θα εκφράσουν τον φόβο τους για την επιβίωση του κράτους πρόνοιας. Το κοινωνικό κράτος της Κύπρου όμως δεν απειλείται ούτε από τους μονογονιούς ούτε από τους πολύτεκνους ούτε από τους τρίτεκνους. Κινδυνεύει να καταρρεύσει από τους παράνομους μετανάστες, που λυμαίνονται τα κρατικά ταμεία και λαμβάνουν εκατομμύρια ευρώ κάθε μήνα ως επιδόματα, χωρίς εισοδηματικά κριτήρια, χωρίς περιουσιακά στοιχεία, χωρίς περιέργες ερωτήσεις. Στον πυρήνα της πολιτικής μας βρίσκεται η ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας, της συμβατικής, όπως μάθαμε να λέμε πρόσφατα, αυτής δηλαδή που έχει πατέρα και μητέρα.

Ένα άλλο θέμα για το οποίο ως ΕΛΑΜ έχουμε έντονη άποψη είναι ο πρωτογενής τομέας παραγωγής, δηλαδή η γεωργία, η κτηνοτροφία και η αλιεία. Η πατριδα μας τις προηγούμενες δεκαετίες στηριζόταν σε αυτούς τους τομείς. Πλέον όμως έχει παραμελήσει τους συγκεκριμένους κλάδους. Μπροστά σε μία επισιτιστική κρίση που έρχεται θα πρέπει το κράτος να επενδύσει στον παραγωγικό τομέα. Σήμερα όσο ποτέ άλλοτε οφείλουμε να προστατεύσουμε την ντόπια παραγωγή, να την ενισχύσουμε, να δώσουμε κίνητρα σε όσους επιθυμούν να ασχοληθούν με τον τομέα αυτό απέναντι στον αθέμιτο ανταγωνισμό του εξωτερικού και των κατεχομένων. Μεταξύ άλλων προτείνουμε την εφαρμογή του θεσμού «κάρτα του αγρότη» στα πρότυπα της Ελλάδας με σκοπό την επίλυση των προβλημάτων ρευστότητας και πρόσβασης του αγροτικού κόσμου στο τραπεζικό σύστημα, καθώς και την έκτακτη οικονομική ενίσχυση στους γεωργούς και κτηνοτρόφους, για να μπορέσουν να αντιμετωπίσουν όλα αυτά τα αρνητικά δεδομένα που έχουν δημιουργηθεί στον ευρύτερο αγροδιατροφικό τομέα εξαιτίας της αλματώδους αύξησης του κόστους παραγωγής.

Όσον αφορά τα θέματα της ακρίβιας, τα οικογενειακά έξοδα πολλαπλασιάζονται και τα έσοδα μειώνονται. Αυτό καταγράφεται! Οι προβλέψεις για το 2023 δεν είναι αισιόδοξες αλλά πιο απαισιόδοξες σε σχέση με σήμερα. Το αποδείξαμε με αριθμούς, υπάρχει περιθώριο για μείωση των τιμών που φτάνουν στους καταναλωτές στα καύσιμα, στα τρόφιμα, στον ηλεκτρισμό. Εκατοντάδες εκατομμύρια χάνει το κράτος κάθε χρόνο από το παραεμπόριο των κατεχομένων. Κλείστε λοιπόν τα οδοφράγματα! Μειώστε τις τιμές των βασικών αγαθών! Μπορούμε να πάρουμε ουσιαστικά μέτρα στήριξης μειώνοντας τον συντελεστή ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα. Να εγκαταστήσουμε ενεργειακή αυτόρκεια, όπου είναι δυνατό, με τοποθέτηση φωτοβολταϊκών σε κρατικά κτίρια, νοσοκομεία, σχολεία, στρατόπεδα. Το να ζητάμε περισσότερη βοήθεια για τους συμπατριώτες μας δεν είναι πολιτική λαϊκισμού· είναι έκτακτη ανάγκη και οφείλουμε να την αντιμετωπίσουμε. Δυστυχώς, μέχρι σήμερα δεν είδαμε κανένα μακροπρόθεσμο σχεδιασμό παρά μόνο μεσοβέζικες λύσεις, που δεν έλυσαν στην ουσία τα προβλήματα που υπάρχουν.

Όσον αφορά τους συνταξιούχους, που το κράτος επιλέγει να τους κρατεί στο περιθώριο, η κυβέρνηση επιμένει ότι δεν υπάρχει κανένας χαμηλοσυνταξιούχος που να λαμβάνει κάτω από €710 σύνταξη. Εμείς -και είμαι σίγουρος και εσείς- γνωρίζουμε αρκετούς! Την ίδια ώρα βέβαια συνεχίζουμε να παρέχουμε εκατομμύρια στους αιτητές ασύλου. Σε αυτή την περίπτωση η άδικη αποκοπή του 12% επιβάλλεται άμεσα να καταργηθεί. Φτάνει πια να τιμωρούμε τους ίδιους μας τους γονείς, οι οποίοι εργάστηκαν για δεκαετίες, για να ορθοποδήσει το συγκεκριμένο κράτος!

Στον τομέα της υγείας καταγράφονται φαινόμενα εκμετάλλευσης του ΓΕΣΥ. Τα κρατικά νοσηλευτήρια χρήζουν άμεσης στήριξης τόσο με επιπλέον προσωπικό όσο και με εξοπλισμό. Δεν είναι δυνατό να τα μετατρέπουμε απλά σε χώρους εξυπηρέτησης κάποιων παράνομων μεταναστών και να μην έχουν πλέον προτεραιότητα οι δικό μας άνθρωποι!

Κλείνοντας με τους διάφορους τομείς, δεν μπορώ να μην αναφερθώ στα ζητήματα του τραπεζικού τομέα. Τα τραπεζικά ιδρύματα έχουν στα χέρια τους υπερεξουσίες εις βάρος των δανειοληπτών, τους οποίους έντεχνα ονομάζουν «στρατηγικούς κακοπληρωτές». Από το 2018 η παράταξή μας ζητά να μας δοθούν οι λίστες με τους «στρατηγικούς κακοπληρωτές». Μέχρι σήμερα εμείς τουλάχιστον δε γνωρίζουμε κανέναν. Τι στρατηγική μπορεί να έχει ένας δανειολήπτης ο οποίος έχασε την εργασία του, μειώθηκε ο μισθός του και προσπαθεί να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις της καθημερινότητας; Εμείς αυτούς επιλέγουμε να προστατεύσουμε απέναντι στον αρπακτικό χαρακτήρα των τραπεζών και στην αλαζονεία την οποία συναντούν καθημερινά, γι' αυτό έχουμε λάβει σημαντικές πρωτοβουλίες μέσα στο κοινοβούλιο, πρωτοβουλίες τις οποίες ακολούθησαν ευτυχώς και άλλα κόμματα. Άμεσος στόχος είναι η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου που εφαρμόζεται από το 2018.

Περνώντας στα θέματα της άμυνας, καταγράφουμε στα θετικά τις αυξημένες δαπάνες που αφορούν την αμυντική θωράκιση του τόπου. Βρισκόμαστε σε θέση να πούμε ότι και οι δικές μας παρεμβάσεις οδήγησαν προς αυτή την κατεύθυνση. Είναι αναγκαίο για κάθε σοβαρό κράτος να στηρίζει και να ενισχύει τις ένοπλες του δυνάμεις. Επένδυση στην άμυνα σημαίνει επένδυση στην ειρήνη. Θυμίζω ότι τα τελευταία χρόνια η Τουρκία έχει εμπλακεί σε σειρά στρατιωτικών διενέξεων, στο Αρτσάχ, τη Συρία και σε άλλες περιοχές της ευρύτερης Μεσογείου. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο η θέση της παράταξής μας παραμένει σταθερή: Ισχυροποίηση της Εθνικής Φρουράς ως αποτρεπτικής δύναμης, επαναφορά του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος. Ρυθμίστηκαν επίσης θέματα που αφορούν το προσωπικό, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τον θεσμό των συμβασιούχων οπλιτών. Αυτή την ώρα υπάρχει ρύθμιση μέχρι το τεσσαρακοστό δεύτερο έτος της ηλικίας τους. Είναι στις προκλήσεις του επόμενου χρόνου να μεριμνήσουμε για την απρόσκοπτη επαγγελματική τους ανέλιξη, σε

συνδυασμό με ουσιαστικά κίνητρα. Επίσης, θεωρούμε ότι είναι αναγκαίο η επόμενη διακυβέρνηση του τόπου, όποια και να είναι αυτή, να συνεχίσει το εξοπλιστικό πρόγραμμα που ξεκίνησε. Προς αυτό τον σκοπό θα δαπανηθούν το ελάχιστο -θα πρέπει να δαπανηθούν μάλλον- €200 εκατομ. κάθε χρόνο. Οι κινήσεις της Τουρκίας σε όλα τα επίπεδα δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού. Επομένως, δεν είναι θέμα αν είναι επιλογή μας· είναι θέμα αναγκαιότητας να ενισχύσουμε την Εθνική Φρουρά!

Κύριε Πρόεδρε,

Στη συνέχεια θα αναφερθώ στο εθνικό ζήτημα και στα όσα βιώσαμε τις τελευταίες μέρες. Φαίνεται πως από την ιστορία μας ελάχιστα έχουμε μάθει. Την ώρα που ο κόσμος περιμένει από την πολιτική ηγεσία να ασχοληθεί με τα σοβαρά θέματα που αντιμετωπίζει ο τόπος μας, η πλειοψηφία των βουλευτών την προηγούμενη Παρασκευή πέρασε ένα ψήφισμα μίσους, το οποίο μεταξύ άλλων χαρακτηρίζει τον στρατηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή ανάξιο κάθε τιμής, αναβιώνοντας με τον χειρότερο τρόπο παλιά πάθη, έριδες και συγκρούσεις. Αντιλαμβάνομαι πλήρως ότι το ΑΚΕΛ, βλέποντας τη συσπείρωσή του χαμηλά και τα ποσοστά του υποψήφιου για την προεδρία που στηρίζει χαμηλότερα, επέλεξε αυτή την ώρα να σπείρει ξανά τη διχόνοια στον λαό, πιστεύοντας ότι έτσι θα επωφεληθεί σε εκλογικά ποσοστά. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι η κυπριακή αριστερά επένδυσε στην εσωτερική αντιπαράθεση από το 1974 μέχρι σήμερα, για να αποκτήσει πολιτικό εκτόπισμα. Στη συγκεκριμένη όμως περίπτωση κατάφερε δυστυχώς να ρυμουλκήσει ακόμα τέσσερα κόμματα μαζί της, πετυχαίνοντας τον στόχο της. Στην κατηφόρα που επιλέξατε να πορευτείτε δεν πρόκειται να σας ακολουθήσουμε ούτε όμως πρόκειται να παραμείνουμε σιωπηλοί μπροστά στην προσβολή της ενδοξότερης περιόδου της πρόσφατης κυπριακής ιστορίας!

Μετά τις αντιδράσεις, κάποιοι προσπαθούν έντεχνα να αναδιπλωθούν, λέγοντας ότι τιμούν τους ήρωες της εποποιίας 1955-1959, όχι όμως τον Γεώργιο Γρίβα. Κάτι τέτοιο φυσικά είναι εκ των πραγμάτων αδύνατο! Ο Αγώνας της ΕΟΚΑ είναι ταυτόσημος με τον θρυλικό Διγενή. Πώς γίνεται άλλωστε από τη μια να διακηρύττεις ότι σέβασαι όσους θυσιάστηκαν και από την άλλη να υβρίζεις τον αρχηγό του Γρηγόρη Αυξεντίου, του Κυριάκου Μάτση, του Ευαγόρα Παλληκαρίδη και τόσων άλλων που έπεσαν στον βωμό της λευτεριάς και της ένωσης με τον υπόλοιπο εθνικό κορμό; Ανάξιος κάθε τιμής λοιπόν αυτός για τον οποίο η Daily Mail έγραφε «ο Διγενής μεταξύ των μεγαλύτερων ανταρτών ηγετών όλων των εποχών», ο Έλληνας αξιωματικός που ο Φιντέλ Κάστρο θαύμαζε, γράφοντας μάλιστα σε σχετική επιστολή «συναγματούρχα, ο αγώνας σου με έχει γοητεύσει και μαζί χρησιμεύει ως παράδειγμα και για την ελευθερία της δικής μου πατρίδας· τα θερμά μου συγχαρητήρια», ο άνθρωπος που αυτό το σώμα με απόφασή του, ημερομηνίας 31^{ης} Ιανουαρίου 1974, ανακήρυξε άξιο τέκνο της πατρίδας.

Σταματήστε να κυνηγάτε φαντάσματα για μικροπολιτικά συμφέροντα! Η χώρα αντιμετωπίζει κίνδυνο εθνικού αφανισμού! Σαραντά χιλιάδες Τούρκοι στρατιώτες παραμονεύουν, για να εξαπολύσουν τον τρίτο Αττίλα. Χρειάζεται αραγάς εσωτερικό μέτωπο μπροστά στην τουρκική επεκτατικότητα! Εις ό,τι μας αφορά, ξεκαθαρίζω, χωρίς αστερίσκους, πως ο εχθρός βρίσκεται απέναντι.

Καλά Χριστούγεννα σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Χρίστο Χρίστου, πρόεδρο του ΕΛΑΜ.

Καλώ στο βήμα τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Κόμματος, τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Χρόνια μας πολλά, κύριε Πρόεδρε!

Χρόνια πολλά σε όλους όσοι και όσες γιορτάζουν!

Και χρόνια πολλά και στις Σάββιες και στους Σάββες για χθεσ!

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Έντιμοι κύριοι υπουργοί,

Θα 'θελα και εγώ με τη σειρά μου να ευχαριστήσω την πρόεδρο και τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής Οικονομικών για την ετοιμασία της έκθεσης του κρατικού προϋπολογισμού του 2023, ως επίσης και τις υπηρεσίες της Βουλής και ιδιαίτερα τη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών για τη συμβολή τους σε αυτή την πάρα πολύ επίπονη διαδικασία.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτός είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Σε μία δεκαετία που χαρακτηρίζω τη «δεκαετία των κρίσεων». Τραπεζικών κρίσεων, οικονομικών κρίσεων, αλλά και κρίσεων των ίδιων των αρχών και αξιών της κοινωνίας μας.

Η απερχόμενη δεκαετής διακυβέρνηση Αναστασιάδη θα κριθεί πλέον από τον ιστορικό του μέλλοντος και δεν είναι η πρόθεσή μου εμένα να την κρίνω σήμερα. Όμως θεωρώ ότι είναι πάρα πολύ χρήσιμο να καταγράψουμε το τι έχουμε περάσει τα τελευταία χρόνια, τα τελευταία δέκα χρόνια, τι έχουμε πετύχει ως λαός και πού έχουμε αποτύχει. Γιατί πιστεύω μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να συνειδητοποιήσουμε πού πρέπει να πάμε ως κοινωνία, ως χώρα και ως λαός.

Η διακυβέρνηση Αναστασιάδη έχει σημειώσει επιτυχίες, κυρίως κατά την πρώτη της πενταετία, αλλά και σημαντικές αποτυχίες, κατά τη δεύτερη κυρίως πενταετία. Είναι γεγονός πως η κυβέρνηση Αναστασιάδη παρέλαβε ένα χάος, ένα κράτος στα πρόθυρα της οικονομικής χρεοκοπίας, με κοινωνικά παντοπωλεία, με πρωτόγνωρες γραμμές ανεργίας και με ένα τραπεζικό σύστημα υπό κατάρρευση. Με την καθοδήγηση της τρόικας η κυβέρνηση Αναστασιάδη όντως κατάφερε να βγάλει τη χώρα από το μνημόνιο και να οδηγήσει στην αναβάθμιση της αξιολόγησης της κυπριακής οικονομίας.

Αυτό το επίτευγμα δεν μπορεί να το αμφισβητήσει κανείς. Και σίγουρα εμείς δεν το αμφισβητούμε. Φυσικά, αυτό έγινε κατορθωτό με τις θυσίες και τους κόπους του κυπριακού λαού. Αλλά, έγινε κατορθωτό και με τη δική μας βοήθεια, γιατί ως Δημοκρατικό Κόμμα, παρά του ότι ήμασταν αντιπολίτευση, αγνοήσαμε το πολιτικό κόστος, ψηφίσαμε δύσκολα νομοσχέδια, κληθήκαμε να πάρουμε δύσκολες αποφάσεις, για να βγάλουμε τη χώρα από τη χρεοκοπία στην οποία βρισκόταν. Και το «ευχαριστώ» που ακούμε για αυτή την υπευθυνότητα, επί καθημερινής πλέον βάσεως, είναι οι απαξιωτικοί και μειωτικοί χαρακτηρισμοί: Είμαστε τοξικοί, είμαστε αχαρμάς, είμαστε φόβητρο, θα ρίξουμε τη χώρα στα βράχια.

Φυσικά οι πάντες κατανοούν πως τα ακούμε αυτά, επειδή έχουμε κάνει διαφορετικές επιλογές από ό,τι θα ήθελαν στις προεδρικές εκλογές. Άλλα μας έλεγαν κάποτε, άλλα μας λένε τώρα! Εμείς, όμως, δε μηδενίζουμε το κυβερνητικό έργο. Ναι, είμαστε επικριτικοί σε λάθη της παρούσας διακυβέρνησης, και ενίοτε αυτή η κριτική ήταν έντονη, γιατί πιστεύουμε πως έχουμε κερδίσει το δικαίωμα να είμαστε επικριτικοί εκεί και όπου διαφωνούμε.

Και υπήρξαν λόγοι για να είμαστε επικριτικοί. Για τη χρεοκοπία των Κυπριακών Αερογραμμών και του συνεργατισμού. Για τα χρυσά διαβατήρια και τα ιδιωτικά τζετ. Τη συγκάλυψη των σκανδάλων και την απόκρυψη των φακέλων που οδήγησαν στην καταψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού. Την καταδίκη του πρώην Βοηθού Γενικού Εισαγγελέα. Την πολεμική κατά του Γενικού Ελεγκτή. Όλοι αυτοί ήταν εύλογοι λόγοι κριτικής. Ακόμη και ο ίδιος ο Νίκος Αναστασιάδης ένωσε την ανάγκη να απολογηθεί στον κυπριακό λαό για τα κενά και τις παραλείψεις του προγράμματος των διαβατηρίων.

Είναι γεγονός πως η δεύτερη πενταετία της κυβέρνησης Αναστασιάδη έδωσε πολλή τροφή για κριτική. Ήταν κάποτε αυτή η κριτική υπερβολικά έντονη; Πιθανόν. Και εμείς είμαστε έτοιμοι να κάνουμε και αυτοκριτική. Δεν είμαστε αλάνθαστοι και λαμβάνουμε τα μηνύματα της κοινωνίας.

Κύριε Πρόεδρε,

Θα χαρακτηρίζα όμως την ερχόμενη χρονιά ως τη χρονιά των δευτέρων ευκαιριών. Μια δεύτερη ευκαιρία για την οικονομία, μετά την τραπεζική κρίση, την πανδημία, τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Είναι όμως, κατά την άποψή μου, και μία δεύτερη ευκαιρία για το ίδιο το πολιτικό σύστημα. Και από εμάς εξαρτάται, εάν, μετά τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές, θα παραμερίσουμε την τοξικότητα και τις αντιπαραθέσεις και θα συνεργαστούμε, για να επιλύσουμε προβλήματα, με όποιον πρόεδρο και εάν εκλεγεί. Πρέπει να ξανακερδίσουμε την εμπιστοσύνη της κοινωνίας, γιατί τα τελευταία χρόνια σίγουρα δεν ήταν τα καλύτερα του παραδοσιακού πολιτικού συστήματος.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 διεξάγεται και φέτος κάτω από ιδιαίτερα δύσκολες συνθήκες για την κυπριακή οικονομία. Οφείλουμε καταρχάς να σημειώσουμε κάποια θετικά και ενθαρρυντικά οικονομικά δεδομένα, πριν να προχωρήσουμε σε κάποιους προβληματισμούς. Σημειώνουμε τον θετικό ρυθμό ανάπτυξης που προβλέπεται να έχουμε για το 2023 και που αναμένεται να ανέλθει στο 3% του ΑΕΠ. Αυτός ο ρυθμός ανάπτυξης οφείλεται στις καλύτερες από τις αναμενόμενες επιδόσεις, στον τουρισμό, στις υπηρεσίες, στις εταιρείες τεχνολογίας και καινοτομίας που δραστηριοποιούνται πλέον στην Κύπρο. Το ποσοστό ανεργίας βρίσκεται σήμερα στο 7% και προβλέπεται να μειωθεί στο 6,4% το 2023 και περαιτέρω στο 5% μέχρι το 2025.

Φυσικά οφείλουμε να σημειώσουμε ότι, παρά το ότι μειώνεται η ανεργία, αυτή παραμένει σε πάρα πολύ υψηλά επίπεδα με βάση τα κυπριακά δεδομένα. Το 5%, που είναι ο στόχος κατά τον Υπουργό Οικονομικών, για την ανεργία σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης -κάτι που είπε ενώπιον αυτού του σώματος πριν από λίγες μέρες- δεν είναι ακριβώς έτσι. Το ποσοστό της ανεργίας σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης είναι το 3% και η τελευταία φορά που καταγράφηκε αυτό το ποσοστό πλήρους απασχόλησης ήταν επί διακυβέρνησης Τάσσου Παπαδόπουλου. Σημειώνεται όμως η σημαντική η πτωτική πορεία της ανεργίας.

Σημειώνουμε επίσης με ικανοποίηση τη θεσμοθέτηση του εθνικού κατώτατου μισθού, μια σημαντική κοινωνική κατάκτηση και μια μεταρρύθμιση που φέρει τη σφραγίδα της μακαριστής Ζέτας Αιμιλιανίδου. Φυσικά

δεν παραγνωρίζουμε και τη σημαντική συμβολή του νυν Υπουργού Εργασίας, του κ. Κυριάκου Κούσιου, για να φτάσουμε σε αυτή την τελική κατάληξη.

(Στο σημείο αυτό η Πρόεδρος της Βουλής καταλαμβάνει την έδρα.)

Σημειώνουμε επίσης ως ιδιαίτερα σημαντική εξέλιξη πως το δημόσιο χρέος έχει μειωθεί στο 90% του ΑΕΠ για το 2022 με πτωτική τάση. Δυστυχώς όμως, οφείλουμε να καταγράψουμε και κάποια αρνητικά δεδομένα της οικονομίας που οφείλουν να μας προβληματίσουν. Λόγω του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία και την αύξηση στο κόστος ενέργειας και καυσίμων, ο πληθωρισμός προβλέπεται να παραμείνει σε πολύ υψηλά επίπεδα, στο 8,4%, το 2022, κάτι που οδηγεί στην ακρίβια σε ό,τι αφορά σημαντικά βασικά αγαθά και πρώτες ύλες.

Τα δανειστικά επιτόκια προβλέπεται να αυξηθούν περαιτέρω, ασκώντας περαιτέρω επιβραδυντικές πιέσεις στην ανάπτυξη της οικονομίας. Παρά το ότι η ανεργία παρουσιάζει πτωτική τάση, εξακολουθούμε να διαπιστώνουμε την έλλειψη εργατικού δυναμικού σε σημαντικούς τομείς της οικονομίας, όπως είναι ο τουρισμός, η εστίαση, το λιαν εμπόριο, κάτι που και πάλι επηρεάζει αρνητικά την ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας.

Σε ανθρώπινο επίπεδο, σημειώνουμε πως δυστυχώς η ακρίβια και ο υψηλός πληθωρισμός θα πιέσουν ακόμη περισσότερο αυτές τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού μας και ιδιαίτερα τους συνταξιούχους μας. Ήδη ένα στα επτά νοικοκυριά στερείται βασικά αγαθά, όπως είναι το νερό, το ρεύμα και το φαγητό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καλούμαστε να εγκρίνουμε σήμερα τον προϋπολογισμό του 2023, ο οποίος περιλαμβάνει τον σχεδιασμό της κυβέρνησης, με βάση τον οποίο επιδιώκει να ξεπεράσει η κυπριακή οικονομία τις επιπτώσεις της πανδημίας που περάσαμε, αλλά και του συνεχιζόμενου πολέμου στην Ουκρανία, με την ελπίδα να οδηγηθούμε σε μία περίοδο ανάκαμψης και ανάπτυξης.

Σημειώνουμε πως το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, η πολύτιμη αυτή ευρωπαϊκή πρωτοβουλία, αποτελεί ένα πάρα πολύ σημαντικό εργαλείο σε αυτόν τον σχεδιασμό. Οι δαπάνες των €1,2 δις σε ορίζοντα πέντε ετών, σίγουρα αποτελούν μια σημαντική ένεση ρευστότητας για την κυπριακή οικονομία. Προειδοποιούμε όμως πως αυτά τα χρήματα θα είναι αποδοτικά και θα προσδώσουν τα αναμενόμενα οφέλη στην κυπριακή οικονομία, μόνο εάν διοχετευθούν έγκαιρα σε αυτήν, χωρίς καθυστερήσεις, χωρίς γραφειοκρατικούς σκοπέλους και στη βάση ενός ολοκληρωμένου οικονομικού σχεδιασμού.

Απαιτείται όραμα και αποφασιστικότητα, για να πάει μπροστά η κυπριακή οικονομία. Και πέραν από το όραμα, απαιτείται παράλληλα και η αντιμετώπιση των δημοσιονομικών κινδύνων που κινδυνεύουν να εκτροχιάσουν τους δημοσιονομικούς μας σχεδιασμούς. Έχει δίκιο ο έντιμος Υπουργός Οικονομικών, όταν προειδοποιεί πως «με λίγες λανθασμένες κινήσεις πολιτικής μπορεί να ανατραπούν τα πάντα». Συμφωνούμε απόλυτα!

Χρεοκοπία του συνεργατισμού. Η απουσία των κρατικών εγγυήσεων για τη στήριξη των επιχειρήσεων κατά τη διάρκεια της πανδημίας. Η απουσία του ειδικού δικαστηρίου για τα χρηματοοικονομικά ζητήματα και την αντιμετώπιση του υπερβολικού δανεισμού. Η απουσία του σχεδίου «ενοικίου έναντι δόσης». Το ότι η παρούσα κυβέρνηση κινδύνευσε να τορπιλίσει το σχέδιο κινήτρων για τις αεροπορικές εταιρίες και η διαπόμπηση της Κύπρου στο εξωτερικό ως κέντρο διαπλοκής, λόγω των «χρυσών διαβατηρίων», ήταν μόνο κάποια παραδείγματα λανθασμένων κινήσεων. Τέτοια λάθη δεν πρέπει να επαναληφθούν!

Για αυτόν ακριβώς τον λόγο οφείλουμε να ακολουθήσουμε μια συνετή δημοσιονομική πολιτική, για να μην επιτρέψουμε στους δημοσιονομικούς κινδύνους που караδοκούν να εκτροχιάσουν την κυπριακή οικονομία. Και κάποιοι από αυτούς τους δημοσιονομικούς κινδύνους είναι: Φυσικά ο κίνδυνος ενός νέου κύματος της πανδημίας, που πιθανόν, εάν έρθει, να χρειαστούμε τότε να εφαρμόσουμε επιπρόσθετα μέτρα στήριξης της οικονομίας. Ο παρατεταμένος υψηλός πληθωρισμός και ιδιαίτερα η αύξηση του κόστους της ενέργειας, που θα προκαλέσουν αλυσιδωτές αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία και θα πλήξουν τα κυπριακά νοικοκυριά και τις κυπριακές επιχειρήσεις. Τα αυξημένα επιτόκια που ενδεχομένως να προκαλέσουν αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, τα οποία εξακολουθούν δυστυχώς να βρίσκονται σε πάρα πολύ υψηλά επίπεδα και να επηρεάζουν αρνητικά την κυπριακή οικονομία.

Και οι δαπάνες του ΓΕΣΥ συνεχίζουν να είναι ανεξέλεγκτες. Το ΓΕΣΥ είναι ένα σπουδαίο κοινωνικό επίτευγμα, το οποίο πρέπει να διαφυλαχθεί ως κόρη οφθαλμού. Όμως κινδυνεύει να τιναχτεί στον αέρα και να τινάξει μαζί του ολόκληρη την οικονομία, εάν δεν αντιμετωπιστούν άμεσα οι παθογένειες του συστήματος, γιατί από το €1,2 δις που ήταν ο αρχικός σχεδιασμός για τις δαπάνες της υγείας, ήδη βρισκόμαστε στα €2 δις, καθώς τα νούμερα που αφορούν τον χώρο της υγείας είναι τα ακόλουθα: Πριν από το ΓΕΣΥ δαπανούσαμε ένα περίπου ως χώρα για την υγεία μας €500 εκατομ. σε δημόσιες δαπάνες και €500 εκατομ. σε ιδιωτικές δαπάνες. Σύνολο €1 δις δαπάνες για την υγεία τον χρόνο. Οι εμπειρογνώμονες που σχεδίασαν το ΓΕΣΥ υπολόγισαν πώς με αυτό το σύστημα οι συνολικές δαπάνες για την υγεία θα ανέρχονται, μετά το ΓΕΣΥ, στο €1,2 δις. Από αυτές τις εκθέσεις προέρχεται το ποσό του €1,2 δις του σφαιρικού προϋπολογισμού, €1 δις για το ταμείο, €200 εκατομ. για τις λειτουργικές δαπάνες του Υπουργείου Υγείας.

Σήμερα, μετά το ΓΕΣΥ, οι δαπάνες για την υγεία έχουν ως ακολούθως: €512 εκατομ. που είναι η εισφορά του κράτους για το ΓΕΣΥ, €626 εκατομ. που είναι οι υπόλοιπες δαπάνες του Υπουργείου Υγείας, €687 εκατομ. που είναι οι εισφορές του κόσμου προς το ΓΕΣΥ, που σημειώνεται ότι σε αυτές δεν περιλαμβάνονται οι ιδιωτικές δαπάνες από την τσέπη του κόσμου για την υγεία. Και περίπου €200 εκατομ. τον χρόνο για τα ελλείμματα των δημόσιων νοσηλευτηρίων, που ακόμη δεν γνωρίζουμε ποια θα είναι αυτά για το 2022, γιατί συνήθως έρχονται με τη μορφή συμπληρωματικών προϋπολογισμών. Σύνολο €2 δις, χωρίς να υπολογίζουμε τις ιδιωτικές δαπάνες που βάζει ο κόσμος από τη τσέπη του, για να πληρώνει δαπάνες για την υγεία. Επομένως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι ξεκάθαρο ότι οι δαπάνες για την υγεία βρίσκονται παντελώς εκτός των αρχικών σχεδιασμών!

Θέλαμε να αυξήσουμε τις δαπάνες για την υγεία; Φυσικά, αυτός ήταν ο σχεδιασμός του ΓΕΣΥ! Έχουν βελτιωθεί οι υπηρεσίες υγείας; Σε κάποιες περιπτώσεις ναι! Εάν ρωτήσετε όλους όσοι περιμένουν στις λίστες αναμονής, πιθανόν όχι, αλλά δεν είναι τυχαίο ότι ξένες εταιρείες αγοράζουν σήμερα δεξιά και αριστερά όποιο νοσηλευτήριο έβρουν στην Κύπρο και οτιδήποτε έχει σχέση να κάνει με την υγεία.

Και όλα αυτά, επειδή έχουν μυριστεί το πάρτι των δισεκατομμυρίων που έχει στηθεί. Γιατί ο ΟΑΥ δεν έχει καταφέρει να αντιμετωπίσει τις καταχρήσεις και τις υπερχρεώσεις του συστήματος. Γιατί δεν υπάρχει σφαιρικός προϋπολογισμός, τουλάχιστον όχι όπως σχεδιάστηκε, γιατί συνεχίζουμε να καλύπτουμε τα ελλείμματα των δημόσιων νοσηλευτηρίων που τρία χρόνια μετά δεν έχουν αυτονομηθεί, όπως ήταν ο αρχικός σχεδιασμός. Επειδή ο ΟΑΥ εγγυάται κέρδη σε προσωπικούς γιατρούς και σε νοσηλευτήρια, κάτι που δεν περιλαμβανόταν στους αρχικούς σχεδιασμούς του ΓΕΣΥ. Επειδή το ΓΕΣΥ που εφαρμόζεται σήμερα είναι πολυασφαλιστικό! Ρωτάτε τον οποιονδήποτε και θα σας πει τις προσωπικές του εμπειρίες! Αν πάτε σε νοσηλευτήριο με το ΓΕΣΥ, θα περιμένετε μήνες, αν πάτε να πληρώσετε με ιδιωτική ασφάλεια ή από την τσέπη σας, θα μπειτε μέσα αύριο! Αυτό είναι το μονοασφαλιστικό σύστημα;

Οι προσωπικοί γιατροί πληρώνονται χωρίς να βλέπουν ασθενείς. Τα νοσηλευτήρια εντός ΓΕΣΥ επιλέγουν ποιους ασθενείς θα νοσηλεύσουν με κριτήριο το ποιος ασθενής θα αφήσει τα περισσότερα χρήματα, για να καλύψουν το αμοιβό που έχει ο κάθε γιατρός και κάθε νοσηλευτήριο, και γι' αυτό δε δέχονται να λειτουργήσουν πρώτες βοήθειες, γιατί θα είναι πύλη εισόδου ασθενών στο νοσηλευτήριο.

Οι φαρμακευτικές εταιρείες βγάζουν υπερκέρδη, επειδή για το 80% των φαρμάκων έχει αυξηθεί η τιμή τους. Τα διαγνωστικά κέντρα κάνουν μαζικές αχρείαστες εξετάσεις. Όλοι αυτοί βγάζουν, ναι, βγάζουν δισεκατομμύρια και γι' αυτό ξένες εταιρείες θέλουν να αγοράσουν οτιδήποτε έχει να κάνει σχέση με την υγεία στην Κύπρο. Και γι' αυτό το ΓΕΣΥ σήμερα είναι πιο ακριβό από την πιο ακριβή ιδιωτική ασφάλεια που μπορεί κάποιος να αγοράσει στην Κύπρο, γιατί όλα αυτά τα υπερκέρδη πρέπει να τα πληρώσει ο Κύπριος φορολογούμενος. Γιατί όλοι οι βασικοί συντελεστές του συστήματος έχουν ισχυρά κίνητρα να τρώνε όσο γίνεται μεγαλύτερο μερίδιο από την «πίττα» του ΓΕΣΥ, χωρίς να τους ελέγχει κανένας και κανένας δε θέλει να αλλάξει αυτό το σύστημα, επειδή συμφέρει σε όλους να βγάζουν αυτά τα χρήματα. Κανένας δε θέλει να τους ελέγξει. Ο ΟΑΥ, που θα έπρεπε να τους ελέγξει, δεν τους ελέγχει ή τουλάχιστον δεν τους ελέγχει στον βαθμό που θα έπρεπε.

Επομένως, κυρία Πρόεδρε, ως Δημοκρατικό Κόμμα επιμένουμε ότι πρέπει να εφαρμοστεί το ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε και όχι το ΓΕΣΥ του πάρτι των δισεκατομμυρίων. Το ΓΕΣΥ που εφαρμόζεται σήμερα είναι ένα κακό κακέκτυπο του ΓΕΣΥ που σχεδιάστηκε, γιατί συμφέρει σε όλους τους εμπλεκόμενους να παραμείνει ως έχει. Είναι πολλά τα λεφτά. Εμείς επιμένουμε πως πρέπει να προχωρήσει τάχιστα η αυτονόμηση των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Πρέπει να μπουν σε εφαρμογή οι σωστοί μηχανισμοί εποπτείας και ελέγχου των καταχρήσεων από τον ΟΑΥ. Πρέπει να τερματιστεί η πρακτική της παράλληλης παροχής υπηρεσιών εντός και εκτός ΓΕΣΥ κατά την επιλογή του ειδικού γιατρού ή και του ιδιωτικού νοσηλευτηρίου. Πρέπει να τερματιστεί η πρακτική πληρωμής των προσωπικών γιατρών στη βάση του αριθμού των ασθενών τους και όχι με βάση τις υπηρεσίες που προσφέρουν, γιατί μόνο έτσι θα έχουμε το ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε. Και προβλέπω και εκτιμώ ότι πάρα πολύ σύντομα, κυρία Πρόεδρε, θα έρθουν να μας ζητήσουν αυξημένες συνεισφορές, για να καλύψουν όλο αυτό το αυξημένο κόστος. Ε, τι θα απαντήσουμε, όταν θα έρθει αυτό το αίτημα; Θα συνεχιστεί το πάρτι των δισεκατομμυρίων και θα ανεβάζουμε τις συνεισφορές, για να καλύπτουμε τα ελλείμματα;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένας άλλος δημοσιονομικός κίνδυνος που αντιμετωπίζει η οικονομία είναι το μεταναστευτικό. Η Κύπρος αντιμετωπίζει το μεγαλύτερο πρόβλημα μετανάστευσης κατά αναλογία πληθυσμού σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αλλά δυστυχώς, πέρα από τις διαπιστώσεις του ανεξέλεγκτου του προβλήματος, τίποτα από ό,τι έχει γίνει τα τελευταία χρόνια, δεν έχει μειώσει τις όλο και περισσότερο διογκούμενες μεταναστευτικές ροές.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα έχουμε ψηφίσει κάθε νομοσχέδιο που έχει έρθει από την κυβέρνηση. Έχουμε κάνει ό,τι μας έχει ζητήσει ο Υπουργός Εσωτερικών, ακόμη και το σύνταγμα το αλλάξαμε. Οι ροές συνεχίζουν να αυξάνονται και όχι να μειώνονται. Οι μετανάστες αποτελούν πλέον το 6% του πληθυσμού μας. Πήγαμε σε συν 1,5% μέσα σε δυο χρόνια. Το οικονομικό κόστος, ναι, είναι πλέον δυσανάλογα διογκούμενο.

Όντως η Ευρωπαϊκή Ένωση πληρώνει κάποιες από τις δαπάνες, κυρίως για τις υποδομές, για να μας βοηθήσει να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα, όμως σίγουρα δεν πληρώνει όλες τις δαπάνες. Το μεγαλύτερο μερίδιο του συνολικού κόστους για τη φιλοξενία, την αστυνόμευση, την εκδίκαση και τη στήριξη των αιτητών πολιτικού ασύλου το καταβάλλει ο κύπριος φορολογούμενος.

Και φυσικά το συγκεκριμένο πρόβλημα δεν είναι μόνο χρηματικό. Επεκτείνεται σε πρόβλημα κοινωνικό, πρόβλημα ανασφάλειας και παιδείας. Και, ακόμη χειρότερα, η εικόνα των άθλιων συνθηκών διαβίωσης των αιτητών πολιτικού ασύλου, ιδιαίτερα ο υπερπληθυσμός στο Πουρνάρα, αποτελούν ντροπή για τη χώρα μας, ιδιαίτερα για μία χώρα που γνωρίζει τι σημαίνει προσφυγιά!

Οι τεράστιοι αριθμοί των μεταναστών αποτελούν εμπόδιο στη δυνατότητα της Κύπρου να προσφέρει φροντίδα και προστασία σε εκείνους που πραγματικά το έχουν ανάγκη. Σημειώνεται ότι μόνο το 5% των αιτητών ασύλου τελικά παίρνουν αυτό το καθεστώς. Το 95% των αιτητών είναι παράνομοι μετανάστες που απλώς καταχρώνται το σύστημα. Και σημειώνουμε πως το 90% των μεταναστών έρχονται από τα κατεχόμενα, ως αποτέλεσμα του υβριδικού πολέμου που διεξάγει αυτή τη στιγμή εναντίον μας η Τουρκία.

Για την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού, κυρία Πρόεδρε, προτείνουμε μεταξύ άλλων: Τη δημιουργία Υφυπουργείου Μετανάστευσης, Ασύλου και Ένταξης, για να συστεγαστούν σε αυτό όλες οι σχετικές συναρμοδιότητες και εμπλεκόμενες υπηρεσίες. Την προώθηση των εθελούσιων και αναγκαστικών επιστροφών τόσο των παράτυπων μεταναστών όσο και των αιτητών ασύλου. Παράλληλα, να εφαρμόσουμε μια πολιτική ένταξης των νόμιμα διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών στην κυπριακή κοινωνία. Και να εκσυγχρονίσουμε τις σχετικές νομοθεσίες που αφορούν τη μετανάστευση και τον περί Προσφύγων Νόμο. Χρειαζόμαστε καλύτερη επιτήρηση κατά μήκος της γραμμής κατάπαυσης του πυρός και πρέπει να πετύχουμε τη σημαντική επίσπευση των διαδικασιών ελέγχου των αιτήσεων. Στόχος η καταπολέμηση της παράτυπης μετανάστευσης και η εξάρθρωση των δικτύων των διακινητών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Την 1^η Μαρτίου θα έχουμε μια νέα διακυβέρνηση του τόπου μετά τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές. Οι προτεραιότητες της επόμενης διακυβέρνησης θα είναι κρίσιμες και καθοριστικές. Οι προσδοκίες των πολιτών επιβάλλουν την αποτελεσματική αντιμετώπιση των προκλήσεων που βρίσκουμε σήμερα μπροστά μας. Και αυτές οι προσδοκίες αφορούν την ανάπτυξη της οικονομίας, την πράσινη μετάβαση, την αντιμετώπιση της ακρίβιας και του αυξημένου κόστους ζωής, την αποτελεσματική διαχείριση του μεταναστευτικού, τη βελτίωση της ποιότητας εξυπηρέτησης των πολιτών από τη δημόσια υπηρεσία, αλλά και τη στήριξη της νέας γενιάς.

Για την οικονομία απαιτείται μια συνετή δημοσιονομική πολιτική και ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, με έμφαση στην καινοτομία και την έρευνα. Να μάθουμε τα μαθήματα από τα παθήματά μας. Δε χρειαζόμαστε ένα άλλο σχέδιο «χρυσών διαβατηρίων». Αυτό που χρειαζόμαστε είναι να προσελκύσουμε εταιρείες τεχνολογίας και καινοτομίας, όπως αυτές που ήδη δραστηριοποιούνται στην Κύπρο. Να προσελκύσουμε ξένα ταλέντα και προσοντούχους με σωστά κίνητρα. Και γι' αυτό ακριβώς εμείς έχουμε προτείνει ένα νέο μοντέλο πολιτογραφίσεων, όπου η έμφαση θα επικεντρώνεται πάνω στη γνώση και όχι πάνω στην επένδυση. Εισηγούμαστε να συμπιυχθεί ο χρόνος υποβολής αίτησης πολιτογράφησης στα τέσσερα χρόνια από τα επτά. Και ο αιτητής πρέπει να έχει υποχρέωση να γνωρίζει ελληνικά, αλλά και να γνωρίζει την κυπριακή ιστορία.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο τομέας της καινοτομίας μπορεί να αποτελέσει το νέο μοντέλο της κυπριακής οικονομίας. Ήδη από το 0% του ΑΕΠ και χωρίς ιδιαίτερο σχεδιασμό ο συγκεκριμένος τομέας έχει ανέλθει στο 7% του ΑΕΠ μέσα σε λίγα χρόνια. Είναι ξεκάθαρο πως αυτός ο τομέας τα επόμενα χρόνια μπορεί να αποτελέσει έναν από τους σημαντικότερους πυλώνες ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Στα επόμενα χρόνια στόχος μας θα πρέπει να είναι η μετατροπή της Κύπρου σε ιδανικό προορισμό για εταιρείες τεχνολογίας και περιφερειακό κέντρο τεχνολογίας και καινοτομίας.

Για την αντιμετώπιση των μη εξυπηρετούμενων δανείων προτείνουμε τη δημιουργία ενός ειδικού δικαστηρίου στη βάση της πρότασης του Δημοκρατικού Κόμματος και της ΕΔΕΚ, που έχει ήδη κατατεθεί στη Βουλή των Αντιπροσώπων, σε συνδυασμό με την εισήγηση της Κεντρικής Τράπεζας για την αναστολή των εκποιήσεων κάτω από συγκεκριμένες προϋποθέσεις με ειδικό διάταγμα δικαστηρίου. Διεύρυνση των εξουσιών του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου. Την άμεση εφαρμογή του σχεδίου «Ενοίκιο Έναντι Δόσης».

Για την αντιμετώπιση της ακρίβιας και του αυξημένου κόστους ζωής προτείνουμε την πραγματική ελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρισμού, η οποία έπρεπε ήδη να είχε επιτευχθεί από το 2018, και την εισαγωγή του πραγματικού ανταγωνισμού στην παραγωγή ενέργειας. Την αξιοποίηση του δικού μας φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή. Την αξιοποίηση και εξαγωγή του φυσικού μας αερίου σε συνεργασία με σημαντικές χώρες της περιοχής, όπως είναι η Αίγυπτος και το Ισραήλ. Την άμεση προώθηση του προγράμματος διασφάλισης του «καλαθιού του νοικοκυριού», μια πρωτοβουλία που αφορά τη διαφάνεια και την καλύτερη ενημέρωση των καταναλωτών.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η επόμενη πενταετία θα είναι η πενταετία της πράσινης μετάβασης. Πρέπει να αξιοποιηθούν άμεσα τα €400 εκατομ. που έχουμε να παίρνουμε από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για αυτό τον σκοπό. Να αυξηθούν οι δικαιούχοι και να αυξηθεί η επιδότηση για την τοποθέτηση φωτοβολταϊκών και άλλων ΑΠΕ, έτσι

ώστε να τερματιστούν τα πρόστιμα κατά της χώρας μας για τους ρύπους, και να μπορούν ο κόσμος και επιχειρήσεις να πληρώνουν φθηνότερο ρεύμα.

Πρέπει να επιτύχουμε την αντικατάσταση ενεργοβόρων συσκευών, τη θερμομόνωση υποστατικών, την αντικατάσταση συμβατικών οχημάτων με υβριδικά και ηλεκτρονικά οχήματα, να προωθηθούν τα αντισταθμιστικά μέτρα για την ανακούφιση των πολιτών και τη στήριξη των επιχειρήσεων, για την επικείμενη πράσινη φορολογική μεταρρύθμιση στη βάση των υποχρεώσεων που θα μας επιβάλει η Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της δημόσιας υπηρεσίας, απαιτείται η προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης για τη ψηφιακή εξυπηρέτηση των πολιτών. Παρά τη δημιουργία του υφυπουργείου καινοτομίας, που ήταν μια κίνηση προς τη σωστή κατεύθυνση, η Κύπρος έχει μείνει πίσω σε ό,τι αφορά την αξιοποίηση της τεχνολογίας, τόσο σε σχέση με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση όσο και τις υποδομές της οικονομίας μας.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα έχουμε παραδώσει στο αρμόδιο υφυπουργείο ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με τίτλο «e-Cyprus» με πρόταση για δημιουργία μιας κυβερνητικής ιστοσελίδας για όλα τα υπουργεία, τμήματα και υπηρεσίες και να καταργηθούν οι εκατό ογδόντα οκτώ διαφορετικές ιστοσελίδες που υπάρχουν σήμερα.

Πρέπει να δημιουργηθεί μια ειδική πλατφόρμα για τους δημοσίους υπαλλήλους όπου θα μπαίνουν όλες οι ανακοινώσεις που τους αφορούν. Ειδική πλατφόρμα για τους πολίτες και τις επιχειρήσεις όπου θα μπορούν να υποβάλλουν όλες τις αιτήσεις για άδειες, βεβαιώσεις, επιδόματα και πιστοποιητικά, αυτοματοποιημένη ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών και η στήριξη και ενθάρρυνση του ιδιωτικού τομέα, έτσι ώστε με ειδικά φορολογικά κίνητρα να προωθηθεί η τεχνολογία, η καινοτομία και οι νεοφυείς επιχειρήσεις.

Όλα τα πιο πάνω πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των δράσεων της πολιτείας, γιατί τα οφέλη για την κυπριακή οικονομία θα είναι πολλαπλά, γιατί η καινοτομία και η τεχνολογία θα επηρεάσει όλους ανεξαιρέτως τους τομείς της οικονομίας.

Για τη στήριξη της νέας γενιάς. Οι νέοι μας ζητούν περισσότερα από εμάς και πρέπει να τους δώσουμε περισσότερα! Περισσότερες ευκαιρίες με περισσότερες θέσεις εργασίας, περισσότερες τεχνικές σχολές και περισσότερες θέσεις στα πανεπιστήμια, περισσότερα ερευνητικά προγράμματα για τους νέους επιστήμονες μας και φυσικά περισσότερα σπίτια, με ένα ενιαίο φορέα στέγασης κάτω από τον οποίο θα μπουν όλα τα στεγαστικά προγράμματα και όλες οι υπηρεσίες που αφορούν τη στέγαση των νέων.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά τις επιμέρους διαφωνίες μας, πιστεύουμε πως η κυπριακή οικονομία χρειάζεται σταθερότητα, συνέπεια και συνέχεια και επομένως το Δημοκρατικό Κόμμα θα υπερψηφίσει τον προϋπολογισμό για το 2023.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεν μπορούμε να αγνοήσουμε ότι αυτή η συζήτηση διεξάγεται στην τελική ευθεία και δυο μήνες πριν από τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές. Οφείλουμε να εκφράσουμε τη λύπη μας και να σημειώσουμε την απογοήτευσή μας για το χαμηλό επίπεδο στο οποίο διεξάγεται μέχρι στιγμής αυτή η προεκλογική εκστρατεία. Αντί για προτάσεις, ακούμε ψέματα, λασπολογία και ύβρεις. Και εκεί που πιστεύουμε πως έχουμε φτάσει στον πάτο, δυστυχώς διαπιστώνουμε πως υπάρχουν ακόμη χειρότερα, από τα fake news για το «μνημείο του Γρίβα» που τελικά ήταν η οικία Αζίνα, την αμφισβήτηση του διδακτορικού του Νίκου Χριστοδουλίδη, τη δημοσίευση προσωπικών μηνυμάτων και συνομιλιών, την πλαστογραφία ψεύτικων εγγράφων για να παρουσιαστούν ως δήθεν «μυστικές συμφωνίες», οι απειλές και οι εκβιασμοί κατά ψηφοφόρων, είναι μόνο μερικά από τα μελανά σημεία αυτής της προεκλογικής.

Εμείς επιλέγουμε συνειδητά να μην κατεβαίνουμε σε αυτό το επίπεδο. Με ταπεινοφροσύνη και ταπεινότητα απευθυνόμαστε στον λαό και ζητάμε να ξανακερδίσουμε την εμπιστοσύνη των πολιτών, γιατί θεωρούμε πως ο λαός μας δεν εμπιστεύεται πλέον το παραδοσιακό πολιτικό σύστημα. Έχει κουραστεί από τις άγονες αντιπαραθέσεις και τη διχαστική ρητορική.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι προτεραιότητες της επόμενης διακυβέρνησης πρέπει να αντανakλούν τις έγνοιες και τις ανησυχίες της κοινωνίας για το Κυπριακό, τη μεγαλύτερη πρόκληση που έχουμε πλέον μπροστά μας. Στρατηγικός σκοπός και λόγος ύπαρξης του Δημοκρατικού Κόμματος από την ίδρυσή του παραμένει η απαλλαγή της Κύπρου από την τουρκική στρατιωτική κατοχή και ο τερματισμός της διχοτόμησης. Η επίτευξη μίας δίκαιης, λειτουργικής και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού σε ένα ελεύθερο, ανεξάρτητο, κυρίαρχο και εδαφικά ακέραιο κράτος, με μία μοναδική διεθνή προσωπικότητα, ενιαία κυριαρχία και ιθαγένεια.

Οφείλουμε όμως να αναγνωρίσουμε ότι υπό τις νέες συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί στο Κυπριακό, ως αποτέλεσμα της αναθεωρητικής πολιτικής της Τουρκίας και της εν γένει έξαρσης της επιθετικότητάς της, καθώς και εμμέσως ως αποτέλεσμα της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία και των γεωπολιτικών και οικονομικών συνεπειών της στην ευρύτερη περιοχή στην οποία βρίσκεται η Κύπρος διεθνώς, επιβάλλεται μία εις βάθος αξιολόγηση της στρατηγικής και τακτικής μας στο Κυπριακό. Η από δεκαετιών πεπατημένη οδός προς μία συμφωνημένη διευθέτηση του Κυπριακού, δυστυχώς δεν απέδωσε λύση του Κυπριακού, λόγω του μαξιμαλισμού, της αδιαλλαξίας και της κακοπιστίας της τουρκικής πλευράς.

Η δική μας πλευρά οφείλει να δηλώνει ξεκάθαρα και να δεσμεύεται πώς επιδιώκει λύση του κυπριακού στο πλαίσιο της αποστολής των καλών υπηρεσιών του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ και σύμφωνα με τις επιταγές των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας, με προσήλωση σε θεμελιώδεις αρχές, οι οποίες πρέπει να διέπουν τη λύση. Επιβάλλεται να γίνει επειγόντως μία εις βάθος αξιολόγηση και αναθεώρηση της στρατηγικής και τακτικής μας.

Επιδιώκουμε μια συνολική λύση του Κυπριακού μέσω διαπραγματεύσεων, η οποία λύση θα αποκαθιστά την ενότητα και ακεραιότητα του εδάφους της Κύπρου και του λαού σε ένα σύγχρονο ομοσπονδιακό, δημοκρατικό, δικαιοδικό και διζωνικό κράτος, μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το οποίο θα είναι συνέχεια και προϊόν μετεξέλιξης της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρία Πρόεδρε,

Για να επιτευχθεί η λύση που επιδιώκουμε, το Δημοκρατικό Κόμμα προτείνει αυτή η αξιολόγηση να διεξαχθεί άμεσα και τάχιστα σε επίπεδο Εθνικού Συμβουλίου. Αυτή η αξιολόγηση θα μας δείξει τι πρωτοβουλίες πρέπει να αναληφθούν, για να μπορέσουμε να πετύχουμε τον στόχο επανέναρξης των διαπραγματεύσεων. Την επαναφορά του Κυπριακού στις ορθές παραμέτρους του, οι οποίες ορίζονται από τις ομόφωνες αποφάσεις του Εθνικού Συμβουλίου και από τα σχετικά ψηφίσματα των Ηνωμένων Εθνών, ως προβλήματος εισβολής και κατοχής, στη βάση της διζωνικής, δικαιοδικής ομοσπονδίας. Την απόρριψη με λόγια και έργα οποιασδήποτε διχοτομικής λύσης του Κυπριακού με οποιοδήποτε ένδυμα κι αν αυτό παρουσιάζεται.

Κυρία Πρόεδρε, επειδή αντιλαμβάνομαι ότι έχει ολοκληρωθεί ο χρόνος μου...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

(ANNITA ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ)

Έχετε ακόμα πέντε λεπτά.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Όπως είπα και στη αρχή της τοποθέτησης και της ομιλίας μου, πιστεύουμε ότι η προσδοκία του λαού μας, η προσδοκία της κοινωνίας είναι να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις που ορθώνονται μπροστά μας. Απαιτείται ενότητα στόχων και ενότητα στην υλοποίηση αυτών των στόχων. Σε αυτό το πλαίσιο η συγκρότηση μιας κυβέρνησης εθνικής ενότητας ή έστω ευρύτερης αποδοχής είναι απαραίτητη, για να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες της κοινωνίας.

Πιστεύουμε πως μια διακυβέρνηση του Νίκου Χριστοδουλίδη μπορεί να σφουρηλατήσει αυτή την ενότητα. Έχουμε επιλογή. Μπορούμε να συνεχίσουμε τον εθνικό διχασμό, μπορούμε να συνεχίσουμε να επιδιόμαστε στην αναχρονιστική πεπαλαιωμένη ξύλινη ρητορική που δε θα λύσει ούτε και ένα πρόβλημα, όπως αυτή που ακούσαμε λίγο προηγουμένως. Μπορούμε να συνεχίσουμε να συζητάμε το τι έγινε το 1964, τι έγινε το 1974, τι έγινε το 2004, και τίποτε δεν πρόκειται να αλλάξει για τα προβλήματα που αυτή τη στιγμή γονατίζουν τα κυπριακά νοικοκυριά και τις κυπριακές επιχειρήσεις. Υπάρχει προοπτική! Υπάρχει ελπίδα για το μέλλον! Φτάνει να την αξιοποιήσουμε, φτάνει να πιστέψουμε στη δύναμη του λαού μας!

Και ως Δημοκρατικό Κόμμα πιστεύουμε σε αυτή τη δύναμη, πιστεύουμε στη δυνατότητά μας, πιστεύουμε στη δυνατότητα της ίδιας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως, χρειάζεται διεκδίκηση, επιμονή και συνέπεια, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά το Κυπριακό. Ως Δημοκρατικό Κόμμα πιστεύουμε ότι υπάρχει η δυνατότητα διεκδίκησης και επίτευξης πολιτικού, διπλωματικού και οικονομικού κόστους στην Τουρκία, με ένα και μόνο στόχο, να αλλάξει στάση στο Κυπριακό, να δεχθεί συμβιβασμούς και υποχωρήσεις, διότι, χωρίς αυτές τις υποχωρήσεις, χωρίς αυτούς τους συμβιβασμούς, απλώς δεν μπορεί να υπάρξει λύση στο Κυπριακό.

Κάθε άλλη προσπάθεια κλεισίματος του Κυπριακού ή επιβολής διχοτομικών σχεδίων «τύπου Ανάν» ή «λύσης δύο κρατών ή συνομοσπονδίας» θα απορριφθεί ξανά από τον κυπριακό ελληνισμό. Καλούμε λοιπόν τους πάντες σε ενότητα και συλλογικότητα. Καλούμε τους πάντες στον καθορισμό μιας στρατηγικής ενίσχυσης της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στρατηγική διεκδίκησης λύσης του Κυπριακού στη βάση των ψηφισμάτων του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών.

Δηλώνουμε με κάθε δύναμη της ψυχής μας πως το Δημοκρατικό Κόμμα και η συντριπτική πλειοψηφία του κυπριακού ελληνισμού δε θα επιτρέψει ποτέ το Κυπριακό να εκτροχιαστεί σε λύση δυο κρατών και διχοτόμησης. Δε θα επιτρέψουμε τη διάλυση της Κυπριακής Δημοκρατίας. Θα συνεχίσουμε τον αγώνα για τη δικαίωση του λαού μας, όσα χρόνια και εάν περάσουν, μέχρι την ημέρα της απελευθέρωσης, της επανένωσης και της ειρήνης.

Καλές γιορτές σε όλες και όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Παπαδόπουλο. Και στη συνέχεια τον λόγο έχει ο κ. Στέφανος Στεφάνου, γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, αν μου επιτρέψετε, πρώτα ένα σχόλιο για τη συνεδρία της Βουλής πέρα από τον χρόνο που έχω.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Από ό,τι έχω πληροφορηθεί, τη συνεδρία της Βουλής δεν τη μεταδίδει το ΡΙΚ, μεταδίδει παγκόσμιο κύπελο. Και εμένα μου αρέσκει το ποδόσφαιρο, αλλά έτσι δκυο κανάλια το ΡΙΚ τζιαι θα μπορούσε να το διευθετήσει. Και ταυτόχρονα θέλω να ενημερώσω το σώμα ότι σε επιστολή που απέστειλα στο ΡΙΚ, τόσο στο διοικητικό συμβούλιο του ΡΙΚ όσο και στη διεύθυνση, ανέφερα ότι στο τηλεοπτικό δελτίο ειδήσεων των 2.00 μ.μ., που μέχρι πρόσφατα παραδοσιακά μεταδίδονταν οι δηλώσεις και οι ανακοινώσεις των κομμάτων και μάλιστα εκτενώς, δε μεταδίδονται. Η απάντηση που πήρα από τη διεύθυνση του ΡΙΚ μόλις σήμερα είναι ότι «ξέρετε, σε μια πρόσφατη έρευνα που έκανε το ΡΙΚ διαπιστώσαμε ότι δεν παίζουν οι ανακοινώσεις των κομμάτων, γι' αυτό λίγο πολύ τα έχουμε κόψει». Διερωτώμαι ποιος έν' ο ρόλος της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης σε σχέση με τον πλουραλισμό και την ενημέρωση, όταν μάλιστα την περασμένη βδομάδα εδώ ψηφίσαμε ομόφωνα, νομίζω, τον προϋπολογισμό του ΡΙΚ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κυρία Στεφάνου, απλώς για το πρώτο μέρος να σας ενημερώσω ότι έχετε απόλυτο δίκαιο. Το διαπίστωσα και εγώ που δεν μπορούσα από το γραφείο μου να παρακολουθήσω τη Βουλή εκτός από το ίντερνετ, οπότε έχει ήδη δρομολογηθεί επιστολή και εκ μέρους της προεδρίας της Βουλής. Είναι απαράδεκτο το ΡΙΚ ειδικά τις μέρες των προϋπολογισμών να μη δείχνει τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Ευχαριστώ για την επισήμανση. Μπορείτε να προχωρήσετε στην ομιλία σας.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΣΤΕΦΑΝΟΥ:

Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριοι υπουργοί και υφυπουργοί,

Η συζήτηση για τον ετήσιο κρατικό προϋπολογισμό πάντοτε εξελίσσεται σε μια εφ' όλης της ύλης συζήτηση για την κατάσταση που βρίσκεται η χώρα, καθώς και για τα πεπραγμένα της όποιας κυβέρνησης. Η φειτινή συζήτηση γίνεται με φόντο την ολοκλήρωση της δεκαετούς διακυβέρνησης της χώρας από τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Αναπόφευκτα, η συζήτηση του προϋπολογισμού λαμβάνει τον χαρακτήρα της συνολικής αξιολόγησης της συναγερμικής διακυβέρνησης, μια αξιολόγηση που πρέπει να στηρίζεται πρώτα απ' όλα σε ποιοτικούς δείκτες. Αυτοί είναι που καθορίζουν το περιεχόμενο των εφαρμοσμένων πολιτικών, καθώς και την εν γένει συμπεριφορά της κυβέρνησης.

Είναι γνωστό, το έχουμε άλλωστε δημόσια δηλώσει, ότι η κεντρική επιτροπή του ΑΚΕΛ ομόφωνα αποφάσισε να καταψηφίσει και αυτό τον προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού. Δεν έχουμε άλλη επιλογή, αφού και ο φειτινός προϋπολογισμός κινείται στην ίδια λογική και φιλοσοφία με όλους τους προηγούμενους προϋπολογισμούς τους οποίους έχουμε καταψηφίσει.

Ας μη βγει λοιπόν και πάλι ο κυβερνητικός εκπρόσωπος να δηλώσει ότι το ΑΚΕΛ ισοπεδώνει και μηδενίζει τα πάντα. Και ο ΔΗΣΥ, όταν ήταν στην αντιπολίτευση, καταψήφισε τους προϋπολογισμούς, γιατί, όπως χαρακτηριστικά δήλωνε ο Νίκος Αναστασιάδης ως πρόεδρος τότε του Συναγερμού, «ο ΔΗΣΥ διαφωνεί με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό, γι' αυτό και θα τον καταψηφίσει». Τι πιο φυσιολογικό; Δημοκρατία έχουμε!

Θα αρχίσω λοιπόν την ομιλία μου, προβαίνοντας σε μια συνολική αξιολόγηση για τη δεκαετή διακυβέρνηση του Συναγερμού. Η δική μας αξιολόγηση θέτει ένα έντονο αρνητικό πρόσημο στη συναγερμική διακυβέρνηση. Στα δέκα χρόνια με τον ΔΗΣΥ στην εξουσία η χώρα μας και η κοινωνία μας έκαναν βήματα προς τα πίσω αντί βήματα προς τα μπροστά. Η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ δεν κατάφερε να ανταποκριθεί με επάρκεια σε εκείνες τις προκλήσεις, σε εκείνα τα διακυβεύματα και τα στοιχεία που καθορίζουν την πορεία της χώρας μας. Κοντά στα υφιστάμενα προβλήματα η κυβέρνηση προκάλεσε καινούρια, ενώ τα αδιέξοδα, ειδικά για τους νέους και τις νέες μας, που αποτελούν το μέλλον της χώρας μας, πολλαπλασιάστηκαν. Η κοινωνική και οικονομική

ανασφάλεια τα τελευταία χρόνια αυξήθηκε για την πλειοψηφία της κοινωνίας. Στις μέρες μας η κοινωνική ανασφάλεια αυξάνεται ακόμα περισσότερο εξαιτίας της ακρίβιας, που αφαιμάσσει τους προϋπολογισμούς των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

Ενώπιον αυτής της κατάστασης η κυβέρνηση, κατά την άποψή μας, παρουσιάζεται κατώτερη των περιστάσεων. Προτιμά τη διατήρηση υψηλών πλεονασμάτων που προέρχονται από τα επιπρόσθετα έσοδα που έχει εξαιτίας αυξημένων εισπράξεων από τις φορολογίες, αντί να επιστρέψει ένα μέρος από αυτά στα νοικοκυριά και τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Η Κύπρος, σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές στατιστικές, κατατάσσεται τέταρτη από το τέλος στη διάθεση πόρων για στήριξη της κοινωνίας και της οικονομίας προς αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και της ακρίβιας. Δε μιλούμε για άδειασμα των ταμείων, όπως ψευδώς ισχυρίζονται οι κυβερνώντες. Ζητούμε να γίνει αυτό που γίνεται σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Διαχρονικά προβλήματα, αντί να επιλυθούν, εκτραχύνθηκαν. Έτσι έγινε με τη διαπλοκή και τη διαφθορά που επί των ημερών της διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ απογειώθηκε, ειδικά η θεσμική διαφθορά. Αυτό καταγράφεται σε διάφορες διεθνείς εκθέσεις, όπως για παράδειγμα στην πρόσφατη έκθεση του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου, η οποία καταγράφει ότι από το 2014 και έπειτα υπάρχει σοβαρή διολίσθηση στους τομείς της διακυβέρνησης και ειδικότερα στους τομείς της διαφθοράς, της αποτελεσματικότητας της διακυβέρνησης και της δικαιοσύνης. Το κράτος δικαίου υποβαθμίστηκε, θεσμοί υποσκάφηκαν ή δεν έχουν την ανεξαρτησία που έπρεπε να είχαν, όπως διαπιστώνει η έκθεση της Κομισιόν του 2021 για τη μη ικανοποιητική κατάσταση του κράτους δικαίου στην Κύπρο.

Οι κοινωνικές ανισότητες δεν αντιμετωπίστηκαν, αλλά συντηρήθηκαν και σε διάφορα επίπεδα ενισχύθηκαν. Αυτό αντικατοπτρίζεται πρωτίστως στο γεγονός ότι, σύμφωνα με τις στατιστικές, το μερίδιο των κερδών στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε σε αντιδιαστολή με τον περιορισμό του μεριδίου των μισθών. Η οικονομία μεγεθύνεται, αλλά οι εργαζόμενοι δε λαμβάνουν αυτό που κανονικά τους αναλογεί. Η κατανομή του παραγόμενου πλούτου γίνεται με τέτοιο τρόπο που συνεχώς ενισχύει την πορεία αντιστροφής του συσχετισμού μεταξύ κεφαλαίου-εργασίας. Η στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνει ότι το 2021 οι Κύπριοι εργαζόμενοι είχαν τη μεγαλύτερη μείωση απολαβών απ' όλες τις χώρες της Ένωσης.

Ακόμα και σε θέματα όπου η κυβέρνηση επιχείρησε να κάνει μεταρρυθμίσεις, όπως για παράδειγμα στο σύστημα υγείας, το ΓΕΣΥ βάλλεται και υποσκάπτεται και από μέσα, από στελέχη της κυβέρνησης και του ΔΗΣΥ, όπως υποδεικνύουν ακόμα και πρώην στελέχη της κυβέρνησης.

Η Κύπρος εξακολουθεί να είναι στις πρώτες θέσεις παγκοσμίως στο ιδιωτικό χρέος και στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια. Η μεταφορά αυτών των δανείων στις εταιρείες πιστώσεων μπορεί να βοηθά τις τράπεζες να δείχνουν βελτιωμένη εικόνα, αλλά τα δάνεια παραμένουν στην κοινωνία και την οικονομία. Χιλιάδες συμπολίτες μας χάνουν ή κινδυνεύουν να χάσουν τα σπίτια και τις περιουσίες τους. Η αύξηση των επιτοκίων επιβαρύνει ακόμα περισσότερο την ήδη δύσκολη κατάσταση για τους δανειολήπτες και όχι μόνο.

Επί των ημερών της διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ το Κυπριακό βρίσκεται στη χειρότερη κατάσταση που βρέθηκε ποτέ. Από το 2017 το εθνικό μας πρόβλημα βρίσκεται σε ένα παρατεταμένο διαπραγματευτικό κενό, το μεγαλύτερο σε διάρκεια που βρέθηκε ποτέ.

Η Τουρκία, παρότι αναπτύσσει προκλητική και επιθετική συμπεριφορά, είναι απενοχοποιημένη στην αντίληψη του διεθνούς παράγοντα. Σε αντίθεση με την Τουρκία, η ελληνοκυπριακή πλευρά θεωρείται συνυπεύθυνη από το διεθνή παράγοντα μαζί με την τουρκοκυπριακή πλευρά τόσο για το αδιέξοδο όσο και για το διαπραγματευτικό κενό. Αυτή την κατάσταση η Τουρκία την εκμεταλλεύεται, για να δημιουργεί επί του εδάφους νέα κατοχικά δεδομένα, χωρίς ουσιαστικά να αντιμετωπίζει διεθνώς καμία αντίδραση και κανένα κόστος. Το στάτους κβο διολισθαίνει ολοένα και περισσότερο προς την οριστικοποίηση της διχοτόμησης.

Τα πιο πάνω δεδομένα, δηλαδή η Τουρκία να απειλεί και η πλευρά μας να φορτώνεται ευθύνες, αποτελούν την επιτομή της παταγώδους αποτυχίας της πολιτικής του Προέδρου στο Κυπριακό, μια πολιτική αντιφατική και γεμάτη παλινωδίες. Τόσες πολλές είναι οι παλινωδίες που ο απερχόμενος Πρόεδρος έφτασε να βολιδοσκοπεί διάφορους παράγοντες εντός και εκτός Κύπρου για λύση δύο κρατών, αυτήν που επιδιώκει η τουρκική πλευρά!

Με φόντο αυτή τη δύσκολη και άκρως επικίνδυνη κατάσταση η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ παρακολουθεί παθητικά και αδιάφορα τη συνεχή διολίσθηση προς την παγίωση της διχοτόμησης. Το μόνο που την ενδιαφέρει, όπως και σε άλλα σοβαρά θέματα, είναι να κάνει διαχείριση της εσωτερικής κοινής γνώμης, εργαλειοποιώντας την επιθετική συμπεριφορά της Τουρκίας. Είναι γεγονός ότι από τους πύργους της Λεμεσού, ακόμα και από τα ρετιρέ δεν μπορεί κανείς να αντικρίσει το μισοφέγγαρο της κατοχής στον Πενταδάκτυλο!

Το μερικό άνοιγμα της περικόλειστης περιοχής της Αμμοχώστου δεν ταρακούνησε τους κυβερνώντες, αφού κατά τον τότε Υπουργό Εξωτερικών Νίκο Χριστοδουλίδη τα όσα δήλωνε η Τουρκία ήταν επικοινωνιακά τεχνάσματα, ενώ κατά τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ Αβέρωφ Νεοφύτου η Τουρκία δεν επρόκειτο να προβεί σε τέτοιες κινήσεις.

Κυβέρνηση και ΔΗΣΥ περιπλανήθηκαν σε πολιτικές και παραπλάνησαν την κοινωνία για κυρώσεις που θα πονέσουν την Τουρκία και για πολυμερείς συμφωνίες που θα θωρακίσουν την κυπριακή ΑΟΖ. Όλα αυτά αποδείχθηκαν κάλπικα λόγια και ψευδαισθήσεις.

Η απερχόμενη κυβέρνηση φεύγει από την εξουσία, αφήνοντας τη χώρα με κατατροπωμένο το κύρος και με ελλειμματική την αξιοπιστία στην Ευρώπη και διεθνώς. Τεράστιο ρόλο γι' αυτή την αρνητική εξέλιξη διαδραμάτισε το σκάνδαλο με το εμπόριο των «χρυσών διαβατηρίων» το οποίο έστησαν οι κυβερνώντες. Είναι γι' αυτό το εμπόριο που η Κομισιόν δημόσια και ξεκάθαρα δήλωνε τον Γενάρη του 2019 ότι έπαυσε να έχει εμπιστοσύνη στις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας, καταγγέλλοντάς μας ότι υποσκάπτουμε την ασφάλεια της Ευρώπης. Είναι σ' αυτές τις καταγγελίες που ο Νίκος Αναστασιάδης απάντησε αυθημερόν καταφερόμενος ενάντια στην Κομισιόν για εξυπηρέτηση συμφερόντων ανταγωνιστών της Κύπρου. Ισχυρίστηκε δε ότι η χώρα μας διαθέτει τα πιο αυστηρά κριτήρια απ' όλα τα υπόλοιπα κράτη μέλη για παραχώρηση υπηκοότητας.

Είμαι ο τελευταίος που θα υποστηρίξει ότι η Κομισιόν δε λειτουργεί με σκοπιμότητες. Αλήθεια όμως, τι ήθελε ο απερχόμενος Πρόεδρος να ισχυριστεί ότι τάχα διαθέτουμε τα αυστηρότερα κριτήρια, όταν σχεδόν τα μισά διαβατήρια παράτυπα και παράνομα έχουν εκδοθεί; Αυτό τουλάχιστον διαπιστώνει η επιτροπή που συστάθηκε, για να ερευνήσει το θέμα.

Δε χρειάζεται πλέον καμία συζήτηση, για να υποστηριχθεί ότι στο θέμα των «χρυσών διαβατηρίων», όχι μόνο δεν είχαμε τα πιο αυστηρά κριτήρια, αλλά τα όποια κριτήρια προσαρμόζονταν και εφαρμόζονταν ανάλογα με το ποιος είναι ο πάροχος και ποιος επωφελείται. Και το όφελος ήταν πολύ μεγάλο, αν αναλογιστούμε ότι ο τζίρος του εμπορίου έφτασε σύμφωνα με κάποιους υπολογισμούς τα 7 με 8 δις ευρώ. Τα πήραν οι λίγοι και όσοι είχαν το προνόμιο να έχουν πρόσβαση στο κύκλωμα.

Με αυτό τον τρόπο η Κύπρος έδωσε διαβατήρια σε απατεώνες που αναζητεί η Interpol και η Europol, σε λαμόγια, σε μέλη δικτατορικών κυβερνήσεων, σε φίλους που μας έκαναν την ευκολία να μας παραχωρούν το αεροπλάνο τους, για να πηγαίνουμε σε ταξίδια αναψυχής στις Σεϋχέλλες! Όλα αυτά βεβαίως λέχθηκαν κατά κόρον και δεν πρόκειται να επεκταθώ.

Στο σκάνδαλο των «χρυσών διαβατηρίων» που έπληξε την αξιοπιστία της Κύπρου διεθνώς προστέθηκε εσχάτως και το σκάνδαλο των παρακολουθήσεων, ένα θέμα για το οποίο στην Ελλάδα παραιτήθηκαν στενοί συνεργάτες του Πρωθυπουργού και το Ευρωκοινοβούλιο συνέστησε επιτροπή διερεύνησης, την PEGA. Εδώ στην Κύπρο κυβέρνηση και ΔΗΣΥ ποιοούν την νήσσαν, δηλαδή στα κυπριακά παίζουν πελλόν! Είναι φανερό ότι οι κυβερνώντες τηρούν αυτή τη στάση, γιατί πολλά από τα ευρήματα, πολλά από τα στοιχεία και τις ενδείξεις δακτυλοδείχνουν τον λόφο του προεδρικού και την έδρα του ΔΗΣΥ στην Πινδάρου.

Οι κυβερνώντες -Πρόεδρος, κυβέρνηση και ΔΗΣΥ- ποτέ δεν ένιωσαν την ανάγκη να εξηγήσουν πώς ένα κατασκοπευτικό βαν που έφτασε στην Κύπρο ως μετεωρολογικός εξοπλισμός πέρασε από το λιμάνι, από το τελωνείο, από τον έλεγχο όλων των εμπλεκόμενων κρατικών υπηρεσιών και τελικά κατέληξε να σεργιανίζει ανενόχλητο στους δρόμους της Κύπρου, παρακολουθώντας πόσους και ποιους κανείς δεν ξέρει, πώς και προέκυψε οι εταιρείες που κατείχαν το μαύρο βαν να είχαν συνεργασία με την Αστυνομία, γεγονός που προσπάθησε η ηγεσία του σώματος να αποκρύψει από τη Βουλή, πώς έτυχε οι εν λόγω εταιρείες να ζητούν τη βοήθεια και τη διαμεσολάβηση του ΔΗΣΥ, για να κλείσουν δουλειές στο εξωτερικό, και γιατί το πόρισμα της ποινικής έρευνας που έγινε κρατείται επτασφράγιστο μυστικό σε αντίθεση με άλλα πορίσματα που δόθηκαν στη δημοσιότητα. Αλήθεια, πού είναι τώρα η ευαισθησία που επιδείκνυε ως αντιπολίτευση ο ΔΗΣΥ, όταν ζητούσε όλα ανεξαιρέτως τα πορίσματα να δίνονται στη δημοσιότητα;

Τα ερωτήματα πολλά, οι απαντήσεις λίγες, διάτρητες και αντιφατικές. Επικρατεί μια ομερτά που επιβάλλουν οι κυβερνώντες, όπως και σε άλλα θέματα.

Το σκάνδαλο με τα χρυσά διαβατήρια και τις παρακολουθήσεις μάς παραπέμπει στο πιο βασικό χαρακτηριστικό γνώρισμα της διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ, στο τεράστιο ηθικό έλλειμμα που χαρακτηρίζει την εν γένει παρουσία και συμπεριφορά της κυβέρνησης. Η διακυβέρνηση του ΔΗΣΥ έπληξε, υποβίβασε και λιοδόρησε την πολιτική ηθική. Με τις πράξεις της και τη συμπεριφορά της εμπέδωσε την αντίληψη στους πολίτες ότι πολιτική και πολιτικοί δεν έχουν καμία σχέση με την ηθική. Είναι ανέντιμοι, αναξίπιστοι, ψεύτες. Όλοι είναι το ίδιο, γι' αυτό μην ασχολείστε. Προοπτική και ελπίδα καμία.

Αυτά εμπέδωσε η συναγερμική διακυβέρνηση, με αποτέλεσμα να ενισχύονται ο λαϊκισμός και η ακροδεξιά, που, ειρήσθω εν παρόδω, οι κυβερνώντες τη μεταχειρίζονται ως εφεδρεία, όπως έγινε με την εκλογή της Προέδρου της Βουλής και τώρα η ακροδεξιά ζητά μερτικό από την εκλογή αυτή.

Το τεράστιο ηθικό πολιτικό έλλειμμα της διακυβέρνησης του ΔΗΣΥ στοιχειοθετείται με διάφορους τρόπους. Πρώτον, το κουτσούρεμα της διαφάνειας και η έλλειψη λογοδοσίας, κι ας ήταν αυτά μια από τις πρώτες δεσμεύσεις της κυβέρνησης. Θυμίζω ότι στη χάρτα δεοντολογίας που υπέγραψαν τα μέλη της κυβέρνησης τόσο το 2013 όσο και το 2018 υπάρχει η πρόνοια που καθορίζει ότι «αποτελεί υποχρέωση της κυβέρνησης η διαφάνεια, ο απόλυτος σεβασμός στον πολίτη».

Δεύτερον, το τεράστιο ηθικό έλλειμμα της διακυβέρνησης στοιχειοθετείται από την καραμπινάτη σύγκρουση συμφέροντος, γιατί τι άλλο από σύγκρουση συμφέροντος είναι μέλη της κυβέρνησης, ο ίδιος ο Πρόεδρος, να εγκρίνουν τις αιτήσεις για χρυσά διαβατήρια οι οποίες προέρχονται από στενά συγγενικά τους πρόσωπα; Και σ' αυτό το θέμα να μου επιτρέψετε να θυμίσω τι προνοεί η περιβόητη, παρότι εδώ θα ταίριαζε η

λέξη «διαβόητη», χάρτα δεοντολογίας της κυβέρνησης: «Τα μέλη της κυβέρνησης οφείλουν να [...] αποτρέπουν κάθε υποψία προσωπικού συμφέροντος». Οφείλουν να αποτρέπουν κάθε υποψία προσωπικού συμφέροντος.

Τρίτον, η σύγκρουση συμφέροντος μας παίρνει στο επόμενο χαρακτηριστικό γνώρισμα της διακυβέρνησης, για το οποίο ήδη έχουμε μιλήσει, στην απογείωση της διαπλοκής και της διαφθοράς. Αδιάφευκτος μάρτυρας είναι όλοι οι διεθνείς δείκτες που την αποτυπώνουν.

Τέταρτον, το τεράστιο ηθικό έλλειμμα αποδεικνύεται από τα πολλά ψέματα που η κυβέρνηση χρησιμοποίησε σε όλη τη διάρκεια της διακυβέρνησής της. Τόσα πολλά είναι τα ψέματα που το «δεσμεύομαι» έγινε ανέκδοτο!

Το πρώτο μεγάλο ψέμα ήταν για το κούρεμα καταθέσεων, που αποτελούσε το κεντρικό θέμα των προεδρικών εκλογών του 2013. Κατηγορηματικά και αναντίλεκτα ο Νίκος Αναστασιάδης πριν από τις εκλογές διαβεβαίωνε τον λαό και τους ξένους επενδυτές ότι «εγώ, ο Νίκος Αναστασιάδης, δεν πρόκειται ποτέ να αποδεχθώ κούρεμα καταθέσεων, γιατί αποτελεί καταστροφή για την οικονομία.». Άντεξε δεκαπέντε μέρες και κούρεψε τις καταθέσεις! Για να είμαστε δίκαιοι με τον Πρόεδρο, δεν κούρεψε όλες τις καταθέσεις. Κάποιες καταθέσεις εκατομμυρίων έμειναν πίσω. Του συμπέθερου για παράδειγμα!

Μεγάλο ψέμα είπαν οι κυβερνώντες και πριν από τις εκλογές του 2018 με θέμα αυτή τη φορά την κατάσταση στον συνεργατισμό. Διαβεβαίωναν ότι «ποτέ προηγουμένως δε γινόταν τόσο επαγγελματική δουλειά» και ότι «σύντομα θα επιστρέψουμε τις μετοχές στους ιδιοκτήτες». Το τι ακολούθησε των προεδρικών εκλογών του 2018 είναι τοις πάσι γνωστό· ο συνεργατισμός θυσιάστηκε, για να σωθεί μια ιδιωτική τράπεζα.

Κούρεμα καταθέσεων και συνεργατισμός αποτελούν δύο από τα πολλά τρανταχτά παραδείγματα της πρακτικής της συναγερμικής κυβέρνησης να λέει ψέματα για διάφορα ζητήματα στον ουσιώδη χρόνο. Με αυτό τον τρόπο οι κυβερνώντες υφάρπαζαν την ψήφο των πολιτών και από την άλλη με τα ψέματά τους απορροφούσαν τη λαϊκή αντίδραση, όταν αυτή εκδηλωνόταν για διάφορα προβλήματα. Κι ακολούθως, όταν τα φώτα της επικαιρότητας έσβηναν, οι κυβερνώντες έκαναν τα δικά τους συνήθως προς εντελώς αντίθετη κατεύθυνση από αυτήν που δεσμεύονταν.

Έτσι λειτούργησαν οι κυβερνώντες και στο θέμα των ιδιωτικοποιήσεων. Μέχρι και επιστολή με την υπογραφή του κ. Αναστασιάδη είχε σταλεί το 2013, δεσμευόμενος ότι ποτέ δεν πρόκειται να ιδιωτικοποιήσει τη CYTA, την ΑΗΚ και την Αρχή Λιμένων. Ευτυχώς που σταθήκαμε απέναντι και δεν κατάφερε η κυβέρνηση να ιδιωτικοποιήσει τη CYTA. Το προσπάθησε δύο φορές κι εμείς τη σταματήσαμε, αλλιώς τα €1,2 δις που εισέφρευσαν στα κρατικά ταμεία από τη CYTA σε κάποιων φίλων και συμφοιτητών των κυβερνώντων τις τσέπες θα έμπαιναν!

Ψέματα πολλά είπαν οι κυβερνώντες και για τις εκποιήσεις και την προστασία της πρώτης κατοικίας. Αλήθεια, πόσοι θυμούνται την επιστολή του απερχόμενου Προέδρου στον τότε Πρόεδρο της Βουλής κ. Γιαννάκη Ομήρου; Έλεγε ότι εντός τριών βδομάδων θα φέρει στη Βουλή το σχέδιο «ενοίκιο αντί υποθήκης». Ήταν Απρίλης του 2014. Τώρα έχουμε τέλος του 2022 και ακόμα η κυβέρνηση θα το φέρει. Μόνον οκτώ χρόνια έχουν περάσει από τότε!

Τέτοια και πολλά άλλα ψέματα και ανεκπλήρωτες δεσμεύσεις από τον Πρόεδρο και την κυβέρνησή του. Η κυβέρνηση του Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ θα μείνει στην ιστορία ως η κυβέρνηση που ανήγαγε το ψέμα και την ανειλικρίνεια σε βασικό χαρακτηριστικό στοιχείο της πολιτικής της. Χαρακτηριστικό γνώρισμα του ηθικού ελλείμματος είναι ότι η κυβέρνηση ποτέ δεν ανέλαβε καμία ευθύνη για ό,τι αρνητικό συμβαίνει στην Κύπρο. Πάντα φταίνει οι άλλοι και ειδικά η προηγούμενη κυβέρνηση. Το γεγονός ότι, ενώ ο ΔΗΣΥ βρίσκεται στην εξουσία για δέκα χρόνια και συνεχώς νιώθει την ανάγκη να καταφεύγει στο γνωστό «φταίνει οι προηγούμενοι», δείχνει αδυναμία να υπερασπιστεί τη διακυβέρνησή της. Όταν δεν έχεις τι να πεις και τι να δείξεις, κατηγορείς άλλους.

Επειδή είμαι βέβαιος ότι και πάλι θα επαναλαμβάνεται αυτές τις μέρες σαν σπασμένος δίσκος το μοτίβο «ο Χριστόφιας κατάστρεψε την οικονομία», θα θυμίσω ξανά τι λέει η Κομισιόν για την κρίση στην Κύπρο του 2013: «Ήταν τα προβλήματα στις δύο μεγάλες τράπεζες που προκάλεσαν τα προβλήματα στα δημόσια οικονομικά και την οικονομική ύφεση στην Κύπρο και όχι το αντίθετο».

Η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ χαρακτηρίζεται από έλλειψη ευαισθησίας στα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα που βασανίζουν μεγάλο μέρος της κοινωνίας. Δογματικά αγκιστρωμένοι στη νεοφιλελεύθερη ιδεολογία, οι κυβερνώντες, με έναν ισοπεδωτικό λογιστικό τρόπο, καθόρισαν τις κοινωνικές πολιτικές, χωρίς να λαμβάνουν υπόψη τον χαρακτήρα και το μέγεθος των προβλημάτων της κοινωνίας. Περιορίσαν το εύρος της κοινωνικής πολιτικής μόνο στα όρια της επιδοματικής πολιτικής. Κοινωνικά προγράμματα και σχέδια, δομές, υποδομές έχουν μείνει εκτός του σχεδιασμού ή έχουν τέτοιους περιορισμούς που απλά δεν εξυπηρετούν τον κόσμο. Πολυδιαφήμισαν το ΕΕΕ ως επανάσταση στην κοινωνική πολιτική. Τα κριτήρια όμως που έθεσαν είναι τόσο αυστηρά, με αποτέλεσμα πολύς κόσμος να αποκλείεται, ενώ θα έπρεπε να είναι δικαιούχος.

Στα ζητήματα των εργασιακών σχέσεων η κυβέρνηση είτε ως εργοδότης είτε ως διαμεσολαβητής λειτούργησε υπέρ της απορρύθμισης της εργασίας, προωθώντας την αγορά υπηρεσιών για μόνιμες ανάγκες στη δημόσια υπηρεσία. Ακόμα και σε περιπτώσεις που το δικαστήριο έκρινε παράνομη αυτή την πρακτική, η κυβέρνηση συνεχίζει να το κάνει. Μετέτρεψε τον θεσμό του κατώτατου μισθού σε εργαλείο για απορρύθμιση της

εργασίας. Επέβαλε την εργασία τις Κυριακές, ξηλώνοντας τον κοινωνικό ιστό και διαλύοντας οικογένειες. Αρνήθηκε πεισματικά να συζητήσει αποκατάσταση κατακτήσεων που η τρόικα μας υποχρέωσε να περιορίσουμε, όπως είναι ο τερματισμός του 12% στις πρόωρες συντάξεις και η επαναφορά της ΑΤΑ όπως ήταν προηγουμένως, με ταυτόχρονη έναρξη συζήτησης για την επέκτασή της στον ιδιωτικό τομέα. Απέρριψε τη νομοθετική κατοχύρωση δικαιωμάτων για όσους εργαζόμενους δεν καλύπτονται από συμφωνημένες συμβάσεις.

Κορύφωση της κοινωνικής αναληψίας της κυβέρνησης αποτελεί η προσέγγισή της στην αντιμετώπιση της ακρίβιας, έτσι όπως την περιγράψαμε προηγουμένως, σε αντιδιαστολή με τις συστάσεις της Κομισιόν και με ό,τι κάνει η μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κυβέρνηση στη δεκαετή θητεία της δεν κατάφερε να χειριστεί κρίσιμης σημασίας θέματα για τη χώρα. Το πρώτο θέμα έχει να κάνει με την ενέργεια και την ενεργειακή ασφάλεια της χώρας. Από τότε που η κυβέρνηση ανάλαβε την εξουσία και παρά τις αλλεπάλληλες εξαγγελίες της για το οποίο ενεργειακό πρόγραμμα, η Κύπρος παραμένει με ένα μόνο επιβεβαιωμένο κοιτάσμα φυσικού αερίου, το κοιτάσμα «Αφροδίτη», που εντοπίστηκε και επιβεβαιώθηκε από την κυβέρνηση Χριστόφια. Είναι αυτό το κοιτάσμα που η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ έλεγε ότι θα προχωρήσει στην εκμετάλλευσή του από το 2016. «Θα το πουλούμε!», έλεγε ο τότε Υπουργός Ενέργειας, έχοντας ως εγγύηση το επίθετό του. Λακκοτρύπη! Πέρασαν από τότε έξι ολόκληρα χρόνια και οι δηλώσεις χάσκουν αιωρούμενες.

Αιωρούμενες έμειναν και οι τέσσερις στον αριθμό προσπάθειες από μέρους της κυβέρνησης για έλευση φυσικού αερίου για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής. Δεν κατάφερε να το φέρει ποτέ, παρά τις εξαγγελίες και τις μεγαλοστομίες των αρμόδιων υπουργών και του ίδιου του προέδρου. Σημειώνω ότι είναι αμφίβολο, πολύ αμφίβολο, εάν θα καταφέρει η κυβέρνηση να ολοκληρώσει τις αναγκαίες υποδομές μέχρι τον επόμενο Ιούνιο, στόχος που έχει αναθεωρηθεί μερικές φορές. Η μη έλευση φυσικού αερίου για σκοπούς ηλεκτροπαραγωγής κοστίζει στον Κύπριο φορολογούμενο €250 εκατομ. για ρύπους μόνο για φέτος, τα οποία ασφαλώς βγαίνουν από τις τσέπες των φορολογούμενων.

Σοβαρά προβλήματα υπάρχουν και στην προώθηση άλλων αναγκαίων υποδομών στον τομέα της ενέργειας, με αποτέλεσμα να τίθενται σοβαρά θέματα ενεργειακής επάρκειας και ασφάλειας για τη χώρα. Τεράστια ανικανότητα έδειξε η κυβέρνηση και στο θέμα της διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα της χώρας μας. Υστερούμε σε σχέση με την εκπλήρωση των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κινδυνεύουμε με σοβαρό πρόστιμο, που και πάλι θα το πληρώσουν οι φορολογούμενοι πολίτες. Η κυβέρνηση επιμένει σε πολιτικές, όπως είναι το κόστος αποφυγής, που εκτοξεύει τις τιμές του ηλεκτρισμού από ΑΠΕ στα ύψη. Τις πληρώνουν οι καταναλωτές και τα κάνουν υπερκέρδη διάφορες εταιρείες, υπερκέρδη που η κυβέρνηση αρνείται να φορολογήσει.

Το άλλο κρίσιμο ζήτημα που η κυβέρνηση δεν κατόρθωσε να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά είναι το μεταναστευτικό. Η κυβέρνηση παρέλαβε από την προηγούμενη κυβέρνηση 2 344 ατομικές αιτήσεις ασύλου. Σήμερα οι αιτήσεις είναι σχεδόν 28 000, σχεδόν δώδεκα φορές περισσότερες. Μαζί μ' αυτές άλλες περίπου 7 000 αιτήσεις εκκρεμούν ενώπιον του Δικαστηρίου Διεθνούς Προστασίας.

Η μεγάλη αύξηση των συσσωρευμένων αριθμών αιτήσεων ασύλου είναι αποτέλεσμα και της ανικανότητας της κυβέρνησης να εξετάζει με ταχύτητα τις αιτήσεις. Αντί αυτές να εξετάζονται σε έξι μήνες, όπως προνοεί η νομοθεσία, εξετάζονται σε τρία, σε πέντε, ακόμα και σε επτά χρόνια. Πώς να μη στοιβαχτούν οι αιτητές ασύλου;

Τα προβλήματα που υπάρχουν μέσα και έξω από το Πουρνάρα, καθώς και σε άλλες δομές είναι αποτέλεσμα της ανικανότητας της κυβέρνησης να διαχειριστεί σωστά, έγκαιρα και στοχευμένα τα πολλά εκατομμύρια που λαμβάνει από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Μέχρι το 2027 θα ξεπεράσουν τα €200 εκατομ.

Η κυβέρνηση, αντί να διεκδικήσει έμπρακτη αλληλεγγύη από την Ευρωπαϊκή Ένωση, συμπλέει με ευρωπαϊκές πολιτικές που προνοούν για εγκλωβισμό των αιτητών ασύλου στην πρώτη χώρα άφιξης. Και η Κύπρος είναι μια από αυτές. Αντί να διεκδικήσει από την Ευρωπαϊκή Ένωση να γίνεται διαμοιρασμός των αιτητών ασύλου σε όλα τα κράτη μέλη ανάλογα με το μέγεθος και τον πληθυσμό τους, στήνει συρματοπλέγματα κατά μήκος της γραμμής κατάπαυσης του πυρός, με την ψευδαίσθηση ότι θα αντιμετωπίσει το ζήτημα. Όπως πρόσφατα λέχθηκε στη Βουλή, από τότε που στήθηκε το συρματοπλέγμα ο αριθμός των άτυπων μεταναστών από τα κατεχόμενα έχει διπλασιαστεί.

Το συρματοπλέγμα όχι μόνο δε θα λύσει το μεταναστευτικό, αλλά ήδη προκαλεί μεγάλα προβλήματα στους κατοίκους και τους γεωργούς της περιοχής. Επιπρόσθετα, αυτή η ενέργεια στέλνει λανθασμένα πολιτικά μηνύματα στη διεθνή κοινότητα. Έτσι όπως λειτουργεί η κυβέρνηση τελικά από μόνη της θα χαρίσει το έδαφος που βρίσκεται στη γραμμή κατάπαυσης του πυρός στον Αττίλα. Θα φτιάξει σκληρό σύνορο, το οποίο με τόσο κόπο προσπαθούμε να αποφύγουμε. Σ' αυτό το κεφάλαιο της ανικανότητας και της αναποτελεσματικότητας της κυβέρνησης θα μπορούσαν να προστεθούν και πολλά άλλα ζητήματα, όπως είναι το κυκλοφοριακό, το στεγαστικό και διάφορα άλλα, που για λόγους χρόνου δε θα επεκταθώ.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε δύο μήνες έχουμε εκλογές, προεδρικές εκλογές. Ο καθένας και η καθεμιά θα προσέλθουν στις κάλπες, για να αποφασίσουν ποιο θα είναι το μέλλον το δικό του και το δικό της, ποιο θα είναι το μέλλον των παιδιών και των εγγονιών μας, ποιο θα είναι το μέλλον της χώρας.

Αυτή είναι μια συλλογική απόφαση, που βγαίνει όμως από την ατομική συμμετοχή του καθενός και της καθεμιάς. Επομένως, στις εκλογές υπάρχει και η ατομική ευθύνη. Το αποτέλεσμα των εκλογών κρίνεται από το πώς αντιλαμβάνεται ο καθένας και η καθεμιά αυτή την ευθύνη, αν θα πάει να ψηφίσει και τι θα ψηφίσει. Οι πολίτες πρέπει να πάνε στην κάλπη, ώστε να μην αποφασίσουν άλλοι ερήμην τους.

Ο πολίτης πρέπει να ψηφίσει συνειδητά. Τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει να γνωρίζει όχι μόνο ποιον θα ψηφίσει, αλλά τι πραγματικά ψηφίζει. Δύο εκλογικές αναμετρήσεις για τις προεδρικές εκλογές, το 2013 και το 2018, η πλειοψηφία των πολιτών ανέδειξε τον Νίκο Αναστασιάδη στη βάση ενός προγράμματος το οποίο τελικά δεν τον δέσμευε και τόσο. Οι δεσμεύσεις έγιναν αποδεσμεύσεις και, όπως πάντα, «φταίνε οι άλλοι».

Οι πολίτες λοιπόν καλούνται να κρίνουν την αξιοπιστία, τη συνέπεια, την ειλικρίνεια και το ήθος του κάθε υποψηφίου και μετά να κάνουν την επιλογή τους, αλλιώς γι' άλλα θα ψηφίσουν κι άλλα θα τους βγουν. Το ζούμε αυτό εξάλλου επί δέκα συνεχή χρόνια! Και έπειτα ας κρίνουν τις θέσεις και τις προτάσεις, όχι αυτές που τώρα διατυπώνονται, γιατί κάποιοι προεκλογικά αλλάζουν χρώματα, προσαρμόζονται, λένε στον καθένα και στην καθεμιά ό,τι θέλουν να ακούσουν. Να κρίνουν οι πολίτες τις διαχρονικές θέσεις των υποψηφίων και των κομμάτων που τους στηρίζουν, τη διαχρονική παρουσία, τη διαχρονική συμπεριφορά.

Η εξουσία δεν είναι πλειοδοσία για τον διαμοιρασμό των θέσεων στο Υπουργικό Συμβούλιο, ποιος προσφέρει περισσότερες σε ποιον, και αυτές τις ημέρες ακούσαμε πολλά από τέτοια παζάρια. Η εξουσία δεν είναι τι συμφωνεί μυστικά ο καθένας και μακριά από τα φώτα της δημοσιότητας η κάθε πολιτική δύναμη με κομματική ατζέντα και υπολογισμούς. Η εξουσία, που καθορίζει τις ζωές όλων μας, είναι με εθνική και κοινωνική ατζέντα που πρέπει να κρίνει και να κρίνεται.

Το ΑΚΕΛ έτσι πορεύεται προς τις εκλογές, με αποφασιστικότητα για πραγματική αλλαγή, την οποία χρειάζεται ο τόπος, αυτή την αλλαγή που τα δύο τρίτα της κοινωνίας δηλώνουν στις μετρήσεις ότι θέλουν. Όπως ευφύως έλεγε ο Αϊνστάιν, δεν μπορείς να αλλάξεις τις καταστάσεις και να λύσεις ένα πρόβλημα, όταν συνεχώς χρησιμοποιείς τα ίδια υλικά, και στη δική μας την περίπτωση δεν μπορεί να αλλάξουν τα πράγματα, αν στην εξουσία αναδειχθεί υποψήφιος που δηλώνει ικανοποιημένος από τη διακυβέρνηση, που δηλώνει συνεχιστής της διακυβέρνησης, που δηλώνει ότι η κυβέρνηση δεν ευθύνεται για τη διαφθορά και για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν η χώρα και οι πολίτες.

Δεν μπορούν ν' αλλάξουν τα πράγματα αυτοί που όσιμα έχουν λύσεις, ενώ για δέκα χρόνια, όχι μόνο δεν έλυσαν τα προβλήματα, αλλά έγιναν μέρος τους. Δεν μπορούν τώρα τα «νοσοκομούθκια» και τα «δασκαλούθκια», όπως τους αποκαλούσαν, τώρα γι' αυτούς να γίνουν νοσηλευτές και εκπαιδευτικοί! Δεν μπορούν να αλλάξουν και δε θα αλλάξουν τα πράγματα αυτοί που στήριξαν σε όλα την κυβέρνηση, την κάλυψαν σε όλα. Ήταν από την αρχή μέχρι το τέλος βασικό γρανάζι της ή εμπνευστής των πολιτικών και δογματικός συνοδοιπόρος της κυβέρνησης.

Η αλλαγή που προτείνει το ΑΚΕΛ ξεκινά από την ανάδειξη ενός Προέδρου που να είναι πρώτα απ' όλα ειλικρινής, για να ξέρουν οι πολίτες τι ψηφίζουν, να είναι αληθινά και όχι ψεύτικα άμωμος και αμόλυντος, για να μπορεί να κτυπήσει τη διαφθορά. Να έχει ήθος. Να συνειδητοποιεί τις μεγάλες ευθύνες που έχει έναντι του τόπου και του λαού και να τις αναλαμβάνει, όχι να τις μετακυλίζει σε άλλους. Να είναι προασπιστής και όχι να κάνει απλώς εσωτερική διαχείριση, όταν η χώρα μας διασύρεται διεθνώς. Να έχει συγκεκριμένες προτάσεις και όχι να κρύβεται ή να ακολουθείται η τακτική «πάρτε ό,τι νομίζετε από τις θέσεις μου». Να στηρίζει την οικονομία σε γερές βάσεις, έτσι που να έχει προοπτική και βάθος, και όχι να περιορίζεται ή να ενθαρρύνει την αρπαχτή και το πρόσκαιρο κέρδος. Να προωθεί ένα νέο αναπτυξιακό μοντέλο, επενδύοντας στα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας στην καινοτομία, στην έρευνα. Να είναι κοινωνικά ευαίσθητος, να αντιλαμβάνεται τις αγωνίες, τις προσδοκίες, τα προβλήματα των πολιτών και να προσπαθεί να τα επιλύσει. Να είναι έτοιμος, μόλις εκλεγεί, να αναλάβει πρωτοβουλίες, για να επαναρχίσουν οι συνομιλίες στο Κυπριακό από το σημείο που διακόπηκαν, για να μπορέσουμε να διανύσουμε το τελευταίο μίλι, όπως είπε ο γενικός γραμματέας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, για επίτευξη λύσης στη συμφωνημένη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα, όπως την περιγράφει το Συμβούλιο Ασφαλείας. Να πολιτεύεται προς όφελος των πολλών και όχι των λίγων και προνομιούχων.

Είναι στη βάση όλων αυτών που εμείς ως ΑΚΕΛ καταλήξαμε στην απόφασή μας να υποστηρίξουμε την ανεξάρτητη υποψηφιότητα του Ανδρέα Μαυρογιάννη. Ολόκληρο το πολιτικό του φορτίο, ολόκληρη η πορεία του Ανδρέα Μαυρογιάννη στον δημόσιο βίο εναρμονίζεται και πληροί όλα τα πιο πάνω.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ξεκίνησα την ομιλία μου λέγοντας ότι η σημερινή συζήτηση είναι μια ευκαιρία για συνολική αξιολόγηση της δεκαετούς διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού. Μοιραία λοιπόν έπρεπε να μιλήσω για το παρελθόν.

Δεν είναι τυχαίο όμως ότι επέλεξα για το κλείσιμο την αναφορά στις επερχόμενες εκλογές και το πραγματικό τους διακύβευμα, την προοδευτική αλλαγή.

Ως ΑΚΕΛ είναι πεποίθησή μας ότι αυτό περιμένουν οι πολίτες από εμάς, να στηρίξουμε μια αξιόπιστη πρόταση διακυβέρνησης που να αφορά στο μέλλον του τόπου μας, γιατί στο μέλλον βρίσκονται οι προκλήσεις, γιατί στο μέλλον ακουμπούν οι αγωνίες της νέας γενιάς. Το αισθανόμαστε αυτό ως ιστορική ευθύνη, να δώσουμε τη μάχη, για να αποκαταστήσουμε το ηθικό κύρος της χώρας μας, για να αποκαταστήσουμε τη σχέση εμπιστοσύνης της εξουσίας με την κοινωνία, της πολιτικής και των πολιτικών με τους πολίτες, για να έχουμε ένα κράτος που δε θα ταλαιπωρεί, αλλά θα βοηθά και θα στηρίζει τους πολίτες του, θα τους κάνει ευτυχισμένους. Γι' αυτό είμαστε έτοιμοι να προσυπογράψουμε ένα νέο κοινωνικό συμβόλαιο, που θα διασφαλίζει ένα ελπιδοφόρο μέλλον για τα παιδιά και τα εγγόνια μας.

Είμαστε πεπεισμένοι ότι η Κύπρος μπορεί! Έχει το ταλέντο, έχει το δυναμικό, έχει τις δυνατότητες. Σε αυτά θα επενδύουμε!

Εύχομαι σε όλους και όλες καλές γιορτές και καλή χρονιά προπαντός με υγεία!

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Στεφάνου.

Τελευταίος ομιλητής ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε της Βουλής,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ετοίμασα την ομιλία μου χωρίς οποιαδήποτε «γωνιά», αλλά θεωρώ ότι, εάν δεν απαντήσω σε κάποια σημεία του αγαπητού Νικόλα Παπαδόπουλου και του Στέφανου του Στεφάνου, θα με παρεξηγήσουν, ότι δεν παρακολούθησα τις ομιλίες τους.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Δεν παρεξηγούμε, μην ανησυχείς!

(Γέλια)

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ο κ. Παπαδόπουλος διαμαρτύρεται, γιατί άσχετα... Προσπάθησα στην ομιλία μου να περιοριστώ στον προϋπολογισμό, αλλά παραστάθηκαν οι προηγούμενες ομιλίες στις προεδρικές εκλογές. Και στο ερώτημα του κ. Στεφάνου, όταν περιέγραφε, ναι, όντως, όταν κάποιος ψηφίσει Αβέρωφ, ξέρει και τι παίρνει! Παίρνει Αβέρωφ! Αυτό που δεν ξέρει ο πολίτης είναι όταν ψηφίσει Μαυρογιάννη ή Νίκο Χριστοδουλίδη. Εγώ ξέρω τι θα πάρει. Για το μεν ΑΚΕΛ... Για τον άλλον αρκετά κόμματα που μεταξύ τους δε μιλιούνται. Εκ διαμέτρου είναι αντίθετες οι απόψεις, από το Κυπριακό, την οικονομία, το ΓΕΣΥ, τα πάντα. Αυτά για το σχόλιο το πρώτο για τον αγαπητό κ. Παπαδόπουλο. Φυσικά, κάποιος θα διερωτηθεί τι είναι αυτό που τους ενώνει. Πάλι ξέρω, το κρατώ για τον εαυτό μου.

Όμως ο κ. Στεφάνου μάς μίλησε για έλλειμμα ηθικής. Σίγουρα, το δικό μου κόμμα δε βρέθηκε και δε θα βρεθεί ποτέ έξω από δικαστήριο να χαρακτηρίζει δικαστική απόφαση ως πολιτική καταδίκη.

Λέχθηκε ότι πρόθεσή μας ήταν να ιδιωτικοποιήσουμε τη Cyta. Διάλεξε λάθος παράδειγμα. Παραλίγο να κλείσουν τη Cyta με το σκάνδαλο της Δρομολαξιάς και τη Cyta Hellas. Δέκα χρόνια τη στήσαμε στα πόδια της και αυτή. Μίλησε και για κοινωνική αναληψία, για την ΑΤΑ, για το πέναλτι του 12%, για τον κατώτατο μισθό. Μα ποιος κουτσούρεψε την ΑΤΑ; Ποιος επέβαλε το πέναλτι του 12%; Και ποιοι, όταν κυβερνούσαν, ανέβαζαν την ανεργία στο 17%, αλλά και δεν τόλμησαν, οι «κοινωνικά ευαίσθητοι», να βάλουν τον κατώτατο μισθό;

Όσο για το Κυπριακό, πρέπει να μας εξηγήσουν ποιον να πιστέψουμε. Τον υποψήφιό τους, με τη δική του θέση για το Κραν Μοντανά, ή το αφήγημα που ακούσαμε από το ΑΚΕΛ, από το Ιούλιο του 2017; Αλλά θα κάνω μια τοποθέτηση, αγαπητέ μου κύριε Κυπριανού. Θα 'ρθει σύντομα η ώρα, γιατί πρέπει να σημειώσω και αυτά που συμφωνώ, που θα κριθούμε όλοι επί πολιτικών προτάσεων και αν αυτά που λέμε τα πιστεύουμε. Και για το Κυπριακό και για τη γερή οικονομία, για να μπορείς να στηρίζεις την κοινωνία. Και λέω αργά ή γρήγορα θα κριθούμε στις πολιτικές και ποιες θα είναι οι επιλογές μας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαστε εδώ σήμερα για να εγκρίνουμε τον πλέον κρίσιμο προϋπολογισμό μετά το 2013. Προϋπολογισμός που έχει κάθε δυνατότητα να γίνει η ασπίδα μας απέναντι στους μεγάλους κινδύνους που

έρχονται. Να γίνει η γέφυρά μας, για να περάσουμε από το ναρκοπέδιο των διεθνών και εσωτερικών κρίσεων σε μια αισιόδοξη νέα περίοδο και να βάλουμε τα θεμέλια ενός νέου παραγωγικού μοντέλου. Και από τη διαχείρισή του θα εξαρτηθεί αν η χώρα μας αξιοποιήσει την ευκαιρία και το ναρκοπέδιο να περάσει, αλλά και το άλμα μπροστά να κάνει.

Ο προϋπολογισμός είναι πάντα ο σημαντικότερος νόμος που ψηφίζουμε ολόκληρη τη χρονιά, γιατί είναι κάτι μεγαλύτερο από τεχνοκρατικούς όρους, ψυχρές πράξεις και νούμερα. Ο προϋπολογισμός, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, είναι τα οικονομικά του συλλογικού μας νοικοκυριού. Και το κράτος είναι το συλλογικό μας νοικοκυριό και είναι αυτό που κάνει την πραγματική διαφορά στη ζωή των ανθρώπων. Επηρεάζει την εργασία, το οικογενειακό εισόδημα, τη βελτίωση του επιπέδου ζωής του κάθε πολίτη. Γιατί ο κάθε πολίτης ξεχωριστά μπορεί να 'χει μια καλή δουλειά, να 'χει μια καλή επιχείρηση, αλλά χαλά μια στραβοτιμονιά από τους κυβερνώντες, χάνονται και οι αγώνες του και το εισόδημά του και η δουλειά του.

Αυτός ο προϋπολογισμός, όπως και κάθε προϋπολογισμός, ορίζει την αναπτυξιακή μας πορεία. Ο προϋπολογισμός που ψηφίζουμε είναι και για την υγεία μας, τα νοσοκομεία μας, είναι για τα σχολεία μας, είναι ουσιαστικά για το σύνολο της κοινωνικής μας πολιτικής. Γιατί ακούω καθημερινά όλους να είναι ευαίσθητοι και να θέλουν να ικανοποιήσουν τα «θα», τα δικαιολογημένα, της κοινωνίας. Θα πρέπει πρώτα συλλογικά το νοικοκυριό που λέγεται «κράτος» να 'ναι εύρωστο, για να μπορείς να τους βοηθήσεις. Γι' αυτό τον λόγο θέλουμε δυνατή οικονομία. Για να μπορούμε να στηρίζουμε και να προστατεύσουμε τους ανθρώπους, τη μεσαία τάξη, την κάθε οικογένεια, τους νέους και τις νέες μας και τους πρεσβύτερους μας. Για να μπορέσει ο νέος να φύγει από το σπίτι των γονιών του και να ξεκινήσει τη δική του ζωή. Για να μπορεί ο νέος και ο κάθε πολίτης, να αντιμετωπίσει με αξιοπρέπεια ένα ατύχημα ή μια ασθένεια. Για να μπορεί να ξεκινήσει κάποιος τη δική του δουλειά, για να μπορεί κάποιος, ναι, να τολμήσει, να δημιουργήσει τη δική του επιχείρηση, για να παράξει εθνικό πλούτο και θέσεις εργασίας! Για να μπορεί κάποιος να βρει δουλειά και χωρίς γερή οικονομία.

Ζήσαμε και τις ανεργίες του 17%. Ο προϋπολογισμός για μας ποτέ -ούτε και η οικονομία- δεν ήταν αυτοσκοπός. Ήταν και είναι τα οχήματα, για να φτάσουμε στον στόχο μας! Και δεν είναι άλλος από την αξιοπρέπεια του κάθε πολίτη. Για την ποιότητα ζωής του, για το βιοτικό του επίπεδο, για να κάνουμε την καθημερινότητά του ακόμα καλύτερη. Είναι απλώς για μας το εργαλείο για τον τελικό σκοπό μας, την ευημερία της κάθε Κύπριας και του κάθε Κύπριου, και αυτή είναι η δική μας αποστολή.

Όλα αυτά μαζί είναι ο προϋπολογισμός μας. Γι' αυτό και επιμένω στην ανάγκη να διατηρήσουμε την οικονομία δυνατή. Και η οικονομία μας σήμερα είναι δυνατή. Αλλά τίποτα δεν προεξοφλεί ότι θα είναι δυνατή και αύριο, γιατί το μόνο που μάθαμε όλα αυτά τα χρόνια είναι ότι τίποτα δεν είναι δεδομένο. Ο προϋπολογισμός είναι πράξεις πάνω στο χαρτί. Οι άνθρωποι είναι αυτοί που δίνουν ζωή στις πράξεις αυτές. Θα εγκρίνουμε τον προϋπολογισμό. Θα εξαρτηθεί και ποιος θα τον εφαρμόσει, με ποιες πολιτικές, διαφορετικά θα μείνουν οι αριθμοί σε ένα τόμο κάποιων εκατοντάδων σελίδων.

Εμείς με τις ικανότητές μας, με τις αποφάσεις μας, που πηγάζουν από τις πολιτικές μας θέσεις, αλλά και την πολιτική μας φιλοσοφία, είμαστε ο καθοριστικός παράγοντας για να πάρουν οι πράξεις αυτές σάρκα και οστά. Αυτό έχει μεγάλη σημασία ιδιαίτερα σήμερα, σε μια εποχή όπου μια στραβοτιμονιά, μια μόνο στραβοτιμονιά μπορεί να αποβεί μοιραία. Το απέδειξε δυστυχώς η βρετανική περιπέτεια, όταν μέσα σε δυο μόνο μέρες μια από τις πιο ισχυρές οικονομίες του κόσμου έφτασε στο χείλος του γκρεμού. Μια λάθος πρόθεση, κυρία Πρόεδρε, ούτε καν απόφαση, μια λάθος πρόθεση απείλησε να χρεοκοπήσει ένα πανίσχυρο Ηνωμένο Βασίλειο. Απλώς, φανταστείτε στη μικρή και ευαίσθητη κυπριακή οικονομία μια λάθος απόφαση τι ανεπανόρθωτη ζημιά μπορεί να προκαλέσει. Αυτό είναι και το μεγάλο διακύβευμα για όλους μας. Να κρατήσουμε την οικονομία και τη χώρα σε σταθερή τροχιά, ικανή να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες που έχουμε μπροστά μας.

Κυρίες και κύριοι,

Η παρούσα κυβέρνηση κατέθεσε τον προϋπολογισμό του 2023, τον δέκατο και τελευταίο προϋπολογισμό αυτής της κυβέρνησης. Κλείνει έτσι, με τον καλύτερο τρόπο, μια πορεία δέκα χρόνων, με αφετηρία το 2013. Μια δύσκολη αφετηρία, αφού τα κύρια δεδομένα της ήταν η τραπεζική και η δημοσιονομική κρίση, που έθεταν υπό αμφισβήτηση ακόμα και την ύπαρξή μας στο ευρώ και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ακούσαμε, ακόμα και από αυτό το έδρανο, αναλύσεις, όχι μόνο εκ μέρους της αριστεράς, αλλά και εκ μέρους του κέντρου, για να πηγαίναμε στη λίρα. Η οικονομία στην κατηγορία των σκουπιδιών το 2013! Και συνεπακόλουθο ο αποκλεισμός από τις αγορές και η Κύπρος ένα απέραντο κοινωνικό παντοπωλείο.

Όλα αυτά τα χρόνια ο Πρόεδρός μας Νίκος Αναστασιάδης, η κυβέρνησή του και ο Δημοκρατικός Συναγερμός παράξανε χειροπιαστό έργο με τις θυσίες των πολιτών. Και δε θα ακυρώσω αυτά που έλεγα τόσα χρόνια. Και με τη στήριξη κομμάτων που ανήκαν στην αντιπολίτευση, που χωρίς τη βοήθειά τους δε θα μπορούσαμε να φεύγαμε από το μνημόνιο.

Είχαμε όμως και την τύχη την τελευταία δεκαετία να έχουμε δύο ικανούς υπουργούς Οικονομικών, τον Χάρη και τον Κωσταντίνο, οι οποίοι κατόρθωσαν, με πειθαρχία, αποφασιστικότητα, αποτελεσματικότητα και το σιβαρό πλαίσιο αρχών και θέσεων του κόμματός μας, να ανατρέψουν τη μιζέρια που παραλάβαμε και να ξαναφέρουμε την προοπτική και την ελπίδα στον τόπο μας. Μαζί ξαναστήσαμε την οικονομία στα πόδια της. Το κυριότερο, δώσαμε πίσω στους ανθρώπους την αξιοπρέπειά τους και πίσω στην χώρα μας την αξιοπιστία της.

Με πίστη, με δουλειά, με συνετές οικονομικές επιλογές, τα καταφέραμε και γυρίσαμε το παιχνίδι. Σήμερα σε επίπεδο οικονομικό-επενδυτικό η Κύπρος αντικειμενικά είναι σε πολύ καλύτερη θέση απ' ό,τι σε κάθε άλλη χρονική στιγμή στο παρελθόν, παρά τις αλλεπάλληλες κρίσεις που βιώσαμε τα τελευταία δέκα χρόνια· τραπέζικη, δημοσιονομική, υγειονομική, που δεν την ξανάζησε η ανθρωπότητα, την κρίση της ενέργειας και του πολέμου στην Ουκρανία.

Στην Κύπρο έχουμε σωρεία επενδύσεων δισεκατομμυριούχων. Η χώρα μας το 2022, στο πρώτο εξάμηνο, ήταν μια στις δέκα χώρες παγκόσμια με την προσέλευση των περισσότερων επενδύσεων. Και το 2021 από την 68^η θέση ήταν στη 18^η στην προσέλευση ξένων επενδύσεων. Και αυτά, απλώς να σημειώσω, ήταν χρονιές χωρίς το πρόγραμμα πολιτικογραφήσεων, που έκλεισε τον Νιόβρη του 2020.

Έχουμε, ναι, σχεδόν συνθήκες πλήρους απασχόλησης. Έχετε όλοι γνωστούς σε διάφορους τομείς, που σας λένε ότι σήμερα ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν είναι να βρουν εργατικό προσωπικό. Σίγουρα υπάρχουν και οι νέοι μας, οι πτυχιούχοι, που δε βρίσκουν τη δουλειά που έχουν σπουδάσει. Αλλά η κατάσταση δεν έχει καμία σχέση με την Κύπρο που παραλάβαμε το 2013.

Έχουμε κοσμογονία έργων που έχουν μεταμορφώσει προς το καλύτερο κάθε πόλη και κοινότητα. Μιάμιση φορά περισσότερα έργα ανάπτυξης· €800 εκατομ. είχε ο προϋπολογισμός ο αναπτυξιακός το 2013. Σε αυτόν που θα ψηφιστεί σε δυο μέρες ο προϋπολογισμός ο αναπτυξιακός πλησιάζει το €1,3 δις. Και με μια διαφορά· όχι με δημοσιονομικά ελλείμματα του €1 δις το χρόνο, αλλά και με περισσεύματα και μαζιλάρια.

Για πρώτη φορά εφαρμόστηκε ένα συνολικό πλαίσιο μεταρρυθμίσεων με σχέδιο, με χρονοδιάγραμμα και χρηματοδότηση στην παιδεία, στην υγεία, στην τοπική αυτοδιοίκηση, στους θεσμούς, στη δικαιοσύνη, δίδοντας παράλληλα και κίνητρα για την ανάπτυξη της επιχειρηματικότητας. Για μας το κέρδος δεν είναι κατάρα. Το λογικό κέρδος είναι ευλογία, γιατί συνδράμει διά των φόρων στα κρατικά ταμεία. Δημιουργεί θέσεις εργασίας και χωρίς ιδιωτικό τομέα δεν μπορεί να υπάρξει οικονομία σε οποιαδήποτε χώρα. Το ίδιο όμως ισχύει και για τη δημόσια υπηρεσία. Σε καμία χώρα του κόσμου, όσους καλούς επιχειρηματίες και να 'χεις, αν δεν έχεις ένα κράτος δικαίου σε μια δημόσια υπηρεσία που, παρά τα οποιαδήποτε προβλήματα, μπορεί να λειτουργήσει, δεν μπορεί να αποδώσει ο ιδιωτικός τομέας.

Προχωρήσαμε στη δημιουργία υφυπουργείων, όπως το Υφυπουργείο Έρευνας, Καινοτομίας και Ψηφιακής Πολιτικής, το Υφυπουργείο Τουρισμού, με ευθύνη την εθνική στρατηγική του τουρισμού. Έχουμε κοινωνικό κράτος μιάμιση φορά μεγαλύτερο, σε σύγκριση με το κοινωνικό κράτος μιας κυβέρνησης που αναγνωρίζω την κοινωνική τους ευαισθησία. Αλλά εγώ, ο δήθεν κοινωνικά ανάληγτος και η δήθεν κοινωνικά ανάληκτη κυβέρνησή μας αυξήσαμε μιάμιση φορά το κοινωνικό κράτος που μας παραδώσατε, αποκαθιστώντας μέχρι και το τελευταίο σεντ τις οποιεσδήποτε περικοπές στους μισθούς και τις συντάξεις του οποιουδήποτε εργαζόμενου ή συνταξιούχου.

Έχουμε μια σειρά νέων δομών που βελτιώνουν το οικογενειακό εισόδημα, έχουμε το ΓΕΣΥ. Και το οξύμωρο· κυβερνήσατε αυτή τη χώρα, δε φέρατε την ευλογία του ΓΕΣΥ. Τη δική μας κυβέρνηση, που με τη στήριξή σας έφερε και εφάρμοσε το ΓΕΣΥ, μας πολεμάτε ότι δήθεν είμαστε ενάντια σε αυτό που εμείς δημιουργήσαμε. Έχουμε την πληρωμή των διδάκτρων στα νηπιαγωγεία, την ενδυνάμωση της άμυνας. Έχει από την περίοδο της διακυβέρνησης Γλαύκου Κληρίδη να έχουμε τέτοιους υψηλούς προϋπολογισμούς για την άμυνα και την αμυντική θωράκιση. Πάγωσαν σχεδόν για δέκα χρόνια, από το 2003 ως το 2013, οποιαδήποτε εξοπλιστικά προγράμματα και προκαλώ οποιονδήποτε να μου πει ένα νέο εξοπλιστικό πρόγραμμα που ήρθε στην Κύπρο από το 2003 ως το 2013. Εμάς μιλούν οι πράξεις μας και όχι οι ρητορικές περί άμυνας, γιατί μια κατεχόμενη πατρίδα χρειάζεται και επιβάλλεται να ενισχύει -όχι στα λόγια, στις πράξεις!- την άμυνά της. Μειώσαμε τη θητεία της Εθνικής Φρουράς. Ήταν μερικούς μήνες πριν από τις βουλευτικές του 2016. Και τι δε μας είπατε! Γεμίσατε τους αυτοκινητόδρομους να λέτε του κόσμου ότι τους λέμε ψέματα, για να υπαρπάξουμε την ψήφο τους. Με επιτυχία τη μειώσαμε, ξέρετε γιατί; Γιατί κουμαντάραμε την οικονομία, γιατί, αν δεν είχαμε ισχυρή οικονομία, πώς θα μπορούσαμε να πληρώσουμε 3 000 ΣΥΟΠ που αντικατέστησαν τον έναν χρόνο λιγότερης θητείας στα παιδιά της κάθε μάνας, της κάθε οικογένειας;

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αυτός είναι ο δικός μας ο φιλελεύθερος τρόπος. Εμείς δεν το εισπράτουμε ως κατηγορία, όταν μας λέτε ότι είμαστε φιλελεύθεροι. Είμαστε φίλοι της ελευθερίας, είμαστε με έναν φιλελεύθερο τρόπο. Τι είναι αυτός ο φιλελεύθερος τρόπος που μπορείς να κάνεις κοινωνική πολιτική; Όχι δημιουργώντας επαίτες και εξαρτημένους, να τους ρίχνεις στη φτώχεια και από πάνω ένα δάκρυ παρηγοριάς, αλλά αφαιρώντας ένα μεγάλο κόστος από τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Είναι με αυτό τον τρόπο που ενισχύεις την ανεξαρτησία, την αυτονομία, στο τέλος την αξιοπρέπεια του πολίτη και της οικογένειας. Και με το ΓΕΣΥ ενισχύσαμε τον οικογενειακό προϋπολογισμό. Γιατί πόσες χιλιάδες οικογένειες χρειάζονταν χιλιάδες και δεκάδες χιλιάδες ευρώ για τη νοσηλεία των δικών τους ανθρώπων σε ένα ιδιωτικό νοσηλευτήριο; Ενισχύουμε τον οικογενειακό προϋπολογισμό, με το να επιδοτούμε το 80% των νηπιαγωγείων και των βρεφονηπιακών σταθμών. Αυτή είναι η διαφορά μας! Μέσα από τις πολιτικές μας να κάνουμε τους πολίτες αξιοπρεπείς και όχι επαίτες για κάποια τσεκούδκια των €10, €20, των €30, αλλά με ουσιαστική ενίσχυση του οικογενειακού προϋπολογισμού, γιατί θέλουμε τους πολίτες αυτόνομους, ανεξάρτητους, τον κάθε πολίτη, την κάθε οικογένεια.

Όμως, όλα αυτά τα μέτρα πέτυχαν, γιατί είχαμε μια χώρα ασφαλή και σταθερή. Σήμερα θέλουμε να συνεχίσουμε και να εξελιχθούμε, για να στηρίξουμε όχι μόνο τις ευάλωτες ομάδες, αλλά και τους νέους μας και τη μεσαία τάξη, που σηκώνει κάθε φορά, αγόγγυστα, το βάρος της οποιασδήποτε κρίσης.

Και φτάνουμε στην επόμενη μέρα της Κύπρου, στην οποία πορευόμαστε με μια σπουδαία προίκα. Ναι, είναι σπουδαία η προίκα να έχεις μια οικονομία που τρέχει με 6% σε πραγματικούς όρους μετά τον πληθωρισμό, γιατί σε ονομαστικούς όρους είναι πολύ υψηλότερο από το 6%, την ώρα που είναι υπερδιπλάσιος του μέσου όρου στην Ευρωζώνη, που είναι μόλις το 2,1%, και της ΕΕ στο 2,4%. Δεν πρέπει να νιώθουν περήφανοι μόνο οι Συναγερμικοί. Ο κάθε Κύπριος και το ΑΚΕΛ πρέπει να νιώθουν περήφανοι και το ΔΗΚΟ και όλα τα πολιτικά κόμματα και όχι να μηδενίζουμε τα επιτεύγματα της δικής μας πατρίδας, της δικής μας χώρας. Γιατί σιδήποτε άλλο έχει υποκειμενικότητα. Όταν μιλάς με αριθμούς, υπάρχει αντικειμενικότητα. Το ποσοστό ανεργίας, το ανέφερα, θα 'ναι κάτω από 7%. Στο δημόσιο χρέος εν μέσω πανδημίας, εν μέσω ενεργειακής κρίσης, από το 115% του 2020 είμαστε σήμερα κάτω από το 89%, 13% μείωση τον χρόνο, όταν στην πενταετία του 2008-2013 κατορθώσαμε ως χώρα να διπλασιάσουμε το δημόσιο χρέος. Και είναι η δική μας πατρίδα και πρέπει να νιώθουν περήφανοι και οι Κύπριοι και οι πολιτικές δυνάμεις και η κυβέρνηση, όταν οι οίκοι αξιολόγησης προειδοποιούν μια Ιταλία για υποβάθμιση, προειδοποιούν ότι η Γερμανία θα μπει σε ύφεση, και η μικρή Κύπρος να είναι από τις ελάχιστες χώρες ανά τον κόσμο με αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας το 2022.

Το σχέδιο «Κύπρος - το αύριο», το εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το πολύτιμο κληροδότημα της κυβέρνησης του Νίκου Αναστασιάδη, προβλέπει επιπρόσθετη άντληση €4,5 δις για την περίοδο 2021-2027. Και είναι το επιπρόσθετο όχημα, για να μετασχηματιστεί το παραγωγικό μοντέλο της χώρας, να γίνει πιο υγιές και πιο βιώσιμο. Μέσα από μια ανθεκτική οικονομία, με υψηλό επίπεδο ανταγωνιστικότητας, να προχωρούμε στη νέα πράσινη και γαλάζια οικονομία, στον ψηφιακό μετασχηματισμό της χώρας, στη δημιουργία 11 000 ποιοτικών νέων θέσεων εργασίας, στην υγεία, στην παιδεία, στην εργασία, την κοινωνική ευημερία. Οι μεταρρυθμίσεις που συνοδεύουν το σχέδιο και πολλαπλασιάζουν την αποτελεσματικότητά του αφορούν και την τοπική αυτοδιοίκηση, τη δικαιοσύνη, τις κρατικές υπηρεσίες, την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής του κάθε πολίτη.

Όμως, έχουμε και επιπρόσθετα οράματα, γιατί έχουμε μια χώρα σε γερά θεμέλια, και εμείς σε τρία χρόνια μπορούμε να βάλουμε όλο το κράτος στην οθόνη του κινητού του κάθε πολίτη. Η ψηφιοποίηση, απλοποίηση και ενοποίηση όλων των επιδομάτων και κανένα επίδομα, κανένα βοήθημα να μην καθυστερεί πάνω από έναν μήνα. Και ήδη είναι η πρώτη φορά στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας που το ανεργιακό και τα επιδόματα αναπηρίας θα δοθούν χωρίς καθυστέρηση πριν από τα Χριστούγεννα για όλους τους δικαιούχους, εκεί που για δεκαετίες περίμεναν τρεις και τέσσερις και πέντε μήνες.

Ένα απλό και ολοκληρωμένο πλαίσιο στήριξης του κάθε παιδιού μέχρι και την ηλικία των πέντε ετών, από τη γέννηση, τη σίτιση, τον παιδικό σταθμό, το νηπιαγωγείο ως και το επίδομα για κάθε παιδί που γεννιέται. Επέκταση της γονικής άδειας και της ευέλικτης εργασίας, βρεφονηπιακοί σταθμοί στους χώρους εργασίας, όλα τα σχολεία ολοήμερα. Και ξέρετε πόσες εκατοντάδες ευρώ θα προσθέσουμε στο οικογενειακό εισόδημα της κάθε οικογένειας με το ολοήμερο σχολείο; Θέσπιση του κοινωνικού λειτουργού της γειτονιάς, νέο οικογενειακό δίκαιο και αντιμετώπιση της οικογενειακής και έμφυλης βίας. Προσιτή στέγη και προσιτό ενοίκιο για τους νέους, με παραγωγή κοινωνικής στέγης μέσω συμπράξεων με τον ιδιωτικό τομέα, γιατί εμείς ξέρουμε να χρησιμοποιούμε τα εργαλεία, για να έχουμε αποτελέσματα. Μετεξέλιξη του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, περαιτέρω μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού και με βοήθεια στη μεσαία τάξη, που όλοι το λέμε στα λόγια. Το οικογενειακό αφορολόγητο να ανέλθει στις €39.000, προσθέτοντας έξτρα εισόδημα σε δεκάδες χιλιάδες νοικοκυριά μέχρι και €4.000 τον χρόνο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι πολίτες προβληματίζονται για το αύριο, για τις μεγάλες προκλήσεις που έχουμε να αντιμετωπίσουμε.

Κυρία Πρόεδρε,

Μας κατηγορούν· συνάδελφοι, μας κατηγορείτε. Ακούστε την κατηγορία. Αφήνουμε €1 δις διαθέσιμο στην επόμενη κυβέρνηση, την ώρα που εσείς αφήσατε ένα ολόκληρο κράτος με ρευστά διαθέσιμα μόνο για έναν μήνα! Μα, ακούστε!

Κύριοι συνάδελφοι,

Κυρία Πρόεδρε,

Μας κατηγορούν, μας κατηγορείτε ότι δημιουργήσαμε μαζιλάρι αξίας €1 δις., αντί να το ξοδεύουμε σε προεκλογικές δαπάνες, όπως εσείς σίγουρα θα κάνετε, όχι από τα περισσεύματα, αλλά από τα ελλείμματα και τα έξτρα δανεικά που θα φορτώνετε στα εγγόνια μας. Αυτή είναι η διαφορά μας! Θα μπορούσα κάλλιστα να έκανα τον καλύτερο προεκλογικό με τα λεφτά των φορολογουμένων στο κάθε αίτημα. €1 δις! Οι δαπάνες του κάθε υποψήφιου είναι €1 εκατομ. Αυτή είναι η διαφορά μας! Και από πάνω, μας κατηγορείτε. Και όμως, ξέρετε γιατί δεν τα ξοδεύουμε; Γιατί εμείς ξέρουμε τι θα έχουμε την επόμενη χρονιά. Αυτά τα χρήματα είναι τα

πολεμοφοδία μας για τις δύσκολες μάχες, τις πιο δύσκολες μάχες που έρχονται, και δε θέλουμε να αφήσουμε την κυπριακή κοινωνία και την κυπριακή οικονομία χωρίς πολεμοφόδια στις δύσκολες μάχες που πρέπει να κερδίσουμε για τους πολίτες μας. Έχουμε μπροστά μας έναν προϋπολογισμό που θωρακίζει τη χώρα έναντι της κρίσης, που νοικοκυρεύει τα δημόσια οικονομικά και ενισχύει την αναπτυξιακή πολιτική, και την ίδια στιγμή ανταποκρίνεται σε όσους έχουν ανάγκη για στήριξη.

Από την 1^η Μαρτίου η χώρα θα έχει νέα κυβέρνηση. Οι πολίτες αντιλαμβάνονται ότι απέναντι στις απειλές χρειαζόμαστε μία κυβέρνηση στιβαρή και αποφασιστική, που να πατά γερά στα πόδια της και να ξέρει πού θέλει να πάει τον τόπο. Η ασφάλεια, η σταθερότητα, η κοινωνική ευημερία που πετύχαμε τα τελευταία χρόνια δεν είναι όλα δεδομένα· απειλούνται. Μπορούμε όμως να αντέξουμε, μπορούμε να διασφαλίσουμε τη συνέχιση της ασφάλειας και της σταθερότητας. Μπορούμε, γιατί στο βιογραφικό μας το μόνο που θα βρείτε είναι τη διαχείριση αλληπάλληλων κρίσεων με αποτέλεσμα για τον τόπο. Μπορούμε να εξελίξουμε το παραγωγικό μας μοντέλο και να 'ναι συμβατό με τις ανάγκες του αύριο.

Προσωπικά, μπορώ να εγγυηθώ τη συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης. Την ώρα που η Ευρώπη το 2023 θα μπαίνει σε ύφεση, με πολλή αυτοπεποίθηση και πολλή βεβαιότητα απευθύνομαι στον κυπριακό λαό και λέω στους συμπολίτες μου ότι η Κύπρος μπορεί να διατηρήσει τους θετικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης.

Ποτέ δεν είχα μίζερα οράματα, ποτέ δεν αρκέστηκα στα μικρά, αλλά μεγάλους στόχους έβαζα. Και από αυτό το βήμα θέλω να βάλω τον στόχο της επόμενης πενταετίας. Όπως αυτή η παράταξη έβαλε τον στόχο να βάλει την Κύπρο στην ενωμένη Ευρώπη, όπως αυτή η παράταξη το 2003 έβαλε τον στόχο να ξανακτίσει γερά τα θεμέλια της κυπριακής οικονομίας. Να βάζουμε το νέο όραμα για τον τόπο μας. Ναι, στο τέλος της επόμενης πενταετίας η Κύπρος να είναι χώρα triple A στην αξιολόγηση των οίκων. Αυτό τι σημαίνει; Ότι πάνω από μισό δις τον χρόνο θα εξοικονομούμε από λιγότερες δόσεις και λιγότερους τόκους. Για περισσότερη αναπτυξιακή πολιτική, για περισσότερη κοινωνική πολιτική.

Εμείς δεν είμαστε ικανοποιημένοι, ότι παραλάβαμε μια οικονομία από τα σκουπίδια και είναι στη βαθμίδα την επενδυτική. Θέλουμε η Κύπρος όχι να συγκρίνεται με τις χειρότερες, αλλά οι άλλοι να συγκρίνονται με την καλύτερη Κύπρο, που μπορούμε και θα τη δημιουργήσουμε. Και το δημόσιο χρέος να το κατεβάσουμε στα 30%. Ναι, μπορούμε! Γιατί αν μέσα από την πανδημία, μέσα από την κρίση λόγω του πολέμου της Ουκρανίας, την ενεργειακή κρίση και τον πληθωρισμό, κατορθώσαμε να μειώσουμε το δημόσιο χρέος από το 115% στο 89%, βεβαίως και μπορούμε από το 89% να το πάρουμε στο 30%! Και αυτή θα 'ναι η καλύτερη προίκα και σ' αυτές τις γενιές, αλλά και στις μελλοντικές. Έτσι βοηθούμε τον τόπο μας, ναι! Όχι με αντιπαραθέσεις, με ωραία λόγια που ακούονται εύχητα, αλλά θέτοντας στέρεες τες βάσεις για μια οικονομία με γερά θεμέλια, μια οικονομία κτισμένη από μπετόν αρμέ.

Και με τέτοια πολιτική αυτό που πάει παράλληλα είναι και η αύξηση του κατά κεφαλήν εισοδήματος του κάθε Κύπριου κατά 50%. Έτσι δημιουργούμε αξιοπρεπείς πολίτες. Σήμερα το κατά κεφαλήν εισόδημα του Κύπριου είναι γύρω στις €26.000. Ναι, μπορούμε να του εγγυηθούμε ότι σε πέντε χρόνια από σήμερα θα μπορεί να έχει ο μέσος όρος του κατά κεφαλήν εισοδήματος €39.000, με βάση μια οικονομία triple A και ένα δημόσιο χρέος 30%. Κοστολογημένα, υπολογισμένα, τεκμηριωμένα, γιατί ξέρουμε από οικονομία και ξέρουμε να φέρνουμε αποτελέσματα.

Τέλος, η πατρίδα μας ζητά να αναλώσουμε κάθε δυνατότητα που έχουμε, για να την καταστήσουμε ξανά ολόκληρη, ενωμένη και ευημερούσα. Κι είναι εδώ που θα κριθούμε για την επόμενη ηγεσία. Δε συμβιβάζομαστε ούτε με μισή ούτε με αδύναμη πατρίδα. Και όπως λέω συχνά, η μεγαλύτερη οικονομική και θεσμική μεταρρύθμιση θα είναι η λύση του Κυπριακού, η απελευθέρωση και επανένωση της πατρίδας μας. Αυτή πρέπει να είναι για όλες και όλους μας η εθνική πρόκληση. Και προσωπικά προτείνω έναν δρόμο που αξιοποιεί τη συγκυρία. Ασφάλεια και ενέργεια, για να ξεκλειδώσουμε το Κυπριακό. Πολιτικές θέσεις που μας καθιστούν αξιόπιστους, μας ισχυροποιούν απέναντι σε μια Τουρκία που караδοκεί, με τον Ερντογάν να εντείνει τις πιέσεις όσο πλησιάζουν οι εκλογές.

Τελειώνω, με μια ενωμένη Κύπρο, που να 'ναι το κόσμημα της Νοτιοανατολικής Μεσογείου, πόλος έλξης επενδύσεων και περιφερειακό επιχειρηματικό, τουριστικό και τεχνολογικό κέντρο της Ευρώπης. Μια φράση: Μια αειφόρα και ψηφιακή Κύπρο. Και την επανένωση θα συνοδεύσει μια απερίγραπτη αναπτυξιακή πορεία. Για πολλά χρόνια θα τρέχουμε με διψήφιο αριθμό οικονομικής ανάπτυξης, αναβαθμίζοντας ριζικά το βιοτικό επίπεδο του κάθε Κύπριου.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα 'θελα να ευχηθώ σε όλους καλές γιορτές. Να ευχαριστήσουμε την πρόεδρο της Επιτροπής Οικονομικών, τους συναδέλφους, τους εργαζόμενους στη Βουλή για την εξαιρετική δουλειά και να έχουμε όλη την έγνοια. Πάνω απ' όλα ο τόπος μας! Δε συμβιβάζομαστε ούτε με μισή ούτε με αδύναμη πατρίδα!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Νεοφύτου.

Εδώ τελειώνει η σημερινή συνεδρία, θα συνεχίσουμε αύριο, την Τετάρτη, στις 9.00 π.μ. με τις ομιλίες των βουλευτών, βουλευτριών.

Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της ολομέλειας.

(Ωρα διακοπής: 7.25 μ.μ.)

(Ημερομηνία και ώρα επανέναρξης: 7 Δεκεμβρίου, 9.10 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Καλημέρα σας!

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

Επειδή είναι συνέχεια της χθεσινής συνεδρίας, δε χρειάζεται να ελεγχθεί απαρτία και ευτυχώς, γιατί βλέπω ότι είναι γεμάτα τα έδρανα.

Συνεχίζουμε με τη συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023.

Ξεκινάμε με τον πρώτο ομιλητή.

Όλοι και όλες έχουν στη διάθεσή τους δεκαπέντε λεπτά. Οι χρόνοι θα τηρηθούν αυστηρότατα, κύριε Κώστα, μέχρι να έρθει και ο κ. Γεωργίου και να σας παρακαλέσω να κρατήσετε τους χρόνους σας, για να μη βρεθώ στη δύσκολη θέση να διακόψω ομιλητή.

Έχει ετοιμαστεί ο κατάλογος, όπως έχει συμφωνηθεί ο κατάλογος με τα πολιτικά κοινοβουλευτικά κόμματα. Οπότε ο πρώτος ομιλητής είναι ο κ. Πρόδρομος Αλαμπρίτης από τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Έχει στη διάθεσή του δεκαπέντε λεπτά.

Καλημέρα, κύριε Αλαμπρίτη.

Κύριε Κώστα, τον χρόνο, παρακαλώ.

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΑΛΑΜΠΡΙΤΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Μέσα από τη συζήτηση των προϋπολογισμών μάς δίνεται η ευκαιρία να κάνουμε μια ανασκόπηση της προηγούμενης χρονιάς, αλλά και να σκιαγραφήσουμε τον προγραμματισμό της επόμενης. Θεωρώ ότι θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφερθώ στα επιτεύγματα και τις μεταρρυθμίσεις που αυτή η κυβέρνηση κατάφερε να υλοποιήσει με τη βοήθεια φυσικά και τη συνεργασία της Βουλής, αλλά και σε όσα έχει σκοπό να υλοποιήσει μέσα από τον προϋπολογισμό του 2023. Έναν προϋπολογισμό που θα υλοποιήσει η επόμενη κυβέρνηση, η κυβέρνηση Αβέρωφ Νεοφύτου-Δημοκρατικού Συναγερμού. Γιατί μέσα από τη δεκάχρονη διακυβέρνηση του τόπου αποδείξαμε με πράξεις ότι μπορούμε να φέρνουμε αποτελέσματα και να διαχειριζόμαστε κρίσεις, αλλά κυρίως ότι έχουμε πλάνο και σχέδιο για την επόμενη μέρα του τόπου.

Αδιαμφισβήτητα, αναγνωρίζουμε όλοι τις δημοσιονομικές συνέπειες που επέφεραν στην κοινωνία και την οικονομία οι κρίσεις της πανδημίας και η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Παρ' όλες όμως τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουμε, η κυβέρνηση προχώρησε στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση δεκάδων μεταρρυθμίσεων και μέτρων τα τελευταία δέκα χρόνια. Ενδεικτικά αναφέρω το Γενικό Σχέδιο Υγείας, τη μείωση στρατιωτικής θητείας, την εφαρμογή του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, την επαναφορά αποκοπών στους μισθούς, το συνταξιοδοτικό για τον δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα. Η θεσμοθέτηση του εθνικού κατώτατου μισθού αποτελεί ένα πολύ σημαντικό επίτευγμα το οποίο συμβάλλει στην αντιμετώπιση της μισθολογικής ανισότητας και στην περαιτέρω άνοδο του βιοτικού επιπέδου του λαού μας.

Παρά τις προκλήσεις που δημιουργήθηκαν, ο προϋπολογισμός για το 2023 παρουσιάζει αύξηση στις πρωτογενείς δαπάνες σε σχέση με πέρσι κατά περίπου €550 εκατομ. Το ποσοστό ανεργίας για το 2022 αναμένεται να μειωθεί γύρω στο 7% σε σύγκριση με 7,5% το 2021 και σε 6,4% το 2023. Ένα ποσοστό ανεργίας το οποίο πλησιάζει επίπεδα πλήρους απασχόλησης.

Με την αποφασιστικότητα και την προνοητικότητα της η κυβέρνηση υιοθέτησε ένα πλάνο το οποίο, μέσα από το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά κυρίως μέσω του κρατικού προϋπολογισμού του 2023 που θα κληθούμε να υπερψηφίσουμε, θα συνεχίσει τους ρυθμούς ανάπτυξης, θα αυξήσει τον αριθμό των θέσεων εργασίας και θα συμβάλει στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Το εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Κύπρος - το αύριο» αποτελεί ένα νέο παραγωγικό και αναπτυξιακό μοντέλο οικονομίας. Συμβάλλει στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας και του δυναμικού της χώρας για οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντικά βιώσιμη, μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και ευημερία.

Ο στόχος του σχεδίου είναι να καταστήσει την Κύπρο μια χώρα με υψηλά επίπεδα ανθεκτικότητας και παραγωγικότητας, με ένα εκπαιδευτικό σύστημα που ευθυγραμμίζεται με τις δεξιότητες που απαιτούνται για το

μέλλον, με υψηλές επιδόσεις στην πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και ένα ανθεκτικό σύστημα υγείας, που ανταποκρίνεται στις ανάγκες των πολιτών.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Έχουμε υποχρέωση προς τους πολίτες που μας τίμησαν με την ψήφο τους να τους τιμήσουμε και εμείς οι ίδιοι μέσα από τις εισηγήσεις μας, τις προτάσεις μας, τις πράξεις μας, αλλά και το τι ψηφίζουμε μέσα στη Βουλή. Προσπαθώ να έχω επικοινωνία με τους συμπολίτες μου, να ακούω τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες τους και μέσα από τις συναντήσεις μου με τους αρμόδιους φορείς και το κοινοβουλευτικό μου έργο, σε συνεργασία με όλους τους συναδέλφους, να συμβάλω στη βελτίωση της ποιότητας ζωής, αλλά και στην ευημερία των πολιτών. Θα επικεντρωθώ όμως κυρίως σε όσα αφορούν τις επιτροπές στις οποίες συμμετέχω, αλλά και την επαρχία μου.

Το πρόβλημα της κλιματικής αλλαγής αποτελεί ένα από τα κυριότερα προβλήματα της εποχής μας. Οι επιπτώσεις της είναι αδιαμφισβήτητες και τα τελευταία χρόνια γινόμαστε μάρτυρες ακραίων καιρικών φαινομένων, όπως καύσωνες, ξηρασίες, πλημμύρες και ισχυροί άνεμοι. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας με το ευρωπαϊκό νομοθέτημα για το κλίμα η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε στον εαυτό της τον δεσμευτικό στόχο να επιτύχει κλιματική ουδετερότητα έως το 2050. Αυτό απαιτεί να μειωθούν σε σημαντικό βαθμό κατά τις επόμενες δεκαετίες τα σημερινά επίπεδα εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Ως ενδιάμεσο βήμα προς την κλιματική ουδετερότητα η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε τη φιλοδοξία της για το κλίμα με ορίζοντα το 2030, δεσμευόμενη να μειώσει τις εκπομπές κατά τουλάχιστον 55%. Στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, ως Δημοκρατικός Συναγερμός, αλλά και ο πρόεδρος μας Αβέρωφ Νεοφύτου στο πρόγραμμα διακυβέρνησης της επομένης πενταετίας έχουμε προτάσεις για μια πράσινη Κύπρο. Μεταξύ άλλων είναι όλες οι πόλεις της Κύπρου να μετατραπούν σε «έξυπνες» πόλεις κάτω από μία ενιαία πλατφόρμα, για να εξυπηρετούν το σύνολο των Κυπρίων πολιτών. Η επέκταση των προγραμμάτων «Πληρώνω όσο πετώ» και «Διαχωρίζω και κερδίζω», η εγκατάσταση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας σε όλα τα δημόσια κτίρια, σχολεία, νοσοκομεία, υπουργεία, αλλά και κίνητρα για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών σε κάθε κτίριο.

Παράλληλα, με την επιτροπή Παιδείας είχαμε κάνει από την αρχή της σχολικής χρονιάς μια μεγάλη περιοδεία σε αρκετά σχολεία της Κύπρου, με σκοπό να δούμε την καθημερινότητα των σχολικών μας μονάδων. Συζητήσαμε θέματα που άπτονται της έναρξης της σχολικής χρονιάς, αλλά και γενικότερα θέματα που απασχολούν τον ευαίσθητο τομέα της εκπαίδευσης.

Μεταξύ άλλων έθεσα στην επιτροπή κάποιες εισηγήσεις όπως την άμεση ανάγκη για επίστευση του πενταετούς πλάνου για τοποθέτηση κλιματισμού στις σχολικές αίθουσες, την ανάγκη για επανέναρξη του προγράμματος κατασκευής αιθουσών πολλαπλής χρήσης και την ανάγκη για αλλαγή στην έναρξη του προαιρετικού ολοήμερου σχολείου, ώστε να ξεκινά την πρώτη μέρα λειτουργίας των σχολείων και να κλείνει την τελευταία μέρα λήξης της σχολικής χρονιάς.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην αναφερθώ στη σύμβαση για το μεγάλο ψηφιακό έργο που φέρει την ονομασία «Σύστημα Υπηρεσιών Υποστήριξης» και που στην ουσία αποτελεί ένα σύστημα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης των σχολείων. Μια μεταρρύθμιση που θα αλλάξει και θα βελτιώσει ριζικά τη σχολική καθημερινότητα, εφόσον γονείς, κηδεμόνες και παιδιά θα μπορούν με τη χρήση μιας ηλεκτρονικής συσκευής να πληροφορηθούν για το σύνολο των θεμάτων που αφορούν το σχολείο τους και να διεκπεραιώνουν σχετικές εργασίες σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς. Επίσης, πολύ σημαντικό είναι και το νομοσχέδιο που ψηφίσαμε κατά την προηγούμενη συνεδρία της ολομέλειας της Βουλής σχετικά με την επέκταση της προδημοτικής εκπαίδευσης από τα τέσσερα έτη, αφού συμβάλλει στην αναβάθμιση της ποιότητας της παιδείας μας και στηρίζει τους εργαζόμενους γονείς.

Το πρόγραμμα του Δημοκρατικού Συναγερμού και του υποψηφίου μας στοχεύει στον εκσυγχρονισμό και τη βελτίωση του συστήματος παιδείας. Η παροχή όλου του κατάλληλου εξοπλισμού και η πλήρης ψηφιοποίηση των σχολικών μονάδων, η μετεξέλιξη του θεσμού του ολοήμερου σχολείου και η επέκτασή του, για να καλύψει το σύνολο της προδημοτικής, δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, η δημιουργία πράσινης τεχνικής σχολής και εξειδικευμένων προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης στα πράσινα επαγγέλματα είναι αδιαμφισβήτητα θέσεις οι οποίες βελτιώνουν την ποιότητα, αλλά και το επίπεδο της παιδείας μας.

Όσον αφορά στην ανώτατη εκπαίδευση, μεγάλος μας στόχος πρέπει να είναι ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των πτυχίων και των πανεπιστημίων μας. Να καταστήσουμε τα πανεπιστήμιά μας κέντρα αριστείας, καινοτομίας και έρευνας. Πρέπει στο επόμενο διάστημα να δώσουμε τη δυνατότητα στα πανεπιστήμιά μας να αναπτύξουν ξενόγλωσσα προγράμματα, ώστε να προσελκύσουν ξένους φοιτητές. Επιπλέον, πρέπει να επεκτείνουμε περαιτέρω τη διασύνδεση των πανεπιστημίων με την αγορά εργασίας και τον επιχειρηματικό κόσμο.

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας για το έτος 2023 παρουσιάζεται αυξημένος με δαπάνες ύψους €1,3 δις, με αύξηση 4,1% έναντι του 2022 και αύξηση σχεδόν 10% έναντι του 2021. Πολύ σημαντικές είναι οι αναπτυξιακές πολιτικές του προϋπολογισμού με €7,6 εκατομ. για την ψηφιακή

μετάβαση, €2,8 εκατομ. για την πράσινη μετάβαση και €8,3 εκατομ. για τη διά βίου μάθηση, καθώς και €6 εκατομ. για την ανάπτυξη της τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης. Με τη συνεργασία και τη συναίνεση όλων των εμπλεκόμενων φορέων μπορούμε να βελτιώσουμε το επίπεδο και την ποιότητα του συστήματος εκπαίδευσής μας.

Το πρόβλημα της υπογεννητικότητας και γενικότερα το δημογραφικό πρόβλημα είναι ένα πολύ σημαντικό θέμα με τις συνέπειές του να είναι αλυσιδωτές σε όλους τους τομείς και να έχουν αντίκτυπο τόσο στην κοινωνία όσο και στην οικονομία. Ένα θέμα που χρήζει άμεσης αντιμετώπισης και επίλυσης, αφού ο δείκτης γονιμότητας είναι αρκετά κάτω από τον δείκτη αναπλήρωσης του πληθυσμού. Χαιρετίζουμε τα όσα εφαρμόστηκαν μέχρι σήμερα από την παρούσα διακυβέρνηση, όπως η επέκταση της άδειας μητρότητας, η εφαρμογή της άδειας πατρότητας, η θεσμοθέτηση της γονικής άδειας με απολαβές, η προίκα του μωρού, η στεγαστική πολιτική για τις ορεινές και ακριτικές περιοχές. Δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ στο Σχέδιο Επιδότησης Διδάκτρων και Σίτισης Παιδιών, μια από τις προτάσεις που καταθέσαμε ως Δημοκρατικός Συναγερμός στην Ad Hoc Κοινοβουλευτική Επιτροπή για τη Μελέτη του Δημογραφικού Προβλήματος. Ένα σχέδιο που δείχνει τα αντανακλαστικά της κυβέρνησης σε δύσκολες οικονομικά συνθήκες και ενισχύει με €16 εκατομ. ευρώ 16 000 παιδιά μέχρι τεσσάρων ετών.

Μεταξύ άλλων κάποιες εισηγήσεις που προτείνει και ο υποψήφιος Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας κ. Αβέρωφ Νεοφύτου για την άμβλυση του θέματος είναι η αύξηση του αφορολόγητου οικογενειακού εισοδήματος στις €39.500, ώστε να αυξηθεί η αγοραστική δύναμη της οικογένειας, η διευρυνση του επιδόματος τέκνου, για να καλύψει πολύ περισσότερες οικογένειες, η επέκταση της γονικής άδειας και εφαρμογή της ευέλικτης εργασίας, η δημιουργία βρεφονηπιακών σταθμών στους χώρους εργασίας, το πακέτο νεογέννητου παιδιού σε όλα ανεξαιρέτως τα παιδιά, η επέκταση του ολοήμερου σχολείου.

Κάποιες από τις πιο πάνω εισηγήσεις βοηθούν στη συμφιλίωση της επαγγελματικής και οικογενειακής ζωής και άλλες δίνουν κίνητρα για τη δημιουργία οικογένειας με ενθάρρυνση των γεννήσεων πέραν του ενός παιδιού. Η στήριξη της οικογένειας βρίσκεται στο επίκεντρο της κοινωνικής μας πολιτικής, γι' αυτό και είναι στις προτεραιότητες του προεκλογικού προγράμματος του προέδρου μας και υποψηφίου για την Προεδρία κ. Αβέρωφ Νεοφύτου.

Το μεταναστευτικό αποτελεί ένα ευρωπαϊκό πρόβλημα το οποίο και πρέπει να αντιμετωπιστεί. Δυστυχώς, η χώρα μας αντιμετωπίζει δυσβάσταχτο βάρος, περισσότερο από αυτό που μας αναλογεί, λόγω και της ανοιχτής πληγής της Πράσινης Γραμμής και του κατοχικού καθεστώτος το οποίο διευκολύνει τις μεταναστευτικές ροές. Μέχρι τον Οκτώβριο του 2022 είχαμε 18 345 αιτήσεις ασύλου και σε σύγκριση με τον Οκτώβριο του 2021 υπήρξε αύξηση στον αριθμό αιτήσεων της τάξης του 81%. Αναλαμβάνομε τις αντικειμενικές δυσκολίες λόγω του αυξημένου αριθμού μεταναστών, χαιρετίζουμε τις ενέργειες του Υπουργείου Εσωτερικών, αλλά και του ίδιου του Προέδρου μας για τις συμφωνίες επιστροφών, που προνοούν τη δρομολόγηση διμερών συμφωνιών επανεισδοχής με τρίτες χώρες. Οι επιστροφές φέτος είναι ιδιαίτερα αυξημένες, αλλά δυστυχώς είναι ακόμα μεγαλύτερος ο αριθμός των εισρών λόγω της εργαλειοποίησης από μέρους της Τουρκίας. Ζητούμε επιτακτικά τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο πολιτικά, αλλά και οικονομικά, ώστε να μπορούμε να ανταποκριθούμε. Επιπλέον, η επιτήρηση της Πράσινης Γραμμής με την πρόσληψη των οροφυλάκων και η εγκατάσταση των καμερών παρακολούθησης θεωρούμε πως θα συμβάλουν στη βελτίωση της υπάρχουσας κατάστασης.

Αναφορικά με την Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων οφείλουμε να επικροτήσουμε το υπουργείο για τα έργα τα οποία είναι υπό εκτέλεση, τα οποία ήταν απαίτηση δεκαετιών των τοπικών κοινωνιών όπως είναι μεταξύ άλλων ο αυτοκινητόδρομος Αστρομερίτη-Ευρύχου, ο αυτοκινητόδρομος Πόλης-Πάφου, ο περιμετρικός Λευκωσίας, ο αυτοκινητόδρομος Παλαιχωρίου-Λευκωσίας. Είναι το κατεξοχήν αναπτυξιακό υπουργείο με έργα αξίας €1,78 δις, που είτε υλοποιήθηκαν τους προηγούμενους μήνες είτε εκτελούνται είτε είναι σε διαδικασία προσφορών είτε θα προκληυχθούν τους επόμενους μήνες.

Να σημειώσω εδώ και την πρόταση που έθεσα στην επιτροπή για την εξ αποστάσεως εργασία, εκεί και όπου είναι δυνατό, στον δημόσιο τομέα. Όσοι υπάλληλοι της δημόσιας υπηρεσίας εκτελούν γραφειακή εργασία και δεν εξυπηρετούν κοινό ή για όσες μέρες δεν έρχονται σε επαφή με πολίτες να έχουν την ευκαιρία να εργάζονται κάποιες μέρες της εβδομάδας ή εξ ολοκλήρου στα αντίστοιχα γραφεία του τμήματος ή της υπηρεσίας τους στην επαρχία διαμονής τους. Θεωρώ ότι αυτό το μέτρο μαζί με την καλλιέργεια κουλτούρας χρήσης μέσων μαζικής μεταφοράς θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού.

Δε θα μπορούσα τέλος να μην αναφερθώ στην πόλη και την επαρχία μου και να ομολογήσω ότι χαίρομαι ιδιαίτερα, γιατί η Λάρνακα περνά στο επίκεντρο της ανάπτυξης. Ανέφερα πέρσι στην ομιλία μου ότι η επόμενη δεκαετία ανήκει στη Λάρνακα. Όντως, τα έργα που εκτελούνται στην πόλη και στην επαρχία της Λάρνακας είναι άνευ προηγουμένου. Η ανάπτυξη που τροχοδρομείται από άκρη σε άκρη της επαρχίας μας περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ανάπτυξη του λιμανιού και της μαρίνας -έργο το οποίο προχωρά με βάση τα χρονοδιαγράμματα- την τρίτη φάση βελτίωσης του παραλιακού δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας, τα αντιπλημμυρικά έργα, για να θωρακίσουμε την πόλη και την επαρχία, άλλα και έργα υποδομής και εξωραϊσμού σε δήμους και κοινότητες. Η άφιξη του πρώτου πλοίου με φορτίο υγραερίου στον Βασιλικό λίγες μέρες πριν, και συγκεκριμένα στις 30

Νοεμβρίου 2022, επιβεβαιώνει τον νέο αέρα που πνέει ήδη στη Λάρνακα, ενώ η αποξήλωση όλων των εγκαταστάσεων από το παραλιακό μέτωπο αναμένεται να ολοκληρωθεί οριστικά την άνοιξη του 2023.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Ευελπιστώ ότι φέτος θα υπερψηφίσουμε τον προϋπολογισμό, ούτως ώστε μέσα από τη συνεργασία και τη συνεννόηση νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις και τις προσδοκίες της κοινωνίας των πολιτών.

Κλείνοντας την ομιλία μου, θα ήθελα να αναφερθώ στο σοβαρό διακύβευμα των προεδρικών εκλογών. Ας κρατήσουμε την οικονομία και τη χώρα σε σταθερή τροχιά. Για να μπορέσει η χώρα να συνεχίσει την πορεία της σταθερότητας και της ανάπτυξης, χρειάζεται έναν έμπειρο, αποτελεσματικό και αξιόπιστο Πρόεδρο. Έναν Πρόεδρο με ξεκάθαρο προσανατολισμό, ο οποίος σε δύσκολες περιόδους θα μπορεί με ψυχραιμία να λαμβάνει τις σωστές αποφάσεις. Ο τόπος χρειάζεται τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Προχωράμε για μια Κύπρο ασφαλή, σταθερή και κοινωνικά δίκαιη.

Να ευχηθώ σε όλους καλά Χριστούγεννα και ένα ελπιδοφόρο και παραγωγικό 2023.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Αλαμπρίτη. Δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Βαλεντίνος Φακοντής από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Πριν να ξεκινήσει το χρονόμετρο, ήθελα να πω κάτι. Να μη μετρήσει, γιατί έχει άλλη διάσταση.

Θέλω να ευχαριστήσω την Πρόεδρο της Βουλής για τη φιλοξενία χθες προς τα παιδιά του Ιδρύματος Μαργαρίτας Λιασιδίου από την Πάφο. Αυτές οι επισκέψεις στη Βουλή έχουν ιδιαίτερη σημασία, δείχνουν το κοινωνικό πρόσωπο του σώματος και την εξωστρέφεια που πρέπει να έχουμε ως Βουλή. Η Πρόεδρος της Βουλής, αλλά και εμείς ως συνάδελφοι μέσα από τη νομοθετική μας εργασία πρέπει να στηρίζουμε τις ευάλωτες κοινωνικά ομάδες αυτό τον δύσκολο καιρό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να είστε καλά, κύριε Φακοντή.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εγώ προσωπικά και όλοι οι συνάδελφοι -και μέσω επιτροπών και προσωπικά και μεμονωμένα ειδικά αυτές τις μέρες- προβαίνουμε σ' αυτές τις ενέργειες και είναι πολύ σημαντικό, γιατί είναι το άλλο πρόσωπο της Βουλής των Αντιπροσώπων και θα στηρίζουμε και θα συνεχίσουμε να στηρίζουμε τέτοιες εξαιρετικές δράσεις και δραστηριότητες.

Σας ευχαριστώ πολύ για την αναφορά.

Ελάτε, κύριε Κώστα. Ξεκινάμε από την αρχή τον χρόνο του κ. Φακοντή για δεκαπέντε λεπτά.

ΒΑΛΕΝΤΙΝΟΣ ΦΑΚΟΝΤΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο τελευταίος προϋπολογισμός της κυβέρνησης Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ είναι ένας ακόμη διαχειριστικός προϋπολογισμός. Είναι ένας προϋπολογισμός που αποτυγχάνει να αφουγκραστεί τις άμεσες ανάγκες του λαού μας, να αντιμετωπίσει την ακρίβια και την ενεργειακή κρίση.

Το οικονομικό μοντέλο της Κύπρου δείχνει σημάδια ευκαιριακής ανάπτυξης και άνισης κατανομής του παραγόμενου πλούτου. Καταγράφονται αυξήσεις σε δαπάνες και δημοσιονομικά πλεονάσματα. Όμως, σας ερωτώ: Γιατί τόσα χρόνια δεν υλοποιούν τις αναπτυξιακές δαπάνες που κάθε χρόνο προϋπολογίζουν; Γιατί δεν επιστρέφουν μέρος των πλεονασμάτων στην πραγματική οικονομία; Τα πλεονάσματα δεν είναι αποτέλεσμα κυβερνητικού σχεδιασμού αλλά μίας συγκυρίας αυξημένων εσόδων από φορολογίες λόγω των αυξήσεων στα καύσιμα, στον ηλεκτρισμό και σε είδη πρώτης ανάγκης. Οι κυβερνώντες, ως συνήθως, λίγο πριν από τις εκλογές έκαναν πρόβλεψη για αύξηση στις αναπτυξιακές δαπάνες. Όμως, δεν αρκεί να συμπεριλαμβάνονται

αναπτυξιακά έργα στον προϋπολογισμό. Το καθοριστικό είναι η τελική υλοποίησή τους. Τα ποσοστά υλοποίησης των αναπτυξιακών προϋπολογισμών όλων των προηγούμενων ετών είναι χαμηλά. Κατ' ακρίβεια, επί διακυβέρνησης Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ καταγράφονται ιστορικά τα πιο χαμηλά ποσοστά υλοποίησης των αναπτυξιακών προϋπολογισμών του κράτους. Τι σημαίνει αυτό; Για μία δεκαετία τώρα οι κυβερνήτες αποτυγχάνουν να υλοποιήσουν σημαντικά έργα ανάπτυξης. Σύμφωνα με επίσημα στοιχεία, ένα στα τρία έργα, που περιλαμβάνονται στον κάθε προϋπολογισμό από αυτή την κυβέρνηση, δεν υλοποιείται ποτέ. Στο υπουργείο Μεταφορών, το κατεχοχόν αρμόδιο υπουργείο της ανάπτυξης, οι κυβερνήτες μάς έχουν παρουσιάσει ένα προϋπολογισμό για το 2023 στον οποίο επαναλαμβάνονται κονδύλια προηγούμενων ετών για έργα που δεν είχαν υλοποιηθεί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι πολίτες έχουν μπουχτίσει από εξαγγελίες και κούφια λόγια. Ζητούν την υλοποίηση σημαντικών αναπτυξιακών έργων, γιατί η ανάπτυξη έχει πολλαπλασιαστικό όφελος για την κοινωνία. Χαρακτηριστικά παραδείγματα της αποτυχίας της κυβέρνησης Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ να υλοποιήσει σημαντικά έργα ανάπτυξης είναι τα εξής: Ο δρόμος Λεμεσού-Σαϊτά, ο δρόμος Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς, ο δρόμος Λεμεσού-Πάφου παρά την Πέτρα του Ρωμιού, το νέο Κυπριακό Μουσείο Λευκωσίας, η δημιουργία νέου βιομηχανικού λιμανιού στην περιοχή του Βασιλικού και άλλα πολλά. Όλα παρουσίασαν και παρουσιάζουν ακόμα τεράστιες καθυστερήσεις.

Κυρία Πρόεδρε,

Η συμβολή του κράτους ως ατμομηχανής της οικονομίας είναι ιδιαίτερα σημαντική, για να δώσει ώθηση στην οικονομία με την αναπτυξιακή του πολιτική. Αντ' αυτού η κυβέρνηση Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ με τη νεοφιλελεύθερη οικονομική πολιτική που ακολουθεί εδώ και χρόνια, έχει μειώσει τις δημόσιες επενδύσεις και ξεπουλά τον δημόσιο πλούτο. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το λιμάνι της Λεμεσού. Οι πιο κάτω διαπιστώσεις του Γενικού Ελεγκτή μάς είναι γνωστές:

1. Η ιδιωτικοποίηση του λιμανιού Λεμεσού έχει βλάψει τα συμφέροντα της Κύπρου.
2. Η κυβέρνηση συνήψε συμβάσεις με όρους ζημιογόνους για το κράτος και τα δημόσια οικονομικά.

Ως ΑΚΕΛ τασσόμαστε ενάντια στην ιδιωτικοποίηση των οργανισμών δημόσιας ωφελείας. Τονίζουμε ότι είμαστε και θα παραμείνουμε υπέρ της διαφύλαξης του δημόσιου και κοινωνικού τους χαρακτήρα.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κοινωνία υποφέρει από το σαρωτικό κύμα ακρίβειας. Σε μία τόσο κρίσιμη περίοδο η απερχόμενη κυβέρνηση αδρανεύει. Δεν έχει ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική ιδιαίτερα για τα μεγάλα αστικά κέντρα. Βλέπεται το κόστος για απόκτηση στέγης και για ενοίκιο να ανεβαίνει στα ύψη. Τι κάνουν οι κυβερνήτες; Παρακολουθούν, κάνουν διαπιστώσεις, αλλά τίποτα από όσα τους αναλογούν.

Οι εξαγγελίες τους για προσιτή στέγη και για κίνητρα στα αστικά κέντρα, έμειναν όλες στα χαρτιά. Απαράδεκτη είναι και η αποδυνάμωση του κοινωνικού χαρακτήρα και της αποστολής του ΚΟΑΓ. Ο αρμόδιος οργανισμός που έχει ως αποστολή την παροχή προσιτής στέγης κατέληξε να είναι οργανισμός χωρίς ουσιαστικό ρόλο στην κοινωνία. Η απόκτηση ιδιόκτητης στέγης πάει να γίνει άπιαστο όνειρο με πρώτα θύματα τα νεαρά ζευγάρια. Το ύψος των ενοικίων έχει εκτοξευθεί. Πολλοί φοιτητές σταματούν τις σπουδές τους, εξαιτίας του κόστους των ενοικίων, ενώ άλλοι μεταβαίνουν στα κατεχόμενα, για να ενοικιάσουν και να βρουν φθηνή στέγη. Η δανειοδότηση είναι σχεδόν ανέφικτη για την πλειοψηφία των εργαζομένων, αφού και τα επιτόκια σήμερα που μιλούμε έχουν σκαρφαλώσει στα ύψη. Τα στεγαστικά προγράμματα, που εφαρμόζει η κυβέρνηση, είναι ανεπαρκή. Σε αυτά τα προβλήματα προστίθενται και οι εκπονήσεις πρώτης κατοικίας. Για πρώτη φορά παρουσιάζεται στην Κύπρο πρόβλημα με άστεγους συμπολίτες μας. Το ΑΚΕΛ έχει ως στόχο ο κάθε πολίτης να μπορεί να απολαμβάνει το δικαίωμα για αξιοπρεπή στέγη, που να ικανοποιεί τις ανάγκες του. Ο κάθε πολίτης να ζει σε πράσινες και ανθρώπινες πόλεις με οικισμούς, με σύγχρονες υποδομές στα αστικά κέντρα και στην ύπαιθρο. Γι' αυτό και το ΑΚΕΛ αγωνίζεται για μια ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική, κοινωνικά προσανατολισμένη.

Μεταξύ άλλων εισηγούμαστε να δοθεί έμφαση σε προγράμματα ανέγερσης κατοικιών από το κράτος και την τοπική αυτοδιοίκηση. Οι κατοικίες αυτές να παραχωρούνται με χαμηλό ενοίκιο ή με ενοικιαγορά στη βάση κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων. Εισηγούμαστε την εισαγωγή σχεδίου επιδότησης ενοικίων με βάση κοινωνικοοικονομικά κριτήρια και βελτίωση των υφιστάμενων σχεδίων επιδότησης ενοικίων, ουσιαστική βελτίωση των σχεδίων και κινήτρων σε οικογένειες που επιθυμούν να αξιοποιήσουν κατοικία ή να ανεγείρουν κατοικία για μόνιμη εγκατάσταση στην ύπαιθρο.

Κυρία Πρόεδρε,

Από τις πολιτικές των κυβερνήτων όλα αυτά τα χρόνια σημειώνουμε επίσης την απραξία και την αδυναμία τους να δώσουν λύσεις στα πιο σημαντικά ζητήματα που αφορούν τις συγκοινωνίες και το κυκλοφοριακό.

Από αυτά ξεχωρίζουμε τρία αλληλένδετα ζητήματα: Πρώτον, την απουσία ενός ολοκληρωμένου οδικού δικτύου, δεύτερον, την απουσία στρατηγικής για βιώσιμη κινητικότητα στις πόλεις και, τρίτον, τα προβλήματα στις δημόσιες μεταφορές.

Η κατάσταση στους δρόμους των πόλεων είναι δραματική. Δε μιλούμε πλέον για αυξημένο κυκλοφοριακό πρόβλημα αλλά για κυκλοφοριακό χάος. Αυτό παρατηρείται ιδιαίτερα στον αυτοκινητόδρομο και τις κεντρικές οδικές αρτηρίες των πόλεων κι όχι μόνο σε ώρες αιχμής. Καθημερινά οι πολίτες ταλαιπωρούνται, σπαταλώντας χρόνο και καύσιμα σε ουρές χιλιομέτρων. Θέση του ΑΚΕΛ είναι ότι η ανάπτυξη χρειάζεται να στηρίζεται πάνω σε έναν ισχυρό πολεοδομικό σχεδιασμό, για να καθοδηγεί και να ρυθμίζει την ανάπτυξη των πόλεων και της υπαίθρου με σεβασμό στην ταυτότητα της Κύπρου, με έμφαση στην ποιότητα ζωής, το περιβάλλον, τις αρχές της αειφορίας και την προστασία από την άναρχη ανάπτυξη. Οι δημόσιες συγκοινωνίες δεν έχουν εξελιχθεί τόσα χρόνια. Τα σχέδια για βιώσιμη αστική κινητικότητα δεν εφαρμόζονται. Η πρόοδος είναι ελάχιστη, ενώ σε ορισμένους τομείς υπήρξε και οπισθοδρόμηση. Εξακολουθούμε να υστερούμε στην οδική ασφάλεια. Έχει αποδειχθεί ότι το σύστημα φωτισμένης οδοστρώσης και τα αυξημένα πρόστιμα δεν μπορούν από μόνα τους να αντιμετωπίσουν τη μάζα των θανατηφόρων και σοβαρών τροχαίων δυστυχημάτων.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Κλείνοντας, δεν μπορώ να μην αναφερθώ στην επαρχία μου την Πάφο.

Πρώτα θα αναφερθώ στο νέο δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς. Το έργο ξεκίνησε με τεράστια καθυστέρηση. Και πάλι δεν προβλέπεται σύνδεσή του με το οδικό δίκτυο της πόλης της Πάφου. Η μαρίνα Πάφου εξακολουθεί να μένει στα χαρτιά. Για τον δρόμο αεροδρομίου Πάφου-Πέγειας δεν έχουν ακόμη ξεπεραστεί τα προβλήματα, ώστε να προχωρήσει η ολοκλήρωσή του. Ιδιαίτερα, το τμήμα του δρόμου από τον Χλώρακα μέχρι την Πέγεια, εκεί δηλαδή όπου υπάρχουν αυξημένη κυκλοφορία και δυστυχώς πολύ συχνά θανατηφόρα δυστυχήματα.

Η κατασκευή του δυτικού παρακαμπτήριου παρουσιάζει επίσης τεράστια καθυστέρηση. Επιβεβλημένη είναι η αναβάθμιση και επέκταση των κτιριακών υποδομών του Γενικού Νοσοκομείου Πάφου και του Νοσοκομείου Πόλεως Χρυσοχούς. Το νοσοκομείο της Πόλεως Χρυσοχούς συνεχίζει να υπολειτουργεί, θέτοντας σε κίνδυνο καθημερινά τις ζωές των κατοίκων της περιοχής. Στο σημείο αυτό θέλω να καταγγείλω για ακόμη μια φορά τη μη υλοποίηση της δέσμευσης της κυβέρνησης για λειτουργία σε μόνιμη βάση του θαλάμου υποδοχής και φιλοξενίας ασθενών στο Νοσοκομείο Πόλεως Χρυσοχούς.

Η Πάφος έχει άμεση ανάγκη για δημιουργία δεύτερης τεχνικής σχολής, δημοτικών και γυμνασίου για κάλυψη των αυξημένων αναγκών της πόλης και της επαρχίας Πάφου.

Τέλος, θα αναφερθώ στην ανάγκη για προστασία της χερσονήσου του Ακάμα. Στο τοπικό σχέδιο που εκπόνησε η κυβέρνηση δεν υπάρχει η αναγκαία ισορροπία ούτε λύση που να σέβεται το μοναδικό περιβάλλον του Ακάμα και παράλληλα να δικαιώνει τις κοινότητες και τους κατοίκους της περιοχής.

Ως ΑΚΕΛ από το 2010 τονίσαμε κατ' επανάληψη ότι, προκειμένου να υπάρξει ίση μεταχείριση των κοινοτήτων και των κατοίκων της περιοχής και για την αποκατάσταση των δικαιωμάτων τους, θα πρέπει το κράτος να αξιοποιήσει εργαλεία όπως η ανταλλαγή γης, η μεταφορά συντελεστή, η μεταφορά αναπτυξιακών δικαιωμάτων και η καταβολή αποζημιώσεων, έτσι ώστε να διασφαλιστούν οι ιδιοκτήτες γης και κυρίως οι κοινότητες της περιοχής.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες, αγαπητοί συνάδελφοι,

Η υλοποίηση των αναπτυξιακών δαπανών στον μέγιστο δυνατό βαθμό είναι επιτακτική. Στόχος είναι η πραγματική ανάπτυξη της οικονομίας για δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, για ολοκληρωμένη στεγαστική πολιτική, για δημιουργία ενός πραγματικά σύγχρονου και ασφαλούς οδικού δικτύου, για αποφασιστική προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού του κράτους, για πολιτικές αποτελεσματικής στήριξης της κοινωνίας. Όλα αυτά αποτυπώνουν την ανάγκη για μια ουσιαστική αλλαγή και απαλλαγή από τη συναγερμική διακυβέρνηση.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι πολίτες δεν έχουν εμπιστοσύνη στην παρούσα κυβέρνηση και στους συνεχιστές της, που δεν τους ενδιαφέρει να υλοποιήσουν μακρόπνοα αναπτυξιακά έργα και αδυνατούν να θέσουν στέρεες βάσεις για τη βιώσιμη και δίκαιη ανάπτυξη. Το ΑΚΕΛ καταθέτει θέσεις και προτάσεις για την προοδευτική αλλαγή στον τόπο μας.

Καταψηφίζουμε τον παρόντα προϋπολογισμό. Διεκδικούμε υλοποίηση κάθε αναπτυξιακής δαπάνης. Διεκδικούμε την ανάπτυξη με δικαιοσύνη, αλλά και κάθε στιγμή διεκδικούμε μια ενωμένη και ελεύθερη πατρίδα!

Καλές γιορτές σε όλους και ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Φακοντή, έντεκα λεπτά.

Αντιλαμβάνομαι ότι ο κ. Ευσταθίου δεν είναι εδώ. Άρα, θα συνεχίσουμε με τον κ. Σωτήρη Ιωάννου από το ΕΛΑΜ.

Κύριε Ιωάννου, έχετε στη διάθεσή σας δεκαπέντε λεπτά.

ΣΩΤΗΡΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Ενάμιση χρόνο μετρά η παρούσα σύνθεση του κοινοβουλίου. Έχουμε καταθέσει αρκετές προτάσεις και συζητήσαμε ανάλογες άλλων βουλευτών. Σε πολλές ακούσαμε από το κυβερνητικό στρατόπεδο να λένε «είσαστε λαϊκιστές, είσαστε υπερβολικοί, είσαστε εχθροί της οικονομικής σταθερότητας του τόπου μας».

Αλλά, αν θέλετε, να μιλήσουμε για υπερβολές και λαϊκισμούς. Είναι υπερβολή ότι χιλιάδες νοικοκυριά ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας και δεν μπορούν να αποπληρώσουν τις αυξημένες τους υποχρεώσεις; Ένα μικρό παράδειγμα: Από την αρχή του χρόνου μέχρι και τον Ιούνιο του 2022 η ΑΗΚ διέκοψε το ηλεκτρικό ρεύμα σε 5 200 οικίες, μεταξύ των οποίων και ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Γνωρίζετε τον μέσο όρο του οφειλόμενου ποσού; €290! Είναι λαϊκισμός ότι οι δείκτες της ανεργίας καλύπτονται με προσωρινές συμβάσεις και χαμηλούς μισθούς; Θα ακούσουμε βέβαια για τον κατώτατο μισθό, ο οποίος όμως δε φτάνει ούτε για το ρεύμα και το ενοίκιο.

Είναι υπερβολή μήπως ότι οι εταιρείες διαχείρισης δανείων λειτουργούν ως κράτος εν κράτει μέσα στην κοινωνία μας; Απειλούν τους δανειολήπτες με απαράδεκτους όρους. Αρνούνται να συζητήσουν. Καταχρώνται την εξουσία που τους έδωσε ο Δημοκρατικός Συναγερμός και το ΔΗΚΟ μέσα στο κοινοβούλιο.

Θα πλήξουμε την οικονομία του τόπου μας, όταν ζητούμε στήριξη των τομέων της κτηνοτροφίας, της γεωργίας και της αλιείας, των τομέων που πλήγηκαν στον μέγιστο βαθμό, που είδαν τις ζωτροφές, τα λιπάσματα, το πετρέλαιο και γενικά τα έξοδά τους να πολλαπλασιάζονται μέσα σε έναν χρόνο; Δεν αντιλαμβάνεται κανείς ότι στήριξη αυτών των ανθρώπων σημαίνει αυτάρκεια και ανεξαρτησία για την πατρίδα μας;

Είναι λαϊκισμός μήπως ότι το κράτος μέχρι σήμερα αφήνει εκτεθειμένους τους συγγενείς των αγνοουμένων και προσπαθεί να κάνει μελέτες, για να δει αν είναι συμφέρουσα η οποιαδήποτε στήριξή τους; Αναφερόμαστε σε ανθρώπους που έχασαν τα αγαπημένα τους πρόσωπα για την υπεράσπιση της Κυπριακής Δημοκρατίας και για να βρισκόμαστε σήμερα εμείς εδώ. Το να βάζει κάποιος τη λέξη «αγνοούμενος» και δίπλα της τη λέξη «αναλογιστική μελέτη» είναι τουλάχιστον ντροπιαστικό.

Πάμε σε κοινωνικά θέματα, για να μιλήσουμε για υπερβολές και για λαϊκισμό. Είναι υπερβολή μήπως ότι τα άτομα με αναπηρία στην Κύπρο βλέπουν την αξιοπρέπειά τους να πλήττεται καθημερινά, που σύρονται σε ιατροσυμβούλια που τους κατατάσσουν σε μορφές αναπηρίας, που έρχεται ένα παιδί με αυτισμό ή άλλη ιδιαιτερότητα και του λένε «εσύ απορρίπτεσαι, γιατί είσαι μέτριας μορφής»; Έχει ζήσει κανείς με άτομο με μέτριας μορφής αναπηρία; Γνωρίζει κανείς τις ανάγκες του; Άτομα με αναπηρίες χάνουν το επίδομά τους, γιατί έκαναν την πρακτική τους στο πανεπιστήμιο ή γιατί με πολύ κόπο βρήκαν μία εργασία. Μάθαμε στην Κύπρο να τιμωρούμε την προσπάθεια και να ποινικοποιούμε την πρόοδο σε όλα τα ζητήματα, από την παιδεία και την υγεία μέχρι την κοινωνική πρόνοια. Υπάρχει άμεση ανάγκη διαχωρισμού του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος από επιδόματα που αφορούν άτομα με αναπηρίες.

Οι πολύτεκνοι την ίδια ώρα έχασαν πολλά από τα ωφελήματα που είχαν. Και τι ζητούν σήμερα; Απλώς, την επαναφορά τους, τώρα που ο δείκτης γονιμότητας είναι στο χειρότερο σημείο στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας. Και τι περαιτέρω θα στοίχιζε στο κράτος η στήριξή τους; €5 εκατομ. τον χρόνο, όσα περίπου στοιχίζει το «Πουρνάρα» για έναν μήνα.

Είναι υπερβολή μήπως ότι κάποιοι ξεψαχνίζουν τα προφίλ των μονογονιών στο Facebook, για να δουν αν έχουν σύντροφο ή όχι και να τους κόψουν το επίδομά τους, ενώ κλείνουν τα μάτια σε κάτι βιντεάκια παράνομων μεταναστών μέσα στο Tik Tok, που ανεμίζουν τα χρήματα που τους χαρίζετε, και τους τρόπους με τους οποίους φτάνουν στην Κύπρο;

Πολλές οι συζητήσεις και στην επιτροπή Νομικών. Έγινε το βήμα πολύ πρόσφατα της αναβάθμισης των κλιμάκων, αποτέλεσμα συνεχούς και καθημερινής πίεσης προς το αρμόδιο υπουργείο για ένα δίκαιο αίτημα των χαμηλόμισθων αστυνομικών και πυροσβεστών που υπάρχει για χρόνια. Είναι όμως μήπως υπερβολή και λαϊκισμός πως σε αρκετές περιπτώσεις οι σταθμοί είναι υποστελεχωμένοι, ο εξοπλισμός ελλιπής και απαρχαιωμένος και οι αστυνομικοί είναι εκτεθειμένοι απέναντι σε συμμορίες παράνομων μεταναστών σε γκετοποιημένες περιοχές; Την ίδια ώρα, το επαγγελματικό τους μέλλον αβέβαιο, αφού σε μεγάλο βαθμό οι προσλήψεις και οι προαγωγές πέφτουν, κάτι το οποίο ως επιτροπή Νομικών είχαμε τονίσει. Το ενδιαφέρον για

εισαγωγή κάθε χρόνο μειώνεται και όχι τυχαία. Αυτό είναι το αστυνομικό σώμα που θέλουμε;

Είναι υπερβολή ότι οι ολυμπιονίκες και οι επίδοξοι ολυμπιονίκες της επαρχίας Λάρνακας δεν έχουν γήπεδο να προπονηθούν, αφού το ΓΣΖ παραμένει στο έλεος του χρόνου και της ταλαιπωρίας, ενώ ο στίβος του βρίσκεται σε άθλια κατάσταση;

Όλα αυτά γνωρίζετε πολύ καλά πως ούτε υπερβολές είναι ούτε ψέματα. Είναι η πικρή πραγματικότητα που ζει ο κάθε συμπατριώτης μας και οι κυβερνώντες κλείνουν τα μάτια στην αλήθεια.

Και μπροστά σε όλα αυτά τα προβλήματα τι είναι η έγνοια της κυβέρνησης; Η αμφιλεγόμενη και ύποπτη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση. Να μας καταθέτει νομοσχέδια, για να αλλάξεις φύλο στα δεκαέξι σου απλώς υπογράφοντας κάποια χαρτιά, να κάνει συνέδρια για σεξουαλικούς προσανατολισμούς, να συνεργάζεται με μη κυβερνητικές οργανώσεις με ύποπτες δραστηριότητες, να επιβάλλει στους πολίτες πράσινους φόρους στο όνομα της προστασίας του περιβάλλοντος. Και κλείνει τα μάτια μπροστά στα πραγματικά προβλήματα. Λες και, αν πούμε ότι τα φύλα είναι εξήντα τέσσερα και δεν είναι δύο, θα δίνουμε στον κόσμο που πεινά, που υποφέρει «φύλα» να τρώει!

Έχουμε καταντήσει σε αυτό το κράτος την κάθε επιθυμία, την κάθε ιδιοτροπία να τη βαφτίζουμε «ανθρώπινο δικαίωμα». Αλλά το ίδιο το κράτος κλείνει τα μάτια μπροστά στα πραγματικά δικαιώματα του κάθε ανθρώπου, να ζήσει αξιοπρεπώς, να έχει τη δική του στέγη, να έχει τη δική του εργασία, να τον αντιμετωπίζουμε με σεβασμό απέναντι στη φτώχεια. Είτε μας αρέσει είτε όχι, αυτή είναι η Κύπρος σήμερα.

Για τα ζητήματα που ανέφερα πιο πάνω από το κυβερνητικό στρατόπεδο θα ακούσουμε ότι το κράτος δεν έχει μηχανή που να κόβει χρήματα. Συμφωνούμε, δεν υπάρχει μηχανή. Υπάρχει όμως μία μαγική λέξη που ονομάζεται «εξοικονόμηση». Και τη χρησιμοποιείτε με λάθος τρόπο. Πάντα! Αυτό το κράτος ξοδεύει €170 εκατομ. σε παράνομους μετανάστες. Το να ζητά το ΕΛΑΜ περισσότερη βοήθεια για τους Έλληνες της Κύπρου δεν είναι δικό μας καπρίσιο.

Ίσως κάποιοι να μην το έχουν προσέξει, αλλά ισχύει: Η Κύπρος βιώνει μία έκτακτη ανάγκη. Υπάρχει κίνδυνος στους επόμενους μήνες και άλλοι συμπατριώτες μας να βρεθούν κάτω από το όριο της φτώχειας. Θα ακούσουμε βεβαίως τις γνωστές προοδευτικές φωνές, ότι είμαστε ρατσιστές, ξενοφοβικοί και ένα σωρό άλλα επίθετα.

Θέλετε να μιλήσουμε για ρατσισμό; Να μιλήσουμε συγκεκριμένα. Ο Γιάννης στην Πύλα πληρώνει ρεύμα, πληρώνει νερό, πληρώνει σκύβαλα. Στον Μουσταφά όμως, τον γείτονα του, επειδή είναι Τουρκοκύπριος, τα πληρώνει το κράτος. Αυτό δεν είναι ρατσισμός; Είναι ή δεν είναι ρατσισμός ότι, για να εγκριθεί μία αίτηση επιδόματος ενός συμπατριώτη μας, χρειάζονται ένα σωρό έγγραφα, εννέα με δέκα μήνες, να τον ρωτήσουμε τον μισθό της γιαγιάς του, τα περιουσιακά στοιχεία του τατά του, αλλά ένας ο οποίος πέρασε από εφτά, οκτώ μουσουλμανικές χώρες χωρίς ταυτότητα, χωρίς έγγραφο, χωρίς να γνωρίζουμε τους σκοπούς του είναι άμεσα δικαιούχος επιδόματος. Και, αν καθυστερήσεις μια-δύο ημέρες, καταστρέφει το Γραφείο Ευμερείας και χτυπά εργαζομένους. Είναι ή δεν είναι ρατσισμός του χειρίστου είδους, όταν ένας οπαδός για παράνομη είσοδο σε γήπεδο φυλακίζεται για τέσσερις μήνες, την ίδια ώρα που επιβάλλονται σε διακινητές παράνομων μεταναστών ποινές φυλάκισης δύο και τριών μηνών; Πολλές περιπτώσεις, δε χρειάζεται να το πλατύνουμε άλλο. Η ουσία είναι ξεκάθαρη.

Ο μεγαλύτερος ρατσισμός που υπάρχει είναι εναντίον των Ελλήνων της Κύπρου. Τα τελευταία χρόνια έχουμε καταντήσει πολίτες δεύτερης και τρίτης κατηγορίας. Όποιος μιλήσει αντίθετα σε αυτή τη νέα τάξη πραγμάτων που θέλουν διάφοροι να επιβάλουν αυτόματα ταμπελώνεται. Αν μιλάς σήμερα για απελευθέρωση της Κύπρου, είσαι φασίστας. Αν μιλάς βέβαια για την Παλαιστήνη, είσαι προοδευτικός. Αν δεν ανέχεσαι την παράνομη μετανάστευση και την εγκληματικότητα, είσαι ξενοφοβικός. Αν δε δέχεσαι οι κουβαλητοί της Άγκυρας να έχουν προτεραιότητα σε όλα, είσαι ρατσιστής. Αν ζητάς στήριξη των Ελλήνων της Κύπρου, είσαι λαϊκιστής σήμερα.

Αν μιλάς για πίστη, ορθοδοξία, οικογένεια, είσαι οπισθοδρομικός. Όταν βέβαια είσαι ο Γαβριήλ και ζωγραφίζεις να ουρούν σε ιερωμένους, να καθυβρίζουν τον Χριστό και την Παναγία και προσβάλλεις το έθνος μας, εκεί είσαι καλλιτέχνης. Αν πεις ότι υπάρχουν δύο φύλα και όχι εξήντα τέσσερα και πως τα παιδιά γεννιούνται αγόρι ή κορίτσι, είσαι ομοφοβικός.

Απολογούμαστε, αλλά για εμάς η επιβίωση της πατρίδας μας είναι πιο σημαντική από τις δικές σας τις εμμονές. Πρώτα η Κύπρος λοιπόν για εμάς και πάνω απ' όλα ο κόσμος της. Αυτή είναι η προτεραιότητα του ΕΛΑΜ και του προέδρου του Χριστού Χρίστου. Ένα ισχυρό ΕΛΑΜ στις εκλογές είναι το καλύτερο μήνυμα στους κυβερνώντες, να εφαρμόσουν πολιτικές με επίκεντρο τον συμπολίτη μας.

Κλείνοντας, κυρία Πρόεδρε, την περασμένη Παρασκευή η πλειοψηφία της Βουλής υπερψήφισε ένα ψήφισμα μίσους, μία μελανή στιγμή στην ιστορία του σώματος. Αύριο τα ίδια ακριβώς κόμματα είναι έτοιμα να γράψουν και πάλι μία μαύρη σελίδα. Συγχαρητήρια, πραγματικά συγχαρητήρια, στους βουλευτές και στα κόμματα που θα αποκόψουν ή θα σταυρώσουν τα κονδύλια που αφορούν τον αρχηγό της ΕΟΚΑ Διγενή, τις εκδηλώσεις για την 1^η του Απρίλη, τον Σύνδεσμο Αγωνιστών, το Μέγαθρον Αγωνιστών, τα μνημεία του Φώτη Πίττα και άλλων ηρώων, τη συντήρηση της αγχόνης, της οικίας του Μιχαλάκη Παρίδη στη Λάρνακα και όλων των

άλλων ιστορικών μνημείων προς τιμήν των αγωνιστών της ελευθερίας της Κύπρου.

Στην πραγματικότητα αυτά είναι εξυπνοβλακειές. Το μνημόσυνο του Διγενή είναι τον Ιανουάριο. Αφού θα δεσμεύσετε το κονδύλι, πώς θα συνέλθει η Βουλή, που θα είναι κλειστή, για να το αποδεσμεύσει; Για τρεις μήνες, μέχρι να ανοίξει ξανά η Βουλή, πώς θα γίνονται ημερίδες και συνέδρια για την ΕΟΚΑ; Πώς θα λειτουργήσει το μνημείο του Παλληκαρίδη στην Τσάδα ή του Γρηγόρη Αυξεντίου στον Μαχαιρά αρχές του Μάρτη, που είναι η ημέρα της θυσίας του, όταν το κονδύλι θα είναι δεσμευμένο; Και, όταν έρθουν στη Βουλή, τι θα τους ρωτήσετε; Τι πολιτικό θέμα δηλαδή προκύπτει; Με ποια ουσία συνηρεϊται μια αγχόνη; Ή θα θέλετε να μάθετε τον τρόπο αναστήλωσης ενός κρησφυγέτου; Μην ξεχάσετε να ενημερώσετε τους αγωνιστές της ΕΟΚΑ για αυτό σας το κατόρθωμα στο επόμενο μνημόσυνο που θα πάτε. Μην ξεχάσετε να το αναφέρετε στην επόμενη εθνική επέτειο που θα είστε ομιλητές.

Από όλο τον κρατικό προϋπολογισμό, από όλα αυτά τα κονδύλια, σας ενόχλησαν αυτά που αφορούν τον αγώνα της ΕΟΚΑ. Μόνο αυτά! Και πάλι μπράβο σας!

Και όλα αυτά από πού πηγάζουν; Από το μίσος σας για τον αρχηγό της ΕΟΚΑ τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή, τον αρχηγό του Αυξεντίου, του Μάτση και του Παλληκαρίδη, που, είτε σας αρέσει είτε όχι, είναι μέρος του πιο ένδοξου αγώνα που έδωσε ποτέ ο κυπριακός ελληνισμός. Η ιστορία θα κρίνει αυτές σας τις πράξεις, το ίδιο και οι πολίτες. Εμείς από την πλευρά μας δεν πρόκειται να βάλουμε ούτε ένα λιθαράκι στην προσπάθεια διχόνοιας και παραχάραξης της ιστορίας του τόπου μας, που τον μόνο που ικανοποιεί είναι τον Τούρκο εισβολέα, γιατί με τέτοιες τροπολογίες μόνο τον διχασμό επιδιώκετε, ακολουθώντας τον κατήφορο που χάραξε το ΑΚΕΛ.

Καλά Χριστούγεννα σε όλο τον κόσμο με υγεία, ευτυχία και στην πατρίδα μας καλή λευτεριά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Ιωάννου.

Τον λόγο έχει η κ. Μαρίνα Νικολάου εκ μέρους του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΜΑΡΙΝΑ ΝΙΚΟΛΑΟΥ:

Ευχαριστώ πολύ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τον ηρωικό λαό της Παλαιστίνης πρέπει να προσέχουν πολύ αυτοί που τον βάζουν στο στόμα τους. Ο αγώνας για την απελευθέρωση και για την ειρήνη είναι για εμάς τους προοδευτικούς, για εμάς την αριστερά, αγώνας καθολικός. Και ο ηρωικός λαός της Παλαιστίνης, που ούτε πού κόφκει δεν ξέρετε η Παλαιστίνη, κύριοι ναζί, ντρέπεται, όταν εσείς τους βάζετε στο στόμα σας.

Όπως κάθε χρόνο, έτσι και φέτος η κυβέρνηση επαναλαμβάνει τον εαυτό της με έναν αντιλαϊκό κρατικό προϋπολογισμό. Έναν προϋπολογισμό ταξικά άνιστο, που φορτώνει στον λαό φορολογίες, αλλά αρνείται να του δώσει στήριξη έναντι του πρωτοφανούς κύματος ακρίβιας που σαρώνει τη ζωή του. Έναν προϋπολογισμό που στερεί από την κοινωνία δαπάνες και παροχές για την υγεία, την παιδεία, το κοινωνικό κράτος. Έναν προϋπολογισμό ιδεοληπτικά κολλημένο στο δόγμα του «λιγότερου κράτους».

Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τη δημόσια υγεία, ο φετινός προϋπολογισμός παρουσιάζει και φέτος περικοπές στη χρηματοδότηση των αναπτυξιακών δαπανών κατά €1 εκατομ. μεγαλύτερες σε σχέση με πέρσι. Πόσο γρήγορα πήγαν περίπατο τα «ευχαριστώ» των κυβερνώντων στον δημόσιο τομέα της υγείας και στους λειτουργούς για την αντιμετώπιση της πανδημίας! Έτρεχε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου να υποκλιθεί στα δημόσια νοσοκομεία για τον ρόλο και τη συμβολή τους στη διαχείριση της πανδημίας. Ας πάει και σήμερα μια επίσκεψη στα δημόσια νοσοκομεία να δει τις ελλείψεις, συχνά ακόμα και στα βασικά, να δει την υποστελέχωση, να δει τους επαγγελματίες υγείας να προσπαθούν να ανταποκριθούν υπερβαίνοντας εαυτόν, να δει ασθενείς να ζητούν μια κουβέρτα και να τους απαντούν «μα, δεν έχουμε»!

Μόλις το θέμα του κορωνοϊού πέρασε κάτω κάτω στα δελτία των ειδήσεων, η υπόσκαψη των δημόσιων νοσηλευτηρίων συνέχισε. Business as usual. Έτσι, η Κύπρος εξακολουθεί να βρίσκεται σταθερά κάτω από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε δαπάνες που αφορούν στη δημόσια υγεία, σύμφωνα με τη σχετική έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Αλληλοσυγχαίρονται για το ΓΕΣΥ, προσποιούμενοι ότι δεν είδαν και δεν άκουσαν στελέχη της δικής τους κυβέρνησης να καταγγέλλουν ότι μέχρι και την τελευταία στιγμή προσπαθούσαν να αποτρέψουν την εφαρμογή του μονοασφαλιστικού ΓΕΣΥ με τον χαρακτήρα που έχει σήμερα. Και, αφού δεν τα κατάφεραν, προφανώς αποφάσισαν να περάσουν στο σχέδιο βήτα, την υπόσκαψη της δημόσιας υγείας.

Πώς αλλιώς να ονομάσουμε το φαινόμενο, αντί η δημόσια υγεία, τα δημόσια νοσηλευτήρια να στηρίζονται και να αναβαθμίζονται, να ανατίθενται κομμάτι κομμάτι οι υπηρεσίες υγείας στον ιδιωτικό τομέα, στα ιδιωτικά κέντρα, με την αγορά υπηρεσιών και συμβάσεων; Μόνιμες και πάγιες ανάγκες καλύπτονται με συμβάσεις σ' ένα αλισβερίσι χωρίς τελειωμό. Αυτή είναι η αντίληψη της κυβέρνησης για τη δημόσια υγεία, ανάθεση ευθύνης στον

ιδιωτικό τομέα.

Ευθύνη, μία λέξη που προφανώς δεν αρέσει καθόλου σε αυτούς που μας κυβερνούν. Κάθε φορά που στην επιτροπή θέτουμε τα προβλήματα των δημόσιων νοσηλευτηρίων, το υπουργείο ρίχνει την ευθύνη στον ΟΚΥΠΥ. Έρχεται μετά ο ΟΚΥΠΥ και ρίχνει την ευθύνη στο υπουργείο. Έχουμε επανειλημμένα ζητήσει το επιχειρησιακό πλάνο του ΟΚΥΠΥ. «Καλέστε μας και θα σας το δώσουμε» μας είπαν την τελευταία φορά. «Ούτε σε εμάς δεν το έδωσαν. Και εμείς το περιμένουμε!» απαντά το υπουργείο. Και βλέπουμε σε επανάληψη το κακοπαιγμένο έργο της αλληλοεπίρριψης ευθυνών στην επιτροπή Υγείας.

Εν τω μεταξύ, η ανοχή των δημόσιων νοσηλευτηρίων, η υπομονή των επαγγελματιών υγείας και των ασθενών που πληρώνουν κάθε μήνα, για να έχουν ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, τελειώνει. Αυτός είναι ένας ακόμα λόγος που η πλειοψηφία της κοινωνίας ζητά την αλλαγή σε κάθε έρευνα γνώμης που γίνεται ενόψει των προεδρικών εκλογών.

Δεν πρέπει να έχουμε αμφιβολία ότι, αν στο τιμόνι της διακυβέρνησης βρεθεί ένας από τους δύο υποψήφιους του Συναγερμού, το έργο της υπόσκαψης του ΓΕΣΥ θα ολοκληρωθεί. Η συνεπής και ξεκάθαρη υπεράσπιση και η θωράκιση του κοινωνικού μονοασφαλιστικού χαρακτήρα του ΓΕΣΥ και των βασικών του αρχών για ίση, ποιοτική πρόσβαση και κοινωνική αλληλεγγύη, ο ουσιαστικός έλεγχος και η βελτίωσή του, η αντιμετώπιση των καταχρήσεων, όλα αυτά δηλαδή που απαιτεί η κοινωνία από την πολιτεία, είναι αυτά που διατρέχουν τις προτάσεις του Ανδρέα Μαυρογιάννη για την υγεία.

Σε ό,τι αφορά στο ΑΚΕΛ, θα συνεχίσει να υπερασπίζεται την κοινωνική ανάγκη και απαίτηση για ποιοτική δημόσια υγεία με την ίδια συνέπεια και σταθερότητα που το πράττει όλα αυτά τα χρόνια. Για εμάς η παροχή ποιοτικών υπηρεσιών υγείας είναι και πρέπει να είναι δικαίωμα για όλους και όχι προνόμιο για τους λίγους. Αυτή τη φιλοσοφία συναντά κανείς και στο πρόγραμμα του Ανδρέα Μαυρογιάννη, όπου η διασφάλιση της ουσιαστικής στήριξης ασθενών ειδικών κατηγοριών, όπως αυτοί με χρόνιες παθήσεις, βρίσκεται στους βασικούς πυλώνες για την ενίσχυση και την εξέλιξη της υγείας.

Στις σημερινές κοινωνικές συνθήκες η διαφύλαξη κεκτημένων και ιδιαίτερα η διαφύλαξη των δικαιωμάτων όλων στην υγεία είναι περισσότερο από αναγκαία. Προς αυτή την κατεύθυνση εργαζόμαστε εντατικά μέσα και έξω από τη Βουλή. Σημαντικό κομμάτι της προσπάθειάς μας είναι και τα δικαιώματα και τα αιτήματα των ανθρώπων με εμπειρία καρκίνου, αιτήματα που αφορούν ένα σημαντικό κομμάτι της κοινωνίας μας. Πρόσφατα καταθέσαμε πρόταση νόμου για την κατοχύρωση του δικαιώματος στη λήθη για άτομα με εμπειρία καρκίνου, ώστε να μπορούν να συνεχίζουν τη ζωή τους χωρίς διακρίσεις και έχοντας πρόσβαση σε ασφαλιστικές καλύψεις. Ελπίζουμε στο αμέσως επόμενο διάστημα να ξεκινήσει η συζήτησή της.

Λίγα λόγια, πολλή δουλειά και πράξεις. Σε αντιδιαστολή με τους κυβερνώντες που πολυδιαφημίζουν την αποτελεσματικότητά τους, για να τους εμπιστευτεί ξανά ο λαός. Όμως, το τεκμήριο της αλήθειας είναι οι πράξεις, είναι τα αποτελέσματα.

Ας δούμε το σημαντικό κεφάλαιο της μεταναστευτικής πολιτικής. Ποια διαχείριση έκαναν και ποια αποτελέσματα είχαν; Ποιου ευθύνη είναι η δίκαιη, αποτελεσματική και ταχεία εξέταση των αιτήσεων ασύλου; Επί διακυβέρνησης Χριστόφια, τότε που οι εκκρεμότητες αιτήσεις ήταν στη χειρότερη περίπτωση 2 000 οι σημερινοί κυβερνώντες χαλούσαν τον κόσμο, τους έφταιγε ο Πρόεδρος, τους έφταιγαν οι υπουργοί. Σήμερα που οι αιτήσεις που εκκρεμούν φτάνουν τις 30 000, τους φταίνε τα θύματα των πολέμων, τους φταίνε όλοι οι άλλοι και εννοείται πως δεν αναλαμβάνουν καμία ευθύνη για τη δική τους ολιγωρία.

Κανένας δεν αμφισβητεί ότι η Κυπριακή Δημοκρατία καλείται να διαχειριστεί ροές που υπερβαίνουν τις δυνατότητές της, ειδικά τη στιγμή που η Τουρκία εργαλειοποιεί με χυδαιότητα το δράμα των προσφύγων μπροστά στα μάτια και με την πλήρη απενοχοποίηση των Ευρωπαίων ομοϊδεατών σας. Αλλά την κρίσιμη στιγμή που λαμβάνονταν αποφάσεις για τον Κανονισμό του Δουβλίνου, που εγκλωβίζει τους πρόσφυγες στην πρώτη χώρα άφιξης, και για την ανήθικη συμφωνία της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την Τουρκία, δεν ψελλίσατε λέξη. Αντίθετα, οι ομοϊδεάτες σας τα επέβαλαν και, τώρα που ζούμε τα αποτελέσματα αυτών των πολιτικών, φταίει οποιοσδήποτε άλλος εκτός από εσάς που τους στηρίζετε.

Αν ήσασταν τόσο περήφανοι για τη διαχείριση που κάνατε για το μεταναστευτικό και τις πολιτικές που εφαρμόσατε, δε θα παίρνατε τον κ. Σχοινά στην Αθήνους να βλέπει με τα κιάλια την Πράσινη Γραμμή. Θα τον παίρνατε στο Πουρνάρα, εκεί όπου, παρ' όλα τα κονδύλια εκατομμυρίων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, στοιβάζονται οι άνθρωποι σε άθλιες συνθήκες, με τα προβλήματα μέσα και έξω από το κέντρο φιλοξενίας για τους κατοίκους των γεινιαζουσών κοινοτήτων να πολλαπλασιάζονται. Ή μήπως αποτελεσματικό μέτρο είναι τα συρματοπλέγματα στον Αστρομερίτη, που κόστισαν στους φορολογούμενους €2 εκατομ., για να κάνουν τη ζωή των κατοίκων δύσκολη και να μας φέρουν σε αντιπαράθεση με τα Ηνωμένα Έθνη;

Σεβασμός στο Διεθνές Δίκαιο, στις συμβάσεις που έχει κυρώσει η Κυπριακή Δημοκρατία, ορθή αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων, στελέχωση της Υπηρεσίας Ασύλου, ταχεία εξέταση των αιτήσεων, ανθρώπινη διαχείριση, διεκδίκηση από την Κυπριακή Δημοκρατία εξαιρέσεων ως χώρα μικρή, νησιώτικη και ημικατεχόμενη. Αυτές είναι οι βασικές αρχές πάνω στις οποίες πρέπει να βασιστούμε για μια ολοκληρωμένη μεταναστευτική πολιτική, όπως πολύ ορθά περιλαμβάνονται στο πρόγραμμα του Ανδρέα Μαυρογιάννη, και όχι στους φράχτες

και τα έπεια πτερόντα που τάζουν στον κόσμο οι κ. Αβέρωφ Νεοφύτου και Νίκος Χριστοδουλίδης.

Φεύγοντας αυτή η κυβέρνηση από την εξουσία, αφήνει πίσω της μια κοινωνία βυθισμένη στα προβλήματα. Ένα από τα πιο κρίσιμα είναι η ολομέτωπη επίθεση που δέχθηκε το περιβάλλον εξαιτίας των παράνομων αναπτύξεων, της καταστροφής προστατευόμενων οικοτόπων και της αποσπασματικής εφαρμογής της νομοθεσίας, σε ό,τι αφορά τα δίκτυα περιοχών για προστασία της φύσης. Το ΑΚΕΛ κατέθεσε αρκετές φορές τις ανησυχίες του για τις πραγματικές επιδιώξεις της κυβέρνησης σε σχέση με το μέλλον της χερσονήσου του Ακάμα.

Επόμενο κρίσιμο ζήτημα που απασχολεί την πλειοψηφία της κοινωνίας είναι το στεγαστικό. Και εδώ κρίνεται η αποτελεσματικότητα ή αναποτελεσματικότητα των κυβερνήσεων και των επιδόσεων συνεχιστών τους. Να πάρουμε παράδειγμα τη Λεμεσό: Από τα ρετιρέ των πύργων όλα φαίνονται «spectacular», όπως υποστηρίζουν και οι συγγενείς του Προέδρου. Όμως, με τους πραγματικούς όρους της πραγματικής ζωής το στεγαστικό εξελίσσεται σε κοινωνική μάστιγα. Ο κόσμος που δεν έχει ιδιόκτητη κατοικία αναγκάζεται να πληρώνει τεράστια ενοίκια. Η απουσία μιας ολοκληρωμένης πολιτικής από το κράτος, σε συνδυασμό με την αλλοίωση της αποστολής και του σκοπού του ΚΟΑΓ, έχει εντείνει το πρόβλημα.

Με έκπληξη διαπιστώσαμε στην επιτροπή Εσωτερικών ότι ο ΚΟΑΓ αντλούσε κονδύλια κυρίως σε διασύνδεση με το Κυπριακό Επενδυτικό Πρόγραμμα και επομένως η κατάργηση εκείνου του προγράμματος επέφερε ουσιαστικά κατάργηση των σχεδιασμών του ΚΟΑΓ.

Ακούσαμε επίσης το σκανδαλώδες πως από τις 1 235 πολιτογραφήσεις που έγιναν από το 2019 μέχρι τη λήξη του προγράμματος ο ΚΟΑΓ έλαβε δωρεά μόνο από 128 πολιτογραφηθέντες. Αυτό με απλά μαθηματικά σημαίνει ότι εισπράχθηκαν μόνο €11 εκατομ., ενώ θα έπρεπε να εισπραχθούν πέραν των €110 εκατομ. Προσθέστε τώρα σε αυτά και τα €205 εκατομ. που χάρισαν με τον μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 5% αυτοί που μας κυβερνούν σε όσους πούλησαν διαβατήρια και ιδού τα έργα της κυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού, η πολυδιαφημισμένη «συνετή διαχείριση των οικονομικών» και η «αποτελεσματικότητά» τους!

Όταν πρόκειται για τα συμφέροντα των λίγων, η κυβέρνηση βρίσκει πάντα τον τρόπο και τους πόρους. Όταν πρόκειται για τα αιτήματα της κοινωνίας, δεν υπάρχουν χρήματα, δεν υπάρχουν τρόποι. Ένα μικρό παράδειγμα το γεγονός ότι τα κονδύλια για οδικά έργα στους δρόμους Λεμεσού-Σαϊττά και Λεμεσού-Αγρού απουσιάζουν ξανά από τον φετινό προϋπολογισμό. Η δε διαπλάτυνση του δρόμου Κυπερούνας-Κάτω Μύλου παραμένει ακόμα ένα «δεσμεύομαι».

Η κυπριακή κοινωνία κουράστηκε πλέον να μετρά «δεσμεύομαι». Κουράστηκε να παρακολουθεί το θέατρο του παραλόγου, αυτούς που δέκα χρόνια πρωταγωνιστούσαν στην κυβέρνηση Αναστασιάδη και τώρα συμπεριφέρονται λες και σήμερα προσγειώθηκαν στην Κύπρο, ανακάλυψαν τα προβλήματα και έχουν ξαφνικά όλους τους τρόπους να τα λύσουν.

Η κυπριακή κοινωνία δεν αντέχει άλλη κοροϊδία. Δεν αντέχει άλλο να βλέπει τα συρματοπλέγματα να πολλαπλασιάζονται. Δεν αντέχει άλλο να ζει καθημερινά με την αγωνία της επιβίωσης. Ο κυπριακός λαός, οι πολίτες, μπορούν και θα μετατρέψουν το 2023 σε χρονιά της αλλαγής, της προοδευτικής αλλαγής που θέλει η κοινωνία και που χρειάζεται ο τόπος μας.

Καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ την κ. Νικολάου.

Προχωράμε στον κ. Νίκο Σύκα από τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

Ελάτε, κύριε Σύκα.

ΝΙΚΟΣ ΣΥΚΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πολιτική αξιοπιστία του καθενός μας κρίνεται ασφαλέστατα από τις τοποθετήσεις του και, για να έχει αξία το επίθετο ή το ουσιαστικό που χρησιμοποιούμε, αναμένεις τουλάχιστον να δεις τις δύο όψεις του νομίσματος.

Έχω ακούσει με πολλή προσοχή τους αγαπημένους συναδέλφους, ειδικότερα του ΑΚΕΛ, και απλώς έτσι σημειολογικά θέλω να ρωτήσω: Καλά, τούτη η κυβέρνηση δέκα χρόνια δεν έκανε απολύτως τίποτε; Για να έχουν αξία τα λόγια σας -και προβλήματα υπάρχουν- θα έπρεπε τουλάχιστον για την έξωθεν καλή μαρτυρία να καταλογίσετε κάτι το οποίο αυτή η κυβέρνηση έχει κάνει.

Και επειδή αναφερόμαστε συνέχεια για τη Λεμεσό και για τους πύργους, θα ήθελα να θυμίσω τους αγαπημένους φίλους του ΑΚΕΛ ότι α λα καρτ σε τέσσερις μεγάλες αναπτύξεις, κύριοι, έχετε ψηφίσει, όπως έχουμε ψηφίσει και εμείς. Και, αν θέλετε, να σας πω και τις αναπτύξεις. Το ερώτημα είναι: Στις άλλες τρεις μεγάλες αναπτύξεις δανειοδότησης γιατί δεν ψηφίσατε; Και, αν χρειαστεί, θα σας απαντήσω.

Και αυτά τα λέω, κυρία Πρόεδρε, γιατί σε αυτή τη σημαντικότερη και θεσμικά κορυφαία συζήτηση νομίζω ότι αυτό που νιώθω την ανάγκη να κάνω αυτή τη στιγμή είναι να συγχαρώ και δημόσια τον Υπουργό Οικονομικών για την αποτελεσματική διαχείριση της οικονομικής πολιτικής κατά τη διάρκεια της πανδημίας, της κρίσης που επήλθε από τη ρωσική εισβολή, η οποία και συνεχίζεται, έτσι ώστε να μπορεί να παραδίξει και φέτος έναν ισορροπημένο προϋπολογισμό και μια εύρωστη οικονομία με τεράστιες αναπτυξιακές προοπτικές, σε συνέχεια της επίσης επιτυχημένης δράσης του πρώην Υπουργού Οικονομικών κατά τη διάρκεια των τελευταίων προηγούμενων εφτά χρόνων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι πολύ καλά γνωστό σε όλους κάτω από ποιες συνθήκες παρέλαβε ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Δημοκρατικός Συναγερμός τη διακυβέρνηση της χώρας. Και το αναφέρω, γιατί δεν έχω την πρόθεση να αποδώσω ευθύνες και κατ' επέκταση να δημιουργήσω διχασμό. Το αναφέρω, για να καταδείξω πόσα μπορεί να καταφέρει μια χώρα, όταν με απόλυτη αποφασιστικότητα ακολουθεί πολιτικές σύνεσης και αυστηρής δημοσιονομικής πειθαρχίας. Πόσα μπορεί να καταφέρει, όταν, ανεξαρτήτως του πολιτικού κόστους, τολμήσει τις μεγάλες αλλαγές σε ένα σύστημα που είχε προ πολλού καταρρεύσει.

Δέκα χρόνια μετά και παρά τις τρεις διαδοχικές κρίσεις, κατατέθηκε ένας προϋπολογισμός που απαντά αφενός στα τρέχοντα δημοσιονομικά ζητήματα, αφετέρου αντιμετωπίζει αποτελεσματικά τις μεγάλες προκλήσεις που θα φέρει η νέα εποχή για την παγκόσμια οικονομία.

Πρόκειται για έναν προϋπολογισμό αυξημένο κατά €500 εκατομ. σε σύγκριση με το 2022, με αυξημένες δαπάνες για έργα ανάπτυξης κατά 12% σε σχέση πάλι με το 2022 και με αυξημένες δαπάνες για κοινωνική πρόνοια ύψους €760 εκατομ. Να σημειώσω και να τονίσω ότι ο ρυθμός ανάπτυξης αναμένεται να φτάσει το 6% στο τέλος του 2022.

Η μείωση του ποσοστού ανεργίας στο 7%, που ισοδυναμεί με συνθήκες πλήρους απασχόλησης, η μείωση του δημόσιου χρέους, η αναβάθμιση της κυπριακής οικονομίας, όλα αυτά ήταν αποτέλεσμα μιας συνετούς δημοσιονομικής διαχείρισης σε συνδυασμό με την εφαρμογή ενός νέου μοντέλου ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας, το «Όραμα 2035». Και με βάση αυτό το μοντέλο, καταρτίστηκε και ο προϋπολογισμός του 2023, γι' αυτό και είναι απολύτως ρεαλιστικός, σύγχρονος και καινοτόμος και δημιουργεί αίσθημα ασφάλειας στην κυπριακή κοινωνία.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παρά τις προκλήσεις που κληθήκαμε να αντιμετωπίσουμε τη δεκαετία της διακυβέρνησής μας, τολμήσαμε να θέσουμε τον στόχο της ολιστικής μεταρρύθμισης της χώρας. Επιτρέψτε μου να σταθώ ειδικότερα σε μία, τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης. Κορυφαία μεταρρύθμιση κατά τη γνώμη μου, η οποία είχε τεθεί εξαρχής στις προτεραιότητες του ίδιου του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Είναι καλά γνωστό ότι η συζήτηση για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης κράτησε σχεδόν δέκα ολόκληρα χρόνια. Με την επιμονή του Υπουργού Εσωτερικών, αλλά και τη συνεργασία των κοινοβουλευτικών κομμάτων, των κοινωνικών εταίρων, της Ένωσης Δήμων και της Ένωσης Κοινοτήτων φτάσαμε πριν μερικούς μήνες στην ψήφιση ενός σύγχρονου νομοθετικού πλαισίου για την τοπική αυτοδιοίκηση. Και ήταν το ελάχιστο που μπορούσαμε να κάνουμε για τους δήμους και τις κοινότητές μας, έτσι ώστε να επιλυθούν τα σημαντικά και πολύπλοκα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, αλλά και για να μπορέσουν να διαχειριστούν τις σύγχρονες προκλήσεις τόσο σε αναπτυξιακό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό.

Το νέο νομοθετικό πλαίσιο περιλαμβάνει είκοσι νέους δήμους, που προέκυψαν από τη συνένωση τριάντα δήμων μαζί με εξήντα τρεις κοινότητες, και τριάντα συμπλέγματα κοινοτήτων. Οι νέοι δήμοι θα είναι οικονομικά βιώσιμοι, με διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και θα διαθέτουν ενισχυμένους μηχανισμούς εσωτερικού ελέγχου και διαφάνειας. Δημιουργείται επίσης ο Επαρχιακός Οργανισμός Αυτοδιοίκησης, ο οποίος αναλαμβάνει τη διαχείριση των υπηρεσιών κοινής ωφελείας, όπως είναι η ύδρευση, η διαχείριση των αποχετευτικών λυμάτων και στερεών αποβλήτων, αλλά και η πολεοδομική αδειοδότηση της ανάπτυξης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Στην εποχή της Πράσινης Συμφωνίας, όπου όλοι είμαστε υποχρεωμένοι να πάρουμε μέτρα, η πόλη μου, η Λεμεσός, πρωτοστατεί σε σχέση με τη βιώσιμη αστική κινητικότητα. Πρόσφατα εγκαινιάσαμε δύο έργα στο σύνολο έντεκα έργων συνολικού προϋπολογισμού €23 εκατομ., την αναβάθμιση των υποδομών της οδού Μισιαούλη και Καβάζογλου και την επέκταση του γραμμικού πάρκου Γαρύλλη.

Με χρονικό ορίζοντα το 2030, η Λεμεσός θα δει ριζικές αλλαγές και παρεμβάσεις τόσο στο ιστορικό κέντρο όσο και σε άλλες κύριες αστικές οδούς. Στον προϋπολογισμό του 2023 περιλαμβάνονται και άλλα σημαντικά έργα για την πόλη και την επαρχία της Λεμεσού.

Σε αυτό το σημείο, θα ήθελα να καλέσω τον Υπουργό Εσωτερικών όπως άμεσα δημοσιεύσει το Τοπικό Σχέδιο Περιοχής Κέντρου Λεμεσού, το οποίο θα εξορθολογήσει πολλές στρεβλώσεις.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ένας ακόμη πρωταρχικός στόχος της κυβέρνησης ήταν και η αναγέννηση των ορεινών περιοχών και της υπαίθρου, έτσι ώστε να καταστούν ελκυστικές τόσο για επενδυτές και επιχειρηματίες, αλλά πολύ περισσότερο για νέους ανθρώπους. Προς αυτή την κατεύθυνση καταρτίστηκε η Εθνική Στρατηγική Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων Τροόδους, που περιλαμβάνει πέραν των τριακόσιων πενήντα δράσεων, με χρονικό όριο υλοποίησής τους το τέλος του 2030 και με συνολικό προϋπολογισμό πέραν των €525 εκατομ. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο καταρτίστηκε το Στεγαστικό Σχέδιο Αναζωογόνησης Ορεινών, Ακριτικών και Μειονεκτικών Περιοχών, το οποίο αγκαλιάστηκε κυρίως από νέα ζευγάρια, και έχουν ήδη εγκριθεί μέχρι τον Οκτώβρη του 2022 €30,3 εκατομ.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δε θα μπορούσα σε αυτή την παρέμβασή μου να μην αναφερθώ και σε μια ανοικτή πληγή, το μεταναστευτικό. Δυστυχώς, το 6% του πληθυσμού της Κυπριακής Δημοκρατίας αποτελείται από αιτητές ασύλου. Ένας αριθμός εξαιρετικά μεγάλος για τα δεδομένα της Κύπρου. Το 94% των παράνομων διελεύσεων εισρέουν από την Πράσινη Γραμμή. Είναι πλέον σαφές ότι η Τουρκία εργαλειοποιεί συνειδητά και μεθοδευμένα το μεταναστευτικό στην Κύπρο, κάτι που αναγνωρίστηκε και επίσημα από την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσα από μια δύσκολη και πολύμηνη διαπραγμάτευση του Υπουργείου Εσωτερικών. Αυτή η αναγνώριση θα μας βοηθήσει περισσότερο στην αντιμετώπιση της παράτυπης μετανάστευσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα τελευταία δέκα χρόνια που κυβερνούμε συνέπεσαν με τρεις διαδοχικές κρίσεις. Ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Δημοκρατικός Συναγερμός έπρεπε να τις αντιμετωπίσουν και το έπραξαν. Μέσα από τις πολιτικές της αυτή η κυβέρνηση, χωρίς τυμπανοκρουσίες και λαϊκισμό, κατάφερε όχι μόνο να διαχειριστεί τις κρίσεις, αλλά και να αποκαταστήσει παθογένειες δεκαετιών και να πάρει πολλά βήματα μπροστά αυτή τη χώρα. Αυτή ήταν η δέσμευση και το καθήκον μας απέναντι στην πατρίδα και τους πολίτες της.

Με αυτά τα όπλα κατεβαίνουμε και στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές μαζί με τον Αβέρωφ Νεοφύτου. Η Κύπρος με τον Δημοκρατικό Συναγερμό στην εξουσία άλλαξε και θα αλλάζει, ακόμα και μέσα στις δυσκολότερες διεθνείς συγκυρίες. Κατεβαίνουμε σε αυτές τις εκλογές αποφασισμένοι να συνεχίσουμε το μεγάλο έργο που ξεκινήσαμε και που δεν είναι άλλο από την Κύπρο του αύριο. Για μια Κύπρο που μόνο με σταθερότητα και συνέπεια θα μπορέσει να σταθεί με αξιοπρέπεια στη νέα εποχή. Η Κύπρος δεν μπορεί να ρισκάρει. Δεν έχει τα περιθώρια να γυρίσει πίσω ούτε μία στιγμή.

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, τριάντα χρόνια στην πολιτική, είναι στην πρώτη πάντοτε γραμμή. Δε φοβήθηκε κανένα προσωπικό ή κομματικό κόστος μπροστά στο χρέος προς τους πολίτες και την πατρίδα. Απέδειξε ότι ξέρει να ακούει προβλήματα και να βρίσκει λύσεις. Τολμά και ξέρει να δίνει μάχες, χωρίς να κρύβεται.

Οι πολίτες ξέρουν πως ό,τι έχει επιτευχθεί τα τελευταία χρόνια δεν έχει γίνει τυχαία. Βεβαίως και πολλά διαχρονικά προβλήματα και στρεβλώσεις εξακολουθούν να υπάρχουν. Αναγνωρίζουν όμως τα μεγάλα βήματα που έγιναν επί κυβέρνησης Δημοκρατικού Συναγερμού. Γι' αυτό και θα μας εμπιστευτούν ξανά!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνω αυτή την παρέμβαση αισιόδοξα όπως την ξεκίνησα. Αυτή η πατρίδα, παρά τις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετώπισε, κατάφερε πάρα πολλά. Και θα καταφέρει ακόμα περισσότερα και καλύτερα με σοβαρότητα, συνέπεια και πείσμα για τα επόμενα εκσυγχρονιστικά βήματα της πολιτικής μας. Το χρωστάμε σε κάθε πολίτη αυτής της χώρας, το χρωστάμε στη νέα γενιά!

Εύχομαι -και σας ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι- καλά Χριστούγεννα και υγεία σε όλους μας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Σύκα. Στα δέκα λεπτά.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έντεκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντεκα, σωστά.

Και προχωράμε με τον κ. Μιχάλη Γιακουμή από τη Δημοκρατική Παράταξη για δεκαπέντε λεπτά.

ΝΙΚΟΣ ΣΥΚΑΣ:

Δέκα λεπτά έκανα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντεκα, έντεκα, κύριε Σύκα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

(Αστειευόμενη)

Ο κ. Κώστα είναι πάρα πολύ αυστηρός με τον χρόνο, πάρα πολύ αυστηρός!

Ελάτε, κύριε Γιακουμή, σας ακούμε.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΗ:

Καλημέρα σας!

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι,

Αυτές τις μέρες καλούμαστε να διαχειριστούμε τον οικονομικό προϋπολογισμό του κράτους για το 2023. Είτε συμφωνούμε είτε διαφωνούμε σε επιμέρους ζητήματα, είμαι βέβαιος ότι συμφωνούμε στη γενικότερη φιλοσοφία της συζήτησης και στην ευθύνη που φέρνει μαζί της η ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού. Επιβάλλεται να ανταποκριθούμε στις προσδοκίες της κοινωνίας, μιας κοινωνίας βαθύτατα απογοητευμένης από το πολιτικό γίγνεσθαι του τόπου. Ως εκ τούτου, αυτό που απομένει να πράξουμε με σύνεση, περίνοια, μα πάνω απ' όλα με σοβαρότητα είναι να αναμετρηθούμε με τις παρούσες πολιτικές και οικονομικές συνθήκες και να δώσουμε λύσεις στα μεγάλα προβλήματα του λαού μας. Άλλωστε, είμαστε εδώ διά της ψήφου της κυπριακής κοινωνίας, η οποία μας εμπιστεύτηκε την εκπροσώπησή της σε ένα από τα κορυφαία συλλογικά όργανα του κράτους, τη Βουλή των Αντιπροσώπων.

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Όπως έχω επισημάνει και αλλού, η εύρυθμη λειτουργία ενός κρατικού μηχανισμού αντανακλάται σε τρεις βασικούς πυλώνες: την υγεία, την παιδεία και την κυριαρχική ασφάλεια. Εξάλλου, για να προοδεύσει και να δημιουργήσει κανείς στη ζωή του, επιβάλλεται να λαμβάνει ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης σε ένα ασφαλές περιβάλλον.

Όταν αναφερόμαστε στην υγεία, αγαπητοί συνάδελφοι, επί της ουσίας αναφερόμαστε στη διασφάλιση της απρόσκοπτης παροχής ποιοτικών υπηρεσιών υγείας στους πολίτες ενός κράτους. Το γενικό σύστημα υγείας αποτελεί τη μεγαλύτερη κοινωνική κατάκτηση και όπως κάθε ριζοσπαστική μεταρρύθμιση χρειάζεται έλεγχο και σωστή οργάνωση. Άλλωστε, ένα εκσυγχρονισμένο σύστημα υγείας θα πρέπει, πρώτον, να επενδύει στην πρόληψη, δεύτερον, να παρέχει ποιοτικές υπηρεσίες υγείας και, τρίτον, να εξυπηρετεί με ταχύτητα όλους τους ασθενείς, ιδιαίτερα στα τμήματα ατυχημάτων και επειγόντων περιστατικών, όπου παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην εξέταση των ασθενών. Αναμένουμε όπως εξεταστεί η περαιτέρω στελέχωση των ΤΑΕΠ, καθώς και η εισαγωγή σύγχρονου εξοπλισμού, έτσι ώστε να διευκολύνουμε το έργο των επί καθηκοντι ιατρών και νοσηλευτών.

Στόχος μας είναι η επίλυση των προβλημάτων και ο εκσυγχρονισμός του γενικού συστήματος υγείας και όχι η οποιαδήποτε ανατροπή ή αλλαγή στη φιλοσοφία του. Βασικό μας μέλημα είναι η βιωσιμότητα του ΓΕΣΥ και η συνεχής και αδιάκοπη ιατροφαρμακευτική περίθαλψη όλων των ασθενών. Επομένως, αναμένουμε όπως εφαρμοστούν οι τρόποι αντιμετώπισης των καταχρήσεων στο ΓΕΣΥ, δηλαδή με επιτόπιους ελέγχους, οι οποίοι θα συμπεριλαμβάνουν ακόμα και τη διενέργεια ελέγχου επί των ιατρικών πράξεων.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Παρ' όλα τα προβλήματα που παρουσιάζονται στο σύστημα υγείας, το έργο που παράγουν τόσο ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας όσο και ο Οργανισμός Κρατικών Υπηρεσιών Υγείας είναι πυρηνικής σημασίας και οφείλουμε όλοι να στηρίξουμε την προσπάθεια και των δυο οργανισμών με σκοπό τον εκσυγχρονισμό του συστήματος υγείας και τον εμπλουτισμό των ιατρικών υπηρεσιών. Προς αυτή την κατεύθυνση εισηγηθήκαμε την ένταξη στο ΓΕΣΥ περισσότερων ειδικοτήτων, όπως οι ποδίατροι-ποδολόγοι, οι οποίοι μεταξύ άλλων εξυπηρετούν ασθενείς με χρόνιες παθήσεις, όπως οι ασθενείς με διαβήτη.

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Από τις αναφορές μας για την υγεία δε θα μπορούσε να λείπει το λειτούργημα του ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού στα κρατικά μας νοσηλευτήρια. Μπορεί να διαπιστώνονται ποικίλες στρεβλώσεις στο σύστημα υγείας, ωστόσο νοσηλευτές και γιατροί όλων των ειδικοτήτων αντεπεξήλθαν στην πρόκληση μιας από τις σοβαρότερες υγειονομικές κρίσεις όλων των εποχών και γι' αυτό τους ευχαριστούμε μέσα από την καρδιά μας!

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Εξίσου σημαντικό παράγοντα για την εύρυθμη λειτουργία ενός ευνομούμενου κράτους αποτελεί η παιδεία και η διαχείριση του εκπαιδευτικού συστήματος. Επί δεκαετίες, η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση συμπεριλαμβάνεται στις εξαγγελίες της εκάστοτε κυβέρνησης και παραμένει ως τέτοια, συνοδευόμενη από εκθέσεις ιδεών άνευ ουσιαστικού περιεχομένου. Με λύπη μας διαπιστώνουμε ότι ο απαιτούμενος εκσυγχρονισμός του εκπαιδευτικού συστήματος παρατέμφθηκε στις ελληνικές καλένδες. Ανεπίτρεπτο, κύριοι συνάδελφοι!

Η παιδεία είναι συνώνυμη της κουλτούρας και του πολιτισμού. Πέρα από την πολύ χρήσιμη ακαδημαϊκή γνώση που παρέχουν ήδη τα σχολεία και οι εκπαιδευτικοί οργανισμοί της χώρας μας, προέχει η πνευματική καλλιέργεια των παιδιών, η διαπαιδαγώγηση και η διαμόρφωση της προσωπικότητάς τους. Όπως άλλωστε μας διδάσκει και ο διακεκριμένος Έλληνας συγγραφέας Ευγένιος Τριβιζάς, «η εκπαίδευση πρέπει να εμπνέει και να χαρίζει δημιουργικά φτερά στα παιδιά» και θα συμπληρώναμε εμείς μακριά από οποιαδήποτε αμετακίνητη και απόλυτη προσήλωση στην εξεταστική διάσταση της εκπαίδευσης.

Κάτι τέτοιο μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσα από ευφάνταστα και διαδραστικά μαθήματα, τα οποία θα διέπουν την έμπρακτη προαγωγή και εκμάθηση εννοιών, όπως ο διάλογος, η αυτοκριτική, η κοινωνικοποίηση και η ενσυναίσθηση. Μόνο έτσι θα μπορέσουν τα παιδιά μας να μετατραπούν σε συνειδητοποιημένους και δραστήριους πολίτες, με πολύπλευρη αντίληψη για τις πολιτικές, κοινωνικοοικονομικές και ιστορικές πραγματικότητες. Μόνο με αυτό τον τρόπο θα καλλιεργήσουν και την πολιτική τους συνείδηση και κατ' επέκταση την αντίληψή τους για την πολιτειακή οργάνωση του κράτους μας. Άλλωστε, ένα από τα ζητούμενα είναι η καλλιέργεια της αντίληψης των παιδιών γενικότερα, έτσι ώστε κι εμείς εδώ να τεθούμε στην κρίση τους, όταν έρθει η ώρα.

Δυστυχώς, αγαπητοί συνάδελφοι, το εκπαιδευτικό μας σύστημα απέτυχε σε πολύ μεγάλο βαθμό να συνδέσει την εκπαίδευση με την αγορά εργασίας. Η απουσία μακροπρόθεσμου σχεδιασμού για τη διερεύνηση των δεξιοτήτων των παιδιών διαμέσου του επαγγελματικού προσανατολισμού εγκλωβίζει τη νέα γενιά σε κορεσμένα επαγγέλματα. Κάτι τέτοιο δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της αγοράς, με αποτέλεσμα να εντατικοποιείται από τη μια πλευρά η ανεργία και από την άλλη η ενασχόληση με επαγγέλματα ή εργασίες που δεν εμπνέουν στα ενδιαφέροντα ή στα ακαδημαϊκά προσόντα των νέων. Το επάγγελμα, αγαπητοί συνάδελφοι, θα πρέπει να ευχαριστεί, να εμπνέει και, για να είναι παραγωγικό, θα πρέπει να ανταποκρίνεται στο αντικείμενο του εργαζομένου και όχι να εξυπηρετεί μόνο σκοπούς επιβίωσης.

Προς αυτή την κατεύθυνση εισηγούμαστε όπως ενταχθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία μαθήματα επαγγελματικού προσανατολισμού, έτσι ώστε οι νέοι μας, που αδιαμφισβήτητα αποτελούν την ελπίδα αυτού του τόπου, να ζήσουν τα όνειρά τους στον τόπο τους χωρίς τον κίνδυνο της αναγκαστικής οικονομικής μετανάστευσης.

Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσεται και η εισήγησή μας για την επαναφορά και την επαναπροκήρυξη σχεδίων που αφορούν τη νεανική επιχειρηματικότητα με πρόσβαση στους δικαιούχους ανά πάσα στιγμή. Με στόχο λοιπόν την παροχή κινήτρων και ίσων ευκαιριών για όλους, αποστείλαμε επιστολή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και εισηγούμαστε όπως δημιουργηθεί ειδικό ταμείο επιδότησης για την επιχειρηματικότητα.

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Ολόκληρη η κοινωνία καλείται να αντιμετωπίσει την ακρίβια κατόπιν και των δυσμενών διεθνών εξελίξεων. Οι διαδοχικές παγκόσμιες κρίσεις προκάλεσαν και προκαλούν πολλαπλά και αλληλένδετα προβλήματα. Και αναφέρομαι σαφώς στην οικονομική κρίση, την οποία ακολούθησε η πανδημία, ενώ σήμερα με την εν εξελίξει υγειονομική κρίση βιώνουμε τις δυσβάσταχτες συνέπειες της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία.

Η οικονομική κρίση έφερε μαζί της μισθολογικές περικοπές, ανεργία, λουκέτο σε οργανισμούς και επιχειρήσεις. Η πανδημία εξέθεσε την παγκόσμια υγεία σε κίνδυνο και προκάλεσε την αναγκαστική διακοπή επιχειρηματικών δραστηριοτήτων με αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων και τις ποικίλες ανακατατάξεις στο ισοζύγιο πληρωμών. Ο σκληρός και αναίτιος πόλεμος στην αυλή της Ευρώπης φέρνει μαζί του την παρούσα ενεργειακή κρίση, ενώ τόσο η Ευρώπη όσο και η Δύση γενικότερα προσπαθούν να αποφύγουν τον ορατό πλέον κίνδυνο μιας επισιτιστικής κρίσης.

Σε αυτό το πλαίσιο είμαι βέβαιος, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι εμείς μπορούμε να εξεύρουμε λύσεις για την οικονομική ενίσχυση των συμπολιτών μας. Δεδομένης της ακρίβιας, που στραγγαλίζει τον οικονομικό προϋπολογισμό των νοικοκυριών, καθώς και των αυξημένων τιμών στο ηλεκτρικό ρεύμα, επιβάλλεται η άμεση οικονομική ανακούφιση συμπολιτών μας οι οποίοι όλο και πιο μαζικά δηλώνουν αδυναμία εξόφλησης των λογαριασμών του ηλεκτρικού ρεύματος. Ως προς αυτή την κατεύθυνση, με επιστολή μας στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας εισηγηθήκαμε την 100% επιχορήγηση στην εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων για τις ευάλωτες ομάδες και κατά 50% για τον υπόλοιπο πληθυσμό για τις αιτήσεις που θα κατατεθούν εντός του 2023. Άλλωστε, αγαπητοί συνάδελφοι, επιβάλλεται να στραφούμε στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και σε εναλλακτικές πράσινες λύσεις, ακολουθώντας το γενικό πλαίσιο της ευρωπαϊκής «Πράσινης Συμφωνίας».

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Άφησα για το τέλος τις αναφορές στο εθνικό μας πρόβλημα. Η εισβολή του 1974, η παράνομη και συνεχιζόμενη για σχεδόν μισό αιώνα τουρκική κατοχή δεν καταστρατηγούν μόνο το διεθνές δίκαιο και τον Καταστατικό Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών· καταστρατηγούν και τις ψυχές μας, τις πόλεις μας, τα κατεχόμενα εδάφη μας. Οι προκλήσεις της Τουρκίας στην περικλειστή περιοχή των Βαρωσίων χρήζουν της απαραίτητης διπλωματικής αντιμετώπισης. Στηρίζουμε ανεπιφύλακτα τις προσπάθειες για επανέναρξη των διαπραγματεύσεων με στόχο την εξεύρεση μιας βιώσιμης και λειτουργικής λύσης του κυπριακού προβλήματος. Μιας δίκαιης λύσης, που θα διασφαλίζει τη μία κυριαρχία, τη μία διεθνή προσωπικότητα και τη μία ιθαγένεια. Με προϋποθέσεις την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων, την κατάργηση του αναχρονιστικού συστήματος των εγγυήσεων και φυσικά την επιστροφή όλων των προσφύγων στις πατρογονικές τους εστίες.

Σε αυτό το σημείο, αγαπητή κυρία Πρόεδρε, θα ήθελα να αναφερθώ στα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο προσφυγικός κόσμος. Δυστυχώς, τα κτίρια στους προσφυγικούς συνοικισμούς κατασκευάστηκαν σχεδόν μισό αιώνα πριν χωρίς μονωτικά υλικά. Ηλεκτρολογικές και άλλες εγκαταστάσεις χρήζουν σοβαρής βελτίωσης. Προτείνουμε πολλές φορές από αυτό το βήμα όπως δημιουργηθεί ένας ενιαίος φορέας στεγαστικής πολιτικής με ειδική κατηγορία για τα παιδιά των εκτοπισθέντων, που λόγω της εισβολής αδυνατούν να κληρονομήσουν τις περιουσίες των γονέων τους. Αυτό προκαλεί αλυσιδωτά προβλήματα στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη, καθώς οι διαθέσιμοι πόροι είναι πάντα ελλιπείς. Δυστυχώς, η εισβολή και η κατοχή δημιούργησαν πρόσφυγες πολλών ταχυτήτων. Ως εκ τούτου, προτείνουμε τη δημιουργία γραφείου επιτρόπου, το οποίο θα συντονίζει και θα υλοποιεί εξατομικευμένη πολιτική για τους εκτοπισθέντες του 1974 και τις οικογένειές τους.

Επιπρόσθετα, αιτούμαστε την αναθεώρηση της πολιτικής των κρατικών χορηγιών στα προσφυγικά σωματεία, τα οποία αντιμετωπίζουν σοβαρά οικονομικά προβλήματα και ο κίνδυνος τερματισμού δραστηριοτήτων τους είναι πλέον ορατός. Η πολιτεία είναι υποχρεωμένη να στηρίξει έμπρακτα τα προσφυγικά σωματεία, των οποίων η διαχρονική συμβολή στον αντικατοχικό μας αγώνα ήταν και είναι καθοριστική.

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι εκτοπισθέντες του 1974, πρόσφυγες στην ίδια τους την πατρίδα, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις περιουσίες τους και τον τόπο που μεγάλωσαν. Παρακολουθούμε τη διαχείριση του Ουκρανικού από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διεθνή κοινότητα τόσο σε εξοπλιστικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο παραγωγής πολιτικής, όπως για παράδειγμα την προσφυγική πολιτική που ακολουθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη που υποδέχονται τους Ουκρανούς πρόσφυγες, ανάμεσά τους και η Κύπρος. Άλλωστε, ποιος άλλος λαός μπορεί να αντιληφθεί πλήρως τις δυσκολίες και τα δεινά του ουκρανικού λαού;

Ωστόσο, αγαπητοί συνάδελφοι, θα αναμέναμε την ίδια αντιμετώπιση και για τον προσφυγικό κόσμο της Κύπρου. Οι πρόσφυγες της Κύπρου δεν είναι πρόσφυγες δεύτερης κατηγορίας ούτε επαίτες. Αντιμετωπίζουν μέχρι σήμερα ποικίλα προβλήματα και θα έπρεπε, πέρα από το δικό μας κράτος, ευρωπαϊκοί και διεθνείς θεσμοί να συμβάλουν στην οικονομική ενίσχυση τόσο των εκτοπισθέντων όσο και της ημικατεχόμενης πατρίδας μας γενικότερα όπως ορθώς πράττουν στην Ουκρανία.

Στο ίδιο πλαίσιο θα έπρεπε παρόμοιες κυρώσεις με αυτές που επιβλήθηκαν στη Ρωσία να επιβληθούν και στην Τουρκία πρωτίστως για την εισβολή στην Κύπρο και τις συνέπειές της, για την παράνομη κατοχή ευρωπαϊκού εδάφους, τον παράνομο εμποικισμό της περικλειστής πόλης της Αμμοχώστου, αλλά και για τις παράνομες ενέργειες στην κυπριακή αποκλειστική οικονομική ζώνη.

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Η Κερύνεια και η Αμμόχωστος αποτελούν σημείο αναφοράς. Για εμένα προσωπικά, η Αμμόχωστος εσωκλείει την ταυτότητά μου, την καταγωγή μου, εκεί που κάποτε θέλω να επιστρέψω, εκεί που κάποτε θα ήθελα να ζήσω. Να μπορέσω χωρίς περιορισμούς, ελεύθερος πια, να δείξω στη νεογέννητη κόρη μου τον τόπο που μεγάλωσαν οι παππούδες της! Ξέρω ότι προς το παρόν θα τη μεγαλώσω δείχνοντάς της παλιές φωτογραφίες της Αμμοχώστου. Τις παλαιές και τις αμμουδιές, τα πορτοκαλόδεντρα, τα ψηλά της κτίρια, τα ιστορικά της μνημεία. Επιτρέψτε μου όμως, αγαπητοί συνάδελφοι, να ονειρεύομαι και να προσδοκώ την επιστροφή όπως κάθε πρόσφυγας με καταγωγή από την Αμμόχωστο!

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κλείνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη διεύθυνση, τις υπηρεσίες και το προσωπικό της Βουλής για τη συνεχή υποστήριξη και την τεχνοκρατική ενίσχυση.

Καλές γιορτές και κάθε καλό σε όλους, πρωτίστως με υγεία!

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας ευχαριστούμε, κύριε Γιακουμή.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Πασιουρτίδης Ανδρέας από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Πριν να ξεκινήσω, λέει ο φίλος μου ο Νίκος ο Σύκας, ρώτησε τι έκαμε τούτη η κυβέρνηση. Έκαμέν μας γνωστούς εις το εξωτερικό για ούλλους τους λάθος λόγους, αλλά έννεν λλίον πράμα να 'σαι παράδειγμα προς αποφυγή στο Netflix!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είστε εντός του χρόνου σας, κύριε Πασιουρτίδη.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι...

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Με το βίντεο, έννεν;

ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΣΙΟΥΡΤΙΔΗΣ:

Επιτέλους, φτάσαμε στον τελευταίο προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού! Υπογραμμίζω τη λέξη «επιτέλους», αφού ολοκληρώνεται μία διακυβέρνηση η οποία έχει γιγαντώσει τις κοινωνικές ανισότητες, έχει συρρικνώσει τη μικρομεσαία τάξη και έχει υφαρπάξει ένα σημαντικό ποσοστό του συνολικού ΑΕΠ της χώρας από τους μισθούς των εργαζομένων και το διοχέτευσε στα κέρδη των λίγων. Χαρακτηριστικά, σημειώνω ότι το μερίδιο κερδών για το 2012 αντιστοιχούσε στο 18% επί του ΑΕΠ, ενώ σήμερα είναι στο 27%. Οι μισθοί της χώρας το 2012 ήταν στο 48,2%, σήμερα στο 44%.

Η απερχόμενη κυβέρνηση δικαιούται να υπερηφανεύεται ότι αποχωρεί πολυπρωταθλήτρια! Για τους πολίτες αυτής της χώρας η κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη έχει καταγράψει πολλές «πρωτιές»: πρωτιές στη διαφθορά, στη θεσμική διαπλοκή, στην κραυγαλέα σύγκρουση συμφέροντος, πρωτιές στη δημόσια αντιπαράθεση, στην υποσκαφή ανεξάρτητων θεσμών και αξιωματούχων, αλλά και στην αρνητική εικόνα που εκπέμπει η χώρα στο εξωτερικό.

Και όσο και αν ο χαρακτηρισμός που αποδίδεται από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας σε όσους αναδεικνύουν αυτά τα φαινόμενα είναι αυτός του «φαντασιόπληκτου», κάποια πράγματα είναι τόσο εξόφθαλμα, που η άρνηση ύπαρξής τους βιάζει την κοινή λογική! Αυτή η δεκαετία βοά από σκάνδαλα. Ενδεικτικά, να αναφέρω τους συμπεθέρους και τις μετέπειτα εισφορές στην Εκκλησία, την απόκτηση με δόσεις του οικοπέδου στην περιοχή «Καλόγηροι», την ανάπτυξη στο Πέρα Πεδί, τα χρυσά διαβατήρια, την εμπλοκή του δικηγορικού γραφείου που φέρει το όνομα του Προέδρου και ελέγχεται από τις θυγατέρες του σε αυτό το σκάνδαλο, τις εταιρείες ανάπτυξης γης του οικογενειακού του προσώπου και τη μαρίνα της Αγίας Νάπας, καθώς και το σκάνδαλο της Ryanair και την εμπλοκή στις παρακολουθήσεις, τα ταξίδια στις Σευχέλλες, για να μην κακοφανίσουμε -ναι, το ακούσαμε και αυτό- τον Σαουδάραβα κροίσο! Απλώς, να σας πω ότι σε αυτή τη χώρα, που η διγαμία είναι ποινικό αδίκημα, μετά από ένα από τα περιβόητα ταξίδια επολιτογραφήσαμε τη δεύτερη σύζυγο του Σαουδάραβα!

Και μέσα σε όλα αυτά, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κάλεσε την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς να ερευνήσει τις αναφορές στα βιβλία πρώην στενού του συνεργάτη σε «συμμορία» και «κράτος-μαφία». Ο άνθρωπος που για δέκα χρόνια τώρα έγινε συνώνυμο με τη σύγκρουση συμφέροντος και τη γιγάντωση της διαφθοράς στην Κύπρο αποφάσισε ότι θέλει έρευνες δύο μήνες πριν την αποχώρησή του από την Προεδρία, αφού πρώτα απέστειλε σχετική επιστολή ο Ανδρέας Μαυρογιάννης και μετά που μας απείλησε ο ίδιος με τη λήψη νομικών μέτρων! Μνημειώδης η υποτίμηση της νοημοσύνης των πολιτών και σε όλα αυτά απούσα η Νομική Υπηρεσία!

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Από το κάδρο των όσων ανέφερα πιο πάνω δε μένει εκτός ούτε η Αστυνομία, αλλά ούτε και οι Κεντρικές Φυλακές. Το αστυνομικό σώμα απαξιώνεται δημοσίως και καθημερινά από λάθη και παραλείψεις, αλλά και συμβάντα τα οποία λαμβάνουν χώρα υπό την ελλιπή εποπτεία του πολιτικού προϊστάμενου. Τι να πρωτοαναφέρουμε; Τις εξετάσεις πρόσληψης αστυνομικών οι οποίες πάσχουν και την ηγεσία της Αστυνομίας και το αρμόδιο υπουργείο να τρέχουν ασθμαίνοντας στη Βουλή κατόπιν εορτής για αποκατάσταση; Την εξαγγελία για την πρόσληψη τρακόσιων συμβασιούχων αστυνομικών για επιτήρηση της γραμμής κατάπαυσης του πυρός για τους μετανάστες, αλλά, παρ' όλες τις παρατάσεις που δόθηκαν στις αιτήσεις, ο αριθμός δε συμπληρώνεται; Σημειώνω εδώ ότι τρακόσιοι επίλεκτοι θα φέρουν όπλο με μόνο έξι βδομάδων εκπαίδευση και ο καιρός ήταν ικανοποιητικός για την Αστυνομία!

Δεν μπορώ όμως να μην αναφερθώ και στο θέμα της βίας εντός και εκτός γηπέδων. Ένα κοινωνικό ζήτημα το οποίο διογκώνεται και όφειλαν εκείνοι που έχουν την ευθύνη να εξεύρουν τις λύσεις για πάταξή του. Δε χρειάζεται οτιδήποτε άλλο πέρα από τις εικόνες που βλέπουμε στους τηλεοπτικούς μας δέκτες, για να αντιληφθεί κάποιος ότι το υφιστάμενο πλαίσιο δεν επιτέλεσε τον σκοπό του. Κουκουλοφόροι να επιτίθενται σε ανυπεράσπιστους ηλικιωμένους και οπαδοί ομάδων να συγκρούονται εντός αγωνιστικών χώρων, μέσα σε γειτονίες και δρόμους των πόλεων. Μαχαίρια και επιθετικά όπλα να βρίσκονται σε κοινή θέα πάνω στις κερκίδες και δίπλα από οικογένειες με μικρά παιδιά. Τα τελευταία επεισόδια βίας δικαιώνουν τη θέση του ΑΚΕΛ ότι η νομοθεσία κατά της βίας που εισήχθη επί Ιωνά Νικολάου δε θα έλυσε διά μαγείας τα προβλήματα, όπως παρουσιαζόταν πομπωδώς τότε, και δε θα τερμάτιζε ένα φαινόμενο που έχει σχέση με κοινωνικά προβλήματα και αδιέξοδα. Οι κυβερνώντες με τις πολιτικές τους όχι μόνο δεν επιλύσαν τα ζητήματα βίας εντός και εκτός γηπέδων, αλλά δεν κατάφεραν να τα μειώσουν ούτε στο ελάχιστο. Οι πανηγυρισμοί ότι με τη νομοθεσία θα αντιμετώπιζαν τη βία έπεσαν στο κενό. Αυτό όμως που με βεβαιότητα μπορούμε να πούμε είναι ότι η κυβέρνηση επέτεινε με τις πολιτικές της το αίσθημα ανασφάλειας. Η πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση και σε αυτό τον τομέα είναι αυταπώδεια αποτυχημένη και αναποτελεσματική.

Πάγια θέση του ΑΚΕΛ είναι ότι αυτά τα φαινόμενα μπορούν και πρέπει να αντιμετωπιστούν και να προληφθούν με ολιστική προσέγγιση, η οποία περιλαμβάνει και παιδαγωγικά μέτρα μέσα από το σχολείο. Το ΑΚΕΛ έχει καταθέσει προτάσεις που συνδυάζουν την ανάγκη για αποτελεσματική νομοθεσία και πάταξη της βίας μαζί με τα μέτρα πρόληψης και διαπαιδαγώγησης της νέας γενιάς στον πραγματικό κοινωνικό και ψυχαγωγικό ρόλο του αθλητισμού.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η κοινωνία έχει συγκλονιστεί από τα τεκταινόμενα στις Κεντρικές Φυλακές, τις καταγγελίες και τις έρευνες από ανεξάρτητους ποινικούς ανακριτές και την Αστυνομία, όπου ελέγχονται υψηλόβαθμοι αξιωματικοί της δύναμης και η διεύθυνση των Φυλακών. Οι κυβερνώντες δε θέλουν ούτε σε αυτή την περίπτωση να σταθούν απέναντι στη διαφθορά και ο λόγος είναι ξεκάθαρος: είναι και οι ίδιοι μέρος του προβλήματος. Τα όσα παρακολουθούμε να παρουσιάζονται στη δημόσια σφαίρα από θεσμούς, οι οποίοι κατά τα άλλα είναι επιφορτισμένοι με την επιβολή του νόμου και με τον χειρισμό εξαιρετικά ευαίσθητων τομέων, πλήττουν ανεπανόρθωτα την εμπιστοσύνη των πολιτών στο κράτος δικαίου. Όλα αυτά υποβαθμίζουν το αίσθημα ασφάλειας που θα έπρεπε να κυριαρχεί ανάμεσα στους πολίτες μιας ευνομούμενης πολιτείας.

Προειδοποιούσαμε δημόσια για την κατάσταση στις Φυλακές. Δολοφονίες, αυτοκτονίες, κινητά τηλέφωνα, ναρκωτικά, οργάνωση εγκλημάτων. Μιλήσαμε έγκαιρα για προσπάθεια συγκάλυψης, αλλά και εξωραϊσμού της πραγματικής εικόνας. Τον περασμένο Ιούλιο καλέσαμε όλους τους συνυπεύθυνους να τοποθετηθούν, αντί να κρύβονται. Μας ανησυχούν τα παιγνίδια εξουσίας και διαπλοκής ανάμεσα στην Αστυνομία και τη διεύθυνση των Φυλακών. Απαιτούμε πλήρη εξιχνίαση και διαφάνεια. Όλα αυτά θα έπρεπε να ενεργοποιούσαν τα πολιτικά αντανάκλαστα των κυβερνώντων. Αντί τούτου, προσπαθούν να κάνουν διαχείριση που μοιάζει με συγκάλυψη.

Αλήθεια όμως, πώς μπορούν να αισθάνονται ασφαλείς οι πολίτες, όταν για ένα μεγάλο χρονικό διάστημα ένα μαύρο βαν, βαφτισμένο ως «μετεωρολογικό εργαλείο», έκανε βόλτες ανεξέλεγκτα υποκλέπτοντας προσωπικά δεδομένα; Όταν ανακαλύπτουν πως κάθε φορά που πλησίαζαν το αεροδρόμιο Λάρνακας ένα αόρατο μάτι παρακολουθούσε και κατέγραφε κάθε τους κίνηση; Πώς να έχουν εμπιστοσύνη στις Αρχές, όταν, ενώ όλα αυτά βγαίνουν στην επιφάνεια και μας κάνουν για άλλη μια φορά ρεζίλι, η ηγεσία της Αστυνομίας αποκρύπτει από τη Βουλή την αγορά υπηρεσιών από νομικά και φυσικά πρόσωπα τα οποία στην πορεία αντιμετώπισαν ποινικές διώξεις για το σκάνδαλο των παρακολουθήσεων;

Η Κύπρος επί ημερών Συναγερμού μετατράπηκε σε ξέφραγο αμπέλι για πρώην και νυν πράκτορες του Ισραήλ, χρησιμοποιώντας την ως βάση για παραγωγή και εξαγωγή κακόβουλων λογισμικών, τα οποία μόλυναν τη χώρα μας, την Ελλάδα και ενδεχομένως και άλλες χώρες. Όλα συγκλίνουν στο ότι οι Ισραηλινοί πράκτορες με τις πλάτες του Δημοκρατικού Συναγερμού και της κυβέρνησης έστησαν στην Κύπρο ένα δίκτυο υποκλοπών και παρακολουθήσεων και στη συνέχεια με μεσάζοντα τον Δημοκρατικό Συναγερμό επεκτάθηκαν και στην Ελλάδα.

Και ας πασχίζουν κάποιοι να κρατήσουν πορίσματα στα συρτάρια, διότι το περιεχόμενό τους θα ανοίξει πολλά μέτωπα τα οποία δεν τους συμφέρουν. Και ας μη δίνει απαντήσεις ο Δημοκρατικός Συναγερμός, προσπαθώντας να αναγάγει ακόμα ένα σκάνδαλο σε θέμα κομματικής αντιπαράθεσης. Και ας διαψεύδει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ισχυριζόμενος ότι περίπου όλα αυτά είναι αποκύημα φαντασίας. Στάση ανάλογη και αντίστοιχη με αυτήν που τηρούσαν για τα χρυσά διαβατήρια και στο τέλος ολόκληρη η οικουμένη έχει καταδικάσει την Κύπρο γι' αυτό το παράνομο πάρτι.

Η δράση τέτοιων σκοτεινών δικτύων παρακολουθήσεων και υποκλοπών είναι επικίνδυνη για τη Δημοκρατία, την εθνική ασφάλεια και βεβαίως για τα ανθρώπινα δικαιώματα κάθε πολίτη. Όσα εμπόδια κι αν υψώνουν ορισμένοι, το ΑΚΕΛ θα επιμένει να ξεριζωθεί αυτό το δίκτυο, διότι ο κυπριακός λαός δικαιούται να μάθει όλη την αλήθεια. Θα κάνουμε ό,τι περνά από το χέρι μας, για να διορθωθούν διαδικασίες και νομοθεσίες εκεί και όπου χρειάζεται, αλλά πρωτίστως για να αποδοθούν ευθύνες και επιτέλους να αλλάξουν νοοτροπίες που τα τελευταία δέκα χρόνια είναι παγιωμένες στην Κυπριακή Δημοκρατία.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ και στην πόλη και επαρχία της Λάρνακας.

Ένα από τα κύρια προβλήματα που ταλανίζει σήμερα την τοπική κοινωνία της Λάρνακας είναι το κλείσιμο εκατοντάδων μικρομεσαίων επιχειρήσεων, οι οποίες, μην αντέχοντας το οικονομικό βάρος, αναζητούν μάταια σωσίβιο, αλλά καμία κυβερνητική πολιτική δεν τους το παρέχει.

Ένα άλλο θέμα το οποίο απασχολεί την πόλη και επαρχία Λάρνακας έχει να κάνει με τις σχολικές εγκαταστάσεις και τα σχολικά κτίρια, τα οποία είναι πεταλαιωμένα. Υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις και δε συνάδουν με τον σύγχρονο τρόπο εκπαίδευσης. Έχουμε εισηγηθεί και υποβάλει προτάσεις για ετοιμασία ολιστικής μελέτης που θα καταδείξει τις υπάρχουσες ανάγκες, ώστε να προγραμματιστεί η κατασκευή των απαραίτητων σχολικών μονάδων. Και σε αυτό το ζήτημα παρατηρείται μια ανεξήγητη καθυστέρηση από πλευράς κυβέρνησης.

Άμεσα συναφασμένο με το προηγούμενο είναι το αίτημά μας για την αξιοποίηση του χώρου του Διανέλλειου Γυμνασίου και Ορφανοτροφείου. Ο χώρος έχει εδώ και κάποια χρόνια διατεθεί στο κράτος, όμως η αναβλητικότητα και οι καθυστερήσεις του Υπουργείου Παιδείας, παρά τις συνεχείς μας παραστάσεις για ανέγερση σχολικής μονάδας, κρατούν το θέμα στάσιμο. Ζητούμε επιτακτικά όπως δρομολογηθεί το έργο, δίνοντας λύση στις εκπαιδευτικές ανάγκες της επαρχίας Λάρνακας. Αυτός είναι και ένας τρόπος για να μη διαφθείρονται γονείς, αλλάζοντας περιφέρειες εκπαίδευσης στα παιδιά τους, κατά τον κ. Χριστοδουλίδη.

Όσον αφορά το θέμα της δημιουργίας πανεπιστημιακής σχολής, έχουμε καταντήσει γραφικοί. Απλώς, υπενθυμίζω τις αλληπάλληλες υπαναχωρήσεις του Προέδρου Αναστασιάδη.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Δε θα απευθυνθώ στους κυβερνώντες, οι οποίοι ποτέ δεν αποδέχτηκαν τις όποιες εισηγήσεις μας, παρά μόνο μένουν αγκυλωμένοι στις δικές τους πολιτικές. Είμαι πεπεισμένος ότι οι εκλογές του Φεβράρη του 2023 θα κριθούν με βάση τη λογική και όχι το συναίσθημα, γι' αυτό και απευθύνομαι στους Κύπριους πολίτες και ειδικότερα σ' αυτούς που έχουν δικαίωμα ψήφου. Εάν θέλουμε να αλλάξουμε τα όσα μας απογοητεύουν, εάν θέλουμε να κληροδοτήσουμε ολόκληρη την πατρίδα μας στα παιδιά μας, εάν θέλουμε να πατάξουμε τη διαφθορά και την ασυδοσία, τότε μόνο ένας δρόμος υπάρχει: αυτός της συμμετοχής μας στις δημοκρατικές διαδικασίες. Δε μας επιτρέπεται ακόμα ένα παραπάτημα στην ιστορία, δε μας επιτρέπεται να χαριστούμε σε κανένα υποψήφιο ο οποίος κλείνει τα μάτια στη διαφθορά και στη διαπλοκή, δε μας επιτρέπεται να αφήσουμε τη χώρα στα χέρια όσων είχαν ενεργό λόγο και ρόλο στη διακυβέρνηση της τελευταίας δεκαετίας, δηλώνοντας μάλιστα περήφανοι και επιτυχημένοι! Η κρίσιμότητα και η σημασία αυτών των προεδρικών εκλογών είναι ξεκάθαρη. Η αλλαγή αυτή την κρίσιμη ώρα είναι επιβεβλημένη. Ο δρόμος είναι μονόδρομος και η επιλογή είναι μία. Μόνο ένας εκ των υποψηφίων είναι αυθεντικός και ειλικρινής, με ξεκάθαρες θέσεις και επιχειρήματα: ο Ανδρέας Μαυρογιάννης! Για όλα αυτά και για άλλα τόσα τα οποία μας διαχωρίζουν από αυτή τη διακυβέρνηση απαντάμε παρόντες!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνω την παρέμβασή μου με μια ευχή, αλλά και μια διαπίστωση. Η διαπίστωση είναι ότι μετά από δέκα χρόνια διακυβέρνησης Συναγερμού-Νίκου Αναστασιάδη έχουν προστεθεί αρνητικά πρόσημα στη διαφάνεια, τη λογοδοσία, τις κοινωνικές παροχές, την παιδεία, την υγεία και το Κυπριακό. Ευχή μου ο λαός τον Φλεβάρη να πάρει τη σωστή απόφαση και να αναδείξει για Πρόεδρο του κράτους έναν άνθρωπο που σέβεται τον συνάνθρωπό του, που θα στέκεται δίπλα στον εργαζόμενο και θα παλεύει μαζί του και όχι απέναντί του, που θα οδηγήσει αυτό τον τόπο σ' έναν νέο κόσμο, πιο ανθρωπινό, πιο δίκαιο, πιο ελπιδοφόρο!

Καλές γιορτές σ' όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Πασιουρτίδη.

Προχωράμε με την κ. Αλεξάνδρα Ατταλίδου εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών για δεκαπέντε λεπτά.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Καταρχάς, θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας την ανακούφιση μου, γιατί αυτός είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός που εξετάζουμε από την παρούσα κυβέρνηση Αναστασιάδη.

Ο προϋπολογισμός είναι το κύριο μέσο της κυβερνητικής πολιτικής για την κάλυψη των κοινωνικών και οικονομικών αναγκών των πολιτών της, όμως, όπως αναφέρει σε πρόσφατο άρθρο του στη «Cyprus Mail» ο Les Manison, που ήταν και πρώην σύμβουλος της Κεντρικής Τράπεζας, «φαίνεται ότι και αυτός ο προϋπολογισμός κατευθύνεται μόνο προς την ικανοποίηση των οργανισμών αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας, αφού οι δημοσιονομικές δαπάνες και τα μέτρα για την αντιμετώπιση των κοινωνικών αναγκών ενόψει της αυξανόμενης κρίσης του κόστους ζωής απέχουν πολύ από το να είναι επαρκή, ενώ τα κονδύλια που προορίζονται για πραγματικές αναπτυξιακές δαπάνες παραμένουν τρομακτικά χαμηλά».

Για αυτό ακούμε με μεγάλη επιφύλαξη όσα λέγονται για αναπτυξιακό προϋπολογισμό του 2023 και τις οικονομικές επιδόσεις της κυβέρνησης Αναστασιάδη. Αυτά που δεν ακούσαμε από την κυβέρνηση Αναστασιάδη είναι τα εξής: Γιατί ο κατώτατος μισθός δε φτάνει για το ενοίκιο και το ηλεκτρικό ρεύμα; Γιατί 19% των παιδιών μας βρίσκονται εντός του φάσματος της φτώχειας; Γιατί είχαμε πέρσι 481 υποθέσεις κακοποίησης ανηλίκων, αλλά αντί σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης αποφυλακίζει με προεδρική χάρη ο Πρόεδρος παιδεραστές; Γιατί ο Υπουργός Εσωτερικών κατάργησε τους Λειτουργούς Ασύλου εν μέσω μιας κρίσης μεταναστευτικής; Γιατί όλοι αντιδρούσαν στις προτάσεις της κυβέρνησης για την τοπική αυτοδιοίκηση και το Υπουργείο Εσωτερικών τεχνηέντως άφησε την καυτή πατάτα στα χέρια της Βουλής; Γιατί δεν έδωσαν ανακριτικές εξουσίες στην Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς; Γιατί απέσυραν από το δικαστήριο την υπόθεση του μαύρου βαν; Γιατί ακόμη μελετάται το πόρισμα Αιμιλιανίδη για την καταγγελία Αριστοτέλους; Πού βρίσκεται το πόρισμα Νικολάτου; Γιατί δεν εφάρμοσαν ακόμη το ολοήμερο σχολείο; Γιατί οι πόλεις μας ασφυκτούν από το κυκλοφοριακό χάος; Γιατί δεν πιάσαμε τους στόχους της ηλεκτροκίνησης και των ΑΠΕ; Γιατί η ΑΗΚ δεν αναβάθμισε εγκαίρως το δίκτυό της;

Η αλήθεια, συνάδελφοι, είναι πως κάποτε νιώθω ότι οι μισοί ζούμε στον Άρη και οι μισοί στην Αφροδίτη σε αυτή τη χώρα. Άλλο κράτος αντιμετωπίζει ο πολίτης που κάνει εκατόν τηλεφωνήματα στις υπηρεσίες του δημοσίου, χωρίς να πάρει καμιά απάντηση, άλλο κράτος τα θύματα που, ενώ τους καταβάλλεται αποζημίωση από το δικαστήριο, παρεμβαίνει ο Γενικός Εισαγγελέας για μείωση του ποσού, άλλο κράτος οι 471 γυναίκες υπαξιωματικοί που διαδηλώνουν έξω από το Προεδρικό για την άνιση αντιμετώπισή τους από ένα κράτος το οποίο υπηρετούν ισότιμα, χωρίς κανένας να αφουγκράζεται το δίκαιό τους, άλλο κράτος τα παιδιά, οι νέοι μας με τα σπασμένα κεφάλια στου Κολοκάση που τόλμησαν να διαδηλώσουν κατά της διαφθοράς -και ακόμη αναμένουμε να δούμε το πόρισμα της Ανεξάρτητης Αρχής Διερεύνησης Ισχυρισμών και Παραπόνων κατά της Αστυνομίας- άλλο κράτος οι κάτοικοι του Ακακίου τους οποίους πτέλιασε εντός της Ουδέτερης Ζώνης η σπασμωδική αντίδραση ενός υπουργού ανίκανου να αντιμετωπίσει τη μεταναστευτική κρίση, άλλο κράτος οι υπάλληλοι του ιδιωτικού τομέα που για χρόνια βλέπουν τους μισθούς τους να συρρικνώνονται και την ευημερία τους να ολισθαίνει κάτω από το επίπεδο της φτώχειας, άλλο κράτος οι νέοι που συνεχίζουν να ζουν στο παιδικό τους δωμάτιο στο σπίτι των γονιών τους, γιατί δεν έχουν το εισόδημα να χρυσοπληρώσουν το νοίκι ή τη δόση, για να αποκτήσουν διαμέρισμα δικό τους, άλλο κράτος όσοι ξενιτεύτηκαν, αφού το κράτος μας, αντί να δημιουργήσει συνθήκες εύφορες, για να μπορούν τα μυαλά του τόπου μας να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη της Κύπρου, αναγκάζονται να εργάζονται σε άλλες χώρες, που τους προσφέρουν ευκαιρίες να μεγαλοουργήσουν.

Είμαστε μια χώρα χωρίς πόρους. Ο πιο πολύτιμός μας πόρος είναι τα παιδιά μας και όμως καταφέρνουμε να τα διώξουμε μακριά, ενώ μόνο αυτά μπορούν πραγματικά να πάρουν τον τόπο μπροστά στον τομέα της έρευνας, της τεχνολογίας, της παιδείας, της υγείας. Ποιος μπορεί να δικαιολογήσει γιατί, ενώ ως γονείς ξοδεύουμε δεκάδες χιλιάδες, για να τα σπουδάσουμε, στο τέλος τα χαρίζουμε σε ξένες χώρες;

Είναι απλή και συνάμα τραγική η απάντηση. Γιατί, αντί να σχεδιάσουμε το μέλλον ενόψει της μεγάλης πρόκλησης της τεχνητής νοημοσύνης, που θα αλλάξει τον κόσμο όπως τον ξέρουμε σήμερα, εμείς έχουμε επιδοθεί στο «χτίσε-πούλησε». Επικράτησε η κουλτούρα που αδιαφορεί για τις μελλοντικές γενιές, που επιτίθεται με μανία στην πιο σημαντική κληρονομιά που μας άφησαν οι πρόγονοί μας, τη φύση, το τοπίο, τις παραλίες και όσα προσέλκυαν για χρόνια τους ξένους που την επισκέπτονται. Γι' αυτό προωθούμε τα glamping, τα επισκέψιμα αγροκτήματα, τις χαλαρώσεις και τα νομοσχέδια για μεγάλες αναπτύξεις που θα παρακάμπτουν την περιβαλλοντική νομοθεσία.

Δεν είναι τυχαίο που καθημερινά γινόμαστε δέκτες της απελπισίας των πολιτών που έρχονται σε σύγκρουση με τον τοίχο της κυπριακής κυβερνητικής πραγματικότητας. Γι' αυτό δεν υιοθετούμε καμία ωραιοποιημένη πραγματικότητα. Γι' αυτό η φειδωλή συζήτηση του προϋπολογισμού γίνεται με την κοινωνία απέναντι να μας υποδεικνύει θυμωμένη αλλά κυρίως κουρασμένη τη διαφθορά, την κοινωνική και οικονομική αναλγησία και την περιβαλλοντική αδιαφορία που έχουν κυριαρχήσει εις βάρος του δημοσίου συμφέροντος. Η ιδιότητα και η απληστία των λίγων απειλούν και υποσκάπτουν το δημόσιο συμφέρον.

Η απαξίωση του πολιτικού συστήματος που βιώνουμε τα τελευταία χρόνια δε θα ξεπεραστεί, όταν συνεχίζεται η διαστρέβλωση της εικόνας, η οποία πολύ έντονα φαίνεται στο τελευταίο Ευρωβαρόμετρο του 2022 για τη διαφθορά. Το 94% των πολιτών της Κύπρου θεωρούν ότι η διαφθορά στην Κύπρο είναι διάχυτη παντού, 66% λένε ότι αυξήθηκε η διαφθορά τα τελευταία χρόνια, ποσό διπλάσιο από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ας μην πάμε μακριά, συνάδελφοι. Το καλοκαίρι η Ελεγκτική Υπηρεσία, η οποία σας υπενθυμίζουμε ότι εμποδίστηκε από αυτή την κυβέρνηση, από αυτό το Υπουργείο Εσωτερικών να ασκήσει τα καθήκοντά της,

εξέδωσε έκθεση η οποία μας επιβεβαιώνει αυτό για το οποίο γνωμάτευσε το πόρισμα Νικολάτου, ότι ένα ολόκληρο Υπουργικό Συμβούλιο, μηδενός εξαιρουμένου, όσο και αν θέλουν να εξαιρεθούν κάποιιοι, την τελευταία πενταετία είχε μετατραπεί σε σουπερμάρκετ διαβατηρίων χωρίς κανονισμούς, χωρίς έλεγχο, χωρίς κανένα αίσθημα ευθύνης και τώρα χωρίς ντροπή και χωρίς λογοδοσία.

Το αποτέλεσμα, πέρα από την καταρράκωση των θεσμών του κράτους, ήταν ο ευτελισμός των προσόδων που θα έπρεπε να επιφέρει αυτό το αμφιβόλου ηθικής πρόγραμμα στην οικονομία του τόπου. Γι' αυτό απουσιάζουν τα €200 εκατομ. που έπρεπε να εισπράξει ο Φόρος Εισοδήματος, τα €25 εκατομ. που έπρεπε να παν, για να στεγάσουμε τις πιο αδύνατες τάξεις, και €1 δις συμβολαίων δεν έχουν μεταβιβαστεί, ενώ εκκρεμούν €3,5 δις. Τι συμβαίνει, συνάδελφοι; Μπορεί να ανακαλύψουμε σε λίγα χρόνια ότι όλα αυτά τα χρήματα κατέληξαν σε κάποιους εξωτικούς προορισμούς!

Το ίδιο το Υπουργικό Συμβούλιο παραβίασε το νομικό πλαίσιο σε 3 810 περιπτώσεις. Τελικά, ποιο είναι το αποτέλεσμα της αποκάλυψης ενός εκ των μεγαλύτερων σκανδάλων; Τίποτα, τίποτα, τίποτα! Γιατί; Γιατί η αυτοπεποίθηση της κυβέρνησης, η οποία μας λέει ότι θα έχει την εμπιστοσύνη των πολιτών, βασίζεται στην απουσία ελέγχου.

Η προσωπική μου εμπειρία των τελευταίων χρόνων με οδηγεί στο συμπέρασμα πως η απουσία ελέγχου είναι εμφανής σε όλους τους τομείς της κυβέρνησης. Εκεί που υπάρχουν μηχανισμοί είτε υπολειτουργούν είτε η σημερινή κυβέρνηση τους ευτελίζει ή τους υποβαθμίζει, τους αγνοεί, τους σκεπάζει με ένα πέπλο αδιαφάνειας. Το αντιμετώπισα, συνάδελφοι, εγώ σε όλες τις ερωτήσεις που έχω υποβάλει στο Υπουργείο Εσωτερικών. Είτε αυτές αφορούσαν τις κυρώσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενάντια σε Ρώσους ολιγάρχες ή συνδέονταν με πολιτογραφήσεις που παραχωρούσαν, πάντα έμπαινε ένα πέπλο αδιαφάνειας στις απαντήσεις ή τις μη απαντήσεις. Όταν εκφράσαμε τη δυσαρέσκεια, θα σας πω πραγματικά ότι έμεινα έκπληκτη και ως επιχείρημα άκουσα ότι, αν δημοσιοποιηθούν οποιοσδήποτε πληροφορίες, θα βλάψουν τα εθνικά μας συμφέροντα και θα θέσουν σε κίνδυνο τις σχέσεις μας με τρίτες χώρες. Είμαι υποψιασμένη, αλλά πραγματικά ρωτώ: Πώς καταφέραμε ως κράτος να συνδέσουμε τα εθνικά μας συμφέροντα με τους ολιγάρχες του Πούτιν;

Γράφοντας τη φετινή μου ομιλία, θυμήθηκα ένα άρθρο που διάβασα στη «Guardian», του Jonathan Freedland, που έλεγε για την απότομη προσγείωση της Μεγάλης Βρετανίας στην πραγματικότητα του Brexit. Μιλούσε για τις αυταπάτες περί επαναφοράς της χαμένης κυριαρχίας της χώρας όσων προωθούσαν την έξοδο τους από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Αυταπάτες για τη Μεγάλη Βρετανία, ότι μπορεί η Μεγάλη Βρετανία να υπάρξει και μόνη της χωρίς τα δεσμά των Βρυξελλών, αυταπάτες όμως που τους οδήγησαν αρχικά σε μια οικονομική ψυχρολουσία και τώρα σε μια αλλεπάλληλη πολιτική απορρύθμιση.

Η αντίληψη ότι κάθε κράτος μπορεί να δρα αυτοβούλως και ανεξάρτητα, χωρίς να επηρεάζει και να επηρεάζεται από το τι συμβαίνει γύρω του, καλλιεργείται από πολλούς πολιτικούς στον τόπο μας, οι οποίοι αγνοούν τις προκλήσεις που έχουμε ενώπιόν μας, δημιουργούν προσδοκίες στους πολίτες τις οποίες γνωρίζουν πολύ καλά ότι δεν μπορούν να πραγματοποιήσουν, είτε αυτές αφορούν το Κυπριακό είτε άλλους τομείς. Το κάνουν ενσυνείδητα προς άγραν ψήφων, αλλά μετά τις εκλογές παθαίνουν αμνησία. Γι' αυτό και, όταν μπροστά μας έχουμε ιστορικές ευκαιρίες, είτε για να λύσουμε το Κυπριακό είτε για να κάνουμε στροφή από την οικονομία της αρπακτής, αυτοί είναι απασχολημένοι με τη διατήρηση του πολιτικού τους κεφαλαίου, με τη διατήρηση της καρέκλας τους και με τον σχεδιασμό της υποψηφιότητάς τους για τις επόμενες εκλογές, διατηρώντας άλυτα τα προβλήματα και την κοινωνία καθηλωμένη χωρίς ελπίδα για το αύριο.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, συνάδελφοι, η κωλοτούμπα που βλέπαμε τις τελευταίες ημέρες σχετικά με το μνημείο του Γρίβα. Βλέπουμε όσους στηρίζουν τον Χριστοδουλίδη ως υποψήφιο Πρόεδρο να καταργούν θέσεις διαχρονικές που είχαν και πραγματικά διερωτώμαι πώς μπορούν να δικαιολογήσουν τέτοια στάση. Όμως ο λαός είναι που πληρώνει το κόστος και το κόστος συνοψίζεται στην έλλειψη αξιοπιστίας και κατά συνέπεια στην υπόσκαψη της αλληλεγγύης, την ώρα που η Κύπρος τη χρειάζεται, είτε αυτή αφορά το κούρεμα του 2013 είτε το μεταναστευτικό είτε σε τελική ανάλυση το Κυπριακό.

Ο δυναμικός τρόπος με τον οποίο μια χώρα επηρεάζεται από την άλλη γίνεται αισθητός με την ενεργειακή κρίση που βιώνουμε σήμερα. Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία έχει δημιουργήσει μια αναταραχή στην ενεργειακή παγκόσμια αγορά, με αποτέλεσμα ακόμη και μεγάλες χώρες να μην έχουν τα εφόδια να την αντιμετωπίσουν. Η κρίση εμάς μας βρίσκει ανοχύρωτους, αφού για χρόνια δεν ενισχύσαμε την ενεργειακή ασφάλεια αυτού του τόπου μέσω της απεξάρτησης από το μαζούτ και της υιοθέτησης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Το ένα συμβούλιο μετά το άλλο σφουρίζει αδιάφορα, κανένα δεν έκανε όσα έπρεπε, για να εκσυγχρονίσει το δίκτυο της Αρχής Ηλεκτρισμού, κανένα δε φρόντισε για το αυτονόητο, σε μια χώρα που με τόσο υψηλό ηλιακό δυναμικό το κάθε νοικοκυριό μπορεί να καταφέρει να έχει τα δικά του φωτοβολταϊκά, να είναι ο ίδιος παραγωγός. Γι' αυτό σήμερα οι πολίτες της Κύπρου πληρώνουν το δεύτερο ακριβότερο ρεύμα στην Ένωση των είκοσι επτά. Παρά το γεγονός ότι ακούμε καθημερινά την κυβέρνηση να λέει ότι έχει λάβει αποτελεσματικά μέτρα, στην πραγματικότητα η κυβερνητική στήριξη για την αντιμετώπιση της ενεργειακής κρίσης και της ενεργειακής φτώχειας είναι η τέταρτη χαμηλότερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Όσον αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, το να προβάλλεται ο Πρόεδρος και οι κυβερνώντες ως πρωτοστάτες δεν είναι τίποτα άλλο παρά πρόκληση, όταν με

τις προτάσεις τους επιδιώκουν να ρημάξουν για όφελος των ιδίων και των φίλων τους ό,τι έχει μείνει άθικτο σ' αυτό τον τόπο. Γι' αυτό και η Σύμβαση της Βαρκελώνης για την προστασία των παραλιών μένει στα συρτάρια του Υπουργού Εσωτερικών. Γι' αυτό το τοπικό σχέδιο των κοινοτήτων του Ακάμα παραμένει μέχρι σήμερα επτασφράγιστο μυστικό. Έτρεξε όμως με χίλια η κυβέρνηση, για να προλάβει να περάσει το νομοσχέδιο του glamouring και των επισκέψιμων αγροκτημάτων, τα οποία θα απελευθερώσουν την ανάπτυξη μέσα σε δάση και οικοτόπους! Με χίλια έτρεξε και πάλι η κυβέρνηση για το νομοσχέδιο για τις μεγάλες αναπτύξεις, του οποίου κυριότερη επιδίωξη δεν είναι να προσελκύσει επενδύσεις σε τομείς τους οποίους χρειαζόμαστε, όπως είναι ο ψηφιακός εκσυγχρονισμός, η υγεία και η παιδεία και η έρευνα, αλλά για να διευκολύνει το «χτίσε-πούλησε» με παράκαμψη της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Δεν είναι τυχαίο που από τις εβδομήντα και πλέον διαδικασίες παράβασης που κινήθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το μεγαλύτερο ποσοστό αφορά το περιβάλλον. Είναι γι' αυτό που, όταν εκείνοι βλέπουν οικονομικό θαύμα, εμείς βλέπουμε ιδιοτέλεια που τραυματίζει τον φυσικό πλούτο της χώρας, αποσυνθέτει τον κοινωνικό ιστό, αποδυναμώνει το κοινωνικό κράτος, καθηλώνει την παιδεία, αδυνατεί να λύσει το μεταναστευτικό και απειλεί τη μεγαλύτερη κατάκτηση των πολιτών, που είναι το ΓΕΣΥ.

Το κράτος και οι θεσμοί του έχουν διαβρωθεί οριζόντια, γι' αυτό και πρέπει να επανασχεδιαστούν. Με μακροχρόνιο πλάνο για τη διαφύλαξη του περιβάλλοντος και καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Με ένα ισχυρό και προστατευμένο σχέδιο δημόσιας υγείας μακριά από ιδιωτικά συμφέροντα. Με την επιτάχυνση της ψηφιακής ατζέντας. Με την άμεση μεταρρύθμιση του συστήματος δικαιοσύνης μακριά από πολιτικές ή άλλες σκοπιμότητες. Με την επανάκτηση της αξιοπιστίας της Κύπρου ως κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Εθνών. Με την ενίσχυση της πολυμέρειας. Με την επαναφορά της ατζέντας ειρήνης και την ενδυνάμωση των γεφυρών επικοινωνίας με τους συμπολίτες μας Τουρκοκύπριους. Με την άμεση επανέναρξη των συνομιλιών για τη λύση του Κυπριακού. Με την οικοδόμηση παιδείας που θα εξυπηρετεί όλα τα πιο πάνω. Με την καλλιέργεια συνεργασίας, αλληλοκατανόησης και αποδοχής της διαφορετικότητας, αλλά πάνω απ' όλα με την ενίσχυση της δημοκρατίας και της συμμετοχής των πολιτών στα κοινά.

Για όλους αυτούς τους λόγους, εγώ δεν προτιθέμαι να υπερψηφίσω αυτό τον προϋπολογισμό!

Τελειώνοντας, επιτρέψτε μου να ευχαριστήσω πάρα πολύ τους συνεργάτες μου και όλη την κοινοβουλευτική ομάδα του Κινήματος Οικολόγων, γιατί μόνο στην άσκηση στήριξη τους μπορούμε να εργαστούμε αποδοτικά.

Επίσης, θα ήθελα να ευχηθώ σε όλους τους πολίτες της Κύπρου ένθεν και ένθεν του συρματοπλέγματος του διαχωρισμού καλές γιορτές και καλό χρόνο! Τους καλώ όλους να εργαστούμε όλοι μαζί για την ειρήνη, τη δημοκρατία, για τη λύση του Κυπριακού, γιατί μόνο έτσι θα διασφαλίσουμε ένα καλύτερο μέλλον στα παιδιά μας.

Σε όλους σας εύχομαι καλά Χριστούγεννα και καλό νέο χρόνο, αγαπητοί συνάδελφοι!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε. Πάρτε και το τάμπλετ σας.

Και συνεχίζουμε με τον κ. Χρίστο Σενέκη από το Δημοκρατικό Κόμμα για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΣΕΝΕΚΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ομιλία κάθε βουλευτή στο πλαίσιο της συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού είναι μια ευκαιρία για ανασκόπηση του έργου και της δράσης σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο της χρονιάς που φεύγει. Ασφαλώς όχι για να λάβει εύσημα, αλλά για να προσδιορίσει με περισσότερη ωριμότητα, σαφήνεια και ρεαλισμό τους στόχους και τις επιδιώξεις της νέας χρονιάς. Γι' αυτό θα ξεκινήσω με τη θεσμοθέτηση του τιμητικού επιδόματος στους αιχμαλώτους και παθόντες του 1974, μια οφειλόμενη αναγνώριση από την πολιτεία των ανθρώπων στους οποίους οφείλουμε μεταξύ άλλων τα πρόσκαιρα αξιώματα που φέρουμε. Οφείλουμε όμως να πούμε ότι πολιτικές παρεμβάσεις οδήγησαν σε αθέτηση των συμφωνηθέντων, με αποτέλεσμα το ανέντιμο κουτσούρεμα του επιδόματος.

Στο πλαίσιο των εργασιών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων, Εγκλωβισμένων, Αγνωσμένων και Παθόντων προωθήσαμε τη θεσμοθέτηση της αποζημίωσης για την απώλεια χρήσης και κάρπωσης των κατεχόμενων περιουσιών. Με το εργαλείο αυτό, που είναι πλέον διαθέσιμο νομικά, μπορεί να παρέχεται οικονομική στήριξη στον προσφυγικό κόσμο στη βάση της κατεχόμενης περιουσίας του. Το σημαντικότερο όμως είναι ότι πετυχαίνουμε την επανασύνδεση της κατεχόμενης περιουσίας με τους δεύτερης και τρίτης γενιάς πρόσφυγες. Γιατί δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι κυπριακό πρόβλημα θα υπάρχει, όσο υπάρχουν κατεχόμενες ελληνοκυπριακές περιουσίες που διεκδικούνται από τους νόμιμους ιδιοκτήτες τους. Αναμένουμε να υπάρξει η

απαραίτητη πολιτική βούληση για διάθεση ενός ποσού ετησίως, το οποίο, μαζί με την είσπραξη του τέλους του 0,4% από κάθε αγοραπωλησία ακίνητης περιουσίας, θα επιτρέψει την εφαρμογή του συγκεκριμένου μέτρου.

Στην ίδια επιτροπή αναδείξαμε τα σοβαρά προβλήματα και τους κινδύνους που προκύπτουν από τις πεπαλαιωμένες ηλεκτρικές εγκαταστάσεις στους προσφυγικούς συνοικισμούς και την ανάγκη αναβάθμισής τους, καθώς και την καθυστέρηση στην εγκατάσταση ανελκυστήρων, με αποτέλεσμα την ταλαιπωρία και πολλές φορές τον αναγκαστικό εγκλεισμό ανθρώπων τρίτης ηλικίας. Αναδείξαμε την ακύρωση προηγούμενης υπουργικής απόφασης επί προεδρίας Τάσσου Παπαδόπουλου για παραχώρηση οικοπέδων ως αντιστάθμισμα σε δικαιούχους πρόσφυγες οι οποίοι διαμένουν σε τουρκοκυπριακές κατοικίες ή σε κατοικίες που ανεγέρθηκαν σε τουρκοκυπριακή γη που δεν απαλλοτριώθηκε, καθώς επίσης την καθυστέρηση στην πιλοτοποίηση στις περιοχές των βρετανικών βάσεων.

Εδώ αξίζει αναφοράς και η ανάγκη ουσιαστικότερης στήριξης από την πολιτεία των προσφυγικών αθλητικών σωματείων, τα οποία κάνουν αγώνα επιβίωσης, αν πραγματικά θέλουμε να συνεχίσουν να διαδραματίζουν τον ρόλο και την αποστολή τους. Ο αγώνας όμως για διαφύλαξη έστω ενός μίνιμουμ επιπέδου αξιοπρέπειας για τον προσφυγικό κόσμο είναι αένανος και δυστυχώς πολλές φορές μοιάζει μάταιος, όταν η αξιοπρεπής διαβίωση του εκτοπισμένου από την πατρώα γη αντιπαραβάλλεται με τη στείρα και αυστηρή δημοσιονομική λογική.

Στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της τοπικής αυτοδιοίκησης και όσον αφορά στην ελεύθερη επαρχία Αμμοχώστου, συμβάλαμε στη δημιουργία δύο εξισορροπημένων πληθυσμιακά και οικονομικά δημοτικών οντοτήτων γύρω από το Παραλίμνι και την Αγία Νάπα, που παράγουν τον σημαντικότερο πλούτο στην περιοχή. Με τον τρόπο αυτό συμμετέχουν όλοι σε όλα, χωρίς αποκλεισμούς και χωρίς διακρίσεις σε πλούσιους και φτωχούς.

Καταθέσαμε προτάσεις νόμου που τροποποιούν τον περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων Νόμο και τον περί Χορήγησης Κοινωνικής Σύμβασης Νόμο, ώστε από τον πρώτο μήνα που καθίσταται οποιοσδήποτε δικαιούχος να καταβάλλεται το ελάχιστο ποσό θεσμοθετημένης ή κοινωνικής σύνταξης, μέχρι να εξεταστεί η αίτησή του. Με αυτό τον τρόπο επιχειρούμε αφενός να παράσχουμε τους ελάχιστους οικονομικούς πόρους για την ικανοποίηση των βασικών αναγκών κάθε δικαιούχου κοινωνικής ή θεσμοθετημένης σύνταξης και αφετέρου να καταστήσουμε σαφές ότι οι πολύμηνες καθυστερήσεις στην κρατική λειτουργία δεν μπορούν να στερούν την αξιοπρεπή διαβίωση των πολιτών.

Στο πλαίσιο των εργασιών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων μεταξύ άλλων αναδείξαμε και συμβάλαμε στην υλοποίηση της συμβατικής υποχρέωσης της Ελληνικής Τράπεζας για αποκατάσταση των μειώσεων στους μισθούς των υπαλλήλων που προέρχονται από τον πρώην συνεργατισμό. Υπάρχουν βεβαίως κάποιες ακόμα εκκρεμότητες, που θα επανεξεταστούν με την επανέναρχη των εργασιών της Βουλής. Εγγράψαμε επίσης ως αυτεπάγγελτο θέμα στην ίδια επιτροπή τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ειδικευόμενοι ιατροί, όσον αφορά τα εξαντλητικά ωράρια εργασίας και τις εξευτελιστικές αμοιβές που λαμβάνουν για τις εφημερίες τους.

Στο πλαίσιο των εργασιών της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εσωτερικών αναδείξαμε μεταξύ άλλων την ανεξέλεγκτη εγκατάσταση κεραιών κινητής τηλεφωνίας σε οικοδομές που γεινιάζουν σε νηπιαγωγεία και σχολεία δημοτικής και μέσης εκπαίδευσης, με αποτέλεσμα να προκαλείται η ανησυχία των τοπικών κοινωνιών για την υγεία των παιδιών.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε σχέση με την προηγούμενη σταχυολόγηση δράσεων και πρωτοβουλιών, οφείλουμε να παραδεχθούμε, στο πλαίσιο της επιβαλλόμενης αυτοκριτικής, ότι παραμένουν πολλά που πρέπει να γίνουν και να αντιμετωπιστούν, πολλά που θα έπρεπε να είχαν ήδη γίνει και να είχαν ήδη αντιμετωπιστεί.

Ενδεικτικά αναφέρω την τραπεζική αδηφαγία και την ασυδοσία των εταιρειών διαχείρισης μη εξυπηρετούμενων δανείων, τη συνέχιση του τρόπου εργοδότησης εκπαιδευτικών υπό το μεσαιωνικό καθεστώς της αγοράς εργασίας και τη συνέχιση της δυσμενούς μεταχείρισης της οποίας τυγχάνουν οι γυναίκες υπαξιωματικοί στην Εθνική Φρουρά.

Να αναφέρω επίσης τον υπερπληθυσμό σε πολλά σχολεία, όλων των βαθμίδων, με αποτέλεσμα κάποια εξ αυτών να λειτουργούν τμήματα σε λυόμενες κατασκευές, όπως τα πρώτα χρόνια μετά την τουρκική εισβολή του 1974, την ανοικτή πληγή της Γραμμής Καταπαύσεως του Πυρός, διά μέσου της οποίας η Τουρκία διοχετεύει παράτυπους μετανάστες στις ελεύθερες περιοχές, οι οποίοι μετατρέπονται σε αιτητές πολιτικού ασύλου σε αριθμούς που πλέον απειλούν την κοινωνική συνοχή και τις πεπερασμένες αντοχές του κυπριακού κράτους.

Επίσης, να αναφερθεί το φαινόμενο-μάστιγα εργάτες από τρίτες χώρες να εγκαταλείπουν τους γεωργοκτηνοτρόφους εργοδότες τους και είτε να αιτούνται πολιτικό άσυλο είτε να καταφεύγουν στην αδήλωτη εργασία σε άλλους τομείς της οικονομίας. Εδώ πρέπει να πούμε ότι ένας εργάτης που έρχεται από τρίτη χώρα, για να εργαστεί, έχοντας όλα τα απαραίτητα έγγραφα από τη χώρα του, δεν μπορεί να αιτείται βάσιμα πολιτικό

άσυλο. Αν αυτή η προδήλως αβάσιμη αίτηση εξεταστεί, απορριφθεί και εντός μιας εβδομάδας ο συγκεκριμένος εργάτης είναι στο αεροπλάνο της επιστροφής στη χώρα του, τότε θα σταλεί και το μήνυμα ότι η Κύπρος είναι ένα σοβαρό κράτος που σέβεται τον εαυτό του και τους πολίτες του και που δεν μπορεί ο οποιοσδήποτε, δε δικαιούται, να το ξεγελάσει και να το απομυζήσει. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τους παράτυπους μετανάστες που αιτούνται πολιτικό άσυλο, αλλά προέρχονται από ασφαλείς χώρες.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τον τελευταίο χρόνο βιώνουμε τις συνέπειες της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, που πυροδότησε πρωτίστως μια τεράστια ανθρωπιστική κρίση, αλλά ταυτόχρονα και μια πρωτοφανή ενεργειακή και επισιτιστική κρίση. Σε αυτή την εξαιρετικά δύσκολη συγκυρία το μεγάλο διακύβευμα είναι ασφαλώς η διαφύλαξη της κοινωνικής συνοχής μέσω της ουσιαστικής κρατικής στήριξης.

Ταυτόχρονα όμως πρέπει να σταθμίζουμε και τα νέα γεωπολιτικά δεδομένα που δημιουργούνται μέσα από αυτή τη σύγκρουση μεταξύ Ρωσίας από τη μια και Δύσης -διά αντιπροσώπου- από την άλλη. Η επιτήδεια ουδετερότητα της Τουρκίας με την ανοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ο ρόλος μεσολαβητή που προσπαθεί να ενδυσθεί αναβαθμίζουν τον ρόλο της στην περιοχή. Την ίδια ώρα, η προκλητική ρητορική και οι ευθείες απειλές που εξακοντίζουν οι Τούρκοι αξιωματούχοι εναντίον Ελλάδας και Κύπρου δεν αφήνουν περιθώρια εφησυχασμού.

Επιπλέον, αποτελεί ιστορικά αποδεδειγμένο γεγονός το ότι η Τουρκία εκμεταλλεύεται περιόδους κρίσεων, ενόσω η διεθνής κοινότητα έχει στραμμένο το βλέμμα της αλλού, για να κάνει κινήσεις που εξυπηρετούν τους διαχρονικούς επεκτατικούς σχεδιασμούς της. Δεν πρέπει να μας διαφεύγει ότι η τουρκική εισβολή του 1974 έγινε στη σκιά της πετρελαϊκής κρίσης που πυροδότησε ο Αραβοϊσραηλινός Πόλεμος του Γιομ Κιπούρ. Δεν πρέπει επίσης να μας διαφεύγει ότι απέναντί μας έχουμε ένα κράτος που η ιστορία του βρίθει φρικαλεοτήτων. Προς επίρρωση αυτού παραθέτω τα λόγια του Αμερικανού πρόξενου στη Σμύρνη Τζορτζ Χόρτον, που βίωσε την πυρπόληση της πόλης από τους ατάκτους του Κεμάλ πριν από ακριβώς εκατό χρόνια: «Ένα από τα δυνατότερα αισθήματα που πήρα μαζί μου από τη Σμύρνη ήταν το αίσθημα της ντροπής, γιατί ανήκα στο ανθρώπινο γένος».

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε λιγότερο από δύο μήνες οι πολίτες θα αποφασίσουν για τον επόμενο Πρόεδρο της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι οι ίδιοι πολίτες που εδώ και μήνες στέλνουν συγκεκριμένα μηνύματα, για να αφήσουμε πίσω μας τον ακραίο διχαστικό λόγο, να κοιτάξουμε έξω και πέρα από την παραδοσιακή περιχαράκωση σε παραταξιακά διαχωριστικά τείχη, να επενδύσουμε στη σύνθεση και στη συναίνεση.

Εμείς ως Δημοκρατικό Κόμμα αφουγκραστήκαμε αυτά τα μηνύματα και αποφασίσαμε να στηρίξουμε τη γνήσια, ανεξάρτητη υποψηφιότητα του Νίκου Χριστοδουλίδη. Και λέω γνήσια, ανεξάρτητη υποψηφιότητα, γιατί είναι η μοναδική υποψηφιότητα εκ των τριών επικρατέστερων που δεν εξαρτήθηκε από την προηγούμενη στήριξη οποιουδήποτε κόμματος.

Στηρίζουμε λοιπόν τον Νίκο Χριστοδουλίδη, για να δημιουργήσουμε την Κύπρο της νέας εποχής. Στηρίζουμε τον Νίκο Χριστοδουλίδη, για να δημιουργήσουμε το σύγχρονο κράτος δικαίου, που θα δικαιώσει τις προσδοκίες του λαού μας.

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης είναι ο φορέας μιας πρωτοφανούς ενότητας σε επίπεδο κοινωνίας και με την εκλογή του θα γίνει ο φορέας ενότητας και των πολιτικών δυνάμεων, για να ενώσουμε δυνάμεις και να προχωρήσουμε μπροστά. Γι' αυτό αρνούμαστε να ακολουθήσουμε όσους επενδύουν στη λασπολογία, στα fake news και στο παρελθόν, για να διχάσουν την κοινωνία, με σκοπό την πρόσκαιρη κομματική συσπείρωση. Η εκλογή του Νίκου Χριστοδουλίδη θα είναι πρωτίστως μια νίκη της κοινωνίας χωρίς επιμέρους νικητές και ηττημένους.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Καλές γιορτές και καλή ψήφο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Σενέκη.

Ακολουθεί ο κ. Δημήτρης Δημητρίου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δεν μπορώ να μη σχολιάσω όσα άκουσα το προηγούμενο λεπτό. Είναι πρωτοφανές, είναι για μας πρωτόγνωρο να ακούμε βουλευτές του ΔΗΚΟ να επικαλούνται ενόητα, να επικαλούνται fake news, να επικαλούνται λασπολογία. Πραγματικά! Πριν από δυο χρόνια μπορεί να μην ήμασταν εδώ, ήμασταν στο Συνεδριακό, αλλά το ίδιο κόμμα ήσασταν. Πλείστοι οι ίδιοι βουλευτές. Τι λέγατε; Καταψηφίσατε τον προϋπολογισμό! Δεν έμεινε κομματίδιο λάσπης που δεν το ρίζατε. Ούτε και ένα! Σκάβατε, βρίσκατε λάσπη και τη ρίχνατε. Σήμερα περί άλλων τυρβάζετε. Αυτό τον κυματισμό στην ψυχολογία σας και στον πολιτικό σας λόγο είμαι σίγουρος πως και οι πολίτες τον βλέπουν και τον κρίνουν.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θέλω να ξεκινήσω την ομιλία μου αυτή τη φορά μιλώντας για λίγα λεπτά για ζητήματα αυτονόητα ή που θα έπρεπε να ήταν αυτονόητα. Για τη δημοκρατία, για την ενίσχυσή της, για την προστασία των θεσμών, για την εμβάθυνση στο κράτος δικαίου. Για την έλλειψη ελέγχων και ισορροπιών στο Σύνταγμα μας. Για το γεγονός πως δεν είμαστε μια φυσιολογική χώρα, αλλά και για τον σεβασμό που δυστυχώς δεν υπάρχει. Όχι προς τον συνάνθρωπό μας, όχι προς το περιβάλλον, όχι προς τα ζώα, αλλά ακόμα και προς τον ίδιο τον εαυτό μας. Και το ζήτημα στη δική μου αντίληψη είναι βαθύτερο. Είναι αξιακό, είναι προφανώς ζήτημα παιδείας.

Θα αναφερθώ στην ομιλία μου σε θέματα της επικαιρότητας. Πιστεύω πως είναι πολλά, για να ξεδιπλώσω όσα θέλω να πω. Εμείς οι βουλευτές χρειάζεται να αντιδρούμε πρώτοι, σε κάθε λόγο φοβικό, ομοφοβικό, ρατσιστικό, σεξιστικό. Εννοείται και σε κάθε πράξη. Πόσω μάλλον, όταν αυτός ο λόγος εκφέρεται από το βήμα της Βουλής και μάλιστα από βουλευτές. Αυτό πρέπει να το καταδικάζουμε συνεχώς. Αυτό έπρεπε να κάνουμε και για όσα ακούστηκαν από αυτό εδώ το βήμα την περασμένη Παρασκευή και από τους βουλευτές του ΕΛΑΜ και από τον κ. Θεμιστοκλέους. Προσωπικά το κάνω τώρα.

Βλέπουμε τη βία παντού. Στα γήπεδα τα Σαββατοκύριακα, στα σχολεία τις καθημερινές. Προωθούμε λάθος πρότυπα. Δίνουν οι νέοι μας τις λάθος μάχες δυστυχώς. Προφανώς και δεν εφαρμόζεται σωστά και ολοκληρωμένα η νομοθεσία για την κάρτα φιλάθλου, όπως δυστυχώς δεν εφαρμόζονται και πολλές άλλες νομοθεσίες. Μα και σωστά να εφαρμόζοταν και πλήρως, μπορεί να μην είχαμε επεισόδια εντός των γηπέδων, που είναι σημαντικό και απαραίτητο, μα θα τα είχαμε εκτός. Και αυτό δεν είναι λύση. Οι οργανωμένοι φιλάθλοι προέρχονται από πέντε ομάδες. Πέντε. Χθες οι ιστοσελίδες αναδημοσίευαν τα βίντεο που γυρίζουν και ανεβάζουν αυτοί οι οργανωμένοι. Και δεν είναι η πρώτη φορά. Πόσο δύσκολο είναι να εντοπισθούν αυτά τα άτομα που χειρίζονται αυτούς τους λογαριασμούς; Το πού εδρεύουν, το πού συχνάζουν δηλαδή, οι οργανωμένοι είναι επίσης γνωστό. Αλήθεια, πότε έκανε έφοδο για τελευταία φορά η αστυνομία σε αυτούς τους χώρους;

Βεβαίως και το κυρίαρχο πρόβλημα είναι η έλλειψη της σωστής παιδείας. Η έλλειψη σεβασμού. Έχουμε βία και στα σχολεία, όπου η βία δεν περιορίζεται μόνο σε σωματική. Είναι πολλών εκφάνσεων. Ο σχολικός εκφοβισμός, η σεξουαλική παρενόχληση, η ψυχική βία είναι και αυτά βία, πολλές φορές χειρότερη από τη σωματική. Είναι γι' αυτό που είναι απαραίτητο το μάθημα της σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, για να μάθουν τα παιδιά μας να ξεχωρίζουν πότε κάποιος ξεπερνά τα όρια και βιαιοπραγεί, για να μάθουν τα παιδιά μας να αυτοπροστατεύονται. Να μαθαίνουν με σωστό και επιστημονικό τρόπο, στα πλαίσια εγχειριδίων και οδηγιών διεθνών οργανισμών και προτύπων, αυτά που και εμείς οι γονείς πολλές φορές δυσκολευόμαστε να απαντήσουμε στα παιδιά μας. Για να μάθουν τα παιδιά μας να σέβονται πρώτα τον εαυτό τους και μετά τους άλλους.

Η έλλειψη σεβασμού δημιουργεί ζητήματα και στη δημοκρατία μας. Όταν δε μάθαμε να ακούμε τον δίπλα μας και να σεβόμαστε την άποψή του, όταν νιώθουμε πως όλα επιτρέπονται, πως να σεβαστούμε μετά τους θεσμούς; Όταν οι δικαστές δεν έχουν την ελάχιστη ενσυναίσθηση να ξεχωρίσουν πως τελειώνει η εξουσία τους στα 68 τους χρόνια και θέλουν να την έχουν εφ' όρου ζωής, έχουμε ζήτημα. Όταν θέλουν να εφαρμόζουν την ισονομία και την ισοπολιτεία για όλους τους υπόλοιπους πλην των ιδίων, όταν έχουν την εξουσία, τη συνταγματική εξουσία, να ρυθμίζουν τα του οίκου τους μόνοι τους και εξαντλούν αυτή την εξουσία στο να μη ρυθμίζουν τίποτα, όπως για παράδειγμα το γεγονός ότι με απόφαση των ιδίων των δικαστών, με δικαστική απόφαση το 2016, δε δέχτηκαν να ρυθμιστεί το πόθεν έσχες το δικό τους μαζί με όλων των υπολοίπων. Και από τότε, εδώ και έξι ολόκληρα χρόνια, το ρύθμισαν αφήνοντάς το παντελώς αρρύθμιστο.

Στο δικό μας πόθεν έσχες, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εκσυγχρονίζουμε τη νομοθεσία. Η επόμενη δήλωση θα γίνει ηλεκτρονικά. Οι δηλώσεις θα γίνονται πιο συχνά από τα τρία χρόνια, όπως γίνεται τώρα. Η πλατφόρμα θα επικοινωνεί με τις υπηρεσίες του δημοσίου και θα γίνεται αυτόματη ταύτιση των δηλώσεων με όσα είναι δεδηλωμένα στο Κτηματολόγιο, στον Έφορο Εταιρειών, στο Τμήμα Οδικών Μεταφορών και αλλού. Υπάρχουν και άλλες αλλαγές που ενισχύουν τη διαφάνεια, τον ουσιαστικό έλεγχο και κυρίως τον σκοπό του πόθεν έσχες, της σύγκρισης δηλαδή της περιουσίας ενός αξιωματούχου την ημέρα που εκλέχθηκε ή διορίστηκε με την περιουσία που είχε ή που έχει κατά τη διάρκεια και στο τέλος της υπηρεσίας του.

Είναι αυτή η αλλαγή ένα λιθαράκι, πιστεύω, στη δύσκολη προσπάθεια για την επικράτηση της διαφάνειας, για την αντιμετώπιση της διαπλοκής και της διαφθοράς. Το κυρίαρχο όμως είναι να πείσουμε μέσα από τον τρόπο ζωής μας πως όλα όσα λέμε τα εννοούμε, πως είμαστε υπόδειγμα για τους συμπολίτες μας και για την κοινωνία. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, το να έχουμε όλες τις υπηρεσίες στο κινητό μας και στην τσέπη μας,

αυτό που και ο Αβέρωφ Νεοφύτου λέει και θα το κάνουμε, θα αντιμετωπίσει, αντιμετωπίζει ήδη, τη διαπλοκή. Η θεσμοθέτηση επιπλέον μηχανισμών ελέγχου και λογοδοσίας, όπως είναι η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς, ενισχύει το κράτος που θέλει να αντιμετωπίσει αυτά τα φαινόμενα.

Το κυρίαρχο, επιμένω, είναι να εννοούμε αυτά που λέμε. Και, σε ό,τι αφορά το σύνταγμα μας, χρειάζεται να εξετάσουμε και να εφαρμόσουμε τις αλλαγές εκείνες, ίσως και τις γενναίες συνταγματικές αλλαγές, που θα ενισχύουν τα θεσμικά αντίβαρα, τους μηχανισμούς ελέγχου και ισορροπιών, που θα ενισχύουν το κράτος δικαίου και θα εμπεδώνουν τη δημοκρατία.

Το ξέρω, δεν είμαστε φυσιολογική χώρα, το ξέρω, έχουμε περιορισμούς που προκύπτουν από τον σεβασμό μας στην Κυπριακή Δημοκρατία, στο δίκαιο της ανάγκης, στην ύπαρξη του κράτους μας. Αλλά χρειάζεται να βρούμε τον τρόπο, ώστε να συνυπάρχουν η επιβίωση με την εξέλιξη. Υπάρχουν τρόποι, υπάρχουν εισηγήσεις από συνταγματολόγους, καθηγητές των νομικών σχολών της χώρας μας. Θα τα δούμε στην επιτροπή Θεσμών άμεσα, στα πλαίσια του αυτεπάγγελτου θέματος που έχουμε συνυπογράψει μαζί με τη συνάδελφο την κ. Χαραλαμπίδου.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητάμε για τον προϋπολογισμό του 2023, για την κατεύθυνση της χώρας τα επόμενα χρόνια. Δε θα αναφερθώ σε αριθμούς, αναφέρθηκε ο Υπουργός Οικονομικών την Παρασκευή, αναφέρθηκαν ήδη αρκετοί συνάδελφοι, θα αναφερθούν και άλλοι στη συνέχεια. Προσωπικά θέλω να επιμείνω στην κατεύθυνση, στη λογική, στον ορθολογισμό, στον τρόπο που εμείς στον Δημοκρατικό Συναγερμό αντιλαμβανόμαστε το πώς θέλουμε να είναι η χώρα μας.

Τη χώρα μας λοιπόν τη θέλουμε σε συνεχή εξέλιξη, να κάνουμε συνεχώς βήματα προόδου. Αυτό είναι το στρατηγικό μας πλεονέκτημα. Η δική μας φιλοσοφία, ο φιλελευθερισμός, βλέπει τους πολλούς, βλέπει το δημόσιο συμφέρον. Αυτός είναι και ο κυρίαρχος λόγος των μεγάλων μεταρρυθμίσεων που κάναμε ως παράταξη τα είκοσι χρόνια που συνολικά κυβερνήσαμε. Δέκα στη δεκαετία του '90 με τον Γλαύκο Κληρίδη και δέκα αυτή τη δεκαετία με τον Πρόεδρο Αναστασιάδη, που προς πείσμα των φωνών της αντιπολίτευσης, κυρίως του ΑΚΕΛ, που με συνθήματα αναφέρονται σε μας χαρακτηρίζοντάς μας ως «το κόμμα του κεφαλαίου και των μεγάλων συμφερόντων», εφαρμόζουμε τις μεταρρυθμίσεις που συγκρούονται με το κεφάλαιο και τα συμφέροντα.

Ας αλλάξετε λοιπόν την κασέτα, αγαπητοί συνάδελφοι. Σήμερα συζητούμε για έναν προϋπολογισμό αναπτυξιακό, πλεονασματικό, με τα έργα υποδομής να έχουν έντονο αποτύπωμα. Και είναι ένας προϋπολογισμός που βλέπει μακριά. Το ζήτημα βεβαίως είναι ποιος θα τον εφαρμόσει. Εμείς έχουμε την αυτοπεποίθηση, ξέρουμε πως μπορούμε να τον εφαρμόσουμε, πως έχουμε την έξωθεν καλή μαρτυρία πως φέρνουμε καλύτερες μέρες στον τόπο και στους πολίτες. Προφανώς και δεν τα κάνουμε όλα σωστά. Λειτουργούμε πάντα όμως με στόχους και ορόσημα και με έναν κυρίαρχο σκοπό, την καλύτερη Κύπρο.

Εμείς έχουμε πρόταση, τον πρόεδρο της παράταξής μας. Στον αντίποδα, η αντιπολίτευση θέλει να μας ρίξει με ένα πείραμα πίσω στο ρίσκο. Τη χαρακτηρίζουν αλλαγή, άλλοι προοδευτική, άλλοι ομαλή. Εμείς είμαστε πεπεισμένοι πως οι πολίτες θα επιλέξουν την ασφάλεια και την εξέλιξη, τη σταθερότητα και την ανάπτυξη, τον Δημοκρατικό Συναγερμό και τον Αβέρωφ Νεοφύτου.

Μπορούμε να συζητούμε για ώρες και για μέρες για αυτά που έγιναν, για αυτά που δεν έγιναν και για όσα μπορούν και πρέπει να γίνουν, για μεταρρυθμίσεις και για αλλαγές, για αλλαγή νοοτροπίας, για την παιδεία, όχι μόνο για την εκπαίδευση, και για πολλά άλλα. Χρειάζεται όμως πάντοτε να θυμόμαστε πως φυσιολογική χώρα θα γίνουμε ξανά, όταν απελευθερώσουμε και επανενώσουμε τη χώρα μας, όταν λήξουμε τη μεγάλη αυτή εκκρεμότητα, όταν διαβεβαιώσουμε πως ο κυπριακός ελληνισμός θα πάψει να ζει με την αβεβαιότητα της επιβίωσής του. Αυτό, η επίλυση του Κυπριακού, είναι η πιο ριζοσπαστική μεταρρύθμιση που έχουμε να κάνουμε στη χώρα μας. Χωρίς αυτήν ό,τι άλλο κάνουμε, όσο καλά και αν το κάνουμε, πάντα, πάντα, πάντα θα έχουμε έναν βραχνά στον λαιμό μας, ένα ταβάνι πάνω από το κεφάλι μας, που πάντα θα μας περιορίζει, μια αβεβαιότητα που πάντα, όσο ασφαλείς και αν ζούμε στην καθημερινότητά μας, θα μας ζώνει μια μεγαλύτερη ανασφάλεια. Η ελπίδα βεβαίως θα πρέπει πάντοτε να υπερισχύει του φόβου. Και με αυτό το εχέγγυο να προχωράμε.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Δημητρίου.

Και προχωράμε στον επόμενο ομιλητή, που είναι ο κ. Γιώργος Κουκουμάς εκ μέρους του ΑΚΕΛ, για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΥΚΟΥΜΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Σε εξήντα μέρες φτάνουμε στο τέλος της διακυβέρνησης Αναστασιάδη και, εφόσον το επιλέξει ο λαός, στο τέλος της διακυβέρνησης του Συναγερμού εν γένει. Είναι λοιπόν οι μέρες του προϋπολογισμού και στιγμές απολογισμού. Και απ' όλα όσα θα μπορούσαν να ειπωθούν για το τι έχει συμβεί στη χώρα την τελευταία δεκαετία, υπάρχει ένας αριθμός απ' όλες τις στατιστικές, που πιστεύω είναι ο πιο αντιπροσωπευτικός και ο πιο αποκαλυπτικός. Τα τελευταία δέκα χρόνια λοιπόν οι μισθοί των εργαζομένων στη χώρα μας, ως ποσοστό επί του ΑΕΠ της χώρας, υποχώρησαν κατά 5%, ενώ τα επιχειρηματικά κέρδη αυξήθηκαν κατά 7%. Τα ποσοστά αυτά αντιστοιχούν σε δισεκατομμύρια ευρώ και φανερώνουν μια τεκτονική μετατόπιση πλούτου από τα μεσαία και τα χαμηλά στρώματα της κοινωνίας προς τα ανώτερα. Αν μάλιστα συνυπολογίσει κανείς ότι, την ώρα που η κυβέρνηση πανηγυρίζει για ρυθμούς ανάπτυξης 5%, οι μισοί εργαζόμενοι της χώρας αμείβονται με λιγότερα από €1.500 και το ένα τέταρτο των εργαζομένων με μισθό κάτω και από τα €1.000, επιβεβαιώνεται ότι, παρά τα θρυλούμενα, δεν είμαστε όλοι το ίδιο, «λαός και Κολωνάκι», αλλά, αντίθετα, και σε καιρούς κρίσης και σε περιόδους ανάπτυξης άλλοι καρπώνονται τον πλούτο και άλλοι μοιράζονται ό,τι απομείνει από το φαγοπότη.

Πάνω από όλα όμως μέσα σε αυτούς τους αριθμούς περικλείεται η πραγματικότητα που ζει η πλειονότητα της κοινωνίας. Περικλείεται η ζωή δεκάδων χιλιάδων εργαζομένων και οικογενειών, που αναγκάζονται πλέον να κόβουν έξοδα από παντού, για να βγει ο μήνας, που φοβούνται να ανοίξουν τον λογαριασμό του ρεύματος, που δυσκολεύονται να σπουδάσουν τα παιδιά τους, που δυσκολεύονται να πληρώσουν τις δόσεις στην τράπεζα. Εδώ μέσα περικλείεται η πραγματικότητα χιλιάδων εργαζομένων σε διαφορετικούς χώρους δουλειάς, διαφορετικές επιχειρήσεις, διαφορετικούς κλάδους, που είναι όμως αντιμετώπι με την ίδια εκμετάλλευση και απαξίωση της εργοδοσίας, ακόμα και όταν εργοδότης είναι το ίδιο το κράτος.

Είναι για παράδειγμα οι χιλιάδες εκπαιδευτικοί στα ολοήμερα και απογευματινά προγράμματα του Υπουργείου Παιδείας, που η κυβέρνηση τους έβαλε με το ζόρι σε καθεστώς αγοράς υπηρεσιών, χάνοντας έτσι σε μία νύκτα το ένα τρίτο των εισοδημάτων τους. Είναι οι ειδικευόμενοι γιατροί στα δημόσια νοσοκομεία, άνθρωποι δηλαδή που σηκώνουν στους ώμους τους το παρόν και το μέλλον του δημόσιου τομέα της υγείας στη χώρα, που έπρεπε τον περασμένο μήνα να κατεβούν σε απεργία, για να γίνει κατανοητό ότι δεν μπορούν να εργάζονται για τριάντα δύο ή και περισσότερες συνεχόμενες ώρες και για βάρδιες για €3 την ώρα.

Είναι περιπτώσεις όπως αυτή των εκατόν πενήντα εργαζομένων στην «Ιωάννου και Παρασκευαΐδης» στη Σαουδική Αραβία, που εδώ και τέσσερα χρόνια αγωνίζονται για να πληρωθούν δεδουλευμένους μισθούς χρόνων, αλλά ακόμα και τις εισφορές τους στα ταμεία προνοίας και τις κοινωνικές ασφαλίσεις, που η εταιρεία επί χρόνια παρακρατούσε, αλλά ποτέ δεν κατέβαλλε. Μιλούμε για την ίδια εταιρεία που αρνήθηκε δύο φορές να παραστεί στην επιτροπή Εργασίας της Βουλής, όπου κλήθηκε, για να συζητηθεί το θέμα, με πρωτοβουλία του ΑΚΕΛ. Οι ίδιοι μεγαλοεπιχειρηματίες που την περασμένη εβδομάδα πρότειναν σε αυτούς τους εργαζομένους να τους αποζημιώσουν με το εξευτελιστικό ποσό των €600, για να διαγράψουν μισθούς τριών και τεσσάρων χρόνων. Με άλλα λόγια, η «ναυαρχίδα» της μεγαλοεπιχειρηματικής τάξης της Κύπρου, ο «κολοσσός» της κατασκευαστικής βιομηχανίας, που «μεγαλουργεί» ανά το παγκόσμιο, με το ένα καπέλο κλέβει ξετσιπίττα τους μισθούς των εργαζομένων και με το άλλο καπέλο οι ίδιοι άνθρωποι βραβεύονται ως επιχειρηματίες της χρονιάς και ως εθνικοί ευεργέτες. Έτσι κτίζονται οι δυναστείες, έτσι στεριώνει η περιβόητη ανάπτυξη στον θαυμαστό κόσμο του κυπριακού καπιταλισμού!

Την ώρα, κύριοι συνάδελφοι, που εμείς ακούμε αυτές τις πραγματικότητες, όταν συναντιόμαστε με τον κόσμο, που ακούμε για τα ενοίκια, για μισθούς αναξιοπρέπειας και συντάξεις φτώχειας, ο Συναγερμός και η κυβέρνηση επιμένουν ότι η χώρα πάει εξαιρετικά. «Πάει καλύτερα από ποτέ», όπως μας είπε ο πρόεδρος του Συναγερμού χθες. Κάποιος θα πει ότι δεν μπορεί να έχουμε και οι δύο δίκαιο.

Και όμως. Έχουμε και οι δύο δίκαιο, διότι μιλούμε και ρωτούμε διαφορετικούς ανθρώπους. Αν για παράδειγμα ρωτήσετε τον γαμπρό του Προέδρου, θα σας πει ότι πετά η κατασκευαστική βιομηχανία. Αν ρωτήσετε όμως έναν εργαζόμενο στην οικοδομική βιομηχανία, θα σας πει για τους μισθούς που είναι πιο κάτω και από τα επίπεδα του 2013, θα σας πει για μεγαλοεργολάβους που καταπατούν τις συλλογικές συμβάσεις εργασίας που υπογράφουν, στους οποίους περιλαμβάνονται ακόμα και μεγαλοεργολάβοι που αναλαμβάνουν έργα του δημοσίου.

Αν ρωτήσετε τους έμμισθους του ΔΗΣΥ που μπήκαν ως συνεργάτες στο Προεδρικό και έδωσε μάχη η κυβέρνηση να τους μονιμοποιήσει από την πίσω πόρτα στο δημόσιο, θα σας πουν ότι βρίσκουν εξαιρετικές τις εργασιακές σχέσεις στη χώρα μας. Αν ρωτήσετε όμως τους χιλιάδες εργαζομένους στο δημόσιο που δουλεύουν με καθεστώς αγοράς υπηρεσιών, αντί με μόνιμη και πλήρη δουλειά, θα ακούσετε τι σημαίνει να μην έχεις να βάλεις βενζίνα, για να πάεις στη δουλειά.

Αν ρωτήσετε έναν τραπεζίτη, θα σας πει ότι είναι τρισευχισμένος που ο Συναγερμός οργάνωσε το κλείσιμο του συνεργατισμού, για να ξεσαλίνουν οι τράπεζες, ή αν πάλι ρωτήσετε τον διευθύνοντα σύμβουλο της μεγάλης Τράπεζας της Κύπρου, που αμείβεται με €745.000 ετησίως, θα σας πει -όπως μας είπε πριν από δύο εβδομάδες- ότι δεν καταλαβαίνει γιατί χρειάζεται αναστολή εκποιήσεων. Αν όμως ρωτήσετε έναν δανειολήπτη ή έναν οποιοδήποτε πολίτη, θα σας πει για τις τράπεζες που χρεώνουν τον αέρα, από τη στιγμή που μπαίνετε στο υποκατάστημα, και άλλοι θα σας μιλήσουν για τον κίνδυνο να ξεσπιτωθούν, διότι οι τράπεζες τους υπερχρέωναν παράνομα και από πάνω η κυβέρνηση νομοθέτησε με τέτοιο τρόπο, ώστε να μείνει για πάντα ανεξέλεγκτη αυτή η παρανομία.

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Απέναντι σε αυτή την πολιτική υπάρχει ένας άλλος δρόμος, που συναντάται με τα αιτήματα και τις ανάγκες της κοινωνίας και του λαού. Αιτήματα που η αριστερά προτάσσει μέσα κι έξω από τη Βουλή, αιτήματα που βρίσκονται μόνο στο πρόγραμμα διακυβέρνησης του Ανδρέα Μαυρογιάννη.

Αιτήματα όπως το να αποκατασταθεί η ΑΤΑ πλήρως και να επεκταθεί, για να καλύψει όλους τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα· γιατί αλλιώς πώς θα προστατευτεί το εισόδημα των εργαζομένων και των νοικοκυριών που εξανεμίζεται σήμερα από την ακρίβια και τις αυξήσεις;

Αιτήματα όπως το να αλλάξει ο κατώτατος μισθός που αποφάσισε η κυβέρνηση, ο οποίος δεν είναι μόνο ανεπαρκής, αλλά είναι δομημένος έτσι, ώστε, την ώρα που ανεβάζει μια μερίδα μισθών κατά €40-€50, την ίδια ώρα να σπρώχνει όλους τους άλλους μισθούς προς τα κάτω. Κανένας από την κυβέρνηση δεν απάντησε: Γιατί δεν ορίστηκε σε πόσες ώρες αντιστοιχεί ο κατώτατος μισθός του διατάγματος; Σε σαράντα; Σε σαράντα οκτώ; Σε πόσες; Αυτή η έντεχνη παράλειψη σε ένα πράγμα θα οδηγήσει, στο να εκτιναχθούν οι απλήρωτες υπερωρίες για χιλιάδες εργαζομένους. Τα οκτάωρα που έγιναν δεκάωρα, δωδεκάωρα τώρα θα αποκτήσουν και βούλα κυβερνητική.

Αιτήματα όπως η ρύθμιση της τηλεργασίας. Αφού η υπαναχώρηση της κυβέρνησης να καταθέσει νομοσχέδιο για την τηλεργασία, υποκύπτοντας και εδώ στις αξιώσεις των εργοδοτών, δεν είναι αθώα, ενόσω καθυστερεί το νομοσχέδιο, εμποδίζονται νέες πραγματικότητες, νέες μορφές εκμετάλλευσης των εργαζομένων στον ιδιωτικό τομέα και μάλιστα των υψηλά μορφωμένων εργαζομένων. Χωρίς αυστηρό πλαίσιο, αντί να επωφελούνται όλοι από την τεχνολογική πρόοδο και την ευελιξία της τηλεργασίας, αυτό που συμβαίνει είναι χιλιάδες εργαζόμενοι να καταλήγουν να δουλεύουν από το σπίτι μεν, αλλά χωρίς ωράρια, να είναι συνεχώς online και σε συνεχή «διαθεσιμότητα», για να απαντούν τηλέφωνα, email και να αναλαμβάνουν δουλειές. Εργοδότες να απαιτούν από εργαζομένους να δουλεύουν Σαββατοκύριακα, βράδια ακόμα και όταν βρίσκονται σε άδεια, με τη δικαιολογία «αφού είσαι σπίτι που είσαι», σβήνοντας έτσι τα όρια ανάμεσα στον ελεύθερο και τον εργάσιμο χρόνο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Τα εργασιακά δικαιώματα δεν είναι ξέχωρα αλλά απόλυτα συνυφασμένα με την κοινωνική πολιτική και όλα τα άλλα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πόσο λειψή όμως είναι η αντίληψη της κυβέρνησης για την κοινωνική πολιτική, όταν από τη γονική άδεια -που δεν επέλεξε η ίδια να εισάγει, αλλά αναγκάστηκε να το κάνει με ευρωπαϊκή Οδηγία και καθυστέρησε μάλιστα να συμμορφωθεί- εξαίρεσε τους αυτοεργοδοτούμενους; Δε βάζουν κοινωνικές ασφαλίσεις οι αυτοεργοδοτούμενοι; Δεν έχουν τις ίδιες ανάγκες ως γονείς οι αυτοεργοδοτούμενοι;

Πώς βρήκε τούτα τα χρόνια η κυβέρνηση €80 εκατομ., για να αυξήσει τη χρηματοδότηση στο ταμείο της Αρχιεπισκοπής, ως και η Αρχιεπισκοπή να ανήκει στους οικονομικά δυσπραγούντες; Πώς μπορούσε να χαρίζει εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ ΦΠΑ στα λαμόγια των χρυσών διαβατηρίων, αλλά δε βρίσκει τα ελάχιστα που χρειάζονται, για να αποκαταστήσει τα επιδόματα όλων των παιδιών με αναπηρία ή να λύσει το πρόβλημα των σχολικών συνοδών των παιδιών με αναπηρία;

Για ποιο κοινωνικό κράτος μιλά ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, όταν ζούμε σε ένα κράτος στο οποίο η κυβέρνηση αποκόπτει το επίδομα μονογονιού -της τάξης των €160 με €180- από τις μητέρες που μεγαλώνουν μόνες τους τα παιδιά τους, όταν αυτές συμβιώνουν με άλλο άνθρωπο; Πόση ταξική αναισθησία χρειάζεται, αλλά και συντηρητισμός σε βάρος των γυναικών, αφού εννιά στις δέκα μονογονεϊκές οικογένειες έχουν επικεφαλής τη μητέρα, ώστε να εξαντλεί το κράτος την αυστηρότητα στους μονογονιούς, το 50% των οποίων είναι στη φτώχεια; Τι άλλο χρειάζεται, για να γίνει αποδεκτή από την κυβέρνηση η πρόταση νόμου του ΑΚΕΛ που καταργεί αυτή την αναχρονιστική διάταξη σε βάρος των μονογονιών;

Τι θεωρεί η κυβέρνηση του Συναγερμού ότι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα των ΛΟΑΤΚΙ ατόμων; Και κάνω την παρένθεση εδώ, για να σχολιάσω την καταδίκη του εκπροσώπου τύπου του Συναγερμού για τον ανεξάρτητο βουλευτή και το ΕΛΑΜ, για να πω ότι ούτε ο ένας ούτε ο άλλος δεν έχουν προκύψει από παρθενογένεση στην πολιτική ζωή του τόπου. Ήταν κομμάτι σας, σάρκα από τη σάρκα σας, με τις ίδιες απόψεις, οι οποίοι ήταν ανεκτοί επί χρόνια από εσάς. Γι' αυτό τώρα είναι αργά για καταδίκες. Ομοφοβία όμως δεν είναι μόνο ο ρατσιστικός λόγος των σεσημασμένων νεότερα. Ομοφοβία είναι και η δομική άρνηση του κράτους και της κυβέρνησης να εφαρμόζουν τους νόμους για τη ρητορική μίσους, να διορθώσουν τους νόμους που συντηρούν διακρίσεις, να ποινικοποιήσουν ακραίες μορφές κακοποίησης, όπως προτείνει το ΑΚΕΛ για τις ψευδοθεραπείες μεταστροφής. Είναι σε τελική ανάλυση η άρνησή τους να οραματιστούν μια κοινωνία ισότητας, ελευθερίας και αλληλεγγύης.

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριοι συνάδελφοι,

Το θετικό του τελευταίου προϋπολογισμού της κυβέρνησης Συναγερμού είναι ότι μπορεί πράγματι να είναι ο τελευταίος. Τα πράγματα μιλούν από μόνα τους. Από τη μια ο Ανδρέας Μαυρογιάννης, έχοντας στο πλευρό του την αριστερά και προσωπικότητες από όλο τον δημοκρατικό και προοδευτικό χώρο, και από την άλλη δύο συναγερμικοί υποψήφιοι που μαλλώνουν ποιος είναι ο πιο συναγερμικός, για να πάρουν τις ψήφους των συναγερμικών και να συνεχίσουν τη διακυβέρνηση του Συναγερμού. Όμως, οι προεδρικές εκλογές δε γίνονται για να λύσουν τα προσωπικά, ναι, τα προσωπικά, διότι πολιτικά ούτε έχουν ούτε ακούσαμε να έχουν διαφορά ο Αβέρωφ Νεοφύτου και ο Νίκος Χριστοδουλίδης, ούτε γίνονται οι εκλογές για να λυθεί η νομή της εξουσίας στο εσωτερικό της δεξιάς.

Οι εκλογές γίνονται για να διαλέξουμε ποια πορεία θέλουμε για τη χώρα, για τον λαό, αν δηλαδή θέλουμε έναν Πρόεδρο που θα ντροπιάζει τους πολίτες του τόπου ανά την οικουμένη για τα σκάνδαλά του ή έναν Πρόεδρο που θα κάνει περήφανους τους πολίτες, τους Κύπριους, και αυτούς που θα τον ψηφίσουν και αυτούς που δε θα τον ψηφίσουν, αλλά και που θα τους κάμει σίγουρους ότι υπηρετεί την πατρίδα και όχι τις οικογενειακές του επιχειρήσεις. Αν θέλουμε έναν Πρόεδρο που θα βάλει μπρος ένα πρόγραμμα διακυβέρνησης κοινωνικό, προοδευτικό, που θα έχει στο επίκεντρο τις ανάγκες των πολλών, ή αν θέλουμε να συνεχίσουμε να έχουμε μια κυβέρνηση για τους τραπεζίτες, τους μεγαλοεπιχειρηματίες και τους μεγαλοκαναλάρχες. Αν θέλουμε έναν Πρόεδρο που θα προσκυνά τον Γρίβα και το ΝΑΤΟ ή έναν Πρόεδρο για τους Κυπρίους, όλους τους Κυπρίους, για την Κύπρο, όλη την Κύπρο και μόνο την Κύπρο. Αν θέλουμε σε τελική ανάλυση -και αυτό είναι το ερώτημα των εκλογών- τρίτη θητεία του Συναγερμού ή αλλαγή στη διακυβέρνηση και μια νέα αρχή, μια νέα αρχή για την πατρίδα, μια νέα αρχή για τον λαό.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε κι εμείς, κύριε Κουκουμά. Στα δεκατρία λεπτά.

Ακολουθεί ο κ. Χρύσανθος Σαββίδης από το Δημοκρατικό Κόμμα για δεκαπέντε λεπτά.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ησυχία, παρακαλώ!

ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ ΣΑΒΒΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός ξεχνά πόσες φορές καταψήφισε τον προϋπολογισμό του κράτους, όταν ήταν στην αντιπολίτευση. Ξεχνά επίσης ότι ο νυν Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, ο κ. Νίκος Αναστασιάδης, εγκατέλειψε το Εθνικό Συμβούλιο επί προεδρίας Τάσσου Παπαδόπουλου και θυμούνται τη μία φορά που το Δημοκρατικό Κόμμα καταψήφισε δικαιολογημένα τον προϋπολογισμό.

Για ακόμα μια φορά καλούμαστε να ψηφίσουμε τον προϋπολογισμό της επόμενης χρονιάς υπό κλίμα αβεβαιότητας λόγω των τελευταίων γεωπολιτικών εξελίξεων που επηρέασαν τόσο την Ευρώπη όσο και την παγκόσμια οικονομία. Η έκρηξη στις τιμές των πρώτων υλών, οι ολοένα και αυξανόμενες πληθωριστικές τάσεις, οι φόβοι για επισιτιστική και ενεργειακή κρίση συνθέτουν τη νέα τάξη πραγμάτων. Η αύξηση της ακρίβιας επηρεάζει κάθε πολίτη, κάθε νοικοκυριό, κάθε επιχείρηση. Η συνεχής αύξηση των τιμών των καυσίμων, του ηλεκτρικού ρεύματος, του καλαθιού της νοικοκυράς έχουν οδηγήσει τους φτωχούς ανθρώπους, τους κτηνοτρόφους, τους γεωργούς, τους νέους και τις μονογονεϊκές οικογένειες στην απόγνωση.

Δυστυχώς, η κυβέρνηση δεν κατάφερε να διαχειριστεί σωστά την οικονομική δυσπραγία, με αποτέλεσμα ο κόσμος πραγματικά να δεινοπαθεί. Αδιαπραγμάτευτα, πρέπει οι πολίτες να στηριχθούν, ούτως ώστε να υπάρχει προοπτική για την επόμενη μέρα. Δυστυχώς, τόσο η Κύπρος όσο και η ευρωπαϊκή οικογένεια έδειξαν τη γύμνια τους σε θέματα ενεργειακής πολιτικής και αυτή η γύμνια έγινε εντονότερη με τον πόλεμο στην Ουκρανία.

Πολιτικές του τύπου «κουρεύουμε» τον κόσμο, για να σώσουμε την οικονομία», όπως έγινε το 2013, είναι πρωτοφανείς και μοναδικής υφής στην οικονομική βιβλιογραφία. Μας λυπεί κατάφωρα το ότι η νυν κυβέρνηση πιστεύει ότι έχει επιτύχει ένα success story στα θέματα οικονομίας. Το κούρεμα δυστυχώς του 2013 συνεχίζεται και στις μέρες μας, όπου βλέπουμε κόσμο και κόσμο να χάνει τις δουλειές του, αλλά και τους μισθούς να συρρικνώνονται δραματικά. Οι νέοι, το καλύτερο κομμάτι της κοινωνίας, συνεχίζουν την έξοδο από τη χώρα. Και τι συμβαίνει; Όταν ο νέος φύγει από τη χώρα, δεν επαναπατριζεται εύκολα, όταν φτιάξει τη μόνιμη κατοικία στο εξωτερικό.

Ένα κράτος όμως, για να θεωρείται πετυχημένο, πρέπει να έχει δύο σημαντικούς πυλώνες, παιδεία και υγεία. Όσον αφορά το Γενικό Σύστημα Υγείας, ναι, να πούμε συγχαρητήρια σε όλους όσους έχουν βάλει το δικό τους λιθαράκι στο να δημιουργήσουμε αυτό το ΓΕΣΥ, αλλά δεν μπορεί κανένας να μας στερήσει το δικαίωμα να

κάνουμε παρεμβάσεις, παρατηρήσεις για βελτίωση του ΓΕΣΥ. Δεν μπορούμε να κλείνουμε τα αφτιά, τα μάτια και να μη βλέπουμε τα προβλήματα. Ποια προβλήματα; Ασθενείς να πεθαίνουν στο ταξί, γιατί δεν υπάρχει... Τι δεν υπάρχει; Ούτε σωστό ΤΑΕΠ υπάρχει ούτε μπορούν να φτάσουν στον χρόνο που πρέπει με ασθενοφόρο. Θυμάστε το παράδειγμα στην Πόλη Χρυσοχούς, που ο άνθρωπος πέθανε μέσα στο ταξί;

Δεν μπορούμε να αγνοούμε τις εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή για καταχρήσεις, δεν μπορούμε να αγνοούμε το ότι δεν υπάρχει ολοκληρωμένος μηχανισμός ελέγχου όσον αφορά τις καταχρήσεις και τη διαχείριση των χρημάτων. Άρα, ο ΟΑΥ, ο ΟΚΥΠΥ και το Υπουργείο Υγείας πρέπει να αναπτύξουν μηχανισμούς ελέγχου για αντιμετώπιση του φαινομένου των καταχρήσεων.

Είναι τρομακτικό ασθενείς να περιμένουν μήνες, για να κλείσουν ένα ραντεβού με έναν ειδικό γιατρό, αλλά, όταν τους πει κανείς «θα έλθω ιδιωτικά σε λίγα λεπτά», υπάρχει χρόνος γι' αυτό τον ασθενή. Άρα, έχουμε υποχρέωση όλοι να αναδεικνύουμε τα προβλήματα που υπάρχουν στο ΓΕΣΥ και να μη μας θεωρούν πολέμιους του ΓΕΣΥ.

Όσον αφορά το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, οι δαπάνες και ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός θα έπρεπε να δημιουργούν αισθήματα αισιοδοξίας, με βάση τους σχεδιασμούς για βελτίωση του επιπέδου εκπαίδευσης των νέων μας. Δυστυχώς, όχι μόνο δε μας εμπνέουν αισιοδοξία οι μέχρι στιγμής χειρισμοί του αρμόδιου υπουργείου, αντιθέτως έχουν δημιουργήσει σωρεία προβλημάτων στο εκπαιδευτικό μας σύστημα.

Σήμερα, αν κάποιος επιχειρήσει να περιοδεύσει στα δημόσια εκπαιδευτήρια της χώρας, θα απογοητευτεί πλήρως. Υπερπληθυσμός σχολικών μονάδων, παραμελημένες κτιριακές εγκαταστάσεις, αίθουσες χωρίς βασικές ενεργειακές προδιαγραφές, τάξεις χωρίς συστήματα σκίασης, καρέκλες που παραπέμπουν σε μια μαυρόασπρη εποχή και μαθητές στοιβαγμένοι ο ένας πάνω στον άλλο. Έντονη είναι και η απουσία σύγχρονων ψηφιακών συστημάτων, που θα βοηθούσαν στην ποιοτικότερη εκπαίδευση των νέων μας.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα θεωρούμε απαράδεκτο το ότι το Υπουργείο Παιδείας δεν αφουγκράζεται τις αγωνίες των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των γονέων σε σχέση με όλα τα προβλήματα που έχουν προκύψει με τις εξετάσεις τετραμήνων. Και εδώ πρέπει να εστιάσουμε την προσοχή μας και ελπίζω τον Μάρτιο, με τη νέα διακυβέρνηση, αυτήν του Νίκου Χριστοδουλίδη, να βελτιώσουμε το συγκεκριμένο πρόβλημα. Όσοι δεν το κατανοούν ας το κατανοήσουν: Με τον Νίκο θα το αλλάξουμε, θα το βελτιώσουμε, θα το αναβαθμίσουμε.

Επιπρόσθετα, επιβάλλεται να εφαρμοστούν όλα τα σχετικά νομοθετήματα, όπως για παράδειγμα αυτά που αφορούν τον σχολικό εκφοβισμό. Ψηφίσαμε, αγαπητοί συνάδελφοι, ένα νομοσχέδιο το 2019 και ήλθαν τρία χρόνια μετά, το 2022, να μας λένε τι: «Α, οι κανονισμοί δεν είναι σωστοί, γι' αυτό δεν εφαρμόσαμε το νομοσχέδιο του σχολικού εκφοβισμού». Και βλέπουμε συνειδητά από τους κυβερνώντες να αυξάνεται το πρόβλημα του σχολικού εκφοβισμού, αλλά και της παραβατικότητας, γιατί οι ίδιοι δεν εφάρμοσαν τον νόμο.

Όσον αφορά τη μεταναστευτική πολιτική, φαίνεται ότι η κυβέρνηση έχει αποτύχει παταγωδώς. Περιπατήστε σε γειτονιές, σε σπίτια, σε συνοικισμούς που είναι λίγο απομακρυσμένα. Θα σας πουν: «Φοβούμαστε, κύριοι. Γιατί φοβούμαστε; Γιατί οι παράνομοι μετανάστες έχουν ξεπεράσει το όριο». Να θυμίσω για τα γκέτο στη Χλώρακα, στη Γεροσκήπου, στην Έμπα; Πραγματικά γκέτο. Η διαχείριση των αυξημένων μεταναστευτικών ροών αποτελεί τη μεγαλύτερη πρόκληση για τον τόπο μας, αφού καλούμαστε να αντιμετωπίσουμε δυσανάλογες ροές σε σχέση με το μέγεθός τους και τον πληθυσμό μας. Μαύρη τρύπα στο συγκεκριμένο θέμα αποτελεί η Πράσινη Γραμμή, αφού παρατηρείται συστηματική και οργανωμένη διοχέτευση μεταναστών μέσω των κατεχομένων. Βάσει των πιο πάνω, αδήριτη ανάγκη αποτελεί η εξέλιξη του συστήματος εξέτασης αιτήσεων ασύλου για απελάσεις των μη δικαιούχων, αλλά και η ένταξη των νόμιμα διαμενόντων στην αγορά εργασίας. Παράλληλα, μηδενική ανοχή πρέπει να επιδεικνύεται στους διακινητές, στους παράνομα διαμένοντες υπηκόους τρίτων χωρών και σε όσους διαταράσσουν τη δημόσια τάξη. Την ίδια ώρα, παρατηρείται εκτόξευση των εξόδων του κράτους για παροχές κοινωνικής πρόνοιας προς τους μετανάστες, που επιβαρύνουν δραματικά τα κρατικά ταμεία. Ως κράτος πρέπει, σε συνεργασία με τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να θέσουμε σαφέστατα όρια στον αριθμό μεταναστών και προσφύγων. Είμαστε μια ημικατεχόμενη πατρίδα, μικρή σε μέγεθος, και δεν μπορούμε να έχουμε άλλους παράνομους μετανάστες στην Κύπρο.

Η αγάπη μου για την πόλη μου, την Πάφο, με αναγκάζει να εστιάσω σε συγκεκριμένα προβλήματα με τα οποία έρχεται αντιμέτωπη η επαρχία της Πάφου. Αν και είναι η πόλη με τις καλύτερες προοπτικές ανάπτυξης, τη θεωρώ ως την πιο αδικημένη και παραγκωνισμένη. Εντούτοις, μας χαροποιεί -και αυτό που θέλω είναι να συγχαρώ όλους όσοι έχουν συμβάλει- που η Σχολή Διοίκησης Τουρισμού, Φιλοξενίας και Επιχειρηματικότητας του ΤΕΠΑΚ έρχεται στην Πάφο. Ένα όραμα που το έχουμε σκεφτεί από το 2007 μετουσιώνεται σε γεγονός και θα βοηθήσει ποικιλοτρόπως την επαρχία Πάφου, και οικονομικά και κοινωνικά και πολιτιστικά και ακαδημαϊκά και ερευνητικά. Αποδείχθηκε για πολλοστή φορά πως, όταν είσαι μελετημένος, τεκμηριωμένος, αλλά και διεκδικητικός, το δίκαιο αίτημα γίνεται πραγματικότητα.

Αντιθέτως όμως, σχετικά με το θέμα της μαρίνας, η Πάφος είναι η μοναδική παραλιακή πόλη που, ενώ πρώτη σχεδίασε τη δημιουργία μαρίνας, δυστυχώς έμεινε στη μακέτα, τίποτα περισσότερο. Και το τραγικό; Οι υποσχέσεις της κυβέρνησης και του νυν Υφυπουργού Τουρισμού ότι το θέμα θα προχωρήσει ήταν δυστυχώς απλά κούφια λόγια.

Σε σχέση με το οδικό δίκτυο της επαρχίας Πάφου, για το οποίο η κυβέρνηση παινεύεται ότι «θα φτιάξουμε δρόμο από την Πάφο στην Πόλη Χρυσοχούς»... Θα φτιάξετε μονοπάτι από την Αγία Μαρινούδα μέχρι το Στρομπύλι! Μονοπάτι. Μη μας κοροϊδεύετε! Πού φτιάξατε δρόμο τετραπλής κατεύθυνσης και δεν τον βλέπω; Είμαι καθημερινά στο εργοτάξιο, κάμνετε ένα μονοπάτι που δε διασυνδέεται με την πόλη και πανηγυρίζετε ότι κάμνετε δρόμο Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς. Να το ονομάσετε «μονοπάτι Αγίας Μαρινούδας-Στρομπυλίου», το οποίο δε θα βοηθήσει στο να αναζωογονηθεί η απομακρυσμένη πόλη της Πόλης Χρυσοχούς.

Ο δρόμος που οδηγεί στο αεροδρόμιο Πάφου έμεινε ημιτελής για χρόνια, ο δρόμος που οδηγεί στο τουριστικό θέρετρο της Πέγειας έμεινε στα χαρτιά και κατά τα άλλα μάς λένε ότι ενδιαφέρονται για τον τουρισμό.

Με λυπεί ιδιαίτερα επίσης το ότι και στον φετινό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό του 2023, δεν υπάρχει κανένα κονδύλι για ανέγερση νέων σχολικών μονάδων στην Πάφο. Λένε και διατείνονται άπαντες ότι «θέλουμε μαθητές στην τεχνική επαγγελματική εκπαίδευση». Μα πώς τους θέλετε; Είναι η επαρχία με τον μεγαλύτερο αριθμό, το μεγαλύτερο ποσοστό μαθητών που ζητούν να φοιτήσουν εκεί -35% σε σχέση με 17% σε άλλες πόλεις- και διώχνουν τους μαθητές. Και το πιο τραγικό; Οι ίδιοι που τους διώχνουν τους βάζουν και μέσο, για να πάνε στην Τεχνική Σχολή. Αυτό... τι να σας πω; Είναι η κορύφωση του τραγελαφικού.

Απ' εκεί και πέρα, θεωρούμε ότι, όσον αφορά τις αθλητικές υποδομές και την αξιοποίηση των υφιστάμενων αθλητικών υποδομών, όπως το ιστορικό -και το λέω «ιστορικό»- Ιακώβειο Στάδιο... Δυστυχώς, ο ΚΟΑ δε θέλει να αναδείξει την ολυμπιακή παιδεία και από την άλλη δεν έχει κανένα πρόβλημα να σπαταλήσει €40 εκατομ. για την ανέγερση νέου σταδίου.

Σε σχέση με το Νοσοκομείο Πόλεως Χρυσοχούς, αναμένουμε την επαναλειτουργία των θαλάμων και ελπίζω η κυβέρνηση να τηρήσει την υπόσχεσή της.

Η κοροϊδία για τον Ακάμα; Για πολλοστή φορά αυτή συνεχίζεται, ιδιαίτερα στην περίπτωση της κοινότητας Ίνιας, και αυτό είναι μια τρανταχτή απόδειξη της αφερεγγυότητας της κυβέρνησης.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η Κύπρος σε λίγες μέρες αποχαιρετά το 2022 και τέλος του Φεβρουαρίου ευχόμαστε και είμαστε σίγουροι ότι αποχαιρετά και τη διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Τον Μάρτιο η ελπίδα παίρνει σάρκα και οστά με την εκλογή του ανεξάρτητου για την προεδρία της Δημοκρατίας κ. Νίκου Χριστοδουλίδη. Ένας νέος άνθρωπος, με γνώσεις, με μόρφωση, με εμπειρία, με ολοκληρωμένο πρόγραμμα διακυβέρνησης σε όλους τους τομείς. Ο κόσμος έχει κουραστεί με τα ψέματα, τις φαντασιώσεις, τα παραμύθια, τη διαπλοκή, τις κλεψιές, τις παρακολουθήσεις, γι' αυτό και τον Μάρτιο γυρίζουμε σελίδα με τον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Ο τόπος μας είναι πασιφανές πως χρειάζεται ουσιαστική αλλαγή σε όλες τις εκφάνσεις και αυτή την ουσιαστική αλλαγή θα τη φέρει ο φίλος και συμπολίτης μας Νίκος Χριστοδουλίδης.

Κλείνοντας, εύχομαι καλά Χριστούγεννα και το 2023, που θα ανατείλει σε λίγες μέρες, να επιφέρει την αλλαγή που επιζητεί η κοινωνία.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

Συνεχίζουμε με τον κ. Ευθύμιο Δίπλαρο από τον Δημοκρατικό Συναγερμό για δεκαπέντε λεπτά.

ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΔΙΠΛΑΡΟΣ:

Ευτυχώς, Χρυσανθέ μου, είπες μας τζιαι καλά Χριστούγεννα!

(Γέλια)

Φαντάζομαι έννεν μες στον χρόνο μου τούτο τωρά!

Αγαπητή κυρία Πρόεδρε της Βουλής,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι φετινοί προϋπολογισμοί συμπίπτουν με τη λήξη της θητείας της διακυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού και δικαίως μπορούμε ως κυβερνητική παράταξη να περηφανευόμαστε, γιατί παραδίδουμε για άλλη μια χρονιά προϋπολογισμούς αναπτυξιακούς και όχι ελλειμματικούς. Μια πατρίδα αξιοπιστη πλέον στο ευρωπαϊκό γίγνεσθαι, με ισχυρές συμμαχίες και γερή οικονομία.

Είναι αυτή η αξιοπιστία που μας επιτρέπει να διατηρήσουμε σταθερή την οικονομία, παρά τις αντιξοότητες και μάλιστα σε επενδυτική βαθμίδα. Και σε αυτό τον δρόμο είναι που θα συνεχίσει να βαδίζει ο πρόεδρος μας ο Αβέρωφ Νεοφύτου με την εκλογή του τον Μάρτιο, αξιοποιώντας το Ταμείο Ανάκαμψης, το κληροδότημα της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού για την Κύπρο του αύριο.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση καταθέτει έναν προϋπολογισμό απόλυτα ισορροπημένο, με άξονα μια υγιή και εύρωστη οικονομία που καθιστά τη χώρα ακόμη πιο έτοιμη και προετοιμασμένη, για να ανταπεξέλθει στις μεγάλες επιπτώσεις μιας γεωπολιτικής κρίσης. Αποδεικνύουμε μια ακόμη φορά, μέσω των συνεχόμενων θετικών ρυθμών ανάπτυξης, της μείωσης της ανεργίας, των πλεονασμάτων και της μείωσης του δημόσιου χρέους, ότι κρατάμε τη χώρα σε σταθερή τροχιά, με όχημα μια δυνατή οικονομία, για να μπορούμε να στηρίζουμε όσους έχουν ανάγκη, να δώσουμε ακόμη μεγαλύτερη τόνωση στο οικονομικό περιβάλλον σε όλους τους τομείς, να ελαφρύνουμε τη μεσαία τάξη με στοχευμένες φοροαπαλλαγές, όχι με λόγια, αλλά με χειροπιαστές πολιτικές.

Μαζί ξαναστήσαμε την οικονομία στα πόδια της. Δώσαμε πίσω στους ανθρώπους την αξιοπρέπειά τους. Με πίστη, με δουλειά, με συνετές οικονομικές επιλογές τα καταφέραμε και, ναι, γυρίσαμε το παιχνίδι. Με συνετή διαχείριση δώσαμε ελπίδα και προοπτική σε μια χρεοκοπημένη χώρα. Γενικό Σύστημα Υγείας, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, εθνικός κατώτατος μισθός, δραστική μείωση του χρέους και αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας.

Και κάπου εδώ, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι που πρέπει να θυμίζουμε στους πολίτες τα πεπραγμένα του ΑΚΕΛ για καθαρά πολιτικούς λόγους. Για να αποδείξουμε ότι συνεχίζουν να πολιτεύονται με τα ίδια εργαλεία που κατέστρεψαν την οικονομία την περίοδο που διακυβερνούσατε τον τόπο, χωρίς ορθολογισμό, χωρίς σχέδιο και, λυπάμαι, χωρίς όραμα. Και μόνον οι πολύ πρόσφατές τους αποφάσεις το αποδεικνύουν. Την ώρα που καταθέτουν σειρά τροπολογιών στον προϋπολογισμό, προκαταβολικά μας ανακοινώνουν ότι θα τον καταψηφίσουν, όποιο και αν είναι το αποτέλεσμα των τροποποιήσεων που καταθέτουν, θα καταψηφίσουν τον προϋπολογισμό.

Για δέκα ολόκληρα χρόνια δεν ψήφισαν ποτέ τον προϋπολογισμό. Στηρίζονται δηλαδή στην αξιοπιστία άλλων, για να μην προκληθεί χάος. Γι' αυτό και εμείς επαναλαμβάνουμε πως η θλιβερή τους αποτυχία να κυβερνήσουν τον τόπο δεν τους δίδαξε δυστυχώς απολύτως τίποτα. Γιατί αυτό που υπόσχονται για το μέλλον δεν είναι τίποτε άλλο παρά επανάληψη του παρελθόντος. Από την άλλη, είναι το μωσαϊκό της κοινοπραξίας των κομμάτων που στηρίζουν τον Νίκο Χριστοδουλίδη που δεν έχει ούτε αρχή ούτε μέση ούτε και τέλος. Είναι τέτοια η ασυνεννοησία μεταξύ τους που η κοινωνία των πολιτών άρχισε να το αντιλαμβάνεται. Στο εθνικό μας θέμα με εκ διαμέτρου αντίθετες απόψεις, στο Γενικό Σύστημα Υγείας επίσης. Άλλα λέει το ένα κόμμα, άλλα λέει το άλλο.

Αποδεικνύουν ότι όχι μόνο δεν μπορούν να συνεννοηθούν, αλλά έχουν βάλει μπροστά έναν αδύναμο υποψήφιο, έναν αδύναμο κρίκο, που σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να επιβληθεί. Κατά τα άλλα, θα κυβερνήσουν τον τόπο. Αυτό το συνονθύλευμα αποτελεί ρίσκο για τη χώρα μας. Μιλάνε για σοβαρότητα, αγαπητές συνάδελφοι, αυτοί οι οποίοι καταψήφισαν τον προϋπολογισμό του κράτους την πιο κρίσιμη χρονική περίοδο εν μέσω της πανδημίας και μας κάνουν μαθήματα! Και ακούσαμε χθες τον κ. Παπαδόπουλο να μιλά για σοβαρότητα και μετριοπάθεια!

Ο τόπος, κυρίες και κύριοι, χρειάζεται ικανή και έμπειρη ηγεσία που θα μας οδηγήσει μπροστά με συνέπεια και σταθερότητα. Και αυτά μόνον ο Αβέρωφ Νεοφύτου μπορεί να τα εγγυηθεί.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ως πρόεδρος της επιτροπής Υγείας δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ στην εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας. Ενός συστήματος που αποτέλεσε τη μεγαλύτερη μεταρρύθμιση στην οποία βασίστηκε η φιλοσοφία της κοινωνικής αλληλεγγύης, έχοντας ως επίκεντρο τον άνθρωπο και τον ασθενή. Οι πρώτες συζητήσεις για εφαρμογή του ΓΕΣΥ άρχισαν το 1966, ενώ από το 2001, όταν μεταφέρθηκε η συζήτηση στη Βουλή των Αντιπροσώπων, ουδείς, πέραν της ονοματολογίας, τόλμησε να προχωρήσει σε έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό που θα επέτρεπε την υλοποίησή του.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία, έχουν συμβληθεί με το ΓΕΣΥ το 85% του συνόλου των ιατρών, το 96% των κλινικών εργασθηρίων, το 97% των φαρμακείων. Πενήντα οκτώ νοσηλευτήρια, τα οποία καλύπτουν περίπου το 90% του συνολικού αριθμού των διαθέσιμων κλινών. Μέσω του ΓΕΣΥ διατίθενται 2 742 δημόσιες και ιδιωτικές κλίνες για χρήση από τους δικαιούχους, σε σύγκριση με τις 1 543 δημόσιες κλίνες πριν από την εφαρμογή του, μια αύξηση δηλαδή 78% στις διαθέσιμες κλίνες.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί πως το 2021 πραγματοποιήθηκαν εκατό χιλιάδες εγχειρήσεις σε δικαιούχους του ΓΕΣΥ, σε σύγκριση με τριάντα τέσσερις χιλιάδες εγχειρήσεις που πραγματοποιήθηκαν σε δημόσια νοσηλευτήρια πριν από την έναρξη των ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στο σύστημα υγείας. Κατά την εφαρμογή της τεράστιας αυτής κοινωνικής μεταρρύθμισης, διαπιστώθηκαν αναπόφευκτα κάποιες στρεβλώσεις και δυσλειτουργίες. Έχουν ληφθεί σχετικές δράσεις για καταπολέμηση της εκμετάλλευσης και της εξάλειψης φαινομένων διαφθοράς, όπως μεταξύ άλλων:

1. διαφοροποίηση του μοντέλου αποζημίωσης του προσωπικού ιατρού,
2. ποιοτική αξιολόγηση και έλεγχος των παραπαιτητικών από προσωπικούς σε ειδικούς ιατρούς, αλλά και για εργαστηριακές εξετάσεις,

3. καθορισμός μεγίστου αριθμού μονάδων ανά ιατρό ανά μήνα,
4. απαγόρευση στα συμβεβλημένα νοσηλευτήρια να παρέχουν υπηρεσίες ιδιωτικά σε δικαιούχους του ΓΕΣΥ.

Την ίδια ώρα πετύχαμε την αναβάθμιση κέντρων υγείας με τη συμπλεγματοποίηση των κέντρων υγείας σε διάφορες περιοχές της Κύπρου και επεκτείναμε το ωράριο λειτουργίας τους.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Είναι χαρακτηριστικό ότι ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Υγείας για το 2022 ανέρχεται σε πέραν του ενός δισεκατομμυρίου ευρώ, αποτελώντας το 15% του συνολικού κρατικού προϋπολογισμού, ενώ ο προϋπολογισμός του υπουργείου για το 2013, σας παρακαλώ, περιλάμβανε δαπάνες ύψους μόλις €585 εκατομ., αποτελώντας το 5,6% του συνολικού προϋπολογισμού τότε. Σε απόλυτους αριθμούς μιλάμε για μια αύξηση της τάξεως του 79% σε σύγκριση με την περασμένη δεκαετία. Αυτά εις απάντηση των συναδέλφων του ΑΚΕΛ.

Οι δαπάνες του ΟΑΥ για υπηρεσίες φροντίδας των δικαιούχων του ΓΕΣΥ το 2020 και το 2021 ανήλθαν στα €2,2 δις, το 2022 αναμένεται να ανέλθουν στο €1,35 δις, ενώ εκτιμάται πως μεταξύ του 2023 με το 2027 θα ανέλθουν, σας παρακαλώ, στα €7,3 δις. Η κυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη-ΔΗΣΥ υλοποιεί αναπτυξιακά έργα ύψους €351 εκατομ. Δόθηκε ιδιαίτερη έμφαση στην υλικοτεχνική υποδομή στήριξης των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Κατά την περίοδο 2013-2021 οι επενδύσεις σε ιατρικό εξοπλισμό ανήλθαν στα €89 εκατομ., ενώ κατά το τρέχον έτος αναμένεται να δαπανηθούν για ιατρικό εξοπλισμό άλλα €24 εκατομ. Χάριν και μόνο σύγκρισης θα πρέπει να αναφερθεί ότι σε σχέση με την πενταετία 2008-2013 η μέση ετήσια δαπάνη για ιατρικό εξοπλισμό αυξήθηκε κατά 85%.

Η κυβέρνηση Δημοκρατικού Συναγερμού-Νίκου Αναστασιάδη από την ανάληψη της διακυβέρνησης έχει υιοθετήσει και υλοποιεί δεκατέσσερις εθνικές στρατηγικές που, όχι μόνο υποστηρίζουν, αλλά ενισχύουν το Γενικό Σύστημα Υγείας όσο και γενικότερα τις παρεχόμενες υπηρεσίες υγείας. Εθνικές στρατηγικές που άπτονται της ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης, της πρόληψης, της έγκαιρης διάγνωσης για το σακχαρώδη διαβήτη, τον καρκίνο, τη θαλασσαιμία και άλλες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφερθώ στην ορθή διαχείριση της πρόσφατης κρίσης της πανδημίας του κορωνοϊού, η οποία ανέδειξε την επιτυχή λειτουργία του ΓΕΣΥ. Οι ενέργειες της κυβέρνησής μας αποδείχθηκαν σωστές και σωτήριες. Ενισχύθηκαν οι αναγκαίες υποδομές με την επέκταση του Γενικού Νοσοκομείου Αμμοχώστου, ούτως ώστε να λειτουργήσει ως νοσοκομείο αναφοράς με κόστος €3 εκατομ., ενώ ανεγέρθηκε δεύτερη μονάδα εντατικής θεραπείας στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας. Είναι χαρακτηριστικό πως, σύμφωνα με τα τελευταία στατιστικά στοιχεία, η χώρα μας, σε σύγκριση με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει το χαμηλότερο δείκτη θνησιμότητας, με τις λιγότερες μέρες lockdown. Βέβαια, ένα μεγάλο ευχαριστώ οφείλουμε ως κράτος και ως πολιτεία στο ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό, στους νοσηλευτές μας και όλους όσοι βρέθηκαν στην πρώτη γραμμή.

Στους προϋπολογισμούς που ψηφίζουμε αύριο ενισχύουμε το Μακάρειο Νοσοκομείο, για να διαχειρίζεται όλες τις περιπτώσεις νοσηλείας παιδιών με δαπάνη €23 εκατομ. Ξεκινάει η πρώτη φάση της δημιουργίας νοσοκομείου ψυχικής υγείας, αξίας €6,8 εκατομ, που αναμένεται να επιλύσει το τεράστιο και χρόνιο πρόβλημα των ακατάλληλων εγκαταστάσεων που υπάρχουν σήμερα. Η δημιουργία ή/και επέκταση μονάδων αιμοκάθαρσης σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία, αξίας €6 εκατομ. Η ενίσχυση και αναβάθμιση των Γενικών Νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου, με συνολικές δαπάνες €4,7 εκατομ. Μπαίνει σε εφαρμογή το σχέδιο χορηγιών για αγορά/αντικατάσταση ιατρικού εξοπλισμού με έμφαση στην αγορά εξοπλισμού υψηλής ή ψηφιακής τεχνολογίας, αξίας €5 εκατομ. Η ψηφιοποίηση των φυσικών φακέλων των ασθενών, αξίας €4,5 εκατομ., και πολλά άλλα για τα οποία, ναι, μπορούμε να περηφανευόμαστε πως και στον τομέα της υγείας παραδίδουμε μια Κύπρο καλύτερη στους πολίτες της.

Υπάρχουν, φυσικά, προβλήματα, αδυναμίες, αλλά και δράσεις που πρέπει να αναληφθούν, για να δημιουργήσουμε ένα ακόμη πιο σύγχρονο κι αποτελεσματικό σύστημα υγείας. Ένα ανθεκτικό σύστημα υγείας που θα ακολουθεί βέλτιστες πρακτικές στη βάση των κορυφαίων συστημάτων υγείας στον κόσμο. Ένα όραμα που γίνεται πράξη. Αυτό το όραμα υλοποιούμε μέσω του έργου που θα παραδώσουμε στην επόμενη διακυβέρνηση. Με συνεχή αναβάθμιση τόσο ποσοτικά όσο και ποιοτικά του δικτύου υγείας που αποτέλεσε τους συγκεκριμένους στόχους πολιτικής του Νίκου Αναστασιάδη, αλλά και της μεγάλης μας παράταξης, του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Για να ενισχύσουμε και να θωρακίσουμε το ΓΕΣΥ απέναντι στις προκλήσεις, χρειαζόμαστε, αγαπητοί συνάδελφοι, δυνατή οικονομία, έμπειρα χέρια. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου είναι ο μόνος που μπορεί να συνεχίσει αυτό το έργο. Έχει ήδη εντάξει στο πρόγραμμά του έργα εκατομμυρίων. Υλοποιούμε έτσι όσα προνοούνται για τον τομέα της υγείας στο σχέδιο για την Κύπρο του αύριο. Μπορεί να εγγυηθεί τη συνέχιση της οικονομικής ανάπτυξης, να διατηρήσει τους θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης το 2023, την ώρα που η Ευρώπη θα μπαίνει σε ύφεση. Και ήδη, αγαπητοί συνάδελφοι, γνωρίζετε πολύ καλά πως η Αγγλία έχει ήδη μπει σε ύφεση. Η δε Γερμανία το πρώτο τρίμηνο του 2023 αναμένεται και αυτή. Την ώρα που βλέπουμε να έρχεται οικονομική κρίση, είναι αυτή την ώρα που επιβάλλεται η επόμενη ηγεσία του τόπου να γνωρίζει από οικονομία, να γνωρίζει από

δυσκολίες, να μπορεί να δώσει λύση στα προβλήματα των πολιτών και όχι απλώς να τα καταγράφει και να χαϊδεύει τα αυτιά του οποιουδήποτε, λέγοντάς του αυτό το οποίο θέλει να ακούσει στο αυτί. Που να μην κρύβεται, να λείει τις απόψεις του ξεκάθαρα και πλήρως κοστολογημένες προτάσεις και υλοποιήσιμες.

Είναι γι' αυτό που στηρίζουμε με όλες μας τις δυνάμεις όχι τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού αλλά τον Αβέρωφ Νεοφύτου, που απέδειξε τα τελευταία χρόνια στη Βουλή... Και, αγαπητοί συνάδελφοι, είμαι σίγουρος ότι και εσείς οι ίδιοι το νιώθετε, απλώς δημόσια δεν μπορείτε να το πείτε και είναι απόλυτα κατανοητό. Ότι είναι ο άνθρωπος που στα δύσκολα έβαλε πλάτες. Ο άνθρωπος που μέσα από τις συμμαχίες πέτυχε σήμερα, ναι, να βγούμε από τις τρεις διαδοχικές κρίσεις που μας έχουν πλήξει. Να μπορούμε να περηφανευόμαστε για την Κύπρο μας, τη χώρα μας, που μπορεί να κάνει ακόμη περισσότερα άλματα μπροστά.

Είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου που μπορεί να κάνει την Κύπρο ακόμα πιο καλή όσον αφορά την αξιολόγηση σε ολόκληρη την Ευρώπη. Αυτή την Κύπρο είναι που οραματιζόμαστε. Αυτή την Κύπρο είναι που καλούμε τους συμπολίτες μας που μας παρακολουθούν, όταν θα πάνε στην κάλπη, να επιλέξουν αυτόν που μπορεί να διαχειριστεί καλύτερα και την κρίση, αλλά και αυτόν που έχει αποδείξει μέσα από τις δυσκολίες ότι, την ώρα που χρειάζεται και έχει ανάγκη ο τόπος, πριν και πάνω απ' όλα, αφήνει το ατομικό συμφέρον και θέτει το συμφέρον της πατρίδας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνοντας, θέλω μέσα από την καρδιά μου να σας ευχηθώ καλές γιορτές, να σας ευχηθώ καλά Χριστούγεννα. Να σας ευχαριστήσω μέσα από την καρδιά μου για όλη τη στήριξη τον τελευταίο χρόνο, όταν η οικογένειά μου, όπως και χιλιάδες συμπατριώτες μας, δοκιμαζόταν μέσα από την περιπέτεια της υγείας. Αυτή η στήριξη, αυτή η αγάπη μέσα από τις προσευχές σας ήταν που μας έδωσε δύναμη και αυτή τη στήριξη είναι που πρέπει να δίνουμε όλοι σε όλες τις οικογένειες και σε αυτούς τους ανθρώπους που παλεύουν, όχι πλέον μόνοι, να αντιμετωπίσουν τον καρκίνο.

Σας ευχαριστώ. Καλά Χριστούγεννα και καλές γιορτές με υγεία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εμείς ευχαριστούμε, κύριε Δίπλαρε.

Συνεχίζουμε με τον κ. Χρίστο Χριστόφια από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για επίσης δεκαπέντε λεπτά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε φέτος τον τελευταίο προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού. Αυτή η κυβέρνηση θα μείνει στην ιστορία για όλους τους λάθος λόγους. Για τα πρωτοφανή σκάνδαλα, για τη συστηματική διαπλοκή και εμπλοκή ανώτατων αρχόντων της πολιτείας σε αυτά, για την παροιμιώδη παχυδερμία με την οποία οι ίδιοι δηλώνουν «άμωμοι και αμόλυντοι», την ώρα που αυτά αποκαλύπτονται, για την καταβάρθρωση του Κυπριακού, τα «δεσμεύομαι» που δεν υλοποιήθηκαν. Μα πάνω απ' όλα θα μείνει στην ιστορία για την τεράστια μετατόπιση του παραγόμενου πλούτου, του εισοδήματος προς το κεφάλαιο, εις βάρος της εργασίας.

Δέκα χρόνια μετά την ανάληψη της εξουσίας από τον κ. Αναστασιάδη και τον Συναγερμό, η πλειοψηφία της κοινωνίας διερωτάται πώς φτάσαμε στο σημείο να χρειάζεται μια οικογένεια €600 για το ρεύμα, €400 για τα ψώνια της, πάνω από €1.000 για το ενοίκιο, αλλά οι μισθοί να είναι κολλημένοι στα €800 και €900 και στην καλύτερη περίπτωση να είναι στα €1.500. Αυτό γίνεται, όταν εφαρμόζεται από την κυβέρνηση συνειδητή ταξική πολιτική που κάνει τους πλούσιους πλουσιότερους και τους φτωχούς φτωχότερους. Αυτή η ανπλαιϊκή, αντικοινωνική πολιτική της κυβέρνησης διαπνέει όλους τους τομείς πολιτικής.

Ο πολιτισμός είναι ένα από τα μεγαλύτερα θύματά της. Αφού οι κυβερνώντες αρέσκονται να αυτοδιαφημίζονται ότι οι ίδιοι καταλαβαίνουν καλύτερα τι λένε τα κομπιούτερς και οι αριθμοί, να μιλήσουμε με αριθμούς. Ενώ θα ανέμενε κάποιος ότι τα κονδύλια για τον πολιτισμό θα αυξάνονταν μετά την πανδημία και τη δημιουργία Υφυπουργείου Πολιτισμού, ώστε να ενθαρρυνθεί και να ενισχυθεί η καλλιτεχνική δημιουργία, τα κονδύλια μειώθηκαν. Το κονδύλι για το πρόγραμμα «Πολιτισμός» για παράδειγμα, που είναι το μοναδικό πρόγραμμα που έχουμε για τη στήριξη των πολιτιστικών φορέων και ατόμων, ανέρχεται στα €5.650.000 και είναι αυξημένο σε σύγκριση με πέρσι που ήταν €4.100.000. Όμως, στο πρόγραμμα αυτό εντάσσεται και το σχέδιο επιχορηγήσεων του ελεύθερου θεάτρου ΘΥΜΕΛΗ, καθώς και άλλα προγράμματα θεατρικής ανάπτυξης που προηγουμένως ήταν στον ΘΟΚ, τα οποία τουλάχιστον για το 2022 ανέρχονταν στο €1.650.000. Συνεπώς, αντί αύξηση του κονδυλίου, έχουμε μείωση. Συνολικά, από το κονδύλι που προβλέπεται για το Υφυπουργείο Πολιτισμού, η αύξηση για πολιτιστικές δράσεις πηγαίνει εξ ολοκλήρου στον ΘΟΚ και τα μόνα επιπλέον κονδύλια που μένουν στο υφυπουργείο είναι αυτά των απολαβών του υφυπουργού και του γενικού διευθυντή, καθώς και οι πιστώσεις για λειτουργικά έξοδα.

Η πολιτιστική πολιτική λοιπόν της κυβέρνησης Αναστασιάδη ξεκινά και τελειώνει εδώ. Έγινε το υφυπουργείο, διορίστηκαν οι επικεφαλής του. Τελέια και παύλα. Κανένα όραμα, κανένας σχεδιασμός, καμία ουσιαστική στήριξη στους ανθρώπους του πολιτισμού. Είναι χαρακτηριστικό ότι ακόμα και τώρα στον κυβερνητικό σχεδιασμό για την άντληση κονδυλίων από το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δεν προνοείται ούτε σεντ για τον πολιτισμό. Δεν αναμέναμε κάτι διαφορετικό από μια κυβέρνηση που σκίζει σελίδες από τα βιβλία. Δεν αναμέναμε κάτι διαφορετικό από μια κυβέρνηση που λογοκρίνει και καταδιώκει ανθρώπους, επειδή στον ελεύθερο τους χρόνο ζωγράφισαν κάτι που δεν της άρεσε, στραγγαλίζοντας την ελευθερία της έκφρασης και της τέχνης.

Δέκα χρόνια μετά διαλύεται και η τελευταία αυταπάτη ότι οι κυβερνώντες μπορούν να αλλάξουν. Δε θα αλλάξουν, γι' αυτό πρέπει να τους αλλάξουμε. Οι προτάσεις του Ανδρέα Μαυρογιάννη για τον πολιτισμό είναι ένας ακόμα καλός λόγος που θέλουμε την αλλαγή, την προοδευτική αλλαγή. Προτάσεις που ανάμεσα σε άλλα προνοούν σημαντική αύξηση των κονδυλίων για τον πολιτισμό, συμπερίληψη των τομέων πολιτισμού και δημιουργίας στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, άμεση αναγνώριση των εργασιακών δικαιωμάτων των ανθρώπων του πολιτισμού και της δημιουργίας.

Η κυβερνητική φιλοσοφία που υποβάλλει ότι ο πολιτισμός είναι ένα χόμπι ή μια πολυτέλεια επικρατεί και στον αθλητισμό. Όσοι μπορούν και όπως μπορούν, ας ασχοληθούν, με προσωπικό κόστος, με προσωπική προσπάθεια, για να βρουν στήριξη. Και, αν πετύχουν, τότε οι κυβερνώντες θα τους θυμηθούν, για να τους συγχαρούν και να φωτογραφηθούν μαζί τους. Όμως, ο αθλητισμός δεν είναι, δεν πρέπει να είναι, χόμπι για την ελίτ ή επάγγελμα για τους λίγους που μπορούν. Είναι δεκάδες τα παραδείγματα αθλητών που δόξασαν την Κύπρο, αλλά για να φτάσουν στο βάθρο έφτυσαν αίμα, με την πολιτεία να είναι τραγικά απύσχα από την προσπάθειά τους. Στη δική μας αντίληψη ο αθλητισμός πρέπει να είναι ανοικτός και προσβάσιμος σε όλους. Λαϊκός αθλητισμός σημαίνει υποδομές και προγράμματα. Στήριξη του αγωνιστικού αθλητισμού σημαίνει κανένας αθλητής να μη μένει στο περιθώριο, επειδή δεν μπορεί να ανταπεξέλθει οικονομικά. Σημαίνει αύξηση των κονδυλίων για υποδομές και στήριξη των αθλητών που φαίνεται να έχουν προοπτική να διακριθούν.

Τα στελέχη του Συναγερμού είτε στην κυβέρνηση είτε στην τοπική αυτοδιοίκηση κινούνται ακριβώς στην αντίθετη κατεύθυνση. Πώς αλλιώς εξηγείται το γεγονός ότι εδώ και δύο μήνες έκλεισαν το κολυμβητήριο στην Πάφο, στερώντας πλήρως τη δυνατότητα στον κόσμο να αθληθεί στην επαρχία του; Στη μία εκείνη περίπτωση που η κυβέρνηση αποφάσισε ορθά να υλοποιήσει δέσμευσή της στον τομέα του αθλητισμού, το γήπεδο της Λεμεσού, η εξέλιξη είναι σκανδαλώδης. Ξεκίνησαν με αρχικό κόστος €29 εκατομ., μετά πήγαν στα €30 εκατομ., μετά στα €40 εκατομ. και τώρα κανένας δεν είναι σε θέση να πει ποιο θα είναι το τελικό ποσό του λογαριασμού. Είκοσι εκατομμύρια επιπλέον και περίπου 3 500 θέσεις λιγότερες, χωρίς κανένας να είναι σε θέση να εξηγήσει το γιατί. Την ίδια στιγμή οι υπόλοιπες γηπεδικές και αθλητικές εγκαταστάσεις του τόπου βρίσκονται σε άθλια κατάσταση, χωρίς να υπάρχει σοβαρό πλάνο αποκατάστασής τους. Σε ό,τι αφορά την κατάσταση στο ποδόσφαιρο ό,τι και να επιρωθεί είναι λίγο. Η κατάσταση μέσα και έξω από τα γήπεδα μυρίζει αίμα. Μετρήστε πόσα επεισόδια είχαμε εντός και εκτός γηπέδων τους τελευταίους μήνες. Αν κάνει κάποιος μια μικρή έρευνα, θα δει ότι ο κ. Αναστασιάδης εξαγγέλλει μέτρα για την πάταξη της βίας από το 2014. Τότε κάλεσε την πρώτη σύσκεψη, υποσχόμενος μάλιστα ότι η κυβέρνησή του θα δώσει «οριστική απάντηση», δηλώνοντας και το ανιστόρητο «παράδειγμά μας η Θάτσερ για τη βία στα γήπεδα». Κάποιος έπρεπε να τον ενημερώσει ότι, τέσσερα χρόνια μετά τις αποφάσεις της Θάτσερ για την πάταξη της βίας, η Αγγλία μέτρησε σε ποδοσφαιρικό αγώνα 96 νεκρούς και 766 τραυματίες. Συνεθλίβησαν, βλέπετε, πάνω στα κλειδωμένα κάγκελα που έστησε η Θάτσερ, για να εμποδίζει τους χούλιγκανς να μπουν στα γήπεδα. Ακολούθησαν κι άλλες συσκέψεις το 2017, το 2020 και μέχρι πρόσφατα, τον Νιόβρη. Απ' ό,τι βλέπουμε η κ. Δράκου θα συγκαλέσει εκ νέου σύσκεψη σήμερα-αύριο για τα επεισόδια τα προχθεσινά. Κάθε φορά που γίνονται σοβαρά επεισόδια, την επομένη ο κ. Αναστασιάδης και η κυβέρνησή του συγκαλούν συσκέψεις.

Εκ των υστέρων σοφοί, επιμηθείς αντί προμηθείς, χασάνηδες μετά το μπαϊράμι, όπως θέλετε πείτε το. Η ουσία παραμένει. Χρόνια μετά την εφαρμογή της αποδείχθηκε στην πράξη ότι η εν λόγω νομοθεσία για τη βία στους αθλητικούς χώρους είναι αποδεδειγμένα ανεφάρμοστη σε σημαντική κλίμακα των προνοιών της. Το ΑΚΕΛ προειδοποιούσε εξ αρχής για τις προβληματικές πρόνοιες αυτού του νόμου, ότι θα παραμείνουν ανεφάρμοστες, ότι δεν τηρείται η αρχή της αναλογικότητας, ότι θεσπίζονται ιδιώνυμα αδικήματα. Ζήσαμε τα κωμικοτραγικά, να γίνονται συλλήψεις αθλών ανθρώπων για επεισόδια, να περνούν μέσα στα γήπεδα λογής αντικείμενα, τα γήπεδα να μην έχουν βασικές προϋποθέσεις, κυρίως υποδομές, τις οποίες προνοεί η ίδια η νομοθεσία. Το «πονάει κεφάλι, κόβει κεφάλι» είναι η οδός που ακολουθεί όποιος δεν μπορεί να κάνει σωστή διάγνωση και άρα να δώσει σωστή θεραπεία.

Η βία στα γήπεδα είναι ένα φαινόμενο εξόχως κοινωνικό. Χρειάζεται μελέτη, σαφή σχεδιασμό, πρόληψη. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο αποκτούν διπλή αξία οι προτάσεις Ανδρέα Μαυρογιάννη για αναθεώρηση και τροποποίηση του νόμου περί πρόληψης και καταπολέμησης της βίας στους αθλητικούς χώρους, αλλά και η δημιουργία εθνικού συμβουλίου για τη βία στα γήπεδα με συμμετοχή επιστημόνων και θέσπιση μέτρων πρόληψης και καταπολέμησης της βίας στον αθλητισμό.

Τελευταίο αλλά όχι έσχατο, τα κονδύλια για τη νεολαία. Ο περσινός προϋπολογισμός του Οργανισμού Νεολαίας Κύπρου ήταν αρκετά μειωμένος και χρειάστηκε, μεσούσης της χρονιάς, συμπληρωματικός

προϋπολογισμός για να καλυφθούν οι ανάγκες για τη στήριξη των οργανωμένων συνόλων νεολαίας. Ελπίζουμε ότι ο επόμενος προϋπολογισμός που θα κατατεθεί να είναι ολοκληρωμένος και όχι κουτσουρεμένος, όπως τον περσινό. Θα δούμε αν η κυβέρνηση, έστω και την υστάτη, δε θα συμπεριφερθεί και πάλι στη νεολαία του τόπου ωςάν να είναι επαίτης, ωςάν να μη χρειάζεται να υπάρχουν οργανωμένα σύνολα νεολαίας. Ότι δε θα συμπεριφερθεί με τον ίδιο τρόπο που συμπεριφέρεται στους φοιτητές, των οποίων κουτσούρεψε τη φοιτητική χορηγία εδώ και δέκα χρόνια.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Φεύγει ακόμα ένας χρόνος με το Κυπριακό άλυτο. Ο κ. Αναστασιάδης ξεκίνησε την θητεία του με το «δεσμεύομαι» της λύσης. Φεύγει από την προεδρία με την ιστορία να έχει καταγράψει ότι επί των ημερών του βρέθηκαν χείλη Ελληνοκυπρίων να αναφερθούν σε δύο αποκλειστικές οικονομικές ζώνες, τη δική μας και τη δική τους, να συζητήσουν λύση δύο κρατών. Βρέθηκαν χέρια Ελληνοκυπρίων να στήνουν συρματοπλέγματα στη Νεκρή Ζώνη, ξεχνώντας ότι τα σύνορά μας είναι στην Κερύνεια, όχι στον Αστρομερίτη. Αφέθηκαν οι εκποτισμένοι στο έλεος της μοίρας τους, με προσφυγικούς συνοικισμούς να βυθίζονται στη θάλασσα των προβλημάτων τους.

Η αλλαγή στη διακυβέρνηση του τόπου είναι μονόδρομος, για να μπει ξανά το Κυπριακό σε τροχιά λύσης, να επαναρχίσουν συνομιλίες για εξεύρεση λύσης διζωνικής δικονομικής ομοσπονδίας, με πολιτική ισότητα, όπως περιγράφεται στα κείμενα των Ηνωμένων Εθνών. Για να έχουν οι νέοι αυτού του τόπου μέλλον να ζήσουν, να δουλέψουν, να δημιουργήσουν στη γη που τους γέννησε. Θέλουν να σιωπήσουμε, μα δε σιωπούμε. Θέλουν να ξεχάσουμε, μα δεν ξεχνούμε. Ο λαός μας μπορεί και πρέπει να αλλάξει τα πράγματα! Η Κύπρος μπορεί και πρέπει να σωθεί!

Καλές γιορτές σε όλους. Η σκέψη και η αλληλεγγύη μας στον κόσμο της δουλειάς, στους χιλιάδες εκεί έξω που θα κάνουν Χριστούγεννα με ένα ξερό μεροκάματο, με χίλιες δυο στερήσεις, με την αγωνία της επιβίωσης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε, κύριε Χριστόφια.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Χρύσης Παντελίδης εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΧΡΥΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Ο κρατικός προϋπολογισμός της Κυπριακής Δημοκρατίας για το 2023 εξετάστηκε διεξοδικά στο πλαίσιο εννέα συνολικά συνεδριάσεων της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, συνήθως ολοήμερων, στην οποία έχω την τιμή να μετέχω.

Θα ήθελα εξαρχής, και όχι στο τέλος, να ευχαριστήσω θερμά, αλλά και να συγχαρώ τον κ. Κωνσταντίνο Πηλείδη, την κ. Σταυρούλα Κουσιάππα, τον κ. Αντώνη Κωνσταντίνου και τον κ. Παναγιώτη Χρίστου, καθώς και τα άλλα στελέχη του προσωπικού της Βουλής για το κοπιαστικό και άκρως υποβοηθητικό έργο τους. Χωρίς τη δική τους πείρα, τεχνογνωσία, κατάρτιση, επιμέλεια και πολύωρη εργασία δε θα είχαμε τη δυνατότητα ορθής κατανόησης και εξέτασης του κρατικού προϋπολογισμού.

Επιπρόσθετα, θα ήθελα με την ευκαιρία να ευχαριστήσω θερμά την κοινοβουλευτική συνεργάτιδά μου κ. Άντρη Προδρόμου, καθώς και τις κοινοβουλευτικές συνεργάτιδες και τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες του Δημοκρατικού Κόμματος για το επίσης πολύτιμο και άκρως υποβοηθητικό έργο τους σε καθημερινή βάση.

Δεν προτίθεμαι να αναφέρω λεπτομέρειες του προϋπολογισμού, καθώς όλα τα στοιχεία και όλες οι παράμετροί του περιέχονται στην αναλυτική έκθεση της επιτροπής Οικονομικών, η οποία περιλαμβάνει και τις επισημάνσεις του Δημοκρατικού Κόμματος.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Κατά την ταπεινή άποψή μου, λίγο πριν την έναρξη του 2023 η Κύπρος βρίσκεται στο πλέον οριακό και κρίσιμο σημείο της σύγχρονης ιστορίας της και το γεγονός αυτό συνοψίζεται και περιγράφεται σε τέσσερις πτυχές. Πτυχή πρώτη: Η συνεχιζόμενη τουρκική κατοχή εξακολουθεί να κρατά το νησί μας σκλαβωμένο, η δε Τουρκία επιδιώκει καθημερινώς σε μια απειλητική, ρητορική, επιθετική δράση επί του εδάφους ή στη θάλασσα, ενώ απομακρύνεται διαρκώς απ' όσα έχουν συμφωνηθεί εδώ και σαράντα οκτώ χρόνια από τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων, από τα ψηφίσματα του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, από τους όρους εντολής των καλών υπηρεσιών του γενικού γραμματέα του και από τις σχετικές αποφάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Πτυχή δεύτερη: Απότοκο της συνεχιζόμενης τουρκικής κατοχής είναι δυστυχώς και η εργαλειοποίηση των αιτητών ασύλου από την Τουρκία, η οποία ενεργεί ως ένας σύγχρονος έμπορος ανθρώπων και προκαλεί στις ελεύθερες περιοχές και στις αρχές της Κυπριακής Δημοκρατίας το μεγαλύτερο πρόβλημα μετά την τουρκική κατοχή αυτή καθαυτή. Το πρόβλημα αυτό είναι πρωτίστως πρακτικό και λειτουργικό. Δεν μπορεί ένα κράτος με συγκεκριμένες και περιορισμένες εδαφικές και δημοσιονομικές δυνατότητες να υποδέχεται, να σιπίζει, να στεγάζει, να περιθάλπει και γενικώς να φροντίζει καθημερινώς αιτητές ασύλου, όταν αυτοί αθροίζουν το ιδιαίτερος υψηλό ποσοστό 6% του ντόπιου πληθυσμού. Ένα ποσοστό που είναι με διαφορά το υψηλότερο στην Ευρωπαϊκή Ένωση και που πείθει για το μέγεθος του προβλήματος της Κύπρου κάθε καλοπροαίρετο παρατηρητή αυτής της σύγχρονης, μαζικής και εν πολλοίς οργανωμένης μετακίνησης ανθρώπων από την Αφρική και την Ασία στην Ευρώπη, κυρίως μέσω Τουρκίας.

Πτυχή τρίτη: Το υψηλό κόστος ενέργειας, ο συνεπακόλουθος αυξημένος πληθωρισμός και η γενικότερη μεγάλη ακρίβια, και μάλιστα στον απόηχο της οικονομικής χρεοκοπίας του 2013, της πανδημίας του 2020 και στη σκιά της συνεχιζόμενης καταδικαστέας ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία, προκαλούν μια εγχώρια, ευρωπαϊκή, αλλά και διεθνή κρίση στο παρόν και μια μεγάλη αβεβαιότητα στο μέλλον, που επηρεάζουν δυσμενώς την προσωπική και οικογενειακή πρόοδο των ανθρώπων, καθώς και την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της πατρίδας μας.

Πτυχή τέταρτη: Η μειωμένη εμπιστοσύνη των πολιτών προς τους πολιτειακούς και κυρίως προς τους πολιτικούς θεσμούς και τα πολιτικά πρόσωπα. Μειωμένη εμπιστοσύνη η οποία προκύπτει μετά από λανθασμένες πολιτικές εκτιμήσεις ή αποφάσεις, που οδήγησαν στη χρεοκοπία πριν δέκα χρόνια και στις γνωστές αρνητικές συνέπειές της, μετά από αλλητάλληλα φαινόμενα διαπλοκής και διαφθοράς, που πλήγωσαν την αξιοπρέπεια του κυπριακού λαού στο σύνολό του, καθώς και μετά από μισαλλόδοξες, αγενείς, απαράδεκτες συμπεριφορές προσώπων, περιλαμβανομένων μελών αυτού του σώματος, που προσβάλλουν τους θεσμούς τους οποίους οφείλουμε να υπηρετούμε και να προστατεύουμε.

Συνοπτικά επομένως, το Κυπριακό, οι αυξημένες αφίξεις αιτητών ασύλου στις ελεύθερες περιοχές, οι οικονομικές συνθήκες και η μειωμένη εμπιστοσύνη της κοινωνίας προς τους θεσμούς συνθέτουν την κοινωνική και πολιτική πραγματικότητα στο κατώφλι του 2023. Μέσα σε αυτό λοιπόν το τοπικό και διεθνές περιβάλλον, η ευθύνη της νομοθετικής και της εκτελεστικής εξουσίας με σεβασμό ασφαλώς στους διαφορετικούς και διακριτούς ρόλους τους είναι και μεγάλη και ιστορική. Για να το θέσω με πιο σαφή διατύπωση, η ευθύνη του κάθε μέλους της Βουλής των Αντιπροσώπων και του κάθε μέλους της κυβέρνησης είναι και μεγάλη και ιστορική.

Στην Κύπρο του 2023 έχοντας την Ευρωπαϊκή Ένωση να ορίζει ορθώς και σε μεγάλο βαθμό το πλαίσιο μέσα στο οποίο πολιτευόμαστε και ενεργούμε οι χώρες μέλη της, έχοντας έναν συγκεκριμένο και αναλυτικό προϋπολογισμό, τον οποίο θα υπερψηφίσουμε, και ένα συγκεκριμένο και αναλυτικό μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο, έχοντας σε εξέλιξη το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ειδικότερα για τη χώρα μας το σχέδιο «Κύπρος - το αύριο» για μια πιο ανθεκτική, πιο ψηφιακή και πιο πράσινη οικονομία και έχοντας στην αρχή του το σχέδιο «Όραμα 2035» ως ένα αναπτυξιακό μοντέλο με περισσότερους από διακόσιους εβδομήντα τομείς πολιτικής δράσης είναι προφανές πως το μεγαλύτερο βάρος ευθύνης για το μέλλον εναποτίθεται στους πολιτειακούς θεσμούς, δηλαδή στα πρόσωπα, στην καθεμία και στον καθένα από εμάς, που οφείλουμε, θέλουμε και πρέπει να μπορούμε να υπηρετούμε αυτούς τους θεσμούς, όπως μας έταξαν οι πολίτες ελεύθερα και δημοκρατικά με τις ψήφους τους και με τις επιλογές τους.

Τολμώ λοιπόν, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι, σήμερα ενώπιόν σας και ενώπιον του κυπριακού λαού να δηλώσω πως δεν είναι όραμα που κυρίως λείπει από τη χώρα μας, είναι η αποτελεσματικότητα, η ενότητα και η συλλογικότητα του πολιτικού προσωπικού που λείπουν. Πριν λοιπόν αναζητήσουμε ή επιρρίψουμε ευθύνες σε σχεδιασμούς που έχουν γίνει ή σε αποφάσεις που έχουν ληφθεί για το μέλλον, οφείλουμε να αναζητήσουμε τον ρόλο και την ευθύνη μας, τον ρόλο και την ευθύνη των πολιτικών προσώπων σ' αυτό το μέλλον. Οφείλουμε δηλαδή να ρωτήσουμε τους εαυτούς μας τι πράττουμε, ώστε να είμαστε πιο αποτελεσματικοί, τι πράττουμε, ώστε να πετύχουμε συνθήκες ενότητας και συλλογικότητας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Μέσα στο ευρωπαϊκό και διεθνές περιβάλλον του 2023 και των χρόνων που έρχονται η Κυπριακή Δημοκρατία πρέπει να ξεπεράσει τον καλύτερο εαυτό της, για να καταφέρει να οχυρωθεί, να υπερασπίσει τη νομιμότητα και ύπαρξή της και να διασφαλίσει τη συνέχιση, τη διατήρηση και την ενίσχυσή της πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά, γεωστρατηγικά.

Σ' αυτές τις συνθήκες επιβάλλεται ενότητα, επιβάλλεται συλλογικότητα, επιβάλλεται αποτελεσματικότητα, επιβάλλεται να αλλάξουμε το ύφος και τη δράση μας, επιβάλλεται να βελτιώσουμε το ύφος και τη δράση μας, επιβάλλεται να αρχίσουμε να συμφωνούμε και, όπου δικαιολογείται, να διαφωνούμε, αλλά για το παρόν και για το μέλλον. Δεν έχουμε την πολυτέλεια ως κόμματα ή ως πρόσωπα να συνεχίσουμε να συγκρουόμαστε με αφετηρία όσα μας χώρισαν στο παρελθόν, αλλά οφείλουμε να συνεργαστούμε με ορίζοντα το παρόν και το μέλλον. Δεν έχουμε οποιοδήποτε λόγο να δικαιωθούμε για το παρελθόν, αν δε δικαιώσουμε την κοινωνία στο παρόν και στο μέλλον.

Δεν υπάρχει νόημα στο να ερίζουμε για τις παρελθοντικές αιτίες των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν καθημερινώς οι συνάνθρωποί μας, όμως υπάρχει και νόημα και αξία να λύνουμε αυτά τα προβλήματα στο παρόν και να ανταγωνιζόμαστε για καλύτερες επιλογές στο μέλλον. Αυτές οι αρχές οδήγησαν το Δημοκρατικό Κόμμα και τον Νικόλα Παπαδόπουλο στην υπέρβαση και στην πολιτική απόφαση να στηρίξουμε στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές έναν ανεξάρτητο υποψήφιο, που δεν προέρχεται από τις τάξεις μας. Αυτές οι αρχές οδήγησαν το Δημοκρατικό Κόμμα και τον Νικόλα Παπαδόπουλο στην υπέρβαση και στην πολιτική απόφαση να στηρίξουμε τον Νίκο Χριστοδουλίδη, γιατί η Κύπρος χρειάζεται ενότητα, χρειάζεται συλλογικότητα, χρειάζεται αποτελεσματικότητα, χρειάζεται έναν Πρόεδρο ο οποίος ενώνει στο μέγιστο δυνατό βαθμό την κοινωνία και την φέρνει πιο κοντά στην πολιτική. Έναν Πρόεδρο ο οποίος διαθέτει θετικά χαρακτηριστικά και μπορεί ως πρόσωπο να προσδώσει κύρος στον θεσμό του Προέδρου της Δημοκρατίας.

Άλλωστε, κυρίες και κύριοι, επιλογή προσώπου είναι πρωτίστως οι προεδρικές εκλογές. Όταν ο κάθε Κύπριος και η κάθε Κύπρια θα βρεθούν για λίγα δευτερόλεπτα μέσα στο παραβάν του εκλογικού κέντρου, επιλογή προσώπου θα κάνουν απαντώντας στη θεμελιώδη ερώτηση των εκλογών «ποιο πρόσωπο θέλετε να είναι ο Πρόεδρος της πατρίδας μας τα επόμενα πέντε χρόνια;».

Εμείς κρίνουμε πως η απάντηση σ' αυτή την ερώτηση είναι ο Νίκος Χριστοδουλίδης και πιστεύουμε πως το ίδιο κρίνει και η πλειονότητα του κυπριακού λαού, την οποία καλούμε να μετατραπεί σε κοινωνική πλειοψηφία στις 5 Φεβρουαρίου, για να σηκώσουμε με ενότητα, συλλογικότητα και αποτελεσματικότητα το μεγάλο βάρος της ιστορικής μας ευθύνης ως πολιτικό προσωπικό, ως πολιτικοί θεσμοί, ως κοινωνία ολόκληρη. Για να καταστήσουμε το 2023 την απαρχή για μια ελεύθερη Κύπρο, μια ασφαλέστερη Κύπρο, μια καλύτερη Κύπρο.

Εύχομαι σ' όλες και όλους χαρούμενα Χριστούγεννα, χαρούμενη Πρωτοχρονιά, χαρούμενο 2023.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Παντελίδη.

Στη συνέχεια ομιλητής είναι ο κ. Γιώργος Κάρουλλας εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΟΥΛΛΑΣ:

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ακριβώς, αυτή τη συνέπεια λόγων και πράξεων που έχει αποδειχτεί την εκφράζει απόλυτα η υποψηφιότητα του Αβέρωφ Νεοφύτου, που με ευθύνη πάντα και με πολιτική αποφασιστικότητα μπορεί να οδηγήσει την Κύπρο εκεί που όλοι στοχεύουμε, στο όραμα για την Κύπρο του αύριο.

Και είχα αρχίσει πριν λίγο να καταγράψω ουσιαστικά τα διάφορα τα οποία λέγονταν, όμως ένα έχω να πω, ότι ο μηδενισμός σε κάποιες περιπτώσεις δεν έχει όρια, αλλά πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι το 2021, τον Μάιο, ο κυπριακός λαός έδωσε περίτρανα μία απάντηση γερά θεμελιωμένη, τη μεγαλύτερη διαφορά που είχε ποτέ ο Δημοκρατικός Συναγερμός από το δεύτερο κόμμα με πέντε και πλέον ποσοστιαίες μονάδες. Και, αν έχει κάποιος αυτή τη δυνατότητα, που ήταν Προμηθέας από προηγούμενα χρόνια, δεν ήταν άλλος από τον Αβέρωφ Νεοφύτου, που επί κυβέρνησης Χριστόφια του μακαριστού το 2010, 2011 προειδοποιούσε και δεχόταν τα πυρά και την κριτική για τον κίνδυνο της οικονομίας. Αυτά να μην τα ξεχνούμε και να τα υπενθυμίζουμε, γιατί ακριβώς, ναι, έχουμε και θέσεις, έχουμε και υπευθυνότητα και αυτό μαθαίνουμε στον Δημοκρατικό Συναγερμό.

Μελετώντας τον κρατικό προϋπολογισμό και το τριετές δημοσιονομικό πλαίσιο, εύκολα μπορεί ο σοβαρός μελετητής να διαγνώσει μια υγιή και εύρωστη οικονομία μετά από τρεις διαδοχικές κρίσεις και τις αντίξοες συνθήκες που αντιμετώπισε η παρούσα κυβέρνηση Αναστασιάδη-Συναγερμού, όπως την αποκαλείτε. Εμείς είμαστε περήφανοι γι' αυτή τη διακυβέρνηση και μέσα στο ταραγμένο, αβέβαιο περιβάλλον που βιώνουμε όλοι τώρα στέκουμε γερά.

Είμαστε περήφανοι, γιατί δώσαμε πραγματική έννοια στον όρο μεταρρύθμιση και αυτό πράξαμε και αυτό θα πράττουμε ως κυβέρνηση και Συναγερμός μέχρι και την τελευταία ημέρα της διακυβέρνησης και είμαστε σίγουροι ότι αυτές οι μεταρρυθμίσεις θα συνεχιστούν και με την επόμενη κυβέρνηση, του Αβέρωφ Νεοφύτου. Και σίγουρα όλα αυτά είναι χάρη στις επιδόσεις του λαού μας κάτω από μία στιβαρή ηγεσία, που ουσιαστικά εξακολουθεί ως την τελευταία στιγμή να εκσυγχρονίζει και να μεταρρυθμίζει τον τόπο με σχέδιο, με ορόσημα και πολιτική αποφασιστικότητα, που δεν μετρά ο Αβέρωφ Νεοφύτου το όποιο προσωπικό κόστος ή κεφάλαιο, για να επιφέρει τις όποιες αλλαγές. Τέτοιο Πρόεδρο χρειάζεται ο τόπος, να τολμά και να οδηγεί τον τόπο εκεί που πρέπει να τον οδηγήσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δε μου αρέσουν οι υπερβολές, αλλά υπερβολή δεν είναι ότι παραλάβαμε μία καμένη γη και σε μία δεκαετία οδηγήσαμε ξανά τη χώρα μας σε πορεία ανάπτυξης και προόδου και είμαστε πανέτοιμοι με σχέδιο και θέσεις να συνεχίσουμε με τον Αβέρωφ. Κύριο συστατικό -και δε θα μπω σε οικονομική ανάλυση- αποτελούν οι υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, το δημόσιο χρέος κάτω από το 90% του ΑΕΠ με συνεχή πτωτική πορεία. Αυτά διαμορφώνουν επακόλουθα πλεονάσματα και να μη λησμονούμε ότι έχουμε εμπειρία και στα πλεονάσματα αρχίζοντας από τα πρωτογενή την περίοδο του μνημονίου και μάλιστα με κατάργηση φορολογιών που ενδυνάμωσαν, που ενδυναμώνουν και σήμερα την αναπτυξιακή πολιτική και επιτρέπουν στο κράτος να αναβαθμίζει συνεχώς την ποιότητα ζωής και να αυξάνει τους προϋπολογισμούς και δη στην περίπτωση που θα αναφερθώ σε λίγο στους τομείς της άμυνας και της παιδείας.

Όταν διδάσκουμε στο δημοτικό σχολείο στο μάθημα της γεωγραφίας ότι η Κύπρος, το τρίτο μεγαλύτερο νησί στη Μεσόγειο, κατέχει μια εξέχουσα στρατηγική γεωγραφική θέση, σταυροδρόμι τριών ηπείρων, δεν ήταν εφικτό ποτέ -όχι, μέχρι πρόσφατα- να προσδιορίσουμε τα οφέλη από αυτή τη θέση. Λοιπόν, αυτό που βιώνουμε αυτή τη δεκαετία της ανάπτυξης και της μεταρρύθμισης είναι η ανάδειξη της Κύπρου ως ενός κόμβου ασφάλειας και σταθερότητας στην Ανατολική Μεσόγειο. Η μικρή Κύπρος κατάφερε να ξεπροβάλει επάξια ως αξιόπιστος εταίρος και εντός και εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης και στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας. Μέσα από μια σειρά διμερών και τριμερών συνεργασιών, προεξάρχουσας πάντοτε της συνεργασίας με την Ελλάδα, έχουμε καταστεί υπολογίσιμος αμυντικός συνεργάτης σε σειρά από αμυντικές συνεργασίες με τη Γαλλία, το Ισραήλ, τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, την Αίγυπτο, τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα και άλλες χώρες, που επιζητούν συνεργασία με την Κυπριακή Δημοκρατία.

Η ρευστή γεωπολιτική κατάσταση στην υφήλιο, αλλά και ο γεωστρατηγικός ρόλος της Κύπρου, οι ενεργειακές προοπτικές, οι μεταναστευτικές πιέσεις, καθώς και η εμφάνιση νέων ασύμμετρων απειλών υποβάλλουν τη λειτουργία της Κυπριακής Δημοκρατίας σ' ένα νέο, περιφερειακό περιβάλλον ασφάλειας.

Η παραγωγική εξωστρεφής αμυντική πολιτική έχει καταστήσει την Εθνική Φρουρά ως έναν αξιόπιστο βραχίονα αμυντικής πολιτικής και την Κυπριακή Δημοκρατία ικανή και αξιόπιστη όχι μόνο να επιβεβαιώνει την κυριαρχία της και να επιδεικνύει σημαία ως κυρίαρχη χώρα στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και να συνεργάζεται αποτελεσματικά και ισάξια με ισχυρά κράτη για την περιφερειακή σταθερότητα και ασφάλεια και μάλιστα ως κόμβος· το επαναλαμβάνουμε αυτό περήφανα.

Απόρροια όλων αυτών αποτελεί ο σαφής γεωπολιτικός προσανατολισμός της Κύπρου στην ορθή πλευρά της ιστορίας για πρώτη φορά και η επακόλουθη συνεχής ενίσχυση των συνεργασιών με ισχυρά κράτη, όπως τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής. Μέσα επίσης από την υλοποίηση των προνοιών της στρατηγικής πυξίδας για τη διαχείριση των απειλών καταδεικνύεται ο ρόλος της Κύπρου και για τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης. Τονίζουμε ότι η συνεργασία με την Ελλάδα βρίσκεται στο υψηλότερο σημείο από ποτέ και ενισχύεται καθημερινά μέσα από την καθημερινή διαδικασία της διαλειτουργικότητας Εθνικής Φρουράς και Ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων.

Σημαντικό απότοκο όλων αυτών, η κορωνίδα, θα έλεγα, αποτελεί η ιστορική απόφαση για πλήρη άρση του εμπόρου πώλησης όπλων από τις Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής στην Κύπρο και οι επακόλουθες διμερείς συμφωνίες με τις ΗΠΑ για συνεκπαίδευση, για ανταλλαγή υπηρεσιών διοικητικής μέριμνας, στοιχεία που όχι μόνο εμβαθύνουν την ειρήνη, τη σταθερότητα και την ασφάλεια στην Ανατολική Μεσόγειο, αλλά και αναντίλεκτα διαμορφώνουν πλέγμα ανάσχεσης του αναθεωρητισμού. Και είναι εδώ ακριβώς που οι συνθήκες και οι δύο βάρκες που ισορροπεί προς το παρόν η Τουρκία ευνοούν την υποβολή ένταξης της Κύπρου στο ΝΑΤΟ για τη διασφάλιση της ασφάλειάς μας στα πλαίσια λύσης πάντοτε του Κυπριακού.

Επιπλέον, η προέλαση της Ρωσίας μέχρι το Άκκουγιου, ενενήντα χιλιόμετρα βόρεια της Κερύνειας, με την κατασκευή του πυρηνικού σταθμού δημιουργεί νέα δεδομένα, που πρέπει να τα χειριστούμε ως απειλή για την ασφάλειά μας πάνω απ' όλα μέσα από τη διαδικασία ανάσχεσης του ρωσοτουρκικού επεκτατισμού.

Ειδική αναφορά στα πλαίσια αυτά γίνεται και με τη συνεχή εμβάθυνση της αμυντικής συνεργασίας με το κράτος του Ισραήλ. Αυτό δεν περιορίζεται σε κοινές μόνο ασκήσεις, αλλά και στην αμοιβαία πολιτική βούληση για βαθιά στρατηγική συνεργασία, κάτι που ήδη εκφράζεται έμπρακτα και με τις αγορές σειράς οπλικών συστημάτων από την εν λόγω χώρα.

Τελευταία δε εξέλιξη, πέρα από τις συνεργασίες με τις γειτονικές χώρες και τις ΗΠΑ, αποτελεί η υλοποίηση του αιτήματος της Κύπρου για συντονισμένη ναυτική παρουσία στην Ανατολική Μεσόγειο. Και τούτο ως αποτέλεσμα της αμυντικής μας πολιτικής, τόσο ως κυβέρνηση όσο και ως Δημοκρατικού Συναγερμού, στα πλαίσια και της διακοινοβουλευτικής συνεργασίας τόσο στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα όσο και στα πλαίσια της κοινής εξωτερικής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας. Η συνεργασία αυτή προνοεί τον καθορισμό της περιοχής μας ως περιοχής ειδικού ενδιαφέροντος Κύπρου-Ελλάδας-Γαλλίας και Ιταλίας, λόγω των ενεργειακών δυνατοτήτων και των μεταναστευτικών πιέσεων που προκαλεί η ταραξιάς Τουρκία.

Είναι εδώ ακριβώς που ο ρόλος της κοινοβουλευτικής διπλωματίας παίζει καίριο ρόλο και έχει πολλά να διαδραματίσει. Ξεκινώντας από την Ελλάδα, που έχουν ήδη γίνει ενέργειες για συντονισμό, το καίριο στήριγμά μας, οφείλουμε να πάμε σε ισχυρά κράτη και στις φίλιες χώρες για συνεχή ανάπτυξη αμοιβαίων πολιτικών, για

ολοένα εμβάθυνση των διμερών σχέσεων και την αμυντική πολιτική και για τούτο ως Δημοκρατικός Συναγερμός έχουμε καταθέσει σχετική πρόταση.

Για να είναι όμως η Κύπρος συμμετοχος σε όλα αυτά, γίνεται τρομερή προπαρασκευή, σχεδιασμός για την οικοδόμηση αξιοπιστίας. Όλα ξεκινούν από την οικονομία. Μέσα από τα περιθώρια που δημιουργούνται ευρίσκονται οι απαραίτητοι πόροι για τη συνεχή ενδυνάμωση της επιχειρησιακής ικανότητας και αποτρεπτικής ισχύος της Εθνικής Φρουράς.

Ο προϋπολογισμός του Υπουργείου Άμυνας ανέρχεται στα €500 εκατομ. και πλέον ετησίως και της αμυντικής θωράκισης στα €180 εκατομ. και πλέον από τα €70 εκατομ. τα οποία μπορούσαμε με ό,τι είχε απομείνει το 2014 να δοθούν. Και ειδικά αυτό συνέβη μετά το 2016. Όλα αυτά μεταφράζονται σε αυξημένες αεροναυτικές δυνατότητες αντιμετώπισης απειλών, κάλυψη της ΑΟΖ και σημαντική αύξηση των δυνατοτήτων στο έδαφος με σειρά διακλαδικών εξοπλιστικών προγραμμάτων.

Μετά τη μείωση της στρατιωτικής θητείας το 2016, ένα σημαντικότατο επίτευγμα αυτής της διακυβέρνησης είναι ότι έχουμε σε εξέλιξη τον θεσμό των ΣΥΟΠ. Η οικονομία αυτή επέτρεπε την πρόσληψη 3 000 και πλέον ΣΥΟΠ. Σήμερα με το τι έχουμε ψηφίσει μπορούν να παραμένουν στην υπηρεσία μέχρι τα σαράντα δύο έτη της ηλικίας τους και αργότερα με το όραμά το οποίο έχει εκφραστεί να μπορούν κατόπιν εκλογικής διαδικασίας σημαντικό μέρος απ' αυτούς να παραμένουν ως υπαξιωματικοί μακράς θητείας.

Και η μέριμνα για το προσωπικό έχει συνεχιστεί επίσης με την τακτοποίηση των συμβασιούχων υπαξιωματικών στο συνταξιοδοτικό σχέδιο το νέο και σίγουρα, παρά τα όποια προβλήματα έχουν ξεπροβάλει στην πορεία, είμαστε εδώ μαζί και το θέμα των γυναικών να συζητήσουμε, για να βρούμε και εδώ λύσεις σ' αυτό το καίριο ζήτημα.

Όσοι για τους δικούς τους λόγους δεν παραδέχονται ότι το Υπουργείο Άμυνας και η Εθνική Φρουρά έκαναν σημαντικά βήματα μπροστά απλώς εθελουφλούν και καμιά υπηρεσία δεν προσφέρουν στην πατρίδα. Και για την ιστορία ας μη λησμονούμε ότι τη βάση για την άμυνα του τόπου έθεσε ο Γρίβας το 1964, ως επικεφαλής της ΑΣΔΑΚ, της Ανωτέρας Στρατιωτικής Διοίκησης Αμύνης Κύπρου, κάτι το οποίο είχε αποφέρει καρπούς το 1964.

Σίγουρα, θα ανέλυα και τον τομέα της παιδείας, έχει αναφερθεί και ο συνάδελφος ο Αλαμπρίτης για τα θέματα της παιδείας, δε θα αναφερθώ έτσι εκτενώς. Απλώς, θα αναφέρω ότι για το θέμα των εκπαιδευτικών αορίστου χρόνου, το οποίο το εξετάζουμε σοβαρά ως μία εκκρεμότητα, αναμένουμε με τις όλες προτάσεις που έχουμε μαζέψει ως Δημοκρατικός Συναγερμός, όπως είχαμε πει και στην ολομέλεια τον περασμένο Οκτώβριο, να φτάσουμε αισίως σε μία λύση με τις αναμενόμενες οργανικές θέσεις τις οποίες πρέπει να δοθούν. Σίγουρα, είναι πολλές οι μεταρρυθμίσεις στο θέμα της παιδείας, τα STEM, τα πιστοποιητικά γλώσσας, η αύξηση των συνοδών στην ειδική εκπαίδευση που οδηγούν στο σχολείο του 2030 το ψηφιακό.

Όταν μιλάμε για παιδεία, το χειρότερο παράδειγμα προς τη νέα γενιά έδωσε ακριβώς με αυτό το σώμα η Βουλή. Πισωγύρισμα σε εποχές διχασμού και μαρασμού αποτελεί το ψήφισμα που καλεί την πολιτεία να διακόψει τη χρηματοδότηση κάθε είδους δραστηριοτήτων που συνδέονται με την απόδοση τιμών στον Γεώργιο Γρίβα, γιατί σύμφωνα με τους συγγραφείς και ακόλουθους η ιστορία τον καταδίκασε ως ανάξιο κάθε είδους τιμής από την πατρίδα. Κρίμα! Η νέα γενιά και η κοινωνία μάς παρακολουθεί, σας παρακολουθεί και, μην ανησυχείτε, τον Φεβρουάριο θα σας ανταμείψει ανάλογα.

Τέλος, αλλά όχι έσχατα, ο προσφυγικός κόσμος και ο κυπριακός λαός ολόκληρος καρτερεί την απελευθέρωση και την επανένωση. Ενδυναμώνοντας συνεχώς την προσφυγική πολιτική μέχρι την επίλυση με εισήγηση για αξιοποίηση και της χαλίτικης γης, ως Δημοκρατικός Συναγερμός με ηγέτη τον Αβέρωφ έχουμε καταθέσει πρόταση για επίλυση του Κυπριακού με άξονες την ασφάλεια και την ενέργεια για την ανακοπή του εμποκισμού της Αμμοχώστου και τη συνολική επίλυση του προβλήματος.

Κυρίες και κύριοι,

Κυρία Πρόεδρε,

Το επόμενο δίμηνο είναι καθοριστικό. Θα κληθούμε να επιλέξουμε την επόμενη πολιτική μας ηγεσία για την Κύπρο του αύριο. Έχουμε εμπιστοσύνη στην ωριμότητα του κυπριακού λαού για την ανάδειξη του έμπειρου τιμονιέρη του Αβέρωφ Νεοφύτου στην Προεδρία της Δημοκρατίας με τη γνώση, την εμπειρία, μα προπαντός την τόλμη να διαχειρίζεται χωρίς προσωπικό κεφάλαιο το παρόν και το μέλλον του τόπου μας, με τη λαϊκή εντολή, για να συνεχίσουμε την πετυχημένη διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη, με το όραμα της Κύπρου του αύριο, για να έχουμε τόπο με ισχυρή οικονομία, για να έχουν τα παιδιά μας πατρίδα με ευκαιρίες.

Σας ευχαριστώ. Καλές γιορτές.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες στο προσωπικό της Βουλής για την όλη συνεργασία και όλους για τις συνεργασίες και τα αποτελέσματα τα οποία επιφέραμε μέσα απ' αυτό το σώμα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Κάρουλλα. Είστε στα δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

Η εισήγηση μου είναι, έμειναν δύο ομιλητές, να ολοκληρώσουμε και με τους δύο ομιλητές, τον κ. Κέττηρο και την κ. Ορφανίδου, και μετά να κάνουμε το διάλειμμα, ως είναι καθορισμένο.

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Συμφωνούμε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συμφωνούμε. Ωραία!

Ελάτε, κύριε Κέττηρε.

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Σας ευχαριστώ πολύ.

Επειδή ο κ. Κάρουλλας αναφέρθηκε εις τον Γρίβα, μιλώντας για την Εθνική Φρουρά, τζιαι ως μέλος της επιτροπής Προσφύγων έπρεπε να αναφερθεί τζιαι τζιαιαμαί στο έργο του, το τι βλέπει στους συνοικισμούς!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Φέτος είμαι πιο αισιόδοξος από ποτέ. Υπάρχει ελπίδα! Υπάρχει ελπίδα, γιατί είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός της κυβέρνησης του Συναγερμού! Ένας προϋπολογισμός που όπως και οι προηγούμενοι αντανάκλα την παταγώδη αποτυχία και ανεπάρκεια της κυβέρνησης να επιλύσει τα τεράστια και σε κάποιες περιπτώσεις επικίνδυνα ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι εκτοπισμένοι.

Οι κυβερνητικοί οικισμοί εκπέμπουν εικόνα εγκατάλειψης, με γερασμένες πολυκατοικίες να χρειάζονται επείγοντως αναδόμηση, κοινόχρηστους χώρους σε άθλια κατάσταση και ηλικιωμένους πρόσφυγες να παραμένουν για χρόνια εγκλωβισμένοι και ανήμποροι στους ορόφους των πολυκατοικιών-φυλακών χωρίς ανελκυστήρες. Η αναποτελεσματικότητα της κυβέρνησης στο θέμα συντήρησης των κυβερνητικών οικισμών αντανάκλαται στην τραγική υλοποίηση του σχετικού προϋπολογισμού, μερικές χρονιές σχεδόν μόλις στο 40%. Τι κάμουν δηλαδή; Εξαγγέλλουν κονδύλια, δεν τα υλοποιούν και τα εκατομμύρια που προορίζονται για τον προσφυγικό κόσμο επιστρέφουν στα ταμεία του κράτους, για να εξαγγελθούν την επόμενη χρονιά.

Δέκα χρόνια κυβερνά ο Νίκος Αναστασιάδης και ο Συναγερμός. Ποια είναι η κατάσταση στους προσφυγικούς συνοικισμούς; Μπορούν να αισθάνονται περήφανοι; Εάν όντως αισθάνονται περήφανοι για την κατάσταση που υπάρχει σήμερα, τότε μιλάμε για θράσος! Ακούω τα στελέχη του Συναγερμού και τους υπουργούς του να περηφανεύονται για τις δαπάνες στην προσφυγική πολιτική και ότι είναι δίπλα στον προσφυγικό κόσμο!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Κυριάκο Χατζηγιάννη)

Κάμε υπομονή, κύριε Χατζηγιάννη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μη διακόπτετε!

ΝΙΚΟΣ ΚΕΤΤΗΡΟΣ:

Ακόμα και κατά τη συζήτηση των προϋπολογισμών του Υπουργείου Εσωτερικών ο κ. Νουρής επιχείρησε να αναδείξει μια εικονική πραγματικότητα. Δεν ξέρω αν πραγματικά τα πιστεύουν, ότι δηλαδή οι προσφυγικοί συνοικισμοί ευημερούν, ή αν όντως ζουν οι ίδιοι σε μια εικονική πραγματικότητα.

Το ζήτημα είναι ότι οι ίδιοι οι αριθμοί που η ίδια η κυβέρνηση του Συναγερμού δημοσιεύει είναι ενδεικτικοί της εγκατάλειψης των προσφύγων. Την τριετία 2010-2012, η τότε κυβέρνηση επένδυσε στους κυβερνητικούς οικισμούς, σε σχέδια αναδόμησης, συντηρήσεις πολυκατοικιών και κατοικιών, €70 εκατομ., 2010-2012. Την εννιαετία 2013-2021, η κυβέρνηση του ΔΗΣΥ για τα ίδια ακριβώς έργα πραγματοποίησε δαπάνες που περιορίστηκαν στα €40 εκατομ. Και μιλάμε για δαπάνες, όχι για επαναλαμβανόμενους προϋπολογισμούς, κύριε Μαυρίδη, που τους κρατάτε στις τηλεοράσεις, όχι για προϋπολογισμούς, για δαπάνες. Σε τρία χρόνια εμείς «τα μηδενικά» ρίξαμε στους συνοικισμούς €70 εκατομ. και εσείς που κάνετε πολιτικό μάρκετινγκ με το δήθεν κουμαντάρισμα δαπανήσατε μόνο €40 εκατομ. σε εννιά χρόνια.

Ποια είναι ακριβώς η δυσκολία τους να εφαρμόσουν τους δικούς τους προϋπολογισμούς για την αξιοπρέπεια των προσφύγων, για τη συντήρηση των συνοικισμών, για να μη ζει ο κόσμος στη μούχλα με τα ταβάνια να πέφτουν πάνω του, να μην πεθαίνει ο κόσμος, γιατί πρέπει σε μια έκτακτη ανάγκη να έρθει η πυροσβεστική να τον κατεβάσει από την πολυκατοικία, επειδή δεν υπάρχει ανελκυστήρας;

Ομολογώ ότι είπε την αλήθεια χθες ο Αβέρωφ Νεοφύτου, ότι έχει σημασία ποιοι κάνουν πράξη τους αριθμούς που βρίσκονται στους προϋπολογισμούς. Και επειδή στον Συναγερμό και την κυβέρνηση τους προσάπτουμε ότι είναι δεξιοί, όχι αδέξιοι, θεωρούμε ότι πολύ στοχευμένα έχουν αφήσει τους συνοικισμούς ξεχασμένους. Γιατί, όταν πρόκειται για τα κονδύλια που αφορούν τη μίσθωση τηλεοπτικών συνεργείων, για να τρέχουν από πίσω τους υπουργούς, για να χτίζουν προφίλ για εσωκομματικά ή πολιτειακά αξιώματα ή για να κάνουν πολιτικό κεφάλαιο, ως εκ θαύματος δαπανούνται αυτά μέχρι και το τελευταίο σεντ και ζητούν μάλιστα και επιπρόσθετα. Όταν πρόκειται για κονδύλια διαφήμισης, για να μας πείσουν ότι είμαστε περίπου αχάριστοι και, ενώ ζούμε «παραδεισένια», εμείς βλέπουμε προβλήματα και έχουμε αιτήματα, τότε τούτα τα κονδύλια υλοποιούνται στο έπακρον!

Ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο στον τόμο των προεκλογικών δεσμεύσεων του ΔΗΣΥ είναι αυτό της αποζημίωσης της απώλειας χρήσης. Είχε αναφερθεί για πρώτη φορά το 2017 και λίγες μέρες αργότερα ο τότε Υπουργός Εσωτερικών έλεγε ότι θα εφαρμοστεί εντός του 2018, δημόσιες δηλώσεις. Σήμερα εξετάζουμε τον προϋπολογισμό του 2023, αλλά δεν υπάρχει η παραμικρή πρόνοια, έστω τυπική, για να συντηρήσει την ελπίδα ότι το Υπουργείο Εσωτερικών θα εφαρμόσει κάποια στιγμή το σχέδιο. Θυμίζω εδώ τις εξαγγελίες για δημιουργία τράπεζας προσφύγων, για μεταφορά συντελεστή δόμησης από τα κατεχόμενα.

Αναγκάστηκε η Βουλή να ψηφίσει αρχικά, τον Φεβρουάριο του 2021, πρόταση νόμου για επιβολή τέλους 0,4% και επίσης με πρόταση νόμου δώσαμε τη δυνατότητα στον φορέα να αποζημιώνει την απώλεια χρήσης. Βρίσκω εσφαλμένη την άποψη ότι δεν ήταν όλες οι περιουσίες στα κατεχόμενα δηλωμένες. Και εδώ με πρόταση νόμου ανοίξαμε τους καταλόγους του Κτηματολογίου στα κατεχόμενα, για να μπορούν οι ιδιοκτήτες να δηλώνουν τις περιουσίες τους. Σας έχει αφαιρεθεί πλέον κάθε επιχείρημα. Αποδείχθηκε εκ του αποτελέσματος ότι οι προεκλογικές σας δεσμεύσεις για αποζημίωση της απώλειας χρήσης ήταν αέρας κουπανιστός!

Και, για να αντιλαμβάνεται ο κάθε πρόσφυγας το μέγεθος του εμπαιγμού, σε συνάντηση πριν λίγες ημέρες του Υπουργού Εσωτερικών με την Παγκύπρια Ένωση Προσφύγων ο ίδιος ανέφερε ότι, αν θα λειτουργήσει σχέδιο για την αποζημίωση της απώλειας χρήσης, θα χρειαστούμε ακόμα ένα μνημόνιο. Αυτή είναι η προσέγγισή τους. Άρα, την επόμενη φορά που θα μαζέψει ο κ. Νεοφύτου στα εθνικόφρονα σωματεία, στους συνοικισμούς τον κόσμο, για να τους πει για το όραμά του για την προσφυγική πολιτική, να τους πει την αλήθεια, ότι δεν πρόκειται ποτέ κυβέρνηση στην οποία βρίσκεται ο ΔΗΣΥ να λειτουργήσει σχέδιο για αποζημίωση της απώλειας χρήσης.

Το θέμα της αναδόμησης των επικίνδυνων πολυκατοικιών πηγαίνει στην επιτροπή Προσφύγων, αλλά ακόμη δεν έχουν ενημερωθεί οι κάτοικοι των σαράντα τριών πολυκατοικιών που κρίθηκαν ότι αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα στατικότητας και ακόμη δεν έχει ληφθεί απόφαση αν θα αναδομηθούν. Η επιτροπή Προσφύγων ζήτησε κατ' επανάληψη τον κατάλογο αυτών των σαράντα τριών πολυκατοικιών. Είναι, λένε, αυτή η έκθεση απόρρητη. Ναι, να μένουν οι γονείς μας και οι παππούδες μας σε επικίνδυνες πολυκατοικίες και το κράτος να επικαλείται το απόρρητο. Αδιανόητο, μην πω και εγκληματικό!

Εγκατάσταση ανελκυστήρων. Για τρία χρόνια εξαγγέλλεται από τον Υπουργό Εσωτερικών η εγκατάσταση τριάντα δύο ανελκυστήρων, ανελκυστήρων που το κόστος τους φθάνει μέχρι και τις €200.000. Όχι όλοι μαζί, €200.000 ο κάθε ένας! Γιατί; Γιατί έγινε ένας σχεδιασμός πριν από δεκαπέντε χρόνια με μπετόν και σίδερα και οτιδήποτε μπορείτε να φανταστείτε και δεν μπήκε στον κόπο κανένας να ελέγξει αν υπάρχουν νέες τεχνολογίες και νέες τεχνικές. Δεν είμαι ειδικός, αλλά ειδικοί θεωρούν το ποσό υπερβολικό. Στο θέμα των ανελκυστήρων όμως υπάρχει και κάτι άλλο, πιο τραγελαφικό. Από τους τριάντα δύο ανελκυστήρες που εξαγγέλθηκαν από τον κ. Νουρή πριν από τρία χρόνια, ακόμη δεν έχει εγκατασταθεί και να είναι σε λειτουργία ούτε ένας! Τριάντα δύο ανελκυστήρες είναι στους σχεδιασμούς και εξαγγέλλονται τρία χρόνια οι ίδιοι, κάθε χρόνο. Είτε δεν έχετε καταλάβει τα προβλήματα των εκτοπισμένων και πώς ζουν στους συνοικισμούς είτε δουλεύετε συνειδητά αυτούς τους ανθρώπους ψιλό γαζί!

Και δε χρειάζεται η κατοικία Αζίνα, για να κάνετε μουσείο του Γρίβα, κύριε Κάρουλλα. Οι συνοικισμοί είναι απέραντα μουσεία που θυμίζουν τον ολετήρα της Κύπρου!

Επιδότηση ενοικίου. Χιλιάδες νεαρά ζευγάρια προσφύγων καλούνται να εξασφαλίσουν στέγη με εξευτελιστικό επίδομα ενοικίου της τάξης των €170-€200, την ώρα που η κυβέρνηση έχει τερματίσει τα στεγαστικά σχέδια που απευθύνονταν στα χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα και με τις πολιτικές της έχει φροντίσει στην εκτόξευση των τιμών των ενοικίων. Χρειάζεται άμεσα ενίσχυση της προσφυγικής στεγαστικής πολιτικής και το ΑΚΕΛ έχει καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις επί όλων των θεμάτων.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το θέμα της διαχείρισης των τουρκοκυπριακών περιουσιών είναι κεφάλαιο για ομιλία από μόνο του. Όποια πέτρα και αν σηκώσεις, θα βρεις κακοδιαχείριση, αδιαφανείς διαδικασίες, σκάνδαλα. Όταν κάποιος κάνει διαπιστώσεις και δεν προχωρεί όμως στη λήψη μέτρων, ένα πράγμα σημαίνει, ότι κάτι θέλει να κρύψει. Από τον μακαρίτη τον Χάσικο, στον Κωνσταντίνο Πετρίδη, στον Νίκο Νουρή, εξαγγέλλονταν κάθε χρόνο τα κριτήρια για τη διαχείριση των τουρκοκυπριακών περιουσιών. Μεγαλειπρόβολοι σχεδιασμοί και προτάσεις. Πού είναι; Πόσες φορές δεσμεύτηκε ο κ. Νουρή ότι θα καταθέσει τα κριτήρια ενώπιον της Βουλής; Αμέτητες! Σε κάθε ομιλία του! Πού είναι τα κριτήρια; Πάντως στη Βουλή δεν είναι ούτε κατατέθηκαν. Είναι τα κριτήρια-φάντασμα!

Ωστόσο, δεν είναι φάντασμα η κακοδιαχείριση. Και μαθαίνουμε ότι αποτυπώνεται αυτή η κακοδιαχείριση στις έρευνες που βρίσκονται σε εξέλιξη. Φιλέτα παραχωρούνταν, χωρίς να έχουν δημοσιευτεί, με εκπρόθεσμες αιτήσεις, με χαριστικά νοίκια. Αλλά το μεγαλύτερο πάρτι είναι στις υπενοικιάσεις. Εκατοντάδες χιλιάδες ευρώ διακινούνται με αυτό τον τρόπο ως μαύρο χρήμα, χωρίς ουσιαστικά να εξυπηρετείται ο προσφυγικός κόσμος.

Σε ό,τι αφορά το θέμα των αγνοουμένων, υπάρχει στασιμότητα, γιατί η Τουρκία αρνείται, ναι, να συνεργαστεί. Πέραν όμως τούτου, χρειάζεται να γίνει περαιτέρω διερεύνηση όλων των πληροφοριών και να επιδειχθεί περισσότερη αποφασιστικότητα. Σε ό,τι αφορά τη φροντίδα των μανάδων, αλλά και των συζύγων των αγνοουμένων και των πεσόντων, πρέπει επιτέλους να τελειώσει αυτή η ιστορία ότι πρέπει να περνούν από τη διαδικασία του ΕΕΕ.

Οι εγκλωβισμένοι στην Καρπασία και τα μαρωνίτικα χωριά αντιμετωπίζουν πολλά σοβαρά προβλήματα, τα οποία πρέπει να επανεξεταστούν, και πρέπει να αυξηθεί λόγω του κόστους ζωής και να αναθεωρηθεί το σχέδιο για το επίδομα αυτών των ανθρώπων.

Ο προϋπολογισμός, αγαπητοί συνάδελφοι, αγαπητές συναδέλφισσες, θα συμφωνείτε μαζί μου ότι δεν είναι παράθεση απλών αριθμών, είναι οι ζωές χιλιάδων ανθρώπων. Είναι ταυτόχρονα η φωτογραφία της λογικής, της πολιτικής, ακόμη και της ηθικής μιας κυβέρνησης. Και, αν έτσι δούμε τους προϋπολογισμούς, θα δούμε ότι πολύ λίγα προϋπολογίζονται για τους πολλούς, για τους ανθρώπους που έχουν ανάγκη τη στήριξη.

Πρόκειται για μια κυβέρνηση που φροντίζει για τα δικηγορικά γραφεία των υπουργών, των κουμπάρων, των φίλων, των συγγενών, την ώρα που ρίχνει ψίχουλα στους πολίτες. Οι πολιτικές σας είναι άδικες και σε λάθος κατεύθυνση! Στον κυπριακό λαό αξίζει ένα καλύτερο αύριο και θα πρέπει ο προσφυγικός κόσμος, όλοι οι εργαζόμενοι, που δεν τους φτάνει ο μισθός μέχρι τα μέσα του μήνα, η μεσαία τάξη, οι αγρότες, οι άνθρωποι του πολιτισμού να κινητοποιηθούν. Η κυβέρνηση του «δεσμεύομαι», η κυβέρνηση των σκανδάλων και της διαφθοράς, η κυβέρνηση που φροντίζει για τους ουρανοξύστες και αδιαφορεί για τους συνοικισμούς μαζί με τους δύο υποψηφίους που δηλώνουν συνεχιστές της πρέπει να φύγουν! Τα φτιαχτά χαμόγελα και η πολιτική της εικόνας, ο λαϊκισμός του υποψήφιου δήθεν «ταβερνιάρη» και δήθεν «αγρότη» δε μας αξίζουν. Έχουμε να δώσουμε δύσκολους και σκληρούς, αλλά και σημαντικούς αγώνες, που θα καθορίσουν το μέλλον του τόπου μας!

Σας ευχαριστώ που με ακούσατε.

Καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Να 'στε καλά, κύριε Κέττηρε! Εμείς ευχαριστούμε.

Και τελευταία ομιλήτρια πριν τη διακοπή για το διάλειμμα είναι η κ. Σάβια Ορφανίδου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού, για δεκαπέντε λεπτά.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αγαπητέ συνάδελφε Νίκο Κέττηρε, αυτός ο «ταβερνιάρης» και ο «αγρότης» που λες είναι αυτός που έβαλε ράχη στις δύσκολες στιγμές, για να μπορείτε σήμερα να 'σαστε εδώ και να μιλάτε για τα επιδόματα που θέλετε να δώσετε και για το κοινωνικό κράτος που θέλετε να κάμετε. Και, αν δεν ήταν αυτός ο «ταβερνιάρης», δε θα υπήρχε ούτε κράτος!

Το 2022 θα μείνει στην παγκόσμια ιστορία βαθιά χαραγμένο ως το έτος κατά το οποίο η Ρωσία εισέβαλε στην Ουκρανία. Εισβολή στην εθνική κυριαρχία μιας χώρας επί ευρωπαϊκού εδάφους, με ταυτόχρονη προσβολή των ευρωπαϊκών αρχών και αξιών της δημοκρατίας και της ελευθερίας. Μια εισβολή που προκάλεσε ένα τεράστιο ανθρωπιστικό δράμα, ενώ παράλληλα έφερε μαζί της μια παγκόσμια ενεργειακή κρίση με δυσβάστακτες επιπτώσεις για την ανθρωπότητα.

Βιώνουμε ήδη έναν πολύ δύσκολο χειμώνα για όλη την Ευρώπη και ο τεράστιος οικονομικός αντίκτυπος σε πολλές ευρωπαϊκές οικονομίες είναι κάτι περισσότερο από πραγματικός. Και όλα αυτά δυστυχώς μετά από δύο πάρα πολύ δύσκολα χρόνια υγειονομικής κρίσης και πανδημίας, η οποία εξελίχθηκε και σε οικονομική κρίση και η οποία οδήγησε την ανθρωπότητα σε πρωτόγνωρες καταστάσεις και lockdowns.

Μέσα σε αυτό το πολύ δύσκολο κλίμα η κυπριακή οικονομία για ακόμη μια φορά έχει επιδείξει έντονα σημάδια ανθεκτικότητας, καθιστώντας την Κύπρο μια από τις πρώτες χώρες στη διαχείριση της πανδημίας παγκοσμίως, αλλά και στην ανάκαμψη της οικονομίας στη μετά κορωνοϊού εποχή. Εξαιρετικής σημασίας είναι και το γεγονός ότι με βάση τον δείκτη «Greenfield FDI Performance Index», ο οποίος καταγράφει τις επιδόσεις των χωρών στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων, η Κύπρος ανέβηκε από την 68^η θέση στη 18^η, καταγράφοντας τη μεγαλύτερη άνοδο από όλες τις χώρες.

Και, επειδή σήμερα διανύουμε προεκλογική περίοδο για τις προεδρικές εκλογές, οφείλω να επισημάνω ότι τις δεκαετίες που πέρασαν, να σας θυμίσω, τέτοιες περιόδους προεκλογικής ο κρατικός προϋπολογισμός κατά πάσα πιθανότητα θα ήταν ελλειμματικός. Και ο λόγος πολύ απλός, γιατί η εκάστοτε κυβέρνηση άνοιγε τα ταμεία του κράτους, για να ικανοποιήσει όλα τα αιτήματα ενόψει εκλογών. Σε αντίθεση όμως με αυτή τη διαχρονική πρακτική, η κυβέρνηση Αναστασιάδη και Δημοκρατικού Συναγερμού έκανε τα παθήματα του παρελθόντος μαθήματα για το μέλλον και τα περισσότερα από τα τελευταία δέκα χρόνια καταθέτει έναν κρατικό προϋπολογισμό ο οποίος δεν είναι μόνο ισοσκελισμένος, αλλά και αναπτυξιακός και πλεονασματικός. Και αυτό οφείλεται στην ορθολογιστική οικονομική διαχείριση και στην αυστηρή δημοσιονομική πειθαρχία που ακολουθείται από αυτή την κυβέρνηση, από την πρώτη στιγμή που ανέλαβε το 2013.

Η ανάκαμψη της κυπριακής οικονομίας είναι λοιπόν αξιοθαύμαστη και μπορεί να πει και κάποιος ότι είναι ένα ακόμη μικρό θαύμα. Ο ρυθμός ανάπτυξης για το 2022 είναι περίπου στο 6% του ΑΕΠ -είναι ο υψηλότερος σε ευρωπαϊκό επίπεδο και διπλάσιος του μέσου όρου της Ευρωζώνης- ενώ για το 2023 αναμένεται να μειωθεί στο 3%, με χαμηλή ανεργία στο 7%, ποσοστό που ισούται με συνθήκες πλήρους απασχόλησης, με πρωτογενή πλεονάσματα 2,7% του ΑΕΠ, που αυτό αντιστοιχεί σε €710 εκατομ., ενώ το δημόσιο χρέος αναμένεται να κλείσει στο 89% του ΑΕΠ τέλος του 2022, με μείωση κατά 26% εν μέσω πανδημίας και εν μέσω ενεργειακής κρίσης, με εξοικονομήσεις στην εξυπηρέτηση αυτού του χρέους, που αντιστοιχούν σε €500 εκατομ. Αυτά δεν είναι τσιακκιλούδκια, αυτά είναι χρήματα που επιστρέφονται στους πολίτες.

Εξίσου σημαντικό είναι το γεγονός ότι από το 2018, μετά από επτά χρόνια στην κατηγορία των «σκουπιδιών», η πιστοληπτική ικανότητα της Κύπρου αναβαθμίστηκε στην επενδυτική βαθμίδα, αντανακλώντας τη συνετή πολιτική διαχείριση του δημόσιου χρέους, αλλά και τις ιστορικά θετικές επιδόσεις της κυβέρνησης με πλεονασματικούς προϋπολογισμούς. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει τη μακροπρόθεσμη εμπιστοσύνη, όχι των συναδέλφων εδώ μέσα αλλά των ξένων επενδυτών, στη σταθερότητα της κυπριακής οικονομίας, ιδιαίτερα σε μια περίοδο μεγάλης οικονομικής αβεβαιότητας.

Και για όσους πιστεύουν ακόμη ότι όλα αυτά που λέμε είναι απλώς αριθμοί οι οποίοι δε συνδέονται καθόλου με την πραγματική οικονομία επισημαίνουμε ότι η παρούσα θετική εικόνα δεν είναι αποτέλεσμα πολιτικής λιτότητας, όπως συνηθίσαμε στο παρελθόν, ούτε αύξησης στις φορολογίες ούτε αποκοπής στις δαπάνες· είναι αποτέλεσμα ενίσχυσης της ανάπτυξης, της απασχόλησης και των επενδύσεων.

Είναι αυτοί οι αριθμοί που έδωσαν την ευχέρεια στο κράτος να διατηρήσει την οικονομία στην επενδυτική βαθμίδα και να δανειστεί με τα χαμηλότερα επιτόκια από τις διεθνείς αγορές, για να στηρίξει τον δημόσιο, αλλά και ιδιαίτερα τον ιδιωτικό τομέα και τις θέσεις εργασίας με €3 δις. Είναι αυτοί οι αριθμοί που επέτρεψαν στο κράτος να προωθήσει μέχρι σήμερα τρεις δέσμες μέτρων ύψους €400 εκατομ. και να στηρίξει τους πολίτες έναντι της ακρίβειας και του πληθωρισμού. Είναι αυτοί οι αριθμοί που ενισχύουν το κράτος πρόνοιας, που τόσο ευαγγελίζεστε, συνάδελφοι του ΑΚΕΛ, με προβλεπόμενες κοινωνικές δαπάνες για την τριετία 2023-2025 ύψους €5 δις, ενώ είναι αυτοί οι αριθμοί που μείωσαν την ανεργία σε συνθήκες πλήρους απασχόλησης και δημιούργησαν τις συνθήκες για την εισαγωγή του κατώτατου μισθού, από τον οποίο θα επωφεληθούν 80 000 συμπολίτες μας. Και όντως είναι αυτοί οι αριθμοί που στήριξαν την πολιτική βούληση αυτής της κυβέρνησης, για να εφαρμόσουμε μεγάλες μεταρρυθμίσεις, όπως το ΕΕΕ, όπως το ΓΕΣΥ, τη μείωση της στρατιωτικής θητείας. Κρατική στήριξη και προστασία όχι στους λίγους και στην ελίτ αλλά στις ευάλωτες ομάδες, σ' αυτούς που το έχουν ανάγκη και στη μεσαία τάξη.

Αυτή η ασφάλεια που όμως σήμερα νιώθουν οι πλείστοι συμπολίτες μας για την οικονομία, η οποία απορρέει από τα πολύ γερά θεμέλια που όλοι μαζί με θυσίες και κόπους κτίσαμε από το 2013, δεν είναι δεδομένη. Όπως δεν είναι δεδομένη και η κοινωνική στήριξη του κράτους προς τους πολίτες σε περιόδους παγκόσμιας κρίσης, όπως η παρούσα ενεργειακή κρίση. Γιατί χωρίς δυνατή οικονομία πολύ απλά δεν μπορεί το κράτος να στηρίξει αυτούς που το έχουν ανάγκη. Το έχουμε ζήσει αυτό στο παρελθόν. Αν λάβουμε υπόψη επίσης και το πρόσφατο τραγικό παράδειγμα του Ηνωμένου Βασιλείου, το οποίο σχεδόν ισοπέδωσε την πέμπτη μεγαλύτερη οικονομία του κόσμου, τότε δεν είναι καθόλου υπερβολή να τονίσουμε ότι μία λάθος κίνηση, μία στραβοτιμονιά από έναν ερασιτέχνη τιμονιέρη θα θέσει σε κίνδυνο τη θετική αυτή εικόνα και αξιοπιστία που κερδίσαμε όλοι μαζί τα τελευταία χρόνια. Θα βάλει σε κίνδυνο το όραμα για την Κύπρο του αύριο και το Ταμείο Ανάκαμψης, από το οποίο μπορούμε να αντλήσουμε €4,4 δις για την περίοδο 2021-2027. Γι' αυτό και εμείς επιμένουμε στη διατήρηση αυτής της πορείας που ακολουθούμε την τελευταία δεκαετία, η οποία είναι η δοκιμασμένη και σίγουρη συνταγή ανάπτυξης, ευημερίας και αξιοπρέπειας για τον κάθε πολίτη. Γι' αυτό και εμείς στηρίζουμε τον Αβέρωφ Νεοφύτου, ο οποίος έχει και την εμπειρία και τη γνώση και τη μόρφωση, αλλά και την ικανότητα να ηγηθεί την επόμενη ημέρα!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πρωτόγνωρη υγειονομική κρίση που ακόμη ταλανίζει την ανθρωπότητα έθεσε στο επίκεντρο το πιο πολύτιμο αγαθό που έχουμε, αυτό της υγείας μας, και ανέδειξε την τεράστια σημασία της εφαρμογής του γενικού συστήματος υγείας στην Κύπρο. Ενός συστήματος το οποίο πολλοί οραματίστηκαν, πολλοί πίστεψαν, αλλά μία κυβέρνηση το έκανε πράξη, αυτή του Νίκου Αναστασιάδη και του Δημοκρατικού Συναγερμού, με τη συνεργασία

βεβαίως της πλειοψηφίας των άλλων κομμάτων. Ένα σύστημα το οποίο θεωρείται από όλους ως η μεγαλύτερη κοινωνική κατάκτηση για τον κάθε Κύπριο πολίτη, που έχει δώσει διέξοδο στην κοινωνία σε δύσκολες εποχές, εξυπηρετώντας καθημερινώς χιλιάδες συμπολίτες μας.

Και θέλω να ξεκαθαρίσω κάτι εξαρχής, συνάδελφοι του ΑΚΕΛ. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός είναι υπέρμαχος του ΓΕΣΥ, που όλοι ψηφίσαμε, και η μεγαλύτερή μας έγνοια είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας αυτού του ΓΕΣΥ στο μέλλον, μέσα στα πλαίσια του σφαιρικού προϋπολογισμού, χωρίς καμία αλλαγή στη φιλοσοφία και στην αρχιτεκτονική του.

Ως υπεύθυνη παράταξη που είμαστε, θεωρούμε ότι ένας οργανισμός όπως ο ΟΑΥ πρέπει να εξελίσσεται και να αναβαθμίζεται και ως εκ τούτου μετά από τρεισήμισι χρόνια λειτουργίας του ΓΕΣΥ έχουμε εντοπίσει κάποιες λειτουργικές αλλαγές που θα πρέπει να γίνουν εντός της φιλοσοφίας του ΓΕΣΥ, οι οποίες θα καταστήσουν το σύστημα πιο αποτελεσματικό και θα αναβαθμίσουν την παροχή υπηρεσιών προς τους ασθενείς. Αλλαγές και βελτιώσεις που αφορούν τα μεγάλα θέματα των καταχρήσεων, τα οποία εντοπίζει και ο ίδιος ο ΟΑΥ, τα θέματα κακοδιαχείρισης και σπατάλης, ιδιαίτερα η επιτακτική ανάγκη για εφαρμογή ενός πολύ αυστηρού συστήματος ελέγχου στη βάση των medical audits, αλλά και η ένταξη δαπανών που με βάση τη νομοθεσία θα έπρεπε να καλύπτονται από το ΓΕΣΥ, όπως τα καινοτόμα φάρμακα, ούτως ώστε ο φορολογούμενος πολίτης να μην πληρώνει δύο και τρεις φορές για την ίδια ανάγκη.

Και εδώ θέλω να συγχαρώ τον Υπουργό Υγείας, ο οποίος εξήγγειλε ότι μέχρι το τέλος του Ιανουαρίου εκατόν τριάντα καινοτόμα φάρμακα θα ενταχθούν στο ΓΕΣΥ!

Προς την επίτευξη των πιο πάνω, χαιρετίζουμε τον τερματισμό της ιδιωτικής πρακτικής στα ιδιωτικά νοσηλευτήρια συμβεβλημένα με το ΓΕΣΥ από τις αρχές του Νιόβρη, αλλά και την προώθηση των νέων συμφωνιών που θα υπογραφούν μεταξύ ΟΑΥ και ιδιωτικών νοσηλευτηρίων στη βάση ποιοτικών κριτηρίων από την 1^η Ιανουαρίου 2023, καθώς επίσης και την ένταξη του νέου συστήματος μικτής πληρωμής των προσωπικών γιατρών στη βάση ποιοτικών κριτηρίων, μετά και από εισήγηση του Δημοκρατικού Συναγερμού. Επιπρόσθετα, χαιρετίζουμε την καλή πρόθεση του ΟΑΥ να διορθώσει όλες αυτές τις στρεβλώσεις στο επόμενο σύντομο χρονικό διάστημα.

Κεντρικός πυλώνας βεβαίως του ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε είναι τα κρατικά μας νοσηλευτήρια και ιδιαίτερα η διοικητική και οικονομική αυτονομήσή τους, η οποία θα πρέπει να ολοκληρωθεί μέχρι τον Ιούνιο του 2024, όπου και τελειώνει η κρατική στήριξη. Γι' αυτό και εμείς δε θα σταματήσουμε να τονίζουμε ποτέ ότι όσοι βάζουν εμπόδια στην αυτονομία του ΟΚΥΠΥ είναι αυτοί που καταστρατηγούν τη φιλοσοφία του ΓΕΣΥ που ψηφίσαμε. Τα τελευταία χρόνια έχει επιτευχθεί μεγάλη πρόοδος όσον αφορά την αναβάθμιση των κρατικών μας νοσηλευτηρίων, τα οποία θα ενισχυθούν και με μεγάλα αναπτυξιακά έργα στην επόμενη τριετία με κονδύλι ύψους €250 εκατομ. Να μην ξεχνάμε επίσης ότι τα κρατικά μας νοσηλευτήρια, πάντοτε με την απόλυτη στήριξη του Υπουργού Υγείας, της γενικής διευθύντριας και των άλλων στελεχών του Υπουργείου Υγείας, αντιμετώπισαν με πολύ θετικό πρόσημο την πανδημία.

Και σε αυτό το σημείο οφείλουμε για ακόμα μια φορά ένα «ευχαριστώ» στο ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι,

Σε αυτές τις θέσεις που σήμερα υπηρετούμε μας τοποθέτησε ο λαός διά της ψήφου του, εναποθέτοντας σε όλους εμάς τις ελπίδες του για βελτίωση και αναβάθμιση πολλών πτυχών της καθημερινότητάς του. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο έχουμε εντοπίσει και εμείς μερικές βελτιώσεις που θα μπορούσαμε να κάνουμε σε κάποιους τομείς, ιδιαίτερα στα θέματα υγείας.

Πιστεύουμε έντονα ότι μέσω της προώθησης εθνικών στρατηγικών εισάγεται μια πιο λεπτομερής και στοχευμένη διαδικασία με ένα συγκεκριμένο σχέδιο δράσης για αποτελεσματική αντιμετώπιση προβλημάτων του πληθυσμού. Σε αυτό το πλαίσιο έχουμε εισηγηθεί την προώθηση Εθνικής Στρατηγικής Μείωσης των Εμφραγμάτων και των Εγκεφαλικών Επεισοδίων, καθώς η ισχαιμική καρδιοπάθεια και τα εγκεφαλικά επεισόδια έχουν αναγνωριστεί ως οι υπ' αριθμόν 1 και 2 αιτίες θανάτου στην Κύπρο και αποτελούν μια αόρατη πανδημία. Επιπλέον, έχουμε εισηγηθεί τη θέσπιση της Εθνικής Στρατηγικής για την Αντιμετώπιση Ζητημάτων Ψυχικής Υγείας όχι μόνο για τους χρόνια ασθενείς, αλλά και για όλους τους πολίτες που παρουσιάζουν δυσκολία στον τομέα της ψυχικής υγείας. Επιπρόσθετα -και είναι με μεγάλη περηφάνεια που το λέω- και μετά και από δική μας πρόταση, έχει υιοθετηθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο επιτέλους η Εθνική Στρατηγική για τον Χρηματοοικονομικό Αναλφαβητισμό.

Παράλληλα, έχουμε εντοπίσει ότι η έλλειψη ενημέρωσης για τους τρόπους προληπτικής αντιμετώπισης ασθενειών έχει αρνητικό αντίκτυπο στη συνολική προσπάθεια δημιουργίας κουλτούρας πρόληψης. Λέμε πάντοτε ότι η πρόληψη είναι η καλύτερη θεραπεία. Γι' αυτό δώσαμε έμφαση στην προώθηση του προληπτικού ελέγχου και την αξιολόγηση της ψυχικής υγείας κατά την πρώιμη παιδική ηλικία, στην ενημέρωση για το σύνδρομο εμβρυϊκού αλκοολισμού, αλλά ιδιαίτερα στην ενημέρωση για τα θέματα γονιμότητας και φύλαξης ωαρίων με στόχο τη διαφύλαξη της γονιμότητας για τις γυναίκες για το μέλλον. Σε σχέση με το τελευταίο, έχουμε

καταθέσει πρόταση και μαζί με τον συνάδελφο τον Χαράλαμπο τον Πάζαρο, που θα μιλήσει και ύστερα για τη δική του πρόταση, προς το Υπουργείο Υγείας για αύξηση του ποσού των €2.500 που δίνεται στα πλαίσια του σχεδίου επιδότησης για την ολοκληρωμένη διαδικασία των εξωσωματικών. Αυτό να αυξηθεί στις €3.000, με ανάλογη αύξηση για το κάθε στάδιο της διαδικασίας, που αναφέρεται στα πλαίσια του σχεδίου.

Σε αυτό το σημείο επιθυμώ να χαιρετίσω την κατάθεση του τροποποιητικού νομοσχεδίου για την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή, το οποίο θα εκσυγχρονίσει το νομοθετικό πλαίσιο για τις εξωσωματικές, δίνοντας μεταξύ άλλων τη δυνατότητα και σε μονήρη άτομα να αποκτήσουν παιδί μέσω παρένθετης μητέρας, η οποία υπήρξε και δική μας εισήγηση.

Επιπρόσθετα με τα πιο πάνω, εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για τις τελευταίες αποφάσεις του Υπουργού Υγείας, στις οποίες συμβάλαμε θετικά, την προτεραιοποίηση του ΤΑΕΠ για τα παιδιά στο Μακάρειο, τη Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών στο Μακάρειο Νοσοκομείο και την επέκταση του πληθυσμιακού προγράμματος για τις μαστογραφίες από τα πενήντα στα σαράντα πέντε έτη και από τα εξήντα εννιά στα εβδομήντα τέσσερα.

Επίσης, θα ήθελα να πω ότι μέσα στα πλαίσια ακριβώς της προώθησης του σεβασμού στα ανθρώπινα δικαιώματα έχουμε καταθέσει μια πρόταση νόμου με τη συνάδελφο τη Χριστιάνα την Ερωτοκρίτου, για να θεσμοθετήσουμε την παροχή προτεραιότητας σε ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, όπως τα άτομα με αναπηρία και οι συνταξιούχοι άνω των εβδομήντα πέντε, σε χώρους όπου εξυπηρετείται το κοινό και σε δημόσιους χώρους και ιδιωτικούς, πάντα επενδύοντας στη δημιουργία κουλτούρας αλληλοσεβασμού ανάμεσα στους πολίτες.

Πόσα λεπτά έχω;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε ακόμα ένα λεπτό.

ΣΑΒΙΑ ΟΡΦΑΝΙΔΟΥ:

Λοιπόν, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κλείνοντας την ομιλία μου, επιθυμώ να ευχαριστήσω τη Διεύθυνση Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών και όλα τα υπουργεία που έχουν καταθέσει τους προϋπολογισμούς τους. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στη γραμματεία της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Οικονομικών και Προϋπολογισμού, στους ακούραστους Κωνσταντίνο, Σταυρούλα, Αντώνη και Παναγιώτη, αλλά και σε όλους τους συναδέλφους για τη συνεργασία πάντοτε. Και βεβαίως το πιο ιδιαίτερο «ευχαριστώ» το λέω πάντοτε στον δικό μου τον συνεργάτη, τον Στέφανο τον Καραολή από το Παλαιχώρι, εκ Παλαιχωρίου ορμώμενο, με τον οποίο πιστεύω ότι έχουμε δημιουργήσει μια πολύ δυνατή ομάδα, με στόχο να υπηρετούμε τον πολίτη στον μέγιστο βαθμό που μπορούμε.

Όπως σε κάθε μου ομιλία, επιθυμώ να κλείσω με ένα αισιόδοξο μήνυμα. Στις εποχές που ζούμε η μόνη βεβαιότητα είναι δυστυχώς η αβεβαιότητα. Γι' αυτό και καλούμαστε εμείς, ως Βουλή των Αντιπροσώπων, να αποτελούμε με τη στάση ζωής μας τον πυλώνα σταθερότητας για την κοινωνία μας και το πιο φωτεινό κομμάτι στην πολιτική ζωή του τόπου, μακριά από ρατσιστικό, ξενοφοβικό και ομοφοβικό λόγο. Έρχονται δύσκολοι καιροί, αγαπητοί συνάδελφοι, για όλη την ανθρωπότητα και η Κύπρος μας πρέπει να πορευθεί με σοβαρότητα, σταθερότητα, αποτελεσματικότητα και ασφάλεια, για να είναι έτοιμη με τα μανίκια πάνω να αντιμετωπίσει τις προκλήσεις που έρχονται. Με αποφασιστικότητα και πίστη, αλλά και μόνο με τον Αβέρωφ Νεοφύτου μπορούμε να τα καταφέρουμε.

Γι' αυτό και, αγαπητέ Κέττηρε, όντως υπάρχει ελπίδα για την επόμενη μέρα!

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ που με ακούσατε και εύχομαι σε όλους καλές γιορτές με αισιοδοξία και πίστη!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, ευχαριστούμε την κ. Ορφανίδου, στα δεκαέξι λεπτά.

Και θα σταματήσουμε, θα διακόψουμε μάλλον, ορθότερα, για το διάλειμμα. Θα συνεχίσουμε, αν είστε σύμφωνοι και σύμφωνες, αντί στις 3:00 μ.μ., στις 3:15 μ.μ. Να δώσουμε το ακαδημαϊκό τέταρτο.

Ωραία! Στις 3:15 μ.μ. ακριβώς θα είμαστε εδώ με πρώτο ομιλητή τον κ. Θεμιστοκλέους.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Θα προχωρήσουμε, αν δεν έρθει ο κ. Θεμιστοκλέους, με τον κ. Γαβριήλ από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

(Ωρα διακοπής: 1.25 μ.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 3.19 μ.μ.)

Καλό απόγευμα.

Συνεχίζουμε τη συζήτηση των προϋπολογισμών για τη σημερινή μέρα με πρώτο ομιλητή τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους, ανεξάρτητο βουλευτή, για δεκαπέντε λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός που καταθέτει η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη στη δεκαετή διακυβέρνησή του και θεωρώ ότι, επειδή υπήρξα στέλεχος αυτού του κόμματος του Νίκου Αναστασιάδη...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Δεν είναι καθόλου αμαρτία, ήταν τιμή μου τότε.

Θέλω να πω λίγα λόγια για την κυβέρνηση. Στις 17 Μαΐου του 2012 αυτή η Βουλή ενέκρινε €1,8 δις για τη Λαϊκή Τράπεζα. Με τον νόμο αυτό την επόμενη μέρα τραπεζίτες και Κεντρικός Τραπεζίτης πήγαν στην Ευρώπη και συνέβη το εξής παγκόσμιο φαινόμενο: Για πρώτη φορά στον κόσμο μία τράπεζα μίας χώρας μικρής όπως η Κύπρος πήρε το 150% του προϋπολογισμού της σε ρευστότητα από τον ΕΛΑ. Τότε η θεωρία της κυβέρνησης Χριστόφια ήταν να μπει στον αναπνευστήρα η Λαϊκή, διότι επέρχοντο οι εκλογές του 2013. Για να αντιληφθείτε, -και από τα πρακτικά της τότε επιτροπής που εξέτασε το θέμα, στην οποία επιτροπή ήμουν μέλος- μέσα σε σαράντα δύο μέρες ήρθαν στην Κύπρο €9,8 δις επί' ονόματι της Λαϊκής, για να εξυγιανθεί η Λαϊκή. Από αυτά τα €9,8 δις στο τέλος της ημέρας δεν έμεινε ούτε ένα ευρώ στη Λαϊκή. Ο κ. Βγενόπουλος μαζί με την παρέα του άλλα έστειλε -περίπου €3 δις- στην Αθήνα, στον Πειραιά, θαλασσοδάνεια, με άλλα περίπου €3 δις αγοράστηκαν ομόλογα του ελληνικού δημοσίου και άλλα €3-3,5 δις μοιράστηκαν με προκλητικά, είτε μηδενικά είτε πολύ χαμηλά, επιτόκια σε διάφορους παράγοντες της νήσου, της Κύπρου δηλαδή.

Ο Νίκος Αναστασιάδης ανέλαβε τη διακυβέρνηση του τόπου μετά από δύο-τρεις μήνες, τον Φεβράρη του '13. Η Κύπρος είχε κατακυλήσει ήδη, κατακυλούσε συνεχώς από του κακού τη σκάλα. Έφτασε στο χείλος της αβύσσου και ήταν έτοιμη η άβυσσος να την καταπιεί. Πρώτη φορά συνέβαινε αυτό το πράγμα στην Κύπρο, αλλά η κυβέρνηση, ο ίδιος ο Αναστασιάδης, οι υπουργοί που επέλεξε, παρά τα όποια λάθη που έγιναν, απομάκρυναν την Κύπρο από το χείλος της αβύσσου με χίλιες δυο θυσίες του κυπριακού λαού, με κουρέματα -παγκόσμιας πρωτοτυπίας κουρέματα που δεν ξανασυνέβησαν ποτέ- και τελικά κατάφεραν στην πρώτη πενταετία να βάλουν την Κύπρο ξανά στον δρόμο της ελπίδας.

Η προσπάθεια αυτή όμως δεν ήταν αναίμακτη. Άφησε πίσω της χιλιάδες θύματα, άνεργους, κατεστραμμένες μικρές επιχειρήσεις, κατεστραμμένα νοικοκυριά. Άφησε πίσω της επίσης εκείνη η προσπάθεια αυτό που μέχρι σήμερα δεν έχει επιλυθεί: Τους χιλιάδες δανειολήπτες που έχουν βάλει υποθήκη τις κατοικίες τους και κινδυνεύουν οσονούπω να τις πάρουν οι τράπεζες και τα ταμεία μισοτιμής.

Σε εκείνη την πενταετία και στη δεύτερη προχώρησε η κυβέρνηση τότε σε μεγάλες ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις. Η πρώτη ήταν ο κατάλογος διορισίμων, η δεύτερη ήταν το ΓΕΣΥ, η τρίτη ήταν το ΕΕΕ, η τέταρτη η κατώτατη σύνταξη, η πέμπτη ο κατώτατος μισθός. Δεν μπορεί κανένας να τα αγνοήσει αυτά, όσο και να θέλει να κριτικάρει τον Νίκο Αναστασιάδη. Εγώ βεβαίως τον ευχαριστώ για κάτι άλλο, που οι μισοί από εδώ διαφωνείτε: Εκεί στο Κραν Μοντανά που πήγε μας έσωσε από τη νέα τουρκοκρατία και αυτό το πιστώνεται ο ίδιος και κάποιοι εκ των συνεργατών του.

Αγαπητοί μου συνάδελφοι,

Από την ύστερη εποχή της τουρκοκρατίας μέχρι το 1960, που αποκτήσαμε, μετά από τον αγώνα της ΕΟΚΑ, κράτος και ιδιαίτερα την περίοδο από το 1960 μέχρι σήμερα, μέχρι πρόσφατα, υπήρχαν οι βεβαιότητες του λαού μας. Η βεβαιότητα της επόμενης μέρας, η βεβαιότητα της επόμενης γενιάς, η βεβαιότητα της επόμενης χρονιάς και η βεβαιότητα βεβαίως ότι κάθε χρόνος που ερχόταν θα ήταν καλύτερος για όλους, αλλά και ότι κάθε γενιά που ερχόταν θα ζούσε καλύτερα από την προηγούμενη. Αυτές οι βεβαιότητες από το 2013 και εντεύθεν έχουν συντριβεί. Σήμερα κανένας νουνεχής άνθρωπος δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι τα παιδιά του θα ζήσουν καλύτερα από τον ίδιο, εκτός εάν έχει χάσει τη λογική. Όλα αυτά ήταν θύματα και συνέπειες από εκείνη την καταστροφή. Άρα, σήμερα ψηφίζουμε προϋπολογισμό για το 2023, αλλά ουσιαστικά θα τον εφαρμόσει ο καινούριος Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Και χωρίς να ξέρω ποιος είναι, ποιον θα αποφασίσει ο λαός μας, έχει το δικαίωμα όμως -του αναγνωρίζω το δικαίωμα του νέου Προέδρου- να έρθει και να επανακαταθέσει όσα κεφάλαια νομίζει ο ίδιος ότι πρέπει ή μπορούν να αλλάξουν.

Έχω κάνει αναφορά στο Κυπριακό. Σ' αυτό τον τόπο η πλειονότητα πιστεύει σε ουτοπίες, ζει με μύθους και αποκοιμάται το βράδυ με παραμύθια της Χαλιμάς. Κυβέρνησαν αυτό τον τόπο Μακάριος, Κυπριανού, Βασιλείου, Κληρίδης, Τάσος Παπαδόπουλος, Δημήτρης Χριστόφιας και Νίκος Αναστασιάδης. Δεν ήταν όλοι αυτοί οι Πρόεδροι απορριπτικοί. Όλοι κατέβαλαν μεγάλες προσπάθειες να επιλύσουν το Κυπριακό. Γιατί δεν επιλύθηκε το Κυπριακό; Για τον απλούστατο λόγο ότι η Τουρκία τη μόνη λύση που μπορεί να αποδεχτεί είναι λύση η οποία θα μετατρέπει την Κύπρο σε προτεκτοράτο αρχικά και τελικά σε τουρκική επικράτεια. Δεν υπάρχει Κύπριος πολιτικός που μπορεί να υπογράψει τέτοια λύση. Από κανένα κόμμα, από καμιά ιδεολογία. Έτσι

πιστεύω, έτσι τουλάχιστον θέλω να πιστεύω. Το δίλημμα λοιπόν, αφού σαράντα οκτώ χρόνια δεν έγινε τίποτε, παρά της άνευ όρων, ορίων και ανταλλαγμάτων παραχωρήσεις, υποχωρήσεις που δώσαμε στην Τουρκία, το δίλημμα δεν είναι λύση ή μη λύση. Το δίλημμα είναι πιο σκληρό: Συνθηκολόγηση και υποταγή και νέα τουρκοκρατία ή αντίσταση, ελπίδα, ασφάλεια και προκοπή.

Η Τουρκία δεν πρόκειται ποτέ να μετατραπεί ξαφνικά από λιμασμένο, λυσσασμένο θηρίο με τα καλοπιάσματα της δικής μας πλευράς σε κατοικίδιο. Δεν υπάρχει τέτοια περίπτωση. Ή -να είμαι πιο αυστηρός- έχει τόσες πιθανότητες να συμβεί αυτό το πράγμα όσες πιθανότητες έχει το έντερο να μετατραπεί σε εγκέφαλο. Άρα, τι κάμνουμε; Πρέπει να κάμουμε το αυτονόητο. Κάθε χρόνο από την πύτα του παραγόμενου πλούτου αυτού του τόπου πρέπει ένα κομμάτι της πύτας αυτής να επενδύεται στην άμυνα, για να μπορούμε να απολαμβάνουμε το υπόλοιπο σε συνθήκες σταθερότητας, ασφάλειας και ηρεμίας. Δεν υπάρχει στον ορίζοντα ελπίδα. Και αν ακόμα της παραχωρήσουμε, όπως θέλουν ορισμένοι, τους υδρογονάνθρακες, τα υποθαλάσσια κοιτάσματα, θα 'ρθει η ώρα που πάλι οι βλέψεις της θα είναι πώς να κατασπαράξει και να καταβροχθίσει την Κύπρο.

Μπροστά μας όμως έχουμε μια μεγάλη ευκαιρία για μια μεγάλη πολιτική, μια πολιτική μακράς πνοής, η οποία θα μας σώσει για τις επόμενες δεκαετίες και πολύ πιθανό σε έκταση αιώνων. Είναι ο «EastMed». Ενώνει και συνενώνει εθνικά, πολύτιμα συμφέροντα πολλών κρατών. Τον θέλει η Ελλάδα, τον θέλει η Ιταλία, η Γαλλία, τον θέλει το Ισραήλ, η Αίγυπτος, ο Λίβανος. Στο μέλλον θα θέλει να μπει πάνω του και η Συρία και η Λιβύη και είναι η χρυσή ευκαιρία της Κύπρου και της Ελλάδας μαζί από κοινού να εργαστούν σκληρά. Ήδη έγινε αρκετή δουλειά από τον Νίκο Αναστασιάδη και πρέπει αυτή η προσπάθεια να συνεχιστεί. Τον αγωγό βεβαίως αυτό, δεν τον θέλει η Τουρκία, δεν τον θέλει φυσικά η Ρωσία, αλλά αυτό δε μας ενδιαφέρει, διότι έτσι κι αλλιώς ο αγωγός από την Κρήτη προς την Ευρώπη θα γίνει. Για ποιο λόγο; Λόγω των ελληνικών κοιτασμάτων. Αυτά για το Κυπριακό και την ασφάλεια ημών των ιθαγενών.

Έγιναν πρόσφατα στη Βουλή διάφορα επεισόδια μεταξύ εμού και του ΑΚΕΛ και θέλω να δώσω σήμερα ορισμένες απαντήσεις. Καταβάλλεται από μακρού χρόνου μία συγκεκριμένη και σήμερα αποκάλυπτη προσπάθεια σ' αυτήν εδώ την αίθουσα να ποινικοποιηθεί η πολιτική, να ενοχοποιηθεί η διαφορετική άποψη, να εξοντωθεί το μέγα αναπαλλοτρίωτο και απαράγραπτο δικαίωμα της διαφωνίας. Θέλεις, για παράδειγμα, λύση του Κυπριακού, βιώσιμη, λειτουργική, όπου θα εφαρμοστούν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα για όλους τους νόμιμους κατοίκους αυτής της χώρας; Είσαι απορριπτικός. Είσαι μήπως σκεπτικιστής για την άσπλη εισβολή χιλιάδων μπουσουλμάνων από τα κατεχόμενα, που φέρνει ο Ερντογάν, από τα εκατομμύρια που μας περιτριζούν; Είσαι ρατσιστής. Διαφωνείς με την αναγκαστική σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών των δημοτικών και των γυμνασίων; Είσαι ομοφοβικός.

Λοιπόν, αγαπητοί μου συνάδελφοι,

Απευθύνομαι σε όλα τα κόμματα. Συμφηφισμούς πλημμελημάτων και πταισμάτων με βαριά ποινικά αδικήματα που υπέχουν ηθική αισχύροτητα, που υπέχουν έλλειψη τιμιότητας ούτε ποτέ θα κάμω αποδεκτούς και ούτε είναι σωστό, ηθικό και δίκαιο κάποιοι να κάμνουν. Η Ρόζα Λούξεμπουργκ -κάποιοι θα την έχουν ακουστά- ευρισκόμενη στις φυλακές της Γερμανίας το 1918, άσκησε κριτική στον Λένιν, διότι έκλεισε την πρώτη Συντακτική Συνέλευση της τότε Σοβιετικής Ένωσης, η οποία λειτούργησε μόνο δεκατρείς ώρες. Του έγραψε: «Η ελευθερία μόνο για τους οπαδούς της κυβέρνησης και μόνο για τα μέλη του κόμματος, όσο πολυάριθμα και αν είναι αυτά, δεν είναι ελευθερία. Η ελευθερία νοείται πάντα ως ελευθερία για αυτόν που σκέφτεται διαφορετικά. Αν η ελευθερία γίνει προνόμιο των πολλών, τότε παύει να υπάρχει πολιτική ελευθερία των ολίγων. Ρόζα Λούξεμπουργκ». Κάτι θα 'ξερε ο Μπρεχτ.

Θα 'ρθουμε και στο πρόσφατο θέμα του κατά πόσο μπορεί να εφαρμοστούν άλλοι νόμοι σ' αυτήν εδώ την αίθουσα πλην του Συντάγματος. Ο Ιησούς Χριστός γυμνός.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Ανδρέας Θεμιστοκλέους επιδεικνύει τη συγκεκριμένη εικόνα.)

Τότε έγινε του Κουτρούλη ο γάμος στην Κύπρο. Ένας δημόσιος υπάλληλος έκαμε μια σειρά έργων που προσβάλλουν πατόκορφα, ρατσιστικά, προκλητικά το σύνολο των Κυπρίων χριστιανών. Καταγγέλθηκε από παντού, ξεκίνησε η διαδικασία στο Υπουργείο Παιδείας, για να παραπεμφθεί στην Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας, και ξαφνικά όλοι, όλοι -από τον Συναγερμέο μέχρι το ΑΚΕΛ μέχρι και η κ. Πρόεδρος- είπαν ότι είναι δικαίωμά του. Είναι δικαίωμά του να εκφράζεται ελεύθερα, αλλά του βουλευτή, που εκλέχθηκε και είναι σήμερα εδώ, κάποιοι θέλουν να του στερήσουν το δικαίωμα να εκφράζεται ελεύθερα. Και ισχύει αυτό που είπε ο Βολταίρος: «Διαφωνώ με αυτό που λες, αλλά θα αγωνιστώ μέχρι θανάτου για το δικαίωμά σου να το λες». Οτιδήποτε άλλο σκέφτεται κάποιος κομμοούρης από τους βουλευτές για αυτήν εδώ τη Βουλή είναι έξω από κάθε έννοια δημοκρατίας ή θα είναι μια κατ' επίφαση δημοκρατία.

Θα πάμε στο έσχατο θέμα που προέκυψε με απόφαση αυτής της Βουλής. Διαπλέοντας τον ρου της ελληνικής ιστορίας, συναντούμε πάρα πολλές αισχρές αποφάσεις, συναντούμε αρχές του περασμένου αιώνα, για παράδειγμα το κατά Βενιζέλου ανάθεμα.

Προχωρώντας προς τα πίσω, προς το λαμπρό παρελθόν μας, συναντούμε τη δικαστική απόφαση για εκτέλεση στην πλατεία του Ναυπλίου του σωτήρα της Ελλάδας τότε, του Κολοκοτρώνη. Πηγαίνοντας πιο βαθιά στο παρελθόν μας συναντούμε επίσης αισχρές αποφάσεις της καταδίκης, είτε σε θάνατο είτε σε εξορία, του

Αριστείδη, του Θεμιστοκλή, του Φωκίωνα, του Ισοκράτη, του Σωκράτη. Αυτή η Βουλή πριν λίγες μέρες προχώρησε σε μία τέτοια αισχρή απόφαση. Η επαίσχυντη αυτή πράξη παίχτηκε σ' αυτή τη Βουλή εναντίον του στρατηγού Γρίβα. Η διαφορά αυτής της επαίσχυντης πράξης, καταδίκης -σε σχέση μ' αυτές που ανέφερα πριν- είναι ότι η απόφαση αυτή στρέφεται όχι εναντίον οποιουδήποτε ζωντανού, αλλά εναντίον ενός που απεβίωσε πριν σαράντα οκτώ ολόκληρα χρόνια. Και αυτή η απόφαση λήφθηκε, επειδή ανιστόρητοι, αμνήμονες, επιλήσμονες, αγάριστοι και εθνικώς ανάξιοι εξακολουθούν ακόμα να πιστεύουν στον μύθο του ΑΚΕΛ ότι, αφού πέθανε ο Διγενής, έξι μήνες μετά αυτός αναστήθηκε και προφανώς έκαμε πραξικόπημα. Όσοι νομίζουν ότι το πραξικόπημα το έκαμε ο Διγενής ή η ΕΟΚΑ Β' μάλλον απέχουν πολύ μεγάλη απόσταση από την αλήθεια. Το πραξικόπημα το έκαμε η χούντα των Αθηνών. Το γεγονός ότι ακολούθησε η ΕΟΚΑ Β' ήταν καθόλα φυσιολογικό για την τότε εποχή και την περιρρέουσα ατμόσφαιρα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Σας παρακαλώ, ολοκληρώστε.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Έφτασα τα δώδεκα λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Είστε στα δεκαεννέα...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

...σχεδόν.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε.

Τον τιμούσαν οι πατεράδες μας και οι παππούδες μας. Τον τιμούμε εμείς, τον τιμούν τα παιδιά μας, τον τιμούσαν οι χθεσινοί Έλληνες Κύπριοι, τον τιμούμε οι σημερινοί και θα τον τιμούν και οι αυριανοί. Δεν καθορίζεται η ιστορική του αξία ως απελευθερωτή της Κύπρου ή ως του αρχηγού της μάχης του Θησείου που έσωσε την Αθήνα και η Ελλάδα παρέμεινε στον ελεύθερο κόσμο. Δε διαγράφονται με ψηφίσματα της Βουλής αυτής. Και κάθε φορά, κάθε χρόνο, όσο περνούν τα χρόνια, πολλούς από εσάς και από εμάς, πολλούς που κυβέρνησαν τον τόπο θα τους θυμούνται, αφού όμως πρώτα θα θυμούνται τον στρατηγό Διγενή.

Ευχαριστώ, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εγώ ευχαριστώ, κύριε Θεμιστοκλέους.

Προχωρούμε στον επόμενο ομιλητή, που είναι ο κ. Γιαννάκης Γαβριήλ από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις. Για δεκαπέντε λεπτά, παρακαλώ.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Είναι ο επόμενος. Απλώς, να πω στον κ. Θεμιστοκλέους ότι υπερασπίστηκε το δικαίωμα της διαφορετικής άποψης και χαρακτήρισε όσους έχουν διαφορετική άποψη 'πού λλόου του «αμνήμονες», «βλάκες»... Τζιαι είπες και πολλούς άλλους χαρακτηρισμούς, τους οποίους εν εσυγκράτησα... Όσους έχουν διαφορετική άποψη 'πού σας.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όχι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ας μην προχωρήσουμε τώρα σε σχολιασμό. Δεκτό το σχόλιο. Είμαι σίγουρη ότι θα έχετε την ευκαιρία να τα πείτε και εκτός.

Ελάτε, κύριε Γαβριήλ.

ΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΓΑΒΡΙΗΛ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κατά την περσινή συζήτηση των προϋπολογισμών ξεκίνησα την ομιλία μου με μια φράση που μου είπε μια φίλη κτηνοτρόφος μέσα στην απόγνωση της: «Φίλε Γιαννάκη, το γάλα που παράγουμε είναι άσπρο αλλά η ψυχή μας μαύρη κατάμαυρη». Έναν χρόνο μετά η κατάσταση όχι μόνο δεν έχει βελτιωθεί, αλλά έχει γίνει πολύ, μα πάρα πολύ χειρότερη για χιλιάδες γεωργοκτηνοτρόφους που, όχι απλώς βλέπουν τους κόπους τους να μην ανταμειβονται, αλλά βρίσκονται ένα βήμα πριν την έξοδο από το επάγγελμα. Οι ευθύνες της κυβέρνησης Αναστασιάδη για αυτή την τραγική κατάσταση είναι ασήκωτες, η οποία όχι απλώς αρνείται να στηρίξει και να προστατεύσει τον αγροτικό κόσμο από τη λαίλαπα της ακρίβιας, αλλά με τις συνειδητές επιλογές της σπρώχνει τον μικρομεσαίο αγρότη στον γκρεμό προς όφελος μιας χούφτας ολιγοπωλών, τα οποία επί των ημερών αυτής της κυβέρνησης ζουν, βασιλεύουν και πολλαπλασιάζονται.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Συζητούμε σήμερα τον τελευταίο προϋπολογισμό που καταθέτει η κυβέρνηση Αναστασιάδη στο ίδιο πνεύμα και ύφος με τους προηγούμενους. Εκείνο που με ασφάλεια μπορεί να λεχθεί για τον προτεινόμενο προϋπολογισμό είναι ότι ετοιμάστηκε και κατατέθηκε λες και δε συμβαίνει απολύτως τίποτα στην οικονομία και την κοινωνία. Ένας προϋπολογισμός που αγνοεί τη δραματική κατάσταση στην οποία έχουν περιέλθει οι γεωργοκτηνοτρόφοι μας και το γεγονός ότι βρίσκονται στα πρόθυρα της καταστροφής. Ένας προϋπολογισμός που αγνοεί τις δυσβάστακτες αυξήσεις στο κόστος παραγωγής και δεν περιλαμβάνει οτιδήποτε νέο ως προς τη στήριξη του αγροτικού κόσμου.

Αναφέρω ενδεικτικά μόνο ότι η τιμή του χρωματισμένου πετρελαίου, βασικού συντελεστή παραγωγής, έχει διπλασιαστεί μέσα σε έναν χρόνο. Από €0,79 το λίτρο, που κυμαινόταν το 2021, έχει φτάσει σήμερα στο €1,45 και λίγο πιο πάνω. Τα ίδια και χειρότερα ισχύουν και στα λιπάσματα, τα φυτοφάρμακα, τα σιτηρά, το ηλεκτρικό ρεύμα. Το πετρέλαιο κίνησης που χρησιμοποιείται για τη διακίνηση των προϊόντων τιμολογείται σήμερα γύρω στα €1,80 ανά λίτρο. Για το θέμα αυτό να υπενθυμίσω ότι υπάρχει απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, με ημερομηνία 5 Ιουλίου 2013, για επέκταση στο πετρέλαιο κίνησης για γεωργικούς σκοπούς του μειωμένου φόρου κατανάλωσης που ισχύει στο χρωματισμένο πετρέλαιο. Απόφαση που δεν υλοποιήθηκε ποτέ. Εξαγγελία χωρίς αντίκρισμα, από τις πολλές αυτής της κυβέρνησης. Μόλις πρόσφατα μάλιστα μας ενημέρωσε ο Υπουργός Οικονομικών -κυνικά- ότι ενδεχόμενη μείωση του φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο για διακίνηση προϊόντων απορρίπτεται, γιατί θα αποτελέσει προηγούμενο για ανάλογα αιτήματα από άλλους τομείς της οικονομικής δραστηριότητας. Αυτή είναι η αντιλαϊκή προσέγγιση της κυβέρνησης Αναστασιάδη, Αβέρωφ, Χριστοδουλίδη. Απαιτούνται οριζόντια μέτρα στήριξης για αντιμετώπιση του δυσβάστακτου κόστους παραγωγής που έχει γονατίσει τον αγροτικό κόσμο και όχι αποσπασματικές λύσεις και ημίμετρα.

Η μείωση του ΦΠΑ στο ηλεκτρικό ρεύμα, η μείωση του φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο που χρησιμοποιείται για μεταφορά γεωργικών προϊόντων στα επίπεδα του χρωματισμένου πετρελαίου ή βελτίωση του υφιστάμενου σχεδίου ενίσχυσης δικαιούχων χρωματισμένου πετρελαίου για τη χρήση πετρελαίου κίνησης με την ένταξη σε αυτό όσων σήμερα αποκλείονται και αύξηση του συντελεστή του κατά 10%, η ειδική ταρίφα χρέωσης του νερού για κτηνοτροφικούς σκοπούς, η αύξηση του κατ' αποκοπή συντελεστή του 5% για όσους γεωργούς είναι ενταγμένοι στο ειδικό καθεστώς ΦΠΑ αγροτών είναι μερικά εφικτά μέτρα που θα ανακουφίσουν τους αγρότες.

Η κυβέρνηση εξαιτίας της ανόδου των τιμών έχει απροσδόκητα βάλει στα ταμεία της επιπρόσθετα εκατοντάδες εκατομμύρια ευρώ. Επιτέλους, πρέπει να επιστρέψει τουλάχιστον μέρος αυτών των χρημάτων που έχουν καταβάλει οι πολίτες, προκειμένου να ανακουφιστούν και να επιβιώσουν στην κρίση.

Ένα άλλο μεγάλο πρόβλημα, το οποίο επί των ημερών αυτής της κυβέρνησης έχει επιδεινωθεί, είναι η γάγγραινα της εκμετάλλευσης των αγροτών από τους εμπόρους, τους μεσάζοντες και τα ολιγοπώλια. Τρανταχτό παράδειγμα η υπόθεση του χαλλουμιού, ζήτημα για το οποίο η ίδια η κυβέρνηση με τις πολιτικές της λειτούργησε υπέρ συγκεκριμένων συμφερόντων και έφερε τους αιγοπροβατοτρόφους στο χείλος της καταστροφής.

Και εξηγούμαι: Για δέκα ολόκληρα χρόνια η κυβέρνηση διακήρυττε ότι οι πολιτικές της κινούνται, ώστε το 2024 να είμαστε έτοιμοι για πλήρη εφαρμογή του φακέλου του χαλλουμιού. Αποδείχθηκε ακριβώς το αντίθετο. Μηδενικοί έλεγχοι στην αγορά οδήγησαν σε ένα όριο παρανομίας, παραπλάνησης των καταναλωτών και παραγωγής προϊόντων που δεν πληρούν τις προδιαγραφές. Η ίδια κατάσταση δυστυχώς φαίνεται να συνεχίζει να ισχύει ακόμα και μετά την υποτιθέμενη εφαρμογή του ΠΟΠ τον περασμένο Σεπτέμβριο. Υποτιθέμενη γιατί, ενώ έπρεπε σταδιακά να αυξηθεί η ποσοστιαία του αιγοπρόβειου γάλακτος ενόψει 2024, οι αιγοπροβατοτρόφοι, εξαιτίας της απελπιστικής κατάστασης στην οποία τους έφερε η ανοχή της κυβέρνησης, σύρθηκαν ουσιαστικά σε μια συμφωνία ετεροβαρή, εις βάρος τους, αλλά και εις βάρος του ίδιου του προϊόντος. Συμφωνία μάλιστα η οποία διαπιστώνεται -τρεις μήνες μετά- ότι δεν εφαρμόζεται ή εφαρμόζεται κατά το δοκούν με την ανοχή της κυβέρνησης. Βρισκόμαστε ενώπιον καταστάσεων όπου εμπλεκόμενοι, που υποτίθεται εντάχθηκαν στο σύστημα του ΠΟΠ, διατηρούν αγωγές εναντίον του ΠΟΠ, τις οποίες όφειλαν να αποσύρουν βάσει της συμφωνίας και οι οποίες αναμένεται να εκδικαστούν πολύ σύντομα με σοβαρούς κινδύνους να ελλοχεύουν για το χρυσό προϊόν του πρωτογενούς τομέα μας. Οι κτηνοτρόφοι έχουν κουραστεί να επαλαμβάνουν ότι δεν απαιτούν, αλλά απαιτούν απλώς εφαρμογή των νομοθεσιών. Είναι ενδεικτικό ότι από τη συμφωνία του περασμένου καλοκαιριού εκκρεμεί ακόμα η καταβολή από την κυβέρνηση προς τους κτηνοτρόφους των €0,10 ανά λίτρο γάλακτος. Χρήματα βέβαια τα οποία όφειλαν να πληρώσουν εκείνοι που παραλαμβάνουν το γάλα και αποκομίζουν τα

κέρδη. Συνοψίζω το θέμα λέγοντας ότι το μόνο που πέτυχε η κυβέρνηση και το πέτυχε καλά είναι η διαφύλαξη των κερδών των ολίγων εις βάρος του ιδρώτα των πολλών. Με τις ενέργειές της προς όφελος συγκεκριμένων συμφερόντων είναι ικανή να τινάζει στον αέρα ένα από τα πιο εμπορεύσιμα προϊόντα της Κύπρου.

Ο τομέας των σιτηρών και τα γεγονότα μετά το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία είναι χαρακτηριστικό παράδειγμα του σε τι κινδύνους μπορεί να μπει ο τόπος, όταν το κράτος παραδίδει τον ρυθμιστικό του ρόλο, σε κρίσιμους τομείς όπως η επισιτιστική επάρκεια του τόπου σε κερδοσκοπικά ιδιωτικά συμφέροντα.

Το κλείσιμο της Επιτροπής Σιτηρών οδήγησε -με τη συνεισφορά βέβαια και εξωγενών παραγόντων- σε εκτίναξη των τιμών. Το κυριότερο όμως ήταν η δεδηλωμένη αδυναμία των εισαγωγέων να εισάξουν στρατηγικά αποθέματα που όφειλαν να διατηρήσουν βάσει της νομοθεσίας. Και μπροστά στον κίνδυνο να μείνει ο τόπος χωρίς σιτηρά τα κάστανα από τη φωτιά έβγαλε η κρατική παρέμβαση, η δαιμονοποιημένη κρατική παρέμβαση με εισαγωγή στρατηγικών αποθεμάτων, τα οποία μάλιστα παραδόθηκαν σε ιδιώτες για φύλαξη έναντι €1 εκατομ. ετησίως την ώρα που τα κρατικά σιλό στη Λεμεσό είναι άδεια.

Υπάρχει συνεπώς εξήγηση γιατί η κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι όλα είναι όμορφα και αγγελικά πλασμένα. Όντως έτσι είναι για τους λίγους που βλέπουν τα κέρδη τους να αβγατίζουν. Δεν ισχύει όμως για χιλιάδες γεωργοκτηνοτρόφους που παλεύουν για μισό μεροκάματο.

Όλοι μιλούμε για την ανάγκη ανάπτυξης και αναζωογόνησης της υπαίθρου. Πώς όμως μπορεί να επιτευχθεί αυτό, όταν εκατοντάδες αρδευτικά τμήματα αντιμετωπίζουν σοβαρότατα προβλήματα βιωσιμότητας, η γεωργική δραστηριότητα εγκαταλείπεται και η κυβέρνηση παραμένει απλώς θεατής; Εκτός αν θα γεμίσουμε και την ύπαιθρο με χλιδάτους πύργους!

Η νομοθεσία για την πάταξη των αθέμιτων εμπορικών πρακτικών ψηφίστηκε πέρσι τον Δεκέμβριο και στον έναν χρόνο εφαρμογής της διενεργήθηκαν μόλις πενήντα έλεγχοι και επιβλήθηκε πρόστιμο €200.

Το νομοσχέδιο για τον εκσυγχρονισμό της νομοθεσίας για τις λαϊκές αγορές κατατέθηκε μόλις πρόσφατα και ξεκίνησε ήδη να εξετάζεται κατά προτεραιότητα. Πρέπει ωστόσο να πούμε ότι η υφιστάμενη νομοθεσία μπορεί να χρήζει βελτιώσεων, αλλά δεν είναι κακή. Αντιθέτως, απλώς δεν εφαρμόζεται.

Οι τιμές των γεωργικών προϊόντων εξακολουθούν να καθορίζονται με ξεπερασμένο τρόπο προς όφελος μιας χούφτας μεσαζόντων. Απαιτείται η λειτουργία ενός σύγχρονου δημοπρατηρίου τιμών που θα διασφαλίζει τον ιδρώτα του παραγωγού. Απαιτείται η λειτουργία Ανεξάρτητης Αρχής Υδάτων, απαιτείται η διαφοροποίηση της πρωτογενούς παραγωγής που θα λαμβάνει υπόψη την εντεινόμενη κλιματική αλλαγή και θα έχει και κεντρικό άξονα την αειφορία και την ανταγωνιστικότητα στον τομέα.

Ο αγροτικός κόσμος έχει κουραστεί, έχει εξαντληθεί και δεν αντέχει άλλο να αντιμετωπίζεται ως ο τελευταίος τροχός της άμαξας. Ο αγροτικός κόσμος προσβλέπει σε μια προοδευτική κυβέρνηση με Πρόεδρο τον Ανδρέα Μαυρογιάννη, που θα τον κοιτάξει έντιμα στα μάτια και θα δημιουργήσει τις προοπτικές για ένα ευοίωνο μέλλον με αξιοπρέπεια.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κλείνω την παρέμβασή μου με την επαρχία Αμμοχώστου, όπου η εικόνα είναι η ίδια για ακόμα μια χρονιά, αφού δεν υπάρχει πολιτική βούληση για πραγματικά μέτρα ανάπτυξης, στήριξης των κατοίκων της περιοχής και μείωσης της εποχικότητας. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις της επαρχίας Αμμοχώστου οι οποίες ασχολούνται με τον τουρισμό έχουν ήδη βάλει λουκέτο. Όχι γιατί η περιοχή δεν προσφέρεται πλέον αλλά λόγω της σχεδόν απόλυτης εξάρτησης από τον τουρισμό και του μονοδιάστατου μοντέλου ανάπτυξης και επειδή το κράτος δεν παρέχει τέτοια κίνητρα στοχευμένα, ελκυστικά, ανταποδοτικά, ούτως ώστε να κρατήσουν εν ζωή τις επιχειρήσεις. Αναπτυξιακά έργα, όπως η δημιουργία κολυμβητηρίου, η προώθηση θρησκευτικού, ιατρικού και αθλητικού τουρισμού, η μεταφορά ενός πανεπιστημιακού παραρτήματος, ελάχιστα έχουν υλοποιηθεί, τα πλείστα παραμένουν στα χαρτιά.

Γενικό Νοσοκομείο Αμμοχώστου. Η υποστελέχωση τόσο σε ιατρικό όσο και σε παραϊατρικό προσωπικό δεν του επιτρέπει να λειτουργήσει ως ένα πραγματικό γενικό νοσοκομείο. Το είπαμε και θα το πούμε για όσες φορές χρειαστεί ακόμη: Το Γενικό Νοσοκομείο χρειάζεται άμεσα και επιτακτικά στήριξη από το κράτος, για να μην οδηγηθεί σε κλείσιμο. Εκτός και αν αυτός είναι ο απώτερος σκοπός των κυβερνήσεων: Το κλείσιμο και κατ' επέκταση η ιδιωτικοποίηση του νοσοκομείου.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι Αμμοχωστιανοί, ο κυπριακός λαός στο σύνολό του, είναι απογοητευμένοι, είναι θυμωμένοι από τις πολιτικές, τις πρακτικές της κυβέρνησης Αναστασιάδη, της διαπλοκής, της διαφθοράς, του ρουσφετιού και της με κάθε μέσο συσσώρευσης πλούτου στα χέρια λίγων ημετέρων εις βάρος του κόπου των πολλών οι οποίοι

συνθλίβονται στις μυλόπετρες της ακρίβιας, των εξευτελιστικών μισθών και όρων απασχόλησης και της αδιαφορίας της κυβέρνησης. Η αλλαγή όμως είναι κοντά και η ελπίδα θα αναγεννηθεί με Πρόεδρο τον Ανδρέα Μαυρογιάννη.

Καλές γιορτές σε όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Γαβριήλ, έντεκα και σαράντα.

Και προχωράμε με τον κ. Χαράλαμπο Πάζαρο εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού. Δεκαπέντε λεπτά επίσης.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ησυχία, παρακαλώ!

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Περιμένω να ακούσω για το μονοπάτι.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Τουλάχιστον εκάμαμεν μονοπάτι, αν μη τι άλλο!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ελάτε, κύριε Πάζαρε.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Αξιότιμη κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι,

Αγαπητοί συνεργάτες,

Η Βουλή των Αντιπροσώπων καλείται να τοποθετηθεί υπεύθυνα υπέρ ή κατά του κρατικού προϋπολογισμού. Βρισκόμαστε εδώ, για να προστατεύσουμε τα συμφέροντα του συνόλου των πολιτών σε ζητήματα που άπτονται της καθημερινότητας και της ευημερίας του, σε ζητήματα οικονομικά, σε ζητήματα της υγείας, της δικαιοσύνης, της εκπαίδευσης, αλλά και της εσωτερικής και εξωτερικής μας πολιτικής και ασφάλειας. Πάνω απ' όλα, προέχει το καλώς νοούμενο συμφέρον της κυπριακής κοινωνίας στο πλαίσιο πάντα των οικονομικών δυνατοτήτων του κράτους.

Δυστυχώς, με το που εξήλθαμε της πανδημίας και εκεί που υπήρχε η αισιοδοξία ότι επιτέλους θα επιστρέφαμε στην ομαλότητα και πως η οικονομία θα πάρει τα πάνω της, ακολούθησε η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Η εμπόλεμη κατάσταση πυροδότησε αυξήσεις σε βασικά καταναλωτικά αγαθά, που ήταν αδύνατο ν' αποφευχθούν. Η ακρίβια των τελευταίων μηνών οφείλεται σε παράγοντες που το κράτος δεν μπορεί να ελέγξει, παρά μόνο να λάβει μέτρα αντιμετώπισης της κατάστασης. Ας μην ξεχνάμε ότι Ουκρανία και Ρωσία ανήκουν στις «μεγάλες αποθήκες», αφού εξαγουν στην παγκόσμια αγορά φυσικό αέριο, μεγάλες ποσότητες ζωοτροφών, σιτηρών και σιτηρών ανθρώπινης κατανάλωσης.

Προτού εισέλθω στο περιεχόμενο της ομιλίας μου, νιώθω την ανάγκη και θέλω να εκφράσω τη λύπη μου για το ψήφισμα. Ένα ψήφισμα με αλλότριο σκοπό, που απλώς μας γύρισε πίσω σε εκείνες τις σκοτεινές εποχές του μίσους και του διχασμού του λαού μας. Ένα ψήφισμα που ξεκάθαρα στοχεύει στην εξυπηρέτηση των προεκλογικών σκοπιμοτήτων των εισηγητών και που κάποιοι άλλοι δέθηκαν στο άρμα, εξυπηρετώντας αυτά τα συμφέροντα. Ένα ψήφισμα που προσβάλλει τη μνήμη του Ευαγόρα, του Αυξεντίου, του Μάτση, του Καραολή, ακόμα και του Τάσσου Παπαδόπουλου και του Διομήδη Μαυρογιάννη, αφού όλοι ανεξαιρέτως είναι συυφασμένοι με τον αρχηγό της ΕΟΚΑ Γεώργιο Γρίβα Διγενή. Κανένα ανιστόρητο προεκλογικό ψήφισμα δεν μπορεί να ακυρώσει αυτά που οι αγωνιστές κέρδισαν στο πεδίο της τιμής, στα βουνά και στις αγχόνες.

Στην ομιλία μου θα αναφερθώ στις επιτροπές που είμαι μέλος. Αρχή θα κάνω με την επιτροπή Γεωργίας, στην οποία είμαι συντονιστής για το κόμμα μου. Το Υπουργείο Γεωργίας, λόγω της εισβολής και προκειμένου να διασφαλίσει την επάρκεια αποθεμάτων και να προλάβει την επισιτιστική κρίση, έδρασε τάχιστα, αποφασίζοντας να προβεί το ίδιο το κράτος σε εισαγωγή αποθεμάτων σιτηρών, για να καλυφθούν οι τρέχουσες ανάγκες της κυπριακής αγοράς. Παράλληλα, το υπουργείο καθόρισε και τον τρόπο διαχείρισης των στρατηγικών μας αποθεμάτων με τους εισαγωγείς, για να αποτρέψει τα όποια φαινόμενα αισχροκέρδειας.

Θέλω να μου επιτρέψετε να χαιρετίσω τη δρομολόγηση από το Τμήμα Δασών για αγορά εξοπλισμού συνολικής αξίας €35 εκατομ. σε πυροσβεστικά οχήματα, αεροπλάνα κ.ά. Χαιρετίζω επίσης τις προσλήψεις προσωπικού που έγιναν για κάλυψη των κενών που παρουσίαζε στη στελέχωσή του.

Θέλω ιδιαίτερα να αναφερθώ στον φάκελο «χαλλούμι», που κυριολεκτικά ταλαιπώρησε την Κυπριακή Δημοκρατία εξαιτίας κάποιων αλληλοσυγκρουόμενων συμφερόντων. Από το 2004 γίνονται προσπάθειες από

τις προηγούμενες κυβερνήσεις για προστασία του χαλλουμιού. Μετά από μία μακρά μάχη διαφωνιών, συγκρουόμενων συμφερόντων, η παρούσα κυβέρνηση πέτυχε με τους λεπτούς και σωστούς χειρισμούς της να δώσει στο χαλλούμι τη θέση που του αξίζει, κατοχυρώνοντας και αυτή την επιτυχία για τη χώρα μας. Να τονίσω ότι το χαλλούμι είναι το δεύτερο προϊόν της Κύπρου σε εξαγωγές με περίπου €300 εκατομ. τον χρόνο.

Όσον αφορά τη γεωργοκτηνοτροφία μας, το Υπουργείο Γεωργίας χορήγησε κονδύλια σε παραγωγούς-γεωργοκτηνοτρόφους εξαιτίας του Ουκρανικού ύψους €23 εκατομ. ως έκτακτο μέτρο για στήριξη του κλάδου. Θεωρώ πως η παρούσα κυβέρνηση έπραξε ό,τι ήταν δυνατό να γίνει, αν λάβουμε υπόψη τις τρέχουσες οικονομικές της δυνατότητες.

Αναφορικά με την πρόταση προϋπολογισμού του υπουργείου, παρά τις δυσκολίες των καιρών, είναι ένας ισορροπημένος αναπτυξιακός προϋπολογισμός, που αποσκοπεί στην υλοποίηση του οράματός του για μια πιο πράσινη, πιο καθαρή, πιο αποδοτική οικονομία, καθώς και σε μία πιο ανταγωνιστική και βιώσιμη γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία.

Στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας προβλέπεται η υλοποίηση δεκαεννιά μέτρων συνολικής αξίας €200 εκατομ. Τα δύο μέτρα αφορούν σχέδια χορηγιών, τα δεκατρία αφορούν αναπτυξιακά έργα και τέσσερα μέτρα είναι μεταρρυθμιστικά. Από τις προτεινόμενες αναπτυξιακές δαπάνες για το 2023 το 59% αντανάκλα σε έργα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ο προϋπολογισμός είναι σχεδόν κατά €55 εκατομ. αυξημένος σε σχέση με τον περσινό και αυτό είναι απόδειξη ότι γίνεται σωστή δουλειά, παρά τις δυσκολίες που, επαναλαμβάνω, έχει να αντιμετωπίσει.

Οφείλουμε να στηρίζουμε τον πρωτογενή τομέα, τη γεωργία και κτηνοτροφία του τόπου μας. Έχουμε καθήκον να τον κρατήσουμε ζωντανό, όπως ακριβώς είχε και ο ίδιος κρατήσει όρθιους τους παππούδες μας στους δύσκολους εκείνους καιρούς που πέρασε τούτος ο τόπος, σε περιόδους φτώχειας και πολέμου. Ο πρωτογενής τομέας μπορεί να γίνει ένα σταθερό επικερδές επάγγελμα, νοουμένου ότι θα επενδύσουμε σωστά και έξυπνα σ' αυτόν, με τη σωστή αξιοποίηση των προγραμμάτων και των ταμείων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ως μέλος της επιτροπής Υγείας θεωρώ επιτακτική ανάγκη η Βουλή να στηρίξει τον προϋπολογισμό που σχετίζεται με τον ΟΚΥΠΥ, έναν προϋπολογισμό συνολικής αξίας σχεδόν €700 εκατομ., που περιλαμβάνει κονδύλια για επιδιορθώσεις των κτιριακών εγκαταστάσεων των νοσοκομείων μας, για επίλυση των προβλημάτων των ΤΑΕΠ, για αγορές εξοπλισμού και μηχανημάτων και για προσλήψεις ιατρικού και παραϊατρικού προσωπικού.

Αρκετές είναι και οι εκκρεμότητες του ΟΑΥ, του Οργανισμού Ασφάλισης Υγείας, ειδικά οι καταχρήσεις. Το Γενικό Σύστημα Υγείας είναι η μεγαλύτερη κοινωνική προσφορά αυτού του κράτους προς τον Κύπριο φορολογούμενο πολίτη και έγινε με την αποφασιστικότητα του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Νίκου Αναστασιάδη και του Δημοκρατικού Συναγερμού με τη στήριξη όλων των πολιτικών κομμάτων. Έφτασε η ώρα, τρεισήμισι χρόνια μετά, να αναλάβουμε τις ευθύνες μας. Η Βουλή έχει και λόγο και ρόλο να επιτελέσει. Η υφιστάμενη νομοθεσία το επιτρέπει. Άλλωστε, υπάρχει πρόνοια στο ΓΕΣΥ από θεσπίσεώς του που αναφέρει ότι στα τρία χρόνια εφαρμογής του θα καταγραφούν τα όποια λάθη, παραλείψεις ή στρεβλώσεις με σκοπό τη διόρθωσή του. Δυστυχώς, μία μικρή μερίδα γιατρών προσβάλλει τον όρκο του Ιπποκράτη και την πλειοψηφία των τίμιων συναδέλφων τους, αφού εκμεταλλεύεται τα κενά και αδυναμίες του συστήματος, πλουτίζοντας εις βάρος του Κύπριου φορολογούμενου πολίτη. Τάχιστα πρέπει να εντοπιστούν και να ξεκουμπιστούν! Η βιωσιμότητα του ΓΕΣΥ θα δοκιμαστεί τα επόμενα χρόνια. Οφείλουμε να τη διασφαλίσουμε. Σε περίπτωση κατάρρευσης του ΓΕΣΥ, εμείς, ως σώμα, θα είμαστε οι πραγματικά ανάξιοι.

Σ' αυτό το σημείο θέλω να σταθώ στην επαρχία μου. Η Πάφος διαθέτει ένα δημόσιο νοσηλευτήριο και ένα περιφερειακό για το διαμέρισμα της Πόλεως Χρυσοχούς. Και τα δύο είναι παλιά και σε κακή κτιριακή κατάσταση. Ως βουλευτής του Δημοκρατικού Συναγερμού Πάφου θέλω να εκφράσω την ικανοποίησή μου που ο ΟΚΥΠΥ τήρησε όσα συμφωνήσαμε από τις κατ' ιδίαν συσκέψεις μας και που συμπεριέλαβε στον φετινό προϋπολογισμό κονδύλια που αφορούν την αναβάθμιση και επέκταση των δύο νοσοκομείων της επαρχίας μου, που πλησιάζουν τα €9 εκατομ.

Στην περσινή μου ομιλία είχα αναφερθεί στην ανάγκη να τεθούν οι βάσεις για τη λειτουργία ογκολογικής κλινικής στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, τύπου «One Day Care». Είχα αναφερθεί στα καθημερινά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι καρκινοπαθείς της Πάφου και στην αφάνταστη ταλαιπωρία τους από τις αναγκαίες μεταβάσεις τους στα ογκολογικά κέντρα Λευκωσίας και Λεμεσού για τις χημειοθεραπείες τους. Δε θα κουράσω επαναλαμβάνοντας τα προβλήματα. Θα αναφέρω μόνο πως πρόσφατα είχα προσωπικές επαφές με τη διοίκηση του ΟΚΥΠΥ για τη δημιουργία της στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου, αφού προηγήθηκε γραπτό επίσημο αίτημά μου, στο οποίο επεξηγούσα τους λόγους που καθιστούν αναγκαία τη δημιουργία της. Ο οργανισμός ζήτησε μικρή πίστωση χρόνου, για να διαβουλευτεί την υλοποίηση του αιτήματός μας. Η ισότιμη παροχή κάθε δυνατής ιατρικής φροντίδας και υπηρεσίας προς κάθε Κύπριο φορολογούμενο πολίτη είναι χρέος της πολιτείας. Δεδομένου δε του αριθμού καρκινοπαθών και των συνεχώς αυξανόμενων περιστατικών μορφών καρκίνου, η δημιουργία ογκολογικής κλινικής τύπου «One Day Care» στην Πάφο δεν είναι πολυτέλεια ούτε και αχρείαστα κερτικά έξοδα.

Ως μέλος της ad hoc επιτροπής για το δημογραφικό μου είναι αδιανόητο να μην αναφερθώ στην ειρηνική εισβολή, στη μάστιγα που ονομάζεται «παράτυπη μετανάστευση», αφού το 80% των αιτήσεων απορρίπτονται,

γιατί δεν είναι πραγματικά πρόσφυγες. Πού οδηγούμαστε; Μέχρι τότε θα συνεχιστούν αυτές οι ανεξέλεγκτες ροές; Αυτός ο μικρός τόπος είναι πρώτος από όλα τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον αριθμό εισροών. Έχουμε ξεπεράσει το 6% σε αιτήσεις ασύλου, την ίδια ώρα που ο μέσος όρος της ΕΕ είναι στο 1,5%. Η εργαλειοποίηση του μεταναστευτικού από την Τουρκία έχει αναγνωριστεί από την Ευρώπη. Αυτό μας δίνει τη δυνατότητα να διαχειριστούμε καλύτερα τη γραμμή κατάπαυσης του πυρός, χωρίς να αναγνωριστεί ως εξωτερικό μας σύνορο, αφού με επίσημα στοιχεία το 94% των παράτυπων μεταναστών εισέρχεται στην Κυπριακή Δημοκρατία από τα κατεχόμενα εδάφη μας μέσω του παράνομου αεροδρομίου της Τύμπου. Η προκήρυξη τριακοσίων θέσεων ειδικών αστυφυλάκων και η συμφωνία με το Ισραήλ για τοποθέτηση ηλεκτρονικών ματιών για παρακολούθηση των οδοφραγμάτων μας είναι προς τη σωστή κατεύθυνση. Ευελπιστώ πως θα λυθεί το σοβαρό πρόβλημα της Κύπρου, γιατί σε αντίθετη περίπτωση θα πρέπει να είμαστε έτοιμοι για τολμηρές αποφάσεις. Είναι δική μας ευθύνη και δικό μας χρέος να διασφαλίσουμε την εθνική μας ασφάλεια.

Η υπογεννητικότητα είναι επίσης μάστιγα για τον τόπο μας τα τελευταία είκοσι χρόνια. Η Κύπρος καταγράφει τον χαμηλότερο δείκτη γεννήσεων στην Ευρώπη. Είμαστε μόλις στο 1,3%-1,4%. Για να επιβιώσει ένας λαός, ο δείκτης γεννήσεων του πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ 1,6% και 2,1%. Δεδομένων αυτών, η επιβίωση του λαού μας προδιαγράφεται δύσκολη. Συνεπώς, σε συνδυασμό με τα άλλα μέτρα του κράτους για στήριξη των νέων μας, πρέπει να ωθήσουμε τις γεννήσεις και να διευρύνουμε τις παροχές μας προς τις νεαρές οικογένειες. Έχω καταθέσει πρόταση για συμπερίληψη των εξωσωματικών θεραπειών στο ΓΕΣΥ εξ αφορμής του ποσοστού υπογονιμότητας στην Κύπρο, που υπολογίζεται στο 5%. Μετά από προσωπικές διαβουλεύσεις με το Υπουργείο Υγείας, τον ΟΑΥ και τον ΟΚΥΠΥ καταλήξαμε στο παρόν στάδιο στην ένταξη ενός κύκλου εξωσωματικής θεραπείας στο ΓΕΣΥ με επιδότηση του κύκλου με το ποσό των €5.000. Η πρόταση στάλθηκε στο Υπουργείο Οικονομικών για έγκριση, αλλά δυστυχώς ακόμη αγνοείται. Και ερωτώ: Πώς μπορεί ένα υπογόνιμο ζευγάρι που επιθυμεί να αποκτήσει οικογένεια με μισθούς έως €1.000 τον μήνα να προβεί σε εξωσωματική; Πώς θα μπορέσει να επαναλάβει τον κύκλο, όταν ο κάθε κύκλος υπολογίζεται στα €6.000 με €7.000; Γιατί σε πολλές περιπτώσεις απαιτείται και δεύτερη και τρίτη και τέταρτη ακόμη προσπάθεια. Δηλώνω πως το 2023 θα συνεχίσουμε την προσπάθεια ακόμα πιο πεισματικά, γιατί οι νέοι μας είναι το μέλλον μας, γιατί χωρίς αύξηση των γεννήσεων δε θα επιβιώσει ο λαός μας. Ύψιστος στόχος παραμένει η ένταξη όλων των κύκλων εξωσωματικών θεραπειών στο ΓΕΣΥ.

Τελειώνω, κυρία Πρόεδρε, σε ένα λεπτάκι. Εννά το κόψουμε 'πού τον κοινοβουλευτικό μας εκπρόσωπο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είμαστε εκλεγμένοι και οφείλουμε να τιμήσουμε την ψήφο εμπιστοσύνης των πολιτών που μας εμπιστεύτηκαν μία θέση στη Βουλή. Εκπροσωπούμε τα δικά τους συμφέροντα, τα συμφέροντα της αυριανής κοινωνίας, την πρόοδο και την ευημερία των πολιτών. Η ψήφιση των προϋπολογισμών επιβάλλεται να γίνεται σε κλίμα αγαστής συνεργασίας. Οι αγαπητοί μου συνάδελφοι από το ΑΚΕΛ θα καταψηφίσουν και φέτος τον προϋπολογισμό. Διερωτώμαι: Μα, καλά, αν εκλεγεί ο κ. Μαυρογιάννης, με ποιο προϋπολογισμό θα κυβερνήσει; Προφανώς, αναγνωρίζετε με έμμεσο τρόπο ότι ο υποψήφιος σας δεν έχει πιθανότητες εκλογής, γι' αυτό και θα καταψηφίσετε τον προϋπολογισμό.

Η επόμενη πενταετία θα είναι η πιο δύσκολη. Η παγκόσμια κοινωνία έχει να αντιμετωπίσει την πιο δύσκολη της κρίση των τελευταίων δεκαετιών. Γι' αυτό τον λόγο η χώρα μας χρειάζεται έναν έμπειρο τιμονιέρη, χρειάζεται έναν άνθρωπο που να έχει ήδη αποδείξει ότι στις δύσκολες στιγμές του τόπου έχει την ικανότητα να βάλει πάνω απ' όλα την πατρίδα μας, με το όποιο κόστος. Να είναι ωφέλιμος και όχι απλά αρεστός. Αυτός ο άνθρωπος είναι ο Αβέρωφ Νεοφύτου.

Πριν κλείσω, αγαπητή μου Πρόεδρε, επειδή στη ζωή μας, όπου και αν βρισκόμαστε και ό,τι και αν είμαστε, πρέπει πάνω απ' όλα να παραμένουμε άνθρωποι και να μην ξεχνούμε αυτούς που πίστεψαν σε εμάς και μας έδωσαν ευκαιρίες, λίγο πριν ολοκληρωθεί η θητεία του Προέδρου μας και με την ευκαιρία που μου δίνεται από αυτό το βήμα, γιατί είναι η τελευταία φορά που θα μιλήσω από αυτό το βήμα με Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον κ. Νίκο Αναστασιάδη, θέλω να του εκφράσω την εκτίμησή μου με βαθιά συγκίνηση και να πω: Πρόεδρε Νίκο Αναστασιάδη, το 2013 με εμπιστεύτηκες. Δεν είχες να κερδίσεις τίποτα από έναν γιο γεωργού παρά μόνο την άοκνη δουλειά του για την εκλογή σου στο ύπατο αξίωμα. Σ' ευχαριστώ για την ευκαιρία, την εμπιστοσύνη, την εκτίμηση, μα πάνω απ' όλα σ' ευχαριστώ για τον σεβασμό!

Κλείνοντας, ένα μεγάλο ευχαριστώ σ' όλους τους συνεργάτες μας στη Βουλή, γιατί χωρίς τη δική τους καταλυτική συνεισφορά δε θα παρήγαμε και εμείς έργο.

Καλές γιορτές σε όλους, εύχομαι υγεία, οικογενειακή αγάπη και θαλπωρή.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ πολύ τον κ. Πάζαρο.

Στα πόσα λεπτά, κύριε Κώστα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαοχτώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεκαοχτώ λεπτά.

Παρακαλώ τώρα τον κ. Κώστα να λάβει τη θέση του στο βήμα για τη δική του ομιλία.

Δεκαπέντε λεπτά, κύριε Κώστα.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

Ο κ. Πάζαρος δεκαοχτώ λεπτά. Βεβαίως! Και ελέγχεται από τρία άτομα, μην ανησυχείτε!

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Μαρίνα Νικολάου)

Ευχαριστώ, κυρία Νικολάου, παρομοίως!

Ελάτε, κύριε Κώστα.

ΚΩΣΤΑΣ ΚΩΣΤΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η ανακάλυψη υδρογονανθράκων μπορεί να αλλάξει το μέλλον του τόπου μας. Ανησυχούμε ως κόμμα για την περαιτέρω εξέλιξη του ερευνητικού μας προγράμματος στην ΑΟΖ μας λόγω των παράνομων ενεργειών της Τουρκίας, αλλά και των πληροφοριών που είδαν το φως της δημοσιότητας πρόσφατα ότι οι εταιρείες που έχουν τα δικαιώματα εκμετάλλευσης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων απαιτούν τεράστια ποσά από την κυβέρνηση, για να προχωρήσουν στην αξιοποίησή τους.

Ανησυχούμε επίσης:

- για τις πραγματικές προθέσεις της κυβέρνησης για δημιουργία ή όχι τερματικού σταθμού υδροποίησης, τονίζοντας για ακόμα μια φορά ότι θα μπορούσαμε να ήμασταν έτοιμοι με όλες τις τεχνοοικονομικές μελέτες και να προχωρούσαμε μετά την εξεύρεση των αναγκαίων ποσοτήτων φυσικού αερίου,
- για το τέλμα στις διαπραγματεύσεις Κύπρου-Ισραήλ για την ανάπτυξη του κοιτάσματος «Αφροδίτη», τονίζοντας ότι εδώ και εννιά χρόνια οι δύο κυβερνήσεις δεν έχουν καταλήξει σε συμφωνία συνεκμετάλλευσης,
- για το ότι το κοιτάσμα «Αφροδίτη», το μοναδικό επιβεβαιωμένο κοιτάσμα φυσικού αερίου, παρά τις εξαγγελίες παραμένει αναξιοποίητο, τονίζοντας ότι η κυβέρνηση πρέπει άμεσα να προχωρήσει σε μελέτη για έλευση ποσοτήτων του κοιτάσματος στην Κύπρο για ηλεκτροπαραγωγή.

Είναι φανερό ότι δυστυχώς η κυβέρνηση αντιμετώπισε το θέμα των υδρογονανθράκων περισσότερο ως επικοινωνιακό εργαλείο για εσωτερική κατανάλωση, καλλιεργώντας πολλές φορές ψευδαισθήσεις στον λαό.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι ευθύνες της κυβέρνησης αναφορικά με την πολύ υψηλή τιμή του ηλεκτρικού ρεύματος είναι βαρύτερες για τους εξής λόγους:

- Ενώ το ίδιο το κράτος καθόρισε ως στόχο την εισαγωγή φυσικού αερίου για ηλεκτροπαραγωγή μέχρι την 1^η Ιανουαρίου του '20, η κυβέρνηση απέτυχε τέσσερις φορές, ενώ η πέμπτη προσπάθεια είναι ένα τεράστιο σκάνδαλο, αφού οι υποδομές της ΕΤΥΦΑ στο Βασιλικό και κυρίως η μονάδα απούγροποίησης φυσικού αερίου, η κατασκευή της οποίας θα έπρεπε να είχε ολοκληρωθεί τον Ιούνιο του 2022, δεν έχει ακόμα ξεκινήσει, αφού ο εργολάβος ζητά ακόμα δύο χρόνια παράταση και πολλά εκατομμύρια ευρώ περισσότερα. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να συνεχίσουμε να πληρώνουμε για τις εκπομπές ρύπων για ακόμα δύο χρόνια τουλάχιστον. Φέτος υπολογίζεται ότι ο κόσμος, χωρίς να έχει καμία ευθύνη, θα πληρώσει από την τσέπη του περίπου €220 εκατομ., ενώ ούτε ένα σεντ από τα περίπου €120 εκατομ. που θα επιστραφούν δεν υπάρχει στον προϋπολογισμό του Ταμείου Ανανέωσιμων Πηγών Ενέργειας και Εξοικονόμησης Ενέργειας για το 2023.
- Δεν προχώρησε σε ουσιαστική διείσδυση των ΑΠΕ στο ηλεκτρικό ισοζύγιο, αφού δεν έχει ολοκληρωμένο σχεδιασμό προώθησης των ΑΠΕ, ενώ ακόμα αναμένουμε από την κυβέρνηση τον χωροταξικό σχεδιασμό, με αποτέλεσμα έργα περίπου 750 μεγαβάτ να περιμένουν εδώ και σχεδόν τέσσερα χρόνια, για να προχωρήσει η υλοποίησή τους, το δίκτυο είναι πεπαλαιωμένο και σε πολλές περιοχές δεν μπορεί να δεχθεί επιπρόσθετο φορτίο από ΑΠΕ και αναμένουμε εδώ και χρόνια την αναβάθμισή του, στον τομέα της

αποθήκευσης η κυβέρνηση προχωρεί με πολύ αργά βήματα, απαιτούνται γραφειοκρατικές και χρονοβόρες διαδικασίες για έκδοση αδειών από τα αρμόδια κυβερνητικά τμήματα και ακόμα περιμένουμε από την κυβέρνηση να προχωρήσει σε μεγάλους μειοδοτικούς διαγωνισμούς για έργα ΑΠΕ, σημειώνοντας ότι χώρες στο εξωτερικό πέτυχαν με τέτοιους διαγωνισμούς κόστος αποφυγής 3 με 4 σεντ ανά κιλοβατώρα, ενώ σήμερα στην Κύπρο το κόστος αποφυγής ξεπερνά τα 23 σεντ.

- Ενώ το Υπουργείο Εμπορίου διαβεβαίωνε τη Βουλή ότι η εισόδός μας στην ανταγωνιστική αγορά για ηλεκτρισμό, ώστε να καλύψουμε τον στόχο μας αναφορικά με τη διείσδυση των ΑΠΕ, θα γινόταν το 2014, το 2016, το 2019, τον Οκτώβρη του 2022, η αγορά δεν άνοιξε, αφού, ενώ το νομοσχέδιο για την ανεξαρτητοποίηση του Διαχειριστή Συστήματος Μεταφοράς, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή με καθυστέρηση πολλών ετών, ψηφίστηκε από τη Βουλή εδώ και καιρό, ακόμα αναμένουμε το νομοσχέδιο για τη μεταφορά υπαλλήλων της ΑΗΚ στον Διαχειριστή, ενώ οι κανονισμοί για το προσωπικό πολύ πρόσφατα κατατέθηκαν στη Βουλή και ψηφίστηκαν. Γι' αυτό και από τις 16 Οκτωβρίου 2022 μπήκαμε σε δεύτερη δοκιμαστική περίοδο, την ώρα που έχουμε τεράστια, απροσδόκητα κέρδη από εταιρείες, τα οποία η κυβέρνηση αρνείται να φορολογήσει, αλλά και έστω να συζητήσει τη σχετική πρόταση νόμου που έχουμε καταθέσει.

Κυρία Πρόεδρε,

Οι τιμές των καυσίμων παραμένουν πολύ υψηλές και η αισχροκέρδεια από μέρους των εταιρειών πετρελαιοειδών συνεχίζεται σε βάρος του καταναλωτή. Στις πρώτες μέρες του Μάρτη και μέσα σε πέντε μέρες οι τιμές λιανικής πώλησης των καυσίμων στην Κύπρο ανέβηκαν δύο φορές και συγκεκριμένα η τιμή του πετρελαίου κίνησης ανέβηκε μέσα σε πέντε μέρες κατά 27 σεντ. Υπενθυμίζουμε ότι σε συνεδρία της επιτροπής Ενέργειας το 2019 ο Βοηθός Γενικός Ελεγκτής της Δημοκρατίας είχε αναφέρει ότι 1 σεντ αύξηση στις τιμές ετησίως επιφέρει επιπρόσθετα κέρδη περίπου €8 εκατομ. με €10 εκατομ. στις εταιρείες.

Ρωτούμε για πολλοστή φορά το Υπουργείο Ενέργειας: Γιατί δεν εφαρμόζει τις εισηγήσεις της δικής του μελέτης του 2015 για δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού, ο οποίος σήμερα είναι ανύπαρκτος; Γιατί συνεχίζει την απαράδεκτη επιβολή ΦΠΑ και επί του φόρου κατανάλωσης και δεν αποδέχτηκε την πρόταση νόμου που είχαμε καταθέσει και η Βουλή πλειοψηφικά ψήφισε για κατάργησή της; Γιατί δεν προώθησε την υγραεριοκίνηση, με κίνητρα όπως η επιδότηση τοποθέτησης συστημάτων, για να δώσουμε την ευκαιρία στους πολίτες να προμηθεύονται ένα πιο φθηνό καύσιμο με φόρο κατανάλωσης μόνο 7 σεντ το λίτρο; Γιατί δεν έκανε ποτέ χρήση του διατάγματος καθορισμού ανώτατης λιανικής τιμής πώλησης, δηλαδή πλαφόν, μετά και την ψήφιση της δικής μας πρότασης νόμου, η οποία έχει βελτιώσει σημαντικά το θεσμικό πλαίσιο; Γιατί δεν ελέγχει την κερδοφορία των εταιρειών, για να δούμε αν πράγματι αισχροκερδούν, όπως ως κόμμα ζητήσαμε κατ' επανάληψη; Γιατί δε γίνονται έλεγχοι κατά την παραλαβή νέου φορτίου καυσίμων στα πρατήρια, για να ελέγχεται το απόθεμα στις δεξαμενές του πρατηρίου; Πώς είναι δυνατόν, όταν στις αρχές Ιουνίου φέτος η τιμή του πετρελαίου διεθνώς ήταν στα 115 δολάρια το βαρέλι, στην Κύπρο η τιμή του πετρελαίου κίνησης να ήταν στα 1,87 σεντ τζιαι πριν είκοσι πέντε μέρες, που η τιμή του πετρελαίου διεθνώς ήταν στα 90 δολάρια το βαρέλι, δηλαδή 25 δολάρια πιο φθινό, η τιμή του πετρελαίου κίνησης στην Κύπρο ήταν στο 1,86 σεντ; Πρέπει να σας πω ότι εχτές το αμερικάνικο αργό έππεσαν στα 74 δολάρια το βαρέλι, το μπρεντ στα 78 δολάρια το βαρέλι τζιαι, ενώ έσσει δκυο μήνες που 'χουμε συνεχείς μειώσεις, από τα 120 δολάρια εππέσαμεν στα 74, να σας πω ότι, ενώ είχαμε κάποιες αυξήσεις ανεπαίσθητες, πολύ χαμηλές συγκρινόμενες, επειδή έπρεπε να ήταν στη βενζίνη και στο πετρέλαιο κίνησης, το πετρέλαιο θέρμανσης, το οποίο έσσει ανάγκη ο κόσμος τωρά που έν' σιειμώνας, δεν μειώθηκε καθόλου! Να υποθέσω δηλαδή ότι τα πλοία τα οποία φέρνουν το πετρέλαιο θέρμανσης έρχονται με κουπιά ή έν' με πανιά τζιαι καρτερούμεν να φυσήσει!

Υπενθυμίζουμε επίσης ότι λόγω της απίστευτης αδράνειας της κυβέρνησης δεν καλύψαμε τον στόχο του 10% που μας έθεσε η ΕΕ για τις μεταφορές μέχρι το 2020. Σήμερα είμαστε μόλις στο 8% και αυτό μετά την υποχρεωτική πρόσμειξη βιοκαυσίμων στα καύσιμα με διάταγμα του Υπουργού Ενέργειας, απόφαση η οποία - πρέπει να ξέρετε όλοι- έχει αυξήσει τις τιμές κατά 10 με 13 σεντ το λίτρο.

Πολλοί πρατηριούχοι έχουν επικοινωνήσει μαζί μας και μας έχουν ενημερώσει ότι, μόλις φτάσει φορτίο που αγοράστηκε με πιο υψηλές τιμές, οι εταιρείες άμεσα τους ενημερώνουν ότι πρέπει να αυξήσουν τις τιμές πώλησης, ανεξάρτητα από τα αποθέματα που έχουν στα πρατήρια. Να υπενθυμίσω ότι η κυβέρνηση επιμένει ότι αυτό που φωνάζουμε εδώ και χρόνια για το φαινόμενο του «φτερού και της ρουκέτας» δεν ισχύει στην Κύπρο.

Σύμφωνα με μια έρευνά μας για τις τιμές διυλιστηρίου και τις τιμές χονδρικής για την περίοδο 26 Φεβρουαρίου με 28 Μαΐου 2022 και υπολογίζοντας τη μείωση του φόρου κατανάλωσης για ολόκληρο τον Απρίλη του 2022 -τζιαι τούτα εκαταγγείλαμεν τα τρεις φορές στη Βουλή- ενώ οι τιμές του διυλισμένου πετρελαίου κίνησης έμειναν σταθερά χαμηλές, εταιρείες είχαν αυξήσει σημαντικά το περιθώριο κέρδους.

Ως κόμμα δε θα κουραστούμε ποτέ να φωνάζουμε ότι υπάρχουν λύσεις, τις οποίες συνεχώς προτείνουμε, αλλά η κυβέρνηση δεν έχει την πολιτική βούληση να προστατεύσει τους πολίτες από την αισχροκέρδεια και τα υπερκέρδη των εταιρειών.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις έχουν ειλικρινά γονατίσει λόγω των αυξήσεων σε ηλεκτρικό ρεύμα και καύσιμα, οι οποίες οδηγούν σε αυξήσεις σε προϊόντα και υπηρεσίες, ενώ κάποιοι συνεχίζουν να αισχροκερδούν. Η κυβέρνηση έρχεται με το «καλάθι του νοικοκυριού». Πριν δεκαπέντε μέρες στην επιτροπή Εμπορίου ουσιαστικά η αρμόδια Υπηρεσία Προστασίας Καταναλωτή μάς είπε ότι δεν ξέρουν τι θα κάνουν τζαι πότε θα το κάμουν. Το θέμα είναι ότι, αν θα εφαρμόσουμε την πρακτική της Ελλάδας, θα πρέπει να ξέρουμε ότι υπάρχουν προβλήματα, παράπονα και ενστάσεις από τις ίδιες τις ενώσεις των καταναλωτών. Εμείς δε διαφωνούμε να προχωρήσει αυτή η ίδια η προσπάθεια. Αυτό που θέλει όμως ο κόσμος τούτες τις δύσκολες ώρες που παλεύει, για να ζήσει τις οικογένειές του, είναι ουσιαστικά μέτρα και όχι υποσχέσεις για ημίμετρα δύο μήνες πριν τις εκλογές.

Κυρία Πρόεδρε,

Ως Βουλή ακόμα αναμένουμε τα εξής:

- Την υλοποίηση της γραπτής δέσμευσης της κυβέρνησης για κατάθεση νομοσχεδίου για συμπερίληψη και των πολύ μικρών επιχειρήσεων στον ορισμό του καταναλωτή για προστασία από τις καταχρηστικές ρήτρες των τραπεζών από τον Μάρτη του 2021, που ψηφίστηκε η εναρμονιστική νομοθεσία.
- Την άρση της αδικίας της μη συμπερίληψης των ασθενών με πολλαπλή σκλήρυνση και των αιμοκαθαιρόμενων νεφροπαθών με περιτοναϊκή κάθαρση στην ειδική διατίμηση 08 στους λογαριασμούς κατανάλωσης της ΑΗΚ, η οποία ξεκίνησε -παρακαλώ- από τον Δεκέμβρη του 2016 με απόφαση του τότε Υπουργού Εμπορίου. Έξι χρόνια μετά την απόφαση τίποτα δεν έχει γίνει, παρά τις υποσχέσεις που δόθηκαν.
- Τους σχετικούς κανονισμούς για τα πνευματικά και συγγενικά δικαιώματα, ενώ οι εναρμονιστικές νομοθεσίες ψηφίστηκαν από τον Ιούνιο του 2017, την ίδια ώρα που σε όλες τις επιχειρήσεις καθημερινά μπαίνουν διάφοροι οι οποίοι ζητούν να εισπράξουν τέλη που οι ίδιοι καθορίζουν. Σημειώνω ότι οι κανονισμοί που κατατέθηκαν στη Βουλή δυστυχώς αφορούν μόνο τη λειτουργία της Αρχής Πνευματικής Ιδιοκτησίας, παρ' όλο που το 2018 το Υπουργείο Εμπορίου είχε αποστείλει στη Νομική Υπηρεσία και τους κανονισμούς με κριτήρια, οι οποίοι όμως για κάποιο άγνωστο λόγο ποτέ δεν έφτασαν στη Βουλή.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η κυβέρνηση ακύρωσε τη δημιουργία του Επιστημονικού Τεχνολογικού Πάρκου στο Πεντάκωμο ως βασικής υποδομής για την προαγωγή της έρευνας, της καινοτομίας και της υψηλής τεχνολογίας στην Κύπρο. Ένα τόσο σημαντικό έργο, το οποίο θα δώσει χιλιάδες θέσεις εργασίας σε άνεργους νέους και ώθηση στην οικονομία.

Πολλές φορές κάνουμε αναφορά στο γειτονικό μας Ισραήλ και στα επιτεύγματά του στον τομέα της έρευνας και της τεχνολογίας και της καινοτομίας, που του αποφέρουν τεράστια ποσά κάθε χρόνο. Απλώς, να πούμε ότι στο Ισραήλ υπάρχουν τριάντα πέντε τεχνολογικά πάρκα τζι εμείς δεν είμαστε άξιοι ούτε ένα να κάνουμε! Προσπαθούμε εδώ και είκοσι έξι χρόνια! Είναι φανερό ότι η κυβέρνηση κωλυσιεργεί, γιατί δε θέλει να γίνει αυτό το έργο.

Κυρία Πρόεδρε,

Θα μπορούσα να πω ακόμα περισσότερα για τα πολύ σοβαρά προβλήματα με τις βιομηχανικές περιοχές, όπως η αδυναμία του κράτους να εισπράξει οφειλόμενα ενοίκια, αλλά και ζητήματα ασφάλειας, την καθυστέρηση στην πιστοποίηση παραδοσιακών προϊόντων, την καθυστέρηση στην εξέταση αιτήσεων σχεδίων επιχορήγησης, τη μεγάλη καθυστέρηση -το αγαπημένο μου θέμα- στην κατάθεση στη Βουλή εναρμονιστικών νομοσχεδίων, την αντίθεσή μας στην τεράστια αύξηση στα τέλη άδειας λειτουργίας και κατάταξης τουριστικών καταλυμάτων σε παραδοσιακή οικοδομή.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βεβιασμένες και λανθασμένες αποφάσεις με κόστος δεκάδες εκατομμύρια ευρώ από την τσέπη του φορολογουμένου, για να προσπαθήσουμε την υστάτη να καλύψουμε στόχους, πιθανά πρόστιμα από την ΕΕ δεκάδων εκατομμυρίων ευρώ τα οποία θα πλερώσει ο πολίτης και συνεχιζόμενος δυστυχώς εμπαιγμός της Βουλής εδώ και αρκετό καιρό για αρκετά θέματα. Καμία βούληση από μέρους της κυβέρνησης για προστασία των πολιτών από την ακρίβια και την αισχροκερδεία. Δυστυχώς, την ανικανότητα, την προχειρότητα και την ανευθυνότητα των κυβερνώντων πληρώνουν οι πολίτες και ο τόπος.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω, κυρία Πρόεδρε, τους προέδρους και τα μέλη των επιτροπών που συμμετέχω, τις γραμματείες των επιτροπών και ως γραμματέας της Βουλής θέλω να ευχαριστήσω εσάς, ως Πρόεδρο, τον Νίκο για τη συνεργασία, αλλά και την αθέατη ομάδα που μας στηρίζει και μας βοηθά -είναι η ομάδα που είναι στο δωμάτιο ελέγχου- την Ειρήνη, τον Βασίλη, τον Πέτρο και τον Πανίκο, για τη σημαντική δουλειά τους πίσω από

τα φώτα. Τέλος, να ευχαριστήσω τη συνεργάτιδά μου τη Νικολέττα τη Σοφοκλέους για τη στήριξη και τη βοήθειά της εδώ και σχεδόν δώδεκα χρόνια.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Και εμείς ευχαριστούμε πολύ, κύριε Κώστα. Δώδεκα λεπτά για εσάς.

Και συνεχίζει ο κ. Χρίστος Ορφανίδης εκ μέρους του Δημοκρατικού Κόμματος για δεκαπέντε λεπτά.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΟΡΦΑΝΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η έγκριση του προϋπολογισμού είναι η εξέχουσα νομοθετική εργασία του κοινοβουλίου και αποτελεί το επιστέγασμα των συνεδριάσεων της επιτροπής Οικονομικών, όπου συζητείται αυτός. Στις διάφορες συνεδριάσεις συζητούνται οι προϋπολογισμοί των υπουργείων, των υφυπουργείων και η όλη μας έννοια είναι αυτός να συνάδει με τα οικονομικά του κράτους, την ευρωστία αυτού. Και, αφού μελετηθεί, προωθείται για τελική έγκριση, αφού ελεγχθεί και δεν παρατηρούνται οποιεσδήποτε παρατυπίες.

Ως βουλευτής Λάρνακας και μέλος των επιτροπών Γεωργίας, Περιβάλλοντος και Μεταφορών θα αναφερθώ σε θέματα που αφορούν κυρίως την επαρχία μου και τις επιτροπές που συμμετέχω, καθώς και άλλους τομείς που επέδειξα ενδιαφέρον, μιας και στις υπόλοιπες επιτροπές συμμετέχουν εκλεκτοί συνάδελφοι που μελετούν εξονυχιστικά τα θέματα που αφορούν τις επιτροπές τους.

Με ανοικτή μου επιστολή στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, η οποία παραμένει αναπάντητη, στις 11 Απριλίου του 2022 ζητούσα την παρέμβασή του για τη δημιουργία πανεπιστημιακών σχολών στην πόλη μου, κάτι που εξήγγειλε ουκ ολίγες φορές ως απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου το 2014. Δυστυχώς, κάτι τέτοιο δεν έχει υλοποιηθεί. Και να θυμίσω ότι αυτό το δήλωσε ξανά το 2017, αλλά και το 2018 με την επανεκλογή του για δεύτερη, συνεχόμενη θητεία, όπως και το 2019, εγκαινιάζοντας τον Δημοτικό Κήπο της Λάρνακας. Δυστυχώς, ακολούθησε η συμφωνία του δήμου Λάρνακας με το Πανεπιστήμιο Κύπρου και ακυρώσαν τον χώρο που αρχικά είχε υποδειχθεί και πρότειναν άλλους δύο, που δεν είναι σε καμία περίπτωση αξιοποιήσιμοι. Ο πρώτος χώρος είναι σε καθεστώς τουρκοκυπριακών τεμαχίων και ο δεύτερος χώρος στην περιοχή που λειτουργούσαν τα διυλιστήρια και εκεί χρειάζεται αποκατάσταση εδάφους, κάτι που καθιστά τον χώρο ακατάλληλο για δημιουργία των πανεπιστημιακών σχολών. Κατά διαστήματα ακούγονται και κάποιες ευτράπελες εισηγήσεις, όπως η δημιουργία του πανεπιστημίου στον χώρο του παλαιού αεροδρομίου.

Κερασάκι όμως στη μη δημιουργία του ήρθε η θέση του Υπουργού Παιδείας, ο οποίος, συνεπικουρούμενος από τον νυν πρύτανη του πανεπιστημίου, εκτόξευσε τα έξοδα σε αριθμό που το παρουσιάζουν ανέφικτο. Απλά, δεν ενδιαφέρονται για τη δημιουργία αυτών των σχολών! Και το αναφέρω, ο πρύτανης έχει υποχρέωση να καταβάλει προσπάθειες για εξεύρεση κονδυλίων για εφαρμογή των έργων. Οι πρώτοι τρεις πρυτάνεις στα πρώτα δεκαοκτώ χρόνια λειτουργίας του Πανεπιστημίου Κύπρου έλαβαν δωρεές ύψους €25 εκατομ. Στα οκτώ χρόνια που ακολούθησαν ο προηγούμενος πρύτανης εξασφάλισε δωρεές για το πανεπιστήμιο ύψους €37 εκατομ. και ο νυν πρύτανης στα τέσσερα χρόνια €2 εκατομ. μόνο. Οι αριθμοί μιλούν από μόνοι τους! Ο άνθρωπος δεν το έχει, δε νοιάζεται, δεν έχει όραμα! Πώς θα ενδιαφερθεί και θα αποταθεί σε ανθρώπους και οργανισμούς είτε από τη Λάρνακα είτε από αλλού, για να στηρίξουν αυτή την προσπάθεια;

Αυτή είναι η πικρή αλήθεια όσον αφορά τη δημιουργία πανεπιστημιακών σχολών στη Λάρνακα. Και να τονίσω την πλήρη αδιαφορία του υπουργού για το όλο έργο. Ούτε μια πρωτοβουλία δεν αναλαμβάνει!

Και, μιας και αναφέρομαι στον Υπουργό Παιδείας, να τονίσω ότι τα εκπαιδευτήρια της Λάρνακας, είτε δημοτικής είτε μέσης εκπαίδευσης, πάσχουν από υπερπληθυσμό τα πλείστα, κάτι που θα μεγεθύνεται τα επόμενα χρόνια. Σχολεία που η δυνατότητά τους είναι να φιλοξενούν τριακόσιους μαθητές για παράδειγμα σήμερα έχουν 20% ή και 30% υπερπληθυσμό και το υπουργείο δεν έχει κανένα σχεδιασμό για κατασκευή νέων σχολείων. Έργα που έχουν συμπληρωθεί και έχουν γίνει εργασίες για βελτίωσή τους και υλοποιήθηκαν στην πόλη και επαρχία της Λάρνακας κατά τη διάρκεια της θητείας του είναι έργα που ή είχαν εξαγγελθεί από τον προηγούμενο υπουργό και είχε προχωρήσει η υλοποίησή τους. Και να αναφέρω τη σημαντική συμφωνία που έχει επιτευχθεί και αφορά το καθεστώς της Διανελλείου Τεχνικής Σχολής, που έγινε πάλι από τον προηγούμενο υπουργό. Το ιδιοκτησιακό καθεστώς έχει μεταφερθεί από τη διαχειριστική επιτροπή του Διανελλείου Ορφανοτροφείου στο Υπουργείο Παιδείας, με προοπτική ανέγερσης κάποιου σχολείου. Αυτό δεν το εκμεταλλεύεται το υπουργείο και παραμένει ο χώρος δυστυχώς αναξιοποίητος σε κεντρικό σημείο της πόλης και έχει αυτός καταστεί σκουπίδοτοπος, καταφύγιο τρωκτικών, αστέγων, κάτι που δεν περιποιεί τιμήν σε κανέναν.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να αναφερθώ σε κάτι που κάποιιοι αμαθείς διατυμπανίζουν για δήθεν έλευση και δημιουργία σχολών από το ΤΕΠΑΚ στη Λάρνακα. Αυτό που έχει δηλώσει ο πρύτανης του ΤΕΠΑΚ -είναι η πρότασή του- αφορά την παρακολούθηση κάποιων μεταπτυχιακών προγραμμάτων στη Λάρνακα. Με αυτά τα μεταπτυχιακά έχουν παρουσιάσει ότι θα δημιουργηθούν και σχολές του ΤΕΠΑΚ στη Λάρνακα. Δηλαδή είκοσι

έως τριάντα μεταπτυχιακοί σπουδαστές θα έρχονται να παρακολουθούν το πρόγραμμά τους και μετά θα πηγαίνουν στη Λευκωσία, στη Λεμεσό, στο Παραλίμνι, στο σπίτι τους και αυτό το θεωρούν επιτυχία!

Ο πιο πιο πριν Υπουργός Παιδείας είχε εξαγγείλει τη δημιουργία γαλακτοκομικής σχολής στον δήμο Αθηνών, κάτι που δημιούργησε μια ευφορία στον δήμο. Δυστυχώς, περιορίστηκε στην εξαγγελία. Και ο νυν υπουργός δηλώνει ότι κάτι τέτοιο είναι ανεφάρμοστο.

Και, μιας και αναφέρομαι στην Αθηνών, το 2020 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες και κατασκευάστηκε στον δήμο το κέντρο υγείας, ένα πολυδύναμο κέντρο όπου θα στεγάζονται γιατροί ειδικοτήτων, όπως καρδιολογίας, δερματολογίας, παιδιατρικής, οδοντιατρικής, γενικής χειρουργικής, παθολογικής και άλλων ειδικοτήτων. Το όλο οικοδόμημα στοίχισε €4 εκατομ. και σε αυτό εργάζεται νοσηλευτικό προσωπικό, καθαρίστριες, γραφείς και άλλος, άγνωστος αριθμός σε εμένα. Δυστυχώς, τα ιατρεία παραμένουν κενά, εκτός από το οδοντιατρικό κέντρο, όπου αγοράστηκε εξοπλισμός, αλλά, άκουσον άκουσον, δε διαθέτει οδοντίατρο. Με τη δημιουργία του κέντρου υπήρχε κυβερνητική γιατρός η οποία, αφού συμπλήρωσε τον αριθμό των ασθενών που γράφτηκαν στο όνομά της ως προσωπικός γιατρός αυτών, ιδιώτευσε.

Και εδώ να σημειώσω την έλλειψη στελέχωσης του Τμήματος Πρώτων Βοηθειών του νοσοκομείου της Λάρνακας, του τμήματος αιμοκάθαρσης, των μικροβιολόγων, των αναισθησιολόγων, των καρδιολόγων και άλλων ειδικοτήτων.

Η πρόθεση του Υπουργείου Μεταφορών για την κατασκευή της λεωφόρου Παναγούλη μάς βρίσκει απόλυτα σύμφωνους και είναι ένα έργο που έπρεπε από χρόνια να υλοποιηθεί. Και επί τη ευκαιρία να ευχαριστήσω τον νυν Υπουργό Μεταφορών, που άγγιξε και προχώρησε τη συμφωνία κατασκευής της τρίτης φάσης του δρόμου Λάρνακας-Δεκέλειας, και ιδιαίτερα να τον ευχαριστήσω για τη συνεργασία και ενημέρωση που τύγγανα από τον ίδιο για τον συγκεκριμένο δρόμο. Τον δρόμο αυτό τον εξήγγειλαν αρκετοί προηγουμένως, αλλά κανείς δεν ασχολήθηκε ουσιαστικά και δήλωναν τάχατες ότι ο δρόμος θα ξεκινούσε και εξήγγειλαν ακόμα και ημερομηνίες έναρξης της κατασκευής του, κάτι για το οποίο διαψεύδονταν στην πορεία, αλλά αποκόμιζαν περιστασιακά παλαμάκια.

Κατά την πρόσφατη συζήτηση του προϋπολογισμού του Υπουργείου Μεταφορών τονίσαμε την ανάγκη μεταστέγασης των ταχυδρομικών υπηρεσιών στη Λάρνακα. Είναι ανεπίτρεπτο αυτό το οποίο γίνεται στη Λάρνακα! Ο ένας ο χώρος, ο οποίος είναι στην περιοχή της Δροσιάς, είναι ένας στενός δρόμος· δημιουργείται συμφόρηση, πολύ τακτικά ατυχήματα. Ο άλλος ο χώρος είναι στην περιοχή του Αγίου Λαζάρου. Εκεί, για να πάει κάποιος να πάρει ένα γραμματόσημο, για να στείλει ένα γράμμα, για να πληρώσει €0,41, τώρα πρέπει ή να παρκάρει ένα χιλιόμετρο μακριά ή να πληρώσει τρία ευρώ, για να σταθμεύσει. Και το κεντρικό ταχυδρομείο δεν έχει χώρο, για να σταθμεύσει ο κόσμος, και από την άλλη παράλληλα караδοκούν οι τροχονόμοι και οι αστυνομικοί, για να εκδώσουν για παράνομη στάθμευση.

Ένα άλλο θέμα που θέσαμε κατά τη συζήτηση του προϋπολογισμού του Υπουργείου Μεταφορών είναι η ανεξέλεγκτη κατασκευή των κυρτωμάτων. Είναι κάτι το πρωτοφανές αυτό το οποίο συμβαίνει στην Κύπρο, που τα πλείστα κατασκευάζονται χωρίς προδιαγραφές -και όλοι το έχετε διαπιστώσει αυτό και ο ίδιος ο υπουργός το έχει διαπιστώσει- και, ενώ την ίδια ώρα στο εξωτερικό τα αφαιρούν, γιατί έχει διαπιστωθεί ότι εκεί που υπάρχουν κυρτώματα... Και δεν είναι τυχαίο δηλαδή το ότι οι Αυστριακοί, οι Γερμανοί, οι Γάλλοι, οι Βέλγοι τα αφαιρούν. Και εμείς τα τοποθετούμε! Και ο λόγος που τα αφαιρούν είναι γιατί έχει διαπιστωθεί ότι εκεί που υπάρχουν δημιουργείται ατμοσφαιρική ρύπανση. Την ίδια ώρα και έστω και για ελάχιστη ώρα που χρησιμοποιούνται, τα φρένα εκπέμπουν τη ρύπανση με την καύση του λαδιού. Και έχουν βρει στο εξωτερικό ότι εκείνη την ώρα εκπέμπονται βενζόλιο, ο-ξυλόλιο, τολουόλιο και αιθυλοβενζόλιο. Και αυτά είναι καρκινογόνα. Και ειδικά εκείνοι οι οποίοι είναι σε περιοχές, που κατοικούν σε περιοχές που υπάρχουν κυρτώματα αναπνέουν αυτά.

Ένα θέμα που θέσαμε ήταν η μισθοδοτική αναβάθμιση των υπαξιωματικών τριετούς φοίτησης στις στρατιωτικές σχολές. Και θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχαριστήσω τα Υπουργεία Άμυνας και Οικονομικών για την έγκριση αυτού, κάτι που έχει συμπεριληφθεί στον προϋπολογισμό που εξετάζουμε τώρα. Ιδιαίτερες ευχαριστίες στον πρόεδρο της επιτροπής Άμυνας και στα μέλη αυτής, που στήριξαν την πρότασή μου.

Η στήριξή μας στους αμπελοουργούς είναι δεδομένη, ενώ παράλληλα στηρίζουμε και τα οινοποιεία μας, που βρίσκονται σε δύσκολη θέση λόγω της μείωσης των τουριστών την περίοδο ιδιαίτερα της πανδημίας, της μείωσης των εξαγωγών και τώρα λόγω του πολέμου στην Ουκρανία. Γι' αυτό είναι επιτακτική ανάγκη η στήριξη απευθείας και των αμπελοουργών, κάτι που πρώτοι θέσαμε και κατά την πρόσφατη συνάντηση για συζήτηση του προϋπολογισμού του Υπουργείου Γεωργίας. Και επαναθέσαμε το ζήτημα και λάβαμε απάντηση πως σε αυτή την κατεύθυνση κινείται και το υπουργείο. Ελπίζουμε αυτό να πράξει άμεσα!

Στον ίδιο υπουργό θέσαμε και την ανάγκη για περαιτέρω έλεγχο στα αντιμικροβιακά σκευάσματα. Η Κύπρος ευρίσκεται στις πρώτες θέσεις στη χρήση αυτών, σύμφωνα με την τελευταία έκθεση του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων στο πλαίσιο της επιτήρησης του έργου κτηνιατρικής αντιμικροβιακής κατανάλωσης.

Για την αλιεία αναφερθήκαμε στην περισσότερη προσπάθεια για καταπολέμηση του λαγοκέφαλου και του λεοντόφαρου, που προκαλούν τεράστιες ζημιές στην αλιεία και οι αλιείς μας ευρίσκονται σε απόγνωση.

Εδώ θα ήθελα να δώσω και δύο απαντήσεις, οι οποίες... Έχει ειπωθεί κάτι. Ο Υπουργός Γεωργίας φρόντισε να έρθουν σιτηρά. Αλλά γιατί να τον ευχαριστώ; Ήταν υποχρέωσή του και η γραπτή του δέσμευση προς τις αγροτικές οργανώσεις η διασφάλιση των αποθεμάτων των σιτηρών, όταν έκλεινε η Επιτροπή Σιτηρών! Άρα, γιατί να τον ευχαριστώ για κάτι που ήταν υποχρέωσή του και καθήκον του; Έκαμε κάτι που δεν το είχε διασφαλίσει και έτρεχε μετά να εύρει σιτηρά!

Όσον αφορά το χαλλούμι, έχει ζητηθεί από την επιτροπή Γεωργίας να δοθεί η συμφωνία η οποία έχει πρόσφατα υπογραφεί. Εμείς εκείνο που ζητάμε είναι να κατατεθούν και τα πρακτικά της συζήτησης, για να φανεί καθαρά ποιοι έλεγαν τι προηγουμένως στες συναντήσεις που έγιναν, κύριε Γαβριήλ, και στη Χοιροκοιτία εκ μέρους των κτηνοτρόφων και εκπρόσωποι των αιγοπροβατοτρόφων πήγαν και συμφώνησαν άλλα.

Αναφέραμε στο Υπουργείο Μεταφορών ότι τα επαναλαμβανόμενα έργα για εκβάθυνση του αλιευτικού καταφυγίου στη Λάρνακα δεν είναι λύση, αλλά διασπάθιση χρήματος για έργο που επαναλαμβάνεται κάθε λίγα χρόνια. Η επίλυση του προβλήματος είναι η επέκταση του βραχίονα, ούτως ώστε να επιλυθεί το πρόβλημα μια για πάντα και να τερματιστεί η ροή του άμμου στο καταφύγιο.

Κλείνοντας, θέλω να αναφερθώ στην επιπολαιότητα κάποιων, όταν ευρίσκονται σε θέσεις εξουσίας. Όταν το Υπουργικό Συμβούλιο αποφάσιζε τη μετακίνηση των ελαστικών από την περιοχή Ιδαίου -απόφαση της οποίας ήμουν ευθύς εξαρχής εναντίον και προειδοποιούσα εκδίδοντας και δελτίο τύπου κατά της συγκεκριμένης απόφασης- ο τότε διευθυντής της Πυροσβεστικής δήλωνε για την απόφαση αυτή τα εξής και ακούστε το. Έλεγε ο τότε διευθυντής: «Αυτές τις ανησυχίες τις έχουμε συζητήσει. Ήμουν παρών στη σύσκεψη που έγινε στο Προεδρικό για μεταφορά των ελαστικών και συμφώνησα, γιατί γνωρίζω την περιοχή, την επισκέφθηκα. Είναι μια μεγάλη περιοχή· δεν υπάρχει περίπτωση η πυρκαγιά να επεκταθεί προς τα έξω. Υπάρχει εγκατάσταση νερού η οποία μπορεί αμέσως να τροφοδοτήσει τους τυλικτήρες για άμεση κατάσβεση της πυρκαγιάς στα πρώτα λεπτά, ούτως ώστε αυτή να μην εξαπλωθεί». Τελικά κάποιιοι κάμνουν δηλώσεις, καθησυχάζουν τον κόσμο και όλα μέλι-γάλα και μάλιστα στο τέλος λέμε: «Τι ωραία και τι σωστά τα λέει ο διευθυντής!». Και εισπράττει παλαμάκια.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ούτε εγκατάσταση νερού υπήρχε ούτε τυλικτήρες! Και έχουμε το αμίμητο της Επιτρόπου Περιβάλλοντος κατά τη διάρκεια της πυρκαγιάς, που καλούσε τους κατοίκους των γύρω κοινοτήτων να κλειστούν στα σπίτια τους, ενώ από κυβερνητικές υπηρεσίες δήλωναν για την πυρκαγιά στον κατεχόμενο Κουτσοβέντη και καλούσαν τους κατοίκους των γύρω κατεχομένων κοινοτήτων, όπου εξελισσόταν η πυρκαγιά, να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, γιατί είναι άγνωστο τι σωματίδια εκπέμπονται λόγω της πυρκαγιάς στην περιοχή. Στην πυρκαγιά στον ΟΕΔΑ τα σωματίδια που εκπέμπονταν ήταν σοκολατένια!

Θέλω από του βήματος αυτού, κυρία Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να σας ευχηθώ όλους καλά Χριστούγεννα και το νέο έτος να είναι χρονιά προόδου και υγείας για όλο τον κόσμο.

Θα ήταν παράλειψή μου να μην ευχηθώ παράλληλα σε όλο το προσωπικό της Βουλής κάθε ευτυχία και καλές γιορτές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Ορφανίδη.

Ακολουθεί ο κ. Νίκος Γεωργίου από τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ πολύ, ησυχία, ειδικά πίσω δεξιά κι αριστερά, όχι στα έδρανα!

ΝΙΚΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ:

Έντιμη κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο υπό συζήτηση προϋπολογισμός γίνεται και πάλι κάτω από νέα, απρόβλεπτα και ασταθή γεγονότα. Σχεδόν έχουν συμπληρωθεί δέκα μήνες συνεχιζόμενου πολέμου από την παράνομη εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, ενός πολέμου που σκορπά τη φρίκη του θανάτου, την ανθρώπινη δυστυχία σ' έναν ολόκληρο λαό και το φάντασμα της αβεβαιότητας να πλανάται σε όλο τον κόσμο. Οι παρενέργειες του πολέμου, πέραν της κονιορτοποίησης των πανανθρώπινων αρχών και αξιών, των ανέμων αρχών της δικαιοσύνης και της δημοκρατίας, αιχμαλώτισαν οικονομικά τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κι όχι μόνο, με αλυσιδωτές συνέπειες.

Είναι γι' αυτό που ο προϋπολογισμός του 2023 συνετά καταρτίστηκε, με πολιτική υπευθυνότητα και σοβαρότητα, με τις ίδιες αρχές και στρατηγική που ανορθώθηκε η κυπριακή οικονομία από το 2013 και μετέπειτα, με γνώση και έγνοια για το μέλλον. Ένας προϋπολογισμός ευθύνης και ανάπτυξης, με τον οποίο κατανέμονται

με ορθολογισμό πόροι, αλλά και που διαφυλάττει οικονομικές εφεδρείες για την κάλυψη μελλοντικών και απρόβλεπτων καταστάσεων.

Είναι τώρα που οι πολιτικές δυνάμεις, χωρίς προσκόμματα, καμώματα και πείσματα του παρελθόντος, οφείλουμε να ανταποκριθούμε στην κορυφαία κοινοβουλευτική πράξη με τη συζήτηση και υπερψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού. Πρόκειται για τον ακροτελεύτιο προϋπολογισμό, που συνέπεσε με το πλήρωμα του χρόνου, τη συμπλήρωση της δεκαετούς διακυβέρνησης του Προέδρου Αναστασιάδη.

Λέγεται ότι η πολιτική είναι η τέχνη του εφικτού. Και δικαίως! Η κυβέρνηση του Προέδρου Αναστασιάδη στο διάβα της θητείας της αντιστάθηκε και επιβλήθηκε στον λαϊκισμό και τη δημαγωγία. Εμπλούτισε το πολιτικό μας λεξιλόγιο, δίδοντας νόημα και υπόσταση στην έννοια του ορθολογισμού και των προγραμματικών θέσεων. Διαχειρίστηκε διαδοχικές οικονομικές και υγειονομικές κρίσεις με συνέπεια και ευθύνη, ανοίγοντας ένα νέο, αισιόδοξο κεφάλαιο για τις δυνατότητες της πατρίδας μας.

Λέγεται πως η πολιτική κρίνεται εκ του αποτελέσματος. Δικαίως! Η κυβέρνηση του Προέδρου Αναστασιάδη και του Δημοκρατικού Συναγερμού παρέλαβε οικονομικό χάος και αβεβαιότητα, ταμειακά διαθέσιμα που αρκούσαν μόλις για την πληρωμή συντάξεων και μισθών για έναν μήνα και με τις ιδιωτικές επενδύσεις να βυθίζονται, με ένα χρηματοπιστωτικό σύστημα στον αναπνευστήρα και την ανεργία στο 17%, μια χώρα σε απόγνωση, χωρίς δυνατότητες δανειοδότησης, αποκλεισμένη από τις αγορές και με ελλειμματικούς προϋπολογισμούς.

Σήμερα η κυβέρνηση του Προέδρου Αναστασιάδη παραδίδει προϋπολογισμό με δημοσιονομικά πλεονάσματα, μαξιλάρι ενός δις ευρώ στην επόμενη κυβέρνηση της χώρας, με την κυπριακή οικονομία να τρέχει με ρυθμούς ανάπτυξης 6%, περιορίζοντας την ανεργία στα πάλαι ποτέ ελεγχόμενα επίπεδα του 7% και με περαιτέρω καθοδική πορεία για το 2023. Παραδίδει μια χώρα που δανείζεται με τα χαμηλότερα επιτόκια που έλαβε ποτέ στην πιστοληπτική της ιστορία, αφού οι διεθνείς οίκοι αξιολόγησης από το 2013 δεν υποβαθμίζουν, αλλά πιστώνουν και αναβαθμίζουν την κυπριακή οικονομία, με ένα υγιές τραπεζικό σύστημα. Μια κυβέρνηση που ενήργησε με δημοσιονομική πειθαρχία και στοχευμένα οικονομικά μέτρα ενίσχυσης των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων και ευάλωτων κοινωνικών ομάδων.

Αυτά αποτελούν χειροπιαστά αποτελέσματα μιας σοβαρής και συνειδητής πολιτικής προσπάθειας, που δεν ήταν τίποτε άλλο παρά ένα συμβόλαιο με την κυπριακή κοινωνία, παρέχοντας οξυγόνο στην οικονομία, απασχόληση στους πολίτες. Μια κυβέρνηση που διέυρνε τους ορίζοντες της πατρίδας μας, δίδοντας ευκαιρίες σε όλους ανεξαιρέτως τους πολίτες, μεταρρυθμίζοντας ζωτικούς τομείς της κυπριακής πολιτείας. Μια κυβέρνηση η οποία κληροδοτεί στην επόμενη μια χώρα με ένα μεταρρυθμιστικό ολοκληρωμένο πλαίσιο, με πολιτικές ανάπτυξης, αλλά και κοινωνικής συνοχής. Με την κυβέρνηση του Προέδρου Αναστασιάδη εφαρμόστηκε το ΓΕΣΥ και το αγαθό της υγείας είναι προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες, θεσπίστηκε το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, μειώθηκε η στρατιωτική θητεία, θεσπίστηκαν νέα υφυπουργεία προς ενίσχυση παραγωγικών τομέων της οικονομίας και της κοινωνίας, το σύστημα διορισμού στη δημόσια εκπαίδευση, η μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, η διέγερση του κατώτατου μισθού, που τίθεται άμεσα σε εφαρμογή. Μια χώρα η οποία εγκρίθηκε να λάβει €1,2 δις από το Ταμείο Ανάκαμψης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μια υποσχόμενη προίκα και για την επόμενη γενιά των Κυπρίων, για να ζήσουν και να δημιουργήσουν σε μια σύγχρονη και ευρωπαϊκή Κύπρο. Αυτή είναι η απόδειξη ότι η Κύπρος μπορεί να τα καταφέρει, όταν η πατρίδα μας έχει σοβαρή και υπεύθυνη πολιτική ηγεσία, κυβέρνηση που να στηρίζεται σε πολιτικές αρχές και σε στέρεες πολιτικές δυνάμεις.

Λάθη και παραλείψεις έγιναν και αυτό είναι φυσιολογικό για όποιον αναλαμβάνει τις ευθύνες του και πράττει έργο. Η πολιτική του να μην πράττει απολύτως τίποτε κάτω από τη λογική της κομματικής ιδιοτέλειας και του μηδενικού πολιτικού κόστους το μόνο που εκπέμπει στους πολίτες είναι την πολιτική ανικανότητα και τίποτα περισσότερο.

Επιπλέον, και κάτι ακόμα. Επειδή διανύουμε προεκλογική περίοδο, η κυβέρνηση του Προέδρου Αναστασιάδη στο τέλος της ημέρας δικαιώθηκε και μέσα από τις επιλογές των κομμάτων της αντιπολίτευσης για τις προεδρικές εκλογές. Και αναφέρομαι ιδιαίτερα σε εκείνους που για εννέα χρόνια εμπότιζαν τον κυπριακό λαό με τοξικότητα και ένταση, δηλητηριάζοντας το πολιτικό κλίμα, που δοκίμασαν τα πάντα, που σκηνοθέτησαν πολιτικές κρίσεις και περιρρέουσες ατμόσφαιρες, που διαγωνίζονταν ποιος θα φωνάξει περισσότερο. Και στο τέλος της ημέρας, εκεί που περιμένεις ότι θα σηκώσουν ένα πολιτικό ανάστημα, αίφνης φόρεσαν τον μανδύα της ενότητας και κουνούν μάλιστα το δάκτυλο για πολιτική δεοντολογία, κρυβόμενοι τυχοδιωκτικά πίσω από μια υποψηφιότητα που εξυπηρετεί τις μικροπολιτικές σκοπιμότητές τους. Στηρίζοντας έναν υποψήφιο με τον οποίο για εννέα χρόνια ήταν διαμετρικά αντίθετοι, που υπηρετούσε πολιτικές που αντιπάλεψαν, έναν υποψήφιο που συμμετείχε και υλοποιούσε αποφάσεις -και διαβάζω κατά λέξη δικές τους επανειλημμένες δηλώσεις- μιας κατά τα άλλα «διεφθαρμένης κυβέρνησης» και μιας κυβέρνησης που «οδήγησε την Κύπρο στο χειρότερο σημείο του Κυπριακού από το 1974».

Εξόχως στις προεδρικές εκλογές αποκαλύπτονται οι πολιτικές δυνάμεις, ποιες δυνάμεις βασίζονται και στοιχίζονται πίσω από αρχές και αξίες, ποιοι τιμούν τον πολιτικό τους λόγο, ποια πολιτικά κόμματα υπηρετούν πραγματικά τον λαό και τις επιδιώξεις της πατρίδας μας με καθαρές θέσεις απέναντι στα ανοιχτά ζητήματα του Κυπριακού, την κρίσιμη πορεία της κυπριακής οικονομίας, το μεταναστευτικό, τη γεωπολιτική θέση της χώρας

απέναντι σε έναν κόσμο που αλλάζει ραγδαία και επικίνδυνα, καθώς και ποια κόμματα ενεργούν κάτω από το ένστικτο της κομματικής τους επιβίωσης και του κομματικού συμφέροντος.

Έναν υποψήφιο που στις ώρες των δύσκολων αποφάσεων θα φανερωθεί ότι η πολιτική τους συμμαχία ήταν μια ευκαιριακή και καιροσκοπική συνθήκη, ένας γόρδιος δεσμός που θα άγεται και θα φέρεται κατά το δοκούν των κομμάτων που τον στηρίζουν. Δε μας αφορά το πολιτικό τους αδιέξοδο, αλλά μας νοιάζει η πορεία της χώρας και των ανθρώπων της. Τα κρίσιμα διακυβεύματα της εποχής δε σηκώνουν επιπολαιότητες, ωχαδερφισμούς και ελαφρά τη καρδία αποφάσεις!

Είναι γι' αυτό που την ώρα της ευθύνης οι Κύπριοι πολίτες δε θα ψηφίσουν απλά πρόσωπο αλλά με πολιτικά κριτήρια και πολιτική σκέψη και με το βλέμμα στραμμένο στο μέλλον, γιατί απλά ο Κύπριος ψηφοφόρος ήταν ανέκαθεν πολιτικό ον. Με το πολιτικό περιβάλλον όπως διαμορφώθηκε η επιλογή και η εκλογή του Αβέρωφ Νεοφύτου στην προεδρία της Δημοκρατίας αποτελεί μονόδρομο για την ευημερία και την πρόοδο της πατρίδας μας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μελετώντας και αποκομίζοντας την ουσία και τη μεγάλη εικόνα των προϋπολογισμών των υπουργείων στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές στις οποίες συμμετέχω... Διαπνέονται από αποφασιστικότητα για την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού των μεταρρυθμίσεων και των πολιτικών αποφάσεων για ένα σύγχρονο κράτος και ένα κράτος δικαίου.

Στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως κατευθυντήριο στόχος είναι η ανάπτυξη ενός κράτους δικαίου όχι ως ενός εύηχου συνθήματος αλλά μέσα από την υλοποίηση στοχευμένων μεταρρυθμίσεων, που αποτελούν τον ορισμό, αλλά και την απτή απόδειξη και κατανόηση από τους απλούς πολίτες της έννοιας του κράτους δικαίου.

Πρώτος στρατηγικός στόχος ήταν η ολιστική μεταρρύθμιση του τομέα της δικαιοσύνης. Ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα θεμελιωδών διαρθρωτικών αλλαγών του συστήματος απονομής της δικαιοσύνης πήρε σάρκα και οστά. Η δημιουργία εντός του 2023 πέντε νέων δικαστηρίων, του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, του Ανωτάτου Δικαστηρίου, εφετείου, Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου, είναι μεγάλη τομή στη δομή της δικαιοσύνης.

Για το 2023 η πολιτική των μεταρρυθμίσεων συνεχίζεται με την εφαρμογή των νέων κανονισμών πολιτικής δικονομίας, τη μεταρρύθμιση και τον εκσυγχρονισμό του οικογενειακού δικαίου, με οκτώ νομοσχέδια για την εφαρμογή προγράμματος εκδίκασης καθυστερημένων υποθέσεων, την εφαρμογή του συστήματος ακουστικής ψηφιακής τήρησης πρακτικών, την εφαρμογή του e-justice, τη δημιουργία υπηρεσίας δικαστηρίων και την εξέταση νομοσχεδίων για την ταχύτερη εκδίκαση υποθέσεων μικροδιαφορών.

Δεν περνά απαρατήρητος ο εξωραϊσμός και η ανακαίνιση των επαρχιακών δικαστηρίων σε όλη την Κύπρο με έναν προϋπολογισμό εκατομμυρίων. Το δε νέο Επαρχιακό Δικαστήριο Αμμοχώστου στο Παραλίμνι είναι άξιο αναφοράς, αλλά και θετικά χαιρετίζουμε την προκήρυξη διαγωνισμού εντός του 2023 για το νέο Επαρχιακό Δικαστήριο Λευκωσίας, αξίας €119 εκατομ., ενέργειες οι οποίες είναι αναντίλεκτα προς τη σωστή κατεύθυνση, καθότι θα προσδώσουν ασφάλεια, κύρος και κατάλληλες συνθήκες εργασίας για όλους όσους υπηρετούν τη δικαιοσύνη.

Στην Κύπρο η πρόληψη και η καταπολέμηση της διαφθοράς, η αποδοκιμασία και απαξίωση φθοροποιών φαινομένων στη δημόσια ζωή πέρασαν πλέον από τα κηρύγματα στις πράξεις. Αυτή η κυβέρνηση τόλμησε και είναι γεγονός ότι σήμερα η πατρίδα μας διατηρεί ένα ισχυρότατο νομικό πλαίσιο και είναι ανάμεσα στις έντεκα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έλαβαν αυτά τα μέτρα με τη θέσπιση με νόμο της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, τη διαφάνεια στις διαδικασίες λήψης δημοσίων αποφάσεων, το γνωστό ως «lobbying», και την προστασία προσώπων που αναφέρουν παραβιάσεις του ενωσιακού και εθνικού δικαίου.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης με συνέπεια χαράσσει πολιτική μεταρρυθμίσεων σε όλους ανεξαιρέτως τους τομείς της δραστηριότητάς του, όπως μέσα από τη ζωντανή ατμόσφαιρα των συζητήσεων στην επιτροπή Νομικών -την παρακολουθούμε- με δεκάδες νομοσχέδια και κανονισμούς, αρκετά από τα οποία ψηφίστηκαν σε νόμους και τα υπόλοιπα βρίσκονται στη διαδικασία ψήφισής τους.

Βασικός πυλώνας της υλοποίησης της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας της τοπικής αυτοδιοίκησης παραμένει το Υπουργείο Εσωτερικών, το οποίο καλείται να δώσει οικονομικούς πόρους, γνώση, εκπαίδευση και επιστημονική καθοδήγηση στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης, αξιοποιώντας στο έπακρο τη μεταβατική περίοδο για τον έγκαιρο προγραμματισμό και την καλύτερη οργάνωση της νέας μορφής τοπικής αυτοδιοίκησης που θα έχουμε το 2024, μέσα από τα συμβούλια διαχείρισης κοινών υποθέσεων και των προσωρινών συντονιστικών συμβουλίων για την επιτυχία ενός φιλόδοξου μεταρρυθμιστικού σχεδιασμού, που θα καταστήσει την τοπική αυτοδιοίκηση πραγματικά αυτοδιοικούμενη.

Η στεγαστική πολιτική που εφάρμοσε το Υπουργείο Εσωτερικών -και αναφέρομαι στα σχέδια αναζωογόνησης ορεινών, ακριτικών και μειονεκτικών περιοχών και συγκεκριμένων περιοχών της υπαίθρου- αποτελούν το πιο αποτελεσματικό και κορυφαίο στεγαστικό σχέδιο που έλαβε ποτέ η Κυπριακή Δημοκρατία, με αισθητά αυξανόμενες δαπάνες, το οποίο αγκαλιάζεται από τις νέες και τους νέους, οι οποίοι πλέον έχουν κίνητρα παραμονής και δίνουν ανάσα ζωής στις κοινότητες, με τη διεύρυνση του πλαισίου των εισοδηματικών κριτηρίων των αιτητών, την αύξηση των χορηγιών, αλλά και την ένταξη περισσότερων κοινοτήτων που επωφελούνται από τις συγκεκριμένες αναθεωρήσεις.

Δεν μπορώ να μην αναφερθώ στις πιάνιες και αγωνιώδεις προσπάθειες για την τιθάσευση του μεταναστευτικού κύματος που έρχεται στη χώρα μας, το οποίο αποτελεί μια βραδυφλεγή βόμβα στα θεμέλια της Κυπριακής Δημοκρατίας με τις συνεχώς αυξανόμενες ροές. Η επιτάχυνση των διαδικασιών εξέτασης αιτήσεων πολιτικών προσφύγων, ο περιορισμός των ροών στην Πράσινη Γραμμή και η καλύτερη επιτήρησή της μέσω της πρόσληψης τριακοσίων αστυφυλάκων και άλλων μέτρων, οι πρόσφατες συμφωνίες επιστροφών με τρίτες χώρες, η επιδίωξη τριακοσίων συμφωνιών, αλλά και οι διαδικασίες για μετεγκατάσταση μεταναστών σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποτελούν αναντίλεκτα μέτρα προς τη σωστή κατεύθυνση.

Μια άλλη πτυχή της στεγαστικής πολιτικής του κράτους είναι τα μέτρα για τους εκτοπισθέντες μας. Οι δαπάνες της προσφυγικής στεγαστικής πολιτικής συγκριτικά με τα προηγούμενα χρόνια εξακολουθούν να είναι αυξημένες, με τη δαπάνη να ανέρχεται στα πέραν των €140 εκατομ. Τα στεγαστικά σχέδια των εκτοπισμένων, το σχέδιο επιδότησης ενοικίων, οι δαπάνες για τη συντήρηση και επιδιόρθωση κατοικιών που βρίσκονται σε συνοικισμούς αυτοστέγασης, σε κρατικούς οικισμούς και σε τουρκοκυπριακές κατοικίες που διαμένουν πρόσφυγες. Ο προϋπολογισμός του Κεντρικού Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών των €112 και πλέον εκατομ. αποτελεί το στήριγμα για τον προσφυγικό κόσμο, που έχει υποστεί το βάρος της εισβολής και της κατοχής και το κόστος της μη επίλυσης του κυπριακού προβλήματος, το αποκούμπι, για να έχει αυτός ο κόσμος τη στοιχειώδη στήριξη για τη στεγαστική, σπουδαστική και επαγγελματική του εξέλιξη.

Αυτή είναι η μεγάλη εικόνα μέσα στα πλαίσια των οικονομικών δεδομένων της χώρας. Η πραγματική δικαίωση του προσφυγικού κόσμου θα προέλθει μόνο μέσα από τη λύση του Κυπριακού, την οποία πρέπει όλοι να οραματιζόμαστε και για την οποία να εργαζόμαστε. Μέχρι σήμερα όμως η πολιτεία δεν έχει αποσείσει τις ευθύνες της, την πολιτική και ηθική ευθύνη για μια δικαιότερη στήριξη του προσφυγικού κόσμου, με τη μεταρρύθμιση στο σύνολο της προσφυγικής πολιτικής να είναι αναγκαία όσο ποτέ. Με τη στεγαστική πολιτική, καθώς και τη διαχείριση των τουρκοκυπριακών περιουσιών πρέπει να αίρονται διαχρονικές αδικίες και ανισότητες, αλλά και με την ανάγκη εξέτασης και παραχώρησης ετήσιου ποσού ως αποζημίωσης για την απώλεια χρήσης.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήταν αδόκιμο να μην εκφράσω τους προβληματισμούς και τις ανησυχίες μου για την πορεία του εθνικού μας θέματος, γιατί είναι ζήτημα που είναι άμεσα συνυφασμένο με την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού. Η κλεψύδρα του χρόνου τελειώνει για το Κυπριακό. Μαζί της παίρνει και τις τελευταίες γενιές των Ελλήνων Κυπρίων που έζησαν στην κατεχόμενη αλλά αλύτρωτη πατρίδα μας. Ο νέος Πρόεδρος που θα εκλεγεί θα επωμιστεί το τεράστιο βάρος ενεργοποίησης του διεθνούς παράγοντα, με ειλικρινείς και έντιμες προσπάθειες για επανέναρχη των διαπραγματεύσεων. Ένας Πρόεδρος που θα εξορκίσει τις Κασσάνδρες και θα αλλάξει τη μοίρα, την πορεία προς τη διχοτόμηση του τόπου μας. Χρειάζεται ο νέος Πρόεδρος της Δημοκρατίας να έχει καθαρές και αξιόπιστες πολιτικές θέσεις, το βλέμμα στραμμένο στη λύση του εθνικού μας προβλήματος, που να είναι αποτέλεσμα των ενεργειών του και όχι αποτελέσματα δηλώσεων ισορροπίας πολιτικών θέσεων μιας ετερόκλητης συμμαχίας για διατήρηση ή και για χάρη της εξουσίας, που εντοπίζει και προβάλλει μόνο τα πιθανά προβλήματα της ενδεχόμενης λύσης. Διαφορετικά, η διχοτόμηση δε θα είναι απειλή, αλλά θα γίνει πραγματικότητα, με όλους τους κινδύνους που εγκυμονεί μια τέτοια εξέλιξη για την πατρίδα μας, αλλά και για όλους τους νόμιμους κατοίκους της.

Να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω τον εκλεκτό συνάδελφο τον Κώστα Κώστα για την ειλικρινή και έντιμη συνεργασία και βοήθεια στη διεκπεραίωση των καθηκόντων της γραμματείας, την Πρόεδρο της Βουλής και να ευχηθώ σε όλους καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εμείς ευχαριστούμε, κύριε Γεωργίου. Δεκαέξι λεπτά για εσάς.

Συγχαρητήρια και στους δύο γραμματείς, επειδή αύριο θα προεδρεύω της Δημοκρατίας και δε θα έχω ευκαιρία να το πω. Μέχρι να πάρει τη θέση του ο κ. Αποστόλου, να πω ότι είναι και οι δύο εξαιρετικοί και χωρίς αυτούς, όπως επίσης και τα άτομα που βρίσκονται μέσα στο σύστημα, αλλά βεβαίως και τις υπηρεσίες της Βουλής δε θα μπορούσαμε να έχουμε ενώπιόν μας τον προϋπολογισμό, τις τροπολογίες.

Ευχαριστώ όλους τους συναδέλφους, τις συναδέλφισσες.

Είμαστε πανέτοιμοι, πανέτοιμες να ακούσουμε τον κ. Αποστόλου, ο οποίος θα μιλήσει για δεκαπέντε λεπτά.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Καταρχάς να μου επιτρέψετε -το νιώθω και θέλω να το κάνω- να συγχαρώ τον πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού, ο οποίος είναι εδώ από τις 9.00 π.μ. και παρακολουθούσε όλες τις ομιλίες των συναδέλφων και των συναδέλφισσών του. Αυτό σας τιμά, κύριε Νεοφύτου, ενώ θα μπορούσατε να κάνετε προεκλογική και να σπαταλάτε τον χρόνο σας διαφορετικά, και θέλω να το καταθέσω.

Μέσα στη βαβούρα και τον θόρυβο των φωνών του λαϊκισμού και των συνθημάτων που κατακλύζουν την πολιτική ζωή -πρωταγωνιστούν στα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης- θα προσπαθήσω να καταθέσω αυτό που θεωρώ ότι οφείλει ο καθένας από εμάς να καταθέτει ενώπιον των πολιτών την ημέρα που συζητούμε τον κρατικό προϋπολογισμό. Την κοινοβουλευτική μου δράση κατά τη διάρκεια της χρονιάς που φεύγει, αλλά και το όραμα και τους στόχους που θέτω για τη χρονιά η οποία έρχεται. Αντιλαμβάνομαι την πολιτική ως πράξη που έχει σκοπό να παίρνουμε τον τόπο και τους ανθρώπους μας μπροστά. Να διεκδικούμε με επιχειρήματα, χωρίς φωνές και λαϊκισμό, να συνεργαζόμαστε, να συνδιαμορφώνουμε, να προσπαθούμε να αλλάζουμε ό,τι είναι στραβό, αλλά να κάνουμε και ένα βήμα παραπέρα και να βελτιώνουμε ακόμη περισσότερο κάτι το οποίο πηγαίνει καλά.

Η ολιγόμηνη κοινοβουλευτική μου εμπειρία μου απέδειξε πως μπορούμε με συνεργασίες, μακριά από λαϊκισμό και άγονες αντιπαραθέσεις, να εργαστούμε με στόχο να βελτιώσουμε τις συνθήκες ζωής των πολιτών.

Η ενασχόλησή μου με θέματα υγείας, παιδείας και πρόνοιας, στα οποία ανέλωσα τον περισσότερο από τον κοινοβουλευτικό μου χρόνο -εντός, αλλά και εκτός κοινοβουλίου- μου απέδειξε ότι μπορούμε να βρίσκουμε κοινά αποδεκτές λύσεις, για να βελτιώνουμε την ποιότητα ζωής των πολιτών. Στο ερώτημα αν μπορούμε να αλλάξουμε τα πράγματα η απάντηση είναι «ας τα παίρνουμε κάθε φορά ένα βήμα προς τα μπροστά». Και όταν εργαζόμαστε με όραμα, γνώση και συνεννόηση, μπορούμε, πιστεύω, να κάνουμε θαύματα.

Κάνω λοιπόν τον δικό μου απολογισμό για τα όσα συνεισέφερα στο να πετύχουμε στη χρονιά που μας πέρασε και που υλοποιούνται ή θα ξεκινήσουν να υλοποιούνται βάσει και του κρατικού προϋπολογισμού 2023. Και αυτό έγινε πάντα με συνεργασία, και με τους συναδέλφους και με τους υπουργούς και με όλους οι οποίοι συναποτελούν τη συζήτηση μέσα από τις κοινοβουλευτικές επιτροπές.

Θεωρώ λοιπόν, ταπεινά, πως έβαλα και εγώ το δικό μου λιθαράκι για τα πιο κάτω:

1. Τη στήριξη των οικογενειών με την αύξηση της άδειας μητρότητας για το δεύτερο και το τρίτο παιδί. Είμαι βέβαιος ότι η επόμενη κυβέρνηση θα πρέπει να εξετάσει ακόμη περαιτέρω την αύξηση άδειας μητρότητας ακόμα και από το πρώτο παιδί.
2. Την υλοποίηση της γονικής άδειας που ψηφίσαμε την προηγούμενη εβδομάδα, ένα σπουδαίο μέτρο που στηρίζει τις οικογένειες και που ουσιαστικά θα είναι νόμος του κράτους την Παρασκευή και θα μπορεί ο κάθε νέος γονέας να έχει από οκτώ εβδομάδες μη μεταβιβάσιμη πληρωμένη από το κράτος γονική άδεια.
3. Τη στήριξη των οικογενειών που έχουν τρίδυμα και τετράδυμα. Σήμερα, με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου -ήταν ένα θέμα το οποίο είχα συζητήσει πάρα πολλές φορές με την κ. υφυπουργό- εφαρμόζεται πλέον σχέδιο στήριξης για οικογένειες που έχουν τρίδυμα και τετράδυμα. Ήταν μια πρωτοβουλία μιας καλής φίλης και συμπολίτισσας, της Χρύσως της Καζαντζή, που πρόσφατα είχε γεννήσει τετράδυμα -την Ευαγγελία, την Αντrea, τη Μαρίνα και τη Σωτηρία- και είχε καταθέσει τη θέση της δημοσίως και στο κοινοβούλιο και στην εκτελεστική εξουσία, ότι είναι κάτι το οποίο έλειπε από το κράτος. Και είναι και ένα δείγμα του πώς οι πολίτες, όταν καταθέτουν με επιχειρήματα τις θέσεις τους, μπορούν να βρουν αφτιά να τους ακούσουν και ο καθένας από τους πολίτες μπορεί να αλλάξει και να βάλει το λιθαράκι του, για να παίρνουμε τον τόπο μας μπροστά.
4. Την επέκταση του Ενιαίου Ολοήμερου Σχολείου και στα γυμνάσια, κάτι το οποίο συζητούμε πάρα πολλά χρόνια, με την εφαρμογή του μέτρου σε ένα γυμνάσιο σε κάθε επαρχία, αλλά και την αύξηση των σχολικών μονάδων της δημοτικής και της προδημοτικής εκπαίδευσης που εφαρμόζεται το Προαιρετικό Ολοήμερο Σχολείο. Είχα άφογη συνεργασία με τον διευθυντή δημοτικής τον κ. Μάριο Στυλιανίδη και θεωρώ ότι, ναι, έχει βελτιωθεί αυτό το μέτρο. Είναι κάτι το οποίο χρειάζονται οι οικογένειες και πρέπει να κάνουμε βήματα τα επόμενα χρόνια και προς αυτή την κατεύθυνση.
5. Την επέκταση της δωρεάν προδημοτικής από την ηλικία των τεσσάρων ετών, κάτι που ψηφίσαμε την προηγούμενη εβδομάδα. Μπορεί να μην ήταν αυτό που θέλαμε, αλλά κάναμε εισηγήσεις, κάναμε τροπολογίες, έγιναν ομόφωνα αποδεκτές, έγιναν αποδεκτές από την εκτελεστική εξουσία, το κράτος μας θα λάβει €12 εκατομ. από το Ταμείο Ανάκαμψης για τη στήριξη των οικογενειών, αλλά παράλληλα, βάσει

και της δικής μας τροπολογίας που υιοθετήθηκε, θα στηριχθεί το δημόσιο σχολείο και οι υποδομές των δημόσιων νηπιαγωγείων.

6. Την έναρξη ενός προγράμματος, στο οποίο θεωρώ, ταπεινά, ότι συμβάλαμε και εμείς μέσα από τον διάλογο τα προηγούμενα χρόνια, που εφαρμόζεται από το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας για τους βρεφονηπιακούς σταθμούς και την κάλυψη μέρους των εξόδων για κάποιες από τις οικογένειες για τα παιδιά ηλικίας μέχρι τεσσάρων ετών. Και αυτό είναι ένα πρόγραμμα που σωστά ξεκίνησε, το στηρίξαμε, το στηρίζουμε και ευελπιστώ ότι τα επόμενα χρόνια θα το διευρύνουμε και για άλλες οικογένειες.
7. Την πρόταση νόμου την οποία κατέθεσα για την ενίσχυση του Κέντρου Αίματος, που ομόφωνα εγκρίθηκε από την ολομέλεια πριν δύο εβδομάδες. Βλέποντας ένα κενό και μια ανησυχία που υπήρχε τα τελευταία χρόνια, με ελλείψεις που παρατηρούνταν στο Κέντρο Αίματος, πήρα την πρωτοβουλία, κατέθεσα την πρόταση νόμου, έτσι ώστε να δώσουμε την ευκαιρία στους νέους και στις νέες μας, όταν εκδίδουν άδεια οδήγησης, να εγγράφονται και ως εθελοντές αιμοδοτές. Με αυτή την προσπάθεια ευελπιστώ ότι θα χτίσουμε τη νέα γενιά αιμοδοτών τα επόμενα χρόνια.
8. Μέσα από τη συνεργασία μου με την Ομοσπονδία Συνδέσμων Ασθενών Κύπρου με τον φίλο τον Μάριο τον Κουλούμα, αλλά και την ΚΥΣΟΑ, τον φίλο τον Χριστάκη τον Νικολαΐδη, καταθέσαμε τις θέσεις μας ότι, όποτε συζητούνται θέματα που αφορούν χρόνιους ασθενείς ή άτομα με αναπηρίες, πρέπει να υπάρχει διάλογος πρώτα με αυτές τις ομάδες, να συμμετέχουν στο κοινοβούλιο, να συμμετέχουν στις επιτροπές. Και εκεί και όπου αποκλείστηκαν από τον διάλογο απαιτήσαμε τη συμμετοχή τους και όντως θεωρώ ότι μέσα από τη συνεργασία που έχω με αυτές τις δύο οργανώσεις καταφέραμε αρκετά πράγματα στον τομέα της υγείας, αλλά και της πρόνοιας.
9. Την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και φροντίδας στους διαβητικούς, ένα θέμα το οποίο αναδείξαμε μέσα από την επιτροπή Υγείας. Ήδη εντάχθηκαν στο ΓΕΣΥ νέα καινοτόμα φάρμακα για τους διαβητικούς τύπου 2, αλλά και εντάσσονται τους πρώτους μήνες του 2023 υπηρεσίες οι οποίες αφορούν τα παιδιά με διαβήτη τύπου 1 εντός του Γενικού Συστήματος Υγείας. Και εδώ θέλω να ευχαριστήσω τον πρόεδρο της Εθνικής Επιτροπής για τον Διαβήτη τον δόκτορα Ιωσήφ Κάσιο, που με τη συνεργασία που είχαμε και τον διάλογο που είχαμε πριν, κατά τη διάρκεια και μετά τη συζήτηση στις κοινοβουλευτικές επιτροπές με βοήθησε, έτσι ώστε να διατυπώνω και σωστές θέσεις και να βάλουμε το πλαίσιο των διεκδικήσεων.
10. Την έναρξη της λειτουργίας της Εθνικής Επιτροπής για τον Καρκίνο.
11. Την υιοθέτηση ουσιαστικά μιας και δικής μας εισήγησης για ένταξη στον κρατικό προϋπολογισμό κονδυλίου που να αφορά τη δημιουργία ινστιτούτου καρκίνου Κύπρου, κάτι που θα βάλει τη μικρή μας χώρα στις μεγάλες ευρωπαϊκές και προηγμένες χώρες που έχουν αναπτύξει ινστιτούτα καρκίνου. Και εδώ θέλω να πω ότι είμαστε πάρα πολύ περήφανοι για τις υπηρεσίες που παρέχει η μικρή μας πατρίδα στους καρκινοπαθείς και τις οικογένειές τους. Να ευχαριστήσω τον φίλο, τον γιατρό τον Παύλο τον Δράκο, τον πρόεδρο της εθνικής επιτροπής, για τη συνεχή του έγνοια, συνεννόηση, επικοινωνία, έτσι ώστε να μπορούμε να αναπτύσσουμε σωστά τα θέματα εντός και εκτός κοινοβουλίου και να διεκδικούμε.
12. Τη συμφωνία για αποδοχή ενός χρόνιου αιτήματος των καρκινοπαθών, του δικαιώματος στη λήθη, που φέτος η «Eugora Donna» έχει κάνει σύνθημά της στην εκστρατεία της και που θεωρώ, με πρωτοβουλίες και του Υπουργού Υγείας του κ. Μιχάλη Χατζηπαντέλα, αλλά και ομόφωνα των μελών της επιτροπής Υγείας, ότι επιτεύχθηκε μια συμφωνία με τις ασφαλιστικές εταιρείες, δηλαδή καρκινοπαθείς με εμπειρία καρκίνου και με πάνω από δέκα χρόνια από την τελευταία τους θεραπεία να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση σε ασφάλειες ζωής και χρηματοπιστωτικές διευκολύνσεις.
13. Τη νομοθετική ρύθμιση, έτσι ώστε το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρία να μην επαναξιολογεί άτομα με ολική μη αναστρέψιμη αναπηρία, αλλά και την πρόσφατη απόφαση του Υπουργού Εργασίας του κ. Κούσιου, ο οποίος ουσιαστικά επιτρέπει σε ανήλικα άτομα που πιστοποιήθηκαν με σοβαρή αναπηρία να έχουν το δικαίωμα της μη επανεξέτασης και να δικαιούνται όλα τα ωφελήματα μέχρι την ηλικία των δεκαοκτώ ετών.
14. Τη δημιουργία της εθνικής στρατηγικής για τον αυτισμό, αλλά και τη δημιουργία του κέντρου ημέρας παιδιών στη Λάρνακα για παιδιά με αυτισμό. Είχα την τύχη να συνεργαστώ με την καλή φίλη και διευθύντρια του κέντρου, την Έρια την Αθανασίου.
15. Τη διασφάλιση συμμετοχής παιδιών με αναπηρίες στις Παγκύπριες Εξετάσεις με διαφοροποιημένα γραπτά.
16. Τη βελτίωση πολλών από τα θέματα που αφορούν τις υποστηρικτικές θεραπείες στο Γενικό Σύστημα Υγείας, αλλά και τον διάλογο που βρίσκεται σε εξέλιξη για ένταξη των ιδιωτών εργοθεραπευτών στο ΓΕΣΥ, κάτι που ελπίζω σύντομα να ολοκληρωθεί.
17. Την αποδοχή της πρότασής μας για αυξημένη γονική άδεια σε γονείς παιδιών με αναπηρίες. Συγκεκριμένη αλλαγή έγινε στα νομοσχέδια που κατατέθηκαν ενώπιον της ολομέλειας την Παρασκευή, έγινε αποδεκτή από το Υπουργείο Εργασίας και ψηφίστηκε.

18. Την ένταξη στον προϋπολογισμό του 2023, μετά από τέσσερα χρόνια προσπαθειών και συντονισμό με τον πρόεδρο του ΟΚΥΠΥ τον κ. Μάριο Παναγίδη, τον οποίο θα ήθελα να ευχαριστήσω, κονδυλίου που αφορά τη μονάδα καθημερινής φροντίδας καρκινοπαθών στο νέο νοσοκομείο Λάρνακας, κάτι το οποίο θα υλοποιηθεί στον δεύτερο όροφο του νέου νοσοκομείου το δεύτερο εξάμηνο του 2023.
19. Τη διευθέτηση, σε συντονισμό με τον γενικό διευθυντή του ΡΙΚ κ. Θανάση Τσώκο της μετάδοσης των συνεδριών της ολομέλειας της Βουλής και στη νοηματική, κάτι που πολλοί μπορεί να μην το θεωρούν σημαντικό, αλλά θεωρώ ότι σε αυτό το κοινοβούλιο πρέπει να δώσουμε την ευκαιρία σε όλους τους πολίτες να έχουν πρόσβαση στο τι συζητούμε.
20. Θέματα τα οποία μας απασχόλησαν στην επιτροπή Παιδείας, όπως ο σχολικός εκφοβισμός, που σε συνεργασία και με το «Hope for Children» και σε συνεννόηση και με το Υπουργείο Παιδείας θα ξεκινήσει ένα νέο πρόγραμμα το 2023 για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, των γονιών, αλλά και των μαθητών.
21. Τη θέση και την πρότασή μας ενώπιον των συνδέσμων καρκινοπαθών για την ανάγκη δημιουργίας κέντρου ανακουφιστικής φροντίδας σε όλες τις πόλεις. Και χαίρομαι, γιατί ο ΠΑΣΥΚΑΦ αναλαμβάνει την πρωτοβουλία και τις επόμενες εβδομάδες θα εξαγγείλει τη λειτουργία κέντρου ανακουφιστικής φροντίδας καρκινοπαθών στη Λάρνακα.
22. Το γεγονός ότι πρέπει αυτή η πολιτεία επιτέλους να αναλάβει το μερίδιο ευθύνης το οποίο της αναλογεί. Όταν ένας συμπατριώτης μας δεν μπορεί να έχει ιατρική φροντίδα στην Κύπρο και το κράτος τον αποστέλλει στο εξωτερικό, θα πρέπει το κράτος να τον στηρίζει και για τα μη ιατρικά έξοδα του ίδιου και των συνοδών του. Δυστυχώς, ακόμα δεν καταφέραμε να καταρτίσουμε σχετικό σχέδιο, αλλά χαίρομαι, γιατί στον προϋπολογισμό του 2023 η κ. Ανθούση έχει βάλει συγκεκριμένο κονδύλι, για να βοηθά αυτές τις οικογένειες, μέχρι να καταρτιστεί συγκεκριμένο σχέδιο.

Οφείλω όμως να πω εδώ και δύο πράγματα τα οποία δεν καταφέραμε ακόμα να υλοποιήσουμε και τα οποία με ανησυχούν και είναι κάποια θέματα τα οποία θα έχω σε προτεραιότητά μου τον επόμενο χρόνο. Το ένα είναι η βελτίωση του πλαισίου της νομοθεσίας για τα παιδιά με αναπηρίες στην εκπαίδευση. Υφίσταται ανάγκη ενός νέου νομοθετικού πλαισίου για την ενιαία εκπαίδευση στη βάση των κατευθυντήριων γραμμών τόσο του ΟΗΕ όσο και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Μια άλλη συζήτηση την οποία πιστεύω ότι πρέπει να κάνουμε είναι ότι πρέπει να ανοίξουμε τις συνεδρίες των κοινοβουλευτικών επιτροπών. Πρέπει να έχουν πρόσβαση οι πολίτες. Πρέπει οι πολίτες να μπορούν μέσα από το διαδίκτυο ή την τηλεόραση να γνωρίζουν τι συζητούμε. Σε είκοσι μία ευρωπαϊκές χώρες και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχουν αυτή τη δυνατότητα. Νομίζω ότι πρέπει επιτέλους το κοινοβούλιο και στην Κύπρο να ανοίξει τις πόρτες του και να μπορεί ο κάθε πολίτης να έχει πρόσβαση, για να βλέπει τις συζητήσεις για θέματα τα οποία τον αφορούν.

Κυρίες συναδέλφισσες και κύριοι συνάδελφοι,

Κανένας στόχος δεν μπορεί να επιτευχθεί, αν δεν έχουμε συνεργασίες. Κανένας! Συνεργάτες μου θεωρώ τους συναδέλφους και τις συναδέλφισσες των επιτροπών που συμμετέχω, αλλά και τους εκπροσώπους της εκτελεστικής εξουσίας, των οργανωμένων φορέων που συμμετέχουν στη διαβούλευση για χάραξη πολιτικών και στις συζητήσεις νομοσχεδίων και προτάσεων νόμου.

Ευχαριστώ θερμά τους προέδρους των κοινοβουλευτικών επιτροπών που συμμετέχω ή παρακολουθώ, τον Αντρέα τον Καυκαλιά, τον Παύλο τον Μυλωνά, τον Ζαχαρία τον Κουλία και τον Ευθύμιο Δίπλαρο, καθώς επίσης και όλους τους συναδέλφους, αλλά και υπουργούς και υφυπουργούς, τεχνοκράτες των αρμόδιων υπουργείων.

Να μου επιτρέψετε εδώ να κάνω μία αναφορά στην αείμνηστή μας Ζέτα Αιμιλιανίδου, με την οποία είχα τη χαρά τους πρώτους μήνες της κοινοβουλευτικής μου θητείας να συνεργαστώ. Και ήταν για μένα μια πρωτόγνωρη εμπειρία, έβλεπα μια υπουργό απέναντί μου με τόση εμπειρία που άκουγε, μελετούσε και προσπαθούσε μαζί και με την αντιπολίτευση να συνδιαμορφώσει νομοσχέδια ή προτάσεις νόμου, για να πάρουμε τον τόπο μας μπροστά.

Ούτε θα μπορούσαμε να πετύχουμε τίποτα χωρίς τους δικούς μας συνεργάτες γι' αυτό ευχαριστώ θερμά τον συνεργάτη μου Κυριάκο Παύλου, την Έλενα Λυμπουρή Κοζάκου, καθώς και όλους τους συνεργάτες της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και των κοινοβουλευτικών επιτροπών και τους λειτουργούς της Βουλής.

Αγαπητές συναδέλφισσες,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η πατρίδα μας έχει μέλλον και προοπτική, το πιστεύω ακράδαντα. Αρκεί να απομακρυνθούμε από τον επικίνδυνο λαϊκισμό, από τα πρόσκαιρα εκλογικά οφέλη και να συνεργαστούμε. Να συνεργαστούμε με στόχο την εθνική ενότητα και συνεννόηση. Να δούμε τη μεγάλη εικόνα και, αν τα καταφέρουμε, αν είναι η δική μας γενιά πολιτικών που θα το επιτύχει, τότε θα είναι η πιο σπουδαία κληρονομιά που θα αφήσουμε φεύγοντας στις

επόμενες γενιές, αλλά και η μεγαλύτερή μας επιτυχία για τη δική μας υστεροφημία, για να μην είμαστε η τελευταία γενιά Ελλήνων σε αυτό τον δύσμοιρο τόπο.

Ο ιστορικός ηγέτης της ΕΔΕΚ Βάσος Λυσσαρίδης στην παρουσία του στη σύσκεψη της 15^{ης} Αυγούστου 1974 στο Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών, για να συζητηθεί το σχέδιο «Γκιουνές», παρά τις προειδοποιήσεις ότι η ζωή του βρίσκεται σε κίνδυνο και θα ήταν καλύτερα να απέχει, αφού στην αίθουσα παρευρίσκονταν ένοπλοι της ΕΟΚΑ Β', απευθυνόμενος προς αυτούς τούς είπε: «Απευθύνομαι σε σας που με μισάτε. Εγώ δεν αισθάνομαι μίσος για κανένα. Αισθάνομαι αγάπη. Καλώ όλους να παραμερίσετε τα μικρά και τα μίση. Είναι θέμα εθνικής αναγκαιότητας. Είναι θέμα πατριωτισμού. Δεν είναι θέμα προσώπων. Είναι θέμα εθνικής επιβίωσης». Λόγια σοφά, που σχεδόν μισό αιώνα μετά παραμένουν ακόμη επίκαιρα.

Θα επικαλεστώ και απόσπασμα από την ανακοίνωση του Συνδέσμου Αγωνιστών ΕΟΚΑ 1955-1959: «Αδιαμφισβήτητη ιστορική αλήθεια πως αίτια των εθνικών καταστροφών ήταν οι διχασμοί. Οι διχόνοιες και οι αδελφικές έριδες. Και είναι γνώριμη η δυσωδία της αδελφικής διαμάχης στον κόσμο των Ελλήνων από των απωτάτων αιώνων».

Θέλω να απευθύνω έκκληση ενότητας ειδικότερα στη δική μου γενιά βουλευτών και βουλευτριών. Ας είμαστε η γενιά που θα κάνουμε το μεγάλο βήμα για πραγματική προοπτική εθνικής συνεννόησης!

Κλείνοντας, θέλω να ευχηθώ σε όλους από καρδιάς καλά Χριστούγεννα και καλή χρονιά με υγεία για εσάς και τις οικογένειές σας. Καλές γιορτές σε όλο τον κόσμο. Ο Θεός να μας δίνει δύναμη, για να εργαζόμαστε για το καλό της πατρίδας μας, αλλά και φώτιση για ρηθές αποφάσεις που καθορίζουν το μέλλον όλων μας, κυρίως των παιδιών μας. Το 2023 να μας βρει πιο ενωμένους, πιο σοφούς και πιο ταπεινούς.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε και εμείς, κύριε Αποστόλου.

Τον λόγο έχει τώρα η κ. Φωτεινή Τσιριδου εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού. Για δεκαπέντε λεπτά.

ΦΩΤΕΙΝΗ ΤΣΙΡΙΔΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Είναι η δεύτερη ημέρα συζήτησης του κρατικού προϋπολογισμού και είμαι ευτυχής γιατί έχουν γίνει βήματα προόδου σε σχέση με πριν από δύο χρόνια, που φτάσαμε στο «και πέντε», για να ψηφιστεί ο προϋπολογισμός. Είδα χτες με ευχαρίστηση μερίδα της αντιπολίτευσης να δηλώνει ότι θα στηρίξει το σχέδιο της κυβέρνησης, προτάσσοντας τη σταθερότητα, την ανάγκη για συνέπεια και συνέχεια, και να αφήνει τις επιμέρους διαφωνίες στην άκρη. Χαίρομαι, γιατί η ομιλία του προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού για την ανάγκη να μείνει η οικονομία και η χώρα σε σταθερή τροχιά βρήκε ευήκοα ώτα.

Βέβαια, δεν έγινε αυτό από όλη την αντιπολίτευση. Κάποιοι εξακολουθούν να μένουν απομονωμένοι και κλεισμένοι στον γυάλινο θόλο τους, ελπίζοντας ότι με μια στείρα άρνηση σε όλα θα καταφέρουν να πάνε τη χώρα μπροστά. Ευτυχώς, αποτελούν μειοψηφία και στη Βουλή, αλλά και στην κοινωνία.

Όπως ειπώθηκε χτες, ο προϋπολογισμός είναι το σύνολο της κοινωνικής μας πολιτικής. Η κυβέρνηση και ο Δημοκρατικός Συναγερμός συνεχίζουν να τραβούν τη χώρα προς τα εμπρός. Αυτή είναι η μόνη μας έννοια· πώς θα πάει η Κυπριακή Δημοκρατία μπροστά, πώς τα παιδιά μας θα ζήσουν καλύτερα απ' ό,τι εμείς, πώς θα αποφύγουμε λάθη του παρελθόντος που κράτησαν την Κύπρο δέσμια των απηρχαιωμένων, αδιέξοδων και παρωχημένων λογικών. Σε αυτό το πλαίσιο χαιρετίζω τον προϋπολογισμό που κατέθεσε η παρούσα κυβέρνηση και προαναγγέλλω τη διάθεσή μου να τον υπερψηφίσω.

Ας δούμε όμως σε τι κατάσταση είναι η χώρα σήμερα και σε τι προσβλέπουμε το 2023.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Οι συμπολίτες μας που μας παρακολουθούν σήμερα ξέρουν πολύ καλά ότι την τελευταία δεκαετία η κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού, με τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη στο τιμόνι, παρήγαγε έργο που ισοδυναμεί με πολλαπλάσια χρόνια θητείας. Το σχέδιο «Κύπρος - το αύριο» είναι γεγονός, το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ένα πολύτιμο κληροδότημα της κυβέρνησης και του ΔΗΣΥ, προβλέπει άντληση €4,4 δις για την περίοδο 2021-2027. Οι υπουργοί που έχουν θητεύσει σε κομβικές θέσεις έχουν βάλει τη χώρα σε μία σταθερή τροχιά. Οι βουλευτές του Δημοκρατικού Συναγερμού έχουν επιδείξει κοινοβουλευτική αντοχή και θεσμική ακεραιότητα, προτάσσοντας το καλό της χώρας. Έτσι και για το 2023, συνεχίζουμε από εκεί που αφήνουμε το νήμα το 2022.

Συγκεκριμένα, στον τομέα των οικονομικών αναφέρω τα εξής:

1. Έχουμε μια οικονομία με υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, χαμηλή ανεργία, δημοσιονομικά ισορροπημένη και δημόσιο χρέος κάτω από το 90% του ΑΕΠ.
2. Καταθέτουμε έναν προϋπολογισμό με αύξηση δαπανών και συγκεκριμένα αύξηση πρωτογενών δαπανών που υπερβαίνει το €0,5 δις, αλλά παράλληλα με μείωση του κόστους εξυπηρέτησης του δημόσιου χρέους. Μέσα από αυτές τις δαπάνες προωθούμε έργα ανάπτυξης, κοινωνική προστασία, εξυπηρέτηση του δημόσιου χρέους.
3. Προβλέπουμε μια ανάπτυξη της τάξεως του 6% σε πραγματικούς όρους.
4. Βάζουμε ένα οριστικό τέλος στον εφιάλητη της ανεργίας. Ας θυμηθούμε ότι το 2013 παραλάβαμε τη χώρα με την ανεργία να αγγίζει το 17%. Το 2021 ήμασταν στο 7,5%, κλείνουμε κοντά στο 7%, το 2023 θα πέσουμε στο 6,4%, το 2024 να πέσουμε στο 5,7% και αναμένουμε το 2025 να πέσουμε στο 5%. Με δεδομένο ότι η χώρα θα παραμείνει στα χέρια του Δημοκρατικού Συναγερμού και του Αβέρωφ Νεοφύτου, θα πάμε πολύ καλά.

Αυτή είναι η «μετοχή» μας ως προς τη νέα γενιά, ως προς αυτούς που θέλουν και έχουν όρεξη να δουλέψουν!

Στον τομέα της δικαιοσύνης ο προϋπολογισμός του υπουργείου ανέρχεται στα €388,5 εκατομ. και παρουσιάζει ήδη μεγάλη αύξηση. Αυτό φανερώνει την αυξημένη βαρύτητα που αποδίδει η κυβέρνηση σε αυτό τον τομέα. Οι στρατηγικές επιδιώξεις του υπουργείου, που συνοψίζονται σε επτά στρατηγικούς στόχους, ήδη προωθούνται πολύ ικανοποιητικά. Θα πω μόνο τα εξής, δίνοντας μια εικόνα για το τι κάναμε και το τι έρχεται το 2023:

1. Το 2022 ετοιμάστηκαν και προωθήθηκαν στη Βουλή συγκεκριμένα συνολικά ογδόντα νομοσχέδια και κανονισμοί, με τα τριάντα εννέα εξ αυτών να ψηφίζονται σε νόμους και αρκετά να βρίσκονται ενώπιον της Βουλής για ψήφιση. Μιλάμε για ένα ποσοστό δηλαδή 50%. 50% από την ώρα που κάτι ετοιμάστηκε μέχρι την ώρα που ψηφίστηκε! Αυτό αποτελεί πολύ μεγάλη πρόοδο.
2. Το 2022 ήταν μια χρονιά σταθμός για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης. Είχα την τιμή ως αναπληρώτρια πρόεδρος της επιτροπής Νομικών, Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης να έχω συμβάλει στην ψήφιση των σημαντικών νομοσχεδίων, κάτι που άνοιξε τον δρόμο για την αναδιοργάνωση της ανώτατης βαθμίδας της δικαιοσύνης, την ίδρυση δύο νέων ειδικών δικαστηρίων, αλλά και τον εκσυγχρονισμό του Οικογενειακού Δικαίου και την προώθηση της διαφάνειας.
3. Υλοποιήσαμε πληθώρα έργων εκσυγχρονισμού, όπως η εισαγωγή της τεχνολογίας στα δικαστήριά μας, αλλά και αναπτυξιακά έργα.
4. Μόλις πρόσφατα προχωρήσαμε και στην αναβάθμιση της κλίμακας στα σώματα της Αστυνομίας.

Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση του Οικογενειακού Δικαίου, η ψήφιση της δέσμης των τεσσάρων νομοσχεδίων γι' αυτή τη μεταρρύθμιση είναι πλέον γεγονός. Απώτερος στόχος η στήριξη και η ενδυνάμωση της οικογένειας μέσα από ένα εκσυγχρονισμένο νομοθετικό πλαίσιο.

Στο επίκεντρο το συμφέρον του παιδιού, που βρίσκεται στην καρδιά της μεταρρύθμισης, αλλά κι η ισότητα των γονέων και η ίση κατανομή των μεταξύ τους υποχρεώσεων, η γρήγορη εκδίκαση των υποθέσεων και η εξομάλυνση των οικογενειακών σχέσεων.

Επιπλέον, ψηφίσαμε τους κανονισμούς διαμεσολάβησης για τις οικογενειακές διαφορές, μιας μεθόδου που είναι η σημαντικότερη και η πιο αναγνωρισμένη διεθνώς εναλλακτική μέθοδος επίλυσης διαφορών. Για πρώτη φορά την εισάγουμε στην Κύπρο και σύντομα θα δούμε τα πρώτα οφέλη. Αφενός κάνουμε πιο φιλική την επίλυση διαφορών σε οικογενειακό περιβάλλον, αφετέρου συμβάλλουμε στην αποσυμφόρηση και επιτάχυνση της δικαιοσύνης. Έχουμε λοιπόν πιο πολιτισμένες οικογενειακές σχέσεις και καλύτερη δικαιοσύνη.

Η ίδρυση της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς είναι επίσης γεγονός. Η κυβέρνηση ανταποκρίθηκε στο διαχρονικό αίτημα των πολιτών που ζητούν διαφάνεια και λογοδοσία αναλαμβάνοντας την ευθύνη για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης ανάμεσα στους πολίτες και το πολιτικό σύστημα. Η Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς είναι ένα μόνο σκέλος της μεταρρύθμισης του κράτους με άξονα τη δικαιοσύνη, τη λογοδοσία και τη διαφάνεια. Ο στόχος για πάταξη της διαφθοράς εξασφαλίζεται με την ψήφιση και των άλλων δύο σχετικών νομοσχεδίων, την οποία και καταφέραμε, για την προστασία των πληροφοριοδοτών, αλλά και του lobbying. Η Κύπρος εναρμονίζεται με τις διατάξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και επιταχύνει την επιβολή του δικαίου και των πολιτικών της. Στόχος μας να μην υπάρχουν κενά στο νομικό μας οπλοστάσιο. Με αυτό τον τρόπο η κυβέρνηση κατάφερε να παρέχει μια ολοκληρωμένη δέσμη ενεργειών που εξασφαλίζουν καλύτερη απονομή δικαιοσύνης σε πιο γρήγορες και νομικά άριστες συνθήκες.

Μετά από χρόνια προσπαθειών καταφέραμε επιπλέον να ψηφίσουμε και την πολυπόθητη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, η οποία θα βοηθήσει τόσο στη γρηγορότερη απονομή της όσο και στην προώθηση της διαφάνειας, του αλληλοελέγχου, της εξειδίκευσης.

Επιπλέον, με τις προσπάθειες της κυβέρνησης και του Δημοκρατικού Συναγερμού μπορούμε πλέον να μιλάμε για την ίδρυση Εμπορικού Δικαστηρίου και Ναυτοδικείου και στη χώρα μας. Μια μεγάλη καινοτομία στην αστική δικαιοδοσία, στην οποία αντιμετωπίζεται το μεγαλύτερο πρόβλημα καθυστέρησης. Με την ίδρυση των δικαστηρίων αυτών θα έχουμε μια πιο ταχεία εκδίκαση των εμπορικών και ναυτικών υποθέσεων, που παράλληλα θα αποσυμφορεί και τα υπόλοιπα δικαστήρια. Η Κύπρος ενισχύεται ανταγωνιστικά ως κέντρο της παροχής υπηρεσιών υψηλής ποιότητας προσελκύνοντας και πολλούς ξένους επενδυτές.

Στον τομέα της εργασίας ο προϋπολογισμός του υπουργείου για το 2023 είναι αυξημένος κατά 6,5% συγκριτικά με το 2022 και βρίσκεται στα €621 εκατομ. Καταλαβαίνουμε διαβάζοντάς τον πως ό,τι παράγει η χώρα τα επαναεπενδύει με εμπροσθοβαρή λογική.

Το όραμά μας για πλήρη και ποιοτική απασχόληση, διασφάλιση κατώτατου μισθού και δίκαιης σύνταξης, για ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο, για ενίσχυση της ασφάλειας και προστασία της υγείας των εργαζομένων και για την προώθηση ασύγχρονων τακτικών στους εργασιακούς χώρους παίρνει σάρκα και οστά.

Αν πρέπει να σταχυολογήσω μερικά από τα επιτεύγματά μας μόνο φέτος, αυτά θα ήταν:

1. Η θεσμοθέτηση του εθνικού κατώτατου μισθού, ένα ιστορικό ορόσημο για την Κύπρο, που προστατεύει το κοινωνικό κράτος και αποτελεί δίκαιη χρυσή τομή για τους εργοδότες και εργαζόμενους να δουλεύουν από κοινού για την παραγωγή υπεραξίας για την κυπριακή οικονομία και κοινωνία.
2. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός τμημάτων και υπηρεσιών.
3. Το νομοσχέδιο για την πληρωμένη γονική άδεια, με το οποίο οι υποσχέσεις έγιναν πράξεις. Η πληρωμένη γονική άδεια μέχρι και την ηλικία των οκτώ ετών του παιδιού και για τους δύο γονείς είναι γεγονός. Πολιτικές που ενδυναμώνουν και τον ρόλο της μητέρας και δίνουν και επιπλέον εφόδια, ώστε να πετύχει την εξισορρόπηση της επαγγελματικής με την οικογενειακή ζωή, και βεβαίως το ίδιο δικαίωμα και στον πατέρα, ώστε να έχει την επαφή που χρειάζεται με τα παιδιά. Μαζί με όλες τις πολιτικές που ακολουθήσαμε μέχρι σήμερα, την επέκταση της άδειας μητρότητας για το δεύτερο και τρίτο παιδί, την άδεια πατρότητας και όλα τα υπόλοιπα που κάνουμε και προωθούμε ως Δημοκρατικός Συναγερμός προσπαθούμε να λύσουμε και το μεγάλο πρόβλημα του δημογραφικού, που είναι ένα από τα μεγαλύτερα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Κύπρος και θα πρέπει να το λάβουμε πολύ σοβαρά υπόψη.
4. Το θεσμοθετημένο επίδομα ασθενείας, το αυτονόητο δικαίωμα στο επίδομα ασθενείας ανθρώπων που έχουν συμπληρώσει το εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους και δεν έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους να λάβουν τη θεσμοθετημένη σύνταξή τους.
5. Το τριετές Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Αναπηρία.
6. Ο τερματισμός των επαναξιολογήσεων παιδιών που δικαιούνται αναπηρικές παροχές μέχρι την ενηλικίωσή τους.

Η κυβέρνηση και ο Δημοκρατικός Συναγερμός έμπρακτα αποδεικνύουν ότι υπάρχουν οι κοινωνικές ευαισθησίες και μπορούν να εξασφαλίσουν ευημερία για τους Κύπριους πολίτες και τις οικογένειές τους. Και όλα αυτά να τονίσουμε ότι γίνονται με σεβασμό στη βιωσιμότητα και στην ευημερία του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, έτσι ώστε να μην επηρεάσουμε την ευρωστία του, γιατί αυτό θα είχε καταστροφικές συνέπειες για ολόκληρο τον πληθυσμό.

Στον τομέα των μεταφορών και συγκοινωνιών ο προϋπολογισμός δείχνει μια αύξηση του 82,3% και δείχνει έμπρακτα τη σημασία στον τομέα των έργων. Το Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων έχει αναλάβει την υλοποίηση έργων αξίας περίπου €1,78 δις. Πρόκειται για έργα τα οποία έχουν παραδοθεί τους τελευταίους μήνες είτε εκτελούνται είτε είναι σε διαδικασία προσφορών είτε θα προκηρυχθούν τους επόμενους μήνες.

Ολοκληρώσαμε, υλοποιούμε και συνεχίζουμε να προκηρύσσουμε έργα πολυαναμενόμενα εδώ και δεκαετίες από τις τοπικές κοινωνίες. Έργα τα οποία έχει εξαγγείλει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και τα έχει θέσει στις προτεραιότητές τους. Το 2022 ολοκληρώσαμε έργα ύψους €76,36 εκατομ., ενώ βρίσκονται υπό εκτέλεση έργα ύψους €460,78 εκατομ., όπως οι αυτοκινητόδρομοι Αστρομερίτη-Ευρύχου, Πάφου-Πόλης, Λεμεσού-Σαϊπτά και η αναβάθμιση των οδικών δικτύων Λάρνακας-Δεκέλειας και Δερύνειας-Σωτήρας.

Πολύ σημαντικά έργα αναμένεται να υπογραφούν τους προσεχείς μήνες, ύψους €366,43 εκατομ. Μεταξύ αυτών το μεγαλύτερο έργο πολιτισμού στη χώρα μας, το Κυπριακό Μουσείο στη Λευκωσία, ύψους €144 εκατομ.

Όσον αφορά την επαρχία της Λεμεσού, ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επισκεπτόμενος έργα της πόλης που δείχνουν τη μεγάλη ανάπτυξη που παρουσιάζει, από το Κέντρο Ενασχόλησης Ενηλίκων, το κέντρο κοινωνικών προγραμμάτων, εκπαιδευτικά κέντρα και το νέο γήπεδο της Λεμεσού, ανέφερε: «Πλέον η Λεμεσός είναι μια πόλη σημείο αναφορά, κέντρο πολιτισμού, εκπαίδευσης, κοινωνικής δραστηριοποίησης και οικονομικός πνεύμονας του τόπου».

Στις αερομεταφορές, παρά την απώλεια πτήσεων από Ρωσία και Ουκρανία, καταφέραμε με συντονισμένες ενέργειες να έχουμε το 2022 γύρω στα 9,1 εκατομ. επιβάτες, αεροπορικές εταιρείες να ενισχύσουν

τις βάσεις τους με πέντε νέα αεροσκάφη και με τη φιλελευθεροποίηση της αγοράς, για τις υπηρεσίες εδάφους στα αεροδρόμια και την εφαρμογή των νέων κινήτρων για την περίοδο 2023-2027, ύψους €165 εκατομ., αναμένουμε την αύξηση της επιβατικής κίνησης μέχρι το 2027 κατά 52%.

Στα λιμάνια και την κρουαζιέρα, σε σχέση με την ανάπτυξη του τομέα αυτού, έχει επιτευχθεί το 2022 αύξηση της τάξης του 71,8% στην κρουαζιέρα, μια σημαντική αύξηση για το 2023, αφού οι κρατήσεις κρουαζιερόπλοιων στα λιμάνια αυξάνονται συνεχώς. Επίσης, υλοποιείται η ανάπτυξη της μαρίνας και του λιμανιού Λάρνακας, η μεγαλύτερη επένδυση που έχουμε σήμερα στην Κύπρο, ύψους €1,2 δις και αναμένεται να αποφέρει €120 εκατομ. ανά έτος στην οικονομία και τέσσερις χιλιάδες πρόσθετες θέσεις εργασίας.

Επειδή μιλήσατε, αγαπητοί συνάδελφοι, προηγουμένως για το λιμάνι Λεμεσού, να αναφέρω ότι μετά και την εμποριοποίηση του λιμανιού Λεμεσού, που πολλαπλασιάσαμε τις εισροές στα ταμεία του κράτους, τα νούμερα έχουν ως εξής: Το όφελος του κράτους από το 2017 μέχρι σήμερα ανέρχεται σε ποσό μεγαλύτερο των €201,6 εκατομ. από το τερματικό εμπορευματοκιβωτίων και €80 εκατομ. από το τερματικό κρουαζιέρας και επιπλέον έγιναν επενδύσεις άνω των €50 εκατομ.

Στον τομέα της ναυτιλίας ο προϋπολογισμός στηρίζει το όραμα. Η κυβέρνηση με τη στήριξη του Δημοκρατικού Συναγερμού έχει καταφέρει να πάρει τη ναυτιλία ακόμα πιο ψηλά και βρίσκεται στην τρίτη θέση πανευρωπαϊκά. Γεγονός είναι και η ίδρυση της ναυτιλιακής εταιρείας, που για εμάς είναι ένα νομικό πλαίσιο και εξαιρετικό όπλο της ναυτιλίας, όπως επίσης και η ραχοκοκαλιά της μονοθυριδικής εξυπηρέτησης. Επίσης, μετά από είκοσι ένα ολόκληρα χρόνια, Κύπρος και Ελλάδα έχουν συνδεθεί θαλάσσια ξανά. Γίνεται λοιπόν σαφές ότι η κυβέρνηση και θέλει και μπορεί. Και αυτό θα κάνει, θα πάρει την Κύπρο μπροστά.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Βρίσκομαι λίγο καιρό σε αυτή την αίθουσα, μόλις ενάμιση χρόνο. Είναι ο δεύτερος προϋπολογισμός που καλούμαι να ψηφίσω και δε θα μπορούσα να το κάνω με μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση, με μεγαλύτερη χαρά και με μεγαλύτερη περηφάνια. Τα αποτελέσματα των επιλογών μας και της δουλειάς μας είναι χειροπιαστά. Και δεν εννοώ μόνο σε τεχνικό επίπεδο, με τους ρυθμούς ανάπτυξης και τις αξιολογήσεις από τους οίκους αξιολόγησης. Αναφέρομαι στον απλό κόσμο. Με συνετή διαχείριση δώσαμε ελπίδα και προοπτική σε μια χρεωκοπημένη χώρα. ΓΕΣΥ, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, εθνικός κατώτατος μισθός, δραστική μείωση του χρέους και αποτελεσματική διαχείριση της πανδημίας.

Το τελευταίο διάστημα από τις επαφές μας αντιλαμβανόμαστε και αφουγκραζόμαστε την έγνοια του κόσμου. Είτε πρόκειται για επιχειρηματίες είτε για αυτοαπασχολούμενους είτε για δημοσίους υπαλλήλους είτε για εργαζόμενους στον πρωτογενή τομέα, γυναίκες και άντρες που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας μας, όλοι έχουν ένα αίτημα: την προκοπή και τη συνέχιση της σταθερότητας. Και αυτό κάνουμε με τον προϋπολογισμό.

Σήμερα είμαστε μια χώρα με δυνατή οικονομία. Καταφέραμε και αντέξαμε, γι' αυτό και, αν θέλουμε να συνεχίσουμε να έχουμε παρόμοια πορεία, πρέπει να κάνουμε επιλογές με σύνεση. Ο προϋπολογισμός δεν είναι μια οικονομική λογιστική πράξη. Απαιτείται ικανότητα για τη σύνταξή του, αλλά κυρίως απαιτείται εμπειρία, γνώση, αποφασιστικότητα, αποτελεσματικότητα για την πετυχημένη εφαρμογή του. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός, με τον Αβέρωφ Νεοφύτου στο πηδάλιο, μπορεί αποδεδειγμένα να εφαρμόσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο αυτά που προβλέπει ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός του '23. Άλλωστε, αυτός ο προϋπολογισμός είναι προϊόν αυτής της κυβέρνησης του ΔΗΣΥ με τον Αβέρωφ Νεοφύτου στο πηδάλιο. Όπως επίσης και οι προηγούμενοι εννέα προϋπολογισμοί, από το 2013 μέχρι και σήμερα, μέσα στους οποίους αντικατοπτρίζεται ένα χειροπιαστό έργο, ένα μικρό θαύμα που ανέτρεψε τη μιζέρια και έφερε προοπτική. Τίποτα δεν είναι δεδομένο. Η οικονομία μας σήμερα είναι δυνατή και ανθεκτική. Τίποτα όμως δεν προεξοφλεί ότι θα είναι και αύριο. Ένα λάθος, μια στραβοτιμονιά μπορούν να αποβούν μοιραία για τον τόπο μας.

Θα πρέπει κάποια στιγμή να καταλάβει η αντιπολίτευση ότι οι υψηλοί τόνοι και οι κορώνες αγωνιστικότητας δεν αποτελούν συνταγή επιτυχίας, αντίθετα είναι ο σίγουρος δρόμος προς την απαξίωση του πολιτικού συστήματος και της παραμονής της χώρας σε στάσιμα νερά. Ας επιλέξουμε λοιπόν τη διατήρηση της σταθερής πορείας της χώρας μέσα στις μεγάλες κρίσεις που έρχονται.

Κλείνοντας, σας καλώ να σκεφτείτε το ειδικό βάρος που έχει αυτή η ψήφος σας και να υπερψηφίσετε τον κρατικό προϋπολογισμό του 2023, το σημαντικότερο εργαλείο για την ευημερία όλων των Κυπρίων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ την κ. Τσιρίδου. Δεκαέξι λεπτά.

Παρακαλώ τώρα τον κ. Χρίστο Χριστοφίδη από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για τη δική του τοποθέτηση στα δεκαπέντε λεπτά που δικαιούται.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΗΣΤΟΦΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η οικονομία υπάρχει, για να εξυπηρετεί τους ανθρώπους.

Το βασικό ερώτημα λοιπόν που πλανιέται στα μυαλά κάθε Κυπρίου πολίτη είναι το γιατί, ενώ οι κυβερνήτες παρουσιάζουν μια ειδυλλιακή εικόνα στην οικονομία, οι ίδιοι οι πολίτες δυσκολεύονται περισσότερο από ποτέ να επιβιώσουν μέσα σε ένα τσουνάμι ακρίβιας, χαμηλών εισοδημάτων και συντάξεων.

Με απλά λόγια: Υπάρχει ανάπτυξη 5,5%-6%. Δηλαδή, ο πλούτος που παρήξαμε όλοι μαζί στην πατρίδα μας αυξήθηκε κατά περίπου 6%. Άρα, θα έπρεπε λογικά να υπάρχει μια στοιχειώδης... Αν υπήρχε μια στοιχειώδης δικαιοσύνη στην κατανομή του πλούτου, τα εισοδήματα του κάθε εργαζόμενου θα έπρεπε να αυξάνονταν επίσης κατά 6%, 5%, 4% έστω 3%. Αντ' αυτού τι έχουμε όμως; Από 56% που ήταν το μερίδιο των μισθών στο εθνικό εισόδημα έπεσε στο μόλις 46%. Την ίδια περίοδο τα εισοδήματα από τα κέρδη από το 45% έφτασαν στο 58%. Αποδεδειγμένα λοιπόν, με στοιχεία τα οποία έχουμε συγκεκριμένα μπροστά μας, οι πολλοί πολίτες αυτού του κράτους γίνονται φτωχότεροι και κάμποιοι, λίγοι, γίνονται πλουσιότεροι.

Η δεκαετία Αναστασιάδη-Συναγερμού με τους χειρισμούς της έχει στερήσει από τους εργαζομένους εισοδήματα που ανέρχονται συνολικά στα €7,5 δις.

Για κάθε χρόνο διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού κατά την περίοδο 2013-2019 οι εργαζόμενοι έχαναν €750 εκατομ., ενώ το ποσό απώλειας ανέβηκε τη διετία 2020-2021 στα €950 εκατομ. ετησίως. Ο κάθε Κύπριος πολίτης δηλαδή, το κάθε νοικοκυριό, είδε τα εισοδήματά του να μειώνονται. Οι πολίτες αγωνιούν κάθε τέλος του μήνα πώς θα βγει ο μήνας, ενώ ο πλούτος της χώρας αυξάνεται.

Όλο αυτό δεν είναι βέβαια κάποιο μεταφυσικό παράδοξο. Είναι αποτέλεσμα των πολιτικών αποφάσεων της κυβέρνησης του Συναγερμού. Μιας κυβέρνησης που αποδεδειγμένα κάνει τους πλούσιους πλουσιότερους και τα μεσαία στρώματα, τα χαμηλά στρώματα, φτωχότερους. Οι πανηγυρισμοί λοιπόν των κυβερνώντων για την οικονομία δεν αγγίζουν τον μέσο Κύπριο πολίτη, ο οποίος βλέπει τα εισοδήματά του να μειώνονται, να υποχρεώνεται να δουλεύει περισσότερο, τα πάντα να ακριβαίνουν, μειώνοντας την αγοραστική αξία των εισοδημάτων του.

Μια άλλη προοδευτική κυβέρνηση με μια δικαιότερη κατανομή πλούτου, πλούτου τον οποίο ομολογουμένως παράγει η πατρίδα μας, θα μπορούσε να βελτιώσει τη ζωή και την καθημερινότητα των ανθρώπων, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να αυξήσουν τα εισοδήματά τους, να πληρώνουν τις δόσεις τους, να σπουδάσουν τα παιδιά τους και να έχουν λιγότερο άγχος στο τέλος για το αν θα βγει ο μήνας.

Αναφερθήκαμε στο τσουνάμι της ακρίβιας. Σε σύγκριση με τον Αύγουστο του 2021 έχουμε αυξήσεις 30% στη στέγαση, στην ύδρευση, στον ηλεκτρισμό και στο υγραέριο, 19% αύξηση στο ψωμί και 12% στο γάλα. Αυτό σημαίνει ότι η αγοραστική αξία των εισοδημάτων των πολιτών έχει μειωθεί σημαντικά. Οι κυβερνήτες σφυρίζουν αδιάφορα μπροστά στην ακρίβια που σαρώνει τους πολίτες. Σφυρίζουν τάχατες αδιάφορα, διότι είναι «σοβαροί» και θέλουν να έχουν μια προσεχτική διαχείριση της οικονομίας; Συμφωνούμε απόλυτα με τη συνετή και σοβαρή διαχείριση της οικονομίας. Αλλά πρέπει να απαντήσουν επιτέλους οι κυβερνήτες, κυρίως στους νέους και στις νέες μας, στους εργαζομένους, στους χαμηλοσυνταξιούχους, πώς γίνεται, ενώ η κυβέρνηση αναμένει να έχει αυξημένα έσοδα από το ΦΠΑ που θα φτάσουν μέχρι και το €1 δις με το τέλος του χρόνου, την ίδια ώρα η Κύπρος να είναι 4^η από το τέλος ανάμεσα στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ό,τι αφορά στις δαπάνες για την αντιμετώπιση της ακρίβιας και της ενεργειακής κρίσης. Πολίτες βασανίζονται από την ακρίβια, γιατί η σημερινή κυβέρνηση δε θέλει να τους βοηθήσει.

Καταθέσαμε με υπευθυνότητα συγκεκριμένες προτάσεις για την αντιμετώπιση της ακρίβιας, θέλοντας να βοηθήσουμε την κυβέρνηση να βοηθήσει τους πολίτες. Πρόταση νόμου για τη μείωση του ΦΠΑ στο ρεύμα. Πρόταση νόμου για την κατάργηση της διπλής φορολογίας στα καύσιμα. Πρόταση νόμου για τη φορολόγηση των υπερκερδών των εταιρειών ενέργειας και διοχέτευση των εσόδων από αυτή την ενέργεια στον Κύπριο πολίτη. Πρόταση νόμου για το πλαφόν στα καύσιμα. Ποια ήταν η αντίδραση της κυβέρνησης μπροστά σε όλες αυτές τις πρωτοβουλίες; Πλήρης άρνηση.

Μια άλλη προοδευτική κυβέρνηση θα μπορούσε, ναι, να μειώσει την τιμή του ρεύματος, να μειώσει την τιμή των καυσίμων, να μειώσει τα υπερκέρδη των εταιρειών καυσίμων και να ενισχύσει τα εισοδήματα των πολιτών. Είναι όλα θέμα πολιτικών επιλογών.

Κυρία Πρόεδρε,

Συναδέλφισσες, συνάδελφοι,

Όλοι παραδεχόμαστε, θεωρητικά τουλάχιστον, ότι η Κύπρος χρειάζεται ένα νέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης. Αυτή η νέα προσέγγιση περιγράφεται και στο σχέδιο «Κύπρος '35». Τι σχέση μπορεί να έχει όμως αυτό το σχέδιο με την «οικονομία της αρπαχτής» και των σκανδάλων που καθιέρωσε αυτή η κυβέρνηση, την οικονομία των χρυσών διαβατηρίων, την οικονομία της διάλυσης του συνεργατισμού, της απώλειας εκατομμυρίων για το κράτος από τη διαφθορά, η οποία αλώνει τον τόπο; Οι πολίτες κατανοούν ότι τα

εκατοντάδες εκατομμύρια που «έφαγαν» διάφοροι από τα χρυσά διαβατήρια, τα δισεκατομμύρια που οι κυβερνώντες έκαμαν δώρο σε μια ιδιωτική τράπεζα, ξεπουλώντας τον συνεργατισμό, τα εκατομμύρια που χάνονται από τη διαφθορά, με μια τίμια κυβέρνηση θα μπορούσαν να διοχετευτούν προς όφελος της πατρίδας και του λαού μας.

Μετά από δέκα χρόνια το μοντέλο της οικονομίας δυστυχώς δεν άλλαξε, απειλώντας την οικονομική μας δυνατότητα ως κράτους στο μέλλον. Πώς μπορεί, για παράδειγμα, να μιλάς για οικονομία της καινοτομίας και της έρευνας και την ίδια στιγμή να διαθέτεις το μικρότερο ποσοστό επί του ΑΕΠ για την έρευνα σε ολόκληρη την Ευρώπη;

Η απραξία των κυβερνώντων και η δογματική εξυπηρέτηση των συμφερόντων των τραπεζών απειλεί σήμερα με ξεπούλημα χιλιάδες κατοικίες, επαγγελματικές στέγες και άλλες περιουσίες Κυπρίων συμπολιτών μας.

Ας κάμουμε μια αναδρομή στους κυβερνητικούς χειρισμούς γύρω από τις εκποιήσεις τα τελευταία χρόνια.

1. Εξήγγειλαν το σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης» το 2014. Δεν ήρθε ποτέ.
2. Δεσμεύτηκαν για ειδικό δικαστήριο σε σχέση με τις εκποιήσεις. Για ακόμα μια φορά έμειναν στη δέσμευση.
3. Δεσμεύτηκαν να ορίσουν τι είναι στρατηγικός κατοπληρωτής. Ακόμα περιμένουμε.
4. Παρουσίασαν το σχέδιο «Εστία» ως σωτηρία. Το «Εστία» απέτυχε.
5. Εξήγγειλαν «Εστία 2». Δεν ήρθε ποτέ.
6. Έδωσαν όλα τα νομικά όπλα στις τράπεζες και στις εταιρείες διαχείρισης δανείων, για να προχωρούν σε μαζικές εκποιήσεις, ενώ αρνούνται δικές μας προτάσεις, όπως π.χ., το δικαίωμα του δανειολήπτη να προσφεύγει στη δικαιοσύνη. Υποχρεώνουν έτσι τη Βουλή να ψηφίζει αναστολές των εκποιήσεων, γιατί η κυβέρνηση Συναγερμού δεν έχει καμία διάθεση να βοηθήσει τους συνεπείς συμπολίτες μας να μη χάσουν τα σπίτια, τις επαγγελματικές τους στέγες και τις περιουσίες τους.

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητές συναδέλφισσες,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Η παιδεία είναι ίσως ο πιο αποτυχημένος τομέας της κυβέρνησης του Συναγερμού. Τις ιδεολογικές αγκυλώσεις, τις εμμονές, τον συντηρητισμό, την παλαιολιθική προσέγγιση των υπουργών Παιδείας επί διακυβέρνησης Συναγερμού πληρώνουν χιλιάδες παιδιά και γονείς, που βλέπουν τα όνειρά τους να κουρεύονται από τα ψαλίδια της σχολικής αποτυχίας και της κοινωνικής περιθωριοποίησης. Ταυτόχρονα ποτέ προηγούμενα ο πραγματικός πλούτος της εκπαίδευσής μας, που είναι οι εκπαιδευτικοί μας, δεν έτυχαν μιας τέτοιας απαξίωσης και τέτοιων επιθέσεων από κυβέρνηση.

Η κυβέρνηση του Συναγερμού μετέτρεψε 5 000 περίπου εκπαιδευτικούς από μισθωτούς σε «αγορά υπηρεσιών», κόβοντας με μια πολιτική απόφαση το 35% των εισοδημάτων τους. Και, ενώ υπάρχουν δικαστικές αποφάσεις για το ότι η κυβέρνηση παρανομεί, κωφεύουν. Αυτή ήταν μία πολιτική απόφαση της κυβέρνησης των κ. Χριστοδουλίδη και Αβέρωφ.

Άφησαν ξεκρέμαστους 500 περίπου εκπαιδευτικούς αορίστου χρόνου. Και, όταν εμείς με πρόταση νόμου προσπαθήσαμε να διορθώσουμε αυτή την ανωμαλία, η κυβέρνηση των κ. Χριστοδουλίδη και Αβέρωφ Νεοφύτου έκανε αναφορά στο Ανώτατο Δικαστήριο.

Το σύνολο των εκπαιδευτικών μας δέχτηκε μια πρωτοφανή και οργανωμένη επίθεση απαξίωσης, μια επίθεση κατά του δημόσιου σχολείου από την κυβέρνηση των κ. Χριστοδουλίδη και Αβέρωφ Νεοφύτου, με αποκορύφωμα την κρίση του 2018, που οδήγησε στην παρουσία 10 000 εκπαιδευτικών και άλλων πολιτών έξω από το Προεδρικό Μέγαρο.

Με μια άλλη προσοδευτική κυβέρνηση οι 5 000 εκπαιδευτικοί της παράνομης «αγοράς υπηρεσιών» θα είχαν την αξιοπρέπειά τους και θα συνέχιζαν ως πραγματικοί εργαζόμενοι. Με μια άλλη προσοδευτική κυβέρνηση εκατοντάδες εκπαιδευτικοί αορίστου χρόνου θα είχαν με αξιοπρέπεια κατοχυρώσει τα δικαιώματά τους. Με μια άλλη προσοδευτική κυβέρνηση το σύνολο των εκπαιδευτικών θα διατηρούσε την αξιοπρέπεια του μακριά από τις απαξιώτικες επιθέσεις τις οποίες αντιμετωπίζει εδώ και χρόνια.

Οι εξετάσεις τετραμήνων που επέβαλαν οι κυβερνώντες σε γυμνάσια και λύκεια οδηγούν τη μαθησιακή διαδικασία στα σχολεία σε αποσύνθεση, ενισχύουν την παραπαιδεία και θυματοποιούν τα παιδιά μας με το συνεχές άγχος και την καταπίεση. Οι εμμονές των κυβερνώντων να μεταφέρουν τις νεοφιλελεύθερες λογικές της μετρησιμότητας από τα εργοστάσια στα σχολεία, με τη στήριξη δυστυχώς και άλλων πολιτικών δυνάμεων, οδήγησαν σε αδιέξοδο. Φωνάζουν σήμερα οι εκπαιδευτικοί, φωνάζουν οι γονείς, φωνάζουν οι μαθητές, φωνάζουν οι πανεπιστημιακοί. Πρόσφατα θυμήθηκαν να φωνάξουν και κάποιες άλλες πολιτικές δυνάμεις, αλλά το κακό έγινε και οι κυβερνώντες αδιαφορούν.

Αντίθετα, οι κυβερνώντες υλοποιούν τις ιδεολογικές τους φαντασιώσεις σε βάρος του δημόσιου σχολείου, εισάγοντας την πολιτική των κουπονιών στην εκπαίδευση, με τη στήριξη μάλιστα κομμάτων που με βάση την ιδεολογία και τις διαχρονικές τους θέσεις θα έπρεπε να ήταν σφόδρα ενάντια. Θα δίνουν, λέει, κουπόνια στα παιδιά να πηγαίνουν σε ιδιωτικά νηπιαγωγεία, ενώ κατοχυρώσαμε με νόμο τη δημόσια, υποχρεωτική εκπαίδευση από τα τέσσερα χρόνια. Παράλληλα, μεθοδεύουν ιδιωτικοποίηση των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης και κτυπούν τα δημόσια πανεπιστήμια, εξυπηρετώντας άλλα συμφέροντα.

Ένα από τα μεγαλύτερα θύματα της αποτυχίας του Συναγερμού στην παιδεία είναι τα παιδιά με αναπηρία. Δέκα χρόνια εξαγγέλλουν τη νέα νομοθεσία που θα εκσυγχρονίσει τις προσεγγίσεις στην Ενιαία Ειδική Εκπαίδευση και δέκα χρόνια δεν έκαναν τίποτε. Ενώ σπαταλούν εκατομμύρια, ενώ η διαφθορά κατασπαράσσει τα κρατικά λεφτά, αρνούνται συνοδούς σε παιδιά που έχουν πραγματική ανάγκη. Δημιούργησαν μια από τις πιο ντροπιαστικές στιγμές στην ιστορία της κυπριακής εκπαίδευσης, εκδιώκοντας τα παιδιά με αναπηρία από τα σχολεία κατά την περίοδο της πανδημίας.

Παραμένουν αγκυλωμένοι σε υπερσυντηρητικές, αναχρονιστικές απόψεις για την παιδεία, θυμίζοντας άλλες εποχές. Δεν είναι τυχαίο άλλωστε το πάθος του υπουργείου Παιδείας με όλη αυτή τη γριβολογία που ταλανίζει την πολιτική ζωή του τόπου. Η οποία ξεκίνησε, να σας θυμίσω, από τη γνωστή εγκύκλιο στα σχολεία, για να πηγαίνουν τα παιδιά μας εκδρομές στο μνημείο του Γρίβα μέχρι βέβαια τα πρόσφατα γεγονότα.

Όλη αυτή η αποτυχία στον τομέα της παιδείας είναι αποτέλεσμα πολιτικών αποφάσεων μιας κυβέρνησης με την ενεργή συμμετοχή των κ. Χριστοδουλίδη και Αβέρωφ.

Προτού κατεβώ από το βήμα, θέλω να κάμω τρεις παρατηρήσεις, κυρία Πρόεδρε, συναδέλφισσες, συνάδελφοι.

Το πρώτο που θέλω να πω είναι ότι εμείς, σε αντίθεση με την ηγεσία του Συναγερμού, δε θεωρούμε ούτε το ΔΗΚΟ ούτε την ΕΔΕΚ ούτε τη ΔΗΠΑ ως πρόβλημα. Αλλά θεωρούμε ότι αυτές οι δυνάμεις, που εκατακεραύνωναν τόσα χρόνια την κυβέρνηση, βρίσκονται σε λάθος μεριά. Βρίσκονται με τον στενότερο συνεργάτη του κ. Αναστασιάδη, με έναν άνθρωπο που και σήμερα λέει, τζιαι του το αναγνωρίζω, έχει την ευθύτητα να λέει: «Εγώ είμαι συναγερμικός, δεν άλλαξα, η κυβέρνηση που υπηρέτησα δεν είναι διεφθαρμένη και θα συνεχίσω την παρούσα διακυβέρνηση».

Θέλω να κάμω και μια παρατήρηση σε σχέση με τις ακρότητες των τελευταίων ημερών που ακούμε γύρω από το ζήτημα του Γρίβα. Καταρχάς θέλω να πω ότι το δικό μου τουλάχιστον το κόμμα τιμά με σοβαρότητα και υπευθυνότητα -και ως έχει χρέος κατά την άποψή μας να κάνει- τους ήρωες της ΕΟΚΑ. Αρνηθήκαμε εμείς να ψηφίσουμε οποιοδήποτε κονδύλι για την ΕΟΚΑ; Αυτό που κάμνει όμως η κυβέρνηση, και το κάμνει οργανωμένα, είναι κάτι πολύ διαφορετικό. Προσπαθεί οργανωμένα εδώ και δέκα χρόνια να δικαιώσει την ΕΟΚΑ Β' και τον Γρίβα. Αυτό προσπαθεί να κάμει. Και δεν είναι μόνο το τελευταίο περιστατικό. Είναι πάρα πολλά περιστατικά. Είναι τα δάφνινα στεφάνια, είναι οι εγκύκλιοι στα σχολεία που αναφέρθηκα προηγουμένα.

Επιλέγουμε εμείς να ασχολούμαστε με αυτό το θέμα; Ασχολούμαστε, διότι συνέχεια η κυβέρνηση θέτει ζητήματα ενώπιον της Βουλής. Ούτε εγώ θέλω να ασχολούμαι με τον Γρίβα πλέον τζιαι με αυτά τα ζητήματα. Σε κάποιους 'πού μας πρέπει να πω ότι προκαλεί τεράστια ψυχική οδύνη τούτη η συζήτηση τζιαι η συζήτηση για το 1974. Αλλά για όνομα του Θεού! Έντζιε 'ννά γράψουμε ξανά την ιστορία ανάποδα, διότι κάποιιοι έχουν ενοχικά σύνδρομα και ντε και καλά πρέπει να δικαιολογήσουν και να αιτιολογήσουν αυτό που έγινε το 1974.

Τζιαι, μιλώντας για την αιτιολόγηση του 1974, μέσα από τες τοποθετήσεις του Συναγερμού όλο το τελευταίο χρονικό διάστημα αναπαράγεται και πάλι το απαράδεκτο επιχείρημα: «Ξέρετε γιατί έγινε η εισβολή; Φταίει ο Μακάριος, επειδή εν μας έβαλε στο ΝΑΤΟ». Εκεί παραπέμπει η συνεχής αναφορά στην πολιτική των αδεσμεύτων.

Το πραξικόπημα τζιαι η εισβολή έγιναν δυστυχώς -και τρέχουμε μέχρι σήμερα να τα αντιμετωπίσουμε- διότι ήταν πολύ καλά σχεδιασμένα και από δυνάμεις εκτός Κύπρου και από δυνάμεις εντός Κύπρου. Τζιαι, αν θέλουμε πραγματική ενότητα, πρέπει να ξεκινήσουμε από την παραδοχή των εντελώς βασικών πραγματικοτήτων, τις οποίες ζει ο λαός μας τα τελευταία σαράντα οκτώ χρόνια.

Ευχαριστώ πολύ, συναδέλφισσες, συνάδελφοι,

Κυρία Πρόεδρε,

Καλές γιορτές σε όλες και όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε και εμείς. Δεκαεννέα λεπτά για σας, κύριε Χριστοφίδη.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Παύλος Μυλωνάς από το Δημοκρατικό Κόμμα για δεκαπέντε λεπτά.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ησυχία, παρακαλώ!

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Έτσι, για να αλλάξουμε λλίον το κλίμα, γιατί σε δεκαπέντε μέρες φαντάζομαι όλοι εννά γιορτάζουμε Χριστούγεννα, σήμερα ξέρετε ποια γιορτή είναι; Ήταν προχτές του Αγίου Σάββα, ήταν η κ. Σάβια μας, πολλούς Νικολήδες και Νικολέττες είχαμε, σήμερα είναι του Αγίου Αμβροσίου. Το κατεχόμενο χωριό μου βεβαίως, όπως και ο Άγιος Αμβρόσιος Λεμεσού. Επίσκοπος Μεδιολάνων, Ιταλός άγιος που ήρθε στον Άη Γρόση. Εν πάση περιπτώσει.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Και πάλι έτσι, με διάθεση χιούμορ, όλες αυτές τις μέρες άκουα ότι ο Χριστοδουλίδης φταίει για το Υπουργείο Εσωτερικών, φταίει για το Υπουργείο Εξωτερικών, φταίει για το Υπουργείο Δικαιοσύνης, φταίει για... Ακόμα λλίον θα φταίει τζιαι για τον ΚΟΑ και θα φωνάζει και ο κ. Σαββίδης για τον Χριστοδουλίδη! Τούτο έμεινε να ακούσω, τον Σαββίδη να κάμνει κριτική του Χριστοδουλίδη για τον ΚΟΑ επί διακυβέρνησης Αναστασιάδη!

Τέλος πάντων. Να πάμε τζιαι στα υποτιθέμενα σοβαρά, γιατί στο τέλος της ημέρας βρισκόμαστε σ' αυτό το βήμα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για να πει ο καθένας τα δικά του, και είναι λογικό, ιδιαίτερα και σε προεκλογική περίοδο, να απευθυνθεί στο ακροατήριό του. Και εγώ αυτό θα κάνω βέβαια, δεν ξεχωρίζω εγώ. Αλλά από την άλλη, το είπα πολλές φορές, είναι από τις μοναδικές περιπτώσεις που οι βουλευτές σε ατομικό επίπεδο πλέον, σ' αυτό το δημοκρατικό μας δικαίωμα να εκφράζουμε και να καταθέτουμε και αυτά που σκεφτόμαστε και την ψυχή μας ενώπιον του κόσμου βασικά μέσα από διάφορους τρόπους, μπορούμε να το κάνουμε αυτό διά της διαδικασίας της ολομέλειας.

Συμπληρώθηκαν λοιπόν φέτος 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, από το θεοσκότεινο 1922 που διχοτόμησε τον Ελληνισμό εξαιτίας ενός θανατηφόρου εθνικού διχασμού και δυνάμεων που δεν άντεχαν να βλέπουν την Ελλάδα στα ιστορικά της σύνορα. Το 1922 συνεχίζεται σήμερα στην Κύπρο, την κατά πολλούς Μικρασία της Ανατολικής Μεσογείου. Η Τουρκία ξεδιπλώνει τα νεοοθωμανικά της σχέδια στους τέσσερις οριζόντες της και φυσικά ένα από τα θύματα είναι και η πατρίδα μας. Μια πατρίδα κατεχόμενη, που δεν μπορεί να κάνει βήμα στην οικονομία, στην εξωτερική πολιτική, στην παιδεία, δίχως να λαμβάνει υπόψη τις διαθέσεις της φασιστικής Τουρκίας, η οποία Τουρκία ξεδιπλώνει όλα τα σχέδιά της σε βάρος όλων των λαών της περιοχής.

Υπάρχουν εδώ βεβαίως και στην κατεχόμενη γη μας αντιπρόσωποί τους, του φασίστα Ερντογάν, υπάρχει και μια μερίδα συμπατριωτών μας που χώνεψαν τα δεδομένα της εισβολής, τα τελεσμένα της εισβολής, και εκφράζουν και ένα ψέμα κάποιου απ' αυτούς βέβαια, πως η Άγκυρα πρέπει να έχει λόγο σε αυτό το νησί. Και με άλλοθι αυτό κάνει ό,τι της καπνίσει στα κατεχόμενα, πρόσφατα στην Καρπασία την ηρωική, στο Βαρώσι, στη Νεκρή Ζώνη, στις θάλασσες και στους ουραμούς μας.

Αλλά εμείς έχουμε εκλογές, αγαπητοί συνάδελφοι, και ως βουλευτές, ως εκπρόσωποι των κομμάτων μας δείχνουμε τουλάχιστον -δεν είμαι βέβαιος ότι ισχύει- ότι μας προβληματίζει πολλά ποιος θα είναι ο επόμενος Πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Η επόμενη μέρα των προεδρικών εκλογών βεβαίως θα είναι η ίδια, ιδιαίτερα για τη μικρή μας πατρίδα και τον λαό μας.

Η ιστορία θα γράψει λοιπόν πως, την εποχή που η τουρκοποίηση της κατεχόμενης Κύπρου έπαιρνε σάρκα και οστά, εμείς ακονίζαμε τα νύχια μας, για να επιτεθούμε στον έναν ή στον άλλον υποψήφιο ή και μεταξύ μας. Για να πείσουμε και να πειστούμε ότι λύση στο αδιέξοδο θα φέρουν νέοι συμβιβασμοί, νέα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης, νέες διαπραγματεύσεις για μια διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία με συγκεκριμένο περιεχόμενο, που έχει αποτύχει, πριν να συμφωνηθεί. Για να πείσουμε και να πειστούμε ότι δεν έχει καταρρεύσει ακόμα η πολιτική του κατευνασμού, που ακολούθησαν κάποιες από τις κυβερνήσεις αυτού του τόπου για δεκαετίες. Και να είμαστε και απόλυτα ειλικρινείς, δε μας πρότειναν την ομοσπονδία της Γερμανίας ούτε των Ηνωμένων Πολιτειών, μάλλον η δική μας διζωνική δικαιοδική ομοσπονδία μοιάζει με την ομοσπονδία του Λιβάνου και της Βοσνίας-Ερζεγοβίνης. Κάπου εκεί, μεταξύ αυτών.

Η ιστορία λοιπόν θα γράψει ότι, την ώρα που τουρκοποιούνταν τα κατεχόμενά μας, εμείς επιβεβαιώναμε ενώπιον των πολιτών ότι η Βουλή των πενήντα έξι δεν μπορεί να πάρει απόφαση για τίποτε, χωρίς να υποβαθμίσει το επίπεδό της, και μιλώ για όσα έγιναν βεβαίως στη συνεδρίαση της 2^{ας} Δεκεμβρίου, κυρία Πρόεδρε. Μιλώ για τους βουλευτές που δεν έμαθαν ποτέ να κάνουν διάλογο για οποιοδήποτε θέμα και όχι μόνο για τη σεξουαλική διαπαιδαγώγηση των παιδιών μας. Μιλώ για τους βουλευτές που αποφάσισαν να τσακωθούν ξανά για τον Γεώργιο Γρίβα, σαράντα οκτώ χρόνια μετά τον θάνατό του, και να τον ζωντανέψουν, για να κόψουν λίγο από την πτίτα της συστειρώσεως των ψηφοφόρων τους. Μιλώ για τις χυδαιότητες που ακούστηκαν σε αυτή εδώ την αίθουσα, στη συνεδρίαση αυτού εδώ του σώματος, που δήθεν, κατά καιρούς, μας λέει ο κόσμος ότι τον αντιπροσωπεύουμε.

Η ιστορία θα γράψει με κατάμαυρα γράμματα τη λέξη «ντροπή», γιατί, την ώρα που ο κόσμος ολόκληρος σείεται και αλλάζει, την ώρα που η Τουρκία εισβάλλει στη βόρεια Συρία και εξοντώνει ξανά τους Κούρδους που αντιστέκονται και εκ μέρους μας, την ώρα που η Ουκρανία βιώνει ό,τι βιώσαμε και εμείς εκείνο το καλοκαίρι, την

ώρα που ο λαός μας ζητά απαντήσεις και μια ακτίδα φωτός, για να μη συνεχίσει να μας μουτζώνει, εμείς εκτοξεύαμε βέλη και συζητούσαμε με όρους, κάποιες φορές υποκόσμου, για τα παιδιά μας και έχουμε και αγωνία. Κι ύστερα, αγαπητοί συνάδελφοι, θα γυρνάμε στις τηλεοράσεις και θα κάνουμε μαθήματα ολοφυρόμενοι για την παιδεία που πρέπει να αλλάξει, την αποχή της πολιτικής, τη διαπλοκή και πολλά άλλα που προβληματίζουν, υποτίθεται, τον λαό μας. Η παρακμή έχει εικόνα. «Εικόνα είσαι και σου μοιάζω», αν κοιτάζουμε τον καθρέφτη.

Προσπαθούμε, στα της παιδείας τουλάχιστον, και προσπαθήσαμε αρκετά όλοι οι συνάδελφοι, και επιτρέψτε μου μια παρένθεση, γιατί καταντά κλισέ να το κάνουμε τακτικά, εγώ θα δώσω και μια εξήγηση, όλοι οι συνάδελφοι και η πρόεδροι των επιτροπών να ευχαριστούμε τις υπηρεσίες της Βουλής, τις γραμματείες μας, κ.λπ., τη Θεοδώρα τη Βασιλείου και την Κυριακή Σοφοκλέους. Να λέω μεταξύ σοβαρού και αστείου σε πολλούς φίλους μου -όχι πολιτικούς- μεταξύ σοβαρού και αστείου: «Ανάμεσα στα πολλά προβλήματα της δημόσιας υπηρεσίας λειτουργούν δύο τομείς. Οι υπηρεσίες της Βουλής και τα ΚΕΠ που ίδρυσε ο Τάσος Παπαδόπουλος, τα Κέντρα Εξυπηρέτησης του Πολίτη». Τουλάχιστον ακόμα λειτουργούν.

Προσπαθούμε λοιπόν όλοι οι συνάδελφοι στον τομέα της παιδείας να θωρακίσουμε το πιο σημαντικό κομμάτι αυτής της κοινωνίας, τα παιδιά μας, το μέλλον αυτού του τόπου. Προσπαθούμε να προστατεύσουμε αυτό τον θεμελιώδη για την καλή λειτουργία του κράτους μας τομέα, αλλά και για την επιβίωση του κυπριακού Ελληνισμού και της ταυτότητάς του. Προσπαθήσαμε, ειδικά τα δύο τελευταία χρόνια, να αφήσουμε πίσω τις κομματικές δικλίδες και να εργαστούμε για ένα ολοκληρωμένο σχέδιο παιδείας -εγώ το αποκαλώ «Εθνικό Σχέδιο Παιδείας»-, όπως κάναμε με το ΓΕΣΥ, για να πάρουμε τα πράματα από την αρχή. Δεν ισοπεδώνω τίποτε και δε θεωρώ ότι ευθύνεται μόνο η κυβέρνηση Αναστασιάδη ή οι κυβερνήσεις οι προηγούμενες. Φταίμε όλοι μαζί.

Ένας σπουδαίος φιλόσοφος -σας το είπα ξανά- αριστεριστής, μιλούσε για την προσπάθεια κάποιων να απορρυθμίσουν την εκπαίδευση σε μια κοινωνία. Το πρώτο πράμα που πρέπει να κάνουν είναι να την «ταράξουν» την παιδεία στις μεταρρυθμίσεις. Αυτό κάνουμε τα τελευταία τριάντα, σαράντα χρόνια.

Δεν πρέπει να λειτουργούν τα σχολεία με τον τρόπο που λειτουργούν, δεν πρέπει να είναι έρμαιο των ορέξεων των ιδεοληψιών μας και των ιδεολογημάτων μας η παιδεία. Πρέπει να είναι έγνοια μας οι μόνοι πρωταγωνιστές στον χώρο της παιδείας, που είναι τα παιδιά. Οι υπόλοιποι είμαστε εργαλεία.

Προσπαθήσαμε σ' αυτή την επιτροπή να συζητήσουμε ποιου είδους εκπαίδευση χρειάζεται η Κύπρος, δίχως να κρυβόμαστε πίσω από φανφάρες για ευρωπαϊκά μοντέλα, σαν να ζούμε στο κέντρο των Βρυξελλών και όχι λίγα χιλιόμετρα μακριά από την κατοχή και τα τουρκικά στρατεύματα κατοχής. Προσπαθήσαμε να συζητήσουμε με όλους τους οργανωμένους φορείς, των εκπαιδευτικών, των γονέων, με ακαδημαϊκούς, με διανοούμενους και όποιον μπορεί να βοηθήσει την παιδεία ως σύνολο. Προσπαθήσαμε και θα συνεχίσουμε να προσπαθούμε, ό,τι κι αν αλλάξει από τον Φεβρουάριο.

Ποια είναι τα προβλήματα της εκπαίδευσης; Να το κουβεντιάσουμε για λίγο, έστω και αν δε μου μείνει χρόνος να πω τα υπόλοιπα, που θεωρώ πολύ σημαντικά.

Κτιριολογικά. Να είμαστε ρεαλιστές. Αν ξεκινούσαμε αύριο, είτε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου εκλεγεί είτε ο Νίκος Χριστοδουλίδης ή ο κ. Μαυρογιάννης ή ο οποιοσδήποτε άλλος. Πότε θα μπορέσουν να ολοκληρωθούν τα κτίρια; Μετά από μια δεκαετία; Οκταετία; Με τους ρυθμούς και τη γραφειοκρατία της δημόσιας υπηρεσίας μπορούμε να τα αλλάξουμε αυτά; Μπορούμε να προχωρήσουμε;

Αγαπητέ μου κύριε Νεοφύτου,

Σας άκουγα να μιλάτε για το ολοήμερο. Και ποιοι θέλουν το ολοήμερο, κύριε Νεοφύτου; Δεν κάνω κριτική σε σας. Ποιοι; Οι εκπαιδευτικές οργανώσεις; Οι γονείς; Οι μαθητές; Τα κουβεντιάσαμε; Δεν τα κουβεντιάσαμε; Είμαι φανατικός υποστηρικτής του ολοήμερου σχολείου και μακάρι να το επιτύχουμε ως πολιτεία.

Κανένας δεν το θέλει, κύριε Νεοφύτου. Δυστυχώς, κανένας δεν το θέλει. Υποκριτικά όλοι δηλώνουμε ότι θέλουμε το ολοήμερο σχολείο. Είναι εφικτό να το κάνουμε; Μακάρι να είναι εφικτό.

Άλλα προβλήματα. Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών. Τολμούμε να αξιολογήσουμε τους εκπαιδευτικούς; Είμαστε όλοι εκπρόσωποι των κομμάτων. Τολμούμε να συγκρουστούμε με τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και να τους αξιολογήσουμε σωστά; Ξέρετε όλοι τι γίνεται. Ο κουμπάρος ο επιθεωρητής που επισκέπτεται τον δικό μας καθηγητή και του βάζει τη βαθμολογία την υψηλή, για να μπορεί να πάρει προαγωγή. Εδώ και δεκαετίες!

Αξιολόγηση των μαθητών. Τα τετράμηνα είναι μια εξαιρετική προσπάθεια και την υποστήριξα. Μόνοι οι ανόητοι δεν αποφασίζουν ότι έχουν κάνει λάθος, κύριε Χριστοφίδη. Και εγώ δεν είμαι ανόητος. Υπόσκαψαν αυτό τον θεσμό όλοι. Το ΑΚΕΛ από την αρχή, οι εκπαιδευτικές οργανώσεις, οι μαθητές, οι γονείς. Οπότε, πρέπει να φάξουμε μαζί με την εκτελεστική εξουσία, να βρούμε λύσεις στα προβλήματα που δημιούργησαν τα τετράμηνα σε βάρος των παιδιών που ταλαιπωρούνται.

Να πάμε και τέλος στον πολιτισμό, γιατί είναι ένα σπουδαίο κομμάτι. Ο πολιτισμός δεν είναι μόνο να κάνουμε τους караγκόζηδες στις τηλεοπτικές σειρές. Πολιτισμός δεν είναι μόνο τα αρχαιολογικά μας μνημεία, πολιτισμός δεν είναι μόνο οι τέχνες, πολιτισμός είναι τρόπος ζωής του παρελθόντος, του μέλλοντος και του σήμερα. Και κυρίως η συμπεριφορά μας. Και όσοι καλλιεργούν και επενδύουν στο μίσος να θυμούνται ότι πάντα

αυτό επιστρέφεται. Το μίσος δηλαδή με τόκο. Και μάλιστα είναι και υψηλά τα επιτόκια τούτη την περίοδο, κύριε Νεοφύτου.

Ο κρατικός λοιπόν προϋπολογισμός του '23 δε θα λύσει τα προβλήματα του τόπου. Είναι ένας προϋπολογισμός σαν όλους τους προηγούμενους, χωρίς κάποιο όραμα, που κτίστηκε από τους πολίτες, τους βουλευτές και τους υπουργούς. Είναι προϋπολογισμός όντως νεοφιλελεύθερης κυβέρνησης, αποδεκτής και σεβαστής, με την οποία διαφωνούμε. Καλλιεργείται σε πολλές περιπτώσεις, όχι πάντα, η ανισότητα. Ένας προϋπολογισμός παρασιτικός, που δεν μπορεί να δημιουργήσει συνθήκες αυτάρκειας σε μια μικρή χώρα που στηρίζεται, απόλυτα δυστυχώς, στις ορέξεις κάποτε των τουριστών, στα πλάνα των ντιβέλοπερς και στα κονδύλια της Κομισιόν.

Κι όμως, η πατρίδα μας πρέπει να ζήσει. Παραμένει κατεχόμενη, η Τουρκία επιβάλλει τις νεοοθωμανικές της πολιτικές από τη Θράκη μέχρι την Καρπασία και από το Αιγαίο μέχρι τη Συρία κι ας τσακώνονται οι υποψήφιοι ποιος θα ξεκινήσει πιο γρήγορα τις συνομιλίες ή ποιος θα συμβιβαστεί περισσότερο ή λιγότερο με τους όρους που καθιερώθηκαν στο Κραν Μοντανά.

Τα δύο μεγάλα κόμματα, ακόμα και σήμερα, επιμένουν να επιστρέψουμε από εκεί που μείναμε. Ο Πρόεδρος και ο Υπουργός Εξωτερικών επιμένουν και θέλουν να ακολουθήσουν την πολιτική των ΜΟΕ. Μπορεί να επιφέρει και κάποια πρόσκαιρα κέρδη. Μεταξύ μας τσακωνόμαστε για το ποιος φταίει για τα αδιέξοδα στις διαπραγματεύσεις, αν φταίει ο Αναστασιάδης, ο Τάσσοσ, ο Χριστόφιας και οποιοσδήποτε άλλος κυβέρνησε αυτό τον τόπο. Ο Ερντογάν βέβαια γιγαντώνεται και γιγαντώνεται συνεχώς, γιατί ακριβώς στην Κύπρο δε βρίσκει αντίσταση. Και δε βρίσκει αντίσταση, γιατί ακόμα και η Αθήνα δεν υπερασπίζεται τα δικαιώματα του Ελληνισμού με τον τρόπο που θα 'πρεπε. Απέναντι σ' αυτό το σκότος δεν έχουμε κάποια άλλη εναλλακτική πρόταση δυστυχώς. Και δεν υπάρχει εναλλακτική πρόταση, διότι πραγματικά έχει εδραιωθεί στη συνείδηση των πολιτών, μέσα στο DNA τους, ότι αυτά μπορούμε να κάνουμε. Περίπου να υποκύψουμε.

Να μου επιτρέψετε...

Μπορώ να ξέρω τον χρόνο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έντεκα λεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έντεκα λεπτά.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Έχω έντεκα λεπτά;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Έχετε ακόμα τέσσερα.

ΠΑΥΛΟΣ ΜΥΛΩΝΑΣ:

Τέσσερα; Μάλιστα.

Όπότε, θα σας πω τη μικρή μου ιστορία και θα κλείσω. Το 2001 στη Νέα Υόρκη και στο «Waldorf Astoria», Γλαύκος Κληρίδης, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο μακαρίτης ο Χριστόφιας και όλη η πολιτική ηγεσία και μέσα στο ανακοινωθέν του κ. τότε γενικού γραμματέα, του κ. Ανάν, είχε υπεισέλθει ο όρος «πολιτική ισότητα». Το 2001 βέβαια. Είναι από τα πολλά που η Τουρκία επιβάλλει μετά από τις κόκκινες τις γραμμές που τις κάμνουμε ροζ.

Ο κ. Κληρίδης μπήκε στο δωμάτιό του και δεν πήγαινε στις συνομιλίες για τέσσερις, πέντε μέρες, αρνούμενος να συνεχίσει. Δέχτηκε πιέσεις, ήταν η Ολμπράιτ, ήταν ο Μόουζες, ήταν ο Σημίτης, ήταν ο Παπανδρέου. Τον ποδοπάτησαν κυριολεκτικά, διότι ήταν και ως άνθρωπος πολύ ρεαλιστής και σοβαρός, έκανε τις κινήσεις του. Από την «πολιτική ισότητα» πήγαμε στην «πολιτική κυριαρχική ισότητα». Πάμε στοίχημα - ιδιαίτερα οι νεαροί σε ηλικία συνάδελφοι, που θα είναι εδώ και τους το εύχομαι, αν το επιθυμούν- ότι σε λίγα χρόνια θα είναι δεδομένη και η ρεαλιστική πολιτική και η πολιτική κυριαρχική ισότητα;

Αρνούμαι, αγαπητοί συνάδελφοι, για να κλείσω, να παίξω για άλλη μια χρονιά το παιχνίδι του λεγόμενου «πατριωτικού ρεαλισμού» ενώπιον μιας Τουρκίας που προσβάλλει κάθε είδος δίκαιου, ενώπιον των προσφύγων που περιμένουν εξηγήσεις για τα σπίτια τους, για τον τόπο μας. Αρνούμαστε, 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή, να συνεχίσουμε το αυτομαστίγωμα για όσα συνέβησαν πριν από την τουρκική εισβολή, αλλά και για όσα απορρίπτουμε ως δήθεν λύση του κυπριακού προβλήματος. Δε θέλουμε τίποτα περισσότερο από ό,τι θέλει ο ουκρανικός λαός, αγαπητοί συνάδελφοι, για να μιλήσουμε με επίκαιρους όρους. Θέλουμε μια πατρίδα χωρίς διακρίσεις, εθνοτικές, κοινωνικές ή φυλετικές διαφορές, μια ελεύθερη πατρίδα χωρίς κηδεμόνες, χωρίς κατηγορίες πολιτών, χωρίς Βουλή όπως της προηγούμενης εβδομάδας. Μια πατρίδα με πολίτες περήφανους για την ταυτότητά τους.

Αγαπητοί συνάδελφοι του ΑΚΕΛ...

Ζητώ συγγνώμη, δεν είναι σχόλιο το οποίο θέλει να σας πλήξει, αλλά είναι πραγματική μου απορία: Εάν αληθεύει ότι ο κ. Κιζίλγιουρεκ ψήφισε υπέρ του τουρκολιβυκού μνημονίου, διερωτώμαι γιατί ακόμα δεν εκδώσατε μια ανακοίνωση. Εν πάση περιπτώσει, να μας δοθεί μια απάντηση, γιατί φαντάζομαι ότι όλοι ενοχλούμαστε απ' αυτή την πιθανότητα. Οπότεν, καλό θα είναι κάποιος να το διαψεύσει ή να το επιβεβαιώσει εν πάση περιπτώσει.

Και κλείνω με το κλασικό: Καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά να έχουμε με υγεία και επαναλαμβάνω ότι μετά τις εκλογές πάλι εδώ θα 'μαστε, και ο λαός θα είναι στις δουλειές του ή στην ανεργία του.

Ευχαριστώ πολύ.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Πόσα λεπτά, κυρία Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Δεκατρία. Δεκατριεσήμισι λεπτά ακριβώς.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Άρα, έχουμε δύο λεπτά...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κρατούμε δαμαί τους χρόνους καλά, κύριε Κουλία, μην ανησυχείτε.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

(Αστειευόμενος)

Για λογιστικούς λόγους!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βέβαια.

Λοιπόν, ευχαριστώ πολύ τον κ. Μυλωνά. Ακολουθεί η κ. Ρίτα Σούπερμαν εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού για δεκαπέντε λεπτά. Οι υπόλοιποι, υπόλοιπες, ησυχία!

ΡΙΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΟΥΠΕΡΜΑΝ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Διανύοντας το δεύτερο έτος της θητείας μου ως βουλευτριά, παρατηρώ με ικανοποίηση τις συνεχείς προσπάθειες που γίνονται τόσο από το νομοθετικό σώμα, αλλά και από την εκτελεστική εξουσία, για να καταστεί η χώρα μας ένα πιο αναπτυγμένο, ευνομούμενο, βασισμένο στα ευρωπαϊκά πρότυπα, κράτος μέλος. Ως εκπρόσωποι των πολιτών καλούμαστε καθημερινά να υπερψηφίσουμε σημαντικά νομοσχέδια και προτάσεις νόμου, τα οποία μας φέρνουν όλο και πιο κοντά στην Κύπρο που όλοι επιθυμούμε να αναδείξουμε.

Για τον λόγο αυτό, θα ήθελα στην ομιλία μου να καταπιαστώ με δύο διαφορετικά μεταξύ τους, ωστόσο εξίσου σημαντικά, θέματα. Το πρώτο θέμα στο οποίο επιθυμώ να εστιάσω είναι η άنيση εκπροσώπηση και συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψεως αποφάσεων, ως αποτέλεσμα του χρόνιου ζητήματος που ταλανίζει τις κοινωνίες, το οποίο δεν είναι άλλο από την ανισότητα των φύλων.

Είναι αναμφίβολο ότι η περιορισμένη συμμετοχή των γυναικών στη λήψη αποφάσεων είναι εμφανής στους διάφορους τομείς της διακυβέρνησης, όπως σε υπουργικά χαρτοφυλάκια, καθώς και σε ανώτερες θέσεις στη δημόσια διοίκηση. Οι γυναίκες υπουργοί τη δεδομένη στιγμή είναι μόνο δύο, μόνο μία υφυπουργός και οι κοινοβουλευτικές έδρες κατέχονται μόνο από οκτώ γυναίκες.

Με βάση τα στατιστικά, η συμμετοχικότητα των γυναικών είναι περιορισμένη. Ωστόσο, με την εκλογή για πρώτη φορά στη θέση του Προέδρου της Βουλής μίας γυναίκας, τα πράγματα παίρνουν στροφή προς την πολυπόθητη αλλαγή. Η ανάδειξη και η ψήφιση της συνάδελφου Αννίτας Δημητρίου στη δεύτερη πιο ισχυρή πολιτική θέση της χώρας αποτελεί ένα σημαντικό βήμα για την εξάλειψη των στερεοτύπων που θέλουν τη γυναίκα να ακολουθεί και να συνδράμει τους άνδρες.

Είναι γεγονός ότι με την πάροδο των χρόνων περισσότερα κορίτσια και γυναίκες έχουν πρόσβαση, αλλά και καλύτερες επιδόσεις σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Παράλληλα, όλο και περισσότεροι άνδρες ενστερνίζονται τον ρόλο της γυναίκας ως συνεργάτη για την προώθηση της ισότητας των φύλων, πρόθυμοι να

μιλήσουν ενεργά, να δημιουργήσουν χώρο και να εργαστούν δίπλα σε αυτήν τόσο στον εργασιακό χώρο, στην πολιτική όσο και στο σπίτι.

Οι βασικές αιτίες της γυναικείας υπό-εκπροσώπησης περιλαμβάνουν παραδοσιακούς ρόλους και στερεότυπα φύλου, άνιση κατανομή των ευθυνών του νοικοκυριού και της φροντίδας, καθώς και πολιτικές και εργασιακές κουλτούρες που ευνοούν τις πολλές ώρες εργασίας, που έρχονται σε σύγκρουση με τις ευθύνες φροντίδας που παραδοσιακά ανατίθενται στις γυναίκες. Οι γυναίκες μπορούν επίσης να υποστούν παρενόχληση και εκφοβισμό στον εργασιακό χώρο, με την εμφάνιση της διαδικτυακής βίας ως αυξανόμενης ανησυχίας.

Ως εκ τούτου, πολλά είναι τα εμπόδια που πρέπει να ξεπεραστούν, έτσι ώστε με τη συμμετοχή των γυναικών σε ανώτερες ηγετικές θέσεις να εξασφαλιστεί μια ποικιλόμορφη χωρίς αποκλεισμούς ισορροπημένη ηγεσία.

Η εκπροσώπηση των γυναικών στα κοινοβούλια έχει βελτιωθεί σημαντικά σε χώρες όπου υπάρχουν ειδικά μέτρα, όπως οι ποσοτώσεις. Για παράδειγμα, η Γαλλία, η οποία έχει καταγράψει τη μεγαλύτερη αύξηση στην ΕΕ στο ποσοστό των γυναικών βουλευτών, έχει υιοθετήσει νομοθεσία που υποστηρίζει την ισότητα των φύλων στα αιρετά αξιώματα. Υπάρχουν σαφείς ενδείξεις ότι η νομοθετική δράση μπορεί να τονώσει την πρόοδο.

Νομοθετικές ποσοτώσεις που απαιτούν έναν ισόρροπο κατάλογο υποψηφίων με βάση το φύλο ισχύουν επί του παρόντος σε έντεκα κράτη μέλη. Μεταξύ αυτών των χωρών, η Γαλλία, η Πορτογαλία, η Ιρλανδία και το Λουξεμβούργο έχουν θεσπίσει οικονομικές κυρώσεις για εκείνα τα πολιτικά κόμματα που δε συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις ποσοτώσεων.

Πρόκειται για ένα αμφιλεγόμενο μέτρο, το οποίο σκοπεύει να επιφέρει την άνοδο των ποσοστών συμμετοχής των γυναικών σε πολιτικές θέσεις. Θεωρώ ότι η υποχρεωτική ποσοτόωση θα μπορούσε να οδηγήσει όχι μόνο στην ενίσχυση της γυναικείας συμμετοχής και στη δημιουργία κινήτρων συμμετοχής για τις γυναίκες, αλλά και στην ανανέωση του πολιτικού προσωπικού. Ένα μέτρο το οποίο σαφέστατα θα πρέπει να ρυθμιστεί νομοθετικά και να διασφαλίζει ισότιμες προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των γυναικών, συμβάλλοντας έτσι και στην αλλαγή νοοτροπίας. Σχετικά με αυτή την άποψη, συχνά ακούγεται το επιχείρημα από αυτούς που δε συμφωνούν ότι θα πρέπει να επιλέγονται άξιες γυναίκες. Αυτό από μόνο του αποτελεί ρατσιστικό σχόλιο, αφού η πλειοψηφία των ανδρών που κατέχουν τις θέσεις δεν αποτελείται ούτε από τους αξιότερους ούτε από τους άριστους.

Η παρούσα κυβέρνηση στα δέκα χρόνια της διακυβέρνησής της απέδειξε έμπρακτα ότι στέκεται δίπλα στις γυναίκες και στη μάχη που δίνουν για την ισότητα. Η διάχυση της ισότητας των φύλων σε όλους τους τομείς του κράτους και της κοινωνίας τέθηκε ψηλά στις προτεραιότητες της κυβέρνησης Αναστασιάδη, με αποτέλεσμα η σύσταση του θεσμού της Επιτρόπου Ισότητας των Φύλων να πάρει σάρκα και οστά. Σημαντικό βήμα ήταν η δημιουργία εθνικού σχεδίου δράσης για την ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών, το οποίο τέθηκε σε ισχύ από το 2014. Το εν λόγω σχέδιο δράσης ανανεώνεται και εφαρμόζεται μέχρι και σήμερα και δίνει ιδιαίτερη έμφαση στην αποδόμηση των στερεοτυπικών αντιλήψεων και του σεξισμού, σε συνδυασμό με τη σύζευξη οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων.

Επιπρόσθετα, από το 2017 μέχρι και σήμερα, η παρούσα κυβέρνηση έχει αυξήσει τις χορηγίες που δίνονται σε γυναικείες οργανώσεις κατά 52%, με σκοπό τη διοργάνωση δράσεων προς αυτή την κατεύθυνση.

Πέραν των πιο πάνω, σε ό,τι αφορά τον νομοθετικό τομέα, έχουν ψηφιστεί σημαντικά νομοθετήματα, που ενισχύουν τον ρόλο των γυναικών στη σφαίρα της οικογένειας, της εργασίας και της κοινωνίας ευρύτερα και παράλληλα έχουν καταρτισθεί σημαντικές νομοθεσίες στον τομέα πρόληψης και καταπολέμησης της έμφυλης βίας, οι οποίες ισχυροποιούν το υφιστάμενο πλέγμα προστασίας των γυναικών θυμάτων βίας και κακοποίησης. Οι νομοθεσίες αυτές συμπληρώνονται από ένα ευρύ φάσμα πολιτικών και προγραμμάτων, που αφορούν τη συμφιλίωση μεταξύ οικογενειακών και επαγγελματικών υποχρεώσεων, την κατάρτιση και επανένταξη των γυναικών στην αγορά εργασίας και την ενίσχυση της γυναικείας επιχειρηματικότητας.

Όλα τα πιο πάνω αντανακλούν την καλή πρόθεση της πολιτείας να σταθεί δίπλα στις γυναίκες, αναγνωρίζοντας ότι η βιώσιμη και ισότιμη ανάκαμψη για όλους θα γίνει δυνατή, εάν υφίσταται μια γυναικεία ανάκαμψη που θα θέτει την πρόοδο για τις γυναίκες στο επίκεντρό της.

Κλείνοντας με το εν λόγω θέμα, θέλω να αναφερθώ στην εξαγγελία του προέδρου του Δημοκρατικού Συναγερμού και υποψηφίου Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, της πρόθεσής του για τον διορισμό γυναικών κατά 50% στις θέσεις του Υπουργικού Συμβουλίου, καθώς και σε άλλες δημόσιες θέσεις διορισμού. Γνωρίζοντας τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, είμαι βέβαιη ότι με την εκλογή του θα υλοποιήσει αυτή του την πρόθεση.

Η ισότητα των φύλων είναι μια κεντρική και επίμονη πρόκληση. Εμείς οι γυναίκες κουρασθήκαμε να είμαστε πάντα απύσες στις αποφάσεις που λαμβάνονται για εμάς χωρίς εμάς.

Το επόμενο θέμα που θέλω να αγγίξω, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, είναι το προσφυγικό.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός μου έχει δώσει το βήμα, οι Κερυνειώτες μου έχουν δώσει την εντολή και αυτή την εντολή δεν μπορώ ούτε να την αγνοήσω ούτε να την προσπεράσω. Μέχρις ότου παύσει να υπάρχει η κατοχή, η φωνή των Κερυνειωτών, αλλά και των εκτοπισμένων επιβάλλεται να ακούγεται σε αυτό εδώ το κοινοβούλιο.

Πολλοί λένε «φτάνει πια με τους πρόσφυγες, οι πρόσφυγες πήραν αρκετά» και βλέπουμε το πρόβλημα να φθίνει, την ευαισθησία να εξαφανίζεται και όλους να απορροφούνται στην καθημερινότητά τους. Η απάντηση στο σχόλιο «φτάνει πια με τους πρόσφυγες», είναι ένα δυνατό «όχι, δε φτάνει πια με τους πρόσφυγες!». Δε φτάνει, γιατί ποτέ κανένας δεν ασχολήθηκε στον βαθμό και με τον τρόπο που θα έπρεπε και πολλές από τις προσπάθειες που έγιναν ευνόησαν κάποιες ομάδες, αλλά ταυτόχρονα αδίκησαν άλλες.

Επαναφέρω λοιπόν σήμερα το «ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ» και το «ΠΟΤΕ ΔΕ ΘΑ ΞΕΧΑΣΩ». Το «ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ» αφορά την εισβολή, τη συνεχιζόμενη κατοχή, τα κατεχόμενα και καταδυναστευμένα μέρη μας, τον εκτοπισμό, τους εγκλωβισμένους, τους αγνοούμενους, τα παιδιά και τους συγγενείς των εγκλωβισμένων και των αγνοουμένων, τους υπερασπιστές της πατρίδας, τον Πενταδάκτυλο, τους αιχμαλώτους, τους παθόντες, την πολιτιστική μας κληρονομιά.

«ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ» και «ΠΟΤΕ ΔΕ ΘΑ ΞΕΧΑΣΩ». Είναι θέμα που αφορά όλους, ανεξαιρέτως καταγωγής, ιδεολογίας και κομματικών συμφερόντων. Γιατί; Γιατί είναι η πατρίδα όλων που είναι μοιρασμένη, γιατί τα κατοχικά στρατεύματα βρίσκονται δίπλα μας και απειλούν τόσο την εδαφική ακεραιότητα, αλλά και την προσωπική ύπαρξη όλων μας. Γιατί μεταξύ του βόρειου και του νότιου μέρους του νησιού υπάρχει η Γραμμή Αντιπαράταξης και όχι η Πράσινη Γραμμή, που παραπέμπει σε κάτι πράσινο, όμορφο και ωραίο.

Με λύπη μου άκουσα συνάδελφο του ΑΚΕΛ να κατακρίνει την ενέργεια της κυβέρνησης να μεταφέρει τον επίτροπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης κ. Σχοινά στη Γραμμή Αντιπαράταξης στην Αθηνού, αντί στο Πουρνάρα. Φτάσαμε δηλαδή στο σημείο να υποβαθμίζουμε τη γραμμή της κατοχής και του διαμοιρασμού της χώρας μας;

Η γραμμή αυτή μοίρασε πριν από σαράντα οκτώ χρόνια το νησί και δεν είναι προς τιμή μας να την περνούμε με τόση άνεση, για να αγοράσουμε προϊόντα, υπηρεσίες, να ανεφοδιάσουμε τα οχήματά μας με καύσιμα, με τη δικαιολογία ότι είναι πιο φθηνά. Πρέπει επιτέλους να αντιληφθούμε ότι τα χρήματα αυτά ενισχύουν και χρηματοδοτούν τις τουρκικές στρατιωτικές δυνάμεις που, όπως καθημερινά δηλώνεται από τις τουρκικές αρχές, έχουν σκοπό να επεκταθούν. Τα χρήματα, αγαπητοί μου, που ξοδεύονται στα κατεχόμενα από Ελληνοκυπρίους είναι αυτά που θα οπλίσουν τα όπλα του τουρκικού στρατού, για να σκοτώσουν τα δικά μας τα παιδιά.

Σας καλώ λοιπόν να βοηθήσουμε με κάθε τρόπο τους πολίτες που μεταβαίνουν στα κατεχόμενα λόγω οικονομικής ανάγκης, αλλά και να δημιουργήσουμε εκείνο το πλαίσιο που θα τους αποτρέπει.

Τα σαράντα οκτώ χρόνια που έχουν περάσει δεν καταλάγιασαν κανένα πόνο και δεν επέφεραν τη λήθη. Αυτό που προσωπικά βιώνω σήμερα είναι ότι το ποτήρι άρχισε να ξεχειλίζει. Άνθρωποι που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις περιουσίες τους και έμειναν στο περιθώριο σήμερα άρχισαν να αντιδρούν. Άνθρωποι που απλά δεν ξαναείδαν τους δικούς τους, όταν εκείνο το πρωί πήγαν να υπερασπιστούν την πατρίδα, και τώρα τους ξεθάβουν με μια σφαίρα στο κεφάλι άρχισαν να διαμαρτύρονται. Άνθρωποι που απλά έχασαν τις περιουσίες τους, γιατί εργάζονταν στις ελεύθερες περιοχές και δε θεωρούνται πρόσφυγες, άρχισαν να φωνάζουν. Παιδιά εγκλωβισμένων που δεν έχουν ταυτότητα, παιδιά αγνοουμένων που δεν έχουν φροντίδα, αγωνιστές που είδαν τον χάρο κατάματα και δεν αναγνωρίστηκε ποτέ η προσφορά τους, γυναίκες που έχουν κακοποιηθεί με τον χειρότερο τρόπο. Και ο κατάλογος δεν έχει τελειωμό.

Το «ΔΕΝ ΞΕΧΝΩ» και το «ΠΟΤΕ ΔΕ ΘΑ ΞΕΧΑΣΩ» θα πρέπει να είναι μια συνεχής υπενθύμιση πως η χώρα αυτή δεν μπορεί να είναι μοιρασμένη, επειδή αυτό θέλει να επιβάλλει η κατοχική δύναμη και βολεύει ευρύτερους σχεδιασμούς ισχυρών παικτών.

Παρά τα πιο πάνω, χαίρομαι που διαπιστώνω και είναι σημαντικό να αναγνωρίσουμε ότι η κυβέρνηση έχει προσπαθήσει να στηρίξει όλα αυτά τα χρόνια τους πρόσφυγες στον μέγιστο δυνατό βαθμό. Ενδεικτικά αναφέρω ότι για το σχέδιο απόκτησης στέγης της Υπηρεσίας Μέριμνας και Αποκατάστασης των Εκτοπισμένων οι πραγματικές δαπάνες για το έτος 2021 ανήλθαν στα €42,7 εκατομ. σε σύγκριση με €23 εκατομ. το 2019. Για το τρέχον έτος και μέχρι τον περασμένο Οκτώβριο δαπανήθηκαν €42,7 εκατομ. Η πρόθεση της κυβέρνησης για τη συνέχιση αυτής της στήριξης επιβεβαιώνεται από τις προϋπολογισθείσες δαπάνες για τα έτη 2023 και 2024, οι οποίες ανέρχονται στα €41,1 εκατομ. και για τα δύο έτη, αντίστοιχα.

Περαιτέρω, για το σχέδιο επιδότησης ενοικίου για τα συναπτά έτη 2023 μέχρι 2025 οι προϋπολογισθείσες δαπάνες ανέρχονται στα €9 εκατομ.

Όσον αφορά τα σχέδια αναδόμησης και συντήρησης κυβερνητικών οικισμών, συμπεριλαμβανομένων των οικισμών αυτοστέγασης και τουρκοκυπριακών περιουσιών, οι προϋπολογισθείσες δαπάνες της κυβέρνησης για το έτος 2022 ανήλθαν στα €22,1 εκατομ.

Περαιτέρω, θα πρέπει να επικροτήσουμε το έργο που γίνεται από τον Κεντρικό Φορέα Ισότιμης Κατανομής Βαρών, ο οποίος αποτελεί σήμερα τον πιο βασικό πυλώνα οικονομικής στήριξης και βοήθειας του προσφυγικού κόσμου, και που ο προϋπολογισμός του περιλαμβάνει κονδύλι ύψους περίπου €112 εκατομ.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να πω ότι η κυβερνητική πολιτική είναι και παρουσιάζεται γενναιόδωρη. Επιβάλλεται όμως να εκσυγχρονισθεί, να εγκύψει πάνω από τις συγκεκριμένες ανάγκες συγκεκριμένων ομάδων με τις δικές τους ιδιαιτερότητες και χαρακτηριστικά και προπαντός να τους αγκαλιάσει όλους, κάνοντάς τους να νιώσουν ότι είναι μέρος της εξίσωσης και ότι αυτή η πατρίδα τους λαμβάνει υπόψη.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή.

Καλές γιορτές σε όλους.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε κι εμείς, κυρία Σούπερμαν. Είστε στα δεκατέσσερα λεπτά.

Ακολουθεί ο κ. Μαρίνος Μουσιούττας εκ μέρους της Δημοκρατικής Παράταξης για δεκαπέντε λεπτά επίσης.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ησυχία, παρακαλώ!

Σας ακούμε.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΜΟΥΣΙΟΥΤΤΑΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού του 2023 μάς βρίσκει στο τέλος μιας χρονιάς δύσκολης λόγω της πανδημίας, αλλά και στο κατώφλι μιας άλλης, που αποδεικνύεται πολύ κρίσιμη για την κυπριακή οικονομία, αφού ο πόλεμος στην Ουκρανία δημιούργησε αλυσιδωτά προβλήματα σε θέματα ενέργειας, πληθωρισμού και όχι μόνο.

Οι ουσιαστικές θυσίες και η συμβολή του λαού μας τα τελευταία χρόνια στην αναστροφή της κακής εικόνας της οικονομίας μας μετά και την κρίση του 2013 θα χρειαστεί να επαναληφθούν και να ενταθούν, για να ξεπεράσουμε και αυτή την απρόσμενη παγκόσμια κρίση και τα αλυσιδωτά κακά που έχει επιφέρει.

Οι όποιες προβλέψεις, είτε της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είτε σε εθνικό επίπεδο, θεωρούνται αβέβαιες και καθόλου ασφαλείς και τα ρίσκα θα είναι αναλόγως της πορείας που θα έχει αυτή η παγκόσμια κρίση. Γι' αυτό τον λόγο ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023 έχει ετοιμαστεί με βάση κάποια δεδομένα και υποθέσεις αβεβαιότητας, με κίνδυνο οι προβλέψεις της κυβέρνησης να διαψευστούν. Είναι αναγκαία η στενή και τακτική παρακολούθηση των στόχων και προβλέψεων και εκεί και όπου θα διαπιστώνεται ότι απαιτείται αναθεώρησή τους να ληφθούν έγκαιρα όλα τα απαραίτητα μέτρα και δράσεις, προκειμένου οι στόχοι να καταστούν εφικτοί.

Υπάρχουν όμως και άλλοι επιπρόσθετοι παράγοντες που επιβαρύνουν το κλίμα αβεβαιότητας.

Ο τουρισμός είναι άμεσα συνδεδεμένος με την πορεία των οικονομικών δυσκολιών που όλοι οι Ευρωπαίοι πολίτες έχουν να διαχειριστούν αυτό τον χρόνο. Ο τομέας αυτός βρίσκεται ήδη σε πολύ δύσκολη θέση μετά τον αποκλεισμό παραδοσιακών συνεργατών στον τουριστικό τομέα, όπως για παράδειγμα η εισροή τουριστών από τη Ρωσία. Δε μηδενίζουμε τις προσπάθειες που έγιναν, με πολύ καλά αποτελέσματα μπορώ να πω, για διαφοροποίηση της σύνθεσης του τουριστικού προϊόντος στην Κύπρο. Έχουν γίνει επίσης πολλές προσπάθειες από το κράτος για στήριξη του εσωτερικού τουρισμού από Κυπρίους πολίτες το περασμένο καλοκαίρι, ενέργειες που πρέπει να επαναληφθούν, λαμβάνοντας υπόψη ότι κάθε νοικοκυριό έχει να διαχειριστεί φέτος πολύ μεγαλύτερες προκλήσεις και αυτό μπορεί να αποτελεί αρνητικό παράγοντα για την πληρότητα των ξενοδοχειακών μονάδων το ερχόμενο καλοκαίρι.

Η κυβέρνηση επίσης θα πρέπει εδώ και τώρα να εξεύρει τρόπους να τιθασέψει το αυξημένο κόστος, αλλά και τις παρενέργειες στην αλλοίωση του κοινωνικού ιστού από τις ανεξέλεγκτες μεταναστευτικές ροές που έχουν φτάσει πρόσφατα στο 6% του συνολικού πληθυσμού της χώρας μας. Κατά τη διάρκεια της προηγούμενης συνόδου της Βουλής, αλλά και στην παρούσα ως Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εσωτερικών εξετάσαμε κάποια ζητήματα που άπτονται εμμέσως ή αμέσως του μεταναστευτικού. Η δημιουργία Υφυπουργείου Μετανάστευσης, Ασύλου και Ένταξης, με στόχο τη συγκέντρωση όλων των σχετικών συναρμόδιων, εμπλεκόμενων υπηρεσιών κάτω από την ίδια στέγη, πρόταση που περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα του υποψηφίου Νίκου Χριστοδουλίδη, θα βοηθήσει στην πιο αποτελεσματική, πιο ορθολογιστική και πιο διαφανή αντιμετώπιση αυτού του πολυσύνθετου θέματος που τείνει να εξελιχθεί σε γάγγραινα για την οικονομία.

Παρά τη σημαντική μείωση στο ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων χορηγήσεων (ΜΕΧ), ενδέχεται να υπάρξει αύξηση του δείκτη στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα λόγω των επιπτώσεων από τη συρρίκνωση

της οικονομικής δραστηριότητας, λόγω του υψηλού πληθωρισμού και της αύξησης των επιτοκίων, με αποτέλεσμα το καθαρό εισόδημα των νοικοκυριών να μειώνεται με συνέπεια τη δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων και χορηγήσεων.

Θέλουμε μέσω του κρατικού προϋπολογισμού του 2023 να υλοποιηθούν και άλλες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις πέραν του ΓΕΣΥ, όπως, για παράδειγμα, οι μεταρρυθμίσεις της δημόσιας υπηρεσίας και της τοπικής αυτοδιοίκησης που πρόσφατα έχουμε ψηφίσει.

Θέλουμε να ολοκληρωθεί το ταχύτερο η μεταρρύθμιση στο δικαστικό σύστημα και στο σύστημα απονομής δικαιοσύνης. Στηρίξαμε έμπρακτα την προσπάθεια, πρώτα βελτίωσης και ακολούθως της ψήφισης των νομοσχεδίων που προωθήθηκαν στο πλαίσιο των μέτρων κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής, τα οποία αφορούσαν μέτρα προστασίας για άτομα τα οποία καταγγέλλουν πράξεις διαφθοράς στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τη σύσταση και λειτουργία ανεξάρτητης αρχής κατά της διαφθοράς και τις διαδικασίες λήψης δημόσιων αποφάσεων.

Η αναδιάρθρωση και ο εκσυγχρονισμός επιβάλλουν επίσης την υιοθέτηση της πρότασής μας για οριζόντια ψηφοφορία, της πρότασής μας για το ασυμβίβαστο και τον καθορισμό θητειών πολιτειακών αξιωματούχων περιλαμβανομένων και των βουλευτών, την πρόταση νόμου που καταθέσαμε με την οποία θα απαγορεύεται ρητά η διασύνδεση εμπορικών επωνυμιών με ονόματα πολιτειακών και άλλων αξιωματούχων.

Όσον αφορά το ποσοστό κινδύνου φτώχειας, με τη νέα κρίση διαφαίνεται να έχει αυξητική τάση. Αναγκαίο να ληφθούν εδώ και τώρα πρόσθετα μέτρα για τη βελτίωση των κοινωνικών δεικτών, έτσι ώστε να αντιμετωπίζονται και να αποτρέπονται οι εισοδηματικές και κοινωνικές ανισοσκέλιες, διότι είναι φανερό ότι τα κυπριακά νοικοκυριά βρίσκονται σε πολύ δύσκολη θέση, η μεσαία τάξη συρρικνώνεται επικίνδυνα, οι πλούσιοι γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι.

Κύρια Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το Γενικό Σύστημα Υγείας βρίσκεται ξανά σε κρίσιμη καμπή σε σχέση με την ομαλή πορεία του. Η κυβέρνηση έχει υποχρέωση να διαφυλάξει αυτό τον κρατικό θησαυρό ως κόρη οφθαλμού. Δεύτερες σκέψεις δεν υπάρχουν.

Το ΓΕΣΥ έχει προσδώσει σημαντικά οφέλη στην κοινωνία, αλλά χρειάζονται συνεχής εποπτεία και διορθωτικές κινήσεις, έτσι ώστε να μην εκτροχιαστούν οι προβλέψεις του κράτους. Εμείς θα παρακολουθούμε και θα παρεμβαίνουμε με διορθωτικές εισηγήσεις, όταν διαπιστώνουμε καταχρήσεις στο σύστημα, καθυστερήσεις και προβλήματα στη διαδικασία αυτονομής των δημόσιων νοσηλευτηρίων, και, όταν παρατηρούμε μη ορθή διαχείριση, θα είμαστε αμείλικτοι.

Θα συνεχίσουμε επίσης την προσπάθειά μας για διαφύλαξη της δημόσιας υγείας, ξεσκεπάζοντας τους τσαρλατάνους γιατρούς που παρουσιάζουν πλαστά διπλώματα και ασκούν το επάγγελμα του ιατρού και θέτουν σε κίνδυνο τη δημόσια υγεία. Γι' αυτό τον λόγο, εμείς έχουμε καταθέσει πρόταση νόμου για τροποποίηση του νόμου για εγγραφή ιατρών και προτείνουμε τη διεύρυνση του ιατρικού συμβουλίου με σκοπό τη διασφάλιση της αμεροληψίας των μελών, τις αρμοδιότητές τους και την επίβλεψη της επιμόρφωσης των εγγεγραμμένων ιατρών.

Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία χαιρέτισαμε την ίδρυση Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας και τις προσπάθειες, που σκοπό έχουν τη βελτίωση των υφιστάμενων παροχών και επιδομάτων, αλλά και την εξέταση νέων προτάσεων, που στόχο έχουν τη βελτίωση της ποιότητας ζωής μας.

Παρ' όλα αυτά, ο τομέας των κοινωνικών υπηρεσιών χρήζει περαιτέρω εξορθολογισμού, παρά τις όποιες διορθωτικές πολιτικές έχουν εφαρμοστεί μέχρι σήμερα. Λαμβάνοντας υπόψιν και την ανεργία, την ακρίβια σε αγαθά πρώτης ανάγκης, την ακρίβια του ηλεκτρικού ρεύματος και των καυσίμων, με τα τόσα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί στα κυπριακά νοικοκυριά, κρίνεται επιτακτική ανάγκη η βελτίωση του επιπέδου διαβίωσης, κυρίως των αδύναμων ομάδων του πληθυσμού.

Χαιρετίζουμε την καθιέρωση εθνικού κατώτατου μισθού και θα παρακολουθούμε στενά την εφαρμογή του και τις επιπτώσεις στην οικονομία, για να εισηγηθούμε έγκαιρα διορθωτικές κινήσεις. Επίσης, θα παρακολουθούμε στενά το τεράστιο θέμα της αναδιάρθρωσης του συνταξιοδοτικού συστήματος, ούτως ώστε αυτό να βελτιωθεί το συντομότερο, με απώτερο στόχο να γίνει δικαιότερο.

Γιατί για εμάς δεν πρέπει να υπάρχουν πολίτες δυο ταχυτήτων.

Το στεγαστικό πρόβλημα είναι ένα πρόβλημα που διογκώνεται, κυρίως όσο αφορά τους νέους και τις νέες μας. Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία πιστεύουμε ότι το στεγαστικό είναι ένα συνεχώς διογκούμενο πρόβλημα. Προτείνουμε και προτείνουμε ξανά αναθεώρηση των στεγαστικών σχεδίων πολιτικής και ειδικά του Σχεδίου Κινήτρων Στέγασης για τους νέους στις πόλεις, αλλά και στην ύπαιθρο. Εδώ να υπενθυμίσω και να επαναλάβω την εισηγήσή μας για δημιουργία Ενιαίου Φορέα Στεγαστικής Πολιτικής, πρότασή μας που υιοθετήθηκε από τον υποψήφιο Νίκο Χριστοδουλίδη, αλλά και από άλλους των υποψηφίων.

Όσον αφορά την προσπάθεια στήριξης των νοικοκυριών, έχουμε ήδη υποβάλει γραπτώς από τον περασμένο Μάρτιο μια σειρά από προτάσεις, εισηγήσεις και στοχευμένα μέτρα στην Υπουργό Ενέργειας για αντιμετώπιση των προβλημάτων που σχετίζονται με το ενεργειακό κόστος. Αναφέρω ενδεικτικά ένα από αυτά, το οποίο θα μπορούσε να συμπεριληφθεί στον κρατικό προϋπολογισμό του 2023. Επιχορήγηση 100% για τις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων και 50% για τον υπόλοιπο πληθυσμό, μέσω ενός καθορισμένου καταλόγου από παρόχους εγκαταστάσεων φωτοβολταϊκών συστημάτων με προκαθορισμένη την τιμή για αποφυγή αισχροκέρδειας μέχρι το τέλος του '23. Τα λεφτά που θα βρεθούν; Από τις αποκοπές που θα επιφέρουμε αύριο στον κρατικό προϋπολογισμό.

Και φυσικά δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ στα ζητήματα της παιδείας και ειδικότερα στο θέμα των τετραμήνων. Στηρίζουμε τον θεσμό της εξέτασης των μαθητών ανά τετράμηνο και, τώρα που είδαμε σε εφαρμογή τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν, προτείνουμε αναπροσαρμογή και μείωση, αν χρειάζεται, της εξεταζόμενης ύλης, αναπροσαρμογή του ωρολόγιου προγράμματος και μεταφορά της εξεταστικής περιόδου πριν από τις γιορτές των Χριστουγέννων.

Κύρια Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα ήταν αδόκιμο να αναφερόμαστε σε διάφορα προβλήματα που ταλανίζουν την κοινωνία και να μην αναφερθούμε στο μεγαλύτερο πρόβλημα, που δεν είναι άλλο από το κυπριακό πρόβλημα. Τη συνεχιζόμενη κατοχή για σαράντα οκτώ χρόνια του 37% της πατρίδας μας, την παρατεταμένη προσφυγιά των συμπατριωτών μας, αλλά και την αναμονή για το δράμα της τύχης των αγνοουμένων.

Τα όποια διπλωματικά μέτρα λάβαμε εναντίον της Τουρκίας δεν έφεραν τα επιθυμητά αποτελέσματα. Δυστυχώς, η ποντοπιλατική στάση με τις απλές δηλώσεις συμπαράστασης χωρίς ουσία από τους Ευρωπαίους εταίρους μας, η απουσία ουσιαστικών μέτρων ή κυρώσεων κατά της Τουρκίας, δίνουν χώρο στην Τουρκία να συνεχίσει την κατοχή και τις καθημερινές παραβιάσεις του θαλάσσιου και εναέριου χώρου της Κυπριακής Δημοκρατίας και να εισβάλει εκ νέου στα Βαρώσια. Και όμως είναι αυτοί οι ίδιοι εταίροι που δικαίως προσέτρεξαν με δυναμισμό για αντιμετώπιση της ρωσικής εισβολής στην Ουκρανία τον περασμένο Φεβρουάριο.

Θεωρώ ότι είναι η ώρα της πολυπόθητης πολιτικής ενότητας και της χάραξης μιας εθνικής, διεκδικητικής πολιτικής, λαμβάνοντας υπόψη τα νέα δεδομένα τα οποία διαμορφώθηκαν τα τελευταία χρόνια, μετά τις τελευταίες συνομιλίες στο Κραν Μοντανά.

Υιοθετώντας το πρόγραμμα του υποψηφίου Νίκου Χριστοδουλίδη, ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία, θα συμβάλουμε στο μέτρο των δυνατοτήτων μας στις προσπάθειες για άμεση επανέναρχη των συνομιλιών υπό την αιγίδα του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών και την πιο ενεργή συμμετοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προσπάθεια επίλυσης του κυπριακού προβλήματος.

Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία συνεργαστήκαμε ειλικρινά και εποικοδομητικά τόσο με την κυβέρνηση όσο και με τις υπόλοιπες πολιτικές δυνάμεις, ούτως ώστε να αποκτήσουμε μια σύγχρονη, παραγωγική και ανθρώπινη δημόσια υπηρεσία. Εμβολιάσαμε τα νομοσχέδια της μεταρρύθμισης της δημόσιας υπηρεσίας με στοιχεία που την καθιστούν πιο αξιοκρατική, πιο διαφανή, πιο σύγχρονη και πιο παραγωγική προς όφελος και του κράτους, των εργαζομένων και της κοινωνίας. Επίσης, καταθέσαμε πρόταση νόμου για εκσυγχρονισμό και βελτίωση του περι Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμου, για να γίνει πιο λειτουργικός και πιο παραγωγικός.

Δυστυχώς, για ακόμα μια φορά θα εκφράσουμε την απarέσκειά μας για τη συνέχιση και ενδυνάμωση του συστήματος υπάλληλων πολλών ταχυτήτων που φαίνεται να προωθείται συστηματικά από την εκτελεστική εξουσία. Μόνιμοι, έκτακτοι, έκτακτοι ορισμένου χρόνου, έκτακτοι αορίστου χρόνου, συμβασιούχοι και άλλοι.

Υπενθυμίζουμε ότι αναλάβαμε πρωτοβουλία μαζί με άλλους συναδέλφους και προωθήσαμε προτάσεις νόμου, ώστε να φέρουμε την εκτελεστική εξουσία ενώπιον των ευθυνών της, συζητώντας το θέμα στην αρμόδια επιτροπή Οικονομικών. Η μπάλα βρίσκεται τώρα στο γήπεδο της εκτελεστικής εξουσίας για υποβολή εφικτών εισηγήσεων για οριστική επίλυση του θέματος. Δυστυχώς όμως, μιλάμε σε ώτα μη ακουόντων. Εμείς θα επιμένουμε και θα τα καταφέρουμε.

Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης ή καλύτερα η ψήφιση της νέας νομοθεσίας για την τοπική αυτοδιοίκηση είναι γεγονός. Ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία νιώθουμε ικανοποίηση, γιατί πολλές από τις εισηγήσεις μας έχουν βρει απήχηση και έχουν περιληφθεί στη νέα νομοθεσία για τους νέους δήμους, τις κοινότητες και τα επαρχιακά συμβούλια. Η νέα κυβέρνηση έχει μπροστά της αρκετά ανοικτά ζητήματα για την υλοποίηση της μεταρρύθμισης μέχρι το '24.

Εμείς θα συνεχίσουμε ασταμάτητα την προσπάθειά μας, έτσι ώστε η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης να ολοκληρωθεί μέχρι τον Μάη του '24. Γιατί εμείς πιστεύουμε στην τοπική αυτοδιοίκηση, πιστεύουμε σε μια φωτεινή, δίκαια, ορθολογιστική, ανθρώπινη, τοπική αυτοδιοίκηση για το καλό των πολιτών, που να περικλείει τη σύγχρονη φιλοσοφία της τοπικής αυτοδιοίκησης, για να είμαστε κοντά στον πολίτη πιο παραγωγικά και πιο οικονομικά.

Πιστεύω ακράδαντα ως βουλευτής Λευκωσίας ότι το αναπτυξιακό μοντέλο της μοιρασμένης πρωτεύουσας αρχίζει να αλλάζει αργά αλλά σταθερά.

Αρκετά αναπτυξιακά έργα παίρνουν τον δρόμο για υλοποίησή τους. Τρανό παράδειγμα είναι η κατασκευή του δρόμου Λευκωσίας-Τροόδους, που επιτέλους ξεκινούν πολύ σύντομα τα κατασκευαστικά έργα, και βάλουμε μπρος για προώθηση της υλοποίησης των υπόλοιπων τμημάτων που αφορούν την όδευση Δένειας-Αστρομερίτη. Το έργο αυτό είναι προτεραιότητα για την ανάπτυξη της δυτικής Λευκωσίας, αφού θα προσδώσει σημαντικά οφέλη στις ορεινές περιοχές Λευκωσίας.

Πρωθούνται επίσης και οι διαδικασίες για την έναρξη της κατασκευής του αυτοκινητόδρομου Παλαιχωρίου-Λευκωσίας, καθώς επίσης και διάφορες φάσεις του περιμετρικού δρόμου Λευκωσίας για απαμβλυνση της κυκλοφοριακής συμφόρησης που υπάρχει.

Επισημαίνω ξανά ότι όσοι ζούμε στη μοιρασμένη Λευκωσία, αλλά και οι πολυπληθείς επισκέπτες της καθημερινά βιώνουμε το κυκλοφοριακό χάος σε όλες σχεδόν τις περιοχές της αστικής Λευκωσίας και όχι μόνο. Οι προσπάθειες που κάνουν οι αρμόδιοι των υπουργείων για αποσυμφόρηση της κατάστασης φιλότιμες μεν χωρίς αποτέλεσμα δε.

Χρειάζεται επανασχεδιασμός του οδικού συστήματος, δημιουργία εδώ και τώρα αξιόπιστων δημόσιων μέσων συγκοινωνίας, γιατί όχι και τραμ, και όραμα για χρήση λιγότερου αυτοκινήτου, άμεση ολοκλήρωση του συστήματος λεωφορειολωρίδων και του συστήματος μονοδρομήσεων, έλεγχος και επιτήρηση των πιο πάνω, μα πιο πολύ ενέργειες που να μην εξωθούν εμπορευόμενους, καταναλωτές και επισκέπτες να αναζητούν άλλες λύσεις εκτός του αστικού κέντρου. Να είστε σίγουροι ότι στα πλαίσια του κοινοβουλευτικού ελέγχου, αλλά και της ιδιότητάς μου ως προέδρου της αρμόδιας Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Μεταφορών, θα είμαι εκεί μαζί με τους συναδέλφους, για να ασκήσουμε τις απαραίτητες πιέσεις για την επίλυση αυτού του πολυσύνθετου προβλήματος.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ακούσαμε αυτές τις μέρες από πολιτικούς αρχηγούς και άλλους συναδέλφους απόψεις, θέσεις και αντιθέσεις. Ακούσαμε κάποιους να ωραιοποιούν την υφιστάμενη κατάσταση πραγμάτων, παραπέμποντάς μας σε έναν κόσμο αγγελικά πλασμένο, ενώ άλλοι μας παρουσίασαν μια κατάσταση πραγμάτων μαύρη και άραχνη.

Εμείς, κυρίες και κύριοι, διαφωνούμε κάθετα και με τις δύο πιο πάνω ακραίες για μας τοποθετήσεις. Έγιναν πολλά αυτά τα χρόνια, θα μπορούσαν να γίνουν πολύ περισσότερα. Βάλουμε και εμείς το λιθαράκι μας για τις διάφορες μεταρρυθμίσεις που έχουν ψηφιστεί για πιο κοινωνικό κράτος, για τη βελτίωση των οικονομικών δεικτών.

Εμείς είμαστε εδώ όχι ως στείρα αντιπολίτευση, μα ούτε και πειθήνια συμπολίτευση. Είμαστε εδώ, για να στηλιτεύουμε τα κακώς έχοντα από όπου και αν προέρχονται, αλλά και να επικροτούμε τις θετικές ενέργειες, επίσης από όπου και αν προέρχονται. Αυτός είναι ο ρόλος μας, εποικοδομητικός, προοδευτικός, συναινετικός. Ακριβώς, με αυτές τις σκέψεις προσβλέπουμε πως στις επερχόμενες εκλογές ο λαός θα τιμήσει με την ψήφο του τον Νίκο Χριστοδουλίδη και θα κάνει πράξη τη θέση του, τη θέση μας ως ΔΗΠΑ-Συνεργασία για κυβέρνηση ευρείας αποδοχής, για συλλογικότητα και ενότητα.

Κλείνοντας, να ευχηθώ από καρδιάς σε όλο τον κόσμο, σε όλους μας, καλά Χριστούγεννα και καλό νέο έτος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Μουσιούττα. Είναι στα δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

Και προχωράμε. Ο επόμενος ομιλητής είναι ο κ. Άντρος Κυπριανού από το ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις για δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Παρακολουθώντας τις τελευταίες συνεντεύξεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, αλλά και την ομιλία του κ. Νεοφύτου εχτές, και άλλων βουλευτών βέβαια του Δημοκρατικού Συναγερμού, είναι προφανές ότι καταβάλλεται μια προσπάθεια εξαγνισμού, πρώτον και κύριον, της ίδιας της διακυβέρνησης και κατά δεύτερον των πολιτικών τις οποίες ακολουθούν. Σκέφτονται την υστεροφημία τους κάποιοι, ενώ άλλοι βέβαια σκέφτονται την εκλογή τους. Προσπαθούν να μας πείσουν λοιπόν ότι οι πολιτικές που ακολουθήθηκαν είναι απόλυτα σωστές και το επιχείρημα το κύριο το οποίο χρησιμοποιούν είναι ότι αυτές οι πολιτικές είναι εκείνες οι οποίες ακολουθούνται σε πλείστες χώρες σε ολόκληρο τον πλανήτη.

Ας δούμε λοιπόν πού οδήγησαν τον πλανήτη αυτές οι πολιτικές. Με βάση τα παγκόσμια στατιστικά, στοιχίζει το 10% των πιο πλούσιων ανθρώπων του πλανήτη ελέγχει το 76% του παγκόσμιου πλούτου και το 50% του ενεργού πληθυσμού παγκόσμια, δηλαδή 2,6 δις, κατέχουν μόνο το 2% του παγκόσμιου πλούτου. Ε, εμείς διαφωνούμε λοιπόν με αυτές τις πολιτικές, οι οποίες προκαλούν αυτή την ανισότητα.

Να έρτομε όμως τζιαι στη δική μας την περίπτωση, για να δούμε τι γίνεται εδώ στην Κύπρο. Τα πράγματα εν' διαφορετικά απ' ό,τι εν' σε παγκόσμιο επίπεδο; Βέβαια, ξεκαθαρίζω από την αρχή, επειδή κάποιος βαστούν διάφορα νούμερα τζιαι σύρουν τα, ότι τζιέινου που μας ενδιαφέρει ή που πρέπει να μας ενδιαφέρει είναι η ευημερία των ανθρώπων και όχι η ευημερία των αριθμών και δε δέχομαι το επιχείρημα ότι η ευημερία των ανθρώπων θα προέλθει μέσα από την ευημερία των αριθμών. Κάποτε γίνεται, αν ακολουθούνται σωστές πολιτικές, αλλά δεν είναι κατ' ανάγκη συνεπακόλουθο των καλών αριθμών η ευημερία των ανθρώπων. Τζιαι να ξεκαθαρίσω από την αρχή ότι δε μηδενίζω το έργο το οποίο παρήγαγε η κυβέρνηση τα δέκα χρόνια. Έχει παραχθεί έργο, οποιαδήποτε και αν ήταν η κυβέρνηση, θα έκαμνε κάποια πράγματα σωστά. Να πω όμως ότι στις πλείστες των περιπτώσεων σημαντικές μεταρρυθμίσεις προωθήθηκαν με τη στήριξη και την πρωτοβουλία του ίδιου του ΑΚΕΛ.

Και επίσης θέλω να ξεκαθαρίσω τζιαι τούτο το θέμα που λέγεται για την ενότητα. Εν χρειάζεται να μας παραδίδετε εμάς μαθήματα για την ενότητα, διότι εμείς πάντοτε θέτουμε πάνω από όλα το συμφέρον της χώρας μας και το έχουμε αποδείξει στην πράξη, όχι με τα συνθήματα τα οποία λέμε, όταν εκφωνούμε πανηγυρικές ομιλίες. Ένα παράδειγμα θα φέρω. Ήταν Πρόεδρος της Δημοκρατίας ο Δημήτρης Χριστόφιας. Πώς συμπεριφέρθηκε η τότε αντιπολίτευση; Θυμάστε την κυβερνώσα Βουλή ή ξεχνούμε πολλά εύκολα; Επροσπάθησεν να μην του επιτρέψει να ασκήσει καθόλου πολιτική. Εν εσυμπεριφερθήκαμεν έτσι. Μόλις είπα ότι σε σημαντικά ζητήματα τα οποία εσυμφωνούσαμεν εβάλαμεν πλάτες. Ε, εν μπορεί να υπάρχει απαίτηση να βάλουμε πλάτες σε ζητήματα με τα οποία διαφωνούμε ή έχουμε εκ διαμέτρου αντίθετες προσεγγίσεις τζιαι το να λέμε «ενότητα, ενότητα» πρέπει να μας πείτε τζιαι πάνω σε ποια βάση θα χιτσιεί αυτή η ενότητα, διότι το να έχουμε συγκρουόμενες μεταξύ μας απόψεις τζιαι να περιπαίζουμε τον κόσμο ότι συνεργαζόμαστε τάχα νομίζω ότι το μόνο συμπέρασμα που μπορεί να βγάλει ένας λογικός άνθρωπος είναι ότι το μόνο που μας ενδιαφέρει είναι η εξουσία και ο διαμοιρασμός της καρέκλας, τίποτε άλλο, εάν κοροϊδεύουμε τον κόσμο ότι χιτίζουμε μια επίπλαστη ενότητα.

Είπα λοιπόν ότι έκαμε κάποιο έργο η κυβέρνηση. Ας δούμε όμως ποια είναι τα σημαντικά ζητήματα τα οποία χαρακτήρισαν αυτή τη δεκαετία και τα οποία, κατά την άποψή μας, εμάς βαρούν περισσότερο από τα υπόλοιπα.

Να ξεκινήσω από τον τομέα των οικονομικών, των κοινωνικών, των εργασιακών. Ξέρετε ότι τα τελευταία δέκα χρόνια μετακινήθηκαν €8 δις από τους εργαζόμενους στα κέρδη; Αυτό είναι κατόρθωμα τζιαι μπορεί κάποιος να περηφανεύεται γι' αυτό το αποτέλεσμα; Επήραμεν €8 δις τα οποία έπαιρναν οι εργαζόμενοι τζιαι εμεταφέραμεν τα στα κέρδη.

Η ακρίβια. Και σε ό,τι αφορά τον τομέα της ενέργειας, αλλά τζιαι σε βασικά είδη διατροφής που εγονάτισεν τον κόσμο λέει η κυβέρνηση «επήραμεν μέτρα στήριξης». Τζιαι επήραν κάποια μέτρα στήριξης. Είμαστε τέταρτοι από τον πάτο των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τζιαι λεν την ίδια στιγμή... Βέβαια, εγώ έντζιε ξέρω, εν εκατάλαβα ακόμα πόσα εν' τα λεφτά. Τη μια φορά είπαν μας έχουν πλεόνασμα €300 εκατομ., την άλλη είπαν €500 εκατομ., ο κ. Νεοφύτου εφές είπε €1 δις που εννά αφήκουν προίκα στην επόμενη κυβέρνηση. Εσυγχίστηκα, δεν ξέρω ποιος εν' ο αριθμός.

Λέω λοιπόν ότι, την τώρα που ο κόσμος εγονάτισεν τζιαι δεν μπορεί να αντεπεξέλθει, η κυβέρνηση δε δίνει από αυτά τα €500 εκατομ. ένα μικρό έστω μέρος, για να στηρίξει τον κόσμο, και, όταν το ΑΚΕΛ επήρεν πρωτοβουλίες, για να προωθήσει διάφορες προτάσεις στη Βουλή, ο Πρόεδρος είτε τις ανέπεμψε είτε έκαμε αναφορά.

Το ίδιο συμβαίνει τζιαι με το ζήτημα των εκποιήσεων, που είναι ο μεγαλύτερος βραχνάς που έχει η μερίδα του φτωχόκοσμου στην Κύπρο αυτά τα τελευταία χρόνια τζιαι δεν τον επροστατέψαμεν επαρκώς. Η Ευρώπη λέει ότι πρέπει να φορολογήσουμε τα υπερκέρδη, η κυβέρνηση στην Κύπρο λέει μας «να δούμε τον Γενάρη, να αποφασίσουμε τον Γενάρη τι θα κάμουμε». Λαλεί ο Δημοκρατικός Συναγεμμός: «Μα, αυξήθηκαν οι δαπάνες στον προϋπολογισμό και πρέπει να το χειροκροτήσετε αυτό το πράγμα». Μα, η διαφορά ποια είναι; Ότι αυτές οι αυξήσεις δεν είναι αυξήσεις οι οποίες στοχεύουν στη στήριξη του πληθυσμού· είναι αυξήσεις οι οποίες αφορούν τη διόγκωση των λειτουργικών εξόδων. Έλεγε μας κάποτε ο κ. Νεοφύτου για το περιπτώ λίπος, τωρρά προσθέτουμε πάνω σε τζιέινου το περιπτώ λίπος! Είπε μας ότι 'πού τα €800 εκατομ. που ήταν το 2012 ο αναπτυξιακός προϋπολογισμός επήραμεν στο €1,2 δις. Εξέχασεν να μας πει ότι μόνο το 32% του αναπτυξιακού προϋπολογισμού υλοποιήθηκε πέρσι, δηλαδή λιγότερο 'πού €400 εκατομ. Έντζιεν οι αριθμοί, επαναλαμβάνω, που έχουν σημασία, είναι το πώς εφαρμόζονται αυτά.

Θέλετε να σας πω κάποια από τα κατορθώματα της κυβέρνησης αυτά τα χρόνια; Τζιαι να μας απαντήσετε έτσι συγκεκριμένα, όχι με αφορισμούς. Τζιαι θέλω να το πω τούτο, πριν να τα καταγράψω. Όταν ήταν στην προεδρία της Δημοκρατίας ο αείμνηστος Τάσος Παπαδόπουλος -παρέλαβε από τον Κληρίδη- στους έξι-οκτώ μήνες μετά που ανάλαβε ο Τάσος Παπαδόπουλος τζιαι ασκούσαν κριτική τζιαι τζιέινου τζιαι το ΑΚΕΛ ότι άφηκε

καμένη γη πίσω του Δημοκρατικός Συναγερμός, τι μας έλεαν; Με προεξάρχοντα τον κ. Νεοφύτου μάς έλεγαν «έσσει έξι μήνες που κυβερνάτε, αφήστε τους προηγούμενους». Έσσει δέκα χρόνια που κυβερνάτε και δεν εννοείται να ξεχάσετε τους προηγούμενους!

Κούρεμα των καταθέσεων. Το «δεσμεύομαι» έγινε ανέκδοτο. Η διάλυση των ταμείων προνοίας, ξεπούλημα των Κυπριακών Αερογραμμών, διάλυση του συνεργατισμού -υπάρχει έκθεση του κ. Αρέστη, κανένας δεν την αναφέρει- κανένα μέτρο δεν ελήφθη μέχρι σήμερα.

Ιδιωτικοποιήσεις. Παρ' όλο που υποσχθήκατε προεκλογικά ότι δεν επρόκειτο να προχωρήσετε, εβάλετέ τες στην ημερήσια διάταξη, σπρώξατε τζαι ευτυχώς εστάθηκαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης τροχοπέδη σε αυτή την προσπάθεια.

Στα θέματα της διαφθοράς έν' ο μόνος τομέας στον οποίο αναδειχθήκαμε πρωταθλητές στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σκάνδαλο των διαβατηρίων. Έντζιε χρειάζεται να προσθέσω, σταχυολόγησα τα δέκα πιο σημαντικά, εν θα αναφερθώ σε άλλα. Σκάνδαλο των διαβατηρίων. Υπάρχει έκθεση του κ. Νικολάτου. Τζαι θέλω να κάμω μια παρένθεση, για να πω ότι ο κ. Χριστοδουλίδης, τον οποίο επικαλούνται κάποιοι συνέχεια ότι έν' κάτι το νέο, κάτι το σύγχρονο, συμμετείχε στη λήψη των αποφάσεων τζαι σίγουρα δε θα μπορέσει να τιμωρήσει παραδειγματικά τους όποιους ενόχους, γιατί ήταν ο ίδιος συμμετοχος. Πρέπει να τιμωρήσει πρώτα και κύρια τον εαυτό του ο κ. Χριστοδουλίδης.

Ταξίδια στις Σευχέλλες. «Ήταν να πάω Σευχέλλες τζαι είπε μου ότι πετά τζαι τζιένο να πάει τζαι επήρην με μαζί του». Ειλικρινά, έν' κουβέντες του καφενέ τούτες! Δεν είναι σοβαρές κουβέντες από έναν Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ξέρετε τι θα συνέβαινε σε οποιαδήποτε άλλη χώρα; Πρόεδρος της Γερμανίας επήρην τζαι έμεινε τρεις μέρες σε ένα διαμέρισμα που του έδωσε ένας φίλος του. Τον υποχρέωσαν να παραιτηθεί!

Το βαν και οι παρακολουθήσεις. Πράγματα απαράδεκτα! Οι εκροές καταθέσεων στην κλειστή περίοδο από το συγγενικό περιβάλλον του Προέδρου της Δημοκρατίας. Το «ντροπή» του Γενικού Εισαγγελέα, ο Βοηθός Γενικός Εισαγγελέας που εδιορίστηκε από τον κ. Αναστασιάδη εκατέληξεν στη φυλακή. Επήρην μάρτυρας στο δικαστήριο να τον υποστηρίξει τζαι, παρ' όλα αυτά, εκατέληξεν στη φυλακή. Έπρεπε να προβληματιστεί ο Πρόεδρος!

Άριστοι των αρίστων, με προεξάρχοντα τον κ. Γιαννάκη, για να μεν κατονομάσω άλλους. Εχάσαμεν €204 εκατομ. από τον ΦΠΑ για τις πολιτογραφήσεις. Ξέρετε τι θα μπορούσαμε να... Πόση στήριξη θα μπορούσαμε να δώσουμε σε κόσμο με τα €204 εκατομ.; Τζαι βέβαια τυχαία εγίνονταν εισφορές στον Δημοκρατικό Συναγερμό από αυτούς!

Σύγκρουση των θεσμών, ένα πράγμα που πρέπει να μας ανησυχήσει όλους! Καταβαράθρωσή τους, πράγματα απαράδεκτα για μια ευνομούμενη κοινωνία! Ελέαν του Χριστόφια «τσακώνεσαι με τον Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας». Ε, τώρα δεν έμεινε κανένας με τον οποίο δεν ετσακωθήκαν. Τζαι τώρα βέβαια για λόγους υστεροφημίας προσπαθούν να ανασκευάσουν τζαι αναφέρομαι στη σημερινή συνάντηση του Προέδρου με τον Γενικό Ελεγκτή.

Η κατάσταση στις φυλακές ντροπή για ένα σύγχρονο κράτος! Νεκροί, βιασμοί και όλα αυτά που ακούμε για διακίνηση ναρκωτικών και κινητών τηλεφώνων. Ξέρετε ποιο είναι το μεγαλύτερο πρόβλημα; Το μεγαλύτερο πρόβλημα είναι ότι αυτά δεν τα λέει μόνο το ΑΚΕΛ, αυτά, δυστυχώς για την Κύπρο, μας τα είπαν με διάφορες ευκαιρίες τζαι η Παγκόσμια Τράπεζα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, το Ευρωκοινοβούλιο, πολλά πρακτορεία διεθνών ειδήσεων και θα 'πρεπε να μας προβληματίζουν όλους αυτά τα πράγματα!

Θέλω να καταλήξω, κυρία Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, με το Κυπριακό. Μας έλεγαν κατά κόρον τζαι επαναλάβαν το τζαι σήμερα ότι το καθετί πρέπει να κρίνεται από το αποτέλεσμα. Εγώ συμφωνώ απολύτως με αυτή τη θέση του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ποια είναι σήμερα λοιπόν η κατάσταση στο Κυπριακό; Η Τουρκία γίνεται ολοένα και περισσότερο επιθετική και αδιάλλακτη. Κάποιος θα περίμενε με αυτή την Τουρκία η διεθνής κοινότητα να αντιδράσει τζαι να την κάτσει στο σκαμνί, να την τιμωρήσει. Ε, θωπεύεται η Τουρκία! Παίρνει δισεκατομμύρια από την Ευρωπαϊκή Ένωση, για να αντιμετωπιστεί το προσφυγικό, αλλά θωπεύεται η Τουρκία!

Δεύτερον, είμαστε σήμερα πιο κοντά σε λύση; Είμαστε δυστυχώς στο χείλος της οριστικής διχοτόμησης τζαι θα χρειαστούν πολλαπλάσιες προσπάθειες απ' ό,τι στο παρελθόν, για να μπορέσουμε να οδηγήσουμε τα πράγματα στην επανέναρχη των διαπραγματεύσεων πάνω στο συμφωνημένο πλαίσιο λύσης. Τζαι βέβαια κάμνω μια παρένθεση, για να πω σε τζιέινους οι οποίοι ονειρεύονται ότι εννά πάμε σε άλλο πολύ καλύτερο πλαίσιο, ότι έτσι μας έλεαν τζαι κάποιοι άλλοι το 1974 τζαι άνοιξαν την κερκόπορτα, για να έρτει η Τουρκία στην Κύπρο. Γι' αυτό η παράκλησή μου είναι να σοβαρευτούμε τζαι να λογικευτούμε για το τι μπορούμε να πετύχουμε.

Και το χειρότερο από όλα είναι ότι, ναι, τέθηκαν για πρώτη φορά από τη δική μας την πλευρά, από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, τέθηκε η θέση για λύση δύο κρατών. Τζαι η παράκλησή μου η θερμή είναι σε εκείνους που τα γνωρίζουν αυτά τα πράγματα -τζαι ξέρω ότι τα γνωρίζουν και πολιτικοί αρχηγοί αυτά τα πράγματα- επιτέλους να ανοίξουν το στόμα τους να μιλήσουν! Να μη λένε άλλα πίσω 'πού κλειστές πόρτες και άλλα δημόσια. Γιατί εφτάσαμεν ως εδώ;

Έντζιε έχω χρόνο να τα αναλύσω. Εν ξέρω, πόσα λεπτά πήρα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δεκαπέντε.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Θα τελειώσω σε ένα λεπτό.

Γιατί εφτάσαμεν ως εδώ; Αντιφάσεις, παλινδρομήσεις, σκοπιμότητες και ανεπάρκεια. Και τονίζω αυτό το «ανεπάρκεια» σε ό,τι αφορά τον Νίκο Χριστοδουλίδη. ΑΟΖ. Δε θα μπορέσουν να μας προκαλέσουν προβλήματα, εκάμναν βόλτες ανενόχλητοι. Αμμόχωστος. Προεκλογικό πυροτέχνημα, αννόουν την με τη μέθοδο του σαλαμιού. Κυρώσεις στην Τουρκία που θα την πονέσουν, θα την υποχρεώσουν να 'ρτει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων από το σημείο που τη θέλουμε. Αυτό το έλεγε τον Αύγουστο του 2019 στο Εθνικό Συμβούλιο. Επεράσαν τριάμισι χρόνια τζιαι βάλαμε οκτώ υπαλλήλους της εταιρείας ενέργειας της Τουρκίας πάνω σε μια μαύρη λίστα.

Γι' αυτό λοιπόν εμείς αποφασίσαμε ότι θα στηρίξουμε τον Ανδρέα Μαυρογιάννη, που αναγνωρίζει ποια είναι η κατάσταση στο Κυπριακό, που έχει πλάνο αναφορικά με τα επόμενα βήματα, πλάνο το οποίο συμφωνεί πλήρως με αυτά τα οποία έχει προτείνει το ΑΚΕΛ στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας τον Δεκέμβρη του 2020 και δυστυχώς δε μας έλαβε καθόλου υπόψη του. Έχει βούληση να ξεκινήσει μια προσπάθεια σε ό,τι αφορά τη λύση στο Κυπριακό. Άνθρωπος έντιμος, άνθρωπος ειλικρινής, με κοινωνική ευαισθησία.

Χρόνια πολλά σε όλους και καλή χρονιά να έχουμε, με την ελπίδα ότι το 2023 θα φέρει ένα καλύτερο μέλλον και για τους Ελληνοκυπρίους και για τους Τουρκοκυπρίους, τους Μαρωνίτες, τους Αρμενίους και τους Λατίνους.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Κι εμείς, κύριε Κυπριανού, ευχαριστούμε.

Ακολουθεί ο κ. Ζαχαρίας Κουλίας από το Δημοκρατικό Κόμμα για δεκαπέντε λεπτά ακριβώς.

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Συγγνώμη, κυρία Πρόεδρε, απολογούμαι, δεν το είπα, πρέπει να φύγω. Απολογούμαι στους υπόλοιπους ομιλητές.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ζαχαρία Κουλία)

Σε μένα απευθυνόταν, κύριε Κουλία. Εν χρειάζεται να σχολιάζετε εσείς.

Να πάτε στο καλό, κύριε Κυπριανού.

Ελάτε, κύριε Κουλία, έχετε τον λόγο.

Συνηθίσατε να προεδρεύετε, κύριε Κουλία!

(Γέλια)

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Δε νομίζω να είμαι υπεύθυνος γι' αυτό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Όχι φυσικά και σας ευχαριστώ πολύ για τη βοήθεια!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Είναι λόγω Συντάγματος, κυρία Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Βεβαίως.

Ελάτε.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Το λοιπόν, ακούσαμε πολλά σπουδαία και ενδιαφέροντα από τον συνάδελφο τον Άντρο Κυπριανού πραγματικά, παρά το ότι φεύγει.

Και θα ξεκινήσω με το εθνικό θέμα. Επεράσαν τρεις πενταετίες, έχουμε έναν καλό απολογισμό από τη διακυβέρνηση του τόπου, από τα δύο μεγάλα κόμματα. Θέλω να θυμίσω ότι το 2008 εξεδιώχθη ο Τάσος από την προεδρία και ανέλαβε πέντε χρόνια το ΑΚΕΛ και δέκα ο Συναγερμός, δηλαδή έχουμε έναν τέλειο ισολογισμό σήμερα και ξέρουμε τα έργα και τις ημέρες ενός εκάστου. Οι λέξεις «πρόσφυγας», «αγνοούμενος», «εγκλωβισμένος» έχουν διαγραφεί από το λεξιλόγιο των κυβερνήσεών μας, δηλαδή σε έναν τόπο που ο εποίκισμός που αποτελεί έγκλημα πολέμου κατά τις εκθέσεις του Κουκό και του Λάξο, που έπρεπε να είναι η αιχμή του δόρατός μας και να καταγγέλλουμε την Τουρκία από πρωίας μέχρι νυκτός, οι κυβερνήσεις των δύο μεγάλων κομμάτων, θα έλεγα έτσι επιγραμματικά, ήπιαν το αμίλητο νερό. Οι μόνοι πρόσφυγες που γνωρίζει ο κόσμος είναι οι παράνομοι μετανάστες σήμερα. Οι διακόσιες χιλιάδες που έχουμε οι δικοί μας είναι εκτός νυμφώνος, εξού μειώσαν τους και τα προγράμματα τα στεγαστικά κ.ο.κ. και πολλά και διάφορα.

Αλλά το κρισιμότερο των θεμάτων εις το εθνικό μας θέμα είναι ο εποίκισμός, για τον οποίο οι κυβερνήσεις των τελευταίων πενταετιών δεν έπραξαν τίποτε απολύτως! Και τι πολιτική εφαρμόσαν; Εφαρμόσαν τη γνωστή πολιτική κατά τον μακαρίτη τον Σπύρο Κυπριανού του καλού παιδιού «σφάξε με, αγά μου, να αγιάσω». Αυτό τι είχε ως αποτέλεσμα; Να φτάσουμε σήμερα στα σημερινά πραγματικά αδιέξοδα και η Τουρκία να διεκδικεί δύο κράτη. Η Τουρκία δε διεκδικεί δύο κράτη, αγαπητοί συνάδελφοι, η Τουρκία διεκδικεί ολόκληρη την Κύπρο. Και με κρατική επιδίωξη, με κρατικό σχεδιασμό η ίδια η Τουρκία μέχρι το 1948 ουδέν ενδιαφέρον επιδείκνυε για την Κύπρο. Και ο κακός δαίμονας της Κύπρου, οι Εγγλέζοι, εφαρμόζοντας την πολιτική «διαίρει και βασίλευε», εφύτεψαν στα μυαλά των Τούρκων ότι πρέπει να διεκδικούν την Κύπρο. Και οι Τούρκοι οργανωμένα με την έγκθεση του Νιχάτ Ερίμ το 1956, με δύο εκθέσεις τότε, αποφάσισε τι θέλουν να κάμουν. Το 1956, σας παρακαλώ, εσχεδίασεν με κρατικό σχεδιασμό να αλλάξουν το δημογραφικό χαρακτήρα της Κύπρου και να την καταλάβουν ολόκληρη.

Και αυτά που λέμε «θα αναγκάσουμε την Τουρκία να έρτει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων» νομίζω ότι είναι όνειρα θερινής νυκτός. Όχι μόνο δεν ήρτε η Τουρκία στο τραπέζι, αλλά με τις πολιτικές που εφαρμόσαμε εγινήκαμεν το εφελτήριο και ο βατήρας, για να παγιώσει τα τετελεσμένα. Χτίζουν τις περιοχές μας, εμπήκαν στο Βαρώσι, μπαίνουν στη Νεκρή Ζώνη, κάμνουν ό,τι θέλουν και εμείς, αντί να τους καταγγέλλουμε στους δικούς μας εταίρους στην Ευρώπη, περίπου σιωπούμε. Αυτή είναι η τραγωδία μας στο εθνικό θέμα!

Και ένα άλλο θέμα που είναι εξίσου σημαντικό και συνδεδεμένο με την εθνική μας υπόθεση είναι η παράνομη μετανάστευση και η οργανωμένη δουλειά που κάμνει το τουρκικό κράτος. Το τουρκικό κράτος πάνω σε οργανωμένη βάση επιλέγει ηλικίες από 25 έως 35 χρόνων και μας τους κουβαλεί με παμπορκές. Η Ελλάδα που είχε αντίστοιχο πρόβλημα εσφράγισεν τον Έβρο. Κατά τον αυτό κύριο τρόπο έπρεπε να σφραγίσουμε κι εμείς τη γραμμή αντιπαρατάξεως. Στην Ευρώπη, άμα φτάσει στο 1% του πληθυσμού, κηρύσσουν κόκκινο συναγερμό. Εμείς εφτάσαμεν στο 6% του πληθυσμού καταγεγραμμένο. Οι άγραφοι μπορεί να είναι ακόμα τόσοι. Εξάλλου, οι άνθρωποι σήμερα έχουν καταλάβει τις πλατείες, τους δρόμους, τα χωριά, τις κοινότητες. Νομίζω ότι έχουμε όλοι μάτια και βλέπουμε. Ο υποφαινόμενος που ομιλεί τώρα ενώπιόν σας είμαι καθολικά διαμαρτυρόμενος από το 2011, αλλά κατά τα άλλα ήμουν ένας τέλειος ρατσιστής. Ήταν μια απαράδεκτη κατάσταση, η οποία εξελίσσεται κατά δραματικό τρόπο. Αυτό επηρεάζει σημαντικά την ασφάλεια του τόπου, επηρεάζει την υγεία του τόπου, επηρεάζει την παιδεία, την οικονομία, τη δημογραφία!

Και άκουα έτσι μιαν ευχάριστη νότα που έλεγε ο κ. Αβέρωφ ότι θα κάνει βρεφονηπιακούς σταθμούς και νηπιαγωγεία μέσα στους σχεδιασμούς του. Πολλά καλή ιδέα και την επικροτώ, αλλά, κύριε Αβέρωφ, με όλο τον σεβασμό και την αγάπη που σου έχω, να σου πω το εξής: Αν σου πω να πάεις να έβρεις πέντε εγκύους στη Λευκωσία, θα φτάσεις μέχρι την Πάφο. Τι να κάμεις τους σταθμούς; Πρέπει να έχεις και νήπια, να έχεις και παιδιά! Αφού η υπογεννητικότητα στην Κύπρο είναι μέγα εθνικό ζήτημα!

Το εγείραμε στην ad hoc επιτροπή το θέμα της υπογεννητικότητας από τότε που ήταν η μακαρισμένη η Ζέτα. Αγρόν ηγόρασαν! Είπαν μας «ξέρετε, δίνουμε άδεια μητρότητας, κάτι επιδόματα», δηλαδή άνθρακας ο θησαυρός και μεταξύ αυτών, σας παρακαλώ, είναι και το επίδομα της προίκας. Ξέρετε ποιο πικιάνου το επίδομα της προίκας; Αν βγείτε στον δρόμο, θα δείτε. Όλοι αυτοί οι μετανάστες! Έχει ένα μωρό στο καρτσάκι, κρατά δύο στο χέρι και είναι και έγκυος. Αυτοί παίρνουν τα επιδόματα της προίκας. Δεν τα παίρνουν οι Κυπρίες, διότι οι Κύπριοι, οι νέοι της Κύπρου δεν αποκτούν παιδιά, διότι δεν μπορούν να αποκτήσουν κατοικία, δεν έχουν δουλειά. Και, αφού οι αριθμοί, όπως μας τους περιέγραψε ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου, είναι όντως βασιλεύοντες, δηλαδή η ηυημερία των αριθμών είναι ένα τέλειο γεγονός στην Κύπρο! Μάλιστα, λαλούν το και οι Moody's και οι Standard & Poor's. Έθελα να υπάρχει και μια Μητέρα Τερέζα να μετρά τη φτώχεια και τη δυστυχία του τόπου.

Καλά, αφού είμαστε έτσι ωραία και έχουμε τόσες καλές δουλειές, γιατί διούμεν τούντα εκατοντάδες εκατομμύρια στο ΕΕΕ; Γιατί επέστη ανάγκη το κράτος, ο φορολογούμενος πολίτης, να υποβάλλεται σ' αυτά τα εκατοντάδες εκατομμύρια, για να πληρώνει το ΕΕΕ; Τούτοι οι πάμπτωχοι όλοι πού εγεννηθήκαν; Εφέραμέν τους εισαγωγή από το εξωτερικό; Θέλω έτσι μια απάντηση!

(Μη ευκρινή από βουλευτές)

Δε θα πάω στο ΑΚΕΛ. Κυβερνάτε δέκα χρόνια!

Το ΕΕΕ είναι μία μεγάλη οικονομική διάσταση του πράγματος, που πληρώνει ο φορολογούμενος πολίτης. Οι δουλειές, για να βρουν δουλειά οι δικοί μας, θα σας παρακαλέσω να βγείτε στο παζάρι, να δείτε αν έχει

Κυπραίους να εργάζονται. Είναι μόνο οι ξένοι που εργάζονται! Πήγαινε στο mall στη Λευκωσία, στη Λάρνακα. Για να βρεις Κύπριο εργαζόμενο, εν' πιο εύκολο να βρεις τον τάφο του Μεγάλου Αλεξάνδρου!

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

(Αστειευόμενος)

Εμπορικό κέντρο, κύριε Κουλία! Όχι mall!

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Συμφωνούμε απόλυτα, κύριε! Αποσύρω το «mall» και σου βάλλω ένα «εμπορικό κέντρο»!

Το λοιπόν, θέλω να θυμίσω τζιαι κάτι που άκουα τον Στέφανο το πρωί που ερχόμουν στη Βουλή, που έλεγε το εξής, ότι για τους ρύπους θα πληρώσουμε φέτος €250 εκατομ. Να θυμίσω, αγαπητοί συνάδελφοι, την εξής λεπτομέρεια: Το 2008 έρχονταν στην επιτροπή Ελέγχου κουρδιστοί και λυγιστοί δύο άντρες μεγάλοι, ο Νίκος ο Αναστασιάδης και ο Άντρος ο Κυπριανού, που έφυγε μόλις τώρα. Όταν ο Τάσσοσ ο Παπαδόπουλος ετοίμασε να φέρει την πλωτή εξέδρα και να έρθει το αέριο στην Κύπρο, για να μην πληρώνουμε ρύπους, εστήσαν του ολόκληρον καυγά ότι είναι μεγάλο σκάνδαλο. Και έρχονταν επί πέντε εβδομάδες, κάθε μέρα, στην επιτροπή Ελέγχου και ανατρέψαν το έργο. Πέντε χρόνια ο μακαρίτης ο Χριστόφιας και δέκα ο κ. Αναστασιάδης δε μας εφέραν αέριο, με αποτέλεσμα να πληρώνουμε €250 εκατομ. ρύπους. Και καλά, κύριοι, εκάμετε προγράμματα, κόντρα προγράμματα με τα φωτοβολταϊκά, στα χιλιάδες τετραγωνικά μέτρα που έχουν τα δημόσια κτίρια, που έχουν τα σχολεία, γιατί εν τα εβάλετε και μας βάλλατε να πληρώνουμε τους ρύπους; Τι εκάμετε επί τούτου; Και τότε θεωρήσατε ότι εν' μεγάλο σκάνδαλο η προσπάθεια που έκαμεν ο μακαρίτης Τάσσοσ Παπαδόπουλος να φέρει στην Κύπρο το αέριο. Και το αποτέλεσμα είναι ότι ο κυπριακός λαός από τότε μέχρι σήμερα επλήρωσεν αρκετά εκατομμύρια για τους ρύπους και για τις πολιτικές σας!

Φυσικά, ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος έκαμε μια εμπειριστατωμένη ομιλία, η οποία ξεκαθάρισε πλείστα όσα θέματα, όμως θέλω ακόμα, στον χρόνο που μου απομένει, κυρία Πρόεδρε, να πω δύο-τρία πράματα για τον συνεργατισμό. Ο συνεργατισμός, η κυριότερη κατάκτηση του κυπριακού λαού. Ο οποίος συνεργατισμός, όταν άρχισαν όλα αυτά τα παρατράγουδα με τη Λαϊκή, ήταν το αποκούμπι του κ. Χριστόφια και ζήτησε από τον Χλωρακιώτη τότε να του δώσει €600 εκατομ., όταν έφευγε, να πκιερώσει τους δημοσίους υπαλλήλους. Και μόλις αναλάμβανε ο κ. Αναστασιάδης, εζήτησεν άλλα €600 εκατομ. Ο κ. Γεωργιάδης εν' παρών, νομίζω εν' ο ίδιος που εσηκώστη τζιαι επήγε στο γραφείο του κ. Χλωρακιώτη και του μπάξιωσε το τσιέκκιν με τα €600 εκατομ. να πληρώσει τους δημοσίους υπαλλήλους. Εν τω μεταξύ, τότε ο συνεργατισμός είχε στην Κεντρική Ευρωπαϊκή Τράπεζα κατατεθειμένα €1.350 δις και το κράτος είχε άλλα σχεδόν €3 δις χρέος προς τον συνεργατισμό. Και επήραμεν αυτόν τον δυνατό οργανισμό με τους 400 000 πελάτες -είχε πελάτες όσους είχαν μαζί όλες οι τράπεζες- και τον εδιαλύσαμεν και εξεπουλήσαμεν την περιουσία προς τις τράπεζες! Τζιαι επήραμεν το υπερωκεάνιο που λεγόταν «Συνεργατισμός» και το φορτώσαμεν στη βάρκα της Ελληνικής και έμεινε ο αγροτικός κόσμος, οι κτηνοτρόφοι μας, οι μικρομεσαίοι χωρίς την εξυπηρέτηση του απαραίτητου οικονομικού οργανισμού που λεγόταν «Συνεργατισμός». Αυτό ήταν εγκληματικό! Και ευελπιστώ ο νέος Πρόεδρος, που θα 'ναι και εκείνος που υποστηρίζει το Δημοκρατικό Κόμμα, να βγει. Ο κ. Χριστοδουλιδης μου έδωσε...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Δημήτρη Δημητρίου)

Το επαναλαμβάνω, κύριε Δημητρίου, χαίρομαι που το θυμάσαι, σημαίνει παρακολουθείς τι λέμε, είσαι πολλά συσταρισμένος κύριος!

Ο κ. Χριστοδουλιδης μου έδωσε ρηματική διαβεβαίωση ότι θα επανιδρύσει τον συνεργατισμό, διότι δεν μπορεί να υπάρξει οικονομία, γεωργία, κτηνοτροφία, μικρομεσαίοι, χωρίς τον συνεργατισμό! Σήμερα, για να πασ στην τράπεζα και να σε εξυπηρετήσει, εν' πιο εύκολο να πά' να δεις τον Πάπα! Ακόμα και στες μηχανές που έχουν, τες περιβόητες μηχανές τες ταμειακές εκείνες, ο κόσμος περιμένει ουρά, ούτε μηχανές δεν του βάζουν να εξυπηρετηθεί! Αν πάεις να ζητήσεις δάνειο ή να ανοίξεις λογαριασμό, μπορεί να κάμεις και δύο μήνες και τρεις μήνες! Και μπείτε στην τράπεζα να δείτε το προσωπικό που εργάζεται: είναι κατεβασμένα τα μούτρα τους! Μπαίνουν σε τούτη την τράπεζα σαν να είναι καταναγκαστικά έργα! Και ο κόσμος πραγματικά, για να βρει τράπεζα και να εξυπηρετηθεί, μπορεί να διανύσει και δέκα και δεκαπέντε χιλιόμετρα! Άρα, είναι ανάγκη πάσα για την επανασύσταση του συνεργατισμού.

Και θέλω να θυμηθώ... Εθύμισέν το προηγουμένως ο κ. Θεμιστοκλέους, με το περιβόητο €1,8 δις της Λαϊκής. Θυμάστε το €1,8 δις της Λαϊκής; Τότε, όταν ήρθαν, ήταν ο κ. Σιαρλής. Και τον ερώτησα τον κ. Σιαρλή: «Καλά, κύριε Σιαρλή, ιδιωτική η τράπεζα της Λαϊκής, είμαστε τίποτε συνεταιροί; Και γιατί να δώκουμεν €1,8 δις;». «Ε, μα», είπε, «ξέρεις, θα εγγυηθεί το κράτος, δεν είναι τίποτε». Τέτοιες αφέλειες δηλαδή! Αλλά στο τέλος εχαθήκαν τα λεφτά και ήταν όπως τα είπε ο Ανδρέας ο Θεμιστοκλέους. Και θυμούμαι ποιοι ψήφισαν εναντίον, μου το θύμισε ο αγαπητός ο Ανδρέας ο συνάδελφος από την ΕΔΕΚ. Ψήφισε ο Κυριάκος, ο Κουτσού και ο Κουlias εναντίον. Αν εψηφίζαν κι οι υπόλοιποι, δε θα φτάναμε εδώ που φτάσαμε.

Και, κύριοι συνάδελφοι, η πολιτική σας... Δεν είμαι ακελικός και ούτε υποστηρίζω την πολιτική τους, αλλά παρά ταύτα δεν εκάμαν τέτοιες ζημιές που εκάματε εσείς στην κυπριακή οικονομία. Εδιαλύσατε τον συνεργατισμό, εκάματε τα κουρέματα, με διάφορα προσχήματα για τους αριθμούς! Καλά, εννά σας θυμίσω το

εξής: Όταν έγινε η εισβολή, η Κύπρος έχασε το 70% των παραγωγικών πόρων και είχε 200 000 πρόσφυγες άστεγους! Και οι κυβερνήσεις τότε, ο Σπύρος Κυπριανού ήβρεν τρόπο και λειτούργησε σχολεία πρωί και απόγευμα και βράδυ και επήγαν όλοι οι μαθητές και άρχισε η ανοικοδόμηση του τόπου! Καλά, εσείς έπρεπε να πά' να κουρέψετε τον κόσμο με πρόσχημα τους αριθμούς; Καλά, τούτοι οι κύριοι οι Ευρωπαίοι, τζιαι η Μέρκελ, που την επιπαρίζετε πα στην πλάτη κάθε μέρα που έρχετον εδώ, εν εμπορέσατε να της εξηγήσετε ότι τούντα πράματα ούτε ο Χίτλερ εν τα έκαμνεν; Έχουμε την πρωτοκαθεδρία παγκόσμια! Εν ηξέρω αν ηξέρετε κανένα κράτος, είμαι αρκετά μεγάλος κύριος, είμαι ολίγον τι ιστορημένος, θα έλεγα, τέτοιο οικονομικό έγκλημα παγκόσμια μόνο εις την Κύπρον εκαταφέραν κάποιιοι να γίνει και αυτό αφορά την παράταξή σας, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι!

Κοιτάζεις την ώρα! Μιλούμε δεκατρία λεπτά και τριάντα έξι δεύτερα, κύριε Λεωνίδου!

Και καταλήγω με το ΓΕΣΥ. Εννά μιλήσω, νομίζω δεκαπέντε λεπτά δικαιούμαι τα, κυρία Πρόεδρε, φαντάζομαι, έννεν;

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Συνεχίστε, έχετε ακόμα δύο λεπτά.

ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ:

Ο Νικόλας ο Παπαδόπουλος ανέλυσε με πλήρη σαφήνεια τα κακά μαντάτα για το ΓΕΣΥ.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ουδείς αμφισβητεί ότι ο τόπος ήθελε ΓΕΣΥ. Αλλά, όπως εδιαμορφώθηκεν ο νόμος, αναθέσαμεν τη διοίκηση του συστήματος υγείας στους άσχετους, οι οποίοι περίπου εμπήκαν με τα τσαρούχια και κάμνουν ό,τι θέλουν! Δεν μπορεί το σύστημα υγείας να διοικείται από τες συντεχνίες, να διοικείται από το ΚΕΒΕ, να διοικείται από την ΟΕΒ κ.ο.κ., από τους αυτοεργοδοτούμενους. Τα συστήματα υγείας διοικούνται από επιστημονικές κοινότητες και από τα υπουργεία Υγείας. Εζήτησα και μου 'στείλαν από την Ευρωπαϊκή Ένωση πώς διοικούνται τα συστήματα στη Γαλλία, στη Γερμανία, στην Ολλανδία, στην Ελλάδα. Τα διοικούν τα υπουργεία Υγείας και οι επιστήμονες γιατροί. Εμείς ήβραμεν τέχνη... Ρώτησα «γιατί, κύριοι, πρέπει να τα διοικούν τούτοι;». «Μα», είπαν μου, «κύριε Κουλία, εκείνος που συνεισφέρει πρέπει να διοικεί!» Δηλαδή, κύριε Κυριάκο Χατζηγιάννη, π.χ., αν μπεις εις το αεροπλάνον τζιαι βγάλεις εισιτήριο, πρέπει να πιλοτάρεις τζι εσύ το αεροπλάνον λλίον, να πούμε! Αυτή είναι η λογική του πράγματος! Μα, γελάς, κυρία Αλεξάνδρα μου, αλλά ο κυπριακός λαός πληρώνει τίμημα και πολλοί χάνουν και τη ζωή τους, διότι τα νοσοκομείων τα διαλύσαμε, ενώ έπρεπε να αναβαθμιστούν! Τζιαι επήγαμεν τζιαι επιάσαμεν τους γιατρούς των νοσοκομείων, αντί να τους πληρώσουμε σωστά, εβγάλαμεν τους έξω! Και δίνουμε σε γιατρούς άσχετους, που είχαν να βάλουν ακουστικά στα αυτιά τους τριάντα χρόνια, €25.000 και €30.000! Και λέει «πρέπει να πας στον προσωπικό γιατρό!» Δηλαδή, άμαν έν' πρησμένο το αμμάτιν σου ή έσπασες το χέρι σου. Εν ηξέρω να πάω στον ορθοπεδικό ή στον οφθαλμίατρο; Πρέπει να πάω στον προσωπικό να πληρώσω; Τούντες λογικές... Και το κραυγαλέο της υπόθεσης, τα λεφτά που χρησιμοποιούνται είναι όπως τα περιέγραψε ο Μαρίνος Σιζόπουλος. Φτάσαμε, ξεπεράσαμε τα δισ κάθε χρόνο, τα οποία πληρώνει ο κυπριακός λαός, και το μεγάλο πανηγύρι φαίνεται από τις εκθέσεις του Γενικού Ελεγκτή. Και εδώ δράττομαι της ευκαιρίας να πω ένα μεγάλο «ευχαριστώ» στον Ελεγκτή και σε όλους τους υπηρεσιακούς του Γενικού Ελεγκτή, που εργάζονται εκεί, διότι έχουν επιτελέσει ένα σημαντικό έργο. Και τα φάρμακα που αγοράζουν σήμερα στο ΓΕΣΥ έφτασαν το 1 600%! Ένα φάρμακο που αγοράζετον €6, επήεν €100 κ.ο.κ.! Φαίνεται στη λίστα που μας έφερε η κ. Γιαννάκη.

Το λοιπόν, εδώ τελειώνω. Χρόνια πολλά, καλές γιορτές σε όλους και καλή ελευθερία στον τόπο μας, κυρίες και κύριοι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ, κύριε Κουλία.

Και τώρα ομιλητής είναι ο κ. Ονούφριος Κουλλά εκ μέρους του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Κυρία Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Για άλλη μια χρονιά είμαστε εδώ για την κορυφαία διεργασία του κοινοβουλευτικού έργου, για την ψήφιση των προϋπολογισμών.

Θα επαναλάβω αυτό που είπε και ο κ. Αποστόλου, προς τιμήν του δηλαδή, ότι ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου είναι ο πολιτικός αρχηγός που έχει ακούσει όλες τις ομιλίες μέχρι τώρα, παρ' ότι είναι και ο μοναδικός που είναι και υποψήφιος για την προεδρία της Δημοκρατίας.

Όντως, μπροστά μας έχουμε τον τελευταίο προϋπολογισμό της κυβέρνησης Αναστασιάδη-Συναγερμού, αλλά ίσως όχι τον τελευταίο προϋπολογισμό του Συναγερμού. Αυτό θα το κρίνουν οι πολίτες.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Έχετε 66% chance!

ΟΝΟΥΦΡΙΟΣ ΚΟΥΛΛΑ:

Είναι όμως μια καλή ευκαιρία για έναν απολογισμό για το τι παραλάβαμε και πού είμαστε σήμερα. Ό,τι και να λέτε, παραλάβαμε ελλείμματα και υπάρχει πλεόνασμα! Παραλάβαμε μια ανεργία στο 16-17% και κάλπαζε και σήμερα είναι 7% με προοπτική μείωσης. Παραλάβαμε ύφεση και μιζέρια και έχουμε έναν υψηλό ρυθμό ανάπτυξης 6% για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά και προοπτική ανάπτυξης την επόμενη τριετία. Παραλάβαμε κοινωνικά παντοπωλεία και έχουμε ένα ενισχυμένο κοινωνικό κράτος. Παραλάβαμε την οικονομία -δεν το λέμε εμείς, μας κατατάσσουν οι διεθνείς οίκοι- στα σκουπίδια και είναι στην επενδυτική βαθμίδα. Παραλάβαμε ένα κράτος αναξίπιστο, που δε μας δάνειζε κανένας, ούτε με 15% επιτόκιο, και σήμερα δανειζόμαστε με σχετική άνεση και με πολύ φθηνό επιτόκιο. Παραλάβαμε ένα χρέος που κάλπαζε με εκρηκτικούς ρυθμούς και σήμερα έχουμε ένα χρέος το οποίο βαίνει μειούμενο, με προοπτική μεγάλης μείωσης τα επόμενα χρόνια! Και δεν είναι μόνο το ύψος του χρέους, είναι και η μέση διάρκεια. Το παραλάβαμε και έπρεπε να αποπληρωθεί με μέση διάρκεια πεντέμισι χρόνια. Τώρα είναι υπερδιπλάσιος ο χρόνος αποπληρωμής του. Το δε επιτόκιο του τότε ήταν 4,5%, 5%, το μέσο επιτόκιο, και σήμερα, αγαπητοί συνάδελφοι, επειδή είμαστε αξιόπιστοι, είναι 1,6%. Το μέσο επιτόκιο του δημοσίου χρέους και για πρώτη φορά τα τελευταία χρόνια, επειδή δεν εκάμαμεν ό,τι μας ελέγατε να κάμουμεν, εμπορούσαμεν να δανειστούμε και με δεκαπενταετή και εικοσαετή και τριακονταετή ομόλογα!

Όλα αυτά δεν είναι ψέματα, δεν είναι φαντασιώσεις! Δεν έχω βρει έναν πολίτη που να μου πει «νοσταλγώ το 2012»! Και όλα αυτά ενώ έχουμε περάσει τρεις τεράστιες κρίσεις. Την τρίτη δεν την έχουμε περάσει ακόμα. Ελπίζω με τον κορονοϊό να την έχουμε ξεπεράσει. Τρεις κρίσεις, που συμβαίνουν κάθε πολλές δεκαετίες η καθεμιά, στον Νίκο Αναστασιάδη και τον Δημοκρατικό Συναγερμό συνέβησαν όλες σε μια δεκαετία! Και πάλι είμαστε καλύτερα από εκεί που παραλάβαμε!

Δεν είναι μόνο το πλεόνασμα που παραδίδουμε. Και οι πραγματικοί αριθμοί υπάρχουν, δεν μπορώ να το εξηγήσω τώρα, αλλά είναι και η αναπτυξιακή δυναμική που υπάρχει, ως αποτέλεσμα των σπουδαίων μεταρρυθμίσεων, που όλοι συμβάλαμε, είναι αλήθεια, αλλά εμείς τις κάναμε, η κυβέρνηση έφερε τα νομοσχέδια της δικαιοσύνης, του οικογενειακού δικαίου, της Αρχής κατά της Διαφθοράς... Γιατί δεν τα φέρατε εσείς για παράδειγμα; Όλοι κυβερνήσατε! Της τοπικής αυτοδιοίκησης, τη δημιουργία υφυπουργείων, για να υπάρχει το κατάλληλο άτομο με κατανομή ευθύνης για τον κάθε τομέα, τη μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, τη μείωση της θητείας της Εθνικής Φρουράς και την πρόσληψη 3 000 νέων ανθρώπων, για να ενισχύσουμε την Εθνική Φρουρά. Αλλά και εκτός από τις μεταρρυθμίσεις, €1,2 δις -είναι ρεκόρ- έργα είτε εκτελούνται είτε είναι στον προϋπολογισμό είτε θα προκηρυχθούν ή έχουν υπογραφεί συμβόλαια. Αυτή είναι η τεράστια διαφορά, παρά τις τεράστιες κρίσεις που μας έχουν βρει.

Η πολιτική μας, λέγεται συχνά αυτό, είναι μια ατάκα, έχει κολλήσει η βελόνα, «είναι για τους λίγους προνομιούχους». Θέλω να ενημερώσω ότι ο εν λόγω προϋπολογισμός που έχουμε μπροστά μας ενσωματώνει δύο τεράστιες νέες κοινωνικές πολιτικές, τον κατώτατο μισθό, που θα επωφεληθούν 80 000 εργαζόμενοι, τον επόμενο μήνα, τον Ιανουάριο, εκ των οποίων οι 40 000 θα έχουν μια ουσιαστική αύξηση από €50 έως €250 τον μήνα, και τη γονική άδεια, που έχουν αναφερθεί κι οι άλλοι συνάδελφοι και είναι κι αυτό μέσα στις πολιτικές μας για τα νέα ζευγάρια, τη νέα εργαζόμενη μητέρα, τη συμφιλίωση οικογενειακής και επαγγελματικής ζωής των νέων ζευγαριών. Σε συνδυασμό με την αύξηση της άδειας μητρότητας και την εισαγωγή -που εμείς το κάναμε- της άδειας πατρότητας, θα έχουμε, θα υπερβαίνουν κατά πολύ την υποχρέωσή μας από την κοινοτική οδηγία. Θα το δούμε και για τους αυτοεργοδοτούμενους, είπαμε, τον Ιούνιο.

Το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, από το οποίο επωφελούνται 21 000 νοικοκυριά, είναι πολιτική για τους λίγους; Ήταν 40 000 το '13, αλλά στοχευμένα, ελεγχόμενα και με την πρόοδο της οικονομίας έμειναν οι μισοί, αλλά είναι 21 000 νοικοκυριά. Το ΓΕΣΥ, που δεν είναι για τους λίγους προνομιούχους, αλλά για τους πολλούς και κυρίως για τους μη προνομιούχους. Στη μείωση της στρατιωτικής θητείας δεν ξέρω αν ευνοήθηκαν οι λίγοι προνομιούχοι, η ελίτ, οι πλούσιοι. Ο υπερδιπλασιασμός του επιδόματος χαμηλοσυνταξιούχου σε 35 000 χαμηλοσυνταξιούχους, κάτι που είχε πει, εξαγγείλει ο πρόεδρος της παράταξής μας, ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου. Η μικρή επιταγή από €150 μέγιστο πριν δέκα χρόνια έχει φτάσει μέχρι και τα €369. Και γι' αυτούς τους ανθρώπους υπερκαλύφθηκε το 12% που αποκόπατε, κύριοι της αριστεράς, από τους συνταξιούχους. Και επίσης θεσπίσαμε και για τους συνταξιούχους όλους και το χριστουγεννιάτικο επίδομα από τον Δεκέμβριο του 2017. Επαναφέραμε το επίδομα θέρμανσης στις ορεινές περιοχές και δώσαμε και έκτακτο τώρα, που εσείς είχατε αποκόψει. Δεν ξέρω αν είναι οι λίγοι προνομιούχοι στις ορεινές περιοχές! Θεσπίσαμε τα νέα στεγαστικά προγράμματα για τους πρόσφυγες στις ορεινές περιοχές, τις ακριτικές και τις μειονεκτικές περιοχές, που ευνοούνται με εισοδηματικά κριτήρια αυτοί που πρέπει, χιλιάδες μικρομεσαίοι νέοι. Την εισαγωγή της σύνταξης χρειάς των ανδρών, τη δικαιωματική πρόωπη σύνταξη των θαλασσοαιμικών από το πενήτηκοστό έτος της ηλικίας τους. Την παραχώρηση τιμητικού επιδόματος σε όσους υπηρέτησαν μεγαλύτερη θητεία το 1974, με έμφαση στους χαμηλοσυνταξιούχους πάλι, σε μερικές χιλιάδες μη προνομιούχους δηλαδή, και εσχάτως επίδομα €2.000. Πέραν των 3 500 συμπολιτών μας έχουν πάρει αυτό το επίδομα, που υπήρξαν αιχμάλωτοι, παθόντες, ανάπηροι πολέμου. Αλλά και το νέο συνταξιοδοτικό, που ενσωματώνει για πρώτη φορά να δικαιούνται σύνταξη 5 500 εργαζόμενοι αορίστου χρόνου

και 1 150 υπαξιωματικοί. Μπορεί να έμειναν κάποιες λεπτομέρειες, αλλά για πρώτη φορά αυτές οι μερικές χιλιάδες συμπολίτες μας, που δεν είναι προνομιούχοι, θα μπορούν να παίρνουν σύνταξη από το κράτος.

Θα μπορούσα επίσης να πω τη σταδιακή επέκταση των εξαμηνιαίων εποχιακών εργαζομένων, που τους κάναμε δωδεκάμηνους αορίστου χρόνου. Θα μπορούσα να πω το επίδομα πολύτεκνης μάνας, που επαναφέραμε, που εσείς είχατε αποκόψει, που δεν είναι ούτε προνομιούχες ούτε λίγες, αλλά 15 000. Τη διεύρυνση των εισοδηματικών κριτηρίων σε τρίτεκνους και πολύτεκνους, για να καλύψει και τη μεσαία τάξη για το επίδομα τέκνου και τη φοιτητική χορηγία. Αλλά και πιο πρόσφατα, το καινοτόμο πρόγραμμα στους λίγους και προνομιούχους, να τους επιδοτούμε τους βρεφοκομικούς σταθμούς από μηδέν μέχρι τεσσάρων ετών και με μεγαλύτερα ποσά να πηγαίνουν στους τρίτεκνους και τους πολύτεκνους. Τη μείωση της προσχολικής ηλικίας από το τέταρτο έτος της ηλικίας των παιδιών. Και αυτό είναι ένα σπουδαίο κοινωνικό μέτρο. Πιο πρόσφατα, προχθές, ψηφίσαμε για την απασχόληση των ΣΥΟΠ, 3 000 συμπολιτών μας, μη προνομιούχων, να μπορούν να μείνουν στην εργασία τους μέχρι το τεσσαρακοστό έβδομο έτος της ηλικίας τους. Παλαιότερα οι αξιωματικοί, καλύτεροι αξιωματικοί της Εθνικής Φρουράς έμεναν στάσιμοι για χρόνια, τώρα έχουν προοπτική και παίρνουν και προαγωγές, για να τηρείται η ιεραρχία και η τάξη. Πρόσφατα η αναβάθμιση των χαμηλόμισθων, χαμηλόβαθμων αστυνομικών, που είναι μερικές χιλιάδες, και όχι των λίγων προνομιούχων.

Για τους πρόσφυγες, που κανένας δεν έκανε όσα έπρεπε να γίνουν ούτως ή άλλως, μπορούμε να υπερηφανευόμαστε για τους τίτλους ιδιοκτησίας ως Συναγερμός. Για τη δημιουργία του Φορέα, μειώσαμε το επιτόκιο του Φορέα στα δάνεια των προσφύγων, κύριε Κέττηρε, στο 1%. Τώρα που θα αυξηθούν τα επιτόκια, θα φανεί η αξία του. Η αναγνώριση των εκ μητρογονίας προσφύγων. Η αύξηση του επιδόματος ενοικίου δύο φορές και έρχεται και νέα αύξηση, το έχουμε απαιτήσει αυτό από την κυβέρνηση. Η αύξηση του συντελεστή δόμησης, για να καλύψει και να μπορούν να κτίσουν και δεύτερο όροφο από πάνω. Και εμείς λέμε να ενισχύσουμε αυτά τα προγράμματα για τους πρόσφυγες και να εισαγάγουμε -αυτή είναι η πολιτική μας θέση, αυτή είναι η εξαγγελία του δικού μας υποψηφίου- να εισαγάγουμε έστω και με μικρά ποσά την απώλεια χρήσης για τους ιδιοκτήτες κατεχόμενων περιουσιών. Και για τα προσφυγικά σωματεία θέλουμε όλοι περισσότερα, αλλά μέχρι πριν λίγα χρόνια, αγαπητέ μου κύριε Κέττηρε, ήταν €750.000. Εκάμαμν €1,5 εκατομ., εδιπλασιάσαμε το. Έννεν αρκετό και συμφωνώ και θα πρέπει και να το αυξήσουμε.

Όλα τα πιο πάνω είναι για τους πολλούς και κυρίως για τα χαμηλά και χαμηλομεσαία εισοδηματικά στρώματα, εκτός εάν η Κύπρος έχει πληθυσμό είκοσι εκατομμύρια και δεν το γνωρίζω.

Ποια είναι η κριτική που δεχόμαστε: «Καλό το επίδομα αιχμαλώτου €2.000, αλλά έπρεπε να 'ταν €2.400!». «Καλά τα στεγαστικά προγράμματα, αλλά να βάλουμε ακόμα λίγες κοινότητες!». «Έν' καλή, εδιπλασιάσετε τη χορηγία στα προσφυγικά σωματεία, αλλά εννάν 'ταν καλλύτερα να ήταν παραπάνω!». «Τζιαι το επίδομα μάνας καλά εκάμετε που το επαναφέρατε, αλλά μήπως έπρεπε να το αυξήσουμε;».

Μα, συμφωνούμε! Μακάρι, λέω, μακάρι, αγαπητοί συνάδελφοι, αυτά να ήταν τα διλήμματά μας! Πριν μερικά χρόνια, όταν εσείς κυβερνούσατε, το δίλημμα ήταν ποια φορολογία να βάλουμε, πόσο να την αυξήσουμε, ποια να κόψουμε, ποια κοινωνικά επιδόματα να κουτσουρέψουμε! Κόψατε την ΑΤΑ, εμείς την επαναφέραμε «έν' καλή, αλλά έπρεπε να 'ταν παραπάνω!». Μακάρι, χίλιες φορές μακάρι, αυτά να είναι τα προβλήματά μας και οι διαφωνίες μας, για να μην πάμε πίσω εκεί που είχαμε παραλάβει!

Με συνετό τρόπο εμείς θα τα βελτιώσουμε και όλα αυτά! Εμείς θα κάνουμε τη δύσκολη δουλειά, θα υπάρξει ανάπτυξη, θα έχει το κράτος έσοδα και θα εισακούουμε και αρκετά από τα αιτήματά σας, για να υπάρξει και αυτή η σωστή πολιτική συνένωση που χρειάζεται να υπάρξει.

Το σπουδαιότερο είναι ότι όλα αυτά που έχουμε κάμει έχουν γίνει χωρίς καμία νέα φορολογία και χωρίς καμία νέα εισφορά στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων! Αντίθετα, καταργήσαμε φόρους. Καταργήσαμε τον φόρο ακίνητης περιουσίας, που τον πλήρωναν 274 000 νοικοκυριά. Μειώσαμε μεταβιβαστικά τέλη κατά 50%. Καταργήσαμε την έκτακτη και μόνιμη αποκοπή σε εργαζομένους του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα. Είναι με αυτούς τους τρόπους που στηρίζαμε και στηρίζουμε τη μεσαία τάξη και τώρα λέμε «ναι» για το επόμενο βήμα για οικογενειακό αφορολόγητο εισόδημα μέχρι €39.500.

Και όταν ακούω για αλλαγή, διερωτώμαι τι θέλουμε να αλλάξουμε. Θα ξηλώσετε τα πιο πάνω που είπα; Θα κουτσουρέψετε πάλι τα κοινωνικά επιδόματα; Θα καταργήσετε τις μεταρρυθμίσεις; Θα επαναφέρετε αποκοπές και φορολογίες; Εμείς λέμε ξεκάθαρα ότι θέλουμε να πατήσουμε γερά σ' αυτά τα θεμέλια που έχουμε βάλει και να κάνουμε το νέο μεγάλο άλμα προς τα εμπρός.

Μια κριτική που ακούω συχνά είναι η «ανισότητα εισοδήματος» ή η ατάκα «οι φτωχοί γίνονται φτωχότεροι και οι πλούσιοι πλουσιότεροι». Η αλήθεια -και αυτό και αν ήταν κατόρθωμα- είναι ότι επί ΑΚΕΛ έγιναν όλοι φτωχότεροι, και οι φτωχοί έγιναν πάμφτωχοι και οι πλούσιοι έγιναν φτωχότεροι και αυτοί. Και είναι εμείς που έχουμε ανατρέψει την κατάσταση όλα αυτά τα χρόνια και ο δείκτης, για παράδειγμα, φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού ήταν πιο υψηλός, όταν το παραλάβαμε. Έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια -μάλιστα σας λέω και να το ψάξετε- ήμαστε τα νεότερα στοιχεία κατά μισό τοις εκατό καλύτεροι από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Και το 2022 θα είμαστε ακόμα καλύτεροι, γιατί είδαμε ότι τα προβλήματα των Βορειοευρωπαίων είναι πολύ περισσότερα από ό,τι τα δικά μας. Και έτσι και αλλιώς είχαμε και μια τεράστια ανάπτυξη ύψους 6% έναντι 2,4% του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αλλά θα ήθελα να πω επίσης ότι και με τον κατώτατο μισθό και αυτός ο δείκτης θα βελτιωθεί ακόμα περισσότερο. Το ίδιο ισχύει και με τον δείκτη «Gini», ο οποίος μετρά την ανισότητα. Σας λέω ότι είμαστε από τις καλύτερες χώρες παγκοσμίως. Πράγματι, έχει δίκαιο ο κ. Κυπριανού για την ανισότητα τη μεγάλη. Ναι, είναι στη Ρωσία, στην Κίνα, σε όλες τις πρώην αριστερές, κομμουνιστικές χώρες. Είναι τεράστια αυτή η ανισότητα εισοδήματος στη Λατινική Αμερική, είναι και στις Ηνωμένες Πολιτείες πολύ μεγαλύτερη από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι η καλύτερη παγκοσμίως σε δείκτη ανισότητας, έχει την περισσότερη κοινωνική συνοχή και εμείς είμαστε καλύτεροι από πολλές ευρωπαϊκές χώρες που είναι από τις καλύτερες. Αυτή είναι η πραγματικότητα, αλλά θα το βελτιώσουμε. Θέλουμε να το βελτιώσουμε και άλλο, αλλά δε γίνεται με εξαγγελίες και εύχες πολιτικές αλλά με σκληρή δουλειά.

Μια κριτική για τα μέτρα στήριξης για την πρόσφατη κρίση του πληθωρισμού που είναι παγκόσμια και εξωτερική: Σίγουρα δεν είναι ρόδινα τα πράγματα, αλλά, αν σας ακούγαμε όλα αυτά τα χρόνια... Έχουμε πάρει μέτρα €400 εκατομ. μέχρι σήμερα και συνεχίζουμε να στηρίζουμε και θα συνεχίσουμε. Δε θα μπορούσαμε να στηρίξουμε κανέναν. Και εμείς λέμε να στηρίξουμε συγκεκριμένα αυτούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη, μεγαλύτερη στήριξη, λιγότερη ανάγκη, λιγότερη στήριξη. Λέμε για τα καύσιμα: Έχουμε τους χαμηλότερους συντελεστές που μας επιτρέπει η Ευρωπαϊκή Ένωση. Βάλατε το 2012 δώδεκα σεντ φόρο στα καύσιμα. Πριν από τέσσερα-πέντε χρόνια μειώσαμε κατά πέντε σεντ και τώρα άλλα επτά και έχουμε τους χαμηλότερους συντελεστές και για το γεωργικό πετρέλαιο και για το πετρέλαιο θέρμανσης και για τα καύσιμα κίνησης. Είναι οι ελάχιστοι συντελεστές, δεν μπορούμε να πάμε πιο κάτω.

Το ίδιο ισχύει και για την πανδημία. Το 2013 δεν είχαμε μπακκίραν τσακκιστήν ούτε μας εδάνειζαν κανέναν. Την περίοδο 2020-2021 μπορέσαμε να εφαρμόσουμε μέτρα πέραν των €2 δις, για να στηρίξουμε νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Αυτό και εάν είναι απόδειξη της πολύ ορθής δουλειάς που έγινε τα προηγούμενα χρόνια, αλλιώς δεν ξέρω τι ποσοστό... Η μεγάλη πλειοψηφία των συμπολιτών μας θα πεινούσε μέσα στην πανδημία, εάν ακολουθούσαμε αυτά που μας λέγατε τα προηγούμενα χρόνια.

Το πλεόνασμα είναι τα πολεμοφόδιά μας! Είναι η ασφάλειά μας! Δεν ξέρουμε πόσο καιρό θα πάρει αυτή κατάσταση και πρέπει να είμαστε δυνατοί, για να μπορούμε να στηρίζουμε αυτούς που έχουν την περισσότερη ανάγκη. Ακούω ότι αυξάνονται τα έσοδά μας, ναι, να ξέρετε όμως -και είναι αυτά που μας φοβίζουν, αν ξανακυβερνήσετε- και οι δαπάνες και τα έξοδα του κράτους έχουν αυξηθεί. Το κράτος είναι ο μεγαλύτερος καταναλωτής. Είναι ο μεγαλύτερος επενδυτής. Και το κόστος των έργων ανάπτυξης θα αυξηθεί και το μισθολόγιο -είναι και ο μεγαλύτερος εργοδότης- και εκείνο θα αυξηθεί.

Εμείς θα συνεχίσουμε και όντως, νομίζω, σωστά ο κ. Πάζαρος είπε ότι «αν έχει έναν κλάδο της οικονομίας που εφαρμόσαμε συγκεκριμένα μέτρα, όχι γενικά, είναι ο τομέας της γεωργίας, πέραν των €20 εκατομ.» και προχθές στον συμπληρωματικό προϋπολογισμό ψηφίσαμε εκτάκτως, για να δοθούν τώρα €4,6 εκατομ.

Αλλά εκτός από έκτακτα μέτρα θέλουμε και τα μόνιμα μέτρα, όπως είναι... Άκουσα κάποιες εισηγήσεις από τον Νικόλα Παπαδόπουλο. Είναι αυτά που κάνουμε, για αντικατάσταση ενεργοβόρων συσκευών, για αντικατάσταση των λαμπτήρων, για θερμομόνωση κτιρίων, για αύξηση της επιδότησης για φωτοβολταϊκά, για απόσυρση, λέω εγώ -προσθέτω- ενεργοβόρων αυτοκινήτων και αγορά υβριδικών και ηλεκτρικών. Είναι αυτά που κάνουμε. Ξέρετε, το να συζητούμε για μείωση του ηλεκτρικού ρεύματος 10% για τρεις ή έξι μήνες δεν ξέρω πόση σημασία έχει, αλλά μ' αυτά που κάνουμε πολλά νοικοκυριά μπορούν να μειώσουν το ηλεκτρικό τους κατά 80% και 90% για είκοσι πέντε χρόνια και όχι μερικούς μήνες. Και είναι γι' αυτό που λέμε ότι χρειάζεται αυτή η σοβαρότητα στο πώς διαθέτουμε τους πόρους του κράτους. Γι' αυτές τις επενδύσεις έχουμε βάλει πέραν των €400 εκατομ. -δεν είναι μόνο το Ταμείο Ανάκαμψης- για να κάνουμε ακριβώς επενδύσεις εξοικονόμησης ενέργειας και παραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Και φτάσαμε, ξεπεράσαμε τους στόχους μας. Είμαστε στο 17%. Νομίζετε υπάρχει κάποια χώρα που δεν πληρώνει ρύπους; Ξέρετε ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση, που είναι η πιο προχωρημένη, εξαρτάται δυστυχώς ακόμα και κυρίως από το ρωσικό φυσικό αέριο, κατά 80% είναι από ορυκτά καύσιμα. Ακόμα και αυτοί αγοράζουν ρύπους.

Αλλά δεν είναι λύση ούτε το άνοιγμα της αγοράς πλέον σε αυτή την κατάσταση ούτε καν το φυσικό αέριο. Και αυτούς που έχουν ανοικτές αγορές, τους Ευρωπαίους, και σ' αυτή την κατάσταση δεν τους ευνόησε. Αντίθετα, υπήρξαν επιπρόσθετα προβλήματα. Πρέπει να κάνουμε όμως όλα όσα πρέπει να κάνουμε και κυρίως τις επενδύσεις που πρέπει να κάνει η ΑΗΚ για αναβάθμιση του δικτύου, καθώς επίσης για αποθήκευση ενέργειας, που υπάρχει πρόγραμμα των €80 εκατομ. και είναι μέσα στον προϋπολογισμό.

Θέλω να πω κάτι και για τις εκποιήσεις. Δε βοηθούμε τους δανειολήπτες με παρελκυστικές και γενικές πολιτικές. Αντίθετα, αυξάνονται τα δάνειά τους και μένουν εκεί. Για μας προτεραιότητα είναι η σταθερότητα της οικονομίας και το να συνεχίσουν να παράγουν οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Προτεραιότητα είναι οι καταθέτες επίσης. Προτεραιότητα είναι οι συνεπείς δανειολήπτες. Μέσα από γενικά μέτρα επιβαρύνουμε όλους αυτούς. Και προτεραιότητα είναι το να μπορούν οι νέοι και τα νέα ζευγάρια να δημιουργήσουν, να ανοίξουν το νέο τους σπίτι, τη νέα τους επιχείρηση.

Το κράτος μπορεί και πρέπει με στοχευμένα μέτρα, όπως κάναμε, με τα δάνεια του φορέα, με το «Εστία», με το «Οικία», αλλά και τώρα ως απόρροια του «Εστία», το «Ενοίκιο Έναντι Δόσης». Θα στηρίξουμε στοχευμένα,

σωστά και μεθοδικά αυτούς που πρέπει. Όχι όμως με γενικές πολιτικές που προκαλούν κόστος σε όλους που είπα, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, καταθέτες, συνεπείς δανειολήπτες και νεαρά ζευγάρια.

Θέλω να πω και κάτι τελευταίο. Μια κριτική είναι το ότι το μερίδιο των εργαζομένων έχει μειωθεί και έχουν αυξηθεί τα κέρδη των επιχειρήσεων. Καταρχάς, δεν ξέρω πόσο νόημα υπάρχει, όταν το 90% των επιχειρήσεών μας είναι μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις οι οποίες, ναι, και αυτές πτωχευμένες και ζημιογόνες ήταν και τώρα βγάζουν κέρδη. Εμείς δεν έχουμε πρόβλημα με αυτό! Θέλουμε οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις στην Κύπρο να βγάζουν κέρδη και η συντριπτική πλειοψηφία είναι αυτές.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Γιώργο Λουκαΐδη)

Κύριε Λουκαΐδη, μην εκνευρίζεστε... Δε μειώθηκαν οι μισθοί! Οι μισθοί έχουν αυξηθεί και κυρίως τα τελευταία χρόνια μειώθηκε η αναλογία των δημοσίων υπαλλήλων σε σχέση με το σύνολο των εργασιών. Παραλάβαμε ένα εργατικό δυναμικό με 340 000 εργαζομένους. Σήμερα εργάζονται 400 000, 440 000. Αλλά την ίδια ώρα έχουμε πολλές ξένες εταιρείες υψηλής προστιθέμενης αξίας, νέας τεχνολογίας. Μα, ξέρουμε τι σημαίνει αυτό; Σημαίνει ότι μια νέα εταιρεία που ήρτεν στην Κύπρο με δέκα-δεκαπέντε υπαλλήλους μπορεί να παράγει λογισμικό και να εξάγει €200 εκατομ., τα κέρδη θα είναι περισσότερα από τις υψηλόμισθες θέσεις εργασίας που έχει δημιουργήσει. Κοιτάξτε δηλαδή την αντίφαση: Αν διώξουμε τις εταιρείες τεχνολογίας από την Κύπρο, αν τις διώξουμε, θα συγκλίνουν αυτά τα κέρδη με το μισθολόγιο. Και η τραγική ειρωνεία είναι ότι, ενώ εμείς λέμε «πλήγηκε η αξιοπιστία της Κύπρου», υπάρχουν εκατοντάδες εταιρείες που περιμένουν έγκριση, για να κάνουν την Κύπρο έδρα τους.

Λοιπόν, θέλω να πω κάτι άλλο σημαντικό, αγαπητοί συνάδελφοι. Απολογούμαι...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Θα είναι από τον χρόνο μας, κύριε Θεμιστοκλέους.

Εμείς λέμε ότι δεν πρέπει να πάμε πίσω -και είμαστε οι εγγυητές- ότι δε θα πάμε πίσω στις αποκοπές και τις φορολογίες και, ειρήσθω εν παρόδω: Θέλω να γνωρίζετε ότι εμείς, τα στελέχη του Δημοκρατικού Συναγερμού, θεωρούμε προσβλητικό το να λέγεται ότι «μπορεί να συμμετέχουμε σε κυβέρνηση οποιουδήποτε άλλου». Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δε δημιουργήθηκε για να έχει αυτοσκοπό τις καρέκλες και τη νομή της εξουσίας! Αυτό δεν είναι στο DNA μας! Ίσως είναι κάποιων άλλων, ίσως είναι η κοινή βάση το να γίνουν ανίερες συμμαχίες. Και αυτό δεν το ξέρει ούτε ο κ. Χριστοδουλίδης, διότι δεν έχει το DNA που έχουμε εμείς ούτε διάβασε, θεωρώ, ποτέ την ιδρυτική διακήρυξη του Δημοκρατικού Συναγερμού. Και αυτοί που ίδρυσαν τον Δημοκρατικό Συναγερμό, κύριε Λεωνίδου, το 1976 ήξεραν ότι θα είναι οι καταδικωμένοι, όχι οι προνομιούχοι. Και ο Δημοκρατικός Συναγερμός δεν μπορεί να γίνει ουραγός άλλων, αγαπητοί συνάδελφοι. Και πώς μπορεί να μιλούμε για ενότητα, όταν αυτοί που στηρίζουν Χριστοδουλίδη δεν μπορούν μεταξύ τους να είναι ενωμένοι, είναι στα δικαστήρια, διαφωνούν σε πολιτικές και, μια φορά που τους είπα να ψηφίσουν κάτι, ψήφισαν ακριβώς το αντίθετο. Και μιλώ για τις εκποιώσεις.

Ο Δημοκρατικός Συναγερμός δημιουργήθηκε ως κόμμα αρχών και αξιών και ως κόμμα ευθύνης μενάματα που έχουν ως βάση τον αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955-1959 είτε είναι κυβέρνηση είτε είναι αντιπολίτευση. Ούτε υπηρετήσαμε ούτε θα υπηρετήσουμε ποτέ προσωπικές ατζέντες, προσωπικά συμφέροντα, ατζέντες άλλων κομμάτων που με έναν πλάγιο τρόπο θέλουν να πάρουν την εξουσία. Δεν είναι αυτοσκοπός για εμάς ούτε θα υπηρετήσουμε μυστικές συμφωνίες που ο ένας δεν ξέρει τι συμφώνησε με τον άλλο και ούτε θα είμαστε και εμείς μέλος ενός μηχανισμού επίλυσης διαφορών, τις μεταξύ σας διαφορές, εννοώ!

Μέρα με την ημέρα οι πολίτες αντιλαμβάνονται το παιχνίδι εξαπάτησης. Και είμαστε βέβαιοι πως δε θα ρισκάρουν. Δε θα ρισκάρουν με μυστικές συμφωνίες. Το αντίθετο! Εμείς και ο Αβέρωφ Νεοφύτου είμαστε ανοικτό βιβλίο, είμαστε η σιγουριά γι' αυτό τον τόπο, με ξεκάθαρο όραμα. Και αυτό πιστεύω θα γίνει πλήρως αντιληπτό από την πλειοψηφία των συμπολιτών μας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Καλές γιορτές!

Ευχαριστίες στη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών, στους συναδέλφους της επιτροπής Οικονομικών, καθώς επίσης στη Διεύθυνση Προϋπολογισμού του Υπουργείου Οικονομικών.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Κουλλά.

Μίλησε για είκοσι εννέα λεπτά ακριβώς. Όλος ο χρόνος προσμετράται και θα αφαιρεθεί από όσο χρόνο μείνει αύριο στον κ. Τορνάρη να μιλήσει. Λοιπόν, είναι η σειρά βεβαίως του κ. Αντρέα Καυκαλιά, του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις.

Θέλετε προειδοποίηση, κύριε Καυκαλιά;

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αντρέα Καυκαλιά)

Βεβαίως. Ευχαριστούμε, ναι, ναι. Ελάτε. Έχετε τον λόγο.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Μια απορία πρώτα, πριν ξεκινήσω να πω οτιδήποτε: Ο κ. Χριστοδουλίδης τελικά παραμένει μέλος του Δημοκρατικού Συναγερμού ή έχει διαγραφεί; Διότι έχω συγχυστεί με αυτά που έχει θέσει προηγουμένως ο κ. Κουλλάς.

Το δεύτερο που θέλω να πω είναι το εξής: Όταν μια κυβέρνηση που αξιολογείται για το σήμερα κρίνεται και επικρίνεται για τις αρνητικές της επιδόσεις σήμερα και για τα χρόνια που κυβέρνησε καταφεύγει στην προπροηγούμενη κυβέρνηση, για να υπερασπιστεί τον εαυτό της και τις πολιτικές της, το μόνο που επιβεβαιώνει είναι την ορθότητα της κριτικής που της ασκείται. Και, επειδή ο κ. Κουλλάς αναφέρθηκε στο τι παρέλαβαν, να θυμίσω ότι παρέλαβαν το 2012 δημόσιο χρέος 74% επί του ΑΕΠ της χώρας και στο τέλος του 2021 καταγράφηκε δημόσιο χρέος ύψους 103,6%.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αβέρωφ Νεοφύτου, πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού και υποψήφιος Πρόεδρος της Δημοκρατίας, χθες κατά την ομιλία του στους προϋπολογισμούς: «Δέσμευση για αύξηση κατά 50% του κατά κεφαλήν εισοδήματος των νοικοκυριών την επόμενη πενταετία». Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Κύπρο, Μάιος 2022: «Ο ρυθμός αύξησης του κατά κεφαλήν πραγματικού ακαθάριστου διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών στην Κύπρο ήταν μεταξύ των βραδύτερων στην Ευρωπαϊκή Ένωση και επιβραδύνθηκε περαιτέρω».

Αβέρωφ Νεοφύτου: «Δέσμευση για προσιτό ενοίκιο για όλους». Πραγματικότητες: Ανυπαρξία στεγαστικής πολιτικής, εκτόξευση του ύψους των ενοικίων, με αποτέλεσμα, ένας μισθός εργαζομένου σε πολλές περιπτώσεις να είναι χαμηλότερος από το ενοίκιο που πρέπει να πληρώσει κάθε μήνα. Φοιτητές να μην μπορούν ή να αναγκάζονται να διακόψουν τις σπουδές τους λόγω των υψηλών ενοικίων. Λήπτες του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος να λαμβάνουν ποσό επιδότησης ενοικίου πολύ χαμηλό, με αποτέλεσμα το μεγαλύτερο μέρος του ποσού που λαμβάνει το άτομο από το ΕΕΕ για βασικές ανάγκες να χρησιμοποιείται για κάλυψη του ενοικίου. Προσφυγικές οικογένειες με απελπιστικά χαμηλό επίδομα ενοικίου.

Αβέρωφ Νεοφύτου: «Όλα τα επιδόματα των δικαιούχων του αναπηρικού, του ΕΕΕ θα καταβληθούν στο τέλος του μήνα». Πραγματικότητες: Καθυστερήσεις οκτώ, δέκα, δώδεκα μηνών και τερματισμός των επιδομάτων χωρίς ενημέρωση των δικαιούχων, κάτι σαν ξαφνικός θάνατος.

Αβέρωφ Νεοφύτου: «Θα βάλουμε όλο το κράτος στο κινητό του πολίτη». Προφανώς αγνοεί ο κ. Νεοφύτου ότι, για να επικοινωνήσει σήμερα ένας πολίτης με μια υπηρεσία, για παράδειγμα, την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας, υπόκειται σε μια τεράστια δοκιμασία τις περισσότερες φορές χωρίς αποτέλεσμα. Τελικά, ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου ακολουθεί πιστά τις συνταγές του Προέδρου Αναστασιάδη, οι οποίες περιλαμβάνουν τα γνωστά «δεσμεύομαι».

Υπουργός Οικονομικών, 24 Οκτωβρίου του 2022, κατά την παρουσίαση του κρατικού προϋπολογισμού στην επιτροπή Οικονομικών: «Κατακόρυφη βελτίωση των δεικτών κοινωνικής συνοχής, κάθετη μείωση της ανισότητας στην Κύπρο». Κάτι ανάλογο είπε προηγουμένως και ο συνάδελφος Ονούφριος Κουλλάς. Έκθεση για την Κύπρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Μάιος του 2022: «Την τελευταία δεκαετία η Κύπρος δεν έχει επιτύχει σύγκλιση με την υπόλοιπη Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενεργειακή φτώχεια αποτελεί σοβαρό πρόβλημα στα νοικοκυριά, καθώς το 20,9% του συνολικού πληθυσμού και το 41,6% των ατόμων που αντιμετωπίζουν κίνδυνο φτώχιας αδυνατούσαν να εξασφαλίσουν επαρκή θέρμανση για την κατοικία τους, έναντι του μέσου όρου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ύψους 7,4% στον συνολικό πληθυσμό».

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Τα πιο πάνω στοιχεία, τα οποία περιλαμβάνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στην έκθεσή της για την Κύπρο, είναι σε ευθεία αντίθεση με τις δηλώσεις του Υπουργού Οικονομικών και της εικόνας που επιχειρεί να παρουσιάσει η κυβέρνηση, πως όλα βαίνουν καλώς. Πολύ περισσότερο όμως σε ευθεία αντίθεση με την εικόνα που παρουσιάζει η κυβέρνηση είναι οι πραγματικότητες που βιώνει η κοινωνία. Και οι πραγματικότητες φανερώνουν πως στην Κύπρο η ακρίβια σε συνδυασμό με την απροθυμία της κυβέρνησης να πάρει μέτρα για την αναχαίτισή της και η ανεπαρκής στήριξη από το κράτος των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού έχουν ως αποτέλεσμα την υποβάθμιση του βιοτικού επιπέδου της κοινωνίας.

Ας δούμε όμως και τους δείκτες τους οποίους επικαλείται η κυβέρνηση, για να στηρίξει τις αναφορές της περί κατακόρυφης βελτίωσης της κοινωνικής συνοχής. Οι δείκτες αυτοί σημειώνουν πως το χρηματικό όριο κινδύνου φτώχιας το 2021 για νοικοκυριό ενός ατόμου ήταν €770 και για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα €1 617. Με άλλα λόγια, για τους κυβερνώντες ένα νοικοκυριό του ενός ατόμου με εισόδημα €771 ή ένα νοικοκυριό των τεσσάρων ατόμων με εισόδημα €1 618 δεν αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχιας!

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μέσα στις σημερινές σκληρές συνθήκες για τους εργαζομένους, σε μια περίοδο όπου η δραματική συρρίκνωση των μισθών και όρων απασχόλησης, η υποσκαφή των συλλογικών συμβάσεων και η φθηνή εργασία έχουν γίνει η κανονικότητα που έχει διαλύσει τους εργαζομένους, η ίδια η κυβέρνηση επιλέγει να νομιμοποιεί την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Κραυγαλέο παράδειγμα απορρύθμισης εργασιακών σχέσεων με πρωταγωνιστή το ίδιο το κράτος ως ο εργοδότης είναι το παράδειγμα των εκπαιδευτικών που εργοδοτούνται με αγορά υπηρεσιών από το Υπουργείο Παιδείας. Η κυβέρνηση ως κοινός παραβάτης προκλητικά αγνοεί και παραβιάζει αποφάσεις των δικαστηρίων οι οποίες δικαιώνουν πλήρως τους εκπαιδευτικούς που προσέφυγαν στη δικαιοσύνη. Δικαιωματικά λοιπόν κερδίζει τον τίτλο της κυβέρνησης-πρωταθλήτριας στην απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων και στην εργασία με το κομμάτι.

Πολύ κατώτερο των προσδοκιών των εργαζομένων και το διάταγμα για τον κατώτατο μισθό, το οποίο νομιμοποιεί την απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων, διαβρώνει τις συλλογικές συμβάσεις και αφήνει εκτός ομάδες εργαζομένων. Ένα διάταγμα που θεσμοθετεί τη φτηνή εργασία, αφού καθορίζει το ύψος του κατώτατου μισθού σε €885 ή €940 μετά από έξι μήνες! Την ώρα που ο πληθωρισμός καλπάζει και κατατρώνει το ένα δέκατο του εισοδήματος των εργαζομένων. Την ώρα που η κυβέρνηση θα έχει αππροσδόκητα έσοδα μέχρι το τέλος του χρόνου, πέραν του €1 δις από τα αυξημένα έσοδα από τους φόρους. Την ώρα που στη δεκαετία της κυβέρνησης Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού κλάπηκαν εισοδήματα από τους εργαζομένους ύψους €7,5 δις και δόθηκαν σε κέρδη στο κεφάλαιο.

Αλήθεια πόση πρόκληση, θυμό και απογοήτευση προκαλούν οι αναφορές του Υπουργού Οικονομικών, ο οποίος, επιχειρώντας να αναποδογυρίσει την πραγματικότητα κατά την κατάθεση της ομιλίας του για τους προϋπολογισμούς από το βήμα αυτό έκανε λόγο για πολιτικές της κυβέρνησης που αυξάνουν τα εισοδήματα, την αγοραστική δύναμη και την ευημερία, κυρίως των φτωχών, αγνοώντας πως το 2021 η Κύπρος κατείχε το μεγαλύτερο ποσοστό εργαζομένων που υπέστησαν μείωση απολαβών από όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης! Αγνοώντας πως στην Κύπρο τα τελευταία χρόνια το φαινόμενο των εργαζομένων-φτωχών δυστυχώς όλο και μεγαλώνει. Αγνοώντας πως τα ποσοστά ανεργίας ανάμεσα στους νέους αυξήθηκαν στο 17,6%, ένα ποσοστό στο οποίο δεν προσμετρούνται οι νέοι επιστήμονες που εργάζονται στο εξωτερικό.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι δραματικές αυξήσεις που καταγράφονται σε συνδυασμό με την ανοδική πορεία του πληθωρισμού έχουν μειώσει σημαντικά την αγοραστική αξία των μισθών και οδηγούν τους συμπολίτες μας σε απόγνωση. Είναι γι' αυτό που πρέπει σήμερα να αποκατασταθεί πλήρως η αυτόματη τιμαριθμική αναπροσαρμογή και να διευρυνθεί, ώστε να καλύψει όλους τους εργαζομένους. Και στο σημείο αυτό, όσο και εάν προσπάθησα, δεν έχω καταλάβει ποια είναι η θέση της κυβέρνησης για το θέμα. Είναι γι' αυτό που επιβάλλεται να τεθεί εκείνο το πλαίσιο το οποίο θα υποχρεώνει όλους τους εργοδότες σε κλάδους που υπάρχουν συλλογικές συμβάσεις να τις εφαρμόζουν. Ταυτόχρονα, επιβάλλεται η νομοθετική κατοχύρωση ενός ελάχιστου πλαισίου εργασιακών δικαιωμάτων για εκείνους τους εργαζομένους των οποίων οι όροι εργοδότησης δεν καλύπτονται από συλλογική σύμβαση.

Σε ό,τι αφορά στο συνταξιοδοτικό και την επιβολή του πέναλτι του 12% σε όσους συνταξιοδοτούνται στο εξηκοστό τρίτο έτος της ηλικίας τους: εμπαιγμός, άρνηση, ροκάνισμα χρόνου από τους κυβερνώντες. Προς επιβεβαίωση παραθέτω τα πιο κάτω: «Όπως καλά γνωρίζετε, μια εξίσου σημαντική μεταρρύθμιση βρίσκεται στο τελικό στάδιο των διαβουλεύσεων. Βεβαίως, αναφέρομαι στη μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού. Γίνονται αναλογιστικές μελέτες, ώστε να υπάρξει αντιμετώπιση αυτής της στρέβλωσης», Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, 13 Σεπτεμβρίου 2022.

«Μέχρι το τέλος του Οκτωβρίου θα είναι έτοιμη η αναλογιστική μελέτη για ανασχεδιασμό του συνταξιοδοτικού συστήματος, ώστε να διορθωθεί η στρέβλωση. Η αποκατάσταση της στρέβλωσης στη σύνταξη του δικαιούχου θα γίνεται στο ογδοηκοστό πρώτο έτος της ηλικίας του», Υπουργός Εργασίας, 4 Οκτωβρίου 2022.

«Στην επόμενη κυβέρνηση οι τελικές αποφάσεις για μεταρρύθμιση του συνταξιοδοτικού», Υπουργός Εργασίας, 11 Νοεμβρίου 2022. Υπογραμμίζω την αναφορά του Υπουργού Εργασίας ότι «η αποκατάσταση της στρέβλωσης στη σύνταξη θα γίνεται στο ογδοηκοστό πρώτο έτος». Δεκαοκτώ δηλαδή χρόνια μετά τη συνταξιοδότηση και ενώ το προσδόκιμο ζωής είναι 80,5 χρόνια για τους άνδρες και 84,5 για τις γυναίκες.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Τελικά αυτή η κυβέρνηση ούτε θέλει ούτε μπορεί να στηρίξει την κοινωνία. Καθυστερεί εσκεμμένα, για να ροκάνισει τον χρόνο που της έχει απομείνει στην εξουσία. Αρνείται να παραχωρήσει ανεργιακό επίδομα σε όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σε σύνταξη, αλλά δεν επιλέγουν να συνταξιοδοτηθούν στο εξηκοστό τρίτο έτος. Αποστερεί το δικαίωμα σε σύνταξη ανικανότητας σε άτομα τα οποία είναι ανίκανα για εργασία, εάν τα τελευταία δύο χρόνια δεν εργάζονταν και δεν είχαν τις απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές. Δεν καθιστά υποχρεωτική την καταβολή Ταμείου Προνοίας, εκεί και όπου λειτουργεί. Βολεύει και βολεύεται. Επέβαλε την κατάργηση της αργίας της Κυριακής στο λιανικό εμπόριο, γεγονός που επέφερε καίριο πλήγμα σε εκατοντάδες μικρομεσαίες

επιχειρήσεις και χιλιάδες εργαζομένους. Ο Υπουργός Εργασίας ξεκαθάρισε πως δεν πρόκειται να πράξει κάτι για το θέμα αυτό. Αδυνατεί να δώσει λύσεις στις τεράστιες καθυστερήσεις για παροχή των επιδομάτων από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Δεν έχει αντιμετωπίσει σημαντικά ζητήματα, όπως η νομοθετική ρύθμιση της τηλεργασίας και της επ' αμοιβή πρακτικής άσκησης των νέων. Υποστελέχωσε το Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας, με αποτέλεσμα να αδυνατεί να ασκεί τον εποπτικό του ρόλο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Παραμένει ακόμα ζητούμενο και όχι πραγματικότητα για την κυβέρνηση η πλήρης εφαρμογή της Σύμβασης του ΟΗΕ για τα άτομα με αναπηρίες. Ο ΟΗΕ προέβη σε δεκάδες αρνητικές παρατηρήσεις προς την Κύπρο για την πορεία εφαρμογής της Σύμβασης των Δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρίες. Την ίδια ώρα η χώρα μας δεν έχει ξεχωριστή νομοθεσία για τα ΑΜΕΑ, ενώ η παρούσα κυβέρνηση συστηματικά αγνοεί τις θέσεις και τις ανησυχίες των ίδιων των ατόμων με αναπηρίες και του οργανωμένου αναπηρικού κινήματος.

Απαιτείται στρατηγικός σχεδιασμός και εφαρμογή προγραμμάτων κοινωνικής προστασίας, ανεξάρτητης διαβίωσης, διασφάλισης της πρόσβασης στην απασχόληση, στην εκπαίδευση, σε υπηρεσίες θεραπευτικής και παιδαγωγικής υποστήριξης, φροντίδας, αποκατάστασης και ενσωμάτωσης.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δέκα χρόνια διακυβέρνησης. Δέκα χρόνια ανεκπλήρωτων δεσμεύσεων. Οι κυβερνώντες όλα αυτά τα χρόνια περιορίστηκαν στα ελάχιστα των ευρωπαϊκών Οδηγιών για στήριξη συγκεκριμένων ομάδων του πληθυσμού. Σχεδόν δέκα χρόνια μετά και δεν αφήνουν κανένα στοιχείο εκσυγχρονισμού των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας. Τίποτε ουσιαστικό δεν υλοποιήθηκε εδώ και δέκα χρόνια για την ελλιπή στελέχωση των ΥΚΕ, για την ενίσχυσή τους με λειτουργούς συγκεκριμένων ειδικοτήτων, για τη δημιουργία επαρκών και ικανοποιητικών δομών παιδικής προστασίας και φροντίδας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Οι τεράστιες καθυστερήσεις, η προβληματική διαδικασία που ακολουθείται στην εξέταση των αιτήσεων, η δυσκολία επικοινωνίας των αιτητών με την αρμόδια υπηρεσία διαμορφώνουν τη σκληρή πραγματικότητα που συνοδεύει κάθε αίτηση για ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα. Οι συμπολίτες μας οι οποίοι ανήκουν στις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού έχουν ανάγκη την άμεση και ουσιαστική στήριξη του κράτους. Είναι αδιανόητο να αιτούνται βοήθειες και να τη λαμβάνουν μετά από δώδεκα μήνες ή και περισσότερο.

Για το 2023 μέσα στις δύσκολες αυτές οικονομικές συνθήκες και την ακρίβια η κυβέρνηση του Νίκου Αναστασιάδη αποφασίζει να μειώσει το ποσό για το ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα κατά €15 εκατομ. Αρνείται επίσης να συζητήσει αύξηση του ύψους του ΕΕΕ, το οποίο καθορίστηκε το 2014 στα €480. Εάν τα €480 για ένα άτομο το 2014 ήταν υποφερτά, σήμερα είναι ανεπαρκέστατα. Αναθεώρησης του ύψους των επιδομάτων χρήζουν και τα επιδόματα τέκνου, μονογονιού και χαμηλοσυνταξιούχου.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Είναι προφανές ότι η χώρα μας χρειάζεται μια νέα κοινωνική πολιτική. Ένα κοινωνικό κράτος του οποίου οι πολιτικές να μην περιορίζονται μόνο στην αντιμετώπιση της ακραίας φτώχειας.

Ζητούμενο λοιπόν η αλλαγή και η απαλλαγή από αυτές τις πολιτικές και η δημιουργία ενός κράτους που να κατανέμει δικαιότερα τον παραγόμενο πλούτο και να δημιουργεί συνθήκες για εργασία με αξιοπρεπείς μισθούς και δικαιώματα και επαρκές δίκτυο προστασίας για τις ευάλωτες ομάδες. Εγγύηση για αυτή την αλλαγή η ανεξάρτητη υποψηφιότητα Ανδρέα Μαυρογιάννη, ο οποίος και θέλει και μπορεί να στηρίξει την κοινωνία και να ξαναδώσει ελπίδα στον τόπο.

Σας ευχαριστώ.

Κάθε καλό σε όλες και όλους! Κάθε καλό στον τόπο μας!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ, δεκαεφτάμισι λεπτά για τον κ. Καυκαλιά.

Τον λόγο έχει τώρα ο κ. Πανίκος Λεωνίδου από το Δημοκρατικό Κόμμα. Δεκαπέντε λεπτά, κύριε Λεωνίδου;

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

(Αστειευόμενος)

Μπορεί να είναι και δεκαέξι!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εντάξει, ελάτε.

ΠΑΝΙΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ:

Έντιμη κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Προτού προχωρήσω στην κύρια ομιλία, θα μου επιτραπεί να κάνω ένα μικρό σχόλιο σε αυτά που είπε ο αγαπητός κ. Κουλλά. Όπως είναι γνωστό, από τον καιρό της ίδρυσής του το Δημοκρατικό Κόμμα, με σεμνότητα, αναγνωρίζοντας τους αγώνες που έκανε ο κυπριακός λαός κατά την περίοδο 1955-1959, έχει αποφασίσει να τιμά με τον δικό του τρόπο όλους αυτούς τους αγωνιστές. Και ξέρουμε πραγματικά να τους τιμούμε, χωρίς να εκμεταλλευόμαστε ποτέ τη θυσία και την προσφορά τους. Μια προσφορά που, αν δεν υπήρχαν όλοι αυτοί οι άνθρωποι, εμείς σήμερα ενδεχομένως να μην ήμασταν εδώ που είμαστε και όχι μόνο. Αυτά προς τον φίλο μου τον Ονούφριο.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση του προϋπολογισμού για το 2023 διεξάγεται σε μια πολύ κρίσιμη συγκυρία. Ο πόλεμος στην Ουκρανία έχει προκαλέσει αλυσιδωτές συνέπειες και σοβαρές αναταράξεις ανά το παγκόσμιο σε μια σειρά από κρίσιμους τομείς, όπως οι τομείς της ενέργειας, που ασφαλώς προκαλούν πληθωριστικά άλματα. Την ίδια ώρα η κατάσταση στο εθνικό ζήτημα βρίσκεται σε στασιμότητα με αποκλειστική ευθύνη της Τουρκίας. Η Άγκυρα εκδηλώνει σταθερά μια άκρως επιθετική και αναθεωρητική πολιτική, επιδιώκοντας να επιβάλει τους δικούς της απαράδεκτους όρους τόσο στο Κυπριακό όσο και εν γένει στην Ανατολική Μεσόγειο και τη Μέση Ανατολή. Παράλληλα, η συζήτηση του προϋπολογισμού συμπίπτει και με το τέλος της θητείας της παρούσας κυβερνήσεως. Ως εκ τούτου, η συγκυρία ενδείκνυται τόσο για έναν απολογισμό πεπραγμένων όσο και για την ανάδειξη των προτεραιοτήτων που αναμένεται να θέσουν τα κόμματα, οι βουλευτές και η επόμενη κυβέρνηση.

Ως Δημοκρατικό Κόμμα θεωρούμε ότι όλο αυτό το διάστημα υπηρετήσαμε με συνέπεια και αίσθημα ευθύνης την εντολή που μας έδωσαν οι πολίτες. Με παρεμβάσεις σε μείζονα και καίρια ζητήματα συμβάλαμε εποικοδομητικά στο νομοθετικό έργο, ενισχύοντας την κυπριακή οικονομία, την κοινωνική συνοχή, τις ατομικές ελευθερίες και τα δικαιώματα, την ανάπτυξη και την ευημερία του τόπου μας. Ταυτόχρονα, αποφύγαμε συνειδητά την όξυνση του πολιτικού κλίματος. Μερικά παραδείγματα αυτής της υπεύθυνης πολιτικής γραμμής θεωρώ ότι είναι η στάση που τήρησε το Δημοκρατικό Κόμμα και ο πρόεδρός μας Νικόλας Παπαδόπουλος στα νομοσχέδια για τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης, της τοπικής αυτοδιοίκησης, του οικογενειακού δικαίου, στο συνταξιοδοτικό, στους κανονισμούς για αναβάθμιση των κλιμάκων σε Αστυνομία και πυροσβεστική, αλλά και σε μια σειρά από άλλα σημαντικά νομοθετήματα.

Κατά τη συζήτηση για τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης όλοι μαζί, κάτω από την προεδρία του φίλου Άριστου και με τη συνεργασία όλων των μελών της επιτροπής Εσωτερικών, αλλά και το Δημοκρατικό Κόμμα με τις τεκμηριωμένες παρεμβάσεις μας και με τις βελτιωτικές μας προτάσεις, που βρήκαν ευρύτερη ανταπόκριση από όλα τα κόμματα της Βουλής... Αναφέρω ενδεικτικά τη σύσταση πενταμελών διαμερισματικών επιτροπών. Την άμεση εκλογή του προέδρου εκάστου επαρχιακού συμβουλίου από το εκλογικό σώμα. Τη σύσταση -ξέρω ότι κάποιοι συνάδελφοι θα θυμηθούν την Αγία Φύλα- δημοτικών διαμερισμάτων σε περιοχές που ήταν ενταγμένες σε καταργηθέντα Συμβούλια Βελτιώσεως και εντάχθηκαν ακολούθως σε δήμους. Με γνώμονα το καλό της δικαιοσύνης πετύχαμε να ενσωματώσουμε αρκετές προτάσεις μας στα νομοσχέδια για τη δικαστική μεταρρύθμιση. Εδώ πρέπει να υπομνήσω επίσης τη συνεισφορά του προέδρου της επιτροπής Νομικών, όλων των συναδέλφων, όμως πρέπει να τονίσω τη σημαντική επίσης συνεισφορά της Υπουργού Δικαιοσύνης, του Γενικού Εισαγγελέα, του Ανωτάτου Δικαστηρίου, του προέδρου του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, που όλοι μαζί συμβάλαμε και βοήθησαμε, ούτως ώστε να διαμορφωθεί ένα ορθολογιστικό νομοθετικό πλαίσιο, το οποίο να θέτει τα θεμέλια της εφαρμογής του κράτους δικαίου.

Σημαντικότερη θεωρούμε την πρότασή μας που υιοθετήθηκε από την ολομέλεια, με την οποία επεκτείνεται η δυνατότητα άσκησης ελέγχου από το Διοικητικό Δικαστήριο και στην ουσία των διοικητικών διαφορών, οι οποίες μέχρι σήμερα ασκούνταν για ζητήματα φορολογικά και διεθνούς προστασίας, όπως επίσης η ίδρυση δικαστηρίων μικροδιαφορών και άλλες πολλές προτάσεις. Ο εκσυγχρονισμός του νομοθετικού πλαισίου που διέπει το Οικογενειακό Δικαστήριο ήταν ασφαλώς αναγκαίος, ώστε να συνάδει με τις σύγχρονες αντιλήψεις της κοινωνίας, με κεντρικό γνώμονα την προστασία και ενίσχυση του θεσμού της οικογένειας και του υπέρτατου συμφέροντος των παιδιών.

Κατά τη διαδικασία εξέτασης των τεσσάρων νομοθετημάτων στην επιτροπή Νομικών ο ρόλος επίσης του Δημοκρατικού Κόμματος αποδείχθηκε πολύτιμος και καταλυτικός. Με τις παρεμβάσεις μας πετύχαμε πολλές αλλαγές -ουσιαστικές, θα έλεγα- που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό του οικογενειακού δικαίου. Ως ιδιαίτερα σημαντική θεωρούμε την πρότασή μας, που υιοθετήθηκε απ' όλα τα κόμματα, βάσει της οποίας σε περίπτωση διάστασης των συζύγων με μια αίτηση ο ίδιος δικαστής μπορεί να ρυθμίζει άμεσα, με προσωρινό διάταγμα τα θέματα που αφορούν στη γονική μέριμνα, τη διατροφή, τη χρήση στέγης και κινητής περιουσίας, ένα μέτρο που παραμερίζει την ψυχοφθόρα ταλαιπωρία και τα περιττά έξοδα, αλλά πρωτίστως προστατεύει τα παιδιά από αχρείαστες εντάσεις και φιλονικίες μεταξύ των γονέων.

Θέλω ξανά να ευχαριστήσω και εδώ τη σημαντική συμβολή της Υπουργού Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως, του Γενικού Εισαγγελέα και του Ανωτάτου Δικαστηρίου, που αποδέχθηκαν αυτή την πρότασή μας.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Απόλυτα συνεπείς στη διακηρυγμένη θέση μας για τη λήψη μέτρων ανακούφισης των καταναλωτών από τις υπέρμετρες αυξήσεις του κόστους της ενέργειας και αντιλαμβανόμενοι την αδήριτη ανάγκη μετάβασης σε εναλλακτικές πηγές ενέργειας, που δεν επιβαρύνουν το περιβάλλον, χαιρετίσαμε την πρόσφατη αύξηση του κονδυλίου στον προϋπολογισμό του Ταμείου Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας και τη διεύρυνση των κριτηρίων. Επιπλέον, καταθέσαμε πρόταση νόμου για την κατάργηση του ΦΠΑ στην αναπροσαρμογή καυσίμων. Μια πρόταση που υπερψηφίστηκε, παρά τις αδικαιολόγητες αιτιάσεις της κυβέρνησης, η οποία τελικά αναγκάστηκε να υιοθετήσει την προσέγγισή μας. Προτείνουμε επίσης η επιχορήγηση για εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στις αστικές περιοχές να ανέρχεται μέχρι το 60%, ενώ στις ορεινές περιοχές, αλλά και για ΑΜΕΑ να παραχωρείται το 100%.

Παρ' όλο που η παρούσα κυβέρνηση εξήγγειλε κατά διαστήματα διάφορα προγράμματα παροχής κινήτρων για νέους -για απόκτηση ιδιόκτητης κατοικίας στην ύπαιθρο- δυστυχώς αυτά διακρίνονται για τη δυσλειτουργικότητά τους. Παράλληλα, τα κριτήρια που ορίζονται αποθαρρύνουν τους υποψήφιους δικαιούχους και τους αναγκάζουν ουσιαστικά να μην υποβάλλουν αίτηση, με αποτέλεσμα τα προγράμματα να παραμένουν αναξιοποίητα, ενισχύοντας το κύμα της αστυφιλίας και αποψίλωσης της κυπριακής υπαίθρου.

Κυρία Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Επιβάλλεται να λάβουμε σημαντικές αποφάσεις για στήριξη των συνταξιούχων μας και των χαμηλών εισοδηματικών στρωμάτων. Η νέα κυβέρνηση έχει ενώπιόν της πολλές προκλήσεις. Πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες προς την κατεύθυνση ενίσχυσης της κοινωνίας των πολιτών.

Σε σχέση με τα επιδόματα του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, διαπιστώνουμε δυστυχώς για ακόμα μια χρονιά τη μεγάλη καθυστέρηση που παρατηρείται στην εξέταση και καταβολή τους. Είναι απόλυτα αναγκαία λοιπόν η άμεση ψηφιοποίηση των υπηρεσιών, έτσι ώστε να ξεπεραστούν οι καθυστερήσεις στην καταβολή των επιδομάτων και των συντάξεων. Επαναδιατυπώνουμε επίσης την πρότασή μας για την επαναφορά της αυτόματης τιμαριθμικής αναπροσαρμογής ως καταλυτικό εργαλείο ενίσχυσης των λαϊκών εισοδημάτων απέναντι στο εντεινόμενο τσουνάμι του πληθωρισμού και της αύξησης των τιμών των βασικών καταναλωτικών αγαθών και των υπηρεσιών, που εντείνει τις κοινωνικές ανισότητες.

Κυρίες και κύριοι,

Το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται ιδιαίτερα στο μείζον πρόβλημα της κοινωνίας μας, που δεν είναι άλλο από το μέλλον των νέων μας. Για τον λόγο αυτό επομένως ανησυχούμε για τα αδιέξοδα που εγείρονται ενώπιον των νέων ανθρώπων, όπως είναι η αδυναμία απόκτησης ιδιόκτητης στέγης και ανεύρεσης εργασίας, ανάλογης των προσόντων που έχει ο κάθε νέος, με αποτέλεσμα τη μετανάστευση στο εξωτερικό. Γνωρίζουμε ωστόσο ότι ριζική λύση δε δίδεται με μέτρα αποσπασματικά ούτε ακολουθώντας μόνο επιδοματικές πρακτικές. Απαιτείται μια συνεκτική -οραματική, θα τη χαρακτηρίζα- πολιτική στήριξης της νέας γενιάς, μια πολιτική που να δίνει τη δυνατότητα και την προοπτική για επαγγελματική αποκατάσταση, αλλά και κίνητρα στους νέους μας για δημιουργία οικογένειας.

Για τον λόγο αυτό συντασσόμαστε με τις προτάσεις που παρουσίασε ο υποψήφιος Πρόεδρος Νίκος Χριστοδουλίδης, όπως είναι η ανάγκη σύνδεσης της εκπαίδευσης με την αγορά εργασίας, η ενίσχυση του θεσμού του επαγγελματικού προσανατολισμού από την πρώτη γυμνασίου, η πιλοτική εφαρμογή του θεσμού του τεχνικού γυμνασίου και η αναβάθμιση των Μεταλυκειακών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΜΙΕΕΚ).

Επιπλέον, στηρίζουμε το αίτημα για έμπρακτη αρωγή του κράτους μέσω και των ευρωπαϊκών κονδυλίων για τη σύσταση νεοφυών επιχειρήσεων σε συγκεκριμένους τομείς, όπως αυτοί για την τεχνητή νοημοσύνη, την αυτοματοποίηση διαδικασιών και την κυβερνοασφάλεια. Ανάλογη πρέπει να είναι και η στοχοπροσήλωσή μας για τη στήριξη και ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα και τη συγκράτηση των νέων μας στην ύπαιθρο. Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να αξιοποιηθούν με μεγαλύτερη ένταση τα εργαλεία που μας παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση τόσο μέσω της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής εν γένει όσο και με κίνητρα οικονομικά και φορολογικά που μπορεί να δίνονται στους νέους αγρότες έως σαράντα ετών.

Αναφορικά με τον κρίσιμο τομέα της υγείας, το Δημοκρατικό Κόμμα θα συνεχίσει εντός και εκτός Βουλής να στηρίζει το αναφαίρετο δικαίωμα του πολίτη για την ιδιωτική και δημόσια υγεία. Όπως έχουμε επισημάνει, παρά τη μεγάλη αύξηση των δαπανών για την υγεία, οι παρεχόμενες υπηρεσίες δε φαίνεται να βελτιώνονται. Γι' αυτό και ζητήσαμε μεταξύ άλλων την επέκταση και αναβάθμιση των νοσοκομείων Λεμεσού και Πάφου, την

ενίσχυση της πρωτοβάθμιας φροντίδας στην ύπαιθρο, την επέκταση της Μονάδας Εντατικής Νεογνών και άλλα πάρα πολλά θέματα που αφορούν τα θέματα υγείας.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω όμως το μέγα ζήτημα που έχει προκύψει με τον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας. Αναφέρομαι σε φαινόμενα κακοδιαχείρισης και αδιαφάνειας, που εκτροχιάζουν τον οργανισμό από τον ρόλο που πρέπει να επιτελέσει. Ως εκ τούτου, ζητούμε τη διαμόρφωση συγκεκριμένου πλαισίου ελέγχου αποτελεσματικότητας και διαφάνειας των λειτουργιών του, ώστε επιτέλους να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις του λαού και της κοινωνίας.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Θα ήταν παράλειψη όμως το να μην επισημάνω το ταχύτατα ογκούμενο πρόβλημα των συνεχιζόμενων μεταναστευτικών ροών. Τα δημοσιευμένα στοιχεία τρομάζουν. Η Κύπρος ήταν ανέκαθεν φιλόξενος τόπος για τους αλλοδαπούς, τους οποίους σταδιακά ενσωμάτωνε δημιουργικά. Εντούτοις, αν η υφιστάμενη κατάσταση συνεχιστεί, θα καταστεί ανεξέλεγκτη. Προς τούτο υιοθετούμε τις προτάσεις που εξήγγειλε ο Νίκος Χριστοδουλίδης.

Όπως είπα και στην εισαγωγή της παρέμβασής μου, η σημερινή συζήτηση διεξάγεται σε μια κομβική χρονική στιγμή για την πολιτική ζωή της χώρας. Ευελπιστώ ότι πολλά από τα προβλήματα τα οποία επεσήμανα, αλλά και απ' όσα αναφέρθηκαν και θα αναφερθούν από τους αγαπητούς συναδέλφους θα μπου εντός του 2023 σε τροχιά επίλυσης. Ελπίζω ότι θα μπορέσουμε να φανούμε αντάξιοι των προσδοκιών των Κυπρίων πολιτών, ισχυροποιώντας τα θεμέλια μιας ακμάζουσας, δημοκρατικής, ευρωπαϊκής Κυπριακής Δημοκρατίας.

Κυρίες και κύριοι,

Η επόμενη μέρα επιβάλλεται να μας βρει ενωμένους, για να μπορέσουμε να εξεύρουμε λύσεις στα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει σήμερα η κοινωνία και οι πολίτες, μέσα σε κλίμα ενότητας και σύμπνοιας, με σοβαρότητα και υπευθυνότητα, αφήνοντας πίσω ό,τι μπορεί να μας χώριζε στο παρελθόν. Αυτό επιζητούν οι πολίτες, να δούμε το μέλλον με αισιοδοξία, βρίσκοντας ουσιαστικές λύσεις για το παρόν και το μέλλον, μακριά από λαϊκισμούς και αχρείαστες αντιπαραθέσεις. Οι δύσκολες συνθήκες που βιώνουμε επιβάλλουν ενότητα, συλλογικότητα και αποτελεσματικότητα.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τη γενική διευθύντρια της Βουλής, την κ. Ιερωνυμίδου, και όλο το προσωπικό της Βουλής, τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών, τους συνάδελφους βουλευτές της κοινοβουλευτικής μου ομάδας, όλους τους κοινοβουλευτικούς συνεργάτες της ομάδας μας και ιδιαίτερα τους Άριστο Παναγίδη, Ανδρέα Νικηταρά, Χρίστο Παπαδόπουλο και Χαράλαμπο Βασιλειάδη για τη σημαντική συμβολή τους στις διαδικασίες του κοινοβουλευτικού έργου. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω την ακούραστη πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, τον φίλο αναπληρωτή πρόεδρο Χρύση Παντελίδη και όλους όσους συνεισέφεραν, ώστε να έλθει σε πέρας αυτή η μακρά και σύνθετη διαδικασία της εξέτασης των προϋπολογισμών.

Σας ευχαριστώ πολύ.

Εύχομαι σε όλους καλά Χριστούγεννα, καλές γιορτές με ειρήνη και υγεία σε όλους μας! Καλή χρονιά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστούμε πολύ τον κ. Λεωνίδα. Δεκαεννέα λεπτά για τον κ. Λεωνίδα.

Ναι, κύριε Νεοφύτου.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε,

Μια εισήγηση, μια παράκληση: Είχαμε στα προγράμματά μας από τις 3.00 μ.μ. μέχρι τις 8.00 μ.μ.· έν' 8.20 μ.μ. Έχουμε δύο συναδέλφους, από ό,τι μαθαίνω ο ένας έχει είκοσι πέντε λεπτά χρόνο και ο άλλος γύρω στη μισή ώρα. Πρέπει δηλαδή να τελειώσουμε 9.30 μ.μ. Η συζήτηση των προϋπολογισμών για όλους μας είναι ιερή, αλλά από την άλλη πρέπει να κρατούμε τις ώρες μας.

Οπότε, η εισήγησή μου είναι αύριο, αν είναι, ξεκινούμε η ώρα 3.00 μ.μ., με πρώτους τους δύο...

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Συμφωνούμε.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ό,τι αποφασίσει το σώμα, εγώ δεν έχω πρόβλημα. Να ακούσω όμως αν υπάρχουν ενστάσεις.

Κύριε Λουκαΐδη, βλέπω...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ησυχία! Θα ακουστούν όλες οι απόψεις, μη συζητούμε τωρά μισή ώρα για τα διαδικαστικά! Ακούαμε τον κ. Δαμιανού, ελάτε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε,

Όντως είμαστε εκτός, όντως έχει επέλθει κόπωση από τις εννιά το πρωί, αλλά τζιαι αύριο θα είναι μια κουραστική μέρα, η τρίτη, που πρέπει να 'μαστε συγκεντρωμένοι, όταν θα ψηφίζουμε έναν μεγάλο αριθμό τροπολογιών, και αύριο επίσης πολλοί εξ ημών, που ελοαρκάζαμεν ότι εννά τελειώσουμε η ώρα εννά περίπου, οκτώμισι-εννιά, που τελειώνει η ψηφοφορία... Εννά προσθέσουμε ώρες τζιαι θα δυσκολέψουμε τη ζωή μας, εκτός τζιαι αν υπάρχουν τζιαι απρόβλεπτα με τες τροπολογίες, που δεν το αποκλείω, τζιαι θα πάρουν χρόνο. Τζιαι διακοπές τζιαι συσκέψεις, όπως εξανάτυχε, σε διαδικασία ψηφοφορίας.

Οπόταν, να μεν τρώμεν περισσότερο χρόνο. Όπως προγραμματίστηκε η συζήτηση, να ολοκληρωθεί, κυρία Πρόεδρε. Αν κάποιος έσει σοβαρή υποχρέωση, μπορεί να αποχωρήσει. Έντζιε είμαστε συνέχεια τζιαι οι πενήντα έξι καθ' όλη τη διάρκεια της συζήτησης.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ναι, κύριε Παντελίδη.

ΧΡΥΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ:

Κυρία Πρόεδρε, επειδή είδαμε το πρόγραμμα το αυριανό, είναι όντως μόνο μία ώρα και σαράντα πέντε λεπτά οι ομιλίες, αν τηρηθούν τα δεκαπεντάλεπτα.

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Όχι, δεν ισχύει. Τα δεκαπεντάλεπτα έντζιεν έτσι.

ΧΡΥΣΗΣ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗΣ:

Πώς εν ισχύει;

ΑΝΤΡΕΑΣ ΚΑΥΚΑΛΙΑΣ:

Να μετρήσει κάποιος τον πραγματικό χρόνο. Έν' πολλές ώρες! Έν' τυπικό το δεκαπεντάλεπτο.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κυρία Πρόεδρε, εάν είναι ορθό αυτό -με όλο τον σεβασμό, ένα λεπτό- αυτό που έχει αναφέρει ο κ. Νεοφύτου, γιατί όντως έχει επέλθει κόπωση, είναι, αντιλαμβάνομαι, προσθήκη αύριο σαράντα πέντε ή πενήντα λεπτών over and above του προγράμματος που έχουμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μα, μόλις σας είπα ότι είμαστε πάνω 'πού δκυο ώρες ΑΚΕΛ τζιαι Συναγερμός!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Λέεις του προσθήκη...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

Εάν προσθέσουμε τον κ. Δαμιανού και τον κ. Γεωργιάδη, που είναι προγραμματισμένο να μιλήσουν τώρα, μιλούμε για περίπου πενήντα λεπτά προσθήκη στο αυριανό πρόγραμμα.

Εμείς, κυρία Πρόεδρε, δεν έχουμε κανένα...

ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ:

Σαράντα πέντε λεπτά.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Σαράντα πέντε λεπτά, λέει ο κ. Γεωργιάδης.

Από εκεί και πέρα, κυρία Πρόεδρε, νομίζω ότι για σαράντα πέντε-πενήντα λεπτά περισσότερο αύριο δε χάθηκε ο κόσμος!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εσείς αποφασίζετε. Νομίζω θα το θέσω σε ψηφοφορία.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Έχουμε τζιαι εμείς υποχρεώσεις.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ναι, αλλά έχουμε κοινοβουλευτική ομάδα τζιαι μετά υποχρέωση... Δεν ξέρω, τούντα πράματα έν' πρωτοφανή, πραγματικά τωρά!

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

Αβέρωφ μου, αν θέλεις να πάεις, να πάεις στο καλό τζιαι να συνεχίσουμε...

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εννά συζητάτε μεταξύ σας;

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έσιαι διαδικασίες η Βουλή! Έχει διαδικασίες! Έχει ψηφοφορία!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εγώ νομίζω ότι ήδη είμαστε στο τέλος. Σήμερα πραγματικά διεξήχθη σε ένα πάρα πολύ καλό κλίμα η συζήτηση των προϋπολογισμών, ας το κρατήσουμε. Έμειναν δύο τελευταίοι ομιλητές, θα αποφασίσει το σώμα αν θα προσθέσει αύριο επιπρόσθετο χρόνο, που είναι γύρω στα πενήντα λεπτά. Πρέπει να πληροφορήσω ότι δυστυχώς δε θα είμαι αύριο. Θα προεδρεύει ο κ. Κουλιás, αντί εμού, γιατί θα λείπει ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας. Θα σας παρακολουθώ.

Ελάτε όμως να ψηφίσουμε πόσοι τάσσονται υπέρ, για να συνεχιστεί η συζήτηση αύριο με τους δύο τελευταίους ομιλητές, τον κ. Άριστο Δαμιανού και τον κ. Χάρη Γεωργιάδη. Να προστεθεί ο χρόνος αύριο, επιπρόσθετα.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Είκοσι τέσσερις.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Εναντίον;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Δέκα.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Με είκοσι τέσσερις ψήφους υπέρ, δέκα εναντίον και καμία αποχή, η συζήτηση θα συνεχιστεί αύριο.

Η κ. Ερωτοκρίτου.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Εννοείται, κυρία Πρόεδρε, ότι η σειρά των ομιλητών αύριο δεν αλλάζει. Ο κ. Δαμιανού και ο κ. Γεωργιάδης ομιλούν πρώτοι.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Μάλιστα.

Άρα, ξεκινάμε αύριο κανονικά στις 3.00 μ.μ. ή θέλετε στις 2.00 μ.μ.;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

3.00 μ.μ.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Στις 3.00 μ.μ. Έχετε κοινοβουλευτικές ομάδες, έχετε δίκαιο.

Ωραία! Άρα, θα συνεχίσουμε αύριο η ώρα τρεις το μεσημέρι με πρώτο ομιλητή τον κ. Δαμιανού.

(Όρα διακοπής: 8.24 μ.μ.)

(Ημερομηνία και ώρα επανέναρξης: 8 Δεκεμβρίου, 3.08 μ.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της σημερινής συνεδρίας της Βουλής. Είναι συνέχεια της χτεσινής συνεδρίας και δε χρειάζεται να έχουμε απαρτία. Ως εκ τούτου, θα ξεκινήσουμε με τους ομιλητές.

Και πρώτος ομιλητής ποιος είναι;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ο Άριστος Δαμιανού.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο Άριστος Δαμιανού.

Αγαπητέ Άριστε...

Και παρακαλώ να μου στείλουν μια λίστα με τους ομιλητές πάνω, αν έν' εύκολο.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Συμφωνώ, κύριε Τορναρίτη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, ευχαριστώ πολύ.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, με όλο τον σεβασμό, νομίζω δεν περιποιεί τιμή, αλλά ούτε και ένδειξη αλληλοσεβασμού να απευθυνθώ σε ένα σώμα στο οποίο υπάρχουν δέκα συνάδελφοι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αγαπητέ Άριστε, έχεις δίκαιο, αλλά ευελπιστώ ότι σε σύντομο χρονικό διάστημα θα μαζευτούν οι συνάδελφοι.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Είναι και θέμα δεοντολογίας. Θα απευθυνθώ και θα απευθύνω κριτική σε κόμματα που δεν είναι καν παρόντα στην αίθουσα. Άρα, υπάρχει και ένα θέμα πολιτικής δεοντολογίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αγαπητέ Άριστε, ήταν δεδηλωμένη η ώρα, ότι η Βουλή των Αντιπροσώπων θα συνέχιζε τις εργασίες της η ώρα τρεις. Ως εκ τούτου, πρέπει να ξεκινήσουμε, διότι το πρόγραμμα έν' τέτοιο και οι τροπολογίες έν' τόσες πολλές, που η καθυστέρηση θα μας οδηγήσει πέραν του μεταμεσονύχτιου χρόνου. Πάντως, από τους αρχηγούς των κομμάτων είναι μόνο ο κ. Αβέρωφ εδώ, ο οποίος έν' πάντα συνεπής, είναι στην ώρα του.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ... Θα προσπαθήσει να έρθει, αν είναι καλά, την ώρα της ψηφοφορίας, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχει τη συμπάθειά μας και, αν έχει πρόβλημα, δεν υπάρχει κανένα θέμα.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Για να 'μαστε δίκαιοι προς τον συνάδελφο -και έχει δίκαιο- να ξεκινήσει και θα του δώσετε και έξτρα χρόνο, μέχρι να μαζευτούν και οι υπόλοιποι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εξαρτάται 'πού τον Συναγερμό;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όι. Όι 'πού τον Συναγερμό!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Έξτρα χρόνος στον Άριστο. Over and above, over and above!

(Αστειεύομενος)

Θα έχεις παραπάνω χρόνο να μας τα χώνεις!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το λοιπόν, παρά τη μικρή καθυστέρηση, ξεκινούμε με τον συνάδελφο Άριστο Δαμιανού του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, πρόεδρο της επιτροπής Εσωτερικών της Βουλής των Αντιπροσώπων.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα το επαναλάβω και από του βήματος της Βουλής, η εικόνα που παρουσιάζει η ολομέλεια -θα μπορούσε να 'ναι κάποιος άλλος ομιλητής στο βήμα- δεν είναι δείγμα πολιτικού πολιτισμού ούτε και συνέπειας κοινοβουλευτικής, πλην των συναδέλφων που γνωρίζουμε ότι είναι δικαιολογημένα κωλυόμενοι. Ιδιαίτερα για κάποια κόμματα, τα οποία τουλάχιστον -έχει δύο μέρες- τώρα άρχισαν να αχνοφαίνονται στην ολομέλεια.

Κύριε Πρόεδρε,

Δεν ξέρω αν έχω λάθος, αλλά σαν να μην έχουμε ακούσει από συναδέλφους του Δημοκρατικού Συναγερμού καθ' όλη τη διάρκεια των συζητήσεων στις ομιλίες τους, που ήταν εμπεριστατωμένες ως προς την γκάμα θεμάτων που ανέπτυξαν, να γίνονται αναφορές στα χρυσά διαβατήρια, στη διαπλοκή, στη διαφθορά, στις εκποιώσεις και στην ανάγκη προστασίας πρώτης κατοικίας και μικρής επαγγελματικής στέγης, στην ανάγκη εξεύρεσης ισορροπίας μεταξύ των δικαιωμάτων των τραπεζών ή των προνομίων καλύτερα των τραπεζών και των δικαιωμάτων των δανειοληπτών και εγγυητών, στην ακρίβια, στις ιδιωτικοποιήσεις και στις απόπειρες που κατέβαλαν, αφού κάμνουν και αποτίμηση της δεκαετίας τους, τις απόπειρες -τις αποτυχημένες ευτυχώς- που κατέβαλαν για ιδιωτικοποίηση των κερδοφόρων ημικρατικών οργανισμών. Και, ως γνωστόν, επειδή η σιωπή σημαίνει είτε αποδοχή είτε ενοχή είτε και τα δύο, απλώς το καταγράψω.

Θα ήθελα συγκεκριμένοι συνάδελφοι να ήταν εδώ, για να ακούσουν οι ίδιοι αυτά τα οποία θα απευθύνω, αλλά είμαι βέβαιος θα πάρουν το μήνυμα.

Από αυτό το βήμα μάς δόθηκαν μαθήματα ελευθερίας του λόγου, ελευθεροφωνίας, ελευθερίας έκφρασης. Και πρέπει να πω, και με την ιδιότητα ενός ανθρώπου που αισίως κλείνει τριάντα χρόνια ενασχόλησης με την νομική επιστήμη, το Σύνταγμα, το Διεθνές Δίκαιο, τα ανθρώπινα δικαιώματα, ότι με νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων η ελευθερία λόγου και έκφρασης περιορίζεται και σταματά εκεί και όπου ξεκινά η εκφορά ρατσιστικού, μισαλλόδοξου, ομοφοβικού -εγώ προσθέτω και του μισογυνικού- λόγου. Και, επειδή η ρητορική μίσους έξω από αυτό το κτίριο είναι ποινικό αδίκημα, ασφαλώς όλοι κρινόμαστε πολιτικά για την εκφορά του δικού μας πολιτικού λόγου. Αλλά το βρίσκω ιδιαίτερα ενδιαφέρον να γίνεται επίκληση σε φυσιογνωμίες του παγκόσμιου κινήματος της Αριστεράς και ριζοσπάστες, όπως ήταν ο Βολταίρος, για να δικαιολογηθεί η εκφορά ρητορικής μίσους, ρατσισμού, ξενοφοβίας, ομοφοβίας. Γιατί μπορεί για κάποιους αυτό να θεωρείται ελευθερία λόγου και έκφρασης, αλλά αυτά τα φαινόμενα, που αγγίζουν και ξεπερνούν τα όρια του φασισμού, δεν είναι μια άλλη άποψη στη δημοκρατία. Τουλάχιστον, αυτή είναι η θέση της αριστεράς και πολλών άλλων ανθρώπων σε αυτή την αίθουσα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εύλογα διερωτώνται πολίτες, αλλά και μέσα μαζικής επικοινωνίας γιατί αναζωπυρώθηκε η συζήτηση γύρω από το όνομα και τον ρόλο του Γρίβα. Η απάντηση βρίσκεται στο γεγονός ότι τους τελευταίους μήνες κατ' επανάληψη απασχόλησε τη Βουλή των Αντιπροσώπων η προσπάθεια της κυβέρνησης να αποδεδμευτούν κονδύλια που περιλαμβάνουν την απόδοση τιμών στον Γρίβα. Επειδή η ιστορική αλήθεια είναι εκεί, απλώς παραθέτω τον πιο κάτω διάλογο, χωρίς κανένα άλλο προσωπικό σχόλιο, 25 Απριλίου 2007, Βουλή των Αντιπροσώπων, Φάκελος Κύπρου:

«Γλαύκος Κληρίδης: Όταν εσκότωσαν -η ΕΟΚΑ Β- κάποιον στις Πλάτρες...

Πρόεδρος επιτροπής: Τον Μαύρο.

Κληρίδης: Τον Μαύρο. Εγώ είπα ότι, αν ο Γρίβας δεν καταδικάσει αυτή την πράξη, θα τον αποκαλέσω δολοφόνο.

Αριστοφάνης Γεωργίου: Κύριε Πρόεδρε, την καταδίκασε την πράξη;

Κληρίδης: Καταδίκασα την πράξη.

Αριστοφάνης Γεωργίου: Εσείς ναι, ο Γρίβας;

Κληρίδης: Είπα ότι ο Γρίβας, αν δεν καταδικάσει, είναι δολοφόνος.

Αριστοφάνης Γεωργίου: Επροχώρησεν και έκαμεν κάποια δήλωση τότε ο Γρίβας;

Κληρίδης: Καμίαν.

Αριστοφάνης Γεωργίου: Καμίαν. Άρα, είναι δολοφόνος, κατ' εσάς;

Κληρίδης: Κατ' εμένα, ναι. Ένας ο οποίος έχει ανθρώπους οι οποίοι πάνε να σκοτώσουν πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας, οι οποίοι πολίτες μπορεί να μην πίστευαν στα ίδια ιδεώδη μαζί του, είναι δολοφόνος. Βάζει ανθρώπους να σκοτώνουν πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας που διαφωνούν μαζί του».

Δεν υιοθετώ τον όρο, αλλά αντιλαμβάνομαι αποκαλείται έτσι από τον Δημοκρατικό Συναγερμό, τον πατριάρχη της παράταξης, ο οποίος παρεμπιπτόντως επίσης τον τότε ουσιώδη χρόνο ενέγραψε αυτεπάγγελτο θέμα που συζητήθηκε και κατέληξε σ' ένα καταπληκτικό ψήφισμα με τίτλο «Η καταπάτησις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπό ομάδων του Γρίβα και η εν ψυχρώ δολοφονία πολιτών». Αυτά για την κοινοβουλευτική μας ιστορία, τα οποία έχουν ενσωματωθεί και στους τόμους που είχε την καλοσύνη το αρχείο της Βουλής να μας παραδώσει.

Κύριε Πρόεδρε,

Καλωσορίζοντας και τον Υπουργό Οικονομικών, ο οποίος βρίσκεται εδώ εις ένδειξιν δεοντολογίας για την ψήφισή του προϋπολογισμού και τον χαιρετίζουμε.

Στο πολύ μακρινό 1887 ο Βρετανός ιστορικός λόρδος Άκτον είχε γράψει πως «η εξουσία έχει την τάση να διαφθείρει και η απόλυτη εξουσία διαφθείρει απόλυτα». Η δεκαετής διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού αποτελεί την επιβεβαίωση αυτής της ρήσης. Δυστυχώς για την Κύπρο, αυτή η διακυβέρνηση θα καταγραφεί όντως, όπως πολύ ορθά έχει πει η γέτης αντιπολιτευόμενου κόμματος -όχι του ΑΚΕΛ- ως η πιο διεφθαρμένη, απόρροια της θεσμικής διαπλοκής τόσο του Προέδρου της Δημοκρατίας όσο και μελών του Υπουργικού του Συμβουλίου. Διότι δεν υπάρχει πιο κραυγαλέα μορφή θεσμικής διαπλοκής και σύγκρουσης συμφερόντων από την έγκριση κατ' εξαίρεση πολιτογραφήσεων από Υπουργικά Συμβούλια κατόπιν αιτήσεων από δικηγορικά γραφεία ή άλλα γραφεία συνδεδεμένα με την κυβέρνηση και τον Πρόεδρο. Υπουργικά που ο ίδιος ο Πρόεδρος διόρισε. Πολιτογραφήσεις -ασφαλώς με το αζημίωτο για τους παρόχους υπηρεσιών- οι μισές από τις οποίες ήταν παράτυπες ή και παράνομες. Με σκανδαλώδη διάκριση στην παροχή μειωμένου συντελεστή ΦΠΑ. Εν γνώσει εμπλεκόμενων παρόχων, αλλά και κρατικών αξιωματούχων πολιτογραφήθηκαν εγκληματίες παγκόσμιας εμβέλειας, δικτάτορες, λαμόγια και κρούσοι φίλοι των κυβερνώντων, που δε δικαιούνταν ούτε νομιμοποιούνταν να γίνουν πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Από ορισμένους τόσο ο Πρόεδρος όσο και άλλοι έλαβαν δώρα σε είδος. Θλιβερή αλήθεια, διολίσθηση ενός θεσμού που θα έπρεπε να αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και όχι προς αποφυγήν. Δώρα και χρήματα πήρε και η Εκκλησία, ισοπεδώνοντας παραλίεσ και κτίζοντας πολυτελείς εξοχικές κατοικίες στην άμμο.

Η απερχόμενη κυβέρνηση ωστόσο δεν είναι μόνο κυβέρνηση των ηθικών ελλειμμάτων, ως αποτελέσματος της θεσμικής διαπλοκής και διαφθοράς. Είναι συνάμα κυβέρνηση των κοινωνικών και των πολιτικών ελλειμμάτων. Κεντρικό χαρακτηριστικό της υπήρξε η κοινωνική αναλγησία, η έλλειψη κοινωνικής ευαισθησίας. Επί των ημερών τους καταγράφηκε τεράστια μετατόπιση του παραγόμενου πλούτου με διεύρυνση του χάσματος μεταξύ των κοινωνικών τάξεων. Συγκεκριμένα, το μερίδιο των κερδών στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν αυξήθηκε σε αντιδιαστολή με το μερίδιο των μισθών, που μειώθηκε.

Στην Κύπρο, την οποία από το βήμα αυτό ο κ. Νεοφύτου παρουσίασε ως το παράρτημα της Σκανδιναβίας στη Μεσόγειο περίπτωση, έχουμε πρόβλημα άνισης κατανομής του παραγόμενου πλούτου, με αποτέλεσμα λίγοι πλούσιοι να γίνονται πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Η δε μεσαία τάξη σιγά σιγά εξαφανίζεται. Ένας στους πέντε συμπολίτες μας ζει στο όριο της φτώχειας. Ζούμε σε συνθήκες εκτόξευσης του πληθωρισμού, της ακρίβειας και της ενεργειακής φτώχειας. Εντούτοις, σύμφωνα με ευρωπαϊκές στατιστικές, η Κύπρος κατατάσσεται τέταρτη από το τέλος στη διάθεση πόρων για στήριξη της κοινωνίας, των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών προς αντιμετώπιση της ενεργειακής αυτής κρίσης. Δεν είναι τυχαίο που ψες -προψές, για να είμαστε πιο ορθοί- δεν ακούσαμε λέξη για τις τιμές των καυσίμων από τον φίλτατο πρόεδρο του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ούτε και είδαμε βέβαια τον Στέφανο Στεφάνου με SUV να δίνει παράσταση σε βενζιναδικο. Ο λαϊκισμός είναι προνομιακό πεδίο της δεξιάς και βεβαίως της ακροδεξιάς.

Είναι, κύριε Πρόεδρε, κυβέρνηση και των πολιτικών ελλειμμάτων, με προεξάρχουσα την παταγώδη αποτυχία τους να διαχειριστούν σωστά το εθνικό μας ζήτημα, το Κυπριακό. Παρέλαβαν ένα ισχυρό διαπραγματευτικό κεκτημένο, φτάσαμε στο τελευταίο μίλι, πήραμε χάρτη με απόκλιση στο εδαφικό μόνο μισή εκατοστιαία μονάδα και ήταν τότε που ο κ. Αναστασιάδης, αντί να παραμείνει στο Μοντ Πελεράν και να διεκδικήσει την υπόλοιπη Μόρφου, είπε ψέματα και έφυγε άρον άρον. Μας παραδίδουν μια πατρίδα που ελέω σκλήρυνσης της τουρκικής αδιαλλαξίας και προκλητικότητας στο τραπέζι τίθεται επίσημα ο εφιάλης των δύο κρατών. Υλοποιείται η εμπορική εκμετάλλευση της περίκλειστης περιοχής, ο εποικισμός των Βαρωσίων και

παραβιάζεται συστηματικά η αποκλειστική οικονομική ζώνη της Κυπριακής Δημοκρατίας. Αλήθεια, πόσο άνετα νιώθει ο κ. Χριστοδουλίδης για την απουσία ορθής πολιτικής κρίσης του τότε; Και ομοίως ο κ. Νεοφύτου;

Την ίδια ώρα η κατοχική δύναμη βρίσκεται στο απυρόβλητο ένεκα και της απώλειας αξιοπιστίας της ελληνοκυπριακής κοινότητας, ένεκα των πειραματισμών, των σκοπιμοτήτων του κ. Αναστασιάδη, συνεπικουρούμενου πολιτικά από το δεξί του χέρι, τον κ. Χριστοδουλίδη, και τον ηγέτη του κυβερνώντος κόμματος κ. Αβέρωφ Νεοφύτου. Και οι τρεις έβαλαν δυστυχώς τη νομή και την καρέκλα της εξουσίας πάνω από την Κύπρο. Γι' αυτό σήμερα μαλώνουν δύο για μια καρέκλα. Όχι για διαφορετικές πολιτικές, αλλά για το ποιος θα τις εφαρμόσει πιο «συναγερμικά». Σήμερα βρισκόμαστε στις δώδεκα της διχοτόμησης. Βρισκόμαστε στο πιο οριακό σημείο που θα μπορούσε να βρεθεί ποτέ το Κυπριακό. Σε ολόκληρη θητεία πέντε χρόνων δεν έχει υπάρξει καμία ουσιαστική πολιτική προσπάθεια για επανεκκίνηση συνομιλιών. Χτες πανηγύριζαν για ένα δείπνο που θα γίνει κάποια στιγμή πριν από τις προεδρικές εκλογές. Αυτή είναι η μέγιστη επιτυχία της διαχείρισης του Κυπριακού σε πολιτικό επίπεδο από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Τίποτα, μόνο διολίσθηση, με την Τουρκία απενοχοποιημένη. Και την κυβέρνηση βαθύτατα νυχτωμένη. Διόλου τυχαίο που ο κ. Νεοφύτου -λυπούμαι να παρατηρήσω- αφιέρωσε ενάμισι λεπτό στο Κυπριακό από μια ομιλία σαράντα λεπτών.

Πολιτικά ελλείμματα καταγράφει η απερχόμενη κυβέρνηση και στον σεβασμό του κράτους δικαίου. Πραγματικότητα που καταγράφεται μεταξύ άλλων στην Έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το έτος 2021. Πραγματικότητα την οποία βίωσαν οι πολίτες με περιστολή δικαιωμάτων και ελευθεριών, με αμφιβόλο νομιμότητας διατάγματα, με παράνομες εισόδους της Αστυνομίας σε σπίτια αθών -όπως αποδείχτηκε ενώπιον δικαστηρίων- πολιτών, μονογονιών με ανήλικα παιδιά, με έξαρση της βίας και του σοβαρού εγκλήματος, με μαύρα κατασκοπευτικά βαν, με παράνομες παρακρατικές παρακολουθήσεις, με επιλεκτικές διώξεις και επιλεκτικές αναστολές διώξεων. Με επιλεκτική δικαιοσύνη για το τραπεζικό σκάνδαλο, για τα χρυσά διαβατήρια, για τον συνεργατισμό. Δυστυχώς, η ατιμωρησία και η συγκάλυψη τείνουν να γίνουν ο κανόνας. Και εδώ δανείζομαι τα λόγια του Ιερού Αυγουστίνου ο οποίος είχε πει «αν απουσιάζει η δικαιοσύνη, τι άλλο είναι η πολιτική εξουσία παρά μια οργανωμένη ληστεία;».

Η κυβέρνηση Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού φεύγει, έχοντας στο βιογραφικό της ακόμα ένα σκάνδαλο ολκής με μπόλικη δόση πολιτικής διαπλοκής. Τις παρακολουθήσεις με παράνομα λογισμικά εντός και εκτός Κύπρου. Για μήνες έλεγαν ψέματα, μέχρι που τόσο εμείς όσο και η Ειδική Εξεταστική Επιτροπή του Ευρωκοινοβουλίου τούς υποχρεώσαμε να ψελλίσουν έστω κάποιες αλήθειες. Ότι τελικά όντως στην Κύπρο υπάρχει ένα θερμοκήπιο εταιρειών παραγωγής και εξαγωγής κακόβουλων λογισμικών, τύπου «spyware». Διόλου τυχαίο πασκίζουν εδώ και βδομάδες σε επίπεδο Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος τα δύο επηρεαζόμενα κόμματα στην Κύπρο και εν Ελλάδα να αλλοιώσουν τα ευρήματα της PEGA. Είναι η δράση των πρώην Ισραηλινών πρακτόρων, φίλων και συνεργατών σας, που επιμόλυνε την Ελλάδα με παράνομα λογισμικά.

Ωστόσο, τα γεγονότα είναι εκεί και βοούν. Μαύρο κατασκοπευτικό βαν, παράνομη τοποθέτηση κεραιών υποκλοπών στο αεροδρόμιο Λάρνακας με άδεια των αρχών της Δημοκρατίας, παραγωγή κακόβουλων λογισμικών, πολιτική διαπλοκή, συσκότιση και αδιαφάνεια πορισμάτων, α λα καρτ δημοσιοποίηση πορισμάτων και συγκάλυψη εγκλημάτων. Επειδή και με παρεμβάσεις σε μέσα μαζικής επικοινωνίας έγινε προσπάθεια συσκότισης, θέσαμε μια σειρά από ερωτήματα, στα οποία ποτέ, μα ποτέ δε δόθηκε καμιά πειστική απάντηση. Δε θα τα επαναλάβω, θα σταχυολογήσω μόνο μερικά. Γιατί δόθηκαν άδειες στις εταιρείες αυτές και στις θυγατρικές τους ή συνδεδεμένες εταιρείες για την εξαγωγή από την Κύπρο κακόβουλων λογισμικών, την ώρα που γνώριζαν για την κατασκευή και χρήση του λογισμικού «Pegasus» ή με τον ίδιο τρόπο του λογισμικού «Predator»; Γιατί η Αστυνομία -και στέκομαι σε τούτο- και άλλες κρατικές υπηρεσίες αγόρασαν υπηρεσίες και προϊόντα από εταιρείες των πρώην Ισραηλινών πρακτόρων; Και εδώ να πω με λύπη μου ότι ο Αρχηγός Αστυνομίας με τις απαντήσεις που μας έδωσε αρχικά στη Βουλή έμεινε ανεπανόρθωτα εκτεθειμένος. Και δε θα πω περισσότερα, γιατί πραγματικά και μόνο να τα σχολιάζουμε, μας προκαλεί θυμό, γιατί γνωρίζουμε ότι γνώριζαν, όταν τους ερωτούσαμεν. Γιατί το γραφείο του προέδρου του κυβερνώντος κόμματος ενήργησε προς το Υπουργείο Ενέργειας, για να μεσολαβήσει για προσφορά τέτοιων εταιρειών και προσώπων για αγορά τέτοιων λογισμικών στην Ολλανδία; Και αλήθεια, ποιος τελικά διαμεσολάβησε για την επέκταση -και δεν υπονοώ τον κ. Νεοφύτου, έτσι;- ποιος διαμεσολάβησε για την επέκταση των παράνομων δραστηριοτήτων των πρώην πρακτόρων στην Ελλάδα;

Κύριε Πρόεδρε,

Επέλεξα να κάνω αυτή την εκτενή αναφορά, γιατί απώτερος στόχος του ΑΚΕΛ είναι η προστασία της Κυπριακής Δημοκρατίας, αλλά και του κράτους δικαίου. Το οποίο υπόκειται σε πλήγμα από παράνομες παρακολουθήσεις και υποκλοπές, από παράνομες εξαγωγές κακόβουλων λογισμικών και από την εργαλειοποίηση κρατικών δομών και θεσμών στο όριο της συγκάλυψης και της θεσμικής διαπλοκής. Και αυτό είναι επικίνδυνο για τη Δημοκρατία, απαράδεκτο και καταδικαστέο. Όπως είναι επικίνδυνη για την κρατική μας κυριαρχία η υποθήκευση και εξάρτηση κρατικών υπηρεσιών και υποδομών από εταιρείες Ισραηλινών συμφερόντων. Ακόμα και την επιτήρηση της γραμμής κατάπαυσης του πυρός την έχετε εκχωρήσει σε εταιρείες Ισραηλινών συμφερόντων.

Επιτέλους, πρέπει ως κράτος να γίνουμε καλύτεροι, διότι το αποτέλεσμα πράξεων και παραλείψεων, κατά κανόνα πράξεων συνειδητών, είναι η εκ νέου έκθεση της Κυπριακής Δημοκρατίας, του κράτους μας, κατά τρόπο

αντίστοιχο με το σκάνδαλο των «χρυσών διαβατηρίων». Θύμα το κύρος, η ασφάλεια και η αξιοπιστία της πατρίδας μας. Και επί τούτου, οι ευθύνες των κυβερνώντων είναι και αυταπόδεικτες και βαρύτατες. Επομένως, η οποιασδήποτε μορφής συναλλαγή με εταιρείες ή φυσικά πρόσωπα που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή τέτοιων λογισμικών είναι, στη δική μας αντίληψη, και απαράδεκτη και καταδικαστέα. Και είναι εδώ που προκύπτουν ζητήματα και για την κυβέρνηση και για το κυβερνών κόμμα.

Μελανά σημεία και κηλίδες στο πολιτικό βιογραφικό της απερχόμενης κυβέρνησης είναι και οι επιθέσεις σε βάρος, αλλά και η εργαλειοποίηση ανεξάρτητων θεσμών, η υπόθαλψη του εθνικισμού, του ρατσισμού, της ομοφοβίας και του μισογυνισμού, το κουτσούρεμα στο δίκτυ προστασίας κατά των εκπονήσεων, η απουσία ολοκληρωμένης στεγαστικής πολιτικής, η αποτυχία αποτελεσματικής διαχείρισης των μεταναστευτικών ροών, η συγκαλυψη εγκλημάτων στις Κεντρικές Φυλακές και η πρόδηλη σύγκρουση θεσμών, η αποτυχία αντιμετώπισης της βίας μέσα και έξω από αθλητικούς χώρους με την αποδεδειγμένη αναποτελεσματικότητα ενός δρακόντειου νόμου, κληροδότημα ενός υπουργού που θεωρούσε ότι κατείχε την απόλυτη αλήθεια, η ζημιόγωνα συμφωνία για το λιμάνι Λεμεσού, οι σκιές στις συμφωνίες για τη διαχείριση των αεροδρομίων, οι απόπειρες ιδιωτικοποίησης κερδοφόρων ημικρατικών οργανισμών, η μη έλευση φυσικού αερίου, η μη διείσδυση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο ενεργειακό μείγμα της χώρας μας, τα περιβαλλοντικά εγκλήματα με στόχο την άναρχη ανάπτυξη - και ευτυχώς, με μια συγκροτημένη προσπάθεια σε επίπεδο δύο επιτροπών, αλλά και μέσα από την αντίδραση της κοινωνίας των πολιτών για την ώρα σώσαμε τον Ακάμα- και δεκάδες άλλα, τα οποία στη βασική του ομιλία σταχυολόγησε ο συνάδελφος γενικός γραμματέας της Κεντρικής Επιτροπής του ΑΚΕΛ.

Δικαίως, η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών βαθμολογεί με απροβίβαστο την απερχόμενη κυβέρνηση, πρωταγωνιστές της οποίας ήταν οι κ. Αναστασιάδης, Νεοφύτου και Χριστοδουλίδης. Το γεγονός ότι ο τελευταίος εγκατέλειψε τη βάρκα που έμπαιζε νερά λίγο πριν το τέλος δεν αποτελεί συγχωροχάρτι ούτε τον νομιμοποιεί πολιτικά να επαγγέλλεται την αλλαγή. Νεοφύτου και Χριστοδουλίδης είναι δυστυχώς μέρος του προβλήματος, δεν μπορούν να αποτελέσουν τη λύση του προβλήματος. Μαζί κυβέρνησαν, μαζί παίρνουν απροβίβαστο, μαζί πρέπει να φύγουν.

Κύριε Πρόεδρε,

Αναμφίβολα, όταν κυβερνάς δέκα χρόνια, θα πράξεις και θετικό έργο και έχει υπάρξει θετικό έργο ασφαλώς καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετούς διακυβέρνησης. Στέκομαι σε δύο μεταρρυθμίσεις, για τις οποίες μεταξύ άλλων μεταρρυθμίσεων το ΑΚΕΛ στη Βουλή εργάστηκε σκληρά, για να βελτιωθούν σημαντικά και να ψηφιστούν -και ορθά λέχθηκε και από τον κ. Λεωνίδα- μέσα από συλλογική προσπάθεια στις αρμόδιες επιτροπές, τη μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και τη μεταρρύθμιση της δικαιοσύνης. Μας ανησυχεί η καθυστέρηση στην υλοποίησή τους. Η επόμενη κυβέρνηση θα πρέπει να κινηθεί με την αίσθηση του επείγοντος, για να μην πάνε χαμένοι κόπιοι πολλών χρόνων πάρα πολλών ανθρώπων. Δεν υπάρχει η πολυτέλεια της αποτυχίας. Η τοπική αυτοδιοίκηση πνέει τα λοίσθια και χρειάζεται εκσυγχρονισμό. Το σύστημα απονομής της δικαιοσύνης τελεί υπό κατάρρευση και πρέπει να το αναστηλώσουμε και να το βελτιώσουμε. Το κράτος δικαίου είναι δείκτης της ποιότητας της δημοκρατίας μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Τις δύο προηγούμενες μέρες λέχθηκαν ενδιαφέροντα πράγματα από αυτό το βήμα. Ας δούμε σύντομα μερικά από αυτά. «Αν εκλεγώ Πρόεδρος, σε πέντε χρόνια θα κάνω την Κύπρο 3Α, triple-A», όπως είπε ο κ. Νεοφύτου. Καταγράφεται ότι τα δέκα χρόνια δεν ήταν αρκετά. Καταγράφεται επίσης ότι ούτως ή άλλως, κύριοι του Συναγερμού και κυρίες, μας κάνατε «triple-A» σε πάρα πολλά πράγματα. Στη διαφθορά, στη φτωχοποίηση, στην ακρίβια, στην ενεργειακή κρίση, στην καταβαράθρωση των προσταθειών επίλυσης του Κυπριακού.

«Από την εποχή Κληρίδη δεν έχει υπάρξει ανάλογη αναβάθμιση της αμυντικής θωράκισης», μας είπε ακόμα ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού. Καταγράφεται. Διότι η τότε αναβάθμιση, υπενθυμίζω, επί αείμνηστου Γλαύκου Κληρίδη έγινε με τους S300, για να υφαρπάξει τις ψήφους του κέντρου. Και βέβαια τότε αναβαθμίστηκε εν τέλει η Ελλάδα, όχι η Κύπρος.

«Ο Δημοκρατικός Συναγερμός» -ακούστε αυτό- «δε βρέθηκε έξω από δικαστήρια», είπε δηκτικά ο κ. Νεοφύτου. Να του φρεσκάρω λίγο τη μνήμη, με όλο τον σεβασμό. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός βρέθηκε μέσα σε αίθουσες δικαστηρίων σε μια παγκόσμια νομική πρωτοτυπία και ήταν τότε που ο Κώστας Κληρίδης, Γενικός Εισαγγελέας, αναφώνησε «Ντροπή!», όταν ο Νίκος Αναστασιάδης, Πρόεδρος της Δημοκρατίας, κατέθεσε ως μάρτυρας υπεράσπισης του φίλου του βοηθού Γενικού Εισαγγελέα ενώπιον Ποινικού Δικαστηρίου, χωρίς να αποτραπεί βέβαια τελικά η καταδίκη του για αδικήματα διαφθοράς. Και βέβαια, υπήρχε και άλλος φίλος...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και ολοκληρώνουμε, κύριε Άριστε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

...ο οποίος καταδικάστηκε...

Έχω συνεννόηση, κύριε Πρόεδρε, με τους συναδέλφους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με συγχωρείτε.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Κανένα πρόβλημα.

Ο οποίος καταδικάστηκε, αλλά δεν έκατσε ούτε και μια μέρα στη φυλακή, γιατί, όπως πολύ εύστοχα είπε για άλλο ζήτημα ο πρώην συνάδελφος του ΔΗΣΥ Γιώργος Γεωργίου, «είχε μπάρμπα στην Κορώνη». Στην προκείμενη περίπτωση «ο μπάρμπα» ήταν εκ Λεμεσού ορμώμενος.

Σε κάθε περίπτωση, για να 'μαστε δίκαιοι, οφείλουμε να ευχαριστήσουμε τον ηγέτη του κυβερνώντος κόμματος, αφού με την ομιλία του η αλήθεια είναι πως μας ταξίδεψε νοερά στη Σουηδία, στη Φινλανδία των ολοήμερων σχολείων, του κράτους πάνω στο κινητό μας, της προσιτής στέγης, του κοινωνικού κράτους, αλλά στην Κύπρο που κυβέρνησαν δέκα χρόνια δεν αρτίρησεν χρόνος, για να κάνουν και αυτά, χρειάζονται άλλα πέντε.

Κύριε Πρόεδρε,

Ολοκληρώνω σε δύο λεπτά με μια σημαντική αναφορά στο υπόλοιπο κομμάτι του κοινοβουλίου. Άκουσα με μεγάλη προσοχή και ακούσαμε με μεγάλη προσοχή τις ομιλίες των ηγετών του Δημοκρατικού Κόμματος, της ΔΗΠΑ και της ΕΔΕΚ. Ούτε προχτές ξεκαθάρισε ποια θα είναι η πορεία πλεύσης στο Κυπριακό με υποψήφιο τον κ. Χριστοδουλίδη. Ο κ. Παπαδόπουλος μίλησε για αναθεώρηση στρατηγικής και, ως γνωστό, το ΔΗΚΟ απορρίπτει το Πλαίσιο Γκουτέρες. Ο κ. Καρογιάν αποκάλυψε το Πλαίσιο Γκουτέρες ως σημείο εκκίνησης των συνομιλιών. Ο κ. Σιζόπουλος άσκησε κριτική στο κεκτημένο των συνομιλιών, ενώ, ως γνωστό -και δικαίωμά της- η ΕΔΕΚ έχει με συνεδριακή απόφαση αποφανθεί ότι η διζωνική δικοινοτική ομοσπονδία αποτελεί τη χειρότερη μορφή νομιμοποιημένης διχοτόμησης, ενώ προχτές η τέταρτη εταιρός της συνεργασίας, η κ. Θεοχάρους, η πολύ αγαπητή κ. Θεοχάρους, μας υπενθύμισε με ανάρτησή της τον πόθο για ένωση μετά της μητρός Ελλάδος.

Διερωτώμαστε ειλικρινά, σε ποιο σοβαρό μοτίβο, αν εκλεγεί ο κ. Χριστοδουλίδης... Τι θα κάνει; Θα παραπέμψει την επιδιωκόμενη λύση στον μηχανισμό επίλυσης αδιεξόδων στο συντονιστικό όργανο; Θα αποφασίζουν εκεί με ειδική πλειοψηφία ή θα απαιτείται μια θετική ψήφος από κάθε κόμμα, για να ληφθούν αποφάσεις; Τελικά, έχει δική του θέση για το Κυπριακό ή θα είναι Πρόεδρος πολλαπλής επιλογής; Διότι, κακά είναι τα ψέματα, στην περιρρέουσα είναι και ένα κομμάτι του ΔΡΑΣΙΣ-ΚΕΣ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Μετά από δέκα χρόνια διακυβέρνησης η Δημοκρατία, κατά την άποψή μας, χρειάζεται αλλαγή. Η κοινωνία την έχει ανάγκη. Οι πολίτες σε ποσοστό πέραν του 70% την επιζητούν. Και δεν μπορεί να υπάρξει αλλαγή με έναν από τους στενότερους των συνεργατών σε πολιτικό επίπεδο του Νίκου Αναστασιάδη, οι οποίοι αλήθεια είναι πως ερίζουν για το ποιος θα πάρει το δακτυλίδι της διαδοχής. Ο Δημοκρατικός Συναγερμός κυβέρνησε, δοκιμάστηκε. Σήμερα η Κύπρος χρειάζεται μια πραγματικά ανεξάρτητη, υπερκομματική υποψηφιότητα. Μια προσωπικότητα που θα ενώνει τους πολίτες γύρω από ξεκάθαρες πολιτικές θέσεις και όχι τις ηγεσίες γύρω από μια καρέκλα. Χρειάζεται έναν Πρόεδρο με καθαρό πολιτικό παρελθόν και καθαρό μέτωπο. Χωρίς βαρίδια και σκιές που δημιουργεί δίκαια ή άδικα η εξουσία και η τριβή με την εξουσία. Και αυτός είναι ο Ανδρέας Μαυρογιάννης.

Μαζί του μοιραζόμαστε την έγνοια για τους νέους και τις νέες μας. Έχουμε κοινό όραμα για την κοινωνία, το περιβάλλον, την αειφορία, ένα νέο μοντέλο βιώσιμης ανάπτυξης. Για την υγεία και τη θωράκιση του ΓΕΣΥ, για την έρευνα, την καινοτομία, τον ψηφιακό μετασχηματισμό. Για το Κυπριακό, στο οποίο πρέπει να επανεκκινήσει τάχιστα μια διαδικασία διεκδίκησης, απελευθέρωσης και επανένωσης. Μοιραζόμαστε το όραμα για ένα νέο πολιτικό ήθος, που τόσο έχουμε ανάγκη και που τόσο πολύ δικαιούνται οι πολίτες. Με τη δύναμη του παραδείγματός μας για μια νέα κουλτούρα, νέα ηθική στην πολιτική.

Το διακύβευμα των επικείμενων εκλογών είναι απλό, μα και πολύ ουσιαστικό. Είτε θα γυρίσουμε σελίδα με μια προοδευτική διακυβέρνηση των πολλών είτε θα παραμείνουμε προσκολλημένοι στα ηθικά, κοινωνικά και πολιτικά ελλείμματα του Συναγερμού με έναν εκ των δύο επίδοξων συνεχιστών του κ. Αναστασιάδη. Είτε θα εκλέξουμε Πρόεδρο που θα υπηρετεί τους πολίτες είτε θα εκλέξουμε Πρόεδρο που θα συνεχίσει να υπηρετεί τους λίγους και εκλεκτούς ημετέρους του κ. Αναστασιάδη, του περιγύρου και της ηγεσίας του Δημοκρατικού Συναγερμού.

Κύριε Πρόεδρε,

Κατερχόμενος από το βήμα, θέλω ειλικρινά να ευχαριστήσω τη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών, τους κοινοβουλευτικούς μας συνεργάτες και συνεργάτιδες, που συνδράμουν αθόρυβα και ουσιαστικά το έργο μας, καθώς και συνολικά τη διεύθυνση και το προσωπικό της Βουλής. Θέλω επίσης να ευχαριστήσω την

πρόεδρο και τα μέλη της επιτροπής Οικονομικών για τη συνεργασία. Η συναδελφική αντιπαράθεση ιδεών, με σεβασμό πάντοτε στη διαφορετική πολιτική άποψη, είναι στοιχείο υγείας για τη δημοκρατία.

Εύχομαι από καρδιάς σε όλες και όλους υγεία και στην Κύπρο μας επιτέλους ελευθερία και ειρήνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Άριστε.

Ναι, κύριε Αβέρωφ.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, από χθες είχα την τιμητική μου σχεδόν απ' όλους τους συναδέλφους που ανέβηκαν στο βήμα. Δε θα απαντήσω στον αγαπητό συνάδελφο κ. Δαμιανού, θεωρώ υποχρέωση όμως να πω κάτι, που αναφέρθηκε στο Κυπριακό. Είναι γνωστές οι θέσεις ολωνών μας, δεν αμφιβάλλω για τον πατριωτισμό του καθενός, για να δούμε την πατρίδα μας επανενωμένη, και δεν εξαρτάται πόσα λεπτά μιλάς στην ολομέλεια για τους προϋπολογισμούς για το Κυπριακό, που, αυστηρά ομιλούντες, το μόνο θέμα που έπρεπε να μιλούμε είναι για τους προϋπολογισμούς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έν' τεχνικό το θέμα που αναφέρετε, κύριε Αβέρωφ, αλλά ξέρετε, είσαστε παλιός βουλευτής, οι συνάδελφοι επιλέγουν τι θα πουν στη συζήτηση των προϋπολογισμών.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Είπε ενάμισι λεπτό...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν υπάρχει θέμα. Θα μιλήσουν όλοι όσο χρειάζεται.

Τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Χάρης Γεωργιάδης από τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

Αγαπητέ Χάρη, το βήμα δικό σας για τον χρόνο που έχει καθορισθεί από τη γραμματεία.

ΧΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ:

Σας ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πρώτα απ' όλα, να εκφράσω τη λύπη μου για αυτή την αχρείαστη αναμόχλευση διχαστικών παθών του παρελθόντος και την προσπάθεια της πόλωσης και της όξυνσης που επιχειρείται αυτές τις μέρες από την αντιπολίτευση. Αντί να συζητούμε για το πώς θα οδηγήσουμε την πατρίδα μας μπροστά, επιχειρούμε ξανά να τη διχάσουμε.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Δε θεωρώ ότι χρειάζεται να αναφερθώ και εγώ στο τι παραλάβαμε και από πού ξεκινήσαμε αυτή τη δεκαετία της διακυβέρνησης Αναστασιάδη-Δημοκρατικού Συναγερμού. Την πλήρη κατάρρευση στην οποία είχε οδηγηθεί η οικονομία της χώρας μας. Την ανεργία, που ήταν στο 17%. Τα κοινωνικά παντοπωλεία και την κοινωνική απόγνωση εκείνης της περιόδου. Το ότι παραλάβαμε ένα κράτος που είχε ταμείο για έναν μόλις μήνα. Δε χρειάζεται να πω περισσότερα, γιατί οι συμπολίτες μας τα έζησαν και τα θυμούνται πολύ καλά, παρ' όλο που οι συνάδελφοι του ΑΚΕΛ θα μας ήθελαν να τα ξεχάσουμε.

Θα ήθελα όμως να σχολιάσω τη συχνά επαναλαμβανόμενη θέση της αριστεράς -που ακούσαμε και σε αυτή τη συζήτηση από τον κ. Στεφάνου- ότι τα δημόσια οικονομικά δεν ήταν το πρόβλημα παρά μόνο οι τράπεζες. Και θα τη σχολιάσω αυτή τη θέση, επειδή θεωρώ ότι αφορά και το σήμερα. Είναι ενδεικτική των προθέσεων και των προσεγγίσεων σε σχέση με την οικονομική πολιτική του κράτους μας.

Αλλά να θέσω πρώτα ένα ερώτημα: Εάν ήταν οι τράπεζες το μοναδικό πρόβλημα που αντιμετωπίζαμε, τι ακριβώς κάνατε; Το αναγνωρίσατε; Το αντιμετωπίσατε; Λάβατε κάποια μέτρα, για να αποτρέψετε τα χειρότερα, ή μήπως κρύψατε το πρόβλημα κάτω από το χαλί;

Και θα θυμίσω τι έλεγε ο Υπουργός Οικονομικών της κυβέρνησης ΑΚΕΛ-ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ, ο Χαρίλαος Σταυράκης, τον Οκτώβριο του 2008 στην επιτροπή Οικονομικών της Βουλής: «Δεν είναι υπερβολή να πούμε ότι έχουμε ίσως το πιο ασφαλισμένο τραπεζικό σύστημα στην Ευρώπη». Κάτι σαν τη διαφήμιση της γνωστής μπίρας δηλαδή! Και δύο χρόνια αργότερα, τον Δεκέβριο του 2010, από αυτό το βήμα, ο τότε υπουργός επαναλάμβανε τη θέση του δηλώνοντας: «Θα ήθελα ως κυβέρνηση να εκφράσουμε την ευαρέσκεια και την ικανοποίησή μας

για τη σημαντική συνεισφορά του τραπεζικού τομέα στην κυπριακή οικονομία. Ευτυχώς, οι τράπεζές μας απέφυγαν τα λάθη άλλων διεθνών τραπεζών, δεν είχαν έκθεση στα ούτω καλούμενα “τοξικά προϊόντα” και διατηρούν ικανοποιητική επικερδότητα». Οι τράπεζες. Εννοείται ότι ελάχιστους μήνες αργότερα σταμάτησε η μουσική, κατέρρευσε το σύστημα και η Κύπρος έχασε εντελώς την πρόσβασή της στις διεθνείς αγορές. Και το τραπεζικό σύστημα παρέμεινε στον αναπνευστήρα, όπως χαρακτηριστικά ομολόγησε αργότερα ο τότε Διοικητής.

Αλλά να επανέλθω, κύριε Πρόεδρε, στα δημόσια οικονομικά, για τα οποία, όπως μας λένε, δεν υπήρχε κανένα πρόβλημα. Προσέξτε, συνάδελφοι, να δαπανάς €1 δις τον χρόνο, που δεν έχεις, και να το κάνεις για πέντε συνεχόμενα χρόνια δεν είναι πρόβλημα! Δε συνειδητοποιούν κάποιοι ότι εκείνα τα μεγάλα και επαναλαμβανόμενα ελλείμματα μας είχαν αφήσει εκτεθειμένους, χωρίς περιθώρια αντίδρασης, όταν ήρθαν πράγματι τα δύσκολα. Γι’ αυτό και, όταν κορυφώθηκε η κρίση την περίοδο 2011-2012, η προηγούμενη κυβέρνηση βρέθηκε πράγματι στη δυσάρεστη θέση να πρέψει να περικόψει όλα σχεδόν τα κοινωνικά προγράμματα, τότε που τα είχαμε ανάγκη. Και το χειρότερο, όταν στα επόμενα χρόνια με προσπάθεια μεγάλη, με δύσκολες αποφάσεις μετατρέψαμε τα ελλείμματα σε πλεονάσματα και θέσαμε τη χώρα σε μια σταθερή πορεία, δεχόμασταν και κριτική όχι μόνο από το ΑΚΕΛ, αλλά και από άλλους ότι είμαστε νεοφιλελεύθεροι και κοινωνικά ανάλγητοι.

Φανταστείτε όμως, συνάδελφοι, εάν το 2020, αντί για ισχυρά πλεονάσματα, είχαμε ελλείμματα και άδεια ταμεία· αντί στην επενδυτική βαθμίδα, εξακολουθούσαμε να ήμασταν υποβαθμισμένοι. Πώς θα στηρίζαμε την κοινωνία, πώς θα κρατούσαμε τη χώρα μας όρθια με την έλευση της πανδημίας; Με άδεια ταμεία;

Η κοινωνική ευαισθησία, αγαπητοί συνάδελφοι, δεν είναι με τα ωραία λόγια που εκδηλώνεται αλλά με τις πράξεις. Επειδή στα δύσκολα πάντα μετρούν οι πράξεις. Γι’ αυτό και θεωρούμε εξαιρετικά σημαντικό το γεγονός ότι για άλλη μια χρονιά ο Υπουργός Οικονομικών και η κυβέρνηση Αναστασιάδη θέτουν ενώπιόν μας έναν ισοσκελισμένο προϋπολογισμό, με σημαντικά αποθέματα στα κρατικά ταμεία, επειδή είναι ακριβώς αυτά τα αποθέματα που αποτελούν την ασπίδα προστασίας μας και μας θωρακίζουν μπροστά στα δύσκολα, μπροστά στον μακρύ χειμώνα της παγκόσμιας οικονομίας που έρχεται.

Θα ήταν εύκολο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, για την κυβέρνηση να εισακούσει τις φωνές της αντιπολίτευσης και να ανοίξει τα ταμεία, ειδικά τώρα που είναι προεκλογική περίοδος. Είναι εύκολο να ξοδεύεις αλόγιστα και να αφήνεις τον λογαριασμό σε άλλους. Θα ήταν όμως ανεύθυνο και δε θα το πράξουμε ποτέ, γιατί ξέρουν ότι το κράτος δεν έχει λεφτόδεντρο ούτε μηχανή που κόβει ευρώ. Ό,τι δαπανά, όσα δαπανά τα εισπράττει από τους φορολογούμενους πολίτες. Και γι’ αυτό πρέπει να είμαστε προσεκτικοί.

Και ας προσέξουμε επιτέλους τι συνέβη σε μια μεγάλη και ισχυρή οικονομία, του Ηνωμένου Βασιλείου, όταν προτάθηκε ένας αλόγιστος ελλειμματικός προϋπολογισμός. Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο εξίσου σημαντικό. Ο πληθωρισμός δυστυχώς δεν αντιμετωπίζεται με μεγάλες αυξήσεις των δημοσίων δαπανών. Να ρίχνεις αλόγιστα χρήμα στην αγορά σε περίοδο πληθωρισμού είναι σαν να ρίχνεις λάδι στη φωτιά, απλώς κάνει το πρόβλημα πιο έντονο. Γι’ αυτό και σωστά τα μέτρα της κυβέρνησης είναι στοχευμένα και λελογισμένα και γι’ αυτό πρέπει πάνω απ’ όλα να κρατήσουμε την οικονομία μας σε θετικούς ρυθμούς ανάπτυξης.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Από το 2015 μέχρι σήμερα -με εξαίρεση ασφαλώς το 2020, που ήταν η χρονιά της πανδημίας- η οικονομία μας καταγράφει ρυθμούς ανάπτυξης που προσεγγίζουν το 6% ετησίως. Πρόκειται για εξαιρετική επίδοση, που δεν είναι πλέον αποτέλεσμα είτε των αλόγιστων υψηλών κρατικών δαπανών ή του υπέρμετρου δανεισμού προς τα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις όπως ήταν στο παρελθόν· είναι αποτέλεσμα των σωστών πολιτικών που ενθάρρυναν την οικονομική και την επενδυτική δραστηριότητα. Αλλά, κατά τα άλλα, οι πολιτικές μας είναι «αντιανάπτυξιακές».

Και είναι με την ανάπτυξη που μειώσαμε την ανεργία, είναι με την ανάπτυξη που περιορίσαμε τα ελλείμματα και είδαμε τα δημόσια έσοδα να αυξάνονται, όχι με φορολογίες, τις οποίες κατ’ ακρίβειαν μειώσαμε. Καταργήθηκε η έκτακτη εισφορά πάνω στους μισθούς στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, καταργήθηκε η φορολογία ακίνητης ιδιοκτησίας, δόθηκαν κίνητρα φορολογικά για επενδύσεις κεφαλαίου σε επιχειρήσεις, επιπρόσθετα κίνητρα για επενδύσεις σε καινοτόμες επιχειρήσεις, επιταχυνόμενη απόσβεση για μηχανήματα, εγκαταστάσεις και βιομηχανικά κτίρια, ελαφρύνσεις για ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων και τόσα άλλα. Αυτό σημαίνει αναπτυξιακή πολιτική, όχι να δαπανά το κράτος λεφτά που δεν έχει.

Είναι με αυτό τον τρόπο, με την ανάπτυξη και τα κίνητρα, που μπορέσαμε να ενισχύουμε το κράτος πρόνοιας και με το ΓΕΣΥ και με το ΕΕΕ. Είναι με την ανάπτυξη που μπορέσαμε να βάλουμε μπροστά ένα μεγάλο πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, που πραγματικά αλλάζει τη χώρα μας. Από τον ψηφιακό μετασχηματισμό, που ξεκίνησε δυνατά, τις μεγάλες επενδύσεις στις πανεπιστημιακές και ερευνητικές υποδομές, τα μεγάλα οδικά έργα, που για δεκαετίες ήταν στο ράφι. Και είναι με την ανάπτυξη που θα μετριάσουμε τις συνέπειες των έντονων πληθωριστικών πιέσεων που αντιμετωπίζουν πράγματι οι συμπολίτες μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες κύριοι συνάδελφοι,

Η ισχυρή οικονομία είναι η απαραίτητη προϋπόθεση για την πρόοδο κάθε κράτους, κάθε κοινωνίας, όμως για εμάς, για τον κυπριακό ελληνισμό, η ισχυρή οικονομία είναι και ζήτημα εθνικής επιβίωσης. Επειδή έχουμε απέναντί μας μια Τουρκία που την τελευταία δεκαετία γίνεται όλο και πιο επιθετική και απρόβλεπτη. Που όχι μόνο παρεμποδίζει την προοπτική επανένωσης της πατρίδας μας, αλλά ευθέως απειλεί Ελλάδα και Κύπρο. Και η ισχυρή οικονομία είναι η απαραίτητη προϋπόθεση που θα επιτρέψει στον ελληνισμό να αντιμετωπίσει και να αποτρέψει τις τουρκικές κινήσεις. Επειδή ισχυρή οικονομία σημαίνει ισχυρή άμυνα. Και μας ικανοποιεί ιδιαίτερα το γεγονός ότι από το 2016, αμέσως μετά την έξοδο της χώρας από το μνημόνιο, καταρτίστηκε και είναι πλέον σε πλήρη εφαρμογή το μεγαλύτερο εξοπλιστικό πρόγραμμα της εικοσαετίας. Μας καταγγέλλει βέβαια το ΑΚΕΛ, επειδή μεταξύ πολλών άλλων αποκτούμε και σύστημα επιτήρησης της γραμμής αντιπαράταξης, σύστημα επιτήρησης του κατοχικού στρατού. Ισχυρή οικονομία ακόμα σημαίνει και δυνατότητα επιρροής στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. Όταν έχεις ισχυρή οικονομία και δε ζεις με τα δανεικά των εταίρων σου, μπορείς και να διεκδικήσεις.

Στο πλαίσιο βέβαια μιας εξίσου αξιόπιστης εξωτερικής πολιτικής. Η χώρα μας χρειάζεται ξεκάθαρο πολιτικό προσανατολισμό, ευρωπαϊκό και δυτικό. Χρειάζεται Πρόεδρο και κυβέρνηση που δε θα πατά σε δύο βάρκες. Στο Κυπριακό -παρά τις δυσκολίες- να ξέρουμε τουλάχιστον τι είναι αυτό που θέλουμε. Η Κύπρος πρέπει να συνεχίσει να λειτουργεί ως αξιόπιστο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Να βελτιώσουμε ακόμη περισσότερο τις σχέσεις μας με τις Ηνωμένες Πολιτείες, ειδικά μετά την εξαιρετικά σημαντική απόφαση για άρση του εμπάργκο πώλησης όπλων, και να εργαστούμε χωρίς δογματισμούς για την προώθηση της ένταξης της χώρας μας και στο ΝΑΤΟ. Και ασφαλώς, να συνεχίσουμε να τασσόμαστε με τα δημοκρατικά κράτη της Ευρώπης, στηρίζοντας τον αγώνα της Ουκρανίας για την ελευθερία, επειδή ακριβώς ξέρουμε τι σημαίνει εισβολή και κατοχή, ξέρουμε τι σημαίνει να έχεις δίπλα σου έναν επιθετικό και αναθεωρητικό γείτονα.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η οικονομία είναι πράγματι εθνική υπόθεση. Και χάρηκα που άκουσα τον κ. Νικόλα Παπαδόπουλο χθες να δηλώνει ότι η χώρα μας χρειάζεται σταθερότητα, σοβαρότητα και συνέπεια και ότι για αυτό τον λόγο θα υπερψηφίσει το κόμμα του τον κρατικό προϋπολογισμό. Έτσι είναι. Αλλά διερωτώμαι, το 2021, στην κορύφωση της κρίσης της πανδημίας, όταν αφήνατε τη χώρα χωρίς προϋπολογισμό, δε χρειαζόταν η χώρα μας σταθερότητα; Ή μήπως η σοβαρότητα είναι α λα καρτ;

Άκουσα και τις αναφορές για την επιτυχία της εξόδου από το μνημόνιο, που μου θύμισαν τη σωστή πράγματι στάση του κ. Νικόλα Παπαδόπουλου και του ΔΗΚΟ στα πρώτα χρόνια μέχρι το 2014. Όταν σωστά έλεγε ο κ. Παπαδόπουλος «ο πιο γρήγορος δρόμος, για να απαλλαγούμε από το μνημόνιο, είναι να το εφαρμόσουμε, οι αποφάσεις μας πρέπει να υλοποιηθούν και οι δεσμεύσεις μας πρέπει να τηρηθούν». Όμως, να θυμίσω ότι λίγους μήνες αργότερα ζηλέψατε τη ρητορική του ΣΥΡΙΖΑ και του Βαρουφάκη και μας λέγατε ότι το δίλημμα σήμερα δεν είναι μνημόνιο ή όχι μνημόνιο, το ζήτημα είναι υποταγή ή διεκδίκηση. Και η συνέπεια α λα καρτ δηλαδή.

Κατέγραφα ακόμη τις ανησυχίες των συναδέλφων του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ για την υπέρμετρη διόγκωση των δαπανών για το ΓΕΣΥ. Και εγώ ανησυχώ. Ξεχάσατε όμως, συνάδελφοι, ότι κρατούσατε δεσμευμένο το κονδύλι που σας ζητούσα εκ μέρους της κυβέρνησης για διεξαγωγή μελέτης από ανεξάρτητο όικο, ο οποίος θα έλεγε και θα επιβεβαίωνε τις παραδοχές, θα υπολόγιζε σωστά τα έσοδα και δαπάνες του ΓΕΣΥ και θα ξέραμε εκ των προτέρων πόσο θα κόστιζε. Το κονδύλι δεν αποδεσμεύτηκε ποτέ, η μελέτη δεν έγινε, αλλά σήμερα διαμαρτυρόμαστε ότι έπεσαν έξω οι σχεδιασμοί. Είναι και αυτό άλλο ένα δείγμα σοβαρότητας.

Και, επειδή μιλάμε για σοβαρότητα και επειδή άκουσα χθες από εσάς, κύριε Πρόεδρε, ότι μαζί με τον κ. Χριστοδουλίδη θα επανασυστήσετε τον συνεργατισμό... Στην περίπτωση βέβαια που οι κύριοι Χριστοδουλίδης και Κουλιός γίνουν κυβέρνηση! Έχω μόνο μία εισήγηση. Ξεκινήστε από τη ΣΠΕ Μακράσukas, για την οποία ο Πρόεδρος μας είχε πει από αυτό το βήμα τον Σεπτέμβριο του 2013 τα εξής: «Να σας πω για μια συνεργατική που την ξέρω, ας πούμε της Μακράσukas. Ο γέρος ο Μαρίνος έκαμε μια σπουδαία συνεργατική και αυτή λειτουργούσε άψογα άχρι ημερών. Και σαν τούτη τη συνεργατική εγώ νομίζω είναι η πλειοψηφία». Στην πραγματικότητα, η συνεργατική Μακράσukas, όπως και όλες οι άλλες, ήταν βουτηγμένη στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια σε ποσοστό που έφτανε το 70%. Ποιο είναι το πιο ενδιαφέρον όμως; Όπως αποκαλύφθηκε στη συνέχεια, ο γραμματέας-διευθυντής στο συγκεκριμένο συνεργατικό αφυπηρέτησε πρόωρα, το 2011, μετά από είκοσι τέσσερα χρόνια υπηρεσίας, λαμβάνοντας αφορολόγητο εφάπαξ ποσό ύψους μισού εκατομμυρίου λόγω απώλειας καριέρας. Την αμέσως επόμενη ημέρα, ο εν λόγω συνταξιούχος προσελήφθη από το ίδιο συνεργατικό ίδρυμα ως ειδικός σύμβουλος με μισθό και ωφελήματα που ανέρχονταν στις €120.000 ετησίως και στην κενωθείσα θέση του γραμματέα-διευθυντή διορίστηκε ο γιος του, κληρονομώντας και τον παχύλο μισθό του πατέρα του. Καταλαβαίνω λοιπόν γιατί κάποιοι θυμούνται με νοσταλγία τα παλιά!

Αλλά συνεχή είναι τα παραδείγματα της συνέπειας και της αξιοπιστίας και από την αριστερά. Άκουσα τους κ. Στεφάνου και Κυπριανού να περηφανεύονται ότι απέτρεψαν τις δικές μας δεσμεύσεις για τις ιδιωτικοποιήσεις. Θα θυμίσω λοιπόν τι έλεγε ο κ. Πανίκος Δημητριάδης τον Γενάρη του 2013: «Τις ιδιωτικοποιήσεις τις έχουμε ήδη αποδεχθεί. Δηλαδή το να συζητούμε δημόσια ότι δε θα κάνουμε

ιδιωτικοποιήσεις, τη στιγμή που τις έχουμε δεχθεί, δε στέλνει το σωστό μήνυμα». Για να προσθέσει ο δικός σας Υπουργός Οικονομικών: «Ουδείς από την παρούσα κυβέρνηση μπορεί να ξεφύγει από τις δεσμεύσεις που έχουν αναληφθεί, στις οποίες περιλαμβάνονται ξεκάθαρα οι ιδιωτικοποιήσεις». Στα δε αεροδρόμια, κύριε Δαμιανού, την υπογραφή της σύμβασης την οποία προ ολίγου έχετε καταγγείλει, φέρει την υπογραφή του υπουργού του ΑΚΕΛ, του κ. Θράσου.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το μεγάλο διακύβευμα είναι εάν θα καταφέρουμε να κρατήσουμε τη χώρα μας σε μια σταθερή πορεία ανάπτυξης. Μπορούμε να το καταφέρουμε; Μπορούμε να αντιμετωπίσουμε την αβεβαιότητα και τους κινδύνους που απειλούν ολόκληρη την Ευρώπη; Μπορούμε να αξιοποιήσουμε τις ευκαιρίες, για να οδηγήσουμε την πατρίδα μας μπροστά; Να πραγματοποιήσουμε τομές στην παιδεία, να δώσουμε στους νέους μας τα εφόδια για τη νέα εποχή, στην οποία έχουμε ήδη εισέλθει; Να αξιοποιήσουμε βεβαίως το Σχέδιο Ανάκαμψης, να προωθήσουμε την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, να δημιουργήσουμε ευκαιρίες και ποιοτικές θέσεις εργασίας; Μπορούμε;

Βεβαίως και μπορούμε! Από εμάς εξαρτάται. Φτάνει να συνεχίσουμε να έχουμε σταθερή κυβέρνηση. Γιατί η σταθερή οικονομία προϋποθέτει σταθερή κυβέρνηση. Γιατί η προοπτική προϋποθέτει ικανή ηγεσία. Χρειαζόμαστε Πρόεδρο έμπειρο και δοκιμασμένο στα δύσκολα. Θέλουμε κυβέρνηση που δε θα χρειάζεται μηχανισμό επίλυσης διαφορών, προκειμένου να λάβει αποφάσεις. Χρειάζεται συνέχεια και αξιοπιστία, την οποία μόνο ο Δημοκρατικός Συναγερμός και ο Αβέρωφ Νεοφύτου μπορούν να διασφαλίσουν!

Σας ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Γεωργιάδη.

Καταρχάς, να αναφέρω το εξής όσον αφορά τον Υπουργό Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Κυριάκο Κούσιο, ο οποίος με ενημέρωσε τηλεφωνικά ότι απουσιάζει στο εξωτερικό και θεσμικά έπρεπε να είναι εδώ και δεν μπορεί να είναι και ενημέρωσε και την Προεδρία της Βουλής. Με την ευκαιρία, ενημερώνω ότι παρών είναι ο Υπουργός Οικονομικών κ. Κωνσταντίνος Πετρίδης μαζί με τον γενικό διευθυντή του υπουργείου, τον Γεώργιο Παντελή, τους οποίους καλωσορίζουμε! Δε δέκοψα προηγουμένως να το πω, διότι ήταν ομιλητές στο βήμα.

Τον λόγο θα πάρει ο συνάδελφος κ. Σταύρος Παπαδούρης από το Κίνημα των Οικολόγων.

Κύριε Παπαδούρη, έχετε δεκατέσσερα λεπτά, σύμφωνα με τη σημείωση που μου έχουν δώσει, εξαιρουμένου του χρόνου προσελεύσεώς σας.

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥΡΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Αγαπητέ υπουργέ,

Αγαπητέ γενικό διευθυντή,

Θέλω καταρχάς να ευχαριστήσω πρωτίστως την πρόεδρο της επιτροπής Οικονομικών, αλλά και τους υπόλοιπους συνάδελφους για το πολύ καλό κλίμα που επικράτησε κατά τη διάρκεια της εξέτασης του κρατικού προϋπολογισμού, σε μια αρκετά πιεστική περίοδο για όλους. Να ευχαριστήσω επίσης τη γενική διευθύντρια και το γραμματειακό προσωπικό της Βουλής για τον άψογο συντονισμό τους, καθώς επίσης και τους δικούς μου κοινοβουλευτικούς συνεργάτες, τον Γιώργο Ηλιάδη και τη Γεωργία Στυλιανού, για όλη την πολύτιμη βοήθεια.

Ο προϋπολογισμός ενός κράτους, η συζήτηση, αλλά και η υπερψήφιση ή καταψήφισή του από το κοινοβούλιο αποτελεί μια από τις σοβαρότερες διαδικασίες λογοδοσίας τόσο των πεπραγμένων, αλλά και του οράματος της εκάστοτε κυβέρνησης. Ταυτόχρονα, αποτελεί και μια ακτινογραφία των γενικότερων οικονομικών αρχών του κράτους, σε σχέση με το όποιο φαίνεται αν υπάρχει το όποιο πλεόνασμα ή έλλειμμα στα δημόσια ταμεία, αλλά πάνω από όλα αποτυπώνει κάτι πολύ πιο σημαντικό· αποτυπώνει την πολιτική πρόθεση που έχει το κράτος έναντι των πολιτών του. Η πρόθεση αυτή φυσικά εξαρτάται και πολλές φορές καθορίζεται από το πόσο θετικό υπολογίζουμε να είναι οι ρυθμοί ανάπτυξης και από τις σχετικές αξιολογήσεις που θα λάβει η χώρα μας, αν όμως η πρόθεση καθ' εαυτό δε διασφαλίζει μια ευημερούσα κοινωνία στο σύνολό της και πολίτες που απολαμβάνουν καλή ποιότητα ζωής, οι όποιοι οικονομικοί όροι παραμένουν απλώς θεωρίες και αριθμοί.

Κατά την εξέταση του προϋπολογισμού για το 2023 σίγουρα λάβαμε υπόψη όλους τους εξωγενείς παράγοντες που επηρέασαν αρνητικά τη φεινή χρονιά. Πανδημία, εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και τον συνεχιζόμενο πόλεμο, καθώς και τις συνέπειες των οικονομικών κυρώσεων έναντι της Ρωσίας. Συνέπειες που αφορούν συγκεκριμένα την πρωτόγνωρη αύξηση του πληθωρισμού, την επακόλουθη αύξηση των πρώτων υλών

και γενικότερα των αγαθών, τον άμεσο αντίκτυπο και τα ακραία φαινόμενα ακρίβειας που βιώσαμε, αλλά και την παγκόσμια αστάθεια τόσο στις αγορές, αλλά και στη μειωμένη αγοραστική δύναμη, βασιζόμενη στην αβεβαιότητα των καιρών. Επιπρόσθετα, συνυπολογίσαμε την άκρως σημαντική και αλληλένδετη σχέση του προϋπολογισμού με τις προϋποθέσεις και τα προαπαιτούμενα του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, με όλες τις αναγκαίες μεταρρυθμίσεις. Έναν αναγκαίο εκσυγχρονισμό, που για πολλά χρόνια σκάλωνε στην έλλειψη οράματος της εκάστοτε κυβέρνησης.

Προσπαθώντας να είμαι πάντα όσο πιο δίκαιος μπορώ, δεν μπορώ παρά να χαιρετίσω τα βασικά αριθμητικά δεδομένα του κρατικού προϋπολογισμού, που εύκολα μπορούν να τον χαρακτηρίσουν ως αρκετά ισορροπημένο και αναπτυξιακό, με αποδεκτά ισοζύγια και προσπάθεια επίτευξης των απαραίτητων εναρμονιστικών μεταρρυθμίσεων, ως η υποχρέωσή μας έναντι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η αύξηση του φεινού προϋπολογισμού κατά €500 εκατομ. σε σχέση με τον περσινό, το απόθεμα του €1 δις στα κρατικά ταμεία ως αποκομμί για τα χειρότερα -και ελπίζω πραγματικά να μην τα χρησιμοποιήσουμε, να μη χρειαστεί να τα χρησιμοποιήσουμε, γιατί αρκετές κρίσεις έχουμε βιώσει τα τελευταία δύο χρόνια- όπως επίσης και η μείωση του δημόσιου χρέους κοντά στο 90% του ΑΕΠ αποτελούν ενδείξεις ότι είμαστε σε σχετικά καλά και αποδεκτά επίπεδα.

Αυτά όσον αφορά τα αριθμητικά δεδομένα. Ας δούμε όμως και τα πραγματικά καθημερινά δεδομένα, για να αντιληφθούμε τα πραγματικά προβλήματα των πολιτών και τα αναπάντητα ερωτήματα τα οποία βιώνουν εδώ και δέκα χρόνια διακυβέρνησης της παρούσας κυβέρνησης.

Ας απαντήσει η παρούσα κυβέρνηση για την ποιότητα ζωής που απολαμβάνουν οι πολίτες, όταν συνεχώς και διαχρονικά οι όποιες προσπάθειες επικοινωνίας με τις κυβερνητικές υπηρεσίες και τα κυβερνητικά τμήματα πέφτουν στο κενό, γιατί πολύ απλά δεν απαντάει κανένας τα τηλέφωνα. Ξέρω, θα μου πείτε ότι είστε στη διαδικασία του να δημιουργηθεί τηλεφωνικό κέντρο. Συμφωνούμε, αλλά προς τι η καθυστέρηση των δέκα ετών;

Ας απαντήσει η κυβέρνηση για το 20% των πολιτών, δηλαδή ένας στους πέντε, που ζει σήμερα κάτω από το καθεστώς σχετικής φτώχειας βάσει των τελευταίων στατιστικών στοιχείων. Πώς θα επιβιώσουν τα άτομα αυτά, όταν το κόστος ενοικίου, διακίνησης και σίτισης είναι πολλές φορές υψηλότερο από το μηνιαίο τους εισόδημα; Ξέρω ότι και πάλι θα απαντήσετε με τον καθορισμό του κατώτατου μισθού. Αλλά, ας δοκιμάσει κάποιος να ζήσει, ειδικά στη Λεμεσό, με €940 τον μήνα.

Ας απαντήσει η κυβέρνηση στον φόβο που νιώθει το κάθε νοικοκυριό ή/και επιχείρηση, όταν ανοίγουν τον λογαριασμό του ηλεκτρισμού και σκέφτονται αν θα μπορούν να κάνουν ακόμη έναν διακανονισμό με την ΑΗΚ, μέχρι να έρθουν καλύτερες μέρες, ή πώς θα εξοικονομήσουν το αναγκαίο ποσό για την εγκατάσταση φωτοβολταϊκών, όταν από το συνολικό κόστος που ανέρχεται σήμερα στις €10.000 η κρατική επιδότηση παραμένει στα €1.500.

Όσον αφορά το θέμα της τιμωρητικής χρέωσης για την καθυστέρηση του ίδιου του κράτους να προχωρήσει έγκαιρα στη μετάβαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τα περισσότερο από €200 εκατομ. που θα πληρώσουμε φέτος για αγορά ρύπων, ό,τι και να πούμε θα είναι λίγο. Φταίει η καθυστέρηση στην έλευση του φυσικού αερίου; Φταίει η καθυστέρηση στη μετάβαση παραγωγής ενέργειας με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας; Φταίει η μη επέκταση του δικτύου της Αρχής Ηλεκτρισμού; Φταίει μήπως ο περιορισμός πρόσβασης της ΑΗΚ σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας; Ή φταίει ο μη εκσυγχρονισμός του σταθμού Δεκέλειας, που επιφορτίζει ακόμη περισσότερο; Και να σημειώσουμε ότι εμμέσως πλην σαφώς λειτουργεί σήμερα παράνομα! Ό,τι και να φταίει όμως λιγότερο ή περισσότερο από αυτά που έχω αναφέρει, ένα είναι το σίγουρο, αυτός που δε φταίει, αλλά πάντα πληρώνει την αμέλεια του κράτους, είναι ο καταναλωτής! Ο καταναλωτής, που σήμερα μεταξύ άλλων καλείται να αντιμετωπίσει και το μεγάλο πρόβλημα της ενεργειακής φτώχειας που ταλαιπωρεί μια μεγάλη μερίδα των συμπολιτών μας.

Ας απαντήσει επίσης η κυβέρνηση στους νέους για την απογοήτευση που νιώθουν, όταν καθημερινά μετά τη δουλειά, αν φυσικά είναι στους τυχερούς που εργάζονται, επιστρέφουν στο πατρικό τους, γιατί η προσωπική στέγαση των ιδίων μοιάζει με όνειρο θερινής νυκτός. Είμαι σίγουρος ότι όλοι θυμόμαστε το κατά τα άλλα πολύ σωστό σχέδιο της προσιτής κατοικίας, το οποίο απλώς δεν ξεκίνησε ποτέ, μιας και μέρος του κεφαλαίου, για να τρέξει το σχέδιο αυτό, θα προερχόταν από το πρόγραμμα πολιτογραφίσεων, που δυστυχώς τελείωσε κι αυτό άδοξα. Ειλικρινά, εύχομαι να μη δούμε μια χαμένη γενιά να φτάνει στα όρια της απελπισίας, αποδεχόμενη ότι δε θα μπορέσει να αποκτήσει το δικό της σπιτικό ή θα αναγκαστεί να μεταναστεύσει μην έχοντας άλλη επιλογή.

Ας απαντήσει η κυβέρνηση και για τον φόβο που νιώθει ο κάθε δανειολήπτης, όταν έχει να παραλάβει επιστολές από τις τράπεζες ή από τα επενδυτικά ταμεία και αναρωτιέται αν αυτή είναι η τελευταία ειδοποίηση που οδηγεί προς τον δικό του πλειστηριασμό. Την ίδια ακριβώς στιγμή που γνωρίζει ότι το δάνειό του έχει υπερδιπλασιαστεί από υπερτοκισμούς και καταχρηστικές χρεώσεις και την ίδια ακριβώς στιγμή που η πιθανή προσφυγή στη δικαιοσύνη απλώς άργησε μια μέρα. Και, αν ήταν μια μέρα, θα ήταν εντάξει, αλλά εδώ μιλάμε για μια καθυστέρηση κοντά στα επτά, οκτώ χρόνια, τη στιγμή που ο ιδιωτικός πλειστηριασμός σου χτυπάει την πόρτα.

Να σημειώσω φυσικά ότι με χαρά ενημερωθήκαμε σήμερα το πρωί διά στόματος του Κυβερνητικού Εκπροσώπου ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας θα υπογράψει τελικά την πρόταση νόμου για αναστολή των

πλειστηριασμών μέχρι τέλος του Γενάρη. Αν αυτό αποτελεί λύση, το έχουμε πει πολλές φορές, φυσικά όχι, αλλά κάτι θα είναι, τουλάχιστον μέχρι να τελειώσει η πολύ δύσκολη και τοξική περίοδος των προεδρικών εκλογών. Ας ελπίσουμε ότι με τη νέα κυβέρνηση, όποια κι αν είναι αυτή, θα έχουμε την ευκαιρία να διορθώσουμε τις όποιες στρεβλώσεις αφορούν το νομοθετικό πλαίσιο για τις εκποιήσεις.

Τέλος, ας απαντήσουν στον κόσμο που ταλαιπωρείται καθημερινά στους δρόμους πότε και πώς υπολογίζουν να λύσουν το μεγάλο πρόβλημα του κυκλοφοριακού. Η απάντηση δυστυχώς, γιατί το έχουμε συζητήσει πρόσφατα στην αρμόδια επιτροπή, είναι ότι στην καλύτερη περίπτωση θα λυθεί σε μια δεκαετία. Ο λόγος είναι απλός. Μάθαμε ως κράτος απλώς να κάνουμε μελέτες, μελέτες εκατομμυρίων για το λεγόμενο «ΣΒΑΚ», αλλά, μέχρι να κάνουμε τη μελέτη πράξη, τα δεδομένα αλλάζουν και άντε πάλι από την αρχή με νέες μελέτες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ξέρουμε όλοι ότι αυτά που μόλις έχω περιγράψει αποτελούν πραγματικές ανησυχίες που εκφράζονται από πολίτες καθημερινά σε κάθε τηλέφωνο που απαντάμε και σε κάθε επαφή που έχουμε μαζί τους, όπως πραγματικότητα αποτελεί το όλο και μεγαλύτερο πρόβλημα του μεταναστευτικού σε σχέση με τους παράτυπους μετανάστες. Ξεκαθαρίζω ότι πάντα αναφέρομαι στους παράτυπους μετανάστες και όχι στους πραγματικούς πρόσφυγες, που αυτή η χώρα έχει μεγάλη παράδοση φιλοξενίας και βοήθειας σε όσους τη χρειάζονται. Το ξεκαθαρίζω όμως, γιατί φαίνεται ότι πολύ εύκολα κάποιος σήμερα μπορεί να αποκτήσει τη ρετινιά του ρατσιστή, απλώς επειδή λέει τα πράγματα με το όνομά τους, και το μεταναστευτικό πρόβλημα, αγαπητοί μου φίλοι, έχει όνομα κι έχει και ονόματα.

Ονομάζεται «εργαλειοποίηση κατά της Κύπρου από την Τουρκία μέσω των κατεχομένων», με τον συνολικό αριθμό των αιτητών να έχουν ξεπεράσει το ποσοστό του 6% του πληθυσμού, όταν σε άλλες χώρες πρώτης γραμμής της Ευρωπαϊκής Ένωσης το αντίστοιχο ποσοστό δεν υπερβαίνει το 1%.

Ονομάζεται «μη αποτελεσματική και αυστηρή διαχείριση των διαδικασιών ελέγχου της γραμμής κατάπαυσης του πυρός», όπως αυτή προβλέπεται στη συμφωνία που υπογράψαμε το 2004 κατά τη διαδικασία ένταξής μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και φυσικά αναφέρομαι στον κανονισμό για την επιτήρηση της Πράσινης Γραμμής.

Ονομάζεται επίσης «κατεστημένο και διαπλεκόμενο συμφέρον» όσον αφορά παράνομους διακινητές και κύκλους δικηγόρων που πάντα βρίσκουν τους τρόπους να εκμεταλλευτούν τις αδυναμίες του κράτους, τις σχετικά χαμηλές ποινές και τις χρονοβόρες διαδικασίες εξέτασης εφέσεων των αιτήσεων για ίδια οφέλη.

Ονομάζεται επίσης «ανικανότητα» από πλευράς κυβέρνησης να αντιμετωπίσει το όλο πρόβλημα έγκαιρα και αποτελεσματικά, από τη στιγμή που δε βρίσκει τους τρόπους που θα οδηγήσουν στην πιο απλή λύση. Και ποια είναι η απλή λύση; Η διαδικασία της γρήγορης εξέτασης των αιτήσεων και της άμεσης απέλασης σε περίπτωση απόρριψης.

Κάπως έτσι έχουμε φτάσει δυστυχώς στο τραγικό σημείο που σχεδόν το 80% της αστυνομικής δύναμης ασχολείται μόνο με το μεταναστευτικό και αρκετά εκατομμύρια, που θα μπορούσαν να αποτελέσουν μέρος της κοινωνικής πολιτικής, να χάνονται κάθε χρόνο από τον προϋπολογισμό του κράτους.

Κύριε Πρόεδρε,

Θα ήθελα να χρησιμοποιήσω όσο χρόνο μου έχει απομείνει, για να εκφράσω τη θλίψη μου για τα πρόσφατα γεγονότα που έχουμε βιώσει κατά την ολομέλεια της περασμένης βδομάδας ή πιθανόν να βιώσουμε κατά την ψήφιση των σημερινών τροπολογιών. Και αναφέρομαι δυστυχώς στο πρόσφατο ψήφισμα της Βουλής και τις προτεινόμενες τροπολογίες που έχουν να κάνουν με τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή.

Αν και είχα υπολογίσει ότι η φετινή συζήτηση του προϋπολογισμού πιθανόν να επισκιάζόταν από τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές, ειλικρινά δεν περίμενα ότι σε κάποια σημεία της όλης διαδικασίας θα ένιωθα ότι μάλλον βρίσκομαι σε εκλογικό συλλαλητήριο. Θλίβομαι ειλικρινά που στον βωμό της συσπείρωσης ψηφοφόρων προς τη μια ή προς την άλλη κατεύθυνση έχουμε βιώσει άστοχες και επικίνδυνες κινήσεις εντυπωσιασμού.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ευθύμιο Δίπλαρο)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, κύριοι!

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥΡΗΣ:

Εν αναφέρθηκα σε κανέναν. Κατευθύνσεις, αγαπητέ μου Ευθύμιε, υπάρχουν πάρα πολλές. Ο καθένας μπορεί να διαλέξει και να πάρει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, λίγη ησυχία να ολοκληρώσει ο συνάδελφός μας!

ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΥΡΗΣ:

Θλιβόμαι ειλικρινά που στον βωμό της συσπείρωσης ψηφοφόρων προς τη μια ή προς την άλλη κατεύθυνση, χωρίς να σκιαγραφώ την οποιαδήποτε πολιτική παράταξη, έχουμε βιώσει άστοχες και επικίνδυνες κινήσεις εντυπωσιασμού, θυσιάζοντας τη βασική αρχή που λέει ότι η καταγραφή της ιστορίας μιας χώρας είναι αποτέλεσμα τεκμηριωμένης εργασίας ιστορικών ερευνητών και όχι ένα ψήφισμα από μια σύνθεση Βουλής με ημερομηνία λήξης. Γιατί όλοι σε αυτή την αίθουσα είμαστε προσωρινοί, σε αντίθεση όμως με την ιστορία, την καταγεγραμμένη και τεκμηριωμένη ιστορία, που λογικά πρέπει να αποτελεί φάρο και οδηγό για τους επόμενους είτε με παραδείγματα προς μίμηση είτε με παραδείγματα προς αποφυγήν. Γι' αυτό άλλωστε και η συνειδητή μου επιλογή για αποχή κατά τη συζήτηση του εν λόγω ψηφίσματος, όπως και η σημερινή μου αποχή κατά την ψήφιση των εν λόγω τροπολογιών. Επιλέγω συνειδητά να απέχω, γιατί θεωρώ ότι η Βουλή δεν έχει καμία δουλειά να αλλάζει τον ρου της ιστορίας. Είναι δουλειά ιστορικών.

Αυτό που με θλίβει όμως ακόμη περισσότερο είναι η κατάρρα που μας κατατρέχει ως λαό, να διχαζόμαστε τόσο εύκολα για το παρελθόν, παρά να οραματιζόμαστε μαζί το μέλλον. Να θυμίσω στο σώμα ότι ο κάθε διχασμός που έχουμε βιώσει μας έχει πληγώσει ανεπανόρθωτα και μας πληγώνει ακόμη. Έχουμε μάθει να κλαίμε και να τιμάμε τους νεκρούς μας, χωρίς ποτέ να ξεχνάμε ούτε για μια στιγμή ότι έχουμε απέναντί μας μια Τουρκία που караδοκει την κατάλληλη ευκαιρία, για να εκμεταλλευτεί την κάθε μας αδυναμία.

Νομίζω ότι έχουμε όλοι ενημερωθεί για τη διαμαρτυρία που θα γίνει σήμερα έξω από τη Βουλή για το θέμα αυτό. Ας είναι ξεκάθαρο προς όλους ότι η διαμαρτυρία αυτή δεν είναι αποτέλεσμα ενεργειών ενός αόρατου εχθρού, είναι αποτέλεσμα ενεργειών που έχουν συμβεί σε αυτήν εδώ την αίθουσα.

Θα κλείσω με ένα μήνυμα ενότητας προς όλους μπροστά στους δύσκολους καιρούς που θα έχουμε να αντιμετωπίσουμε, λέγοντας ότι μια πιθανή γης μάς έδωσε ο Πλάστης μας, για να ονομάζουμε «πατρίδα», και αυτή δυστυχώς μας έμεινε μισή. Δε χωράνε άλλοι διχασμοί και διχόνοια ανάμεσά μας.

Τούτων λεχθέντων, θέλω να ευχηθώ σε όλους καλές γιορτές με ενότητα και υγεία!

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ τον συνάδελφο Σταύρο Παπαδούρη, από τους Οικολόγους.

Τον λόγο τώρα θα πάρει ο συνάδελφος ο Αλέκος Τρυφωνίδης, από τη ΔΗΠΑ.

Κύριε Αλέκο, το βήμα είναι δικό σου. Σύμφωνα με τη σημείωση που έχω ενώπιόν μου, έχετε δεκαπέντε λεπτά στη διάθεσή σας.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριε υπουργέ,

Κύριε γενικέ,

Καθκόντως, λόγω των τελευταίων γεγονότων, θα ήθελα και από αυτό το βήμα να ξεκαθαρίσω τη θέση της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία για το θέμα που δημιουργήθηκε και ίσως διχάσει τον λαό. Η θέση μας... Ίσως, λέω, γιατί οφείλουμε να συμβάλουμε να μην τον διχάσει. Και να σας ακούω στα πάνελ, να μην το επαναλαμβάνετε, γιατί εμείς θα σας απαντήσουμε με τη λέξη και το δημοσίευμα του κ. Καλλινίκου, με το «αρνούμαι». Έγινε ένα ψήφισμα.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ευθύμιο Δίπλαρο)

Εσείς, φίλε Ευθύμιε, συμφωνήσατε μαζί μας χθες, με τον κ. Σταυρίδη, σε τηλεοπτικό πάνελ στο εξής: Τιμούμε τον αγώνα της ΕΟΚΑ, τον πολιτικό αρχηγό εθνάρχη Μακάριο και τον στρατιωτικό αρχηγό Γεώργιο Γρίβα Διγενή και όλους τους αγωνιστές που έκαναν εκείνο τον ένδοξο αγώνα, με αποτέλεσμα να έρθει η ανεξαρτησία της Κυπριακής Δημοκρατίας και να είμαστε εμείς εδώ. Τους τιμούμε τόσα χρόνια και θα συνεχίσουμε να τους τιμούμε. Όμως, δεν έχουμε δικαίωμα να παραγράψουμε την εμπλοκή του στρατηγού στα γεγονότα πριν το 1974 και ένα πραξικόπημα δε γίνεται τους τελευταίους έξι μήνες που έχει αποθάνει ο στρατηγός, οργανώνεται από πριν. Αν παραδεχτούμε όλοι αυτές τις αλήθειες -και χθες ο εκπρόσωπός σας τις παραδέχτηκε και ήταν σωστός- τότε μπορεί να πάμε μπροστά και εμείς.

Κλείνω με αυτή τη σελίδα, με αυτή τη δήλωση, δημόσια εδώ, γιατί στόχος μας, όπως ήταν και τόσους μήνες, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία, ήταν και είναι η εθνική συνεννόηση, ήταν και είναι η σύνθεση, ήταν και είναι η δημιουργία κυβέρνησης εθνικής ενότητας, ευρείας αποδοχής, για να αντιμετωπίσουμε τα τόσα προβλήματα που έχει ο λαός και, αν τον σεβόμαστε έστω λίγο, έτσι θα πρέπει να κάνουμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η συζήτηση και η ψήφιση του κρατικού προϋπολογισμού αποτελεί την κορυφαία πολιτική και πολιτειακή πράξη για ένα κοινοβούλιο. Οι θέσεις και οι πολιτικές που εκφράζουμε ως Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία είναι ταυτισμένες με τη φιλοσοφία μας, αυτή του αυθεντικού κέντρου που πολιτεύεται υπεύθυνα, δημιουργικά, συναινετικά, σύνθετα και έμπρακτα καταλήγει σε θέσεις υπέρ των πολιτών. Θέσεις και πολιτικές που έχουν στόχο την προστασία των μεσαίων και χαμηλών στρωμάτων των πολιτών και το ανθρωποκεντρικό μικτό σύστημα οικονομίας.

Είναι γεγονός -έφυγε ο φίλος υπουργός, όμως είναι εδώ ο κ. γενικός- να παραδεχτούμε ότι ο κρατικός προϋπολογισμός του 2023 παρουσιάζει μια αισιόδοξη εικόνα, καταγράφοντας θετικούς ρυθμούς οικονομικής ανάπτυξης και θετικά πρόσημα στους κυριότερους οικονομικούς δείκτες, σε αντιδιαστολή με τα διεθνή δεδομένα που προβλέπουν ύφεση και αρνητικές εξελίξεις λόγω του πολέμου στην Ουκρανία, αλλά και των συνεχιζόμενων επιπτώσεων της πανδημίας.

Ως κράτος οφείλουμε να είμαστε σε εγρήγορση λόγω των απρόβλεπτων και αβέβαιων συνθηκών που επικρατούν σήμερα διεθνώς. Στους εξωγενείς παράγοντες οφείλουμε να προσμετρήσουμε και την πορεία του τουρισμού μας, τις εξελίξεις σχετικά με το ΓΕΣΥ και τις απρόβλεπτες δαπάνες και προκλήσεις, την ανεξέλεγκτη ροή μεταναστών με όλα τα συνεπακόλουθα και ένα τέταρτο και εξίσου σοβαρό θέμα, τις μη εξυπηρετούμενες χορηγήσεις. Με δεδομένο τον υψηλό πληθωρισμό και την αύξηση των επιτοκίων, το καθαρό εισόδημα των νοικοκυριών θα μειωθεί, με συνέπεια τον αυξημένο κίνδυνο δημιουργίας νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων, αύξηση η οποία θα προστεθεί στο ήδη πολύ υψηλό ποσοστό που καταγράφεται στην κυπριακή οικονομία και θα διογκώσει το πρόβλημα που ήδη αντιμετωπίζουν χιλιάδες νοικοκυριά.

Τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια και η πιθανότητα αύξησης του αριθμού τους είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τις εκποιήσεις. Μόλις την περασμένη Παρασκευή έχουμε ψηφίσει ξανά τον νόμο για τις εκποιήσεις, για την αναστολή. Είναι στα πολύ θετικά ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με δήλωση του Κυβερνητικού Εκπροσώπου θα υπογράψει τον νόμο μέχρι την 31^η του Γενάρη. Δηλώνουμε εμφαντικά ότι δεν είναι στόχος μας η αναστολή των εκποιήσεων. Στόχος μας είναι να δώσουμε οριστικές λύσεις. Οριστικές λύσεις με αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου, για να εξισορροπήσουμε τη σχέση δανειολήπτη, τραπεζών και εταιρειών διαχείρισης. Είναι στους στόχους μας να δούμε το νομοθετικό πλαίσιο με το οποίο θα εκδικάζουν οι δικαστές στα ειδικά δικαστήρια. Γιατί δεν αρκεί μόνο να κάνουμε τα ειδικά δικαστήρια, επιβάλλεται και η αλλαγή του νομοθετικού πλαισίου. Επιβάλλεται να δούμε πώς λογαριάζονται οι αξίες των υποθηκών, γιατί αυτή τη στιγμή με διάφορες μεθόδους έχουν εξευτελιστεί και μειωθεί με όλα τα σχετικά συνεπακόλουθα.

Επιπρόσθετα, εμείς εδώ και έναν χρόνο και πολλοί άλλοι συνάδελφοι -και θα το προχωρήσουμε- θέλουμε την αναβάθμιση του θεσμού του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, ο οποίος είναι ουσιαστικός και παρεμβατικός και έσωσε πάρα πολλά σπίτια και οικογένειες όλα αυτά τα χρόνια. Θέλουμε έναν ανεξάρτητο θεσμό του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου, ο οποίος με σωστή δομή και οργάνωση και σωστή στελέχωση θα ανταποκρίνεται στα παράπονα των χιλιάδων πολιτών, των χιλιάδων πολιτών που έχουν παράπονα με τις καταχρηστικές ρήτρες και όλα τα συνεπακόλουθα στα δάνεια. Όλα αυτά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, έπρεπε να γίνουν. Οφείλουμε μια απολογία στον κυπριακό λαό που δεν τα εκάμαμε και οφείλουμε να τα κάμουμε μετά τις προεδρικές, για να μην ερχόμαστε κάθε τρεις μήνες να κάνουμε αναστολή των εκποιήσεων.

Ευχαριστώ τους συναδέλφους όλους της επιτροπής Οικονομικών για τη συνεργασία. Πέρασαμε σημαντικά, εκτός από το θέμα των ταμείων, των εκποιήσεων, και σημαντικά άλλα νομοσχέδια, όπου η Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία είχε σημαντική συμβολή, όπως το συνταξιοδοτικό για τους υπαλλήλους, είκοσι χιλιάδες υπαλλήλους μόνιμους και αορίστου χρόνου του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και η μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, η οποία πρέπει να αρχίσει να γίνεται ουσιαστική και αποδοτική, για να μπορεί να λειτουργεί επ' ωφελεία των πολιτών.

Ένα μεγάλο θέμα, κύριε Υπουργέ Οικονομικών και κύριε γενικέ, είναι το θέμα της μονιμοποίησης των υπαλλήλων αορίστου χρόνου. Γνωρίζετε πολύ καλά ότι εκκρεμεί αυτό το θέμα. Γνωρίζω ότι γίνονται έντονες διαβουλεύσεις αυτές τις μέρες. Εμάς θα μας χαροποιήσει να το ανακοινώσετε πριν τις προεδρικές εκλογές, για να δικαιωθούν αυτοί οι αθώοι, και ας το πιστωθείτε! Οι διαβουλεύσεις από ό,τι ενημερώνομαι είναι στο τελευταίο στάδιο.

Ένα άλλο σημαντικό θέμα το οποίο αντιμετωπίζει η κυπριακή κοινωνία είναι το στεγαστικό. Το στεγαστικό για τα νεαρά ζευγάρια, το στεγαστικό για τους φοιτητές, τα δυσβάστακτα ενοίκια με όλα τα συνεπακόλουθα. Φοιτητές μας αναγκάζονται να ενοικιάζουν στα κατεχόμενα. Το γνωρίζετε, φέραμε και αποδείξεις, αναδείξαμε το θέμα. Είναι προς τη θετική κατεύθυνση και χαιρετίζουμε τη χθεσινή απόφαση του Υπουργικού για €3,2 εκατομ. για τους φοιτητές μας, €500 ανά φοιτητή, αλλά, κύριε γενικέ, ακούω ότι μπαίνουν προϋποθέσεις και άλλα. Ελπίζω να μη δυσκολέψουμε τους φοιτητές μας σε αυτό το σχέδιο που έχετε εξαγγείλει χθες.

Επιπρόσθετα, όσον αφορά το σχέδιο για τις ορεινές, μειονεκτικές και ακριτικές περιοχές, στο οποίο, ναι, πρωτοστατήσαμε εδώ και δύο χρόνια και σε συνεργασία και με τον υπουργό έχει εκπονηθεί ένα σχέδιο, το οποίο, παρά τις μερικές διαφωνίες μας, αποδίδει. Όμως, οι εισηγήσεις μας είναι εκεί και οφείλουμε να τις κάνουμε πράξη, αφαιρώντας κάποιες προϋποθέσεις -τις γνωρίζει ο Υπουργός Οικονομικών- όσον αφορά τη γεωργική γη, όσον αφορά τις ηλικίες και όλα αυτά, ώστε να μπορέσουν να αποδώσουν καλύτερα προς όφελος των πολιτών

και να σπρώξουμε κόσμο να κατοικήσει στις ορεινές και ακριτικές περιοχές. Όλες αυτές οι προτάσεις που καταθέτουμε, κυρίες και κύριοι, συμβάλλουν αποτελεσματικά τόσο στην ανάπτυξη της περιφέρειας και των κοινοτήτων, αλλά και δίνουν ζωή στις κοινότητες.

Ακρίβια. Και σε αυτό το θέμα με ουσιαστικές προτάσεις, όπως η εγκατάσταση φωτοβολταϊκών και η επιχορήγησή τους, 100% στις ευάλωτες ομάδες και 50% στον υπόλοιπο πληθυσμό, θα είναι μια ουσιαστική εισήγηση που, αν υιοθετηθεί από την κυβέρνηση, θα έχει άμεσο όφελος για το κυπριακό νοικοκυριό.

Νεανική επιχειρηματικότητα. Είμαστε αναφανδόν υπέρ αυτών των σχεδίων, τα οποία πρέπει να επανέλθουν, όμως -και ακούστε το, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι- δεν είναι απλώς να ανακοινώσουμε τόσα εκατομμύρια, βάζουμε τόσες προϋποθέσεις που ακυρώνουν τα σχέδια και αυτό δεν είναι εις πίστιν σας. Πώς είναι δυνατό να έχει πείρα ένας νέος, όταν του ζητάς να έχει πείρα στο σχετικό θέμα, αφού είναι νέος, μόλις ήρθε από το πανεπιστήμιο και θέλει να αναπτύξει δραστηριότητα επιχειρηματική; Όταν του βάζεις προϋπόθεση να έχει πείρα, αυτό παραπέμπει σε επιχειρηματίες που ήδη εργάζονται και θα πάρουν αυτοί τα λεφτά. Δεν είναι αυτός ο σκοπός του σχεδίου και ζητούμε όπως αλλάξουν αυτές οι προϋποθέσεις για αυτό το σχέδιο.

Αναφορικά με τη διαφθορά και τη διαπλοκή, η κυπριακή οικονομία και η προοπτική της για ανάπτυξη, η προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην πληροφορική, στην υψηλή τεχνολογία και στην καινοτομία, αλλά και η εικόνα της Κύπρου στο εξωτερικό έχουν επηρεαστεί αρνητικά από το επενδυτικό πρόγραμμα και τα κενά που είχε. Είμαστε θετικοί σε νέες νομοθετικές ρυθμίσεις που θα προωθηθούν στο πλαίσιο των γενικότερων μέτρων κατά της διαφθοράς και της διαπλοκής. Θα παρακολουθούμε την εξέλιξη της λειτουργίας της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς, η οποία συστάθηκε τον περασμένο Μάιο με τον σχετικό προϋπολογισμό που είδαμε τελευταίως. Επίσης, σημαντική είναι η νομοθεσία η οποία ψηφίστηκε για την προστασία των πληροφοριοδοτών που αναφέρουν και τις κακές πρακτικές. Και, βεβαίως, κύριε Τορναρίτη, έχετε τα εύσημα, ως ο πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Νίκο Τορναρίτη)

Και στην επιτροπή Προσφύγων, αγαπητέ.

Η τελευταία συνεδρία, αγαπητοί κύριε Αβέρωφ και κύριε Γεωργιάδη, της επιτροπής Οικονομικών, που εξέτασε τον προϋπολογισμό της Cyta, απέδειξε πέραν πάσης αμφιβολίας το λανθασμένο των πολιτικών των ιδιωτικοποιήσεων, γιατί εσείς σε εκείνη τη συνεδρία είχατε παραδεχτεί, με τις εκσυγχρονιστικές προτάσεις που υλοποιήθηκαν σε αυτό τον οργανισμό, πόσο λάθος ήταν η ιδιωτικοποίηση της Cyta. Όμως, προειδοποιούμε, γιατί και σε άλλους οργανισμούς υπάρχει η προτροπή να γίνονται εργασίες από εξωτερικούς συνεργάτες, μια έμμεση ιδιωτικοποίηση θα μας βρει αντίθετους. Αυτοί οι οργανισμοί του κράτους είναι οι βασικοί πυλώνες ανάπτυξης και στήριξής του, τους οποίους πριν λίγες μέρες έχετε παραδεχτεί και θα είναι ιστορική αυτή η παραδοχή σας!

Αναφορικά με το αστυνομικό σώμα, έχουμε συμβάλει αποφασιστικά και δημιουργικά στην αναβάθμιση των κλιμάκων του αστυνομικού σώματος. Βεβαίως, πιστώνεστε, κύριοι του κυβερνώντος κόμματος, γιατί εσείς είσατε η κυβέρνηση, αλλά όχι μόνο εσείς, γιατί και εμείς διεξαγάγαμε αμέτρητες διαβουλεύσεις, και με την κ. υπουργό και με τον Αρχηγό της Αστυνομίας και με το Υπουργείο Οικονομικών. Για αυτό εμείς δεν είμαστε σε θέση να μη σας αποδώσουμε πρώτους ως κυβέρνηση, αλλά όχι να μηδενίζεται η προσφορά η δική μας, που ήταν σημαντική και ουσιαστική.

Αναφορικά με το Τμήμα Φυλακών, θα μείνω μόνο σε ένα θέμα, δε θα μπω στα υπόλοιπα. Επιβάλλεται η ουσιαστική ενίσχυσή του. Από τις εξήντα θέσεις που έχετε δώσει -ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας- στο Τμήμα Φυλακών τελικά δόθηκαν μόνο δώδεκα. Γιατί; Αφού αναγνωρίζουμε όλοι τα μεγάλα προβλήματα που υπάρχουν στην υποστελέχωση, για να αντιμετωπιστεί το σοβαρό έγκλημα, και στον τρόπο εργασίας και στον θεσμό εκεί των δεσμοφυλάκων, που θα πρέπει να αλλάξει, να είναι εναλλάξιμοι και να αμείβονται σωστά για την επικινδυνότητα της εργασίας τους.

Έχουν λεχθεί διάφορα από συναδέλφους όσον αφορά το ΓΕΣΥ. Να επαναλάβω και εγώ τη θέση μας για το μονοασφαλιστικό, αλλά δεν μπορούμε να μην καταδικάσουμε τις περιπτώσεις εκείνες όπου γίνονται καταχρήσεις. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν μπορεί να αγνοούνται καθημερινώς και να χρειάζεται η παρέμβαση του υπουργού και της Διευθύντριας, για να αντιμετωπιστούν πολύ σοβαρά περιστατικά -τα οποία δεν έχω τον χρόνο να αναφέρω και τους απονέμω τα εύσημα- του υπουργού και της Διευθύντριας, για να σωθούν ζωές. Επιβάλλεται να κοπούν τα κεφάλια αυτών που αμείβονται τόσο υψηλά και δεν παίρνουν την ευθύνη, αλλά και να αλλάξει η όλη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Τρυφωνίδη μου, κατά παρέκκλιση των κανονισμών πήρες και τρία λεπτά επιπλέον. Αν θέλεις να σου πούμε καλά Χριστούγεννα και να καληνυχτίσουμε...

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Τελειώνω, κύριε Πρόεδρε, με το εξής: Η Δημοκρατική Παράταξη-Συνεργασία θα πολιτευτεί, θα συνεχίσει να πολιτεύεται συναινετικά, σύνθετα και δημιουργικά, με στόχο την εθνική συνεννόηση. Η εθνική συνεννόηση είναι το πρώτιστο που πρέπει να μας απασχολεί όλους, γιατί μόνο με αυτή την εθνική συνεννόηση θα μπορέσουμε συλλογικά και δημιουργικά όλοι μαζί να αντιμετωπίσουμε τις προκλήσεις του 2023.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

ΑΛΕΚΟΣ ΤΡΥΦΩΝΙΔΗΣ:

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον προσωπικό μου συνεργάτη και τους υπόλοιπους συνεργάτες και συναδέλφους βουλευτές του κόμματος, αλλά και όλους εσάς για τη συνεργασία που είχαμε αυτή τη χρονιά, τη διεύθυνση, το προσωπικό της Βουλής και τις γραμματείες των επιτροπών, που είχαμε μια άψογη συνεργασία αυτή τη δημιουργική χρονιά.

Χρόνια πολλά, καλά Χριστούγεννα, καλή ψήφο στον προϋπολογισμό και το 2023 να φέρει τη λευτεριά στον τόπο μας!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Αλέκο.

Και τον λόγο τώρα θα έχει ο συνάδελφος από την Πάφο ο Ηλίας ο Μυριάνθους της ΕΔΕΚ.

Κύριε Μυριάνθους, το βήμα είναι δικό σου και έχεις στη διάθεσή σου, αγαπητέ Ηλία, είκοσι οκτώ λεπτά, σύμφωνα με τη γραμματεία εδώ που μετρά τους χρόνους. Και ο κ. Τρυφωνίδης έχει πάρει πέντε λεπτά χάριν βοήθειας.

ΗΛΙΑΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣ:

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριε υπουργέ,

Καταρχάς, ένα σχόλιο στα όσα έχουν αναφερθεί γύρω από τα ζητήματα του ψηφιδωτού, όπως λέγεται, των κομμάτων που στηρίζουν την υποψηφιότητα του κ. Χριστοδουλίδη. Διερωτώμαι την ίδια στιγμή αν όλοι αυτοί που θα μείνουν εκτός του δεύτερου γύρου δε θα πλησιαστούν από τους υπόλοιπους που θα περάσουν, κάτι το οποίο εδώ και δεκαετίες, όσο θυμάμαι από πολιτική, βλέπω ότι στον δεύτερο γύρο γίνονται συμμαχίες. Θυμάμαι από τον καιρό του Γλαύκου του Κληρίδη για την αναμέτρηση τότε στον δεύτερο γύρο με τον κ. Ιακώβου είχαν έρθει στα γραφεία της ΕΔΕΚ και είχαν δεχτεί για κυβέρνηση εθνικής ενότητας, όπως την είχε καταθέσει τότε ο αείμνηστος Βάσος, και δέχτηκαν ακριβώς τις προτάσεις τους. Την ίδια στιγμή διερωτώμαι: Στην κυβέρνηση Χριστόφια πόσα κόμματα συμμετείχαν; Η κυβέρνηση Κληρίδη, τότε που πέρασε με τον ανθυποψήφιό του τον κ. Ιακώβου, στηρίχθηκε από το ΔΗΚΟ και από τον Βασιλείου, αντίθετες γραμμές πάνω στο εθνικό. Άρα, γιατί διερωτόμαστε τι θα συμβεί στον δεύτερο γύρο; Ακριβώς, θα γίνουν συμμαχίες, θα γίνουν τα πάρε-δώσε τα γνωστά! Όσο και να μη μας αρέσει να το λέμε, τόσα χρόνια τι γινόταν; Διαμοιρασμός των υπουργείων, διαμοιρασμός των υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, αναμένουμε να το δούμε και αυτό αυτή την περίοδο.

Σε ό,τι αφορά τα ζητήματα που προκύπτουν από το Κραν Μοντανά, διερωτώμαι: Δηλαδή στη διαπραγματευτική ομάδα τότε ποιοι συμμετείχαν; Απ' ό,τι ξέρω, οι μισοί της διαπραγματευτικής ομάδας είναι του ΑΚΕΛ. Γιατί σήμερα τα έχουν δηλαδή με τον κ. Χριστοδουλίδη; Ή γιατί δε ρώτησαν τότε τον κ. Τσίπρα, τον μοιδεάτη τους στην Ελλάδα, που είχε υπουργό τον κ. Κοτζιά, το τι συζητούνταν και τι θέματα είχαν;

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Ποιος σου είπε ότι δεν τον ρωτήσαμε;

ΗΛΙΑΣ ΜΥΡΙΑΝΘΟΥΣ:

Μα, ακριβώς οι θέσεις ακριβώς οι οποίες διατυπώθηκαν στο βιβλίο του κ. Κοτζιά δείχνουν να έρχονται σε αντίθεση με αυτά τα οποία διατυπώνονταν.

Και κάτι τελευταίο σε ό,τι αφορά τον συνεργατισμό. Διερωτώμαι, το 2013... Εντάξει, τα προβλήματα ήταν γνωστά πριν το 2013, αλλά το 2013 ήρθαμε τζαι κρατικοποιήσαμε τον συνεργατισμό και είπαμε ότι θα βάλουμε τους δικούς μας εκεί, για να εξυγιάνουμε τον συνεργατισμό, για να μπορέσει να ανταποκριθεί στον ανθρωποκεντρικό του ρόλο. Ε, το 2017 εκλείσαμε τον! Ποιος έφταιεν; Η Μακράσκα; Πέντε χρόνια μετά συνεχίζουμε να λέμε ότι ήταν η Μακράσκα; Άρα, ζητήματα τέτοια νομίζω να τα λέμε τζαι να τα εννοούμε, γνωρίζοντας ακριβώς πώς εξελίχθηκαν όλα αυτά τα δεδομένα. Αυτό ως παρενθεση.

Η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 αναμφίβολα, κύριε υπουργέ, γίνεται κάτω από το βάρος των οικονομικών επιπτώσεων που έχει δημιουργήσει και ο πόλεμος στην Ουκρανία και η πανδημία. Και

σίγουρα τα προβλήματα της ενεργειακής και της επισιτιστικής κρίσης τα βιώνει και το παγκόσμιο και ο τόπος μας. Θα έλεγα ότι τις διαχρονικές αδυναμίες που είχε η οικονομία -γιατί υπήρχαν διαχρονικές αδυναμίες και πριν να αναλάβει ο Δημοκρατικός Συναγερμός εδώ και δέκα χρόνια την εξουσία- αλλά στη συνέχεια αυτές τις αδυναμίες δεν μπόρεσαν να τις βελτιώσουν στον βαθμό που θα έπρεπε, ζητήματα τα οποία εμείς, ως ΕΔΕΚ, υποδεικνύαμε.

Χαρακτηριστικά, στις παρατηρήσεις που υποβάλλαμε διαχρονικά ήταν η αναγκαιότητα να αλλάξουν φιλοσοφία οι προϋπολογισμοί, να μη διαπνέονται από μια φιλοσοφία η οποία να αποσκοπεί μόνο σε επίτευξη ποσοτικών στόχων, αλλά να μπορέσουμε να αλλάξουμε αυτό τον μονοσήμαντο τρόπο διαχείρισης των πάγιων στοιχείων της οικονομίας και να μπορέσουμε να γίνουμε πιο εξωστρεφείς. Κακά τα ψέματα, έγιναν βελτιώσεις - δε θέλουμε να είμαστε μηδενιστές- αλλά την ίδια στιγμή θα πούμε ότι και η πανδημία και ο πόλεμος στην Ουκρανία και το σκάνδαλο των πολιτογραφήσεων οδήγησαν σημαντικούς τομείς της οικονομίας σε κρίση, όπως ο κατασκευαστικός τομέας και ο τουριστικός τομέας και ο τομέας των υπηρεσιών. Την ίδια στιγμή, λέγαμε ότι πρέπει όντως να προχωρήσουμε ως κυπριακή οικονομία σε νέους καινοτόμους τομείς υψηλής τεχνολογίας στην προσπάθειά μας να αναβαθμίσουμε την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, να φέρουμε νεοφυή προϊόντα, να αναβαθμίσουμε τον πρωτογενή τομέα, τον δευτερογενή τομέα. Θα έλεγα ότι η επισιτιστική κρίση δείχνει σήμερα ακριβώς ότι οι ελλείψεις που παρατηρούνται στην κυπριακή αγορά, η εξάρτησή μας από τις εισαγωγές σε καταναλωτικά αγαθά δημιουργεί την ανάγκη ακριβώς να δούμε με ποιο τρόπο μπορούμε να στήσουμε νέους τομείς της οικονομίας, οι οποίοι πραγματικά να εκμεταλλευτούν και τα ευρωπαϊκά κονδύλια στο έπακρο.

Σημαντικός, θα έλεγα, παράγοντας σ' αυτή την εξέλιξη είναι και ένας μεγάλος αριθμός επιστημονικού δυναμικού νέων ανθρώπων, που θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε, καθότι το 17% της ανεργίας σήμερα φαίνεται να καταγράφεται στους νέους μας. Την ίδια στιγμή, θα έλεγα ότι η οικονομία έχει αξία, όταν αυτή συνδέεται με τους ανθρώπους, το βιοτικό τους επίπεδο, την προστασία τους από κινδύνους οικονομικής φύσης, που ελλοχεύουν, και οικοδομεί συνθήκες κοινωνικής προστασίας. Την προστασία αυτή την έχουν ανάγκη σε μεγαλύτερο βαθμό σίγουρα όσοι προέρχονται από τα ευάλωτα οικονομικά στρώματα της κοινωνίας και έχουν πληγεί περισσότερο από την οικονομική κρίση που έπληξε την πατρίδα μας. Η πραγματική οικονομία προσδιορίζεται σε σταθερό και μακροπρόθεσμο ορίζοντα και η ισορροπημένη προσέγγισή της αφορά το σύνολο των αριθμών που καθορίζουν οι οικονομετρικοί δείκτες και όχι επιλεκτικά μόνο σε αυτούς που μας βολεύουν και μας εξυπηρετούν. Δυστυχώς, η ανάπτυξη, αλλά και το ακαθάριστο εθνικό προϊόν δεν κατανέμονται ισόρροπα ούτε γεωγραφικά αλλά ούτε και κοινωνιολογικά. Οι κρίσεις αυτές δεν έχουν μόνο επιπτώσεις, αλλά προσφέρουν ευκαιρίες, θα έλεγα, την ίδια στιγμή. Η μείωση της γραφειοκρατίας, θα έλεγα, ήταν κάποια από τις εισηγήσεις της τρόικας. Αντ' αυτού, βλέπουμε τον τελευταίο καιρό να γίνεται μια προσπάθεια αποπαγοποίησης θέσεων του δημοσίου. Τους τελευταίους μήνες έχω καταμετρήσει πέραν των πεντακοσίων θέσεων να αποπαγοποιούνται και διερωτώμαι τι έλεγχος ακριβώς μπορεί να γίνεται στο δημόσιο μισθολόγιο.

Η ανάγκη αξιοποίησης της κρατικής γης επίσης είναι ένα ζήτημα το οποίο θα πρέπει να μας απασχολήσει από την άποψη ότι τα ποσά τα οποία ξοδεύει το δημόσιο ενοικιάζοντας κτίρια, για να στεγαστούν οι δημόσιες υπηρεσίες, των οποίων θα έλεγα ότι η ποιότητα είναι σε πολύ κακή κατάσταση, δίνει αυτή την πρόκληση. Θα έλεγα να το εξετάσουμε, αλλά και την ίδια στιγμή να δούμε αν μπορούμε να δημιουργήσουμε σ' αυτή την κρατική γη φοιτητικές εστίες. Δε δικαιολογείται το κράτος να ξοδεύει χιλιάδες εκατομμύρια, δεκάδες εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο, για να στεγαστεί η δημόσια υπηρεσία. Δε νοείται η Εκκλησία να μπορεί να κάνει φοιτητικές εστίες και να μην μπορεί να τις κάνει το ίδιο το κράτος.

Το πρόγραμμα σίγουρα που ανακοινώθηκε από την κυβέρνηση για τη στεγαστική πολιτική, στο οποίο περιλαμβάνονται, θα έλεγα, και προτάσεις της ΕΔΕΚ που είχαμε καταθέσει, κινείται σίγουρα προς την ορθή κατεύθυνση. Όμως, θα μπορούσε να ήταν πιο γενναιόδωρο κυρίως στην περιφέρεια και στις ορεινές περιοχές με δράσεις ενίσχυσης των νεαρών ζευγαριών, ώστε με τον τρόπο αυτό να πετύχουμε τρεις στόχους. Πρώτον, δηλαδή την ενεργοποίηση και ανάκαμψη της οικοδομικής βιομηχανίας στην περιφέρεια, τη στήριξη των νεαρών ζευγαριών, αλλά και την αντιμετώπιση της αστυφιλίας. Αναμφίβολα, οι δείκτες της κυπριακής οικονομίας παρουσίασαν βελτίωση. Δεν ήταν όμως σίγουρα σε βαθμό που να δημιουργεί κλίμα σιγουριάς και ασφάλειας, πολύ δε περισσότερο που βλέπουμε μπροστά μας ένα 2023 με σημαντικές προκλήσεις. Οι μισθοί του ιδιωτικού τομέα βρίσκονται καθηλωμένοι σε σύγκριση με τους μισθούς του δημόσιου τομέα και το χάσμα αυτό είναι τεράστιο.

Εμείς, ως ΕΔΕΚ, έχουμε με σοβαρότητα και εποικοδομητική συνέπεια καταθέσει σειρά προτάσεων για την αντιμετώπιση των προβλημάτων της οικονομίας και της κοινωνίας. Εισηγηθήκαμε ότι το κράτος σε περιόδους οικονομικής κρίσης και δυσπραγίας είναι σημαντικό με αποφάσεις και πρωτοβουλίες να δίνει κίνητρα για εισόδο στην πραγματική οικονομία χρημάτων, για να αυξάνεται η ρευστότητα, η διακίνηση χρημάτων και κατ' επέκταση τα έσοδα του κράτους, για να μπορεί να κάνει μια πιο γενναιόδωρη κοινωνική πολιτική. Από πλευράς της ΕΔΕΚ καταθέσαμε μια σειρά μέτρων, τα οποία θα μπορούσαν να αυξήσουν τα έσοδα του κράτους, να μειώσουν τη φοροδιαφυγή και να περιορίσουν την παραοικονομία. Τέτοια μέτρα θα μπορούσε να είναι η μείωση των συντελεστών φορολογίας, η παραχώρηση κινήτρων για έγκαιρη αποπληρωμή οφειλών προς το κράτος, κινήτρων για επενδύσεις σε μονάδες υψηλής τεχνολογίας, καθώς και στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα, η φορολόγηση της μεγάλης ακίνητης ιδιοκτησίας, κυρίως αυτής που κατέχουν σήμερα τα επενδυτικά ταμεία, τα οποία πέρασαν στο χέρι τους τεράστιες περιουσίες.

Επιπρόσθετα, δεν έχει προχωρήσει η λήψη μέτρων για δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών στους πολίτες, ώστε σταδιακά να μειωθεί το οικονομικό χάσμα μεταξύ των υψηλών και των χαμηλών εισοδημάτων. Αντίθετα, το οικονομικό χάσμα μεταξύ αυτών έχει διευρυνθεί ακόμα περισσότερο. Η μεσαία τάξη παρουσιάζει ακόμα μεγαλύτερη συρρίκνωση και ο κίνδυνος αποσύνθεσης της κοινωνικής συνοχής είναι ιδιαίτερα μεγάλος. Δυστυχώς, τόσο στον προϋπολογισμό όσο και στις κατά καιρούς προτάσεις της κυβέρνησης δεν περιλαμβάνονται δράσεις σημαντικές προς αυτή την κατεύθυνση. Δεν παραβλέπουμε το γεγονός επίσης ότι υπήρξαν αποφάσεις από την κυβέρνηση προς την ορθή κατεύθυνση, μετά από προτάσεις της ΕΔΕΚ που αφορούσαν στην κοινωνική πολιτική, στην καθιέρωση της κατώτατης σύνταξης, στη σύνταξη χηρείας για τους άντρες, έστω και κουτσουρεμένα, στην πρόωρη σύνταξη σε άτομα που πάσχουν από μεσογειακή αναιμία, στην άδεια πατρότητας.

Εδώ θα ήθελα να μνημονεύσω πραγματικά την αείμνηστη Ζέτα Αιμιλιανίδου, η οποία αγκάλιασε με θέρμη τις προτάσεις μας και πραγματικά παρήγαγε ένα τεράστιο έργο στο υπουργείο της, προσεγγίζοντας το κάθε θέμα και το κάθε αίτημα με ευαισθησία.

Παρά τις ανωτέρω και επιμέρους προτάσεις, υπάρχουν ακόμα αρκετά, για να γίνουν, τα οποία έχουν σχέση με ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα κοινωνικής πολιτικής, το οποίο να στηρίζει αποτελεσματικά τις ομάδες του πληθυσμού που βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση ή αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα κοινωνικής φύσης. Δεν υπάρχουν για παράδειγμα προτάσεις για την προώθηση της πρότασης για κοινωνική λειτουργό της γειτονιάς σε μια περίοδο έξαρσης της ενδοοικογενειακής βίας, τη σύσταση υπηρεσίας στήριξης γυναικών που έχουν υποστεί σεξουαλική παρενόχληση, τη λειτουργία ξενώνων φιλοξενίας αστέγων, την υλοποίηση στεγαστικών προγραμμάτων για παραχώρηση κατοικίας σε νεαρά ζευγάρια σε τιμή κόστους ή σε ευπαθείς ομάδες με συμβολικό ενοίκιο, τη δημιουργία υποδομών για απεξάρτηση ατόμων είτε από τα ναρκωτικά είτε από άλλες εξαρτησιογόνες ουσίες, όπως το αλκοόλ. Τέλος, απουσιάζουν σημαντικές προτάσεις οι οποίες να θέτουν σε στέρεες βάσεις την ουσιαστική αντιμετώπιση της υπογεννητικότητας, ενός από τα μεγαλύτερα, όπως όλοι διαπιστώνουμε, κοινωνικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η πατρίδα μας.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Κύριε υπουργέ,

Ο τραπεζικός τομέας έχει καταστεί η αχίλλειος πτέρνα της οικονομίας, αλλά και πηγή μεγιστοποίησης των κοινωνικών προβλημάτων. Πέρα από τα γνωστά προβλήματα και την ασυδσοσία η οποία προέκυψε με την ανοχή των εποπτικών αρχών δυστυχώς, ας μην ξεχνούμε ότι οι τράπεζες αυτές σώθηκαν με τα κουρέματα καταθέσεων. Για ακόμα έναν χρόνο δεν έχουμε διαπιστώσει οποιαδήποτε σοβαρή πρωτοβουλία για την έστω μερική στήριξη των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού για την προστασία της πρώτης κατοικίας. Το πολυδιαφημιζόμενο σχέδιο «Εστία» απέτυχε και το σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης», όπως το ακούμε εδώ και μήνες ότι θα έρθει, δε φαίνεται ότι θα επιλύσει τις κοινωνικές τραγωδίες και τα προβλήματα που υπάρχουν. Την ίδια ώρα παρατηρούμε μια αδράνεια και απροθυμία από πλευράς της κυβέρνησης για σύσταση του ειδικού δικαστηρίου για την επίλυση διαφορών μεταξύ των δανειοληπτών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, αφού στον προϋπολογισμό του 2023 καμία πρόνοια δεν υπάρχει.

Δεν μπορούν κάποιοι να προσεγγίζουν μονοδιάστατα το πρόβλημα των μη εξυπηρετούμενων δανείων και να επισείουν τον μπαμπούλα των υποβαθμίσεων, κάθε φορά που η Βουλή προσπαθεί να λύσει το τεράστιο κοινωνικό πρόβλημα που δημιουργούν οι αυθαίρετες και εκβιαστικές εκποιήσεις των τραπεζών.

Αναμφίβολα, κανένας δε θέλει να του χαριστούν τα δάνειά του, αλλά είναι ανεπίτρεπτο ένα δάνειο το οποίο χρεωνόταν με ένα σωρό αυθαίρετες επιβαρύνσεις και επιτόκια πέραν του 9%, τα οποία ουδέποτε μειώθηκαν, ασχέτως αν μειώθηκαν παγκόσμια τα τραπεζικά επιτόκια, να του επιβάλλουν να το αποπληρώσει και με εφάπαξ ακόμα πληρωμή. Για ποιο κράτος δικαίου μιλούμε; Ποιους προσπαθεί να προστατέψει η κυβέρνηση; Πού είναι οι θεσμοί αυτού του κράτους να παρέμβουν; Πού είναι η δικαιοσύνη; Επιτέλους, ας βρούμε λύση σε αυτό το πρόβλημα εφαρμόζοντας αυτά που εφαρμόζουν άλλες ευρωπαϊκές χώρες και που το επιβάλλει και που το επιτρέπει το ευρωπαϊκό δίκαιο. Το κατόντημά μας είναι τόσο μεγάλο, που ακόμα και τον θεσμό του Χρηματοοικονομικού Επιτρόπου κάποιοι τον θέλουν κουτσουρεμένο, κάποιοι τον θέλουν να είναι εξαρτώμενο και χωρίς να έχει δεσμευτικότητα οποιαδήποτε απόφασή του. Διερωτώμαι, επιτέλους, αγαπητοί συνάδελφοι, να μας πουν ποιους θέλουμε επιτέλους να εξυπηρετήσουμε. Τους πολίτες ή τις τράπεζες; Εμείς, ως ΕΔΕΚ, είμαστε εδώ, έχουμε καταθέσει σωρεία προτάσεων νόμου, για να δώσουμε διέξοδο στα αδιέξοδα αυτά που δημιουργούν οι αυθαίρετες εκποιήσεις και είμαστε έτοιμοι μέσα από έναν ειλικρινή διάλογο με όλα τα κόμματα, με όλους τους θεσμούς να βρούμε μια δίκαιη λύση στο πρόβλημα αυτό, χωρίς φυσικά να διαταράσσουμε ισορροπίες, αλλά να επιβάλουμε ισορροπίες και δικαιοσύνη.

Κύριε Πρόεδρε,

Πέρσι από αυτό το βήμα της Βουλής είχα εκφράσει την ικανοποίησή μου για το γεγονός ότι στους προϋπολογισμούς περιλαμβανόταν και η κατασκευή της πρώτης φάσης του δρόμου Πάφου-Πόλης Χρυσοχούς μετά και την υπογραφή του συμβολαίου, το οποίο προνοούσε ολοκλήρωσή της στο τέλος του 2024. Την ίδια

στιγμή, είχα εκφράσει την άποψη ότι θα έπρεπε να γίνουν εκείνοι οι προγραμματισμοί, ώστε το έργο να ολοκληρωθεί μέσα στα καθορισμένα χρονοδιαγράμματα και ταυτόχρονα να ξεκινήσουν και οι εργασίες για τη δεύτερη φάση του έργου. Δυστυχώς, οι φόβοι μας επαληθεύτηκαν και το έργο φαίνεται να καθυστερεί, αφού αναμένεται πλέον να ολοκληρωθεί το 2026. Θεωρώ ότι το να ανακοινώνουμε έργα και κονδύλια στους προϋπολογισμούς και χάριν εντυπωσιασμού να θέτουμε ανεφάρμοστα χρονοδιαγράμματα είναι απαράδεκτο.

Πέραν τούτου, σημαντικά ζητήματα που αφορούν την επαρχία Πάφου παραμένουν η ουσιαστική αναβάθμιση των δύο νοσοκομείων μας, Πάφου και Πόλης Χρυσοχούς. Ιδίως για την Πόλη Χρυσοχούς αναμένουμε το άνοιγμα των θαλάμων ασθενών, παρ' όλες τις υποσχέσεις που είχαμε πάρει κατά καιρούς. Και παράλληλα, μέσα στο πλαίσιο του ΓΕΣΥ, αναμένουμε την ουσιαστική αναβάθμιση και στελέχωση των δύο νοσοκομείων.

Το είπαμε και το ξαναλέμε ότι δεν πρέπει όλα αυτά τα ζητήματα κοινωνικής πολιτικής να τα βλέπουμε υπό το πρίσμα αριθμών, γιατί και στην περιφέρεια υπάρχουν πολίτες οι οποίοι και αυτοί πληρώνουν φόρους, πηγαίνουν στρατό, έχουν τις ίδιες υποχρεώσεις με τον κόσμο που μένει στα αστικά κέντρα. Ευελπιστούμε ότι επιτέλους θα ακουστεί αυτή η φωνή, για να μπορέσουν να στηριχθούν και οι κάτοικοι της περιφέρειας, των ορεινών περιοχών, των αγροτικών περιοχών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κλείνω την παρέμβασή μου με μια αναφορά στα τελευταία γεγονότα της Βουλής. Με λύπη εδώ και μέρες παρατηρώ μια τοξικότητα στον πολιτικό λόγο κάποιων κομμάτων, μια τοξικότητα που, παρ' όλον ότι θα μπορούσα να τη δικαιολογήσω λόγω προεκλογικής περιόδου, εντούτοις το επίπεδο του πολιτικού λόγου κάποιων έχει φτάσει στον βούρκο.

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Αν πραγματικά θέλουμε το καλό των πολιτών μας και όχι των προσωπικών ή των κομματικών μας συμφερόντων, αν πραγματικά θέλουμε να λέμε ότι είμαστε η Βουλή των Αντιπροσώπων και αντιπροσωπεύουμε επάξια αυτούς που μας ψήφισαν, τότε ας παραμερίσουμε τα επουσιώδη και ας συνεννοηθούμε, έστω και στο ελάχιστο, για να βρούμε τις λύσεις για το καλό του τόπου και των πολιτών μας. Εμείς με τον λόγο μας διχάζουμε τον λαό, αλλά την ίδια στιγμή ο Τούρκος κατακτητής συνεχίζει να κατέχει εδώ και σαράντα οκτώ χρόνια την πατρίδα μας.

Τα σκάνδαλα και η διαφθορά εδώ και δεκαετίες ροκανίζουν σαν σαράκι τον κοινωνικό μας ιστό και την ίδια ώρα οι θεσμοί του κράτους υπολειτουργούν. Το να αναξέουμε πληγές και να δημιουργούμε τοξικότητα και εντυπώσεις χάριν των εκλογών δεν προσφέρει καλές υπηρεσίες στον τόπο. Την ίδια στιγμή όμως, πρέπει να επιτελούμε όλοι μας... Κυρίως, κάποιιοι να αποδεχτούν τις ιστορικές αλήθειες, όσο πικρές και σκληρές και αν είναι, ώστε να μπορέσουμε να συμφιλιωθούμε με το παρελθόν, για να μπορέσουμε αισιόδοξα και με προτάσεις και επιχειρήματα να προχωρήσουμε στο μέλλον και όχι με άγονες και στείρες αντιπαραθέσεις. Δε θα αναφερθώ σε συγκεκριμένα πρόσωπα, γιατί δεν επιθυμώ να δώσω τροφή σε κάποιους για συνέχιση αυτής της τοξικότητας, αλλά εντός και εκτός Κύπρου υπάρχουν πρόσωπα τα οποία κάποιιοι τα θεωρούν ή τα θεωρούσαν «ιερά δισκοπότηρα της πολιτικής τους θείας κοινωνίας». Πρόσωπα που παραβίασαν και υπονόμισαν τους δημοκρατικούς θεσμούς και οδήγησαν αθώους πολίτες στον θάνατο ή σε βάναιση παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτά λοιπόν, αγαπητοί συνάδελφοι, ας μας προβληματίσουν, γιατί εκλογές πάντα θα έχουμε, για να μας κρίνουν οι πολίτες, και οι κυβερνήσεις θα έρχονται και θα παρέρχονται. Αυτό που χρειάζεται είναι ειλικρίνεια και όχι χαμαιλεοντισμοί, όποτε κοντεύουν εκλογικές αναμετρήσεις. Αν πραγματικά θέλουμε συναινέσεις, ας ξεκινήσουμε από αυτά που μας ενώνουν. Και θεωρώ ότι αυτά είναι πολλά, γιατί πραγματικά το πιστεύω και το βλέπω μέσα στις επιτροπές, που συζητούμε τα διάφορα θέματα προσπαθώντας να βρούμε κοινά αποδεκτές λύσεις, αλλά και στις αποστολές που πάμε στο εξωτερικό, όπου, ανεξαρτήτως της όποιας κομματικής παράταξης προερχόμαστε, αυτό που μας ενώνει είναι η Κύπρος μας, το να προβάσουμε το κυπριακό πρόβλημα, το να αντιμετωπίσουμε κάθε πρόκληση ή πολιτική αυθαιρεσία που μπορεί να προέρχεται από τις τουρκικές αποστολές.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εδώ θα ήθελα να μοιραστώ μαζί σας γι' αυτό το θέμα κάτι προσωπικό, ίσως ως μνημόσυνο για τον πατέρα μου, που έφυγε πριν δύο μήνες.

Ο πατέρας μου ήταν ένας απλός άνθρωπος, βαθιά δημοκράτης, υπέρμετρα σοσιαλιστής, άνθρωπος που, αν είχε δύο χιτώνες, τους έδινε και τους δύο, όταν έβλεπε τον άλλο να έχει ανάγκη. Έδωσε το «παρών» του σε όλους τους αγώνες τους τόπου, μικρός τότε, δεκατριών χρονών, είχε ρίξει βόμβα στους Εγγλέζους και τραυματίστηκε στο πόδι, γεγονός που καταγράφει σε κάποιο από τα βιβλία του ο Σπύρος Παπαγεωργίου. Στα δεκαπέντε του, μαθητής τότε της Τεχνικής Σχολής Λευκωσίας, το 1957, στις διαδηλώσεις ενάντια στη βασίλισσα για αποτροπή του απαγχονισμού του Ευαγόρα Παλληκαρίδη κατέβασε από τον ιστό την αποικιοκρατική σημαία, με αποτέλεσμα να αποβληθεί διά παντός απ' όλα τα εκπαιδευτήρια της Κύπρου. Μετά την ανεξαρτησία συμμετείχε στις άτακτες ομάδες πριν τη δημιουργία της εθνοφρουράς και στη συνέχεια στην πρώτη σειρά που

κλήθηκε από την Εθνική Φρουρά και πολέμησε στις μάχες της Τηλλυρίας πάνω στον Λωρόβουνο και στο Μοσφίλι. Είδε συντρόφους του να καίγονται από τις βόμβες ναπάλμ, έζησε την τουρκική θηριωδία από πρώτο χέρι. Συμμετείχε στις ομάδες Λυσσαρίδη για την προστασία της Δημοκρατίας τόσο πριν όσο και μετά το πραξικόπημα. Ξενιτεύτηκε μετά την εισβολή, για να στείλει στο σπίτι του ένα κομμάτι ψωμί και να ζήσει την οικογένειά του. Ποτέ δε ζήτησε τίποτε από καμιά κυβέρνηση ούτε για τον ίδιο ούτε για τα παιδιά του. Ακόμα και στον κατάλογο αγωνιστών και αντιστασιακών αρνήθηκε να πάει να γραφτεί και ούτε ήθελε παράσημα και εύσημα από κανέναν, γιατί, όπως έλεγε, αυτό που έκανε ήταν το καθήκον του, το καθήκον του για την πατρίδα και για την οικογένειά του. Για αρκετά χρόνια μετά το πραξικόπημα και την εισβολή ζυπνούσε τα άγρια μεσάνυχτα από τους εφιάλτες του εθνικού διχασμού και τις τραγωδίες που επακολούθησαν. Ένωθε έντονη απέχθεια και οργή προς όλους εκείνους που υποστήριζαν το παρακράτος και συνέβαλλαν στη δημιουργία όλης αυτής της τραγωδίας που βιώνουμε σήμερα. Παρ' όλα αυτά, χρόνια μετά, χωρίς να επέλθει η λήθη στη μνήμη του, παραμέρισε τις αντιπαραθέσεις και συμφιλιώθηκε με τους πολέμιους που είχε εκείνα τα πέτρινα χρόνια. Έγιναν φίλοι και κάποιοι από αυτούς έγιναν κουμπάροι και συμπατέροι, αποδέχθηκαν όλοι τους τόσο τις ιστορικές αλήθειες του ένδοξου απελευθερωτικού αγώνα '55-'59 όσο και του προδοτικού πραξικοπήματος και αυτό το έκαναν χάριν των παιδιών τους και χάριν των εγγονιών τους.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Εδώ και δεκαπέντε χρόνια μπήκαμε σε έναν φαύλο κύκλο οικονομικών κρίσεων, που οδήγησαν σε τραπεζικά κουρέματα και εξαθλίωση μεγάλου μέρους του πληθυσμού μας, που έχει χάσει τους κόππους και τους μόχθους μιας ζωής είτε σε καταθέσεις είτε σε περιουσίες. Οι πολίτες μάς παρακολουθούν με αγωνία και απελπισμένοι περιμένουν να ακούσουν κάτι θετικό από τη Βουλή και την κυβέρνηση, ώστε να τους δώσουμε ελπίδα. Η ιστορία μάς διδάσκει ότι με τη διχόνοια ανάμεσά μας δεν έχουμε ελπίδα για λευτεριά.

Με αυτά, καλά Χριστούγεννα, καλή χρονιά, καλή λεύτερη πατρίδα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Ηλία.

Και τον λόγο έχει ο συνάδελφος ο Λίνος ο Παπαγιάννης από το ΕΛΑΜ.

Για δεκαοκτώ λεπτά, αγαπητέ Λίνο.

ΛΙΝΟΣ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Όπως κάθε χρόνο έτσι και φέτος ακούσαμε πάνω κάτω τα ίδια. Τις τελευταίες δύο μέρες ο Δημοκρατικός Συναγερμός μάς μίλησε για τις επιτυχίες και τις πρωτιές αυτής της κυβέρνησης. Προς στιγμήν θεώρησα ότι ζούμε σε μια άλλη χώρα και αναρωτιέμαι αν δεν είναι σε αυτή τη χώρα που έχουμε τιμές καυσίμων τόσο υψηλές, που ποτέ στην ιστορία μας δεν τις είχαμε πλησιάσει. Δεν είναι στη δική μας πατρίδα που τα επιδόματα, κάποια απ' αυτά, κάνουν μέχρι και δώδεκα μήνες να καταβληθούν; Δεν είναι στη δική μας πατρίδα που τα ενοίκια δεν έχουν οροφή; Άραγε δεν είναι στην Κύπρο που υπάρχουν συνταξιούχοι των €10.000 από τη μία και συνταξιούχοι των €360 από την άλλη; Δεν είναι στην Κύπρο που άλλοι βγαίνουν στη σύνταξη στα εξήντα χωρίς πέναλτι και άλλοι στα εξήντα τρία με 12% πέναλτι; Δεν είναι στη δική μας χώρα που για τους συμπατριώτες μας υπάρχουν εισοδηματικά κριτήρια και περιουσιακά στοιχεία, ενώ για τους παράνομους μετανάστες δίνουμε απλόχερα τόσα και τόσα χωρίς κανένα κριτήριο; Δεν είναι άραγε στην Κύπρο που εκποιούνται καθημερινά περιουσίες συμπατριωτών μας;

Από την άλλη φυσικά έπρεπε και πάλι να ακούσουμε το ΑΚΕΛ να κατηγορεί αυτή την κυβέρνηση, λες και μιλούν σ' ένα πλήθος που έχει μνήμη χρυσόφαρου. Η πενταετία 2008-2013 είναι ο κύριος λόγος που ο Δημοκρατικός Συναγερμός βρίσκεται στην εξουσία τα τελευταία δέκα χρόνια. Επειδή, όσες φορές και να το πούμε, ξεκινώντας από τους αριστερούς συμπατριώτες μας, κανένας δεν επιθυμεί να επαναληφθεί αυτό το θλιβερό χρονικό διάστημα.

Ακούσαμε τα κόμματα του κέντρου να μιλούν για αλλαγή. Με έναν υποψήφιο βέρο συναγερμικό, βασικότατο στέλεχος της σημερινής κυβέρνησης, που μόνο τον τελευταίο μήνα έχουμε δει τρία παραδείγματα εντός του κοινοβουλίου που ορίζουν την έννοια της πολιτικής αντίφασης. Ευθύνη όμως για τα όσα ακολουθήσουν δε θα έχετε μόνο εσείς και οι υποψήφιοί σας, ευθύνη θα έχουν και οι πολίτες που, όπως φαίνεται, θα συνεχίσουν να σας επικροτούν για όσα πράττετε εις βάρος αυτού του μαρτυρικού τόπου και κατ' επέκταση όλων των πολιτών του.

Μπαίνοντας στα του προϋπολογισμού, θα ξεκινήσω με τον πρωτογενή τομέα της οικονομίας και θα αναφέρω μία πρόκληση και μία ευκαιρία που θεωρούμε εμείς, ως κόμμα, ότι έχουμε μπροστά μας. Σε κάθε κρίση, είτε αυτή είναι οικονομική είτε είναι οποιαδήποτε άλλη κρίση, κάθε χώρα θα πρέπει να είναι τόσο σοβαρή, ώστε να επενδύσει στις παραγωγικές της μονάδες, για να μπορέσει να έχει αυτάρκεια προϊόντων. Ευτυχώς, στη δική μας περίπτωση είμαστε μία μικρή πατρίδα με ακόμα πιο λίγο πληθυσμό, που δε θα ήταν καθόλου δύσκολο να επιτευχθεί κάτι τέτοιο, αν αναλογιστούμε τι ισχύει στην υπόλοιπη Ευρώπη. Γι' αυτό λοιπόν θεωρούμε ότι η

κυβέρνηση πρέπει άμεσα να επενδύσει στη στήριξη και των κτηνοτρόφων, έτσι ώστε το αμέσως επόμενο διάστημα να μη βρεθούμε αντιμέτωποι και με μία επισιτιστική κρίση, να είμαστε δηλαδή αυτάρκεις με τις δικές μας ικανότητες και όχι να πορευτούμε πάλι με τις εισαγωγές, που πολλές φορές θα είναι και πιο ακριβές.

Προχωρώντας σ' έναν άλλο τομέα, θα αναφερθώ στο περιβάλλον, που θεωρώ ότι δεν έχει γίνει εκτεταμένη αναφορά τις τελευταίες μέρες. Μιλώντας ξανά για τη δική μας πατρίδα, βλέπουμε ότι ένας τομέας που θα έπρεπε να απασχολήσει την πολιτεία πολύ περισσότερο απ' όσο την απασχολεί σήμερα είναι αυτός του περιβάλλοντος. Όχι αόριστα όμως και επειδή απλώς το είπε κάποιος. Συγκεκριμένα και ξεκάθαρα. Είμαστε μία πατρίδα ημικατεχόμενη, μικρή σε έκταση και ακόμη πιο μικρή σε φυσικό πλούτο. Ακόμη δε, μικρότερη σε παρθένους χώρους. Υπάρχει μία τάση, που δυστυχώς είναι αυξανόμενη, από την πλευρά της κυβέρνησης και όσων κομμάτων τη στηρίζουν σε αυτό τον τομέα, για να μετατρέψουμε τη χώρα μας σε ένα τεράστιο τσιμεντένιο οικοδόμημα. Από τον Κάπαρη της ελεύθερης επαρχίας Αμμοχώστου μέχρι και τον Ακάμα βλέπουμε εκτάσεις πρασίνου και γεωργικής γης να μετατρέπονται σε σπύρια, πολυτελείς επαύλεις και ξενοδοχεία. Η χλωρίδα και η πανίδα αυτού του τόπου απειλείται καθημερινά από τον άνθρωπο και τις αποφάσεις της πολιτείας. Σε καμία άλλη χώρα της Ευρώπης δεν υπάρχει ανάλογη πολιτική σε σύγκριση με το μέγεθος κάθε κράτους μέλους. Το τραγικό είναι ότι ένα τεράστιο ποσοστό αυτών των κτιρίων σήμερα βρίσκεται στην ιδιοκτησία των τραπεζών και των ταμείων μέσω των εκποιήσεων. Πριν δύο μήνες είχα κάνει ανάλογη αναφορά σε αυτό το σώμα και δυστυχώς τους δύο μήνες οι τράπεζες και τα ταμεία διαχείρισης έχουν αυξήσει κατά 3% την ιδιοκτησία, τη μεταβίβαση δηλαδή περιουσιών στη δική τους πλευρά. Στη χώρα μας όμως επιλέγουμε να διαφημίζουμε ότι δήθεν μας ενδιαφέρει το περιβάλλον, ενώ στην ουσία το μόνο που βλέπουμε να γίνεται είναι να αυξάνονται οι πράσινες φορολογίες.

Ένας άλλος τομέας στον οποίο εμείς θεωρούμε ότι υπάρχει μία τεράστια αδικία είναι αυτός των ιδιωτικών υπαλλήλων. Ένας τομέας που στη χώρα μας σε καμία περίπτωση δεν αμείβεται με όσα έπρεπε αυτοί οι άνθρωποι να αμείβονται. Σε έναν τομέα που τα τελευταία τρία χρόνια εκατοντάδες συμπατριώτες μας έχουν χάσει τις επιχειρήσεις τους ή την εργασία τους λόγω και του τρόπου διαχείρισης του κορωνοϊού. Αυτοί οι εργαζόμενοι λοιπόν, ενώ σε πολλές περιπτώσεις εργάζονται για περισσότερες ώρες από τους υπόλοιπους, δεν έχουν τα ανάλογα εισοδήματα. Καθημερινά το κόστος ζωής ανεβαίνει, αλλά οι μισθοί τους έχουν μείνει στάσιμοι. Αυτοί οι άνθρωποι λοιπόν, αν βγουν στη σύνταξη στα εξήντα τρία, θα έχουν να επωμισθούν, όπως έχω αναφέρει και πριν, το 12% του πέναλτι. Οι συντάξεις τους θα είναι ακόμη χαμηλότερες.

Προχωρώντας σ' ένα ακόμη πολύ σημαντικό θέμα, θα αναφερθώ στις εκποιήσεις εν τάχει. Το νομοθετικό πλαίσιο που υπάρχει σήμερα από τον Ιούλη του 2018 ευνοεί μόνο και ξεκάθαρα τις τράπεζες και τα επενδυτικά ταμεία. Καθημερινά είμαστε μάρτυρες τεράστιων αδικιών εις βάρος δανειοληπτών που σε καμία περίπτωση δεν ήταν στρατηγικοί κακοπληρωτές. Θα πρέπει λοιπόν η πλειοψηφία της Βουλής να αλλάξει τα δεδομένα, όσο ακόμα υπάρχει κόσμος που μπορεί να γλιτώσει από τη λαίλαπα των εκποιήσεων, και θα πρέπει επιτέλους η συνεχής αναστολή των εκποιήσεων να μετατραπεί σε ουσιαστικά και πρακτικά μέτρα. Δεν μπορεί πλέον να συνεχίσουν είτε τα επενδυτικά ταμεία είτε οι τράπεζες να κρατούν όμηρους τους πολίτες και εμείς να θεωρούμε ότι αυτό είναι κάτι φυσιολογικό.

Ένας τομέας που έχει άμεση σχέση με τις εκποιήσεις και γενικά τον τραπεζικό τομέα είναι οι κουρεμένοι συμπατριώτες μας. Δε θα τους θυμηθώ τώρα προεκλογικά, σε κάθε προϋπολογισμό κάνουμε αναφορά στους κουρεμένους καταθέτες. Χιλιάδες πολίτες που κυριολεκτικά έχουν δει τα λεφτά τους σε μία νύχτα να εξαφανίζονται, χωρίς να έχουν καμία υπαιτιότητα, ούτε στρατηγικοί κακοπληρωτές ήταν ούτε οποιαδήποτε άλλη παρανομία είχαν πράξει. Αυτοί οι πολίτες είναι αυτοί που έχασαν τα λεφτά τους, για να έχουμε σήμερα κράτος που να στέκεται στα πόδια του. Άρα λοιπόν, και αυτό το κράτος σε κάποια φάση θα πρέπει να γυρίσει να τους δει. Αυτό θα γίνει είτε μέσω φοροελαφρύνσεων είτε με οποιοδήποτε άλλο τρόπο είναι δίκαιος και θα αποκαταστήσει αυτή την αδικία.

Αλλάζοντας εντελώς το θέμα της συζήτησης, θα προχωρήσω σε ένα κομβικό ζήτημα όσον αφορά την επιβίωση του ελληνισμού της Κύπρου και αυτό δεν είναι άλλο από τον τομέα της υπογεννητικότητας, έναν τομέα που υπάγεται στην ευρύτερη κατηγορία του δημογραφικού. Στη χώρα μας τον προηγούμενο χρόνο είχαμε δείκτη γεννήσεων στο 1,4. Ο αντίστοιχος δείκτης την προηγούμενη χρονιά ήταν στο 1,3. Για να υπάρξει αναπλήρωση του πληθυσμού, θα πρέπει αυτός ο δείκτης να ανέβει στο 2,1. Αυτό που κάνει την ωμή πραγματικότητα ακόμα πιο τραγική είναι ότι η αύξηση στις γεννήσεις του 2021 σε σύγκριση με το 2020, αυτό το 0,1 δηλαδή, επήλθε λόγω της αύξησης των γεννήσεων ξένων ζευγαριών, παράνομων μεταναστών ή νόμιμων μεταναστών. Αν αναλογιστούμε και τη γήρανση του πληθυσμού, που βρίσκεται σε υψηλότερο επίπεδο σε σύγκριση με τους νέους κάτω των δεκαέξι ετών, και τα πρωτοφανή επίπεδα παράνομων μεταναστών στη χώρα μας, τότε η δημογραφική αλλοίωση δεν είναι ούτε θεωρία ούτε ένα μακρινό σενάριο. Οι προβλέψεις για τα αμέσως επόμενα χρόνια αναφέρουν μέχρι και 10% αλλοίωση πληθυσμού. Αυτό θα έχει κόστος στον κοινωνικό ιστό και πρωτίστως ελλοχεύει τεράστιους κινδύνους για την επιβίωση του κυπριακού ελληνισμού. Ξεκινώντας από τη Χλώρα της Πάφου, την Έμπα της Πάφου, προχωρώντας στο κέντρο της Πάφου, κατευθυνόμενος προς τη Λευκωσία σε όλη την επαρχία μέχρι και την ελεύθερη Αμμόχωστο, οι γειτονίες μας έχουν γεμίσει με γκέτο. Βλέπουμε καθημερινά περιστατικά είτε κλοπών είτε βίας από παράνομους μετανάστες. Εμείς αυτό που απαιτούμε από την κυβέρνηση και την επόμενη, όποια κι αν είναι αυτή, είναι να σταματήσει επιτέλους την επιδοματική πολιτική που εφαρμόζει και να σταθούμε σε πολύ πιο δραστικές λύσεις και, για να γίνω πιο συγκεκριμένος, εννοούμε τις μαζικές

απελάσεις, την παγοποίηση κάθε νέας αίτησης ασύλου και ταυτόχρονα να δοθούν ισχυρά κίνητρα για την αύξηση των γεννήσεων που αφορούν τον γηγενή πληθυσμό. Μόνο έτσι θα ανατραπεί η εικόνα όσον αφορά το δημογραφικό και, αν θέλετε και παραδείγματα για το τι εννοούμε «ισχυρά κίνητρα», εννοούμε αυτό που εφαρμόστηκε στην Κύπρο το 1992, και ήταν η επιδότηση με εφάπαξ ποσό κάθε νέας γέννας και η εφαρμογή των ολοήμερων σχολείων με πολύ ταχύτερους ρυθμούς.

Κλείνοντας την ομιλία μου, δε θα μπορούσα να μην αναφερθώ σε όσα έχουν συμβεί την Παρασκευή που πέρασε. Αποφάσισε η πλειοψηφία αυτής της Βουλής ότι ο αρχηγός της ΕΟΚΑ, ο Γεώργιος Γρίβας Διγενής, είναι ανάξιος κάθε τιμής. Δεν πρόκειται ούτε να σηκώσω τον τόνο της φωνής μου ούτε να γίνω επιθετικός. Θα σας πω απλώς ότι στις 20 του Μάρτη του 1959 ο Γεώργιος Γρίβας παίρνει τον τίτλο του άξιου τέκνου της πατρίδας και γίνεται μόλις ο δεύτερος Έλληνας, μετά τον στρατηγό Θεόδωρο Κολοκοτρώνη, που λαμβάνει αυτό τον τίτλο. Την ίδια χρονιά γίνεται ο τέταρτος Έλληνας, μετά τον στρατάρχη Παπάγο, τον αντιστράτηγο Βεντήρη και τον ναύαρχο Σακελλαρίου, που έλαβε το παράσημο του Ταξιάρχη του Αριστείου Ανδρείας. Είναι ανάξιος λοιπόν τιμής αυτός που πολέμησε στη μικρασιατική εκστρατεία, στα βουνά της Πίνδου τους Ιταλούς φασίστες και είναι ανάξιος τιμής αυτός που ηγήθηκε του ενδοξότερου αγώνα της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας! Και τι μας είπαν κάποιοι βουλευτές; Ότι δε δέχονται μαθήματα από εμάς. Είναι μάθημα να δηλώνεις από το βήμα της Βουλής ότι επιθυμείς επιτέλους να συμφιλιωθεί αυτός ο λαός; Και, αν είναι μάθημα, τι κακό υπάρχει σε αυτή τη δήλωση; Θέλουμε δηλαδή τα παιδιά μας να μείνουν μια ζωή στη δίνη της διχόνοιας και του εμφύλιου σπαραγμού;

Κύριοι,

Ο εχθρός βρίσκεται απέναντι και δε θα ξεχωρίσει ούτε αριστερούς ούτε δεξιούς ούτε θα χαριστεί στους σημερινούς επαναπροσεγγιστές. Πρέπει τουλάχιστον να σας προβληματίσει ότι μετά το ψήφισμα της Παρασκευής έχετε βάλει κι άλλο νερό στον μύλο της τουρκικής προπαγάνδας. Τις τελευταίες μέρες, αν ρίξετε μια ματιά στις εφημερίδες των Τούρκων και του ψευδοκράτους, θα δείτε ότι λέτε ακριβώς τα ίδια πράγματα με τις φυλλάδες του κατακτητή και της Τουρκίας. Και δεν είναι υπερβολή, υπάρχουν δεκάδες αναφορές!

Θέλω να ευχηθώ καλά Χριστούγεννα στους Έλληνες της Κύπρου και στην πατρίδα μας καλή λευτεριά!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, αγαπητέ Λίνο, και τον λόγο τώρα έχει η πρόεδρος της επιτροπής Οικονομικών Χριστιάνα Ερωτοκρίτου από το Δημοκρατικό Κόμμα.

Κυρία Χριστιάνα μου, έχεις γύρω στα είκοσι λεπτά.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Είναι πολλά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πάρε όσα θέλεις.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ, κύριε Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Επειδή πριν από λίγο πήραμε ειδοποίηση, αλλά το έχω επιβεβαιώσει με το ΚΥΠΕ, ότι ο ψευδοπρωθυπουργός ανακοίνωσε το άνοιγμα ολόκληρης της περικλειστης πόλης της Αμμοχώστου αμέσως μετά τις λεγόμενες «δημοτικές εκλογές» εις τα κατεχόμενα, έχω μιλήσει τζιαι με την Πρόεδρο να γίνει διερεύνηση αν μπορεί να ετοιμαστεί ένα ψήφισμα το συντομότερο στη βάση του τελευταίου που έχουμε κάμει, που ήταν ομόφωνο, για να καταδικάζονται οι σχετικές δηλώσεις τζιαι να αναφέρονται και όλα όσα πρέπει να αναφερθούν σε σχέση με την αποτροπή αυτού του ενδεχομένου για την Αμμόχωστο. Γίνεται η συνεννόηση από την Πρόεδρο της Βουλής, αν συμφωνούν, να κατατεθεί από όλα τα κόμματα, για να το προωθήσουμε, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Αβέρωφ.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, καταδικαστέες οι πράξεις και οι δηλώσεις εκ μέρους του κατοχικού καθεστώτος. Θεωρώ ότι πρέπει να ετοιμαστεί μια δήλωση από το προεδρείο που θα εκφράζει όλους. Να μην μπούμε στη διαδικασία ψηφισμάτων και να μειώσουμε... Νομίζω μια δήλωση από το προεδρείο που να εκφράζει όλες τις πολιτικές δυνάμεις είναι ό,τι καλύτερο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αντιλαμβάνομαι, συμφωνούμε όλοι με αυτή την εισήγηση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι;

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Μάλιστα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα, να ετοιμαστεί η δήλωση και να την αναγνώσουμε μετά το πέρας των εργασιών του σώματος.

Εντάξει, συγγνώμη για τη διακοπή, κυρία Χριστιάνα, έχεις τον λόγο.

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κανένα πρόβλημα, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Κυπριανού, έρχεστε ένα λεπτάκι πάνω να βοηθήσουμε λίγον το προεδρείο εδώ;

Κυρία Χριστιάνα, μπορείτε να ξεκινήσετε.

(Στο σημείο αυτό τον προεδρεύοντα της συνεδρίασης αντικαθιστά στην έδρα ο κ. Αντρος Κυπριανού.)

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Ευχαριστώ.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο τελευταίος προϋπολογισμός της διακυβέρνησης Αναστασιάδη πρέπει να οδηγήσει την κάθε πολιτική δύναμη αυτού του τόπου αφενός μεν να αξιολογήσει τους κυβερνώντες, αφετέρου δε να αξιολογήσει τη δική της πορεία σε αυτή τη δύσκολη και δύσβατη δεκαετία.

Ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ότι το Δημοκρατικό Κόμμα έβαλε πλάτες στις δύσκολες στιγμές του τόπου. Όντας στην αντιπολίτευση, συμπορευτήκαμε με το καλό του τόπου μας και κρατήσαμε την Κύπρο όρθια. Ουδείς μπορεί να αμφισβητήσει ότι καταβάλαμε πολιτικό κόστος γι' αυτή μας την πορεία. Άλλοι λένε «προτιμούμε να είμαστε αρεστοί, αντί ωφέλιμοι», εμείς κάναμε το αντίθετο πράξη.

Ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού είπε από αυτό εδώ το βήμα ότι μόνο και μία στραβοτιμονιά μπορεί να αποβεί μοιραία για τον τόπο. Και έχει δίκιο. Όντως, μία και μόνο στραβοτιμονιά μπορεί να αποβεί μοιραία. Παρέλειψε όμως να πει είναι ότι είναι η υπευθυνότητα και η σοβαρότητα του Δημοκρατικού Κόμματος που δεν επέτρεψε ούτε στραβοτιμονιές ούτε στραβοπατήματα. Και σας διαβεβαιώ ότι αυτό θα συνεχίσουμε να κάνουμε και στο μέλλον. Και, επειδή το μέλλον μας είναι η πρώτη και η μεγαλύτερη έγνοια του Δημοκρατικού Κόμματος, και πάλι δεν μπορώ παρά να αναφερθώ σε αυτά που ο κ. Νεοφύτου παρέθεσε από αυτό εδώ το βήμα περί 30% δημοσίου χρέους και οικονομία triple-A. Παρέλειψε όμως ο κ. Νεοφύτου να υπενθυμίσει ότι η Κύπρος πέτυχε αυτούς τους στόχους επί της διακυβέρνησης Τάσσου Παπαδόπουλου. Είχαμε δημόσιο χρέος 45% -το χαμηλότερο στην ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας- είχαμε συνθήκες πλήρους απασχόλησης και στις 10 Ιουλίου του 2007 η Κύπρος κατετάγη στις triple-A οικονομίες του κόσμου. Εμείς πριν από δεκαπέντε χρόνια πετύχαμε τον στόχο που ορθά βάζετε και εσείς σήμερα.

Το Δημοκρατικό Κόμμα θα συνεχίσει να πορεύεται στον σωστό δρόμο των νοικοκυρεμένων οικονομικών, της μείωσης του χρέους, της σωστής ανάπτυξης, της επένδυσης των πλεονασμάτων, όχι της κατασπατάλησης των δανεικών, αλλά και της κοινωνικής ευαισθησίας, που τόσο πολύ έχει ανάγκη ο τόπος μας.

Και σας άκουσα, κύριε Γεωργιάδη, να λέτε από αυτό εδώ το βήμα, απευθυνόμενος προς το Δημοκρατικό Κόμμα, για σοβαρότητα α λα καρτ, για τη ΣΠΕ Μακράσukas και με πολλή ειρωνεία για τον συνεργατισμό. Μιλάτε εσείς, κύριε Γεωργιάδη, που ολόκληρο πόρισμα είναι αφιερωμένο σε εσάς και στις ευθύνες σας για την κατάρρευση του συνεργατισμού, το οποίο θέλετε να ξεχάσει ο λαός. Όταν διορίζετε φίλους και κουμπάρους στον συνεργατισμό, όταν μας λέγατε παραμονές των εκλογών του 2018 ότι ο συνεργατισμός είχε ισχυρή κεφαλαιακή βάση και θα δίνετε και δωρεάν μετοχές στα μέλη. Μιλάτε εσείς για σοβαρότητα α λα καρτ! Και αναζητείτε ευθύνες από τον Κουλία, επειδή οι δικές σας, όπως καταγράφονται στο πόρισμα Αρέστη, είναι ασήκωτες!

Δεν μπορώ όμως να μην αναφερθώ και στην ομιλία του γενικού γραμματέα του ΑΚΕΛ, που φορτικά επαναλαμβάνει τη θέση ότι οι μοναδικές υπαίτιες για την καταστροφή της οικονομίας ήταν οι τράπεζες. Ναι, έφεραν και φέρουν μεγάλο μερίδιο ευθύνης οι τράπεζες. Δυστυχώς όμως, η μόνη πολιτική δύναμη στην Κύπρο και στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν αντιλαμβάνεται ότι, πέραν των ευθυνών των τραπεζών, μεγάλη ευθύνη έχουν και εκείνοι που κυβερνούν είναι το ΑΚΕΛ. Τα κακά χάλια των δημοσιονομικών του κράτους συνέβαλαν τα μέγιστα στον μονόδρομο του μνημονίου του 2013. Επειδή, όταν τραπεζικές και άλλες κρίσεις δε μας προσπερνούν τελικά, μόνο τα υγιή δημοσιονομικά κράτη μπορούν να παρέμβουν αποφασιστικά και να

προστατεύσουν τον λαό. Και εκείνο που προβληματίζει, αγαπητέ κύριε Στεφάνου, είναι ότι το ΑΚΕΛ αποδεικνύει και σήμερα ότι και στον κ. Μαυρογιάννη, εάν ο λαός τον τιμήσει με την ψήφο του και τον εκλέξει, θα επαναλάβετε τις ίδιες συμβουλές και νουθεσίες για την οικονομία όπως κατά την πενταετία Δημήτρη Χριστόφια.

Είμαστε στη σωστή μεριά, κύριε Χριστοφίδη. Και λυπούμαι για την αναφορά σας, κύριε Κυπριανού, ότι η υποστήριξη άλλου υποψηφίου από αυτόν που εσείς επιλέξατε είναι για τις καρέκλες. Δηλαδή, όταν συνεργαστήκαμε στο παρελθόν, ήταν για τις καρέκλες; Αυτό ίσχυε; Αδικείτε ακόμα και τους εαυτούς σας με αυτή την τοποθέτηση. Η αλήθεια είναι ότι, όταν κάποιος δεν υποστηρίζει την προεπιλογή σας, καταφεύγετε σε ανυπόστατους χαρακτηρισμούς, όπως αυτόν της ανεπάρκειας. Όταν κάποιος προσπαθεί με όλες του τις δυνάμεις να πολεμήσει τους σχεδιασμούς της Τουρκίας, κατά το ΑΚΕΛ είναι ανεπαρκής. Δυστυχώς, κύριε Πρόεδρε, παρόμοιες ήταν και οι κατηγορίες ενάντια στον Τάσσο Παπαδόπουλο, κάθε φορά που ύψωνε το ανάστημά του, προσπαθώντας να υπερασπιστεί και να προστατεύσει την Κυπριακή Δημοκρατία.

Διερωτηθήκατε, κύριε Κυπριανού, πώς το Δημοκρατικό Κόμμα στηρίζει τον Νίκο Χριστοδουλίδη, ο οποίος αποδείχθηκε «ανεπαρκής», όπως είπατε, για τα θέματα της ΑΟΖ, για τις τουρκικές προκλήσεις στην Αμμόχωστο, για κυρώσεις στην Τουρκία. Αν είναι ανεπαρκής ο κ. Χριστοδουλίδης, άλλο τόσο διπλά και τριπλά ανεπαρκής είναι ο κ. Μαυρογιάννης, κατά τη θητεία του οποίου ως διαπραγματευτή η Τουρκία για πρώτη φορά μετά από δεκαετίες έβαλε στην ατζέντα τα δύο κράτη. Με τα δικά σας κριτήρια, ανεπαρκής είναι ο κ. Μαυρογιάννης, που συνέχισε να είναι διαπραγματευτής του Νίκου Αναστασιάδη, όταν ο τελευταίος, όπως εσείς ισχυρίζεστε και ο Πρόεδρος διέψευσε, συζητούσε τα δύο κράτη. Αλλά, όπως πάντοτε, το τι ισχύει για τους άλλους δεν ισχύει για εσάς. Καλύτερα θα ήταν να διερωτηθείτε γιατί κανένας άλλος πλην του ΑΚΕΛ δεν υποστηρίζει τον δικό σας υποψήφιο. Καλύτερα θα ήταν να εξηγήσετε, κύριε Κυπριανού, γιατί ο δικός σας υποψήφιος χαρακτήρισε τις θέσεις του ΑΚΕΛ για το Κυπριακό και τους χειρισμούς του Νίκου Αναστασιάδη ως ερμηνείες και θεωρίες. Δεν περιπαίζουμε τον κόσμο, κύριε Κυπριανού, όταν μιλάμε για ενότητα και συνεργασία. Ο κόσμος περιπαίζει εμάς, όταν δεν καταφέρνουμε να συνεννοηθούμε σε αυτό τον μικρό τόπο, για να αποτρέψουμε μεγάλες καταστροφές και να βελτιώσουμε τα πράγματα, επειδή παραμένουμε προσκολλημένοι σε κομματικές ντιρεκτίβες και ιδεολογίες περασμένων δεκαετιών.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η πανδημία του κορωνοϊού και η έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία έχουν δημιουργήσει ένα αβέβαιο και ασταθές παγκόσμιο περιβάλλον μέσα στο οποίο η μικρή Κύπρος αγωνίζεται να επιβιώσει, με τον Κύπριο πολίτη, το κάθε νοικοκυριό και την κάθε μικρή και μικρομεσαία επιχείρηση να πασικίζουν κάθε μήνα να τα βγάλουν πέρα με λιγότερα. Είναι γι' αυτό τον λόγο που εμείς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, εργαστήκαμε για την έγκαιρη εξέταση και υπερψήφιση κάθε νομοσχεδίου που αφορά την εκταμίευση των δόσεων από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, το μοναδικό χρηματοδοτικό εργαλείο της Ευρωπαϊκής Ένωσης που έχουμε στα χέρια μας για την αντιμετώπιση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας. Την ίδια στιγμή παραμένουμε προσηλωμένοι στην υλοποίηση των στόχων του προγράμματος «RePowerEU», το μοναδικό επίσης εργαλείο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία.

Όμως, πρέπει να αποδεχτούν οι κυβερνήτες ότι η Κύπρος έμεινε πίσω. Είμαστε πολύ πίσω όσον αφορά τη διείσδυση των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα, είμαστε πίσω σε όλα τα θέματα που αφορούν το φυσικό αέριο, είμαστε πολύ πίσω στο άνοιγμα της αγοράς του ηλεκτρισμού. Είναι αδιανόητο η Κύπρος εν έτει 2023 να αγοράζει και να χρησιμοποιεί 100% μαζούτ για τις ανάγκες παραγωγής ηλεκτρικού ρεύματος, κάτι για το οποίο πληρώνουμε εκατοντάδες εκατομμύρια σε αγορά ρύπων. Και είναι αδιανόητο για μια χώρα που δεν έχει βαριά και ρυπογόνο βιομηχανία, για μία χώρα που δεν έχει για μήνες ολόκληρους βαρυχειμνιά, για μία χώρα που δεν είναι hub αεροπορικής κίνησης, παρά ταύτα να πληρώνουμε πρόστιμα, ωσάν να είμαστε!

Ο στόχος πρέπει να είναι τα επόμενα τρία χρόνια να μειωθεί στο 75% το ποσό του προστίμου. Με τη γρήγορη αναβάθμιση του δικτύου της ΑΗΚ, τη διείσδυση των ΑΠΕ στην παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος και με μία Αρχή Ηλεκτρισμού που θα παραμείνει ως περιουσιακό στοιχείο στα χέρια του κράτους, αλλά σύγχρονη και πράσινη. Την ίδια στιγμή επαναλαμβάνουμε την πάγια θέση μας ότι η μέχρι σήμερα υποστήριξη της πολιτείας στα νοικοκυριά και τις επιχειρήσεις, για να αντιμετωπίσουν τους διογκωμένους λογαριασμούς ρεύματος, καλοδεχούμενη μεν, αλλά δεν είναι αρκετή, ιδιαίτερα για τις επιχειρήσεις που γονατίζουν κάτω από το κόστος της ενέργειας. Και προειδοποιούμε ότι θα δούμε επιχειρήσεις να βάζουν λουκέτο λόγω του κόστους της ενέργειας. Για αυτό τον λόγο εισηγούμαστε ότι, πάντοτε μέσα στα δημοσιονομικά περιθώρια, πρέπει να υπάρξει ένα σχέδιο με συγκεκριμένα κριτήρια που είτε να επιδοτεί είτε να μειώνει τον τελικό λογαριασμό που φτάνει στους καταναλωτές.

Η αντιμετώπιση των έντονων πληθωριστικών τάσεων, η επιβίωση και η ανάπτυξη της οικονομίας μας θα εξαρτηθούν από το πόσο γρήγορα, ευέλικτα και παραγωγικά μπορούμε να πετύχουμε τους στόχους που έχουμε βάλει για την επίλυση διαρθρωτικών προβλημάτων και τον εκσυγχρονισμό διαδικασιών. Όμως, ο παράγοντας χρόνος, ως οικονομική έννοια, απέχει από τις αντιλήψεις μας.

Ας αναλογιστούμε τι αντιμετωπίζει ο Κύπριος φορολογούμενος σήμερα σε καθημερινές του ανάγκες. Πόσο καιρό πρέπει να περιμένει ένας μικρομεσαίος επιχειρηματίας να του επιστραφούν φόροι; Χρόνια. Πόσο

πρέπει να περιμένει ένας πολίτης που αιτείται ένα επίδομα που δικαιούται; Μήνες ή/και χρόνια. Πόσο πρέπει να περιμένει ένας πολίτης, μέχρι να εκδικαστεί η υπόθεσή του στα δικαστήρια; Χρόνια. Πόσο καιρό πρέπει να περιμένει κάποιος, για να του εκδοθεί άδεια οικοδομής; Χρόνια. Πόσο καιρό μάς πήρε, για να εγκαταστήσουμε κάποιες κάμερες στους δρόμους, και αυτό με την υποστήριξη και λειτουργία τους από ιδιωτική εταιρεία; Χρόνια. Πόσο καιρό συζητούμε για την αξιοποίηση του δικού μας φυσικού αερίου; Χρόνια.

Μπορώ να παραθέσω δυστυχώς πολλά παραδείγματα για χρόνια και χρόνια προβλήματα. Αυτά πρέπει να αλλάξουμε στον τόπο μας, την αποδοτικότητα, την παραγωγικότητα, τις σωστές, τις διαφανείς, τις σύγχρονες διαδικασίες που να επιτρέπουν στον πολίτη να συναλλάσσεται με το κράτος εύκολα, γρήγορα και χωρίς να αναζητεί κανέναν πολιτικό, για να τον βοηθήσει.

Αυτό που πρέπει να αλλάξει στη χώρα μας είναι η ταχύτητα με την οποία προσαρμόζεται η οικονομία μας στα νέα δεδομένα. Βλέπω στην Ελλάδα την εισαγωγή του μαθήματος της ρομποτικής από τη δημοτική εκπαίδευση. Εμείς ακόμα παραμένουμε προσκολλημένοι σε διαδικασίες ένταξης και διδασκαλίας μαθημάτων σε ωρολόγια προγράμματα που, όταν ολοκληρωθούν, έχουν παρέλθει δεκαετίες, αφήνοντας τους μαθητές μας χωρίς τις απαραίτητες δεξιότητες και γνώσεις, για να εισέλθουν στην αγορά εργασίας.

Την ίδια στιγμή δεν μπορώ παρά να αναφερθώ στο θέμα των εκπονήσεων. Επειδή, φίλτατε κύριε Κουλλά, ανάμεσα σε αυτούς που οι περισυίες τους κινδυνεύουν με εκποίηση έχει και καλοπληρωτές που είναι άτυχοι, ανώνυμοι, που τους κτύπησαν οι απανωτές κρίσεις, που δεν έχουν οκέλλες αλλά ένα ταπεινό σπίτι, ένα χωράφι. Και, ναι, αυτούς πρέπει να τους προστατεύσουμε, γιατί δεν είναι πάντα η ελεύθερη και η ανεξέλεγκτη αγορά που αναλαμβάνει να λύσει το πρόβλημα. Πρέπει να υπάρχει κράτος που να είναι κοινωνικά ευαίσθητο, που, ναι, να επιτρέπει στην αγορά να λειτουργεί ελεύθερα, αλλά όχι ανεξέλεγκτα. Ακριβώς γι' αυτό τον λόγο εμείς προσπαθήσαμε σε ασφυκτικά χρονικά πλαίσια να πετύχουμε αυτό που είναι και εφικτό, αλλά που δε θα μας δημιουργήσει πρόβλημα ή άλλες παρενέργειες, που ήταν η αναστολή για την πρώτη κατοικία αξίας μέχρι €350.000 με εισοδηματικά κριτήρια.

Και θα συνεχίσουμε να ρωτούμε, κύριε υπουργέ, τότε επιτέλους θα φέρετε το σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης», έστω και αν απομένουν λίγες εβδομάδες μέχρι τη λήξη της παρούσας κυβέρνησης. Εσείς φέρετε το και η επιτροπή Οικονομικών θα συγκληθεί εκτάκτως, θα συνεδριάσει και θα το οδηγήσει στην πρώτη ολομέλεια μετά τις προεδρικές εκλογές. Ιδού η Ρόδος!

Και φυσικά δεν μπορώ παρά να αναφερθώ στο μεταναστευτικό, το οποίο έχει πάρει πρωτοφανείς διαστάσεις και έχει πολλαπλές επιπτώσεις στην οικονομία, στην κοινωνία, στην ασφάλεια που νιώθει ο Κύπριος πολίτης. Σε όλα τα διεθνή και ευρωπαϊκά φόρα στα οποία συμμετέχει το Δημοκρατικό Κόμμα δεν παραλείπουμε να τονίζουμε το τεράστιο πρόβλημα που έχει η Κύπρος και να επεξηγούμε γιατί η Κύπρος, ως ημικατεχόμενο νησί, πρέπει να αντιμετωπίζεται διαφορετικά.

(Στο σημείο αυτό ο Υπουργός Οικονομικών αποχωρεί από την αίθουσα της ολομέλειας.)

(Αστεειυόμενη)

Φαντάζομαι ο κύριος υπουργός πάει να ετοιμάσει το σχέδιο «Ενοίκιο Έναντι Δόσης»!

Ο υβριδικός πόλεμος τον οποίο διεξάγει η Τουρκία εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας μέσω του μεταναστευτικού, εργαλειοποιώντας τους μετανάστες, στόχο έχει τη διάβρωση των δομών του κράτους, τη διάβρωση των βασικών υπηρεσιών, την οικονομική αποδυνάμωση του κράτους και την προαγωγή του αισθήματος ανασφάλειας του λαού μας. Πρώτος στόχος πρέπει να είναι η αύξηση του αριθμού και της συχνότητας επιστροφών. Εκεί έπρεπε η πολιτεία να ρίξει το βάρος των προσπαθειών της. Η συνομολόγηση συμφωνιών επανεισδοχής των μεταναστών με τις χώρες προέλευσής τους πρέπει να είναι ο πρώτος στόχος με συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα του FRONTEX. Πρέπει μετά από γρήγορη και δίκαιη εξέταση αιτήσεων για χορήγηση ασύλου όσοι δε δικαιούνται προστασία να επιστρέφουν αμέσως στις χώρες προέλευσής τους. Για εκείνους δε που δικαιούνται προστασία, η ένταξή τους στην κοινωνία πρέπει να γίνεται δομημένα και ομαλά, με πρώτο στόχο τη δημιουργία ειδικών τάξεων υποδοχής στα σχολεία, για να μπορούν να ενσωματωθούν τα παιδιά με μεταναστευτική βιογραφία χωρίς προβλήματα στο εκπαιδευτικό σύστημα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως της Κύπρου είναι το εθνικό μας θέμα. Σε ένα φυσιολογικό κράτος η συζήτηση των προϋπολογισμών περιορίζεται στις οικονομικές προοπτικές του τόπου. Όμως, η Κυπριακή Δημοκρατία δυστυχώς ακόμα υποφέρει από την τουρκική εισβολή και τη συνεχιζόμενη κατοχή, γι' αυτό τέτοιος περιορισμός δε νοείται. Στόχος είναι για το Δημοκρατικό Κόμμα η λύση του Κυπριακού στο πλαίσιο των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και στο πλαίσιο της αποστολής των καλών υπηρεσιών του γενικού γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών. Και φυσικά τα όνειρα του κ. Τατάρ περί αναγνώρισης στην ουσία του ψευδοκράτους ως προϋπόθεσης για την έναρξη των συνομιλιών παραμένουν και θα παραμείνουν απατηλά.

Όμως, την ίδια στιγμή εμείς, ως Δημοκρατικό Κόμμα, με το βλέμμα στραμμένο στο αύριο, επιδιώκουμε μια ενδυναμωμένη Κυπριακή Δημοκρατία στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων. Μια Κυπριακή Δημοκρατία αξιόπιστη στα μάτια της διεθνούς κοινότητας, μια Κυπριακή Δημοκρατία με βαρύνουσα σημασία στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου, μια Κυπριακή Δημοκρατία με ισχυρή οικονομία, μια Κυπριακή Δημοκρατία πυλώνα σταθερότητας και ασφάλειας στην ταραγμένη περιοχή μας, μια Κυπριακή Δημοκρατία με ισχυρές, σταθερές και ειλικρινείς συμμαχίες με τους γείτονές της, μια Κυπριακή Δημοκρατία με εμπλοκή στις ενεργειακές αναπτύξεις στην ΑΟΖ της και σε συνέργεια με χώρες της περιοχής, μια Κυπριακή Δημοκρατία με πολίτες που να την υπερασπίζονται, γιατί νιώθουν ότι η Δημοκρατία τους υπερασπίζεται και τους προστατεύει πρώτα και πάνω απ' όλα εκείνους. Για να πετύχουμε τα πιο πάνω, απαιτείται σύνεση, ενότητα λαού και ηγεσίας, συνεργασία και συναίνεση. Για εμάς αυτός είναι ο στόχος για το 2023.

Κύριε Πρόεδρε,

Σε αυτό το στάδιο να μου επιτρέψετε να ευχηθώ σε όλους καλά Χριστούγεννα, ευτυχισμένο το νέο έτος, λύτρωση και ελευθερία για τον τόπο μας και ιδιαίτερες ευχαριστίες σε όλο το προσωπικό της Βουλής και στους συνεργάτες του Δημοκρατικού Κόμματος για τους κόπους που καταβάλλουν ολόχρονα, για να μπορέσουμε εμείς οι βουλευτές να ανταποκριθούμε στο έργο μας και στα καθήκοντά μας.

Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ)

Ευχαριστώ, κυρία Ερωτοκρίτου.

Καλώ στο βήμα τον κοινοβουλευτικό εκπρόσωπο του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις τον Γιώργο Λουκαΐδη.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Επιτρέψτε μου να αφιερώσω μέρος του χρόνου μου για ευχαριστίες και συγχαρητήρια στους συναδέλφους που έχουν εργαστεί για τη συζήτηση των προϋπολογισμών και για να έχουμε ενώπιόν μας όλη αυτή τη δουλειά που έσπει προηγηθεί τους τελευταίους μήνες.

Να ευχαριστήσω και να συγχαρώ, εκ μέρους της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΑΚΕΛ, και τις υπηρεσίες της Βουλής που εργάστηκαν για τον προϋπολογισμό ειδικά, αλλά και γενικότερα τις υπηρεσίες της Βουλής, που πραγματικά επιτελούν ένα εξαιρετικό έργο. Και αυτό δεν είναι σχήμα λόγου. Αναφέρομαι σε όλες τις υπηρεσίες της Βουλής και όχι μόνο στη γραμματεία της επιτροπής Οικονομικών, που νομίζω αναντίλεκτα παίρνει τα εύσημα για τη δουλειά που έγινε.

Θέλω να ευχαριστήσω όμως τζιαι ακόμα έναν θεσμό, που απαξιώνεται, όπως απαξιώνονται συνολικά και συλλήβδην τα κόμματα στη χώρα, τον θεσμό των κοινοβουλευτικών συνεργατών, οι οποίοι πλέον -εδώ και χρόνια, όχι τώρα- αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της δουλειάς, της σοβαρής δουλειάς που επιτελείται σε αυτή τη Βουλή, χωρίς τους οποίους δε θα μπορούσαμε πραγματικά να επιτελούμε το έργο μας. Τζιαι είναι σημαντικό, εμείς το επαναλαμβάνουμε κάθε φορά που γίνεται η συζήτηση του προϋπολογισμού της Βουλής, αλλά θέλω τζιαι από το βήμα της Βουλής να το υποδείξω.

Θα ξεκινήσω την ομιλία μου, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, με τον ελέφαντα στο δωμάτιο, την πρόσφατη αναφορά του κ. Νεοφύτου. Βεβαίως, για εμάς ο ελέφαντας στο δωμάτιο είναι ασφαλώς ο Νίκος Αναστασιάδης, είναι η διακυβέρνηση, η απερχόμενη διακυβέρνηση Νίκου Αναστασιάδη. Δε μας αφορά ο ελέφαντας στο δωμάτιο ως προς το ποιος είναι ο εκλεκτός του απερχόμενου Προέδρου για την προεδρία της Δημοκρατίας ανάμεσα στους δύο επίδοξους συνεχιστές του. Ούτε, πιστεύουμε, αφορά τη μεγάλη πλειοψηφία της κοινωνίας το ποιος θα αντικαταστήσει τον ελέφαντα στο δωμάτιο -ελπίζω πως δε θα γίνει κάτι τέτοιο- το γνήσιο αντίγραφο του ή το κακό αντίγραφο ή απομίμησή του.

Δεν είναι δυνατόν να γίνεται συζήτηση στον τελευταίο χρόνο αυτής της διακυβέρνησης τζιαι να ακούμε από του βήματος της Βουλής ότι αυτή τη διακυβέρνηση θα την κρίνει ο ιστορικός του μέλλοντος. Θέλω να εκφράσω τη βαθιά μας λύπη για δηλώσεις που έχουν γίνει όχι από τη συμπολίτευση αλλά από την αντιπολίτευση, το δεύτερο μεγαλύτερο κόμμα αυτού του είδους. Αυτό που πρέπει να κάμνουμε κάθε φορά στη συζήτηση των προϋπολογισμών είναι να κρίνουμε τις πολιτικές της απερχόμενης κυβέρνησης σε όλα τα ζητήματα και αυτό γίνεται όλα τα προηγούμενα χρόνια. Και επιτρέψτε μου να πω ότι αυτονόητα -αλλά πλέον και τα αυτονόητα δεν είναι καθόλου αυτονόητα- αυτό έχουν να επιλέξουν σε δυο μήνες τζιαι οι πολίτες, η κυπριακή κοινωνία, κατά πόσο είναι δηλαδή ικανοποιημένοι από την παρούσα κυβέρνηση και θεωρούν, όπως το έχουν παρουσιάσει όλοι οι εκπρόσωποι της απερχόμενης κυβέρνησης εδώ στη Βουλή, ένα μεγάλο success story τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη. Όσοι εκτιμούν ότι τα πράγματα όντως τα χειρίζεται θαυμάσια, εξαιρετικά, περίφημα η

διακυβέρνηση έχουν όχι μια αλλά δυο επιλογές, για να ψηφίσουν τη συνέχιση αυτής της διακυβέρνησης. Δικαίωμά τους. Διαφωνούμε, αλλά έχουμε και πλουραλισμό.

Αλλά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όσοι κρίνουν αρνητικά ή πολύ αρνητικά αυτή τη διακυβέρνηση -και τούτο καταγράφεται στην κοινωνία σε ένα ποσοστό πάνω από 70%- όσοι είναι απογοητευμένοι ή και θυμωμένοι ή και οργισμένοι με τα έργα και τις ημέρες, τις πράξεις και τις παραλείψεις αυτής της κυβέρνησης έχουν μια μόνο επιλογή από τις τρεις βασικές, που μπορεί να δώσει περιεχόμενο στον στόχο για προοδευτική αλλαγή, αλλαγή πορείας, κατεύθυνσης της χώρας, προσανατολισμού της χώρας, για να φέρει ένα νέο ύφος και νέο ήθος διακυβέρνησης, εκτός τζιαι αν έν' πολλά καλό τούτο που έχουμε. Αυτή η επιλογή είναι ο Αντρέας ο Μαυρογιάννης, με αδιαμφισβήτητες ικανότητες και δυνατότητες, όπως όλοι σε αυτό το σώμα, όλα τα κόμματα, τον έχουν κρίνει επανειλημμένα. Η τελευταία φορά ήταν το 2019, όταν αλλάξαμε τον νόμο, για να διοριστεί, εκτός από διαπραγματευτής, και μόνιμος αντιπρόσωπος. Δέστε τις δηλώσεις που εκάμετε όλοι τζιαι τον εγκωμιασμό που εκάμετε όλοι για τον άνθρωπο τζιαι για τις ικανότητές τζιαι τις δυνατότητές του, όπως και σε πλείστες τόσες άλλες περιπτώσεις, για την αποτελεσματικότητά του, για το γεγονός ότι επάξια έχει επιτελέσει το καθήκον του επί όλων των προηγούμενων διακυβερνήσεων. Αυτή είναι η επιλογή, αν θέλουμε προοδευτική αλλαγή.

Και σίγουρα, επιτρέπετέ μου να πω -τζιαι αναφερόμενος σε άλλη παρέμβαση συναδέλφου- ότι δεν είναι ανέκδοτο να ταυτίζουμε τον Νίκο Χριστοδουλίδη με αυτή τη διακυβέρνηση. Μα, για όνομα του Θεού δηλαδή! Καλά, όταν είσαι εκεί, στηρίζεις, υποστηρίζεις δέκα χρόνια, αποφασίζεις, συναποφασίζεις, είσαι μέλος του Υπουργικού Συμβουλίου, καλύπτεις, συγκαλύπτεις, δεν έχεις πει λέξη κριτικής για δέκα χρόνια, σε τίποτε δημόσια δεν έχεις διαφοροποιηθεί, σε οτιδήποτε. Μέχρι και σήμερα δε λες λέξη κριτικής. Καλύπτεις και συγκαλύπτεις αυτή την κυβέρνηση. Δηλώνεις εσύ ο ίδιος συνεχιστής της. Σε ρωτούν οι δημοσιογράφοι αν θα φέρεις την αλλαγή και απαντάς «όχι, ανανέωση». Ανανέωση εντολής όντως διεκδικεί αυτής της διακυβέρνησης.

Είναι ανέκδοτο να χρεώνουμε ευθύνες; Καλά, να ρωτήσω: Ψήφισε διαφορετικά για τον συνεργατισμό, που έλεγε προηγουμένως η κ. Ερωτοκρίτου; Ψήφισε διαφορετικά για το ετεροβαρές θεσμικό πλαίσιο που αφορά τις τράπεζες; Ή μέχρι σήμερα επιμένει στην ίδια γραμμή τζιαι διαχωρίζει τη θέση του απ' όλα τα υπόλοιπα κόμματα που τον στηρίζουν και δε θέλει αναστολή του νόμου των εκποιήσεων;

Θέλετε να συνεχίσω τον κατάλογο; Έδρασε διαφορετικά, κυρίες και κύριοι, ο κ. Χριστοδουλίδης για το θέμα των διαβατηρίων; Τεκμήριο πρώτο, η επιστολή του προς το «Bloomberg» το 2017, που λέει αυτά που έλεγε ο Νίκος Αναστασιάδης, ότι περίπου είναι συνωμοσία και όλα εξελίσσονται θαυμάσια, περίφημα με αυτό το πρόγραμμα.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Σε τι διαφοροποιήθηκε; Οπότε, επειδή είναι αυτονόητα κάποια πράγματα, έθθα τα διαβάσω, μπορείτε να τα βρείτε, μπορώ να σας πω τζιαι την ακριβή ημερομηνία, αν θέλετε, αλλά είναι αυτονόητα, επαναλαμβάνω. Ό,τι λέω για την κυβέρνηση αφορά την κυβέρνηση Αβέρωφ Χριστοδουλίδη, το γένος Αναστασιάδη. Και όσα θα ακολουθήσουν σε αυτό το πνεύμα είναι που θα κινηθούν.

Να δούμε λοιπόν τα επιτεύγματα αυτής της κυβέρνησης που θέλουν να τα συνεχίσουν οι υποψήφιοι εκπρόσωποι της απερχόμενης κυβέρνησης κι αν πρέπει να συνεχίσουμε σε αυτή την κατεύθυνση ή αν πρέπει να μπούμε σε μια εντελώς διαφορετική κατεύθυνση ως χώρα. Αλλά, πριν να το κάνω, επειδή -ενώ δεν πρέπει να κρίνουμε την κυβέρνηση Αναστασιάδη και θα την κρίνει ο ιστορικός του μέλλοντος- και οι συνάδελφοι, προφανώς όλοι όσοι emίλησαν εκ δεξιών, αλλά και οι συνάδελφοι στο κέντρο δεν παρέλειψαν έμμεσες ή άμεσες κριτικές -τζιαι η πολύ αγαπητή μου Χριστιάνα μόλις πριν από λίγο- στην προπροηγούμενη κυβέρνηση...

«Θα αφήκει αλώβητη την οικονομία». Ε, να πω ότι ο γενικός γραμματέας του κόμματος αναφέρθηκε σε δήλωση του Όλι Ρεν -ανάλογη δήλωση είχε και ο Ντάισελμπλουμ, είχαν πολλοί παρόμοιες δηλώσεις- ότι έννεν τα δημόσια οικονομικά που 'φέραν την καταστροφή στην οικονομία, έν' οι τράπεζες που καταστρέψαν τα δημόσια οικονομικά, που, ναι, τουλάχιστον το δημόσιο χρέος ήταν το τρίτο καλύτερο στην Ευρώπη, τότε που αποκλειστήκαμε από τις αγορές. Επειδή το είπε η κ. Ερωτοκρίτου.

Επίσης, το ψέμα. Ένα από τα ψέματα που κυκλοφόρησε, τζιαι το οποίο επαναλαμβάνεται, επαναλήφθηκε τζιαι σήμερα από του βήματος της Βουλής, αλλά τζιαι σε πάνελ που ήμαστε με τον κ. Γεωργιάδη. Το άσχημο δε μας βλέπει ο κόσμος, τα είπαμε χιλιάδες φορές. Τι είπε το 2008 μετά την κρίση της Lehman Brothers ο Δημήτρης Χριστόφιας, τον Οκτώβρη του 2008; «Νιώθουμε, στο παρόν στάδιο τουλάχιστον, αλώβητοι. Βεβαίως, υπάρχει και η πραγματική οικονομία, θέμα πάνω στο οποίο πρέπει να εγκύψει η Ευρωπαϊκή Ένωση, γιατί "οικονομία" δε σημαίνει μόνο πουλώ και αγοράζω χρήμα. Σημαίνει και βιομηχανική παραγωγή, σημαίνει και υπηρεσίες και σημαίνει πολλά άλλα πράγματα. Κατά συνέπεια εμείς, αν θα κάνουμε έναν προβληματισμό -και θα τον κάνουμε- είναι οι πιθανές έμμεσες επιπτώσεις τον επόμενο χρόνο πάνω στη δική μας πραγματική οικονομία σε σχέση με τον τουρισμό, σε σχέση με τις κατασκευές και διάφορα άλλα ζητήματα. Ήδη έχουμε συνεννοηθεί με τον Υπουργό Οικονομικών να δούμε πολύ συγκεκριμένα αυτά τα ζητήματα χωρίς κανένα πανικό». Αυτή ήταν η αντίδραση της κυβέρνησης. Τζιαι το ψέμα πάει καπνός ακόμα, μέχρι σήμερα συνεχίζετε να λέτε τα ίδια ψέματα. Τζιαι δεκάδες άλλα, για να μεν πω εκατοντάδες, μες σε τζιαιντό τοξικό κλίμα που δημιουργήθηκε μετά το Μαρί. Μόνο τότε μπορούσατε να λέτε ούλλα τούτα τα ψέματα τζιαι δυστυχώς να πιάνουν τόπο.

Αλλά μπορώ να αναφερθώ τζιαι σε άλλα. Αβέρωφ Νεοφύτου, 4 Μαΐου του 2012. Δέστε πώς έλεγε ότι μπορούσαμε να αποφύγουμε την καταστροφή: «Χίλιες φορές ο Βγενόπουλος να υλοποιούσε την απειλή του και να απομάκρυνε την τράπεζα από την Κύπρο, γιατί τώρα δε θα υπήρχε ο κίνδυνος να οδηγηθεί η κυπριακή οικονομία σε μνημόνια» -μνημόσυνα ήταν, και θα ήταν και σωστό- «και μηχανισμούς στήριξης». Μόνο με τη Λαϊκή!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Ναι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Άφησες πίσω την Τράπεζα Κύπρου. Μπορούσε να πάμε... Διότι τότε εκαλύφκετε και την Τράπεζα Κύπρου, ήταν πριν να...

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Αβέρωφ Νεοφύτου)

...ήταν πριν...

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

...όπως και άλλα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Νεοφύτου, υπομονή. Υπομονή, έσιετε τον κοινοβουλευτικό σας εκπρόσωπο να απαντήσει.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

...ήταν πριν, που εκρύφκετε τα προβλήματα της Τράπεζας Κύπρου, τα αποκρύβατε και επιτίθεστο σε όλους όσοι εκάμαν αναφορά στις τράπεζες. Τους δαιμονοποιούσατε. Πρώτα απ' όλα εμάς βέβαια. Βεβαίως!

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Είπε ο κ. Νεοφύτου ότι εμείς και οι του κέντρου μιλήσαμε για έξοδο από την Ευρωζώνη. Ο πρώτος που μίλησε, στις 7 Μαρτίου του 2013, ήταν ο κ. Νεοφύτου: «Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο θέτει εξαιρετικά σκληρούς όρους σε σχέση με τη σύναψη της δανειακής σύμβασης, κάνοντας λόγο για κούρεμα καταθέσεων. [...] Κατά τις επαφές του στις ΗΠΑ τόνισε ότι τέτοιοι όροι δεν μπορούν να γίνουν αποδεκτοί από την πλευρά μας, δεδομένου ότι ουσιαστικά θα ισοδυναμούσαν με υπόδειξη πόρτας εξόδου προς την Κυπριακή Δημοκρατία από την Ευρωζώνη και την Ευρώπη». Θα σήμαινε ότι φεύγουμε από την Ευρωζώνη και την Ευρώπη. Αυτά σε σχέση με τα παρελθοντικά, κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Όμως, επιτρέψτε μου, επειδή είπε τζιαι ο κ. Γεωργιάδης για το 2008 και τις δηλώσεις του κ. Σταυράκη, να πω ότι, ενώ τότε μιλούσαμε για τα τοξικά προϊόντα που είχαν οι Lehman Brothers κ.λπ., όντως οι δικές μας οι τράπεζες δεν είχαν ανάλογα τοξικά προϊόντα. Και όντως θέλω να θυμίσω -είναι λυπηρό που κάνουμε τούτη τη συζήτηση- ότι η Τράπεζα Κύπρου είχε απαλλαγεί από τα ελληνικά ομόλογα. Και, όταν η ελληνική οικονομία κατέρρευε, πήγε και αγόρασε πάνω από 2%. Ενώ ανακοίνωνε ότι είχε λιγότερα από €100 εκατομ., έκαμέν τα πάνω από €2 δις. Τζιαι είναι τότε που εμείς εφωνάζαμεν, αλλά κάποιοι έκαναν τους τσιλιαδόρους της τραπεζικής ληστείας. Τζιαι τους κάμνουν μέχρι σήμερα δηλαδή.

Αλλά πραγματικά είναι πρόκληση να μιλά για τον συνεργατισμό ο κ. Γεωργιάδης και να κάνει κριτική για το τι έλεγε σε άσχετο χρόνο ο τότε Υπουργός Οικονομικών Χαρίλαος Σταυράκης, όταν ο ίδιος, λίγες μόνο εβδομάδες πριν να ξεκινήσει η διαδικασία παράδοσης του συνεργατισμού στην Ελληνική Τράπεζα, για να σωθεί η τελευταία, έλεγε τα εξής εδώ στη Βουλή, τα οποία παραθέτω από τα αποστενογραφημένα πρακτικά έκτακτης συνεδρίας της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Παρακολούθησεως Σχεδίων Αναπτύξεως και Ελέγχου Δημόσιων Δαπανών, ημερομηνίας 21^{ης} Αυγούστου του 2017, για τη συζήτηση του θέματος που τιτλοφορείται «Ενημέρωση για τις τελευταίες εξελίξεις στον Συνεργατισμό». Λέει ο Υπουργός Οικονομικών: «Όχι μόνο το 25%, που είναι η απόφαση για μια πρώτη παραχώρηση μετοχών, παρ' όλο που δεν υπάρχει κάποια συγκεκριμένη απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου επί τούτου, πρόθεσή μας θα ήταν το σύνολο, όλες οι μετοχές να παραχωρηθούν και βεβαίως θα προχωρήσουμε ως πρώτο βήμα με το ένα τέταρτο σε συγκεκριμένη κατηγορία συμπολιτών μας που έχουμε προσδιορίσει. Εμείς θεωρούμε πως το σύνολο θα πρέπει να επιστρέψει στους Κύπριους πολίτες, πιθανότατα χωρίς τίμημα, χωρίς να τις πληρώσουν, επειδή τις έχουν πληρώσει μια φορά, άρα δε χρειάζεται να τις πληρώσουν δεύτερη φορά».

Τι μας έλεγε, λίγες εβδομάδες πριν να ξεκινήσει το έγκλημα το προμελετημένο για τον συνεργατισμό, εδώ στη Βουλή; «Η Συνεργατική Τράπεζα έχει σταθεροποιηθεί, έχει ενδυναμωθεί παρά τις συνεχώς μεταβαλλόμενες εποπτικές απαιτήσεις, νέα κεφάλαια που θα είναι μια μόνιμη κατάσταση, σήμερα έχει ικανοποιητική κεφαλαιουχική επάρκεια, την πιο υψηλή κατ' ακρίβειαν από τις μεγάλες κυπριακές τράπεζες, οι καταθέσεις του

κόσμου έχουν διασφαλιστεί, δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος, καμία ανησυχία, έχουν γίνει μια σειρά από πολύ αναγκαίες κινήσεις, όπως η συγχώνευση σε έναν οργανισμό που διασφαλίζει την ευελιξία και την καλύτερη λήψη αποφάσεων».

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Αυτά έλεγαν, πριν να ξεκινήσουν το έγκλημα, τζιαι ύστερα είπαν μας ότι «μα, θέλουμε μικρότερο τραπεζικό τομέα» τζιαι ότι «εσώσαμε τον κόσμο, που παραδώσαμε την υπεραγορά με καλλύτερα στοιχεία και καλλύτερη κεφαλαιακή επάρκεια στο περίπτερο».

Λοιπόν, έθθα ασχοληθώ περισσότερο με την προηγούμενη κυβέρνηση. Θα επικεντρωθώ στα επιτεύγματα αυτής της κυβέρνησης, τα οποία θέλουν να συνεχίσουν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, οι δύο αυτοδηλωμένοι συνεχιστές της διακυβέρνησης, τζιαι θέλω να θυμίσω το πρώτο μεγάλο τους επίτευγμα με το «καλημέρα» της διακυβέρνησής τους, που ήταν το κούρεμα καταθέσεων, το οποίο θεωρούσαν καταστροφικό για την οικονομία, πριν αναλάβουν την εξουσία, και μέχρι σήμερα το παρουσιάζουν σωτήριο. Κουρέψαν τον κόσμο ούλλον. Εφέραν την καταστροφή! Δεσμεύονταν, επαναλαμβάνω, για το αντίθετο, όπως δεσμεύονταν για πολλά άλλα πράγματα.

Δεσμεύτηκε γραπτώς ο Νίκος Αναστασιάδης για τις ιδιωτικοποιήσεις, για να μην επανέλθω. Γραπτώς! Δεν ξέρω αν θα δεσμευτεί γραπτώς και ο κ. Νεοφύτου και ο κ. Χριστοδουλίδης, αλλά και οι δύο εδουλεύαν για τις ιδιωτικοποιήσεις μαζί με τον Χάρη Γεωργιάδη και όλη τη διακυβέρνηση. Και μέχρι σήμερα, ακόμα τζιαι σήμερα, εννά ψηφίσουμε κονδύλια, για να μην τους επιτρέψουμε, όποιοι και να 'ναι, αν είναι -ο μη γένοιτο- στην εξουσία αύριο, να προχωρήσουν στις ιδιωτικοποιήσεις.

Εννά εμπιστευτείτε τον κ. Χριστοδουλίδη ότι εννά φέρει καθαρή αλλαγή τζιαι σε τούτο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι του ενδιάμεσου χώρου; Διότι κάποτε μιλούσατε για καθαρή αλλαγή, τώρα λέτε μας, εν' η αλήθεια, ότι εννά κρίνει η ιστορία τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη -μάλιστα έσιετε τζιαι τρεις ορόφους πανό έξω 'πού το κτίριό σας, για να δηλώνετε την καθαρή αλλαγή, έσιε τζιαιρό να το δω, εν' η αλήθεια- τζιαι αν θα προχωρήσετε σε αυτή τη λογική.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Βέβαια, 'πού το κούρεμα... Είπαν τα οι σύντροφοι, οι συνάδελφοι, έντζιε θέλω να τα επαναλάβω. Κάποιοι εγγλιώσαν το κούρεμα, που είχαν προνομιακή ειδοποίηση, πληροφόρηση, όπως οι συμπτώεροι και όχι μόνο. Θέλετε να συνεχίσετε στις ίδιες λογικές και φιλοσοφίες τζιαι στο ίδιο ύφος. Επιβάλατε μια σκληρή, νεοφιλελεύθερη πολιτική, την οποία ονομάσετε τζιαι ιδεολογικό σας μανιφέστο τότε. Στην ίδια λογική θέλετε να κινείστε τζιαι θεωρείτε το επίτευγμά σας. Στο ίδιο πλαίσιο κάνατε τζιαινού που είπα προηγουμένως, εδημιουργήσατε ένα πέρα για πέρα ετεροβαρές θεσμικό πλαίσιο στον τραπεζικό τομέα.

Μας είπατε από το 2014, κύριε Νεοφύτου -έντζιν ανάγκη να ξαναπαρουσιάσω τη δήλωση, έδωκά την πολλές φορές δαμαί- ότι κουραστήκατε να ψηφίζετε νόμους υπέρ των τραπεζών. Ήρτεν το 2022 τζιαι οι αντοχές σας είναι τεράστιες. Άμα πρόκειται να εξυπηρετήσετε τους λίγους προνομιούχους, το μεγάλο κεφάλαιο, είναι απίστευτες οι αντοχές σας! Τζιαι έχουμε σήμερα ετεροβαρές θεσμικό πλαίσιο -εν είσατε μόνοι σας, για να είμαστε δίκαιοι, που το καταφέρατε- απαγορεύσατε στους δανειολήπτες να προσφεύγουν στα δικαστήρια, για να αμφισβητούν τις καταχρηστικές πρακτικές, τις χρεώσεις των τραπεζών, το ποσό που οφείλουν, τζιαι ακόμα προσπαθούμε να επαναφέρουμε μια κάποια ισορροπία.

Ξαναρωτώ: Τι εννά αλλάξει, άμα εκλεγεί ο ένας ή ο άλλος που τα 'κάμανν τούτα τα πράγματα δέκα χρόνια; Μόνο η επιλογή του Αντρέα Μαυρογιάννη, με πολύ σαφείς και ξεκάθαρες θέσεις τζιαι κυρίως αξιοπιστία σε αυτά που λέει, θα αλλάξει την πραγματικότητα. Και αυτό ισχύει σε όλους τους τομείς. Όλα τα διακυβεύματα σε όλους τους επιμέρους τομείς διακυβέρνησης, όχι μόνο στον κεντρικό.

Δηλαδή, για να καταλάβω, ήταν στόχος σας να δυναμώσετε τη Сyта, όταν φέρνατε νομοσχέδια, για να την ξεπουλήσετε, να την ιδιωτικοποιήσετε, κύριε Νεοφύτου, τζιαι εκάμετε την αναφορά που εκάμετε στην εισαγωγή σας; Εν εκατάλαβα! Στην ίδια λογική ξεπουλήσατε το λιμάνι τζιαι έχουμε σκάνδαλα τζιαι τον Ελεγκτή να ζητά διερεύνηση ποινικών ευθυνών σε σχέση με το σκανδαλώδες ξεπούλημα του λιμανιού;

Να δούμε και τα υπόλοιπα επιτεύγματά σας, διότι έθθα μας πάρει ο χρόνος. Λοιπόν, για την οικονομία και το είνταλως αντιλαμβάνεται ο κόσμος σήμερα την κατάσταση, ό,τι τζιαι να λέμε εμείς, ο κόσμος αισθάνεται στο πετσί του αν περνά καλά, αν δυσκολεύεται, αν αισθάνεται ανασφάλεια, αν δεν τα βκάλλει πέρα. Αν έρκουνται τα μισά του μήνα, καμιά φορά ούτε τα μισά του μήνα, τζιαι τελειώνουν τα λεφτά. Αν φοάται ή ό να ανοίξει τον λογαριασμό του ρεύματος. Αν είναι ευχαριστημένος με τους μισθούς που παίρνει. Είπαν τα οι συνάδελφοι -πραγματικά χαίρομαι, γιατί ήταν πολύ καλές οι ομιλίες των συναδέλφων, των βουλευτών της κοινοβουλευτικής ομάδας του ΑΚΕΛ- και δε χρειάζεται να επαναλάβουμε πράγματα, αλλά, επιτρέψτε μου να υπογραμμίσω, πάνω από το 50% των εργαζομένων έχουν μικτά εισοδήματα κάτω από €1.500 τζιαι 'πού τζιαινούσι οι μισοί κάτω από €1.000. Οι νέοι ζισουν με €500, €600, €700, €800 τζιαι μπορεί να έχουν μεταπτυχιακό τζιαι διδακτορικό. Και έχουν να αντιμετωπίσουν όχι μόνο το ρεύμα, το νερό, τα τηλέφωνα, τα κοινόχρηστα, έχουν

να αντιμετωπίσουν ενοίκια, που είναι φόνος. Όι μόνο στη Λεμεσό, που έν' η χειρότερη κατάσταση, παντού! Και βεβαίως είναι όνειρο θερινής νυκτός η απόκτηση δικού τους διαμερίσματος ή κατοικίας για την πλειοψηφία απ' αυτούς σήμερα. Καταδικάστηκαν να ζουν χειρότερα από την προηγούμενη γενιά τζιαι έν' η πρώτη φορά που συμβαίνει.

Κυβερνάτε δέκα χρόνια. Μιλώ για τον Αβέρωφ Χριστοδουλίδη, το γένος Αναστασιάδη. Γιατί να σας πιστέψει ο κόσμος όπι εννά αλλάξετε την κατάσταση και δε θα έχουμε μια 'πού τα ίδια; Τζιαι ίσως, εγώ λέω, για να μεν πω με βεβαιότητα, τζιαι χειρότερα από τούτα που ζουν οι πολίτες μαζί σας δέκα χρόνια σε όλους αυτούς τους τομείς;

Είχαμε διεύρυνση του μεριδίου των μισθών, σας τα είπαν, σε σχέση με το ΑΕΠ. Δηλαδή, ενώ το μερίδιο των μισθών ήταν 48% το 2012, εμειώθηκεν στο 44%. Τούτο μεταφράζεται σε €7,5 δις, αν εδιατηρείουν η τότε αναλογία μισθών τζιαι κερδών. Απώλειες. Ενώ για τα κέρδη, εννοείται, αυξήθηκε από το 18% στο 27% το μερίδιό τους στο ΑΕΠ. Αυτά κάμνετε. Eurostat. Δείκτης Προσαύξησης Εισοδήματος Νοικοκυριού για το 2021. Επιτεύγματά σας!

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η Κύπρος με τη μεγαλύτερη μείωση εισοδημάτων, 28%. Με τη μεγαλύτερη μείωση εισοδημάτων! Αυτά θέλετε να συνεχίσετε! Θα σας επιτρέψει ο κόσμος;

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

Επίσης, δείκτες βιώσιμης ανάπτυξης, στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης. Τελευταίοι στην Ευρώπη στην πρόοδο σε ό,τι αφορά τα SDGs. Τελευταίοι! Επιτεύγματα! Τζιαι, ξέρετε, μιλούμε για μια σειρά από ζητήματα που αφορούν την οικονομία, την ισότητα των φύλων, την καταπολέμηση της φτώχειας, όχι αυστηρά περιβαλλοντικά ζητήματα ή SDGs. Όχι μόνο την κλιματική αλλαγή. Είναι δεκαεφτά στόχοι των Ηνωμένων Εθνών, που ελέγχονται και στην Κύπρο. Η χειρότερη στην Ευρώπη! Θέλετε να συνεχίσετε.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία το προαναφερθέν έγγραφο, το οποίο ευρίσκεται στο Αρχείο της Βουλής.)

Μια και μιλούμε για την ισότητα των φύλων, επειδή δε δόθηκε πολλή, έτσι, έμφαση στη συζήτηση, δηλώνετε τωρά όπι εννά διορίζετε, τζιαι ο ένας τζιαι ο άλλος δηλαδή εκπρόσωποι της απερχόμενης κυβέρνησης, μισές γυναίκες σε όλα τα συμβούλια τζιαι σε όλες τις θέσεις. Εχτές, αν δεν κάμνω λάθος, πριν μια εβδομάδα, διορίστηκε Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας τζιαι δεν ευρέθηκεν μια γυναίκα -τζιαι έσιει αρκετές άξιες γυναίκες, φαντάζομαι τζιαι πιστεύω όπι έσιει, ο Δημοκρατικός Συναγερμός- μία γυναίκα! Γιατί να σας πιστέψει ο κόσμος όπι εννά υλοποιήσετε και αυτή σας τη δέσμευση ύστερα 'πού δκυο μήνες, όταν σήμερα που κυβερνάτε δεν το κάμνετε; Μπορείτε να μας εξηγήσετε; Επειδή έν' τζιαι μες στους στόχους της βιώσιμης ανάπτυξης η ισότητα των φύλων, η έμφυλη ισότητα εν πάση περιπτώσει.

Λοιπόν, έχω κι άλλους δείκτες δαμαί, για να σας παραδώσω, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Τούτος αφορά το άλλο σας επίτευγμα, τώρα μέσα στην κρίση. Το πόσο στηρίχθηκαν τα νοικοκυριά και οι επιχειρήσεις...

(Κατά τη διάρκεια της αγόρευσης του κ. Γιώργου Λουκαΐδη ο προεδρεύων της συνεδρίασης επανήλθε στην έδρα.)

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ:

Γιώργο, το ΡΙΚ λέει 'πού το άλλο σιέρι να δείχνεις.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Οκεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(ΖΑΧΑΡΙΑΣ ΚΟΥΛΙΑΣ)

Το δεξί εννοείς, κύριε Αντρέα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δυσκολεύομαι δεξιά, γι' αυτό δεν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το δεξί χέρι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Τέταρτη από το τέλος, άλλο ένα επίτευγμα! Έν' συγκριτικά με τις υπόλοιπες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης τζιαι, τα ευλοημένα του Θεού, ξανά, εάν ούλλα εξελίσσονται θαυμάσια, υπέροχα σε σχέση με τη

διακυβέρνησή σας τζιαι έσιετε τόσες ικανότητες και δημιουργήσατε, χειριστήκατε τόσο πολύ τα πράγματα, γιατί δεν εστηρίζατε, τώρα που έσιει ανάγκη, τον κόσμο συγκριτικά με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, αφού συγκρινόμαστε πολλά καλλύττερα από τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες;

Αλλά, ακούστε το τζιαι τούτο, Αβέρωφ Νεοφύτου σε άλλες εποχές, 14 Νοεμβρίου του 2007, επειδή έντζιε ελπίζω να τα αμφισβητείτε -δεν ήυρετε ποττέ λάθος σε αυτά που έχω πει- τα τεκμήρια που καταθέτω: «Τα δημόσια οικονομικά έχουν πλεονάσματα, επειδή υπάρχουν ελλείμματα στις τσέπες της κυπριακής οικογένειας, η οποία ζει με τα δανεικά». Έν' τούτα που λαλείτε σήμερα, κύριε Νεοφύτου; Έν' τούτα που μας ελαλούσατε τζιαι εσείς τζιαι οι συνάδελφοι του Συναγερμού τρεις μέρες τώρα; Λέγατε ακριβώς τα αντίθετα τζιαι, ξέρετε, και τότε ήσασταν λάθος και τωρά είσατε λάθος.

Τότε τα πλεονάσματα εγίναν λόγω της υπερθέρμανσης της οικονομίας. €800 εκατομ. εισέπραξε το κράτος, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τότε, μόνο 'πού τους φόρους που αφορούσαν τις πωλήσεις ακινήτων. Ήταν η κορύφωση της φούσκας των ακινήτων τότε τζιαι έν' τότε που δημιουργηθήκαν τα πλεονάσματα και, ναι, δεν έπρεπε να τροφοδοτεί την υπερθέρμανση της οικονομίας με περισσότερα λεφτά ως κράτος.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον Υπουργό Οικονομικών κ. Κωνσταντίνο Πετρίδη)

Και η φορολογική αμνηστία.

Ε, σήμερα όμως, που ο κόσμος υποφέρει τζιαι πονά, αλλά εσείς τα δικά σας παραμύθκια πάλε, ε, πρέπει να έρτεις να στηρίξεις τον κόσμο! Να αφήσεις τζιαι πλεονάσμα αλλά όχι μόνο προπαγάνδα για τα πιο γενναιόδωρα πακέτα, διότι τα ίδια εκάμετε -και σας δείξαμε τις στατιστικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης- τζιαι στην πανδημία, που είχαμε τη δεύτερη χειρότερη επίδοση σε ό,τι αφορά την απώλεια εισοδημάτων των εργαζομένων.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

Οι επιδόσεις σας στο χρέος των νοικοκυριών. Τέταρτο υψηλότερο χρέος μετά από δέκα χρόνια διακυβέρνησης. Βελτιωθήκαμε, ναι. Ήμασταν μαζί με την Ελλάδα, ανταγωνιζούμασταν. Μετά από δέκα χρόνια. Θέλετε να συνεχίσετε τα ίδια επιτεύγματα οι Αβέρωφ, Χριστοδουλίδης, το γένος Αναστασιάδη. Ή να μπει η χώρα σε άλλη πορεία με τον Αντρέα τον Μαυρογιάννη; Δίλημμα.

Έντζιε 'νά τελειώσουμε, ας πάμε και στα... Η αλήθεια είναι ότι θα κριθούν σε τούντες εκλογές και τα ζητήματα της ΑΤΑ και τα ζητήματα του πέναλτι...

Δεν ξέρω πόσος χρόνος έμεινε.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Έχεις επτά λεπτά, έξι λεπτά.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτή)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, κύριε συνάδελφε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Χρειάζεται νομοθετικός καθορισμός μηχανισμού για τα ελάχιστα βασικά δικαιώματα των εργαζομένων. Δέκατος τρίτος, ΑΤΑ, ταμεία προνοίας. Εκείνους τους νέους που, υποτίθεται, θέλουμε όλοι με τις δηλώσεις τζιαι τις ομιλίες μας να καλύψουμε. Θα τον κάμει η κυβέρνηση τούτη; Μιλούμε για την κυβέρνηση που ήταν ο χειρότερος εργοδότης, μαζί Αβέρωφ Χριστοδουλίδης, το γένος Αναστασιάδη. Οι άνθρωποι που εργάζονται στα απογευματινά, τα βραδινά μαθήματα βρέθηκαν μέσα σε μια νύχτα από μισθωτοί σε αγορά υπηρεσιών και εχάσαν το 35% των εισοδημάτων τους. Βρε, εβκήκαν στον δρόμο με τη βοήθεια τζιαι της ΣΕΚ τζιαι της ΠΕΟ. Βρε, εκερδίσαν στα δικαστήρια. Επιμένετε! Μιλούμε για κόσμο που πκιάννει 'πού €300 ως €800 τωρά. Επιβάλατε τις ευέλικτες μορφές εργασίας πρώτα εσείς τζιαι βεβαίως κάμνετε πλάτες στην εργοδοσία, για να συντηρεί αυτή την κατάσταση, που δεν επιτρέπει πρώτα τζιαι κύρια στη νεολαία να ζήσει. Να ζήσει με ελάχιστη αξιοπρέπεια σε τούτο τον τόπο. Αυτά θα αλλάξουν με Αντρέα Μαυρογιάννη. Όπως τζιαι τα ζητήματα του πέναλτι του 12%, που θα καταργηθεί. Όπως τζιαι της ΑΤΑ, που θα επεκταθεί, για να καλύπτει πρώτα απ' όλα τους εργαζομένους στον ιδιωτικό τομέα, οι οποίοι δεν καλύπτονται από συλλογικές συμβάσεις σήμερα τζιαι είναι οι πιο ευάλωτοι τζιαι έχουν τους μισθούς πείνας στους οποίους αναφερθήκαμε.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Για τα θέματα της διαφθοράς τζιαι της διαπλοκής είπαν τα οι συνάδελφοι ούλλοι που μίλησαν, είπεν τα τζιαι ο Άριστος, είσιεν τη δυνατότητα να μιλήσει σήμερα τελικά. Έχω τζιαι εδώ να παρουσιάσω. Δεν ξέρω αν είναι τοξικό, αγαπητέ μου κύριε Μυριάνθους. Έν' τυχαίο μήπως που στα χρόνια αυτής της διακυβέρνησης έχουμε σταθερά τη μεγαλύτερη αύξηση της διαφθοράς; Τούτος έν' πίνακας που έβκαλεν ο Γενικός Ελεγκτής. Της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Λοιπόν, στα χρόνια αυτής της διακυβέρνησης... Να μεν ξεκινήσω τζιαι εγώ να λέω τζιείνα ούλλα που επωθήκαν. Παρουσιάζω μερικούς πίνακες εδώ, διότι έν' τζιαι οι ανάλογοι πίνακες της Eurostat, που δείχνουν ακριβώς την κατάσταση της διαφθοράς, της θεσμικής διαφθοράς, που ξεκινούσε 'πού το Προεδρικό όλα αυτά τα χρόνια και που πρέπει να αποτελέσει παρελθόν.

Επίσης, η κυβέρνηση Αβέρωφ Χριστοδουλίδη, το γένος Αναστασιάδη έσειε τεράστιες επιδόσεις τζιαι στα θέματα της καταρράκωσης των θεσμών. Αντί της προστασίας τζιαι της ενίσχυσής τους, όσους θεσμούς δεν υποκλίνονταν στις διαθέσεις τους τους οδηγούσαν σε παύση ή παραίτηση ή τους απειλούσαν, για να σιωπήσουν. Εκάμαν το με Αρχηγό, Υπαρχηγό Αστυνομίας, που τους επαύσαν. Οδήγησαν Κεντρικούς Τραπεζίτες σε παραίτηση. Επιτίθονταν σε όλους τους θεσμούς, εν έμεινε σχεδόν θεσμός που εν επιτεθήκαν, με μια συνολική σύγκρουση. Έφτασαν στο σημείο να απειλήσουν τον Γενικό Εισαγγελέα με έναρξη ποινικής έρευνας σε βάρος του. Γιατί; Γιατί με βάση το πόρισμα Καλλή αποφάσισε να οδηγήσει στο δικαστήριο τον άριστο των αρίστων Ρίκκο Ερωτοκρίτου. Έναρξη ποινικής έρευνας. Προσπάθεια να τονβάλουν φυλακή δηλαδή. Προσέξετε, τον Γενικό Εισαγγελέα! Δεν άκουσα: Διαμαρτυρήθηκε κανένας τότε; Αβέρωφ Νεοφύτου; Νίκος Χριστοδουλίδης; Είπε κανένας κάτι διαφορετικό, όταν απειλούσαν και πάλι τον Γενικό Ελεγκτή, σας παρακαλώ, με παύση; Να τον πάρουν στο Ανώτατο για παύση του, για ανάρμοστη συμπεριφορά, επειδή έκαμεν το «έγκλημα» -εντός εισαγωγικών πάντα- να ζητήσει τους φακέλους των πολιτογραφήσεων; Αυτή είναι η αντίληψή σας για τους θεσμούς!

Έχετε καταρρακώσει τους θεσμούς. Οι θεσμοί χρειάζονται αναστήλωση, όπως τζιαι το κράτος δικαίου, το οποίο υπονομεύετε συνεχώς. Και αυτή την αναστήλωση των θεσμών μπορεί να τη φέρει ένας άνθρωπος αδιαμφισβήτητου ήθους και εντιμότητας, ο Αντρέας ο Μαυρογιάννης.

Λοιπόν, προφανώς έθθα προλάβω με τον ατέλειωτο κατάλογο, διότι τα επιτεύγματά σας έν' πάρα πολλά τζιαι στο περιβάλλον, που είμαστε ουραγοί. Είπεν κάποια η Χριστιάνα, τα οποία είναι ακριβή, έχω τζιαι τους πίνακες, εννά τους παραδώσω, πριν να φύω. Στη διείδυση των ΑΠΕ, στην κυκλική οικονομία, που είμαστε ουραγοί. Είμαστε ουραγοί δυστυχώς στην έρευνα και στην καινοτομία, αλλά κατά τα άλλα μιλάτε μας για ψηφιακή τεχνολογία και ψηφιακό μετασχηματισμό. Ό,τι εν εκάμετε δέκα χρόνια λέτε ότι εννά το κάμετε τωρά. Με βάση δείκτες συγκριτικούς ευρωπαϊκούς είμαστε ουραγοί, πρωταθλητές από το τέλος. Όπως τζιαι στην πράσινη μετάβαση, εννοείται. Θέλετε να συνεχίσετε. Θα σας επιτρέψει ο κυπριακός λαός, κύριοι κύριοι Αβέρωφ, Χριστοδουλίδη, το γένος Αναστασιάδη; Ελπίζουμε πως όχι!

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΠΑΖΑΡΟΣ:

Εννά δείξει, υπομονή.

(Στο σημείο αυτό ο κ. Γιώργος Λουκαΐδης καταθέτει στη γραμματεία τα προαναφερθέντα έγγραφα, τα οποία ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.)

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Στα τελευταία λεπτά -δεν ξέρω αν έχω λεπτά- θέλω να πω τζιαι για τα επιτεύγματά σας στο Κυπριακό τζιαι να τελειώσω.

Φλερτ με τα δύο κράτη. Αυτή είναι η κληρονομιά που αφήνουν. Ευρέθηκεν Πρόεδρος της Δημοκρατίας να φλερτάρει με τη λύση δύο κρατών! Κάποιοι -επειδή κάμνετε και τη σύγκριση- σε αυτό που είχαν ευθύνη, παρά το ότι δεν είχαν αποφασιστικό ρόλο και δε λάμβαναν αποφάσεις, κάποιοι εμιλήσαν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Και αυτός είναι ο Αντρέας ο Μαυρογιάννης. Με πρωτοσέλιδα σε εφημερίδες έκαμεν δηλώσεις για τα φλερτ του Αναστασιάδη για τα δύο κράτη. Κάποιοι εσιγήσαν όμως τζιαι διεκδικούν την ψήφο του λαού σήμερα. Κάποιοι μιλούσαν για αναξιοπιστία της πλευράς μας. Δεν ήταν μόνο ο Αντρέας ο Μαυρογιάννης, ήταν και ο Γιαννάκης ο Κασουλίδης, για να είμαι δίκαιος. Κάποιοι εσιωπούσαν τζιαι εστηρίζαν, όπως εστηρίζαν και τις παλινδρομήσεις τζιαι τις αμφιταλαντεύσεις τζιαι την ασυνέπεια.

Κάποιοι επροειδοποιούσαν για την Αμμόχωστο. Ο Αντρέας ο Μαυρογιάννης στον ουσιώδη χρόνο. Ο Νίκος ο Χριστοδουλίδης με τη στήριξη του Δημοκρατικού Συναγερμού την πλήρη έλεέν μας -διότι έντζιε αφήκαν τον, ήταν πάντα καλυμμένος από το κόμμα του- ότι έν' μπλόφα των Τούρκων. Θέλετε να σας διαβάσω τη δήλωση την ακριβή; Ελείψαν τζιαι τα λεπτά. Έχω την ακριβή του δήλωση, για να σπρώξουν τους Ελληνοκυπρίους στην «επιτροπή ακίνητης περιουσίας», στον ουσιώδη χρόνο, τον Αύγουστο του 2019!

Θέλετε να συνεχίσουμε με τις πολιτικές που μετέτρεψαν σε αυτοσκοπό τις κυρώσεις; «Κυρώσεις που θα πονέσουν την Τουρκία» μας έλεγε ο κ. Χριστοδουλίδης. Με τη στήριξη την πλήρη του Συναγερμού! Εζούσαμεν τα στα πάνελ. Ξαναλέω, ισχύει και για τους δύο ό,τι λέω. Τζιαι τελικά επονέσαμεν εμείς 'πού την απομόνωση που ευρεθήκαμεν στην Ευρώπη, που δυσκολεύτηκε η Ελλάδα να μας στήριξει. Ξέρετε, θα ήταν λόγοι παραίτησης σε άλλη κυβέρνηση τούτοι. Λόγοι παραίτησης! Αλλά πού ευρέθηκεν η πολιτική ευθιξία;

Χρειάζεται νέο όραμα, χρειάζεται συνέπεια, για να απελευθερώσουμε την Κύπρο. Για να επανενώσουμε την πατρίδα τζιαι τον λαό μας. Τζιαι είναι κρίμα που από το βήμα τούτης της Βουλής κάποιοι, ένας συνάδελφος, που φροντίζει να μας δυσφημίζει συνεχώς, μας είπε ότι αισθάνεται ασφάλεια με την κατοχή, με τη σημερινή κατοχική πραγματικότητα, παρά με μια έντιμη λύση, έναν έντιμο συμβιβασμό στο Κυπριακό. Είναι τραγικό. Δε

φοβούνται από την παρουσία της Τουρκίας στο σπίτι μας τζιαι, άμαν καταφέρουμε να τη δκιώξουμε μέσα από λύση διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας, εννά φοούνται παραπάνω. Άμα τη στείλουμε σπίτι της την Αϊσιέ - αναφέρομαι στο σύνθημα της εισβολής- εννά φοούνται παραπάνω. Προτιμούν την εις την Κύπρου, χωρίς να συνειδητοποιούν τους θανάσιμους κινδύνους. Τζιαι, ξέρετε, έν' οι ίδιοι που ξεσπαθώνουν -δικαίως- κατά της εργαλειοποίησης του μεταναστευτικού από τον Ερντογάν. Δεν μπορούν να συνειδητοποιήσουν ότι η κατοχή και σε αυτό το επίπεδο, του μεταναστευτικού, επηρεάζει τις ζωές μας με έναν καθοριστικό τρόπο. Όπως και σε πλείστα τόσα άλλα βέβαια και γι' αυτό η επανένωση, η απελευθέρωση, ο έντιμος συμβιβασμός της λύσης διζωνικής δικαιοδικής ομοσπονδίας είναι ο μόνος δρόμος μπροστά, αν θέλουμε να έχουμε μέλλον τζιαι να μη χτίζουμε πάνω στην άμμο.

Σας ευχαριστώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε, και καλές γιορτές σε όλους!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, αγαπητέ Γιώργο.

Ο Γιώργος Λουκαϊδης ολοκλήρωσε την παρέμβασή του και τώρα τον λόγο θα πάρει ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού και πρόεδρος της επιτροπής Νομικών, ο συνάδελφος Νίκος Τορναρίτης.

Πάντως, το όνομα του Χριστοδουλίδη ακούστηκε παραπάνω, παρά το ότι ένεν μες στην αίθουσα ο άνθρωπος. Είχε την τιμητική του. Έτσι, ως διαπίστωση δηλαδή.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Θα προσπαθήσω να αποφύγω την ένταση με την οποία τοποθετήθηκε ο προηγούμενος ομιλητής. Κατανώ βέβαια την ένταση.

Να μου επιτρέψετε και εμένα έτσι να αρχίσω με ευχαριστίες στο προσωπικό της Βουλής που μας στηρίζει, ευχαριστίες στους επιστημονικούς μας συνεργάτες, ευχαριστίες σε όλους τους βουλευτές για τη συνεργασία που είχαμε τον χρόνο που πέρασε ή την περίοδο που πέρασε.

Ακούστηκαν πάρα πολλά σήμερα και ειδικότερα την τελευταία ώρα και από τον κ. Άριστο Δαμιανού και από τον κ. Λουκαϊδη. Χρυσά διαβατήρια. Ήγειρε το θέμα ο κ. Δαμιανού σε συνάρτηση και με το Κυπριακό. Εγώ θα πω ξεκάθαρα στο ΑΚΕΛ ότι όποιος ζει σε γυάλινο σπίτι δε ρίχνει ποτέ πέτρες. Και έχω την εντύπωση, ειδικότερα για το Κυπριακό, δύο ημερομηνίες είναι ξεκάθαρες, ειδικότερα σήμερα που ο ψευδοπρωθυπουργός ανήγγειλε το άνοιγμα της Άμμοχώστου. Το 1978· κάποιιο πρέπει να τρέμουν και άλλοι να ντρέπονται για τις αποφάσεις που πήραν ή δεν πήραν τη συγκεκριμένη ημερομηνία. Αλλά υπάρχει ακόμα μία ημερομηνία, που το ΑΚΕΛ ετοιμέντωσαν το «ναί». Ήταν, κύριοι συνάδελφοι, τότε, το 2004.

Όσον αφορά τη θεσμική διαπλοκή την οποία ήγειρε ο κ. Άριστος Δαμιανού, υπάρχουν και άλλες λέξεις που μπορούν έτσι να χρησιμοποιηθούν: Δρομολαξιά, Μαρί, ναι, με τον Ahmadinejad. Δεν ήταν θεσμική διαπλοκή; Τι ήταν το συγκεκριμένο, που οδήγησε στη μεγάλη έκρηξη; Αλλά και στο δικαστήριο, στο οποίο αναφέρθηκε ο φίλος μου ο Άριστος, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας επήγε ως μάρτυρας. Στο δικαστήριο στο οποίο αναφερόμαστε εμείς καταδικάστηκαν για διαφθορά συγκεκριμένα στελέχη του δικού σας κόμματος και πήγατε εσείς να τους απελευθερώσετε. Αυτή είναι η πραγματικότητα!

Όσον αφορά τις παρακολουθήσεις, έχω την εντύπωση ότι δόθηκαν πειστικότερες απαντήσεις απ' όλους τους αρμόδιους φορείς. Και έχω την εντύπωση ότι ας σταματήσουμε τουλάχιστον στα θέματα που δεν έχουμε δικαίωμα να πυροβολούμε τον τόπο μας, ας μην τον πυροβολούμε.

Όσον αφορά την κ. Ερωτοκρίτου, εγώ θα πω ότι το ΔΗΚΟ έβαλε πλάτες, είναι αλήθεια, σε συγκεκριμένα χρονικά πλαίσια και χρονικά σημεία. Όμως, θεωρώ απαράδεκτη τη στάση του ΔΗΚΟ, του Δημοκρατικού Κόμματος, στον περσινό κρατικό προϋπολογισμό και την καταψήφισή του. Θυμάστε τότε ο κόσμος ήταν φοβισμένος, δεν γνωρίζαμε τι ήταν τούτο το COVID-19 και το ΔΗΚΟ, αντί να προκρίνει τον προϋπολογισμό, τον απέρριψε.

Όσον αφορά δε την τοποθέτηση της κ. Ερωτοκρίτου για το 2007, πράγματι το δημόσιο χρέος εκινείτο περίξ του 45%. Βεβαίως, να θυμίσουμε τη φορολογική αμνηστία και την άντληση των £120 εκατομ. τότε και να πούμε βέβαια ότι η Κύπρος ήταν τότε στο AA minus.

(Μη ευκρινή σχόλια από την κ. Χριστιάνα Ερωτοκρίτου)

Εμείς, ναι, λέω, φιλοδοξούμε με τον Αβέρωφ Νεοφύτου να πετύχουμε την Κύπρου που ονειρευόμαστε, όλοι ονειρευόμαστε για τα παιδιά μας.

Άκουσα με μεγάλη, πραγματικά πολύ μεγάλη προσοχή τον κ. Λουκαϊδη, τον εκπρόσωπο του κόμματος που έστηνε στο Προεδρικό Μέγαρο κόκκινα χαλιά -προσέξτε, κόκκινα χαλιά!- για να περάσει ποιος άλλος; Ο κ. Βγενόπουλος! Ο εκπρόσωπος του εργατικού κόμματος, της εργατιάς της Κύπρου, που για υπουργούς

διαχείρισης των οικονομικών, υπουργούς των Οικονομικών δηλαδή, όρισε τρεις τραπεζίτες και λέει ότι εμείς είμαστε οι τσιλιαδόροι των τραπεζών! Καλά, αν οι τραπεζίτες υπουργοί των Οικονομικών δεν είναι τσιλιαδόροι, ποιοι άραγε μπορεί να ήταν καλύτεροι τσιλιαδόροι;

Ευχαριστώ τον κ. Λουκαΐδη, επίσης γιατί μας θύμισε την περίπτωση του κ. Βγενόπουλου, όταν το 2011 - ακούστε!- ζητούσε άδεια να επεκταθεί στα Βαλκάνια και μας απειλούσε ότι, αν δεν του δώσουμε τη συγκεκριμένη άδεια, θα εγκαταλείψει την Κύπρο. Ναι, ο Αβέρωφ είπε: «Μην του δώσετε την άδεια, για να φύγει από την Κύπρο!». Εάν έφευκεν από την Κύπρο, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δε θα περνούσαμε τις καταστροφές που επεράσαμεν! Ίσως δε θα υπήρχε και το κούρεμα των καταθέσεων.

Άρα, ευχαριστώ, κύριε Λουκαΐδη, που αναφέρατε συγκεκριμένα πράγματα, τα οποία, ναι, είναι καλά να θυμούνται οι πολίτες. Και πρέπει επίσης να θυμούνται οι πολίτες ότι το 2012 δεν κυβερνούσε ο Δημοκρατικός Συναγερμός, και είναι το 2012 που ετοιμάστηκε από το τότε Υπουργείο Οικονομικών σε συνεργασία με τον Πανίκο Δημητριάδη, τον τότε Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, το νομοσχέδιο για το κούρεμα των καταθέσεων. Τότε, αγαπητοί φίλοι, εσείς κάτι ξέρατε που εμείς δεν το ξέραμε; Θα μας το πείτε αργότερα.

Τώρα όσον αφορά τις ξένες επενδύσεις, που το γνωρίζω πολύ καλά, το ΑΚΕΛ έχει αλλεργία. Ενοχοποιεί από το πρώι μέχρι το βράδυ το κέρδος και δικαίωμά τους! Ο καθένας μεταφέρει και έχει το δικαίωμα να μεταφέρει τη φιλοσοφία του. Όμως, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, δεν είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι αναφέρεται το ΑΚΕΛ συνέχεια στην ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λεμεσού και ξεχνά την ιδιωτικοποίηση του λιμανιού της Λάρνακας; Μήπως άραγε, λέει κάποιος εκεί έξω, το «ξεχνά» ο κ. Λουκαΐδης, επειδή δήμαρχος της Λάρνακας και υποστηρικτής της συγκεκριμένης επένδυσης είναι ο κ. Βύρας; Δεν ξέρω, αυτό μπορεί κάλλιστα να μας το απαντήσει μετέπειτα.

Βεβαίως, είναι πρόκληση, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σε αυτό το σώμα να μας μιλά ο κ. Λουκαΐδης με τα αποτελέσματα που είχε για το χρέος των νοικοκυριών και να μας επιδεικνύει και διάφορες αναλύσεις. Εάν κάνει μία έρευνα, θα διαπιστώσει, όταν κυβερνούσε το ΑΚΕΛ, η Κύπρος ήταν πρώτη στον συγκεκριμένο κατάλογο και αυτό, σας το υπόσχομαι, θα το δημοσιοποιήσω αύριο το πρωί.

Επίσης, θα έλεγα, έχω την εντύπωση ότι, αν ήμουν στη θέση της αριστερής πλευράς της Βουλής, δε θα μιλούσα ποτέ για την ΑΤΑ ή για το λεγόμενο «πέναλι του 12%». Και την ΑΤΑ το ΑΚΕΛ την εκουτσούρεψεν και το 12% το ΑΚΕΛ το επέβαλε και όλα τα ωφελήματα του Κύπριου πολίτη το ΑΚΕΛ τα εκούρεψεν. Αυτή είναι η πραγματικότητα και καμία απολύτως άλλη.

Αναφέρθηκε σε διαφόρων ειδών γένη ο κ. Λουκαΐδης, αλλά δε μας είπε για τον κ. Μαυρογιάννη, το γένος Νίκου Αναστασιάδη, δε μας είπε γιατί το ΑΚΕΛ, δε μας μετέφερε και σήμερα αυτά που μας έλεγε από το 2017, τα οποία εμφανίζετο ότι επεσηνέβησαν στο Κραν Μοντανά και τα οποία ανέτρεψε όχι μία, αλλά πάρα πολλές φορές ο κ. Μαυρογιάννης. Ο κ. Μαυρογιάννης βεβαίως... Κυρίες και κύριοι, όταν το ΑΚΕΛ μιλά για το Κυπριακό, έχω την εντύπωση, πρέπει να αναφέρεται πρώτα στον κ. Μαυρογιάννη, ο οποίος ήταν ο καθ' ύλην αρμόδιος να διαχειριστεί το εθνικό μας θέμα.

Πρέπει να σας πω και κάτι άλλο, το οποίο πραγματικά με στεναχωρεί αφάνταστα και όχι μόνο εμένα, αλλά όλους τους βουλευτές της παράταξής μου. Την περασμένη Παρασκευή, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η οποία θεωρώ ότι ήταν μια μαύρη μέρα για το κοινοβούλιο της Κυπριακής Δημοκρατίας, το ΑΚΕΛ κατέθεσε τούτο εδώ το ψήφισμα. Ένα μανιφέστο διχόνοιας! Ένα έγγραφο εθνικού διχασμού! Ένα έγγραφο που τον μόνο που ωφελεί, προσέξτε, είναι την Τουρκία. Γιατί, αν καταφέρουμε εμείς εδώ να διχάσουμε και πάλι τον λαό και να δημιουργήσουμε μια ολική επιστροφή προς το παρελθόν, παρά να βλέπουμε το μέλλον, τότε είμαστε ανάξιοι της παρουσίας μας σε αυτό το σώμα.

Και πρέπει να πω και κάτι άλλο. Η ενότητα -προσέξτε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, και πλέον αναφέρομαι σε όλους σας, όσους υπερψήφισαν το συγκεκριμένο μανιφέστο- η ενότητα αποδεικνύεται στην πράξη και όχι στα λόγια. Ή μάλλον, βάσει των πράξεών μας και των αντιδράσεων της κοινωνίας καταλήγουμε στο συμπέρασμα εάν είμαστε ωφέλιμοι τελικά για την κοινωνία ή αν τελικά δημιουργούμε προβλήματα και σπέρνουμε χίμαιρες και θύελλες, που ίσως δε θα μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε, γιατί, αν πράγματι αναγνωρίζουμε, και είναι αλήθεια, ότι η Τουρκία έχει γίνει προκλητική όσο ποτέ, αν πράγματι αναγνωρίζουμε ότι η Τουρκία σήμερα απειλεί από το πρώι μέχρι το βράδυ την Ελλάδα, την Κύπρο και τις χώρες της περιοχής, η χειρότερη υπηρεσία προς τον τόπο είναι να διχάσουμε τον λαό μας.

ΑΡΙΣΤΟΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ:

Ο Κληρίδης εδίχασέν τον...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Να μου επιτρέψετε να εισέλθω και στο γραπτό κείμενο της ομιλίας μου...

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές του ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Αν μου επιτρέψετε· αν δεν μου επιτρέψετε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ, τον λόγο έχει ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Θα σας πω ότι ο κρατικός προϋπολογισμός για μας, αυτός που έχουμε μπροστά μας, είναι ιστορικός, έχει μια ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Όχι μόνο γιατί είναι ο τελευταίος προϋπολογισμός που παρουσιάζεται από τη διακυβέρνηση, ναι, του Δημοκρατικού Συναγερμού με πρόεδρο τον Νίκο Αναστασιάδη, αλλά γιατί ακριβώς και τούτος ο προϋπολογισμός ετοιμάστηκε μέσα σε ένα παγκόσμιο κλίμα μεγάλης αστάθειας και αβεβαιότητας. Κι όμως, προνοεί οικονομικά πλεονάσματα, γεγονός που πιστοποιεί το σημαντικότερο έργο που αφήνει πίσω της αυτή η διακυβέρνηση, την εμπιστοσύνη που εμπνέει στις αγορές και τον ορθολογισμό που τη χαρακτηρίζει.

Και λέγοντας αυτά, με τούτο τον τρόπο ήθελα να μιλήσω, εάν δεν υπήρχαν οι προηγούμενες τοποθετήσεις, πιστέψτε με. Και συνεχίζω.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Πέρυσι, την ίδια ακριβώς περίοδο, ψηφίζαμε τον προϋπολογισμό με την πεποίθηση ότι αφήναμε πίσω μας τις πρωτόγνωρες δυσκολίες που αντιμετωπίζαμε λόγω της πανδημίας. Νιώθαμε ότι ήμασταν έτοιμοι να γυρίσουμε σελίδα. Κι όμως, η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία ήρθε να ταρακουνήσει και να απειλήσει συθέμελα τις οικονομίες, τις κοινωνίες, αλλά και τις δημοκρατικές αξίες της οικουμένης.

Το 2022 ήταν μια δύσκολη χρονιά για όλους μας, τόσο σε οικονομικό επίπεδο όσο και σε κοινωνικό. Όταν ψηφίζαμε τον περσινό προϋπολογισμό, μετρούσαμε πολλούς αστάθμητους παράγοντες και προκλήσεις. Κανένας δεν μπορούσε ωστόσο να φανταστεί ή να προβλέψει ή να συνυπολογίσει τον πόλεμο στην Ουκρανία και τις επιπτώσεις του στην Ευρώπη και τον κόσμο, την ενεργειακή κρίση που εκτόξευσε στα ύψη τον πληθωρισμό. Πίσω δε μάλλον κανένας δε θα μπορούσε να πιστέψει ότι, ενόσω όλα αυτά επισυνέβαιναν στον πλανήτη, η κυπριακή οικονομία θα έτρεχε με τον υψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρώπη.

Το ξαναλέω, η κυπριακή οικονομία τρέχει με τον ψηλότερο ρυθμό ανάπτυξης στην Ευρώπη. Ως αποτέλεσμα, σήμερα βρισκόμαστε εδώ, για να ψηφίσουμε έναν κατεξοχήν αναπτυξιακό προϋπολογισμό. Έναν μεταρρυθμιστικό προϋπολογισμό, με όραμα αντάξιο αυτού που έχουμε για τον τόπο μας, το δικό μας όραμα. Έναν προϋπολογισμό ευθύνης για τη νέα γενιά. Η κυπριακή οικονομία συνεχίζει να ανακάμπτει, παρά τις μεγάλες προκλήσεις, διαψεύδοντας, όχι μόνο την αντιπολίτευση, που σαν Κασσάνδρα προειδοποιούσε ότι τάχα δημιουργήσαμε μια οικονομία της αρπαχτής, αλλά η πραγματικότητα και τα πραγματικά γεγονότα τούς προσπερνούν και διαψεύδουν για άλλη μια φορά, αλλά τον οποιοδήποτε ετοποθετείτο με τον συγκεκριμένο τρόπο.

Ο προϋπολογισμός παρουσιάζει αύξηση στις πρωτογενείς δαπάνες σε σχέση με πέρσι κατά €554 εκατομ. Πρόκειται για δαπάνες που στόχο έχουν να προωθήσουν ακόμη περισσότερο την αναπτυξιακή προοπτική του τόπου μας μέσα από πολλαπλά έργα ανάπτυξης.

Παράλληλα, σε ό,τι αφορά το δημόσιο χρέος, και ενώ οι εκτιμήσεις έδειχναν ότι η μείωσή του για το 2022 θα περιοριζόταν στο 100,9% για το 2022, καταφέραμε όλοι μαζί και το περιορίσαμε στο 89,3% ως ποσοστό του ΑΕΠ. Στόχος μέχρι το 2025 είναι το δημόσιο χρέος να περιοριστεί στο 72,3% του ΑΕΠ, μειώνοντας έτσι δραστικά τις δαπάνες για την εξυπηρέτησή του. Αυτό θα επιτρέψει στην επόμενη κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει αυτά τα χρήματα στην πραγματική οικονομία. Προσέξτε· όχι να δανειζεται €1 δις τον χρόνο, για να κάνει κοινωνική πολιτική, αλλά από τα περισσεύματά της να κάνει κοινωνική πολιτική, από τα περισσεύματά της να στηρίζει τον αδύναμο συμπολίτη μας.

Όλα αυτά βεβαίως δεν ήρθαν αυτόματα, δεν ήταν τυχαία. Είναι το αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς, σοβαρής και συγκροτημένης πολιτικής από την κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού. Για να συνεχίσουν, θα πρέπει να περιφρουρήσουμε την ορθή και συνετή διαχείριση του δημοσίου χρέους και των δημοσίων οικονομικών γενικότερα.

Ως κράτος, αλλά και ως κοινωνία έχουμε πληρώσει βαρύ το τίμημα των ελλειμματικών προϋπολογισμών και του υπέρμετρου δανεισμού. Τα γεγονότα του 2013, αλλά και πιο πρόσφατα αυτά του Ηνωμένου Βασιλείου πρέπει να κρούσουν τον κώδωνα του κινδύνου σε όλους μας. Η οικονομία είναι η βάση για την ευημερία μας, για την πρόοδο του κράτους μας και προϋπόθεση για τη χρηματοδότηση της παιδείας, της υγείας, της κοινωνικής πολιτικής. Αυτά πρέπει να έχουν υπόψη τους οι πολίτες που θα κληθούν σε δύο μήνες να εκλέξουν τη νέα

κυβέρνηση του τόπου. Δεν είναι η ώρα για πειραματισμούς και αληθειές! Η σταθερή πορεία πρέπει να συνεχιστεί και ο Δημοκρατικός Συναγερμός έχει αποδείξει ότι αποτελεί εχέγγυο σταθερότητας και ευημερίας.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Ο προϋπολογισμός ο οποίος καλούμαστε σήμερα να ψηφίσουμε είναι, θα έλεγα, ιστορικός, αφού μέσα από αυτόν ενισχύεται και αναβαθμίζεται ακόμη περισσότερο το νέο μοντέλο ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας. Η διαφοροποίηση του μοντέλου ανάπτυξης αποτελεί την πιο ριζοσπαστική μεταρρύθμιση που αφήνει ως παρακαταθήκη αυτή η κυβέρνηση στις επόμενες γενεές του τόπου.

Χωρίς υγιές μοντέλο ανάπτυξης και υγιή οικονομία τίποτα, μα, τίποτα δεν μπορεί να επιτευχθεί. Μαζί με το «Όραμα Κύπρος 2035» και τα €4,4 δις, που θα αντλήσει η Κύπρος από το Ταμείο Ανάκαμψης, η Κύπρος μας αλλάζει συθέμελα σε όλους του τομείς. Ενισχύουμε τους τομείς της υγείας, της πράσινης ανάπτυξης, του ψηφιακού μετασχηματισμού, του εκπαιδευτικού μας συστήματος. Μειώνουμε τις ανισότητες, δημιουργούμε χιλιάδες καλά αμειβόμενες θέσεις εργασίας. Οικοδομούμε ένα σύγχρονο και ευρωπαϊκό κράτος για εμάς και τα παιδιά μας.

Η μάχη για εκσυγχρονισμό του κράτους ωστόσο είναι μια συνεχής μάχη, η οποία δίνεται από αυτήν την κυβέρνηση από την πρώτη μέρα που ανέλαβε τα ηνία της χώρας. Θυμίζω για μια στιγμή τις πρωτοφανείς συνθήκες υπό τις οποίες αναλάβαμε την εξουσία το 2013. Να θυμίσω απλά ότι η οικονομία μας το 2013 βρισκόταν στα σκουπίδια, ότι τα ρευστά διαθέσιμα αρκούσαν μόνο για έναν μήνα. Τα αποθέματα φαρμάκων, κασίων και ειδών πρώτης ανάγκης διαρκούσαν μόνο για μερικές μέρες. Οι εκροές καταθέσεων ήταν μαζικές με τον κίνδυνο ακόμη και κατάρρευσης συλλήβδην της οικονομίας. Με την κυπριακή οικονομία να έχει αποκλειστεί προφανώς από τις αγορές, με τα κοινωνικά παντοπωλεία και την ολική καταστροφή να βρίσκεται προ των πυλών, την ανεργία να έχει σκαρφαλώνει στο 17%.

Αντίθετα, από το 2013, που αναλάβαμε την εξουσία, η Κύπρος πέρασε με επιτυχία τις αντίστοιχες δοκιμασίες και κρίσεις. Ας μην ξεχνάμε ότι πριν από το ξέσπασμα της πανδημίας η οικονομία της Κύπρου παρουσίαζε διαρκή ανάπτυξη με μονοψήφιο ποσοστό ανεργίας και αντιστοίχως υψηλά ποσοστά απασχόλησης, καθώς και θετικές δημοσιονομικές επιδόσεις. Κι όμως, καταφέραμε να στηρίξουμε τις ευάλωτες ομάδες, μικρομεσαίες επιχειρήσεις, εργαζομένους, αυτοεργοδοτούμενους, δανειολήπτες.

Την ίδια ώρα κρατήσαμε την αξιοπιστία μας στις αγορές. Η κυβέρνηση προχώρησε σε δανεισμό από τις διεθνείς αγορές, για να εξασφαλίσει την απαραίτητη ρευστότητα σε στιγμές που επικρατούσε έντονη αβεβαιότητα για την εξέλιξη της πανδημίας. Το πακέτο στήριξης της οικονομίας, που ανήλθε συνολικά στα €4 δις, αποτελούσε ένα από τα μεγαλύτερα σε ευρωπαϊκό επίπεδο συγκριτικά με το μέγεθος της κυπριακής οικονομίας και του πληθυσμού και, κύριε Λουκαϊδη, στην έρευνα την οποία επίσης αναρτήσατε δε συμπεριλαμβάνονται συγκεκριμένα ωφελήματα που δόθηκαν από τη διακυβέρνηση και αυτή η απάντηση δόθηκε πολλές φορές από τον ίδιο τον υπουργό.

Και, πριν καν καλά καλά επανέλθουμε στην κανονικότητά μας, ήρθε ο πόλεμος στην Ουκρανία με τις συνεπακόλουθες συνέπειες του, που όλη η ανθρωπότητα ζει καθημερινά.

Κι όμως, αγαπητοί συνάδελφοι, μέσα σε όλο αυτό τον κυκεώνα των παγκόσμιων αναταραχών αυτή η κυβέρνηση, η κυβέρνηση του Δημοκρατικού Συναγερμού τα κατάφερε. Δουλέψαμε με σοβαρότητα, με υπευθυνότητα. Έχει παραχθεί ένα τεράστιο μεταρρυθμιστικό έργο, που όμοιο του δεν έχει υπάρξει στη ιστορία της Κυπριακής Δημοκρατίας. ΓΕΣΥ, ελάχιστο εγγυημένο εισόδημα, μείωση στρατιωτικής της θητείας, μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας, μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης, μεταρρύθμιση της ανώτατης βαθμίδας της δικαιοσύνης, μεταρρύθμιση στο οικογενειακό δίκαιο, νομοσχέδια για καταπολέμηση της διαφθοράς, ίδρυση υπηρεσιών τουρισμού, καινοτομίας, ναυτιλίας, κοινωνικής πρόνοιας, πολιτισμού θεσμοθέτηση της άδειας πατρότητας, επέκταση της άδειας μητρότητας, ελάχιστη σύνταξη για μονήρη άτομα με €710, ενώ για ζεύγος συνταξιούχων που έχουν ανάγκη μέχρι €1200, θεσμοθέτηση για πρώτη φορά εθνικού κατώτατου μισθού, θαλάσσια σύνδεση Ελλάδας και Κύπρου, προώθηση μεγάλων οδικών έργων σε όλη την επικράτεια, ενίσχυση της έρευνας και της καινοτομίας, συγκροτημένη στεγαστική πολιτική, φιλελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρισμού, μητρώο αγροτών, δημιουργία μητρώου κοινωνικών παροχών, εισαγωγή του θεσμού της πολιτικής συμβίωσης, ανεξάρτητη εποπτική αρχή ασφαλειών και ταμείων προνοίας, θεσμοθέτηση και εφαρμογή υπηρεσιών εμπιστοσύνης, ηλεκτρονική υπογραφή και άλλα.

Θα μπορούσα, αγαπητοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, να μιλώ για ώρες για τα έργα και τις ημέρες της διακυβέρνησης του Δημοκρατικού Συναγερμού. Ολόκληρη η Κύπρος ένα εργοτάξιο!

Κύριε Πρόεδρε,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Όσον αφορά, τη δικαιοσύνη, στην οποία αναφέρθηκαν οι καλοί συνάδελφοι, και την επιτροπή Νομικών της Βουλής, πρέπει να σας πω ότι από την πρώτη μέρα που αναλάβαμε θέσαμε ως πρωταρχικό στόχο την ψήφιση των νομοσχεδίων που έχουν, ναι, σχέση με την πάταξη της διαφθοράς και τη μεταρρύθμιση στη δικαιοσύνη.

Στόχος μας η καταπολέμηση των φαινομένων της διαφθοράς. Είναι αυτό που σας έλεγα προηγουμένα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Άλλοι για χρόνια έλεγαν στον κόσμο ότι θα περάσουν και θα ψηφίσουν το ΓΕΣΥ, θα μειώσουν τη στρατιωτική θητεία, θα καταπολεμήσουν τη διαφθορά. Πολλοί τα υποσχέθηκαν, μία διακυβέρνηση και ένα κόμμα τα έκαμε πράξη, με τη συνεργασία και άλλων κομμάτων, ανάλογα με το νομοσχέδιο, και σας ευχαριστούμε.

Καταβάλαμε μεγάλη προσπάθεια, για να φέρουμε εις πέρας ένα πολύ δύσκολο έργο. Σε αυτό το πλαίσιο κινηθήκαμε, για να προωθήσουμε στην ολομέλεια του σώματος μεταρρυθμίσεις που θα καταπολεμούν τη διαφθορά. Ανεξάρτητη αρχή, πραγματικά ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς· λειτουργήσαμε μέχρι τα όρια του Συντάγματος. Το νομοσχέδιο με την πρόταση νόμου της κ. Χαραλαμπίδου, για τους μάρτυρες υπέρ του δημοσίου συμφέροντος. Το νομοσχέδιο για το lobbying. Προσέξτε, προχθές που ήλθαν οι ευρωβουλευτές, για να μας μιλήσουν για τις λεγόμενες παρακολουθήσεις στην Κυπριακή Δημοκρατία, τους ερώτησα για τα τρία τα συγκεκριμένα, γιατί, ξέρετε, και οι παρακολουθήσεις είναι ένα είδος διαφθοράς, και τους είπα: «Τούτες, τις θεσμικά αναγκαίες νομοθεσίες για πάταξη της διαφθοράς, τις επεράσατε στα κράτη σας;». Θα σας πω ότι η Κύπρος συγκαταλέγεται ανάμεσα μόνο στα έντεκα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα οποία υπερψήφισαν.

Και με την ευκαιρία να μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω και να συγχαρώ για τη σκληρή δουλειά και την αφοσίωση που επέδειξαν όλοι οι συνάδελφοι στην επιτροπή Νομικών. Η διαφθορά, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, είναι γάγγραινα και, ναι, πρέπει να κόσουμε τα πόδια της! Αλλά έχω την εντύπωση ότι η συγκεκριμένη γάγγραινα, αφ' ης στιγμής είναι αρρώστια, διαπερνά όλα τα κόμματα, δεν είναι κάτι το οποίο κάποιος μπορεί να πει... Και ακούγοντας τους συναδέλφους της αντιπολίτευσης είμαι σίγουρος ότι και οι ίδιοι οι πολίτες δεν μπορούν να προκρίνουν τα συγκεκριμένα.

Να πω επίσης ότι στην επιτροπή Νομικών, τα ξέρετε, πέραν της μεταρρύθμισης στην ανώτατη βαθμίδα της δικαιοσύνης, προχωρήσαμε στην ψήφιση και στην ίδρυση του Ναυτοδικείου, του Εμπορικού Δικαστηρίου... Ακούστε κάτι, η Κύπρος, τρίτη ναυτική δύναμη στην Ευρώπη, τέταρτη στον κόσμο, και δεν είχε μέχρι προχθές Ναυτοδικείο. Η Κύπρος, χώρα προσέλκυσης υπηρεσιών, δεν είχε Εμπορικό Δικαστήριο και πάρα πολλά άλλα.

Θα πω, κυρίες και κύριοι, ότι ένας ακόμα πυλώνας σημαντικός της Βουλής είναι η κοινοβουλευτική διπλωματία. Και θέλω να σταθώ σε τούτον τον τομέα και να πω ότι είναι πολύ σημαντικός. Λειτουργεί πάντα συμπληρωματικά με την εκάστοτε διακυβέρνηση και το Υπουργείο των Εξωτερικών, όμως είναι πάρα πολύ σημαντικός, γιατί η Κύπρος είναι μικρή χώρα, όμως πρέπει να έχει λόγο και...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι παριστάμενοι εντός της αιθούσης, μιλά ο συνάδελφος και μιλάτε όλοι. Μπορεί να μιλάτε σιγά, αλλά υπάρχει απόηχος. Να σας παρακαλέσω να σεβαστείτε τον ομιλητή!

Έχεις τον χρόνο σου, κύριε Τορναρίτη. Κύριε Τορναρίτη, προς τον Πρόεδρο, πάρε τον χρόνο σου και μην ανησυχείς.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Λοιπόν, να πω ότι η Κύπρος πρέπει να έχει λόγο και ρόλο στα κέντρα αποφάσεων. Με την ευκαιρία τούτη, θέλω να σας πω ότι ως επικεφαλής της κυπριακής αντιπροσωπίας στην Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης θέλω να αναφέρω ενώπιον όλου του σώματος ότι είμαι περήφανος για τους εκπροσώπους όλων των κομμάτων στο Συμβούλιο της Ευρώπης. Επιτελούν ένα σημαντικότατο έργο, μπορεί να μην παίζει ούτε στα πρωτοσέλιδα ούτε στις τελευταίες σελίδες του τύπου, γιατί δεν τραβά, αλλά πιστέμετέ το ότι οι Κύπριοι βουλευτές σας εκπροσωπούν επάξια και φέρνουν και αποτελέσματα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Η επίλυση του εθνικού μας θέματος είναι για μας ύψιστη προτεραιότητα. Αγωνιούμε και ανησυχούμε, γιατί δεν μπορούμε να πορευτούμε ως μία φυσιολογική χώρα και να αναπτύξουμε τις προοπτικές μας όσο παραμένουμε αλυσοδεμένοι από την τουρκική κατοχή.

Σήμερα βρισκόμαστε σε ένα πραγματικά οριακό σημείο, σε ένα σημείο χωρίς επιστροφή, μπορεί να πει κάποιος. Το status quo για σαράντα οκτώ χρόνια δημιούργησε μία επίπλαστη ασφάλεια, έκανε ορισμένους να νομίζουν ότι είναι και βολικό. Σίγουρα ήταν και είναι βολικό για τη διατήρηση της τουρκικής κατοχής. Έτσι βολικό είναι μόνο για την Τουρκία. Τα πράγματα όμως χειροτερεύουν επικίνδυνα. Μόλις σήμερα ακούσαμε τον ψευδοπρωθυπουργό να διαλαλεί ότι θα ανοίξει την Αμμόχωστο. Η μη ύπαρξη βάσιμης προοπτικής για λύση επιτρέπει στην Τουρκία να δημιουργεί νέα τετελεσμένα και να μας φέρνει μπροστά σε οδυνηρά διλήμματα. Για εμάς, το λέω ξεκάθαρα, δεν υπάρχει άλλος δρόμος.

Από τις αποφάσεις του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών υποστηρίζουμε με κάθε τρόπο τις προσπάθειες για επανέναρχη ουσιαστικού διαλόγου που θα οδηγήσει στην επανένωση της Κύπρου στη βάση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας. Υπάρχουν έξι σημεία στο Πλαίσιο Γκουτέρες. Πάνω σε αυτά τα σημεία, εμείς πρώτοι και ξεκάθαρα θα πρέπει να τονίζουμε τη δέσμευσή μας. Εάν δεν είμαστε απόλυτα σαφείς και ειλικρινείς σε αυτή τη θέση, θα οδηγήσουμε τον τόπο μας σε αυτό που όλοι απευχόμαστε: την οριστική διχοτόμηση.

Για εμάς όμως η διχοτόμηση δεν αποτελεί επιλογή. Γι' αυτό και τοποθετούμαστε χωρίς περιστροφές και με καθαρή γλώσσα σε όλα τα επίπεδα. Το έχουμε πει πάρα πολλές φορές ότι το δίλημμα που έχουμε μπροστά μας δεν είναι ομοσπονδία και κάτι καλύτερο. Το πραγματικό δίλημμα είναι ομοσπονδία ή διχοτόμηση. Σε τούτο το πλαίσιο και μέχρι την ευλογημένη στιγμή που θα πετύχουμε την απελευθέρωση και την επανένωση του τόπου μας, θέλω να πω ξανά τούτο που λέω κάθε χρόνο σε τούτη τη Βουλή. Πρώτον, πρέπει να γίνει πλήρης έλεγχος και επανεξέταση όλων των τουρκοκυπριακών περιουσιών που έχουν δοθεί σε Ελληνοκύπριους, έτσι ώστε να αφαιρεθούν οι περιουσίες από αυτούς που δεν τις δικαιούνται και να λάβουν περιουσίες εκείνοι που τις δικαιούνται. Δεύτερον, πρέπει να υπάρξει έρευνα για απόδοση χαλίπικης, αλλά και εκκλησιαστικής γης στους πρόσφυγές μας. Και με την ευκαιρία των αρχιεπισκοπικών εκλογών, καλώ τους υποψηφίους για τον αρχιεπισκοπικό θρόνο να τοποθετηθούν επί του συγκεκριμένου.

Επίσης, να μελετηθεί το δικαίωμα μεταφοράς συντελεστή δόμησης των ανθρώπων που είχαν περιουσίες στα κατεχόμενα.

Κύριε Πρόεδρε,

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

Όλα όσα έχω αναφέρει πιο πάνω, όλες οι μεταρρυθμίσεις, όλα όσα έγιναν κατά τα τελευταία δέκα χρόνια δε θα ήταν σήμερα πραγματικότητα, εάν στο πηδάλιο της χώρας δε βρισκόταν μια υπεύθυνη διακυβέρνηση με όραμα για τον τόπο και αν στη Βουλή δεν υπήρχε η κοινοβουλευτική ομάδα του Δημοκρατικού Συναγερμού με πρόεδρο τον Αβέρωφ Νεοφύτου.

Τούτη ακριβώς τη στιγμή πρέπει να στραφούμε προς τους πολίτες και να τους ξεκαθαρίσουμε ότι το δίλημμα που βρίσκεται ενώπιόν μας για τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές είναι κατά πόσο θα συνεχίσουμε στον δρόμο της προόδου και των μεγάλων μεταρρυθμίσεων για τον τόπο μας ή αν θα διακινδυνεύσουμε την τύχη και το μέλλον της χώρας μας. Οι πολίτες πρέπει να γνωρίζουν ότι στις επερχόμενες προεδρικές εκλογές αυτές είναι οι δυο μεγάλες συνιστώσες. Το μεγάλο διακύβευμα είναι εάν θα κρατήσουμε την οικονομία και τη χώρα σε σταθερή πορεία. Και ένα ακόμη μεγαλύτερο διακύβευμα είναι ποιος μπορεί με αξιοπιστία να εργαστεί, να επιδιώξει και να πετύχει την επανέναρχη των συνομιλιών και την επίλυση του κυπριακού προβλήματος.

Η ξεκάθαρη απάντηση στα δυο κορυφαία ερωτήματα είναι ότι μόνο ο Δημοκρατικός Συναγερμός μπορεί. Μόνο ο Αβέρωφ Νεοφύτου μπορεί, γιατί έχει τις ικανότητες, έχει την ευστροφία, έχει την εμπειρία, έχει τη γνώση, έχει και την αξιοπιστία. Έμαθε να μπαίνει στις μάχες και να βγαίνει νικητής.

Κυρίες και κύριοι βουλευτές,

Κλείνοντας, εύχομαι πραγματικά από καρδιάς τούτος ο χρόνος που μπαίνει να είναι ο χρόνος της λύτρωσης της πατρίδας μας, να ζήσουμε ξανά σε μια ελεύθερη πατρίδα, όλοι μαζί, Ελληνοκύπριοι, Τουρκοκύπριοι, Μαρωνίτες, Αρμένιοι και Λατίνοι.

Εύχομαι σε όλους προσωπικά καλά Χριστούγεννα και ευτυχισμένο το νέο έτος και εύχομαι στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού μας να βρουν τη μεγαλύτερη θαλπωρή, μέσα και από τη στήριξη και του κράτους και των μη κυβερνητικών οργανώσεων και των ανθρώπων, που ξέρω ότι η καρδιά των Κυπρίων και η φιλανθρωπία είναι πολύ μεγάλη. Βεβαίως, κυρίαρχο να υποστηρίζει τους ανθρώπους είναι πάντα το κράτος.

Σας ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, αγαπητέ Νίκο Τορναρίτη, για την παρέμβασή σας.

Και τώρα, αγαπητοί συνάδελφοι, παρακαλώ λίγο την προσοχή σας για τη δήλωση για την απαράδεκτη στάση των Τούρκων όσον αφορά την Αμμόχωστο.

Ναι, παρακαλώ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Αν μου επιτρέπετε, όσον αφορά τη συγκεκριμένη δήλωση, ενώ συμφωνούμε με το περιεχόμενο, θα θέλαμε, αν είναι δυνατό, να γίνει και μια προσθήκη παραγράφου, που στην ουσία να είναι έκκληση προς τα Ηνωμένα Έθνη και προς την Ευρωπαϊκή Ένωση ότι πρέπει να προχωρήσουν στη λήψη πρακτικών μέτρων, για να παρεμποδίσουν την ενεργοποίηση, την υλοποίηση αυτής της πολιτικής συμπεριφοράς της τουρκικής

κυβέρνησης και την ίδια στιγμή να προωθήσουν ακριβώς την εφαρμογή του σχετικού ψηφίσματος για την επιστροφή των νόμιμων κατοίκων της Αμμοχώστου στην πόλη τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αν δεν υπάρχει ένσταση, η δήλωση αυτή του συναδέλφου να...

Ναι, κύριε Καρογιάν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Όχι, απλώς είναι σε σχέση με την τοποθέτηση που έκανε ο Μαρίνος ο Σιζόπουλος. Είναι δήλωση, δύο λόγια. «Καλεί τη διεθνή κοινότητα να προβεί σε όλα τα αναγκαία μέτρα προς ανάσχεση και αποτροπή αυτής της τοποθέτησης». Είναι δύο γραμμές, για να είναι πιο πλήρες το όλο έγγραφο. Διότι καταδικάζουμε και καλούμε στο τέλος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία! Εντάξει, αντιλαμβάνομαι όλα θα προωθηθούν προς την Πρόεδρο της Βουλής. Θα γίνει μια συνεννόηση με όλα τα κόμματα, για να σταλεί η ανάλογη δήλωση όπως τη ζητάτε, κυρίες και κύριοι συναδέλφοι.

Τώρα θα αναγνώσω τη δήλωση για την απαράδεκτη στάση των Τούρκων όσον αφορά την Αμμόχωστο.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας,

Έχοντας πληροφορηθεί με ιδιαίτερη ανησυχία τις τελευταίες δηλώσεις του Τουρκοκύπριου λεγόμενου «πρωθυπουργού» Ουνάλ Ουστέλ περί ανοίγματος ολόκληρης της κατεχόμενης πόλης της Αμμοχώστου, και ειδικότερα της περικλειστής περιοχής αυτής, με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης τις λεγόμενες «δημοτικές εκλογές» της 25^{ης} Δεκεμβρίου 2022,

Διερμηνεύοντας το αίσθημα όλων των πολιτικών δυνάμεων που εκπροσωπούνται στη Βουλή των Αντιπροσώπων για την προκλητικότητα και αναληγσία που τέτοιες δηλώσεις εμπεριέχουν για το σύνολο του κυπριακού λαού, οι οποίες πλήττουν κατάφωρα κάθε προσπάθεια εξεύρεσης μίας αμοιβαία αποδεκτής και βιώσιμης λύσης,

Υπενθυμίζοντας τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) 550/1984 και 789/1992 σε σχέση με την Αμμόχωστο, όπως και τη δήλωση του Συμβουλίου Ασφαλείας της 9^{ης} Οκτωβρίου 2019, με βάση την οποία καμία ενέργεια σε σχέση με την πόλη της Αμμοχώστου δεν πρέπει να γίνει που να μην είναι σύμφωνη με τα εν λόγω ψηφίσματα, ότι η ευθύνη για το status quo στην Αμμόχωστο βαρύνει αποκλειστικά την τουρκική κυβέρνηση, αλλά και ότι οι όποιες παράνομες μονομερείς ενέργειες της Τουρκικής πλευράς βρίσκονται εκτός του πλαισίου του ΟΗΕ για την Κύπρο,

1. *Καταδικάζει* ομόφωνα και απερίφραστα τις δηλώσεις αυτές και κάθε ανάλογη προκλητική ενέργεια υποκινούμενη από την τουρκική πλευρά, η οποία συνιστά κατάφωρη παραβίαση του διεθνούς δικαίου και καταστρατήγηση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και ταυτόχρονα τερπιλίζει κάθε προσπάθεια δημιουργίας του κατάλληλου εκείνου κλίματος προς επανέναρξη των διαπραγματεύσεων για την εξεύρεση λύσης στο Κυπριακό.
2. *Απευθύνει έκκληση* στα Ηνωμένα Έθνη (ΗΕ) και στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τη λήψη πρακτικών μέτρων αποτροπής των παράνομων ενεργειών της Τουρκίας και προώθηση εφαρμογής του ψηφίσματος 550/1984 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ για επιστροφή των νόμιμων κατοίκων της Αμμοχώστου υπό τη διοίκηση των ΗΕ.
3. *Καλεί* τη διεθνή κοινότητα, όχι μόνο να καταδικάσει τις εν λόγω δηλώσεις και προθέσεις, αλλά και να προβεί σε όλες τις ενδεδειγμένες ενέργειες προς αποτροπή και ανάσχεση τέτοιων πρωτοβουλιών.
4. *Καλεί* τη διεθνή κοινότητα να προβεί σε όλα τα αναγκαία μέτρα προς ανάσχεση και αποτροπή αυτής της τοποθέτησης.

Το λοιπόν, κυρίες και κύριοι συναδέλφοι, έχει ολοκληρωθεί η συζήτηση του κρατικού προϋπολογισμού του 2023.

Θα προχωρήσουμε τώρα στο στάδιο της ψηφοφορίας.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Παρακαλώ, κύριοι και κυρίες!

Το σώμα έχει ενώπιόν του τον προϋπολογισμό του 2023, όπως αυτός κατατέθηκε στη Βουλή από την εκτελεστική εξουσία. Στον προϋπολογισμό έχουν επίσης ενσωματωθεί, μετά από συζήτηση στην αρμόδια Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού, σαράντα μία τροποποιήσεις, τις οποίες κατέθεσε η κυβέρνηση μετά την κατάθεση του προϋπολογισμού. Κατά τη διάρκεια της συζήτησης στην ολομέλεια έχει κατατεθεί επίσης σειρά τροπολογιών απ' όλα τα κόμματα.

Θα προχωρήσουμε τώρα θέτοντας πρώτα σε ψηφοφορία τις τροπολογίες των κομμάτων. Υπάρχουν κοινές τροπολογίες και τροπολογίες από μεμονωμένα κόμματα. Οι τροπολογίες θα τεθούν σε ψηφοφορία, σύμφωνα με τη σειρά που περιλαμβάνονται στο έγγραφο που ήδη σας έχει διανεμηθεί, ομαδοποιημένες σε σχέση με τα κόμματα που τις έχουν υποβάλει.

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει μία μία τις τροπολογίες και τις σχετικές επεξηγήσεις και να ακολουθεί η ψηφοφορία. Επίσης...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αφήστε με να ολοκληρώσω το κείμενο και... Μα, γιατί βιάζεστε, κύριοι;

Επίσης, θα παρακαλούσα, αν κάποια κόμματα ή μεμονωμένοι βουλευτές επιθυμούν να υποστηρίξουν συγκεκριμένες τροπολογίες, να το αναφέρουν αυτό, όταν τίθενται αυτές προς ψήφιση. Περαιτέρω, σας ενημερώνω ότι, ως αποτέλεσμα της ενσωμάτωσης στο κείμενο του προϋπολογισμού των τροπολογιών που θα εγκριθούν, θα γίνουν στο κείμενο και άλλες συνακόλουθες νομοτεχνικές διορθώσεις. Αυτό, για να έχετε υπόψη σας ότι μετά απ' όλα αυτά θα αλλάξουν λίγο τα κείμενα.

Τώρα, κύριε Λουκαΐδη, έχεις ζητήσει τον λόγο...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είναι εντάξει, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ο κ. Τορναρίτης.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, όπως έπραξε και πέρσι, έτσι και φέτος ο Δημοκρατικός Συναγερμός θα καταψηφίσει όλες τις τροπολογίες, πλην μίας, αυτής που ευρίσκεται στη σελίδα 13 και αφορά τις εκστρατείες διαφώτισης του Υπουργείου Εξωτερικών...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, εννά τις βάλουμε μια μια και θα καταψηφίσεις...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

...για να διευκολύνουμε τη διαδικασία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, η διαδικασία θα γίνει με τον ηλεκτρονικό τρόπο και θα ακολουθήσουμε την πεπατημένη. Οι τροπολογίες είναι νομοθετικό έργο. Είσαστε έτοιμοι;

Κύριε Αβέρωφ, με συγχωρείτε.

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, τη θέση μας θα την πει ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος. Επειδή η Βουλή θα ανοίξει μετά από τις προεδρικές εκλογές και βλέπω εδώ ένα τόππιν με σταυρώματα, μία εισήγηση, με βάση την πείρα μου την κοινοβουλευτική: Σταυρώστε τα έντεκα δωδέκατα, για να μη μείνει κόσμος απλήρωτος με κλειστή τη Βουλή, ώσπου να ορκιστεί ο νέος Πρόεδρος. Από εκεί και πέρα, σέβομαι ό,τι αποφασίσετε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Η επιτροπή Οικονομικών, νομίζω, εργάζεται, δεν υπάρχει δυσκολία να τους ξισταυρώσει!

ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι πολύ σωστή η επισήμανση του κ. Νεοφύτου, όμως να πληροφορήσω το σώμα ότι ομόφωνα η επιτροπή Οικονομικών αποφάσισε ότι, μετά από την ψήφιση των προϋπολογισμών, από τις 2 του Γενάρη και μετά, οποτεδήποτε παραστεί ανάγκη, όλοι οι βουλευτές και όλα τα κόμματα που συμμετέχουν συμφωνήσαμε και ανακοινώσαμε ότι θα συνεδριάσουμε, όταν, εφόσον και αν κληθεί και αν καταστεί αναγκαίο, και δε δεσμεύει, αν θέλετε, την επιτροπή Οικονομικών με οποιοδήποτε τρόπο η ρύθμιση να μη συνεδριάζει η ολομέλεια. Η επιτροπή Οικονομικών θα συνέλθει οποτεδήποτε παραστεί ανάγκη. Σωστή η επισήμανση του κ. Νεοφύτου, αλλά ήδη η επιτροπή Οικονομικών έχει φροντίσει γι' αυτό το ενδεχόμενο.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα ξεκινήσουμε με τις τροπολογίες.

ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγοι. Κεφάλαιο όλα, ομάδα/υποομάδα όλα.

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή οποιωνδήποτε δαπανών σε σχέση με αποκρατικοποίηση/ιδιωτικοποίηση δημόσιων οργανισμών και κρατικών επιχειρήσεων, κυβερνητικών τμημάτων και υπηρεσιών:

Νοείται ότι, από την αποκοπή εξαιρούνται οι δαπάνες που αφορούν το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, την ανάπτυξη της περιοχής Τροόδους, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς και οποιαδήποτε πράξη αφορά το Ταμείο Αλληλεγγύης:

Νοείται περαιτέρω ότι, σε σχέση με τα κονδύλια που αφορούν την ανάπτυξη της περιοχής Τροόδους, το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου, καθώς και οποιαδήποτε άλλη δαπάνη που αφορά αποξένωση κρατικών περιουσιακών στοιχείων, ουδεμία δαπάνη διενεργείται, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα εννέα, εναντίον δεκαέξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποχές;

Ουδεμία.

Άρα, με τριάντα εννέα ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και ουδεμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωρούμε στη δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	387	12.04 Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	03550 03580	Συμβουλευτικές υπηρεσίες/έρευνες Σύμβαση υπηρεσιών	€3.282.850

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την ανάθεση σε εξουσιοδοτημένο φορέα όλων των απαιτούμενων ελέγχων στα σφαγεία, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της:

Νοείται ότι, η δέσμευση δεν αφορά την περίπτωση επιλογής αγοράς υπηρεσιών ιδιωτών κτηνιάτρων για κάλυψη των αναγκών στα σφαγεία και την κάλυψη περιπτώσεων επείγουσας σφαγής στην εκμετάλλευση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της τροπολογίας αυτής;

Όταν είναι έτοιμο, να ανακοινωθεί το αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Τριάντα επτά υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και ουδεμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωρούμε στην τρίτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	440	12.13 Τμήμα Περιβάλλοντος	03300 03400	Συντηρήσεις και επιδιορθώσεις Συντήρηση εξωτερικών χώρων	€5.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη Μονάδα Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Κτηνοτροφικών Αποβλήτων και Ζωικών Υποπροϊόντων στην περιοχή Ορούντας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, αγαπητοί συνάδελφοι.

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Τριάντα οκτώ υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και ουδεμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κύριε Πρόεδρε, αν μου επιτρέπεται, απολογούμαι, πρέπει να αποχωρήσω, γιατί έχω πληροφορηθεί ότι έγιναν βιαιοπραγίες στα γραφεία της ΕΔΕΚ. Επιτρέψτε μου να αποχωρήσω, θέλω να πάω να επιβεβαιώσω τι έχει γίνει ακριβώς.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, κύριε Μαρίνο.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Απολογούμαι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα, κυρία Ατταλίδου.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΑΤΤΑΛΙΔΟΥ:

Εγώ θέλω να δηλώσω ενώπιον του σώματος ότι αυτή η διαδήλωση που κάποιοι οργάνωσαν έξω από τη Βουλή και η οποία με έχει στοχοποιήσει και η οποία χρησιμοποιεί λέξεις του καταγωγίου, κρατώντας δήθεν σημαίες πατριωτισμού, ενώ αποπνέουν μίσος και απειλές... Εγώ λέω σε όλους, και ειδικά σε αυτούς που πήγαν να μιλήσουν σε αυτούς τους τραμπούκους, ότι θα κάνω επίσημη καταγγελία για όλα αυτά που συνέβησαν, για το αίσχος που συμβαίνει έξω από τη Βουλή, να στοχοποιείται μία βουλευτρια και κάποιοι άλλοι, νομίζω αναφέρθηκε και το όνομα άλλου συναδέλφου, και θεωρώ ότι αυτό το σώμα -και θα σας καλέσω όλους- δεν πρέπει να ανεχθεί αυτές τις καταστάσεις, γιατί αυτά εγίνονταν και πριν το 1974 και γι' αυτό εφτάσαμεν εκεί που εφτάσαμεν. Κανένας να μην αφήσει έξω την ευθύνη του απόψε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κυρία Ατταλίδου, έχει σημειωθεί η παρατήρησή σας.

Το λοιπόν, ο τελευταίος θα είναι ο κ. Λουκαΐδης και να προχωρήσουμε. Είναι εκατό οι τροπολογίες σας, συνάδελφοι!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, προφανώς...

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Παρακαλώ!

Τον λόγο έχει ο κ. Λουκαΐδης.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ο λόγος που είχα αρχικά ζητήσει να τοποθετηθώ και μετά απέσυρα ήταν αυτός για τον οποίο προφανώς αποχώρησε ο κ. Σιζόπουλος και τοποθετήθηκε η κ. Αλεξάνδρα Ατταλίδου. Έξω από τον ναό της δημοκρατίας πριν από λίγο -έχουμε τα βίντεο- φωνάζοντας συνθήματα «ΕΟΚΑ Β΄ ξαναχτύπα». Στοχοποιήθηκε η κ. Ατταλίδου, και όχι μόνο, καλούν σε θάνατο την αριστερά αυτοί που ήταν έξω και, επειδή μιλήσαμε για τον διχασμό τζιαι επειδή κάποιοι παραμένουν αμετανόητοι, θέλω εκ μέρους του ΑΚΕΛ να καταδικάσω αυτά που έχουν γίνει με τον πιο έντονο τρόπο. Είναι απαράδεκτα, μας παίρνουν δεκαετίες πίσω, δείχνουν πού ευρισκόμαστε τζιαι γιατί ευρισκόμαστε σε σημείο να φωνάζουν έξω από τη Βουλή διαδηλωτές «ΕΟΚΑ Β΄ ξαναχτύπα» και θεωρώ ότι ανάλογη καταδίκη πρέπει να υπάρξει απ' όλους σε αυτό το σώμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, σημειώθηκε η εισήγησή σας. Τώρα θα ολοκληρώσουμε με τον προϋπολογισμό και, άμα θέλετε να γράψετε θέμα επί τούτου, είναι άλλο ζήτημα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Συγγνώμη, παρέλειψα, κύριε Πρόεδρε, κάτι σημαντικό. Επειδή έχουμε δει τζιαι βίντεο ότι μέλη αυτού του κοινοβουλίου, επίσης νοσταλγοί του γριβισμού και του εοκαβιτισμού, έχουν παρευρεθεί σε αυτή την εκδήλωση, αν έχουν την τόλμη, να βκουν τζιαι να το δηλώσουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, έως εδώ!

Έχει ζητήσει τον λόγο ο συνάδελφος ο Νεοφύτου Αβέρωφ και ο κ. Χρίστου.

Λίγο σύντομα, σας παρακαλώ μόνο, αν θέλετε να μη μείνουμε το βράδυ εδώ! Συγγνώμη, κύριε Αβέρωφ, είσαι πάντα σύντομος, δεν το λέω προς εσάς!

ΑΒΕΡΩΦ ΝΕΟΦΥΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, ο τόπος μας αντιμετωπίζει εθνικούς και οικονομικούς κινδύνους. Το τελευταίο που χρειάζεται είναι εθνική διχόνοια. Είναι καταδικαστέα η οποιαδήποτε πράξη δημιουργεί εθνική διχόνοια. Πλήρωσε πολλά ο τόπος μας από την εθνική διχόνοια και είναι καταδικαστέες οποιεσδήποτε πράξεις, πολιτικές ή οποιεσδήποτε άλλες, που βάζουν τορπίλη στην ενότητα αυτού του τόπου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

Κύριε Χρίστου, έχετε τον λόγο και μετά ο κ. Παπαδόπουλος ο Νικόλας.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, νομίζω, είναι αυτονόητο ότι, αν υπήρξαν πράξεις βίας, είναι καταδικαστέες από όλους. Όμως, επειδή έγινε αναφορά σε βουλευτές οι οποίοι παρευρέθηκαν στην εκδήλωση, εγώ ήμουν ο ένας εξ αυτών. Η εκδήλωση διοργανώθηκε από το Ίδρυμα Στρατηγού Γεωργίου Γρίβα Διγενή. Απ' εκεί και πέρα, αν θα καταδικάσουμε αυτούς που σήμερα φωνάζουν εναντίον βουλευτών και κομμάτων, θα φέρουμε και εμείς πολλούς άλλους και πολλές άλλες οργανώσεις που κατά καιρούς μας υβρίζουν, μας τάζουν κρεμάλες και διάφορα άλλα.

Και, εν πάση περιπτώσει, κύριε Πρόεδρε, όλοι θεωρώ ότι πρέπει να δουλέψουμε για την ενότητα. Όμως, ας μην ξεχνούμε ποιος το ξεκίνησε αυτό πριν λίγες μέρες, ποια κόμματα το εμπνεύστηκαν, το κατέθεσαν και το υπερηψίσαν. Από εκεί έχει ξεκινήσει η διχόνοια.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Χρίστου.

Ο Νικόλας ο Παπαδόπουλος, ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Και εμείς με τη σειρά μας θα θέλαμε να καταδικάσουμε αυτά τα περιστατικά βανδαλισμού και ύβρεων κατά βουλευτών και όχι μόνον. Και δεν είναι τυχαίο ότι είναι τα γραφεία της ΕΔΕΚ που βρέθηκαν στόχος αυτών που πρόεβησαν σε πράξεις βανδαλισμού τζιαι οφείλουμε να τονίσουμε το εξής, κύριε Πρόεδρε: Πέραν του ότι ντρέπομαι για τις συμπεριφορές εκτός της αίθουσας, ντρέπομαι γιατί αυτό το κοινοβούλιο αναγκάζεται αυτή τη στιγμή να πάρει στα σοβαρά και να δώσει σημασία σε εκατό ανεγκέφαλους χούλιγκανς που βρέθηκαν έξω από τους χώρους της Βουλής με κάποιες αναχρονιστικές τζιαι καταδικαστέες αντιλήψεις τζιαι νοοτροπίες σε σχέση με τη δημοκρατία. Αλλά οφείλουμε να πούμε, κύριε Πρόεδρε, ότι αυτό το κοινοβούλιο, αν θέλει να τιμήσει τη δημοκρατία, πρέπει να σταματήσει να ασχολείται με αυτούς όλους έξω τζιαι να συνεχίσει το έργο της. Έτσι θα υπηρετήσουμε τον ναό της δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μάλιστα.

Ο συνάδελφος ο Μάριος ο Καρογιάν.

ΜΑΡΙΟΣ ΚΑΡΟΓΙΑΝ:

Κύριε Πρόεδρε, μόνο θλίψη και αποτροπιασμό μπορούμε να εκφράσουμε για όλα αυτά που συνέβησαν, στοχοποίηση συναδέλφων, βουλευτών, βανδαλισμοί εναντίον κομμάτων και πολλά άλλα. Είναι το τελευταίο που χρειάζεται ο τόπος μας μέσα σε αυτές τις δύσκολες στιγμές που περνούμε. Η ιστορία μάς έχει διδάξει τι έφερε ο διχασμός σε αυτό τον τόπο. Αν πραγματικά αγαπούμε την πατρίδα, αν θέλουμε να την υπηρετήσουμε, οφείλουμε να τερματίσουμε τέτοιου είδους νοοτροπίες, τέτοιου είδους συμπεριφορές, που πισωγυρίζουν τον τόπο και την κοινωνία. Φτάνει πια τέτοιες νοοτροπίες! Ας δώσουμε χέρια, ας μπούμε όλοι κάτω να βοηθήσουμε τον τόπο, να βοηθήσουμε την πατρίδα. Η κοινωνία και ο κόσμος δε θρέφεται από το μίσος, δε θρέφεται από τη διχόνοια. Θρέφεται από συλλογική δουλειά. Και, αν πραγματικά εννοούμε αυτά που διακηρύττουμε, είναι η ώρα που θα πρέπει πραγματικά όλοι με ενότητα, συνοχή, να προστατεύσουμε τη δημοκρατία, να προστατεύσουμε τους θεσμούς, πάνω απ' όλα όμως να υπηρετήσουμε την πατρίδα και την κοινωνία που κινδυνεύουν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ πολύ.

Το λοιπόν, πολύ σύντομες παρεμβάσεις, διότι ευρισκόμαστε ανάμεσα σε ψηφοφορία και τροπολογίες.

Τον λόγο θα πάρει ο συνάδελφος ο Ανδρέας ο Θεμιστοκλέους και μετά ο κ. Θεοπέμπτου και θα κλείσουμε.

Κύριε Θεμιστοκλέους.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, το πιο εύκολο πράγμα είναι να επιρρίπτουμε ευθύνες, να σκιαμαχούμε και να κατηγορούμε. Ήμουν ο ένας εκ των βουλευτών που επήγε να δει τους διαδηλωτές, μάλιστα ήμουν ο πρώτος. Μέχρι τη στιγμή που αποχώρησα από τη συγκέντρωση ούτε επεισόδιο έγινε ούτε βία ασκήθηκε ούτε είδα κάποιον ο οποίος θα έλεγε κάπου σε αυτούς «πάμε στην ΕΔΕΚ». Ο κ. Σιζόπουλος είπε: «Πληροφορήθηκα ότι έγιναν βιαιοπραγίες στα γραφεία». Δεν προσδιόρισε ο κ. Σιζόπουλος ούτε πότε ούτε ποιος έκαμε βιαιοπραγίες.

Και είναι ειλικρινά καταπληκτικό το γεγονός ότι όλοι μονομιάς αποφασίσατε ότι... Όπως ας πούμε «ράβδος εν γωνία, όπερ θα βρέξει». Ε, αφού έγιναν επεισόδια στα γραφεία της ΕΔΕΚ, πάει να πει ότι τα έκαναν αυτοί που είναι έξω. Αυτό είναι το ένα. Το δεύτερο, η βία απορρίπτεται και ως μέσο και ως σκοπός. Τα υπόλοιπα που επικαλείται ο κ. Λουκαΐδης τζιαι οι υπόλοιποι είναι προφάσεις εν αμαρτίαις. Εμείς έχουμε την τόλμη να λέμε αυτά που πιστεύουμε. Αυτά που πιστεύουμε τα λέμε και τα εννοούμε και βεβαίως έχουμε το ελεύθερο να πηγαίνουμε σε όποια συγκέντρωση μας καλούν.

Καθόσον αφορά την κ. Ατταλίδου, να πω το εξής: Όση ώρα έμεινα εκεί στη συγκέντρωση, ειλικρινά δεν άκουσα κανέναν να ασχοληθεί με τη συνάδελφο. Κανέναν!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Οκέι, έληξε το θέμα. Εντάξει, Ανδρέα μου, ευχαριστώ.

Κύριε Θεοπέμπτου.

Και τελειώνουμε, δε θα μιλήσει κανένας άλλος. Τελειώνουμε, αν θέλετε να τελειώσουμε τις τροπολογίες.

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ:

Κύριε Πρόεδρε, εγώ είμαι εξήντα επτά χρονών τζιαι θυμούμαι να έρκονται οι διαδηλώσεις του Μακαρίου τζιαι τους γριβικούς έξω 'πού τη Βουλή. Τζιαι είναι πραγματικά πολλά σοκαριστικό σαράντα-σαράντα πέντε χρόνια μετά να τα θωρείς τούντα πράγματα να γίνονται έξω!

Είναι πολλά δύσκολο να αντιληφθώ πώς κόσμος μπήκε μες στο λεωφορείο τζιαι ήρτεν δαμαί τζιαι να λεν οι αστυνομικοί έξω ότι εν' φορτωμένοι τζιαι πέτρες! Ξέρετε ότι ρίχνουν τζιαι πέτρες πα στο κτίριο της Βουλής,

ξέρετε ότι φωνάζουν συνθήματα τζιαι βρίζουν τζιαι είναι απαράδεκτο το επίπεδο της βίας, το λεκτικό, το οποίο χρησιμοποιούν, τζιαι έξω από τη Βουλή, την ώρα που ψηφίζουμε τους προϋπολογισμούς. Τζιαι δεν ξέρω τι άλλο έχουν σχεδιασμένο να κάμουν, τι θα γίνει τώρα που εννά τελειώσει η ολομέλεια τζιαι εννά βκούμεν έξω.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα, κύριε Θεοπέμπτου, τωρά εντζιε να δώκουμε τζιαι συνέχεια, τζιαι εννά τους φοβούμαστε ότι, αν βκούμεν έξω, είναι μ' πόν' 'να γινεί. Νομίζω τούτες έν' λάθος υποσημειώσεις.

Το λοιπόν, ετερματίστην η συζήτηση, πάμε στη σελίδα 5, αγαπητοί συνάδελφοι. Τα κείμενα είναι μπροστά σας.

Παρακαλώ τον γραμματέα να διαβάσει την τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	571	16.01	04400	Παροχές στέγασης	€37.270.000
		Υπουργείο Εσωτερικών	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€7.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι των πιο πάνω υποομάδων, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορούν:

- α. στα Στεγαστικά Σχέδια Αναζωογόνησης Ορεινών, Μειονεκτικών και Ακριτικών Περιοχών και Αναζωογόνησης Συγκεκριμένων Περιοχών της Υπαίθρου (€20.000.000),
- β. στην υλοποίηση στεγαστικών σχεδίων, κυρίως για εκτοπισθέντες (€17.000.000),
- γ. στην οικονομική βοήθεια προς κατοίκους κοινοτήτων ορεινών περιοχών (€4.500.000) και στους κατοίκους απομακρυσμένων από αστικά κέντρα κοινοτήτων/περιοχών (€3.000.000).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα οκτώ ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 6 από ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	704	18.01	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€45.600.000
		Υπουργείο Οικονομικών			

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τα ακόλουθα:

- α. Κατά χάριν χορηγίες έπιπτα από αποφάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου (€3.600.000).
- β. Χρηματοδότηση του Εθνικού Ταμείου Αλληλεγγύης (€25.000.000).
- γ. Σχέδιο Εστία/Οικία/Ενοίκιο Έναντι Δόσης (€17.000.000).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα έξι ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	763	19.02 Γενικό Λογιστήριο	04300	Κοινωνικές παροχές	€8.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν το Σχέδιο Αυξημένης Αναπλήρωσης της Απώλειας των Συνταξιοδοτικών Δικαιωμάτων των Μελών των Ταμείων Προνοίας και Συντάξεων, οι καταθέσεις των οποίων είχαν απομειωθεί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα έξι ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 7, από ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΛΑΜ, ΔΗΠΑ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	328	03.25 Υφυπουργείο Πολιτισμού	04000/ 04080	Μεταβιβάσεις εσωτερικού/ Συμβούλια/Επιτροπές/ Οργανώσεις	€3.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την προκήρυξη και πλήρωση διευθυντικών θέσεων στο Ίδρυμα της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Το ποσό ύψους €3.000.000 αφορά στη χορηγία προς το Ίδρυμα της Συμφωνικής Ορχήστρας Κύπρου.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ, δεκαέξι εναντίον και ένας δεν έχει ψηφίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	729	18.04 Τμήμα Φορολογίας	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€3.900.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά χορηγίες έναντι διαγραφών φορολογικών υποχρεώσεων τρίτων, ύψους €400.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα έξι ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 8, ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	07100	Αγορά γης και κτιρίων	

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για αγορά ακίνητης περιουσίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα τρεις ψήφοι υπέρ και δεκαοκτώ εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	196	01.05 Δικαστική Υπηρεσία	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€7.631.955

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στον έλεγχο προσώπων, αποσκευών και αντικειμένων στους χώρους των δικαστηρίων παγκύπρια από ιδιωτικά γραφεία παροχής υπηρεσιών ασφάλειας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ και δεκαεπτά εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τρίτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	488	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	04000/ 04001	Μεταβιβάσεις εσωτερικού/ Ημικρατικοί οργανισμοί	€11.424.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις διαδικασίες εγκατάστασης ανεξάρτητου συστήματος πυρόσβεσης στην Ενεργειακή και Βιομηχανική Περιοχή Βασιλικού (ΕΒΠΒ).

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν τη χορηγία προς τον ΚΟΔΑΠ για την εγκατάσταση ανεξάρτητου συστήματος πυρόσβεσης στην Ενεργειακή και Βιομηχανική Περιοχή Βασιλικού. Η συγκεκριμένη υποδομή αποφασίστηκε όπως κατασκευαστεί από τον ΚΟΔΑΠ με χορηγία από το ΥΕΕΒ. Το έργο είχε περιληφθεί στις προτάσεις για τον προϋπολογισμό 2021-2023, όμως λόγω ανασχεδιασμού η υλοποίησή του μετατέθηκε για αρχές του 2023 και το αυξημένο κόστος κατανέμεται σε €11.424.000 για το 2023 και €9.329.600 για το 2024.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα οκτώ παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα τρεις ψήφοι υπέρ και δεκαπέντε εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαπέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τέταρτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
-----	--------	----------	--------------------	-----------	------

4.	495	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας - Έργα συγχρηματοδοτούμε να από κοινοτικούς πόρους	08830 08920	Κατασκευαστικά έργα/Άλλα κατασκευαστικά έργα	€41.000.000
----	-----	---	----------------	---	-------------

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορούν στην υλοποίηση των απαραίτητων υποδομών για έλευση Υγροποιημένου Φυσικού Αερίου (ΥΦΑ) στην Κύπρο.

Σημείωση:

Τα κυριότερα έργα υποδομής που θα υλοποιηθούν αφορούν τα πιο κάτω:

- α. Πλωτή μονάδα εισαγωγής, αποθήκευσης και επαναεριοποίησης του ΥΦΑ (FSRU).
- β. Προβλήτα (jetty) πάνω στην οποία θα είναι μόνιμα προσδεμένη η πλωτή μονάδα, καθώς και οι εγκαταστάσεις πρόσδεσης.
- γ. Αγωγό επί της προβλήτας και βραχίονες φόρτωσης.
- δ. Χερσαίο αγωγό μέχρι το σύνορο του Ηλεκτροπαραγωγού Σταθμού Βασιλικού.
- ε. Σύστημα αποθήκευσης φυσικού αερίου (ΦΑ) για αύξηση της αδράνειας για ασφάλεια εφοδιασμού (buffer).
- στ. Επίγειες εγκαταστάσεις ΦΑ (ρυθμιστικός και μετρητικός σταθμός ΦΑ) παρά του σημείου παράδοσης του ΦΑ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα τέσσερις ψήφοι υπέρ και δεκαεννέα εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, δεκαεννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πέμπτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	574	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	05000 05500	Έργα και σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους Δράσεις ταμείων αλληλεγγύης και εσωτερικών υποθέσεων	€37.569.042

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν δαπάνες που συμβάλλουν στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών στην Ευρωπαϊκή Ένωση, τεχνική βοήθεια των Ταμείων Εσωτερικών Υποθέσεων, καθώς και τη μετεγκατάσταση και επανεγκατάσταση υπηκόων τρίτων χωρών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα επτά ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, ΔΗΠΑ, Οικολόγων.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	439	12.13 Τμήμα Περιβάλλοντος	03550/ 03580	Συμβουλευτικές υπηρεσίες/ Σύμβαση υπηρεσιών	€200.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την εποπτεία για περιοχές που θα εγκριθούν για μετακίνηση των εργοστασίων ασφαλικού σκυροδέματος, καθώς και την πρόσληψη ενός ατόμου για κάθε περιοχή για στήριξη του έργου των επιτροπών με συγκεκριμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Δαπάνες που αφορούν την εποπτεία για περιοχές που θα εγκριθούν για μετακίνηση των εργοστασίων ασφαλικού σκυροδέματος, καθώς και την πρόσληψη ενός ατόμου για κάθε περιοχή για στήριξη του έργου των επιτροπών με συγκεκριμένα καθήκοντα και υποχρεώσεις, με στόχο την αμφίδρομη επικοινωνία και δράση μεταξύ εμπλεκόμενων αρχών και επηρεαζόμενων κοινοτήτων. Για την περιοχή Μιτσερού η πρόσληψη ατόμου θα γίνει μετά τη σύσταση της Επιτροπής Παρακολούθησης, η οποία αναμένεται περί τα τέλη του 2022.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα πέντε ψήφοι υπέρ και δεκαπέντε εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαπέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη τροπολογία στη σελίδα 13. ΔΗΣΥ, ΑΚΕΛ, ΕΔΕΚ, Οικολόγοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία των κοινοβουλευτικών ομάδων του Δημοκρατικού Συναγερμού και ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	656	17.02 Εξωτερικές υπηρεσίες	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€300.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Εξωτερικών να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τις δαπάνες διαφώτισης, προβολής των δράσεων και του έργου του Υπουργείου Εξωτερικών και εν γένει των συμφερόντων της Κύπρου, όπως και προώθησης των στόχων της επικοινωνιακής πολιτικής του υπουργείου. Καλύπτονται επίσης δαπάνες για δράσεις πολιτιστικής και οικονομικής διπλωματίας, καθώς και δράσεις, εκδηλώσεις που αποσκοπούν στη διαφώτιση/προβολή της Κυπριακής Δημοκρατίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Πενήντα ψήφοι υπέρ, ομόφωνο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους υπέρ, καμία εναντίον και καμία αποχή, ομόφωνα η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη τροπολογία στη σελίδα 14 από ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ, ΕΔΕΚ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	702	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	03551	Υπηρεσίες εμπειρογνομόνων/ συμβούλων	€1.658.875

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αναφορικά με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή διαδικασίας εξεύρεσης ενδιαφερόμενων επενδυτών για την αξιοποίηση της Κρατικής Έκθεσης, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα τέσσερις ψήφοι υπέρ και δεκαεπτά εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 14 από ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	03550	Συμβουλευτικές υπηρεσίες/έρευνες	

Γίνεται εισήγηση για:

1. Αποκοπή από την πιο πάνω ομάδα ποσοστού ύψους 10%, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν:
 - α. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων.
 - β. Το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας.

- γ. Την Ανεξάρτητη Αρχή κατά της Διαφθοράς.
- δ. Τη ΔΕΑ, τις Τεχνικές Επιτροπές, το Τμήμα Εξωτερικής Πολιτικής και Κυπριακού, το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας Λάρνακας, την αγορά υπηρεσιών παροχής επιστημονικής εξέτασης αστυνομικών τεκμηρίων από το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου, την αγορά υπηρεσιών για την επίδοση κλήσεων ποινικών υποθέσεων, τη διενέργεια ελέγχων δέουσας επιμέλειας για τους αιτούντες απόκτησης κυπριακής υπηκοότητας.
- ε. Την κατ' οίκον εκπαίδευση μαθητών, τη διδασκαλία της τουρκικής γλώσσας σε Τουρκοκύπριους μαθητές στο Γυμνάσιο Αγίου Αντωνίου Λεμεσού, την αμοιβή διαμεσολαβητών για τα σχολεία στα οποία φοιτούν μαθητές με μεταναστευτική βιογραφία, την αγορά υπηρεσιών για επιμόρφωση λειτουργών στην Ανάπτυξη Αναλυτικών Προγραμμάτων για Ενήλικες (Εσπερινά Σχολεία), αγορά υπηρεσιών διερμηνέα, αγορά υπηρεσιών Ψυχολόγων και Νηπιαγωγών (Εσπερινά Σχολεία) και άλλα έκτακτα περιστατικά, τα Μουσικά και Αθλητικά Λύκεια και Γυμνάσια, την Οικονομική-Εμπορική Σχολή ειδικού ενδιαφέροντος, τα Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης, την Επισχτυτική και Υποστηρικτική Διδασκαλία, το Πρόγραμμα Μαθητών Μεταναστευτικής Βιογραφίας, τον Αλφαριθμητισμό, τις αμοιβές εκπαιδευτών για το μάθημα κομμωτικής (εννέα μήνες), αισθητικής, οινόπαραγωγής και γαλακτοκομίας, τα βραδινά μαθήματα της Μέσης Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, την αμοιβή του Τουρκοκύπριου εκπαιδευτικού για εκτέλεση διδακτικών και άλλων καθηκόντων στο ΙΗ' Δημοτικό Σχολείο Λεμεσού, καθώς και το επίδομα οδοιπορικών ή ενοικίου αυτού, την αμοιβή διερμηνέων κυπριακής νοηματικής γλώσσας και διερμηνέων για τις ανάγκες αξιολόγησης παιδιών δημοτικής εκπαίδευσης, την αμοιβή των εικαστικών καλλιτεχνών κατά τη συνεργασία τους με δημοτικά σχολεία, τις ανάγκες για επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και επιμορφωτών, καθώς και την επιμόρφωση των επιμορφωτών στο εξωτερικό, την παρουσίαση και έκθεση έργων τέχνης μαθητών/τριών στο εξωτερικό, την αγορά μέσων και υλικών για το μάθημα των εικαστικών τεχνών, την αμοιβή των εκπαιδευτικών που εργάζονται με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών στα ενιαία ολοήμερα σχολεία, στα θερινά δημόσια σχολεία, στα προαιρετικά ολοήμερα σχολεία και στα προαιρετικά σχολεία STEM, την αγορά υπηρεσιών ενός εκπαιδευτικού για τη διδασκαλία της αρμενικής γλώσσας, την αμοιβή των εκπαιδευτών στα επιμορφωτικά κέντρα και την αμοιβή των τοπικών υπευθύνων που εργάζονται με το καθεστώς της αγοράς υπηρεσιών, το Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών, το Μεταλυκειακό Ινστιτούτο Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, τη φρούρηση σχολικών μονάδων Μέσης Εκπαίδευσης, Δημοτικής Εκπαίδευσης και των κεντρικών κτιρίων του Υπουργείου Παιδείας, Πολιτισμού, Αθλητισμού και Νεολαίας και την επιχορήγηση της φρούρησης σχολικών μονάδων, καθώς και σχολικούς βοηθούς/συνοδούς παιδιών με ειδικές ανάγκες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα μία ψήφοι υπέρ και είκοσι μία εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

2. Ένθεση σημείωσης, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για όλες τις εναπομείνουσες δαπάνες, εκτός αυτών που εξαιρούνται σύμφωνα με το (Α) πιο πάνω, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι, πόσες ψηφίζουν υπέρ; Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Σαράντα εννέα παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα ψήφοι υπέρ και δεκαεννέα εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα ψήφους υπέρ, δεκαεννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	607	16.08 Υπουργείο Εσωτερικών - Τμήμα Πολοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€12.530.150

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα οποιουδήποτε κονδυλίου που αφορά στον δρόμο πρωταρχικής σημασίας από το Δάσος Αθαλάσσης (ΑΤΙ) μέχρι τον κυκλικό κόμβο παρά το ΣΟΠΑΖ.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν μέρος της δαπάνης κατασκευής του έργου για τη νότια επέκταση της λεωφόρου Ακαδημίας στην Αγλαντζιά, τμήμα από τη λεωφόρο ΡΙΚ μέχρι την οδό Φυτωρίου στην Αγλαντζιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα τέσσερις ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 17 από ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι οποιασδήποτε ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Περιβάλλοντος να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη Δέσμη Νομοθετικών Προτάσεων του Σχεδίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την πράσινη ανάπτυξη (FIT for 55).

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα έξι ψήφοι υπέρ, δεκαέξι εναντίον και ένας δεν ψήφισε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	388	12.04 Κτηνιατρικές Υπηρεσίες	04000/ 04080	Μεταβιβάσεις εσωτερικού συμβούλια/επιτροπές/ οργανώσεις	€725.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη χορηγία για στήριξη των τοπικών αρχών για ίδρυση πέντε επαρχιακών καταφυγίων ζώων, ύψους €500.000.

Σημείωση:

Πιστώσεις ύψους €500.000 που αφορούν χορηγία για στήριξη των τοπικών αρχών για ίδρυση πέντε επαρχιακών καταφυγίων ζώων σε συνεργασία με το Υπουργείο Εσωτερικών, την Ένωση Δήμων, την Ένωση Κοινοτήτων Κύπρου και τις Επαρχιακές Διοικήσεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα έξι ψήφοι υπέρ και δεκαεπτά εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τρίτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	606	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08160	Άλλα οικοδομικά έργα	€4.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά τρίμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Κάτω από την υποομάδα αυτή περιλαμβάνονται πιστώσεις ύψους €4.500.000 που προορίζονται να καλύψουν την υλοποίηση διαφόρων κυβερνητικών στεγαστικών σχεδίων και την κάλυψη υφιστάμενων υποχρεώσεων ως εξής:

- α. Εργασίες για την αναδόμηση οικιών και πολυκατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς.
- β. Εργασίες για την επιδιόρθωση οικιών και πολυκατοικιών σε κυβερνητικούς οικισμούς.
- γ. Εργασίες για την ανέγερση νέων οικιστικών μονάδων (οικιών και πολυκατοικιών) σε κενούς χώρους των κυβερνητικών οικισμών.
- δ. Εργασίες για κατασκευή φρεατίων και τοποθέτηση ανελκυστήρα σε υφιστάμενες πολυκατοικίες σε κυβερνητικούς οικισμούς.
- ε. Κατασκευή διαφόρων έργων υποδομής (ΑΗΚ, ΑΤΗΚ, υδατοπρομήθεια, οδικά δίκτυα, χώροι πρασίνου).
- στ. Κατεδαφίσεις και μετακινήσεις.
- ζ. Υπηρεσίες συμβούλων (αρχιτεκτόνων, πολιτικών μηχανικών, τεχνικών κ.λπ.) για τη μελέτη και επίβλεψη των κατασκευαστικών εργασιών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα οκτώ ψήφοι υπέρ και δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Τέταρτη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	762	19.02 Γενικό Λογιστήριο	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€30.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά τρίμηνο για τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με την επιδότηση επιτοκίου.

Σημείωση:

Αφορούν πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν την επιδότηση επιτοκίων μέχρι 1,5% για στεγαστικά δάνεια και μέχρι 3,5% για επιχειρηματικά δάνεια, τα οποία θα συναφθούν με βάση ειδικά σχέδια που έχουν εγκριθεί από το Υπουργικό Συμβούλιο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα επτά ψήφοι υπέρ και δεκαπέντε εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαπέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στην επόμενη τροπολογία στη σελίδα 21 από ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ, ΔΗΚΟ, Οικολόγους.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι οποιωνδήποτε δαπανών, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη που αφορά στο Σχέδιο Αειφόρου Ανάπτυξης Εθνικού Δασικού Πάρκου Ακάμα και στη Διαχείριση Δάσους Ακάμα, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι πέντε ψήφοι υπέρ, είκοσι επτά εναντίον και ένας δεν έχει ψηφίσει.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωράμε στις επόμενες τροπολογίες στη σελίδα 22. ΑΚΕΛ, ΔΗΚΟ, Οικολόγοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προτεινόμενες τροπολογίες των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος, καθώς και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
-----	--------	----------	--------------------	-----------	------

			Υποομάδα		
1.		Όλα	03025 03055	Ενοίκια Ενοίκια μη γραφειακών χώρων	

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη από τα σχετικά κονδύλια, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν τους μήνες Ιανουάριο, Φεβρουάριο και Μάρτιο, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της:

Νοείται ότι από την πιο πάνω δέσμευση εξαιρούνται ενοίκια που καταβάλλονται από το Υπουργείο Εξωτερικών για πρεσβείες και διπλωματικές αποστολές, αλλά δεν εξαιρούνται οποιεσδήποτε νέες συμβάσεις ενοικίασης συνάπτονται για τον ίδιο σκοπό.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι έξι ψήφοι υπέρ και είκοσι έξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι έξι ψήφους υπέρ, είκοσι έξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Δεύτερη τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	704	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€32.900.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά δαπάνες που προορίζονται να καλύψουν το Σχέδιο Προώθησης Οπτικοακουστικής Βιομηχανίας, ύψους €5.000.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Σκοπός του σχεδίου είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και η ενθάρρυνση νέων τομέων οικονομικής δραστηριότητας μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων στον τομέα των κινηματογραφικών παραγωγών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Ανακοινώστε τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα ψήφοι υπέρ και είκοσι τέσσερις εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στην επόμενη σελίδα που είναι η 24^η.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	704	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€12.500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού που αφορά τη λειτουργία Επενδυτικού Ταμείου για την Παροχή Χρηματοδότησης Κεφαλαίου, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50% χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Στόχος του Ταμείου είναι η χρηματοδότηση μικρομεσαίων επιχειρήσεων, με σκοπό την κάλυψη του χρηματοδοτικού κενού που υπάρχει στη χρηματοδότηση των κυπριακών επιχειρήσεων σε σχέση με χρηματοδοτικά προϊόντα μετοχικού χαρακτήρα. Το κράτος θα συμμετάσχει στο Ταμείο με συνολική χρηματοδότηση ύψους €30.000.000 και συνεπένδυση από ιδιώτες. Η συνεισφορά του κράτους θα παραχωρείται ανάλογα με την πρόοδο παροχής κεφαλαίου συμμετοχής από το Ταμείο σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Και ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα τρεις, εναντίον είκοσι ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι μία ψήφους εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στην 25^η σελίδα.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	930	21.12 Τμήμα Οδικών Μεταφορών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€88.715.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορά στις δημόσιες επιβατικές μεταφορές, ύψους €84.715.020.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις προορίζονται να καλύψουν τις υποχρεώσεις του κράτους που απορρέουν από τις Συμβάσεις Παραχώρησης Δημόσιας Υπηρεσίας Τακτικών Επιβατικών Γραμμών, τις συμβάσεις για τη μεταφορά μαθητών δημόσιων σχολείων με έκτακτες γραμμές, την εγκατάσταση συστημάτων έκδοσης/ακύρωσης εισιτηρίων και διαχείρισης στόλου, συστημάτων τηλεματικής/διαχείρισης στόλου, αγορά/τοποθέτηση στάσεων λεωφορείων, καθώς και δαπάνες για προώθηση/δημοσιότητα των δημόσιων επιβατικών μεταφορών.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα επτά, εναντίον δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 26 και αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ και ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και της Δημοκρατικής Παράταξης-Συnergασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	952	22.01 Υπουργείο Υγείας	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€3.400.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που θα καλύψουν συνεισφορές του Υπουργείου Υγείας με βάση κριτήρια που έχουν καθοριστεί από το Υπουργικό Συμβούλιο προς τους συνδέσμους που επιτελούν εθελοντική εργασία και προς άλλους φορείς που σχετίζονται με τον τομέα της υγείας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Τριάντα έξι υπέρ, δεκαέξι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαέξι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 27, κύριε Τορναρίτη, και μιλούμε για τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ, ΕΛΑΜ και Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	573	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08830	Κατασκευαστικά έργα	€29.880.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορούν-

- σταθεροποίηση του εδάφους στην περιοχή «Λίμνες» στο Πισσούρι (€13.000.000),
- κατασκευή του νέου Κέντρου Φιλοξενίας Αιτητών Ασύλου και Προαναχωρησιακού Κέντρου στην περιοχή «Λίμνες» στη Μεννόγεια και άλλων σχετικών έργων υποδομής (€15.000.000),
- διάφορα έκτακτα κατασκευαστικά έργα που προκύπτουν στο πλαίσιο υλοποίησης της μεταναστευτικής πολιτικής (€700.000).

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα επτά, εναντίον δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωρούμε στη σελίδα 28.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	630	16.11 Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€956.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες για την προβολή των πολιτικών της κυβέρνησης, ύψους €500.000.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τριάντα έξι, εναντίον δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στην επόμενη σελίδα, που είναι η 29η και αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	305	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€320.000
	369	12.01 Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	04200/ 04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€260.000
	486	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	04300/ 04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€15.000
	521	15.01 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	04300/ 04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€15.050
	571	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	04300/ 04500	Άλλες κοινωνικές παροχές	€610.000
	573		08950/ 08951	Άλλα έργα	€3.300.000
	774	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας	08950/ 08951	Άλλα έργα	€80.000
	874	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	08950/ 08951		€500.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι των πιο πάνω ομάδων/υποομάδων, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις οι οποίες βρίσκονται στη διάθεση των υπουργών για διάφορους σκοπούς και έργα.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τριάντα τρεις, εναντίον είκοσι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Λοιπόν, εδώ υπάρχει αίτημα από την κοινοβουλευτική ομάδα ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις να τεθούν πρώτα σε ψηφοφορία δύο σχετικές τροπολογίες στη σελίδα 50, οι οποίες αφορούν αποκοπή των σχετικών κονδυλίων.

Γίνεται αποδεκτό το αίτημα;

ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ:

Μάλιστα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Γίνεται αποδεκτό το αίτημα. Μάλιστα. Ωραία.

Άρα, προχωρούμε με τις τροπολογίες. Το λοιπόν. Να τις διαβάσουμε αμέσως.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή οποιωνδήποτε δαπανών αφορούν δραστηριότητες, εκδηλώσεις, μνημόσυνα, ανέγερση και συντήρηση μνημείων, ξεναγήσεις και εκδόσεις σε σχέση με τον Γεώργιο Γρίβα Διγενή.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ δεκαεπτά, εναντίον τριάντα πέντε και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους εναντίον, δεκαεπτά υπέρ και μία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	329	03.25 Υφυπουργείο Πολιτισμού	04540	Ειδικά ταμεία	€376.236

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω ομάδα/υποομάδα του μέρους που αφορά τις δαπάνες για το Ίδρυμα Μνημείου Στρατηγού Γ. Γρίβα Διγενή, καθώς και οποιεσδήποτε άλλες δραστηριότητες, εκδηλώσεις, μνημόσυνα, ανέγερση και συντήρηση μνημείων, ξεναγήσεις και εκδόσεις που αφορούν τον Γρίβα.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Θέλω να κάμω μια παρέμβαση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Να τελειώσει η ψηφοφορία και να κάμεις παρέμβαση.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, μπήκε σε ψηφοφορία. Άσ' το να ολοκληρωθεί και να μου πεις τι θέλεις.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εμπήκεν σε ψηφοφορία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ασφαλώς εμπήκεν. Εμπήκεν. Εμπήκεν σε ψηφοφορία.

Για τη δεύτερη τροπολογία, ψηφίστε παρακαλώ τώρα, για να ξεκαθαρίσει. Ελάτε.

Εν μέσω ψηφοφορίας δεν μπορεί να διακόψουμε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Έτσι το λέω, για λόγους πρακτικούς.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είναι θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει. Άσ' το να ολοκληρωθεί το αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ δεκαπέντε, εναντίον τριάντα πέντε και τρεις αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους εναντίον, δεκαπέντε υπέρ και τρεις αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Τώρα, κύριε Λουκαΐδη, έχετε τον λόγο. Ή δε χρειάζεται;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εδώ γίνεται αναφορά, πρόταση για σταύρωμα όλου του κονδυλίου. Δε θέλω να πω το ιστορικό, γιατί καταλήξαμε εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Συγγνώμη, συγγνώμη, για να καταλάβω. Τώρα εισηγείστε τροπολογία;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εισήγηση για προφορική τροπολογία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δε θα δεχθώ προφορική έτσι ώρα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μα, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, με όλο τον σεβασμό, συγγνώμη...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Να μου επιτρέψετε να την πω τουλάχιστον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πέστε την τροπολογία. Πέστε την όμως. Παρακαλώ!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Η εισήγησή μας είναι, όπως αντίστοιχα ήταν η πρόταση για αποκοπή που αφορούσε δραστηριότητες για τον Γρίβα, που αφορούσε μνημόσυνα, ανέγερση και συντήρηση μνημείων, αντί αποκοπής, αφού απορρίφθηκε η πρότασή μας, να πάμε σε σταύρωμα μόνο των κονδυλίων αυτών...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όχι, όχι, όχι!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι, παρακαλώ!

Ποιος έν' που λέει «όχι, όχι». Κύριοι, σας παρακαλώ!

Κύριε Θεμιστοκλέους!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Μα, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Θεμιστοκλέους, κάτσε κάτω! Άμα πάρεις τον λόγο, θα μιλήσεις. Κάτσε κάτω, σε παρακαλώ!

Κύριε Λουκαΐδη, ολοκληρώστε παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Στη βάση και του ψηφίσματος που ενέκρινε, εναρμονισμένα με το ψήφισμα που έχουμε εγκρίνει ως Βουλή των Αντιπροσώπων, γιατί στο συνολικό ποσό το οποίο αναφέρεται, κύριε Πρόεδρε, και προτείνεται να σταυρωθεί έχουμε εκδηλώσεις για τον Μακάριο, έχουμε επιδόματα για δυσπραγούντες σε αγωνιστές και οικογένειες ηρώων της ΕΟΚΑ, έχουμε δραστηριότητες και ποσά τα οποία αφορούν τον Αυξεντίου, τον Ευαγόρα τον Παλληκαρίδη και δεν είναι πρόθεσή μας εμάς να τα σταυρώσουμε αυτά, παρά μόνο όσα αφορούν τον Γεώργιο Γρίβα, και γι' αυτό καταθέτουμε την προφορική τροπολογία, αντί να σταυρωθούν όλα τούτα, να σταυρωθούν μόνο εκείνα που αφορούν τον Γεώργιο Γρίβα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ.

Κύριε Λουκαΐδη, έχω αντιληφθεί πλήρως την προφορική τροπολογία. Ο Πρόεδρος τούτος δεν πρόκειται να δεχθεί τέτοια τροπολογία, τέτοια ώρα. Άρα, θα προχωρήσουμε κανονικά. Απορρίπτεται η... Δε γίνεται αποδεκτή η τροπολογία. Δυνάμει του Κανονισμού, είναι εξουσία του Προέδρου. Παρά το ότι σου έχω ιδιαίτερη συμπάθεια, κύριε Λουκαΐδη, δεν μπορώ να την κάνω αποδεχτή.

Κύριοι συνάδελφοι, μην οχλαγωγείτε. Ζήτησαν οι τεχνικοί μας ένα λεπτό, για να ρυθμίσουν το πρόγραμμα και να πάμε στην τροπολογία στη σελίδα 30. Ένα λεπτό να μας δώσουν οι τεχνικοί το πράσινο φως, γιατί είναι ευκολία ο τρόπος της ηλεκτρονικής ψηφοφορίας.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, παρακαλώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Από την ώρα που δεν έγινε αποδεχτή η προφορική τροπολογία και επειδή θα υπερψηφίσουμε αυτή την τροπολογία, θέλω να ξεκαθαρίσω ότι εμείς θα είμαστε εδώ να ξεσταυρώσουμε, να αποδεσμεύσουμε δηλαδή, κάθε άλλο κονδύλι που δυστυχώς η πλειοψηφία εδώ επιλέγει να σταυρώσει και δεν αφορά τον Γεώργιο Γρίβα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία. Είδες που υπάρχει λύση, κύριε Λουκαΐδη; Εύκολες δουλειές.

Λοιπόν, προχωρούμε τώρα με την τροπολογία στη σελίδα 30, που αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΔΗΚΟ, ΕΔΕΚ και ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος, της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	329	03.25 Υφυπουργείο Πολιτισμού	04540	Ειδικά ταμεία	€361.236

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Και το αποτέλεσμα είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα τρεις, εναντίον δεκαεννέα και δύο αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, δεκαεννέα εναντίον και δύο αποχές, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 31, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι. Τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ, ΔΗΠΑ και Οικολόγων.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα	Αγορά νέων οχημάτων	

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για αγορά νέων οχημάτων για αξιωματούχους του κράτους, καθώς και αγορά οχημάτων για κάλυψη των αναγκών της δημόσιας υπηρεσίας με εξαίρεση-

- α. διπλοκάμπινα οχήματα,
- β. πυροσβεστικά οχήματα,
- γ. αστυνομικά οχήματα,
- δ. δίκυκλα,
- ε. εκσκαφείς,
- στ. προωθητήρες γαιών,
- ζ. οδοστρωτήρες,
- η. ασθενοφόρα οχήματα,
- θ. στρατιωτικά οχήματα και
- ι. κινητή μονάδα αναπνευστικών συσκευών,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ, για τα νέα οχήματα, να δούμε τι θα γίνει.

Και το αποτέλεσμα είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ τριάντα πέντε, εναντίον δεκαεπτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 32, που αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ και ΔΗΚΟ.

Προτεινόμενη τροπολογία των κοινοβουλευτικών ομάδων ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Δημοκρατικού Κόμματος

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	872	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€9.953.550

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορούν μίσθωμα προς την Αρχή Λιμένων Κύπρου (ΑΛΚ).

Σημείωση:

Οι δαπάνες αφορούν στη σύμβαση μίσθωσης μεταξύ ΑΛΚ-Κυπριακής Δημοκρατίας για το λιμάνι Λεμεσού (€9.150.000) και τη σύμβαση μίσθωσης μεταξύ ΑΛΚ-Κυπριακής Δημοκρατίας για το λιμάνι Λάρνακας (€700.000).

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Και το αποτέλεσμα, κύριε Νίκο, είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τριάντα πέντε, εναντίον δεκαεπτά και μία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, δεκαεπτά εναντίον και μία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 33, που αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΑΚΕΛ και ΕΛΑΜ.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Σιγά! Φρόνιμα! Καλά, εν εξανακούσετε;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ναι, κύριε Λουκαΐδη.

ΒΟΥΛΕΥΤΗΣ:

Εμερώσαν τώρα!

(Γέλια)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Σιγά, σιγά, κύριοι!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ο λόγος που ζήτησα τον λόγο δεν ήταν, για να πω, γιατί είναι τροπολογία ΑΚΕΛ-ΕΛΑΜ, αλλά να το ξεκαθαρίσω όμως, επειδή έχουμε έτσι και λίγο γέλιο και χλευασμό περίπου, ότι ξεχωριστά κατατίθενται οι τροπολογίες. Το ΑΚΕΛ είχε καταθέσει τροπολογία και, όπως γίνεται με όλα τα υπόλοιπα κόμματα, δεν μπορούμε να ελέγξουμε ποια κόμματα έρχονται και στηρίζουν και θέλουν να μπουν πάνω στη μια ή την άλλη τροπολογία...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, εν καταλάβω...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, επειδή ο κόσμος δεν τα γνωρίζει αυτά, θέλω να πω ότι προφανώς έχουμε εντελώς διαφορετικές αφετηρίες στο γιατί εμείς προτείναμε και στο γιατί ήρτεν το ΕΛΑΜ και επέλεξε -και ελπίζω και άλλα κόμματα εν πάση περιπτώσει- να στηρίξει αυτή την τροπολογία. Εμάς το δικό μας το κίνητρο δεν είναι να αποστερήσουμε πόρους με το σταύρωμα από ένα εκπαιδευτικό ίδρυμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Καλά, κύριε Λουκαΐδη. Εντάξει, καταλάβαμε.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Επί της αρχής, κύριε Πρόεδρε, θέλω να τοποθετηθώ. Θεωρώ σημαντικό το θέμα να πω ότι για πρώτη φορά εδώ και δεκαετίες -πρέπει να πάμε στην αποικιοκρατία, για να βρούμε κάτι διαφορετικό- έχουμε απόλυση συνδικαλιστών από το συμβούλιο της Αγγλικής Σχολής με τη στήριξη της κυβέρνησης, γιατί το έγκλημά τους ήταν να διεκδικούν τα δικαιώματα των εκπαιδευτικών που εκπροσωπούσαν.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, είδες;

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Εξαιτίας αυτής της απαράδεκτης συμπεριφοράς...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, θέμα διαδικασίας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Τορναρίτη! Κύριε Τορναρίτη!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μα, πού την είδες τη διαδικασία;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όταν τελειώσει ο συνάδελφος.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όχι, κύριε Πρόεδρε, παρακαλώ! Δε θα αναφερθώ στη συνεργασία ΑΚΕΛ-ΕΛΑΜ. Θα πω όμως ότι συμφωνήσαμε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε, είναι αισχρό αυτό το πράγμα που κάμνει ο κ. Τορναρίτης!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Εσυμφωνήσαμεν... Εσυμφωνήσαμεν...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Τορναρίτη!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Είναι απαράδεκτο! Μου έχει αφαιρέσει τον λόγο, ενώ εμιλούσα, για να λείψι ψέματα συνειδητά.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Εσυμφωνήσαμεν... Εσυμφωνήσαμεν...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Λοιπόν, ντροπή σου, κύριε Τορναρίτη!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Όχι, δεν είναι ντροπή μου!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κάτσε κάτω, να κάμουμε συνεδρία, όπως γίνεται.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Δε μου επιτρέπετε... Η δημοκρατία δεν είναι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Σε παρακαλώ! Σε παρακαλώ!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Άλλα συμφωνούμε, παίρνουν τον λόγο μόνοι τους!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δε συμφωνήθηκε τίποτε από αυτά που λέτε. Τι συμφωνήθηκε; Ότι δε δικαιούμαστε να μιλούμε;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ότι δε θα εγίνετο καμία παρέμβαση για τις τροπολογίες.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Πότε συμφωνήθηκε, κύριε Τορναρίτη, τούτο το πράγμα; Έγινε Σύσκεψη Αρχηγών σήμερα;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Σας παρακαλώ, κύριε! Ήσαστε ή δεν ήσαστε προχθές στη σύσκεψη;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Τορναρίτη, θα αφηθεί ο συνάδελφος να ολοκληρώσει. Όταν μιλάτε και οι δύο, καταρχάς δεν καταλαβαίνει κανένας. Ούτε και ο προεδρεύων ούτε και η γραμματεία.

Κύριε Λουκαΐδη, έχετε τον λόγο, για να ολοκληρώσετε, και μετά θα μιλήσει ο Τορναρίτης, ο συνάδελφος ο Νικόλας...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε,

Πρέπει να αντέξουμε λίγο τη δημοκρατία!

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ηρεμήστε λίγο!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ζήτησα...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι!

Κύριε Λουκαΐδη, ελάτε!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Ζήτησα όχι παραπάνω από ενάμισι λεπτό, για να εξηγήσω τους λόγους σε αυτή ειδικά την τροπολογία και προφανώς μου δόθηκε η δυνατότητα μετά από τους σχολιασμούς που έγιναν, όχι από τα μικρόφωνα, για να καταλήξουμε στην παρέμβαση του κ. Τορναρίτη για συνεργασία ΑΚΕΛ-ΕΛΑΜ. Αυτό το τεράστιο ψεύδος, να το πω, και τώρα που μιλώ χωρίς διακοπές από τον κ. Τορναρίτη. Ο λόγος είναι αυτός που νομίζω ότι πρόλαβα και εξήγησα, η απόλυση συνδικαλιστών της Αγγλικής Σχολής, που το μόνο τους αμάρτημα, κύριε Πρόεδρε, ήταν ότι διεδίκουσαν τα δικαιώματα των συναδέλφων τους.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Το λοιπόν, κυρίες και κύριοι...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Εγώ, κύριε Πρόεδρε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ένα λεπτό, κύριε Θεμιστοκλέους.

Κύριε Τορναρίτη, ζητάτε τον λόγο;

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Απλώς, επιβεβαιώνεται ότι είπαμε να μη μιλήσουμε για τις τροπολογίες. Είναι η δεύτερη φορά δυστυχώς που το ΑΚΕΛ παραβιάζει μία συμφωνία. Κατά τα άλλα, προάγει, λέει, τη δημοκρατία. Το παραδίνω στους υπόλοιπους.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, λυπούμαι! Δε θα γίνει τούτη η δουλειά μαζί σας!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Με συγχωρείτε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Μα, συγγνώμη, τώρα εννά τσακώνεστε...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δεν είπατε στην αρχή ότι όποιος θέλει να τοποθετηθεί επί της αρχής σηκώνει το χέρι του και τοποθετείται; Εσείς το είπατε στην αρχή!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Λουκαΐδη, για να ξέρεις για 'μένα, αν θέλετε, μπορεί να συνεδριάσουμε για σαράντα οκτώ ώρες!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Τα είπατε και συμφωνήθηκε αυτό το πράγμα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία, μίλα και θα πιάσουν όλοι...

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Δε συμφωνήθηκε αυτό το πράγμα!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία! Πάρτε τον λόγο!

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Μα, σας είπα αυτά που είχα να πω!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Α, δε θέλετε τον λόγο.

Ναι, κύριε Παπαδόπουλε.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ:

Θέλω να εκφράσω τη λύπη μου. Οι συνάδελφοι, όσο έντονη άποψη και να έχουν, πρέπει να σέβονται τον προεδρεύοντα του σώματος. Δε γίνεται να συνεχίζεται αυτή η συμπεριφορά, έστω και αν... Δεν μπαίνω στην ουσία, ούτε αν συμφωνήθηκε η διαδικασία. Δε γίνεται να μιλά ο Πρόεδρος της Βουλής ή ο προεδρεύων και να συμπεριφερόμαστε με αυτό τον τρόπο. Είτε θα συμφωνήσουμε ότι θα λειτουργούμε με κάποιους βασικούς κανόνες λειτουργίας ή θα γίνεται το χάος που παρακολουθήσαμε προηγουμένως.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία. Χάσαμε πολύτιμο χρόνο!

Κύριε Θεμιστοκλέους, σύντομη παρέμβαση σε παρακαλώ.

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Κύριε Πρόεδρε, πρέπει να διευκρινίσετε καθηκόντως, νομίζω, πρώτον, αν θα δέχεστε συζήτηση για τις τροπολογίες, δεύτερον, αν θα γίνονται αποδεκτές από εσάς προφορικές τροπολογίες και, τρίτον, πρέπει να διευκρινίσετε επίσης αν θα γίνεται διάλογος.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, κύριε...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ:

Όι, όι, πρέπει να ξέρουμε, κύριε Πρόεδρε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Θεμιστοκλέους, νομίζω άφησ' με και ξέρω τη διαδικασία. Για τις προφορικές ήσουν δαμαί. Εν άκουσες ότι δε θα δεχτώ προφορικές; Γιατί το ξέχασες; Πριν δκυο λεπτά το είπα.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Ανδρέα Θεμιστοκλέους)

Εντάξει. Όμως, για να ξέρετε, ο κ. Λουκαΐδης ηγέρθη δικαιολογημένα, θα έλεγα εγώ, επειδή εγελάσαμεν λίγο ούλλοι, που είπαμε ΕΛΑΜ και ΑΚΕΛ. Είναι σάννα βρεθούν μες στην ίδια στράτα, εννά αλλάξουν στράτα; Εννά πάνε την ίδια στράτα. Ε, ναι, τι θα γίνει;

Τελοσπάντων, άρα, ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, για να πάει πάσα κακό.

Το λοιπόν. Πέστε μου το αποτέλεσμα, σας παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ είκοσι, εναντίον τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους εναντίον, είκοσι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στη σελίδα 34. Είναι κοινές τροπολογίες ΑΚΕΛ-ΕΔΕΚ.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	485	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	03520	Συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα	€3.560.030

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την εκπαίδευση σε θέματα υδρογονανθράκων, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Από την εν λόγω ομάδα ποσό ύψους €3.560.000 αφορά την εκπαίδευση και βελτίωση των δεξιοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων της Δημοκρατίας ή άλλων προσώπων που ορίζει η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, περιλαμβανομένης και της αγοράς τυχόν απαραίτητου εξοπλισμού. Η ισόποση δαπάνη καταβάλλεται από τους αδειούχους έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και αποτελεί συμβατική τους υποχρέωση.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα.

Συγγνώμη, πέστε μας το αποτέλεσμα, κύριε Νίκο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ είκοσι εννέα, κατά είκοσι τέσσερις και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 35.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	607	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€12.530.150

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

- τον δρόμο πρωταρχικής σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού, ύψους €100.000, και
- τον δρόμο πρωταρχικής σημασίας από την Αγλαντζιά μέχρι τη Διεθνή Έκθεση στην Έγκωμη, ύψους €10 συμβολική πρόνοια,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα πέντε, εναντίον είκοσι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία στη σελίδα 36 είναι των ΑΚΕΛ-ΔΗΠΑ.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	03000	Λειτουργικές δαπάνες

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή ποσοστού ύψους 7% από την πιο πάνω ομάδα, εξαιρουμένων των δαπανών που αφορούν αγορά ύδατος, φαρμάκων και άλλων ιατρικών προμηθειών, καταβολή ενοικίων, φωτισμού, θέρμανσης και καύσιμα μη γραφειακών χώρων, τον Εθνικό Μηχανισμό για τα Δικαιώματα της Γυναίκας και το πλαίσιο προώθησης και εφαρμογής του Γενικού Συστήματος Υγείας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Το αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ είκοσι τρεις, εναντίον τριάντα ένας και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, είκοσι τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση
2.	Όλα	03500	Εκπαίδευση προσωπικού, συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή ποσοστού ύψους 7% από την πιο πάνω ομάδα από όλα τα υπουργεία, ανεξάρτητες υπηρεσίες και γραφεία.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ δεκαεννέα, εναντίον τριάντα έξι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους εναντίον, δεκαεννέα υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται, δεν εγκρίνεται δηλαδή.

Και πάμε εις τη σελίδα 37. Είναι κοινές τροπολογίες Οικολόγων-ΑΚΕΛ, με συγχωρείτε, ΑΚΕΛ-Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση
1.	Όλα	02000 02001	Αξιωματούχοι της Δημοκρατίας Μισθοδοσία αξιωματούχων (Άρθρο 02007 Πολιτικοί Διορισμοί)

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την αμοιβή ειδικών συμβούλων-συνεργατών του Προέδρου της Δημοκρατίας, των Υπουργών, των Υφυπουργών, του Υφυπουργού παρά τω Προέδρω και του Κυβερνητικού Εκπροσώπου, με εξαίρεση αναφορικά με υφιστάμενους συνεργάτες τις δαπάνες που αφορούν τους μήνες Ιανουάριο και Φεβρουάριο, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ δεκαοκτώ, εναντίον τριάντα έξι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους εναντίον, δεκαοκτώ υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται. Δεν εγκρίνεται η τροπολογία.

Και είμαστε αισίως, κύριες και κύριοι συνάδελφοι, στη σελίδα 38.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	214	02.01 Νομική Υπηρεσία	04600	Αποζημιώσεις και έξοδα αγωγών	€7.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορά στην καταβολή, συμπεριλαμβανομένων των αποζημιώσεων, εξωδίκως συμβιβασμών, δικηγορικών εξόδων, άλλων εξόδων αγωγών που επωμίζεται η Κυπριακή Δημοκρατία σε διεθνή δικαστήρια και στο ΕΔΑΔ, καθώς και στον διορισμό ιδιωτών δικηγόρων για νομικές εργασίες και δαπάνες εκπροσώπησης της Κυπριακής Δημοκρατίας από δικηγορικούς οίκους του εξωτερικού.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα πέντε, εναντίον είκοσι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στη σελίδα 39.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	610	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	03301	Συντηρήσεις κτιρίων και γραφείων	€3.200.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά τρίμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν τη δαπάνη επιδιόρθωσης και συντήρησης των οικιστικών μονάδων και καταστημάτων στους κυβερνητικούς οικισμούς.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα τρεις, εναντίον είκοσι ένας και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους υπέρ, είκοσι μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στη σελίδα 40.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	790	18.01.18 Υπουργείο Οικονομικών, Διοίκηση - Υπηρεσία Χορηγιών και Επιδομάτων	04300 04301	Κοινωνικές παροχές Παροχές παιδείας	€50.800.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας ως ακολούθως:

«Από το Κεφάλαιο 180118 - 04301 Παροχές Παιδείας οποιοδήποτε μη δαπανηθέν ποσό αντιστοιχεί στις πιστώσεις ύψους €50.800.000 μετά την καταβολή της φοιτητικής χορηγίας διατίθεται για την παραχώρηση φοιτητικών επιδομάτων μέχρι εξαντλήσεως του ποσού με βάση κριτήρια και διαδικασίες που καθορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο, αφού προηγουμένως ενημερωθεί σχετικά η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού:

Νοείται ότι στο πλαίσιο της διάθεσης των σύμφωνα με τα πιο πάνω μη δαπανηθέντων κονδυλίων δύναται να είναι δικαιούχοι και αλλοδαποί φοιτητές υπήκοοι χωρών οι οποίες έχουν διακρατικές συμφωνίες με τη Δημοκρατία, στο πλαίσιο των οποίων τυγχάνουν αντίστοιχης στήριξης Κύπριοι φοιτητές στις χώρες αυτές.»

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τριάντα τέσσερις, εναντίον είκοσι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τέσσερις ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στη σελίδα 41.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	910	21.08 Τμήμα Αρχαιοτήτων	08900	Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία	€2.090.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά την αναστήλωση και αποκατάσταση αρχαίων μνημείων (Β΄ Πίνακας-μη κυβερνητικές περιουσίες), να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ δεκαοκτώ, εναντίον τριάντα επτά και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους εναντίον, δεκαοκτώ υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	930	21.12 Τμήμα Οδικών Μεταφορών	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€88.715.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορά στο Σχέδιο Απόσυρσης Ρυπογόνων Οχημάτων και Παραχώρησης Κινήτρων για Εναλλακτικούς, Χαμηλών Εκπομπών, Τρόπους Διακίνησης, ύψους €4.000.000.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κύριες και κύριοι συνάδελφοι.

Πες μας το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα δύο, εναντίον είκοσι τρεις και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Πάμε στη σελίδα 42.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	933	21.12 Τμήμα Οδικών Μεταφορών	05000 05850	Έργα και σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους Άλλα έργα και σχέδια	€8.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες που αφορούν στην καταβολή χορηγιών μέσω του Σχεδίου Επιχορήγησης για την Αγορά Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα ένας, εναντίον είκοσι τέσσερις και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία είναι των ΔΗΚΟ-ΕΔΕΚ.

**Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και της ΕΔΕΚ
Σοσιαλιστικό Κόμμα**

Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
215	02.01 Νομική Υπηρεσία	08001	Κυβερνητικά γραφεία	€6.340.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες που αφορούν στη μελέτη, σχεδιασμό και ανέγερση ιδιόκτητου κτιρίου για τη στέγαση της Νομικής Υπηρεσίας.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα επτά, εναντίον δεκαοκτώ και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα επτά ψήφους υπέρ, δεκαοκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η επόμενη τροπολογία είναι ΔΗΚΟ-Οικολόγοι.

**Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος και του
Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών**

Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση
Όλα	04000 04080	Μεταβιβάσεις εσωτερικού Συμβούλια/Επιτροπές/Οργανώσεις

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά Χορηγία Στήριξης των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα, κύριες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα πέντε, εναντίον είκοσι και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα πέντε ψήφους υπέρ, είκοσι εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Η σελίδα 45 έχει κοινή τροπολογία ΕΔΕΚ-Οικολόγων.

Προτεινόμενες τροπολογίες της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα και του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	960	22.02 Ιατρικές Υπηρεσίες	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€2.725.100

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορά στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας μέσω αντικατάστασης ή/και αγοράς ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού στο πλαίσιο του Σχεδίου Επιδότησης των Ιδιωτικών Νοσηλευτηρίων.

Σημείωση:

Το σχέδιο έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης μέχρι το 2025.

Παρακαλώ, ψηφίστε.

Το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο, ποιο είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ τριάντα έξι, εναντίον δεκαπέντε και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα έξι ψήφους υπέρ, δεκαπέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	960	22.02 Ιατρικές Υπηρεσίες	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€6.408.210

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά αγορά υπηρεσιών που απαιτούνται για την έναρξη και διεκπεραίωση του έργου «Cyprus Innovative Public Health ICT System», ύψους €1.820.700, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Το έργο έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας με χρονοδιάγραμμα υλοποίησης μέχρι το 2025.

Παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις Υπέρ είκοσι τρεις, εναντίον τριάντα ένας και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, είκοσι τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη είναι μία τροπολογία του ΑΚΕΛ στη σελίδα 47.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΛΟΥΚΑΪΔΗΣ:

Αποσύρεται.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Αποσύρεται η τροπολογία. Σημειώστε ότι απεσύρθη.

Ευχαριστώ, κύριε συνάδελφε.

Και πάμε στη σελίδα 48.

Προτεινόμενες τροπολογίες της κοινοβουλευτικής ομάδας ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

A/A	Κεφάλαιο	Ομάδα/Υποομάδα
2.	Όλα	Όλα

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι οποιασδήποτε ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη που αφορά στην προκήρυξη διαγωνισμού για αγορά υπηρεσιών για τις θέσεις Διευθυντή, Υπεύθυνου Ακαδημαϊκών Θεμάτων και Υπεύθυνου Φοιτητικής Μέριμνας για τα Μεταλυκειακά Ινστιτούτα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας και Πολιτισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα.

Εν τω μεταξύ, είπατε την άποψή σας, κύριε Δίπλαρέ μου, ακούσαμε. Αλλά μίλησε και η άλλη Λεμεσός, η κεντρική Λεμεσός!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα ένας, εναντίον είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Σελίδα 49.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	280	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€17.134.600

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν μεταξύ άλλων συνεργασία με τουριστικούς εταίρους στο εξωτερικό, εντατικότερες διαφημιστικές εκστρατείες σε αγορές προτεραιότητας, ενέργειες προβολής ειδικών μορφών τουρισμού, παραγωγή υλικού για την υλοποίηση της ηλεκτρονικής διαφημιστικής καμπάνιας, διάφορες ενέργειες προβολής για την προώθηση του τουρισμού, κοινές διαφημιστικές ενέργειες, ενέργειες προβολής και δημοσίων σχέσεων στην Κύπρο και στο εξωτερικό περιλαμβανομένου ηλεκτρονικού υλικού/μέσων προβολής για τον Τομέα Προσέλκυσης Επενδύσεων, ανάπτυξη και προβολή του προγράμματος «Αυθεντικές Διαδρομές», δαπάνες προβολής των σχεδίων του Σχεδίου Ανθεκτικότητας και Ανάκαμψης

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Αποτέλεσμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ είκοσι επτά, εναντίον είκοσι πέντε και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι επτά ψήφους υπέρ, είκοσι πέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Προχωράμε στη σελίδα 51.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	355	11.01 Υπουργείο Άμυνας	03520	Συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα	€70.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου, ύψους €70.000, που προορίζεται να καλύψει τις δαπάνες για τη συμμετοχή του Υπουργείου Άμυνας σε προγράμματα και πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σημείωση:

Δαπάνες που αφορούν μεταξύ άλλων τη συμμετοχή στη Μόνιμη Διαρθρωμένη Συνεργασία (PESCO), στη Βάση Δεδομένων Συνεργασίας (CODAPA) κ.α.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ δεκαέξι, εναντίον τριάντα εννέα και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα εννέα ψήφους εναντίον, δεκαέξι υπέρ και καμία αποχή η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη είναι τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	355	11.01 Υπουργείο Άμυνας	04151	Διεθνείς οργανισμοί	€675.010

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά τη συνεισφορά στον διεθνή οργανισμό «Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Ειρήνης» (European Peace Facility) για τη συμμετοχή σε στρατιωτικές αποστολές της ΕΕ.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ δεκαπέντε, εναντίον σαράντα και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα ψήφους εναντίον, δεκαπέντε υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία είναι στη σελίδα 52.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	369	12.01 Υπουργείο Γεωργίας, Αγροτικής Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	€260.000

A. Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν χορηγίες/οικονομική ενίσχυση σε κοινότητες/δήμους ή άλλους οργανωμένους φορείς, προκειμένου να προβούν σε στοχευμένες αναπτυξιακές δραστηριότητες, κατά χάριν οικονομική βοήθεια σε δικαιούχους, επιχορήγηση διοργάνωσης κοινωνικών/πολιτιστικών εκδηλώσεων κοινοτήτων, δήμων, οργανώσεων, συλλόγων και κοινωνικών συνόλων.

B. Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η μέγιστη επιχορήγηση για τη διοργάνωση κοινωνικών/πολιτιστικών εκδηλώσεων κοινοτήτων, δήμων, οργανώσεων, συλλόγων και κοινωνικών συνόλων να μην υπερβαίνει τις €2.000 για δήμους και κοινότητες και τα €1.000 για οργανωμένα σύνολα.

Σημείωση:

Επιαναφορά των πιο πάνω επιχορηγήσεων στο ύψος που προβλεπόταν στον κρατικό προϋπολογισμό του 2022, αντί στο ύψος των €10.000 που προβλέπεται στον υπό εξέταση κρατικό προϋπολογισμό για το 2023.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΗ:

Κύριε Πρόεδρε, υπάρχει 8Α και 8Β εδώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Είναι δύο. Θα βάλουμε πρώτα...

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΚΟΥΜΗ:

Το 8Α και μετά το 8Β.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Έχει δίκαιο ο συνάδελφος. Ψηφίστε, πρώτα για την 8Α. Είναι στην κάτω σελίδα. Θα ψηφίσετε δύο φορές.

Ψηφίστε για την 8Α τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα δύο, εναντίον είκοσι τρεις και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, είκοσι τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στην 8Β τροπολογία.

Ψηφίστε τώρα για τη 8Β τροπολογία.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ είκοσι επτά, εναντίον είκοσι επτά και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι επτά ψήφους εναντίον, είκοσι επτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στη σελίδα 53.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
9.	436	12.12 Τμήμα Αλιείας και Θαλασσίων Ερευνών	07600	Πτητικά και θαλάσσια μέσα	€6.396.250

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Πιστώσεις για την αγορά θαλάσσιων σκαφών με σκοπό τη βελτίωση της επιχειρησιακής ικανότητας του τμήματος στους τομείς της καταπολέμησης της θαλάσσιας ρύπανσης από πετρελαιοειδή. Το πρόγραμμα έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ δεκαέξι, εναντίον τριάντα οκτώ και καμία αποχή.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους εναντίον, δεκαέξι υπέρ και καμία αποχή η τροπολογία απορρίπτεται.

Και η επόμενη τροπολογία της σελίδος 54.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
10.	611	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	04200	Επιχορηγήσεις	€2.000.000

		160871 Έργα Συγχρηματο- δοτούμενα από Κοινοτικούς Πόρους	04260	Άλλες επιχορηγήσεις	
--	--	---	-------	---------------------	--

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για τις γενόμενες δαπάνες.

Σημείωση:

Πιστώσεις για κάλυψη της δαπάνης για το Σχέδιο Χορηγιών Φοιτητικών Εστίων στην Παλιά Λευκωσία, έργο το οποίο εντάσσεται στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Η δαπάνη αφορά χορηγίες προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα του ιδιωτικού τομέα μέσω κινήτρων για την ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων και τη μετατροπή τους σε φοιτητικές εστίες.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα, κύριες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τριάντα δύο, εναντίον είκοσι τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα δύο ψήφους υπέρ, εναντίον είκοσι τρεις και καμία αποχή, η τροπολογία εγκρίνεται.

Και πάμε στην επόμενη σελίδα που είναι η 55^η.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
11.	652	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών		Εκπαιδευτικό Κέντρο CyCLOPS	€147.200

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου, το οποίο προορίζεται να καλύψει τα λειτουργικά έξοδα του εκπαιδευτικού κέντρου «Cyprus Center for Land, Open-Seas and Port Security (CyCLOPS)».

Και παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα για την τροπολογία αυτή.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ δεκατρείς, εναντίον σαράντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα μία ψήφους εναντίον, δεκατρείς υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στην 56^η σελίδα και αφορά το Δημοκρατικό Κόμμα η τροπολογία αυτή.

Προτεινόμενη τροπολογία της κοινοβουλευτικής ομάδας του Δημοκρατικού Κόμματος

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	335	03.25 Υφυπουργείο Πολιτισμού	04350	Πολιτιστικές παροχές	€1.825.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά πιστώσεις για την Παραγωγή Κινηματογραφικών Ταινιών, ύψους €1.650.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ δεκαεπτά, εναντίον τριάντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα οκτώ ψήφους εναντίον, δεκαεπτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία του ΔΗΚΟ απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη σελίδα που είναι η 57^η και αφορά τροπολογία των συναδέλφων του ΕΛΑΜ.

Προτεινόμενες τροπολογίες του Εθνικού Λαϊκού Μετώπου

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 όλων των κονδυλίων που αφορούν στη συντήρηση ή στη δημιουργία νέων κέντρων φιλοξενίας, στη διαχείριση των παράνομων μεταναστών, καθώς και των αιτητών πολιτικού ασύλου και ασυνόδευτων ανηλίκων.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 όλων των κονδυλίων που αφορούν στη διάνοιξη νέων οδοφραγμάτων, καθώς και στη συντήρηση υφιστάμενων.

Ψηφίστε για την επόμενη τροπολογία, παρακαλώ, τώρα.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

Ψηφίστε, παρακαλώ!

Είναι για τη δεύτερη τροπολογία της σελίδας 57.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τέσσερις, εναντίον σαράντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα εννέα ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Το λοιπόν, κύριε Τορναρίτη, εν μέσω ψηφοφορίας, δε ζητούμε τον λόγο. Να τελειώνουμε και να τον ζητάς και να τον παίρνεις με την όρεξή μου!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ευχαριστώ πολύ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Επί της διαδικασίας. Αν μπορούμε, τις τροπολογίες του ΕΛΑΜ, αν είναι η ίδια ψηφοφορία, να τις ψηφίσουμε όλες μαζί.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Όχι, δε θα γίνει τούτο!

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Πάντοτε αυτό...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριε Τορναρίτη μου, με όλο τον σεβασμό και την αγάπη...

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Ό,τι νομίζετε!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Θα τις πάρουμε, όπως πήραμε όλων των κομμάτων, και του ΕΛΑΜ. Εν ηξέρεις την παροιμία που λαλεί «αν είσαι και παπάς, με την αράδα σου θα πας»;

Το λοιπόν, τούτων λεχθέντων, προχωρούμε.

Είμαστε στη σελίδα 58.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο του κρατικού προϋπολογισμού για το 2023 όλων των κονδυλίων που αφορούν το δικοινοτικό πρόγραμμα «Imagine».

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ πέντε, εναντίον σαράντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους εναντίον, πέντε υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.		03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά στα τροφεία για τους ενοίκους των νέων δομών για ασυνόδευτους ανήλικους που θα δημιουργηθούν στις επαρχίες Λευκωσίας, Αμμοχώστου, Λάρνακας, Λεμεσού και Πάφου.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα ένας. Υπέρ τέσσερις, εναντίον σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στη σελίδα 59.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.	309	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€40.000.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του σχετικού κονδυλίου.

Σημείωση:

Πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν το κόστος των υλικών συνθηκών υποδοχής των αιτητών διεθνούς προστασίας που διαμένουν στις ελεγχόμενες από τη Δημοκρατία περιοχές.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Το αποτέλεσμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ πέντε, εναντίον σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, πέντε υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	311	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€2.134.910

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά στην εκμίσθωση κέντρου φιλοξενίας και στην παροχή υπηρεσιών διαχείρισης του κέντρου φιλοξενίας για ασυνόδευτους ανηλίκους αιτητές ασύλου.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα.

Και το αποτέλεσμα είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τέσσερις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	528	15.02 Τμήμα Εργασίας	05100	Δράσεις Διαρθρωτικών Ταμείων	€5.831.160

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά στο σχέδιο παροχής κινήτρων για πρόσληψη αιτητών πολιτικού ασύλου.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Το αποτέλεσμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τέσσερις, εναντίον σαράντα εννέα και ένας δεν ψηφίσε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα εννέα ψήφους εναντίον και τέσσερις ψήφους υπέρ, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	570	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	04040	Αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης	€94.318.985

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην κάλυψη του κόστους υπηρεσιών που παρείχε κατά το 2021 το Κοινοτικό Συμβούλιο Πύλας στους Τουρκοκύπριους κατοίκους της κοινότητας, ύψους €105.000, να

ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ έξι, εναντίον σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, έξι υπέρ και καμία αποχή, και αυτή η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στην 61^η σελίδα.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
9.	573	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€29.760.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας του μέρους που αφορά στην κατασκευή του νέου Κέντρου Φιλοξενίας Αιτητών Ασύλου και Προαναχωρησιακού Κέντρου στην περιοχή «Λίμνες», στη Μενόγεια, καθώς και διάφορα μικρά κατασκευαστικά έργα που απαιτούνται για υλοποίηση της μεταναστευτικής πολιτικής, ύψους €15.700.000.

Ψηφίστε τώρα, συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τέσσερις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
10.	574	16.01 Υπουργείο Εσωτερικών	05500	Δράσεις Ταμείων Αλληλεγγύης και Εσωτερικών Υποθέσεων	€37.569.042

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα δαπανών του μέρους που αφορά έργα που συγχρηματοδοτούνται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης, με εξαίρεση τις δαπάνες που αφορούν στο Ταμείο Εσωτερικής Ασφάλειας.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τέσσερις, εναντίον σαράντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα εννέα ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Είμαστε στη σελίδα 62.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
11.	639	16.14 Υπηρεσία Ασύλου	03050	Λειτουργικά έξοδα μη γραφειακών χώρων	€13.308.596

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή του πιο πάνω κονδυλίου.

Σημείωση:

Αφορά πιστώσεις που προορίζονται να καλύψουν μεταξύ άλλων έξοδα λειτουργίας του Κέντρου Υποδοχής και Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας (ΚΥΦΑΔΠ) στην Κοφίνου, του Κέντρου Φιλοξενίας Αιτητών Διεθνούς Προστασίας «Λίμνες» στη Μενόγεια και του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής (ΚΕΠΥ) Πουρνάρα.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Το αποτέλεσμα είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα ένας. Υπέρ τρεις, εναντίον σαράντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Άρα, με σαράντα οκτώ ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, και αυτή η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
12.	773	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας	04301	Παροχές παιδείας	€300.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας του μέρους που αφορά την εκπαίδευση μαθητών/μαθητριών με μεταναστευτική βιογραφία, στο πλαίσιο της πιλοτικής εισαγωγής προγραμμάτων και δραστηριοτήτων για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ τρεις, εναντίον σαράντα εννιά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα εννιά ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην 63^η σελίδα.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
13.	783	20.01 Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας	05100	Δράσεις Διαρθρωτικών Ταμείων	€120

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας, του μέρους που αφορά το Νέο Έργο για Δράσεις Σχολικής και Κοινωνικής Ένταξης μαθητών/τριών με μεταναστευτική βιογραφία στο κυπριακό εκπαιδευτικό σύστημα - ΔΡΑΣΕ+.

Σημείωση:

Αφορά έργο που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο κατά την Προγραμματική Περίοδο 2021-2027.

Παρακαλώ, ψηφίστε τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Σελίς 64^η.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/	Επεξήγηση	Ποσό
-----	--------	----------	--------	-----------	------

			Υποομάδα		
14.	798	20.03 Μέση Εκπαίδευση	04301	Παροχές παιδείας	€7.247.079

Γίνεται εισήγηση, ώστε-

1. από το μέρος που αφορά χορηγίες προς ξενόγλωσσα ιδιωτικά σχολεία, ύψους €1.450.000, αποκοπούν τα κονδύλια που αφορούν δίδακτρα και υποτροφίες Τουρκοκύπριων μαθητών που διαμένουν στα κατεχόμενα και φοιτούν στην Αγγλική Σχολή Λευκωσίας, καθώς και έξοδα φοίτησης (δίδακτρα και έξοδα εγγραφής) Τουρκοκύπριων μαθητών που διαμένουν στις ελεγχόμενες από το κράτος περιοχές και φοιτούν σε ιδιωτικά σχολεία προδημοτικής, δημοτικής, μέσης και ανώτερης εκπαίδευσης και
2. να δημιουργηθεί νέο άρθρο στο οποίο να μεταφερθούν οι πιο πάνω πιστώσεις (€1.450.000) για σκοπούς οικονομικής στήριξης των μαθητών της ακριτικής εγκλωβισμένης περιοχής Τηλλυρίας.

Παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ έξι, εναντίον σαράντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα έξι ψήφους εναντίον, έξι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην 65^η σελίδα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
15.	799	20.03 Μέση Εκπαίδευση Κρατικά Ινστιτούτα Επιμόρφωσης	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€5.650.000

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας του μέρους που αφορά στην αγορά υπηρεσιών για το πρόγραμμα μαθητών μεταναστευτικής ιδιότητας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Αποτέλεσμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα πέντε. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα δύο.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα δύο ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
16.	910	21.08 Τμήμα Αρχαιοτήτων	08900	Αρχαιολογικοί χώροι και μνημεία	€2.090.010

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από το σύνολο της πιο πάνω υποομάδας του μέρους που αφορά στην αποκατάσταση του τεμένους «Κεπήρ» στη Λεμεσό.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Σελίς 66^η.

Προτεινόμενες τροπολογίες της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	309	03.24 Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας	04450	Παροχές κοινωνικής πρόνοιας	€40.000.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη που αφορά στο κόστος των υλικών συνθηκών υποδοχής των αιτητών διεθνούς προστασίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ πέντε, εναντίον σαράντα επτά και ένας δεν ψήφισε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα έξι ψήφους εναντίον και πέντε υπέρ, η τροπολογία απορρίπτεται..

Πάμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.	960	22.02 Ιατρικές Υπηρεσίες	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€6.408.210

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά αγορά υπηρεσιών που απαιτούνται για την έναρξη και διεκπεραίωση του έργου «Εθνικό Κέντρο Κλινικής Τεκμηρίωσης και Βελτίωσης της Ποιότητας», ύψους €1.630.300, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Το έργο έχει ενταχθεί στο Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Ψηφίστε, παρακαλώ, τώρα.

Αποτέλεσμα;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ έξι, εναντίον σαράντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους εναντίον, έξι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στις τροπολογίες της ΔΗΠΑ τώρα, στην 67^η σελίδα.

Προτεινόμενη τροπολογία της Δημοκρατικής Παράταξης-Συνεργασία Δημοκρατικών Δυνάμεων

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.	607	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€12.530.150

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά βελτίωση της οδού Τσερίου στον Στρόβολο και στο Τσέρι και του

κεντρικού δρόμου της κοινότητας, Β΄ Φάση, ύψους €3.700.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Το αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ έξι, εναντίον σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, έξι υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στην 68^η σελίδα.

Αφορά τους Οικολόγους.

Προτεινόμενες τροπολογίες του Κινήματος Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
1.		Όλα	Όλα		

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή οποιωνδήποτε δαπανών σε σχέση με την υλοποίηση των πιο κάτω:

- α. Την κατασκευή δρόμου πρωταρχικής σημασίας από την Αγλαντζιά μέχρι τη Διεθνή Έκθεση στην Έγκωμη.
- β. Την κατασκευή τμήματος του Δρόμου Πρωταρχικής Σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού.
- γ. Τον δρόμο πρωταρχικής σημασίας που αρχίζει από το Μακάρειο Αθλητικό Κέντρο και καταλήγει στον νέο δρόμο Λευκωσίας-Λεμεσού μέσω των δρόμων Αλεξανδρουπόλεως, Πύθωνα, Ηρακλή και Σταυρού.
- δ. Τη διαμόρφωση μεγάλων κυκλοφοριακών κόμβων στη Λευκωσία.
- ε. Τη μελέτη για την κατασκευή του ανισόπεδου κόμβου Σταυρού στην είσοδο της Λευκωσίας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, για την τροπολογία των Οικολόγων, στην 68^η σελίδα.

(Θόρυβος στην αίθουσα)

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Να κάμουν λίγη ησυχία...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Κύριοι συνάδελφοι, η γραμματεία αιτείται να κάμετε λίγη ησυχία, εκτός αν θέλετε διάλειμμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Όι μόνον οι συνάδελφοι.

(Μη ευκρινή σχόλια από βουλευτές)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εν θέλετε; Φρόνιμα τότε!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Και οι υπόλοιποι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Και οι υπόλοιποι, σας παρακαλώ. Υπόλοιποι, υπόλοιποι, υπόλοιποι... δημιουργείτε μία οχλαγωγία. Θα παρακαλέσω να είσαστε φρόνιμοι, α! Διότι εννά ληφθούν μέτρα τζιαι εννά σας βγάλω έξω! Με όλο τον σεβασμό, δηλαδή, α!

Το λοιπόν, ψηφίστε, παρακαλώ, για την τροπολογία στη σελίδα 68.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τέσσερις. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα και ένας δεν ψηφισε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον και τρεις υπέρ, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στη σελίδα 69.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
2.		Όλα	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για εκστρατείες διαφώτισης, με εξαίρεση τις πιστώσεις που αφορούν στο Υφυπουργείο Τουρισμού και στο Υφυπουργείο Ναυτιλίας, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Και το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο, είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα. Υπέρ τρεις, εναντίον σαράντα επτά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα επτά ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, και αυτή η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στη σελίδα 70 αισίως.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
3.	176	01.01 Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€271.658

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν στην καταβολή αντιμισθίας υπαλλήλων με απόσπαση από την ΑΤΗΚ και το ΤΕΠΑΚ, τη μίσθωση συμβουλευτικών και άλλων υπηρεσιών της Προεδρίας για τη Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους, τις Τεχνικές Επιτροπές και το Τμήμα Ερευνών Εξωτερικής Πολιτικής και Κυπριακού, την αγορά υπηρεσιών από το Γραφείο του Επίτροπου Ανάπτυξης Ορεινών Κοινοτήτων και το Γραφείο της Επιτροπής Ισότητας των Φύλων για εκπόνηση διαφόρων μελετών και την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για την Εφαρμογή και Πιστοποίηση του Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Ευχαριστώ τους παρισταμένους που εφρονιμέσαν! Έτσι μπράβο!

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα τρεις. Υπέρ τρεις, εναντίον πενήντα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πενήντα ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Το λοιπόν, σελίς 71.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
4.	177	01.01 Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο	08001	Κυβερνητικά γραφεία	€1.360.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην ανέγερση νέου κτιρίου-γραφείων διοίκησης Προεδρίας, να

ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Πέστε μου, να δούμε το αποτέλεσμα της τροπολογίας που αφορά την Προεδρία, δαμαί.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα. Υπέρ είκοσι ένας, εναντίον είκοσι εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι εννέα ψήφους εναντίον, είκοσι μία ψήφους υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία που αφορά την Προεδρία απορρίπτεται.

Ωραία! Πάμε στη σελίδα 72.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
5.		01.05 Δικαστική Υπηρεσία	02200	Επιδόματα θέσεως κρατικών υπαλλήλων	€396.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού που αφορά επίδομα παραστάσεως που βρίσκεται στη διάθεση:

- α. των μελών του Ανωτάτου Δικαστηρίου, εξαιρουμένου του Προέδρου,
- β. των μελών του Ανωτάτου Συνταγματικού Δικαστηρίου, εξαιρουμένου του Προέδρου,
- γ. των εφετών και
- δ. των προέδρων επαρχιακών δικαστηρίων, εξαιρουμένων των διοικητικών προέδρων των επαρχιακών δικαστηρίων,

ουδμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Έτοιμος ο πίνακας. Ψηφίζουμε τώρα.

Δώστε μας το αποτέλεσμα, αγαπητοί συνάδελφοι.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ τέσσερις, εναντίον σαράντα οκτώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα οκτώ ψήφους εναντίον, τέσσερις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Σελίς 73.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
6.	280	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€617.910

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

- α. τις υπηρεσίες για την ανάπτυξη μαρίνας στην περιοχή Κισσόνεργας στην Πάφο, περιλαμβανομένων μεταξύ άλλων της ετοιμασίας όρων ανοικτού διαγωνισμού και παροχή υποστήριξης καθόλη τη διάρκεια της διεξαγωγής της διαγωνιστικής διαδικασίας,
- β. ομάδα επόπτη για τη μαρίνα Παραλιμνίου και άλλες υπηρεσίες για θέματα μαρίνων και χώρων ελλιμενισμού σκαφών αναψυχής,
- γ. τη συνέχιση της σύμβασης επόπτη έργου για την παρακολούθηση της ανέγερσης του ολοκληρωμένου τύπου καζίνο θερέτρου και
- δ. τη συνέχιση της σύμβασης εμπειρογνώμονα για θέματα καζίνο,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Και το αποτέλεσμα είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα ένας. Υπέρ πέντε, εναντίον σαράντα έξι.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα έξι ψήφους εναντίον, πέντε υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στη σελίδα 74.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
7.	280	03.22 Υφυπουργείο Τουρισμού	04200 04260	Επιχορηγήσεις/ Άλλες επιχορηγήσεις	€13.558.500

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στο Σχέδιο Χορηγιών Επενδύσεων Εμπλουτισμού και Εκσυγχρονισμού του Τουριστικού Προϊόντος για την επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στο Σχέδιο Επιχορήγησης για Ενθάρρυνση Έργων για την Ποιοτική και Αισθητική Αναβάθμιση των Παραλιών, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

Το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο, είναι;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα δύο. Υπέρ τρεις, εναντίον σαράντα εννέα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με σαράντα εννέα ψήφους εναντίον, τρεις υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Και πάμε στην επόμενη.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
8.	407	12.06 Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€10.100.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στη συνέχιση των εργασιών κατασκευής νέου κυττάρου στον Χώρο Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων (ΧΥΤΑ) Πάφου, ύψους €800.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα. Υπέρ δεκαεννέα, εναντίον τριάντα ένας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον, δεκαεννέα υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην 75^η σελίδα.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
9.	426	12.10	08830	Κατασκευαστικά έργα	€140.000

		Μεταλλεία	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	
--	--	-----------	-------	--------------------------	--

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά πιστώσεις, ύψους €110.000, που παραχωρούνται στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Πιστώσεις ύψους €110.000 οι οποίες παραχωρούνται στην Ιερά Μονή Σταυροβουνίου με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου για οχλήσεις που υφίσταται από τις δραστηριότητες των παρακείμενων λατομείων στα Πυργά της επαρχίας Λάρνακας.

Παρακαλώ να ψηφίσουμε τώρα.

Το αποτέλεσμα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα. Υπέρ δεκαοκτώ, εναντίον τριάντα ένας και ένας δεν ψήφισε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα μία ψήφους εναντίον και δεκαοκτώ υπέρ, η τροπολογία απορρίπτεται.

Πάμε στην επόμενη, στην ίδια σελίδα.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
10.	456	13.03 Αστυνομία	02101	Μισθοδοσία κρατικών υπαλλήλων	€159.791.322

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στη μισθοδοσία και στα επιδόματα που καταβάλλονται στους τριακόσιους συμβασιούχους ειδικούς αστυνομικούς, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Να ψηφίσουμε τώρα, παρακαλώ.

Και να δοθεί το αποτέλεσμα, αγαπητέ Νίκο, μόλις είσαι έτοιμος.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Παρόντες πενήντα. Υπέρ δεκαεπτά, εναντίον τριάντα τρεις.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα τρεις ψήφους εναντίον, δεκαεπτά υπέρ και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Προχωρούμε στην επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
11.	485	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	03520	Συνέδρια, σεμινάρια και άλλα γεγονότα	€3.560.030

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά στην εκπαίδευση σε θέματα υδρογονανθράκων.

Σημείωση:

Από την εν λόγω ομάδα ποσό ύψους €3.560.000 αφορά στην εκπαίδευση και βελτίωση των δεξιοτήτων των δημόσιων υπαλλήλων της Δημοκρατίας ή άλλων προσώπων που ορίζει η Υπουργός Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας, περιλαμβανομένης και της αγοράς τυχόν απαραίτητου εξοπλισμού. Η ισόποση δαπάνη καταβάλλεται από τους αδειούχους έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων και αποτελεί συμβατική τους υποχρέωση.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα οκτώ ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα οκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
12.	485	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	03551	Υπηρεσίες εμπειρογνομόνων/ συμβούλων	€4.665.020

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

- α. δραστηριότητες, μελέτες, επαφές στο εξωτερικό, ετοιμασία συμβολαίων, αποθήκευση/κωδικοποίηση/ασφάλεια σεισμικών δεδομένων, ελεγκτικές, λογιστικές, νομικές, τεχνικές και άλλες υπηρεσίες από εξωτερικούς συμβούλους, ενέργειες αναφορικά με τα πιθανά κοιτάσματα υδρογονανθράκων εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Κύπρου, και το Ενεργειακό Κέντρο στο Βασιλικό, αναθεώρηση του Χωροταξικού Σχεδίου Ανάπτυξης (Master Plan) της περιοχής Βασιλικού και της τήρησης των όρων που περιλαμβάνονται στην Περιβαλλοντική Γνωμάτευση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) για το Χωροταξικό Σχέδιο Ανάπτυξης της περιοχής Βασιλικού,
- β. συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια/σεμινάρια/εκθέσεις/επισκέψεις και αγορά διαφημιστικού υλικού με σκοπό την προώθηση των δραστηριοτήτων έρευνας και εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων,
- γ. έξοδα για συμμετοχή σε διεθνείς συναντήσεις στον τομέα πετρελαίου, φυσικού αερίου και
- δ. θέματα αγορών (marketing) σχετικά με την εκμετάλλευση και αξιοποίηση των κοιτασμάτων της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Δημοκρατίας, εκπόνηση αναθεωρημένης ΣΜΠΕ αναφορικά με δραστηριότητες υδρογονανθράκων εντός της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης της Δημοκρατίας,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα εννέα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα εννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
13.	486	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€5.563.503

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά Χορηγία στην Εταιρεία Υδρογονανθράκων Κύπρου Λτδ (ΕΥΚ),

ύπους €3.563.503, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα εννέα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα εννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
14.	489	14.01 Υπουργείο Ενέργειας, Εμπορίου και Βιομηχανίας	03730	Συμμετοχή σε εκθέσεις	€2.990.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τη διοργάνωση εμπορικών αποστολών σε συνεργασία με ΚΕΒΕ και ΟΕΒ για την προβολή και διείσδυση των κυπριακών προϊόντων σε αγορές με ιδιαίτερο ενδιαφέρον και σημαντικές προοπτικές.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαοκτώ ψήφοι υπέρ και τριάντα τρεις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαοκτώ ψήφους υπέρ, τριάντα τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
15.	520	15.01 Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€1.035.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφού δαπανηθεί το 50% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού ύψους €640.000 που αφορά στην αγορά υπηρεσιών για τη λειτουργία κέντρου τηλεφωνικής εξυπηρέτησης πολιτών για τις υπηρεσίες που προσφέρονται από την Υπηρεσία Διαχείρισης Επιδομάτων Πρόνοιας και τις Υπηρεσίες Κοινωνικών Ασφαλίσεων, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 50% χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαοκτώ ψήφοι υπέρ και τριάντα τρεις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαοκτώ ψήφους υπέρ, τριάντα τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
16.	608	16.08 Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως	08380	Πρωταρχικοί δρόμοι δήμων	€940.070

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

- α. τη βελτίωση της λεωφόρου Γρίβα Διγενή από την οικία έπαρχου μέχρι το δημοτικό μέγαρο (€10),
- β. την κατασκευή δρόμου πρωταρχικής σημασίας προς τον Αερολιμένα Πάφου, (€50.000),
- γ. τη βελτίωση της λεωφόρου Ελλάδος, τμήματος της Ευαγόρα Παλληκαρίδη και Νεόφυτου Νικολαΐδη στην Πάφο, καθώς και της οδού Φελλάχογλου και χώρου στάθμευσης στην Πάφο (€10) και
- δ. την κατασκευή δρόμου πρωταρχικής σημασίας από τον νότιο παρακαμπτήριο Πάφου μέχρι τη λεωφόρο Αποστόλου Παύλου στην Πάφο και μέχρι τον δρόμο προς τον Κόλπο των Κοραλλίων (€20.000),

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα οκτώ ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα οκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
17.	649	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών	03580	Σύμβαση υπηρεσιών	€580.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στον καθορισμό εθνικής ταυτότητας για την Κύπρο (nation branding) και για τον σχεδιασμό προώθησής της στο εξωτερικό, ύψους €65.000, και την αντιμισθία δύο εμπειρογνομόνων για τις ανάγκες του Τμήματος Σένγκεν, ύψους €70.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαεπτά ψήφοι υπέρ και τριάντα πέντε ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαεπτά ψήφους υπέρ, τριάντα πέντε εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
18.	651	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών	08000/ 08001	Ανέγερση, επεκτάσεις και βελτιώσεις κτιρίων/ Κυβερνητικά κτίρια	€4.200.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω ομάδας/υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για εργασίες βελτίωσης/επιδιόρθωσης και ανακαίνισης του κεντρικού και των επιμέρους κτιρίων του Υπουργείου Εξωτερικών, καθώς και του περιβάλλοντα χώρου, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τέσσερις ψήφοι υπέρ και σαράντα επτά ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τέσσερις ψήφους υπέρ, σαράντα επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
19.	653	17.01 Υπουργείο Εξωτερικών	05000 05850	Έργα και σχέδια συγχρηματοδοτούμενα από κοινοτικούς πόρους Άλλα έργα και σχέδια	€10

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για έργα τα οποία εκτελούνται σε διπλωματικές αποστολές της Κυπριακής Δημοκρατίας στο εξωτερικό για σκοπούς εναρμόνισης των εγκαταστάσεών τους με τις απαιτήσεις Σένγκεν, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαοκτώ ψήφοι υπέρ και τριάντα τρεις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαοκτώ ψήφους υπέρ, τριάντα τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
20.	702	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	03551	Υπηρεσίες εμπειρογνομόνων/ συμβούλων	€1.658.875

Γίνεται εισήγηση για αποκοπή από την πιο πάνω υποομάδα του μέρους που αφορά:

- α. στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αναφορικά με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή διαδικασίας εξεύρεσης ενδιαφερόμενων επενδυτών για την αξιοποίηση συγκεκριμένων κρατικών περιουσιακών στοιχείων της περιοχής Τροόδους μέσω μακροχρόνιας μίσθωσης,
- β. στην παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών αναφορικά με την προετοιμασία και τη διεξαγωγή διαδικασίας εξεύρεσης ενδιαφερόμενων επενδυτών για την αξιοποίηση της Κρατικής Έκθεσης.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα ένας παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τέσσερις ψήφοι υπέρ και σαράντα επτά ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τέσσερις ψήφους υπέρ, σαράντα επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
21.	703	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€245.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά:

- α. προώθηση και προβολή της Κύπρου ως διεθνούς επιχειρηματικού κέντρου από το ΚΕΒΕ (€50.000),
- β. συνέχιση της λειτουργίας εντός του ΚΕΒΕ υπηρεσιών «Russian Desk και China Desk» για περαιτέρω ενδυνάμωση των επιχειρηματικών σχέσεων των δύο χωρών και προώθηση των επενδυτικών ευκαιριών μεταξύ της Κύπρου και των χωρών Κίνας και Ρωσίας (€150.000) και
- γ. ίδρυση γραφείου στις Βρυξέλλες από το ΚΕΒΕ και την ΟΕΒ (€45.000),

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Πέντε ψήφοι υπέρ και σαράντα οκτώ ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με πέντε ψήφους υπέρ, σαράντα οκτώ εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
22.	704	18.01 Υπουργείο Οικονομικών	04120	Άλλες μεταβιβάσεις εσωτερικού	€6.927.240

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά ωφελήματα τα οποία παραχωρούνται στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και στον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, όταν αυτοί παύσουν να ασκούν το λειτουργημά τους, ύψους €205.000, και αφορούν:

- α. επίδομα για την απασχόληση ιδιαίτερα γραμματέως και
- β. υπηρεσιακό αυτοκίνητο, περιλαμβανομένου του κόστους συντήρησης και των καυσίμων,

να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ, σαράντα επτά ψήφοι εναντίον και τέσσερις αποχές.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα επτά εναντίον και τέσσερις αποχές, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
-----	--------	----------	--------------------	-----------	------

23.	714	18.02 Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών	03700	Εκστρατείες διαφώτισης	€400.590
-----	-----	---	-------	------------------------	----------

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά στην ανάπτυξη, εξειδίκευση και υλοποίηση εθνικής επικοινωνιακής στρατηγικής αναφορικά με το Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) στην Κύπρο (€310.590).

Σημείωση:

Το Σχέδιο Υλοποίησης Δράσεων της στρατηγικής θα περιέχει συγκεκριμένες δράσεις προβολής και δημοσιότητας, περιλαμβανομένης της διάχυσης στα ΜΜΕ και της διοργάνωσης εκδηλώσεων.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαοκτώ ψήφοι υπέρ και τριάντα τέσσερις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαοκτώ ψήφους υπέρ, τριάντα τέσσερις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
24.	715	18.02 Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης, Υπουργείο Οικονομικών	05850	Άλλα έργα και σχέδια	€225.000.010

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος που αφορά τις γενόμενες δαπάνες σε σχέση με τις δράσεις της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής - Γαλάζιες Επενδύσεις.

Σημείωση:

Πιστώσεις που αφορούν στην αναδιάρθρωση του τομέα της αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, βασικές αλιευτικές υποδομές, προστασία και αποκατάσταση του θαλάσσιου περιβάλλοντος, ενίσχυση της διεθνούς διακυβέρνησης για βιώσιμη διαχείριση θαλασσών, ανάπτυξη παράκτιων κοινοτήτων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας.

Ψηφίστε τώρα, παρακαλώ, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι δύο ψήφοι υπέρ και τριάντα μία ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, τριάντα μία εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
25.	763	19.02 Γενικό Λογιστήριο	06220	Τραπεζικές επιβαρύνσεις	€9.107.100

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, αφότου δαπανηθεί το 25% του συνολικού προβλεπόμενου ποσού για το μέρος που αφορά δαπάνες που προορίζονται να καλύψουν την προμήθεια για εισπράξεις οφειλόμενων ποσών με πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες, ύψους €6.000.000, ουδεμία δαπάνη να διενεργείται για το εναπομείναν 75%, χωρίς προηγουμένως να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δεκαεννέα ψήφοι υπέρ και τριάντα τρεις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δεκαεννέα ψήφους υπέρ, τριάντα τρεις εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
26.	872	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	03551	Υπηρεσίες εμπειρογνομόνων/ συμβούλων	€3.200.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στην αμοιβή συμβούλων για παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών για το έργο της ανάπτυξης του λιμανιού και της μαρίνας της Λάρνακας και στην αγορά υπηρεσιών για την αξιολόγηση των αιτήσεων για αδειοδότηση και εγκατάσταση υποθαλάσσιων αγωγών, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα εννέα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα εννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
27.	876	21.01 Υπουργείο Μεταφορών, Επικοινωνιών και Έργων	03100	Άλλα λειτουργικά έξοδα	€225.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις προορίζονται να καλύψουν την αντιμισθία του προέδρου και των τεσσάρων (4) μελών της Επιτροπής Διερεύνησης Αεροπορικών Ατυχημάτων και Συμβάντων.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Δύο ψήφοι υπέρ και πενήντα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με δύο ψήφους υπέρ, πενήντα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
28.	888	21.02 Τμήμα Δημοσίων Έργων	03350	Συντηρήσεις έργων υποδομής	€15.715.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη για το μέρος που αφορά στη συντήρηση 1 713 χιλιομέτρων περίπου δρόμων (εκτός των αυτοκινητοδρόμων και των δρόμων μέσα στις δημοτικές περιοχές), στην περιοδική συντήρηση δρόμων (επίστρωση με πρέμιξ ή με σφραγιστικό ασφαλτοπολτό της ασφαλτικής επιφάνειας ή και ανακατασκευή) και στην κάλυψη έκτακτων αναγκών προς όφελος της οδικής ασφάλειας, ύψους €7.000.000, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα δύο παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και σαράντα εννέα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, σαράντα εννέα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
29.	902	21.02 Τμήμα Δημοσίων Έργων	08920	Άλλα κατασκευαστικά έργα	€600.000

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε, προτού διενεργηθεί οποιαδήποτε δαπάνη, να ενημερώνεται η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού και να εξασφαλίζεται η γραπτή συγκατάθεσή της.

Σημείωση:

Οι πιστώσεις προορίζονται να καλύψουν δαπάνες για την προστασία ακτών σε έκτακτες περιπτώσεις λόγω ακραίων κυματικών φαινομένων και κατασκευή έργων προστασίας και βελτίωσης παραλιών για τις οποίες έχουν ετοιμαστεί λεπτομερείς μελέτες (περιοχές Μενεού, Μαζωτού, Αγίου Θεοδώρου, Κιτίου, Ορμίδειας, Αγίας Μαρίας, Αργάκας, Ποτίμων, Κάτω Πύργου κ.λπ.).

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τρεις ψήφοι υπέρ και πενήντα ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τρεις ψήφους υπέρ, πενήντα εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Η επόμενη τροπολογία.

A/A	Σελίδα	Κεφάλαιο	Ομάδα/ Υποομάδα	Επεξήγηση	Ποσό
30.	904	21.02	05850	Άλλα έργα και σχέδια	€7.220.010

		Τμήμα Δημοσίων Έργων			
--	--	----------------------	--	--	--

Γίνεται εισήγηση για ένθεση σημείωσης έναντι της πιο πάνω υποομάδας, ώστε η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών και Προϋπολογισμού να ενημερώνεται γραπτώς ανά εξάμηνο για το μέρος των γενόμενων δαπανών που αφορά στην υλοποίηση έργων Σχεδίου Βιώσιμης Κινητικότητας Λεμεσού (€3.000.000), στην υλοποίηση έργων Σχεδίου Βιώσιμης Κινητικότητας Λάρνακας (€2.000.000) και στην ενίσχυση της προσβασιμότητας ποδηλάτων, πεζών, ΑΜΕΑ στα αστικά κέντρα (€520.000).

Ψηφίστε, παρακαλώ.

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι δύο ψήφοι υπέρ και είκοσι επτά ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με είκοσι δύο ψήφους υπέρ, είκοσι επτά εναντίον και καμία αποχή, η τροπολογία απορρίπτεται.

Το λοιπόν, τελειώσαμε με τις τροπολογίες.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, τώρα θα προχωρήσουμε με την ψήφιση του προϋπολογισμού.

Κύριε Μαρίνο, γίνεται να ολοκληρώσουμε την ψηφοφορία και να μιλήσεις μετά;

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Ήταν για δικαιολόγηση ψήφου, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία!

Μα να ψηφίσεις και μετά να τη δικαιολογήσεις, φαντάζομαι.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Όπως θέλετε εσείς. Δεν έχει πρόβλημα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Εντάξει, μετά την ψηφοφορία.

Αν μου επιτρέπετε, να συνεχίσω.

Το λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εδώ έχει συμπληρωθεί η διαδικασία της ψηφοφορίας των τροπολογιών.

Προχωρούμε τώρα στη δεύτερη ανάγνωση του νομοσχεδίου που τιτλοφορείται «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022».

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Προοίμιο. Συνοπτικός τίτλος. Άρθρο 1.

Έγκριση πληρωμής από το Πάγιο Ταμείο ποσού €7.614.121.901 για τη χρήση του έτους που λήγει στις 31 Δεκεμβρίου 2023. Άρθρο 2.

Ειδίκευση των ποσών που θα δαπανηθούν. Άρθρο 3.

Μεταφορές πιστώσεων. Άρθρο 4.

Μεσοπρόθεσμο Δημοσιονομικό Πλαίσιο. Άρθρο 5.

Μισθολογικές Θέσεις. Ίδρυση και κατάργηση θέσεων. Άρθρο 6.

Λειτουργοί που ασκούν έλεγχο στα Έσοδα και στις Δαπάνες. Άρθρο 7.

Όροι και άλλη ορολογία. Άρθρο 8.

Διάθεση ειδικώς εισπραττομένων/εμβαζομένων ποσών για υλοποίηση συγκεκριμένων προγραμμάτων/σκοπών. Άρθρο 9.

Μείωση κλιμάκων εισδοχής. Άρθρο 10.

Αναπροσαρμογή του ύψους των απολαβών. Άρθρο 11.

Αμυντική Θωράκιση. Άρθρο 12.

Επίλυση προβλημάτων και άρση ανωμαλιών. Άρθρο 13.

Ειδικές μισθοδοτικές ρυθμίσεις. Άρθρο 14.

Ειδικές μισθοδοτικές ρυθμίσεις. Άρθρο 15.

Απαγόρευση προσλήψεων εργοδοτούμενων ορισμένου χρόνου, ωρομίσθιου κυβερνητικού προσωπικού και οποιασδήποτε άλλης κατηγορίας προσωπικού για κάλυψη έκτακτων και εποχιακών αναγκών. Άρθρο 16.

Φορολόγηση Επιδομάτων. Άρθρο 17.

Ειδικές Ανεξάρτητες Υπηρεσίες. Άρθρο 18.

Εφαρμογή των προνοιών των Σημειώσεων 16 και 29 του Δελτίου Δαπανών του Πρώτου Πίνακα. Άρθρο 19.

Απασχόληση συνταξιούχων προσώπων. Άρθρο 20.

Συντάξιμες Απολαβές. Άρθρο 21.

Επιβάρυνση Υποομάδων. Άρθρο 22.

Καταγραφή φορολογικών δαπανών. Άρθρο 23.

Ειδική διάταξη. Άρθρο 24.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ποιοι ψηφίζουν υπέρ της έγκρισης των άρθρων 1 μέχρι 24;

Να ανακοινωθούν τα αποτελέσματα.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τέσσερις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Τριάντα ψήφοι υπέρ και είκοσι τέσσερις εναντίον*.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Με τριάντα ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις ψήφους εναντίον και καμία αποχή, τα άρθρα 1 μέχρι 24 εγκρίνονται.

Προχωρούμε στην τρίτη ανάγνωση του νομοσχεδίου.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Ο παρών Νόμος θα αναφέρεται ως «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022».

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της ψήφισης του νομοσχεδίου σε νόμο;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:

Πενήντα τρεις παρόντες, κύριε Πρόεδρε. Είκοσι εννέα ψήφοι υπέρ και είκοσι τέσσερις ψήφοι εναντίον.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

(Κτυπά τη σφύρα.)

Με είκοσι εννέα ψήφους υπέρ, είκοσι τέσσερις ψήφους εναντίον και καμία αποχή, το νομοσχέδιο ψηφίζεται σε νόμο**.

Το λοιπόν. Εδώ τελειώνει η νομοθετική εργασία.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο)

Με συγχωρείς, κύριε Μαρίνο μου.

* Τα αναλυτικά αποτελέσματα όλων των ηλεκτρονικών ψηφοφοριών της συνεδρίασης ευρίσκονται στο Αρχείο της Βουλής.

** Υπέρ: ΔΗΣΥ, ΔΗΚΟ, ΔΗΠΑ-Συνεργασία.

Εναντίον: ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις, ΕΛΑΜ, ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα, Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών.

Συγγνώμη, αλλά η μέρα είναι λίγο δύσκολη.

ΜΑΡΙΝΟΣ ΣΙΖΟΠΟΥΛΟΣ:

Κατανοητό, κατανοητό! Δύσκολη η μέρα για όλους μας, αλλά εν πάση περιπτώσει στις δύσκολες στιγμές είναι που φαίνεται η διαφορά.

Παρά το γεγονός ότι από την πλευρά της ΕΔΕΚ έχουμε καταψηφίσει τον προϋπολογισμό, θέλουμε να δηλώσουμε ότι είχαμε θετική πρόθεση και έχουμε θετική πρόθεση για τους προϋπολογισμούς του Υπουργείου Αμυνας, του Υπουργείου Υγείας, του Υπουργείου Εργασίας και του Υφυπουργείου Πρόνοιας.

Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ωραία!

Το λοιπόν, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, εδώ τέλειωσε η νομοθετική εργασία.

Πάμε στο Κεφάλαιο Δεύτερο, που είναι η κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων. Δεν υπάρχει σήμερα κατάθεση νομοσχεδίων και εγγράφων.

Κεφάλαιο Τρίτο: Ερωτήσεις και απαντήσεις. Δεν υπάρχουν ερωτήσεις και απαντήσεις.

Κεφάλαιο Τέταρτο, θέματα εγγραφέντα για συζήτηση, δεν υπάρχει.

Να ευχαριστήσω όλους για την άποψη συνεργασία στο πλαίσιο της συζήτησης και του φετινού προϋπολογισμού, καθώς και το προσωπικό της Βουλής για τη συμβολή του στην όλη προσπάθεια.

(Μη ευκρινή σχόλια από τον κ. Κυριάκο Χατζηγιάννη)

Θα γίνει διάλειμμα δέκα λεπτών.

Κύριε Χατζηγιάννη, πες μας τώρα.

ΝΙΚΟΣ ΤΟΡΝΑΡΙΤΗΣ:

Δε θέλει να γίνει διάλειμμα.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Χρειάζεται διάλειμμα, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Δέκα λεπτά διάλειμμα, κύριε. Αυτό συμφωνήσατε.

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗΣ:

Όχι, δε συμφωνώ. Δεν ξέρω αν έχει συμφωνηθεί, αλλά μπορούμε να ξεκινήσουμε...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Για να γίνει, κύριε Χατζηγιάννη, η συνεδρία η δεύτερη, πρέπει να γίνει ένα διάλειμμα αναγκαστικά, σύμφωνα με τον Κανονισμό της Βουλής.

Η επόμενη συνεδρία της Βουλής των Αντιπροσώπων ορίζεται για σήμερα, 8 Δεκεμβρίου 2022, στις 8.50 μ.μ., με την ακόλουθη ημερήσια διάταξη:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ:

Νομοθετική εργασία

Ο περί Ρύθμισης της Αγοράς Ηλεκτρισμού (Τροποποιητικός) Νόμος του 2022.

(Αναπομπή).

(Αρ. Φακ. 23.02.053.165-2022).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ:

Κηρύσσω τη λήξη της σημερινής συνεδρίας της Βουλής.

(Ωρα λήξης: 8.40 μ.μ.)

Παρόντες βουλευτές

(αλφαβητικά κατά κόμμα)

ΔΗΣΥ

Δημητρίου Αννίτα	Νεοφύτου Αβέρωφ
(Πρόεδρος Βουλής)	Ορφανίδου Σάβια
Αλαμπρίτης Πρόδρομος	Πάζαρος Χαράλαμπος
Γεωργιάδης Χάρης	Σούπερμαν Θεοδώρου Ρίτα
Γεωργίου Νίκος	Σύκας Νίκος
Δημητρίου Δημήτρης	Τορναρίτης Νίκος
Δίπλαρος Ευθύμιος	Τσιρίδου Φωτεινή
Κάρουλλας Γιώργος	Χατζηγιάννης Κυριάκος
Κουλλά Ονούφριος	

ΑΚΕΛ-Αριστερά-Νέες Δυνάμεις

Γαβριήλ Γιαννάκης	Νικολάου Μαρίνα
Δαμιανού Άριστος	Πασιουρτίδης Ανδρέας
Καυκαλιάς Αντρέας	Στεφάνου Στέφανος
Κέττηρος Νίκος	Φακοντής Βαλεντίνος
Κουκουμάς Γιώργος	Χαραλαμπίδου Ειρήνη
Κυπριανού Άντρος	Χριστόφιας Χρίστος
Κώστα Κώστας	Χριστοφίδης Χρίστος
Λουκαΐδης Γιώργος	

ΔΗΚΟ

Ερωτοκρίτου Χριστιάνα	Παντελίδης Χρύσης
Κουλίας Ζαχαρίας	Παπαδόπουλος Νικόλας
Λεωνίδου Πανίκος	Σαββίδης Χρύσανθος
Μυλωνάς Παύλος	Σενέκης Χρίστος
Ορφανίδης Χρίστος	

ΕΛΑΜ

Ιωάννου Σωτήρης	Χρίστου Χρίστος
Παπαγιάννης Λίνος	

ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα

Αποστόλου Ανδρέας	Μυριάνθους Ηλίας
Ευσταθίου Κωστής	Σιζόπουλος Μαρίνος

ΔΗΠΑ-Συνεργασία

Γιακουμή Μιχάλης	Μουσιούπτας Μαρίνος
Καρογιάν Μάριος	Τρυφωνίδης Αλέκος

Κίνημα Οικολόγων-Συνεργασία Πολιτών

Ατταλίδου Αλεξάνδρα	Παπαδούρης Σταύρος
Θεοπέμπτου	
Χαράλαμπος	

Ανεξάρτητοι

Θεμιστοκλέους Ανδρέας

Παρόντες αντιπρόσωποι θρησκευτικών ομάδων

Μούσας Γιαννάκης (Μαρωνιτών)

Μαχτεσιάν Βαρτέκς (Αρμενίων)

	ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ	Σελ.
1.	Έκθεση για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022», αγορεύσεις και συζήτηση (Χαράλαμπος Θεοπέμπτου, Μάριος Καρογιάν, Μαρίνος Σιζόπουλος, Χρίστος Χρίστου, Νικόλας Παπαδόπουλος, Στέφανος Στεφάνου, Αβέρωφ Νεοφύτου, Πρόδρομος Αλαμπρίτης, Βαλεντίνος Φακοντής, Σωτήρης Ιωάννου, Μαρίνα Νικολάου, Νίκος Σύκας, Μιχάλης Γιακουμή, Ανδρέας Πασιουρτίδης, Αλεξάνδρα Ατταλίδου, Χρίστος Σενέκης, Δημήτρης Δημητρίου, Γιώργος Κουκουμάς, Χρυσάνθος Σαββίδης, Ευθύμιος Δίπλαρος, Χρίστος Χριστόφιας, Χρύσης Παντελίδης, Γιώργος Κάρουλλας, Νίκος Κέττηρος, Σάβια Ορφανίδου, Ανδρέας Θεμιστοκλέους, Γιαννάκης Γαβριήλ, Χαράλαμπος Πάζαρος, Κώστας Κώστα, Χρίστος Ορφανίδης, Νίκος Γεωργίου, Ανδρέας Αποστόλου, Φωτεινή Τσιρίδου, Χρίστος Χριστοφίδης, Παύλος Μυλωνάς, Ρίτα Θεοδώρου Σούπερμαν, Μαρίνος Μουσιούπτας, Άντρος Κυπριανού, Ζαχαρίας Κουλίας, Ονούφριος Κουλλά, Αντρέας Καυκαλιάς, Πανίκος Λεωνίδου, Άριστος Δαμιανού, Χάρης Γεωργιάδης, Σταύρος Παπαδούρης, Αλέκος Τρυφωνίδης, Ηλίας Μυριάνθους, Λίνος Παπαγιάννης).	885
2.	Αναφορά των κ. Γιώργου Λουκαΐδη και Αβέρωφ Νεοφύτου στις δηλώσεις του λεγόμενου «πρωθυπουργού» Ουνάλ Ουστέλ περί ανοίγματος ολόκληρης της κατεχόμενης πόλης της Αμμοχώστου και ειδικότερα της περικλειστής περιοχής αυτής και εισήγησή τους για ετοιμασία σχετικής δήλωσης από τη Βουλή.	1102
3.	Συνέχιση των αγορεύσεων (Χριστιάνα Ερωτοκρίτου, Γιώργος Λουκαΐδης, Νίκος Τορναρίτης) για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022».	1103
4.	Παρατηρήσεις των κ. Μαρίνου Σιζόπουλου και Μάριου Καρογιάν για τη δήλωση της Βουλής των Αντιπροσώπων σχετικά με τις δηλώσεις του λεγόμενου «πρωθυπουργού» Ουνάλ Ουστέλ περί ανοίγματος ολόκληρης της κατεχόμενης πόλης της Αμμοχώστου και ειδικότερα της περικλειστής περιοχής αυτής, το κείμενο της δήλωσης και έγκρισή της.	1118
5.	Συζήτηση (Μαρίνος Σιζόπουλος, Αλεξάνδρα Ατταλίδου, Γιώργος Λουκαΐδης, Αβέρωφ Νεοφύτου, Χρίστος Χρίστου, Νικόλας Παπαδόπουλος, Μάριος Καρογιάν, Ανδρέας Θεμιστοκλέους, Χαράλαμπος Θεοπέμπτου) για τη διαδήλωση υποστηρικτών του Γεώργιου Γρίβα έξω από τη Βουλή και τις βιαιοπραγίες στα γραφεία της ΕΔΕΚ.	1122
6.	Συνέχιση της συζήτησης για το νομοσχέδιο «Ο περί Προϋπολογισμού του 2023 Νόμος του 2022», ψήφισή του σε νόμο και δικαιολόγηση της αρνητικής ψήφου από τον κ. Μαρίνο Σιζόπουλο εκ μέρους της ΕΔΕΚ Σοσιαλιστικό Κόμμα.	1125
7.	Ημερήσια διάταξη της επόμενης συνεδρίας.	1180
8.	Παρουσίες βουλευτών και αντιπροσώπων θρησκευτικών ομάδων.	1181

Τιμή: €3,50